Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

Praedicationes
(vol. 20)

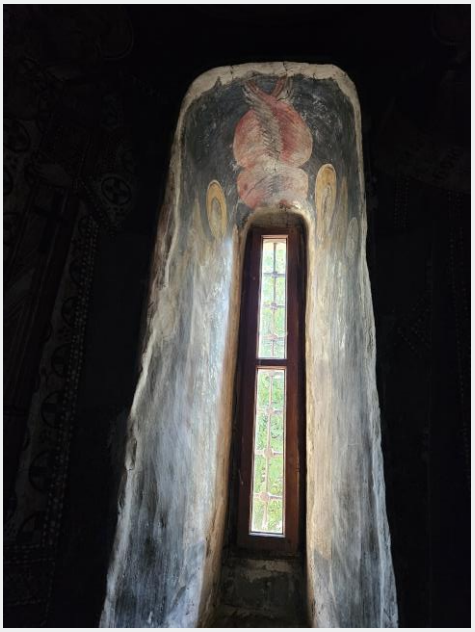

Teologie pentru azi
București
2024

© Teologie pentru azi
https://www.teologiepentruazi.ro/
2024

Această carte este proprietatea Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș. Ea nu poate fi tipărită și comercializată fără acordul direct al autorului ei, Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș.

Ediția de față este o ediție online gratuită.

Imaginea de pe coperta primă
e din Biserica Mare Domnească
Adormirea Maicii Domnului
din Târgoviște.
Din ziua de
18 iulie 2024.

Predică la Duminica a 11-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[1],

Sfinții lui Dumnezeu le-au semănat în noi pe cele duhovnicești [τὰ πνευματικὰ][I Cor. 9, 11, BYZ], au semănat în noi adevărurile cele dumnezeiești, pentru ca noi să trăim prin ele. De aceea, noi suntem pecetea apostoliei [σφραγὶς τῆς ἀποστολῆς] [I Cor. 9, 2, BYZ] lor, suntem bucuria lor duhovnicească, suntem împlinirea lor. Pentru că, citindu-le și trăindu-le pe cele pe care ei le-au vestit și le-au scris, noi, prin acestea, ne facem ucenici ai lor. Și ne facem urmași ai lor întru Domnul [ἐν Κυρίῳ][Ibidem], pentru că mărturia lor o întrupăm în viața noastră.

Și când ești una cu ceea ce crezi, atunci nu ai cuvinte goale, ci fapte reale. Pentru că faptele tale sunt una cu credința ta, sunt tu însuți. Și când întrupezi credința în Dumnezeu, atunci o înțelegi din interior, din tine însuți, pentru că te simți al lui Dumnezeu. Și, fiind cu Dumnezeu și simțindu-te al Lui, le trăiești pe toate luminat de Dumnezeu, condus de către El, pentru ca să te simți împlinit cu adevărat și pentru ca să te mântui.

Căci esența vieții creștine e tocmai aceasta: de a fi mereu cu Dumnezeu și de a te lăsa condus de către El în orice aspect al vieții tale. Și suntem mereu cu El tocmai prin aceea că simțim slava Lui mereu în noi și trăim mereu luminările Lui cele dumnezeiești în viața noastră. Pentru că cine trăiește duhovnicește, acela e condus mereu, clipă de clipă de Dumnezeu. Și, luminat fiind de El, poate alege în orice moment cele plăcute lui Dumnezeu.

---

[1] Începută la 10. 34, în zi de miercuri, pe 16 august 2023. Cer înnorat, 28 de grade, vânt de 10 km/ h.

Însă, pentru că trebuie să alegi în orice moment voia lui Dumnezeu ca să fii cu El, înțelegi de aici că pacea și mântuirea ta țin mereu de alegere. De alegerea ta. De cum te lipești tu de voia lui Dumnezeu. Căci e nevoie doar de o clipă de neatenție ca să cazi în păcat. Și intrările noastre în umbra păcatului sunt dureroase, pentru că sunt ieșiri din lumina lui Dumnezeu. De aceea, prin pocăință, prin pocăința imediată și înflăcărată, dureroasă, susținută, noi ieșim din căderile noastre, ieșim din umbră la lumina cea atotcuprinzătoare a lui Dumnezeu. Pentru că slava lui Dumnezeu cuprinde toate și e în toate, ca una ce susține toate câte există. Și când ieșim la lumină și stăm în lumina lui Dumnezeu, înțelegem că păcatul e o alegere rea a noastră, e o alegere care ne aparține, și, în același timp, e o cădere din lumina Lui. Pentru că alegem rău și alegerea rea, alegerea ca depărtare de Dumnezeu, de voia Lui, înseamnă o cădere din voia Lui.

De aceea, în fiecare moment al vieții noastre, Dumnezeu voiește „să Se socotească [în] cuvânt cu robii Săi [συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων Αὐτοῦ]" [Mt. 18, 23, BYZ]. Pentru că vrea să știe starea noastră interioară. Vrea să știe cum ne simțim noi, ce credem noi despre El, cum ne simțim noi cu El. Și rugăciunea, vorbirea noastră continuă cu Dumnezeu, e priveliștea interioară din care El află cum suntem noi, ce vrem noi, cum ne simțim noi în clipa de față. Căci El așteaptă neîncetat mărturisirea noastră, așteaptă ca noi să Îi spunem în mod cinstit cum trăim, cum ne simțim, de ce avem nevoie.

Și când omul vorbește, vorbește neîncetat cu Dumnezeu ziua și noaptea, el e transparent cu totul înaintea Lui, dar se aude și pe el însuși. Își conștientizează mereu starea interioară. Pentru că vede cum e, cum se simte, cât de bine se simte împreună cu Dumnezeu și cât de rău îi e când păcătuiește cu ceva anume.

De aceea, prima însușire a rugăciunii e sinceritatea. Sinceritatea totală față de Dumnezeu. Iar a doua e mărturisirea totală, exhaustivă înaintea Lui. Pentru că Îi vorbim Lui despre toate

ale noastre, bune sau rele, pentru ca El să ne lumineze cu privire la toate ale noastre. Înainte de a ne mărturisi Duhovnicului nostru, noi ne mărturisim în mod deplin lui Dumnezeu, pentru ca El să ne învețe să ne mărturisim păcatele noastre. Și cine se roagă cu adevărat, acela știe să fie un prieten adevărat al oamenilor. Pentru că în relațiile cu oamenii, în adevăratele relații cu ei, trebuie să primeze sinceritatea și mărturisirea de sine. Căci celălalt are nevoie să știe cine ești și cum te simți. Și află cine ești din ce crezi și din ce faci. Din cât înțelegi din tot ceea ce trăiești.

Dumnezeu Se socotește cu noi mereu! El Se judecă cu noi mereu! Se judecă ca Părintele cu fiul Său. Și judecata Lui continuă cu noi o simțim din ceea ce ne dă să trăim în fiecare zi. Pentru că noi simțim fiecare păcat al nostru ca pe o durere enormă, inexprimabilă, dar și fiecare stare de har și de bucurie ca pe o împlinire inexprimabilă. Și când păcătuim, noi simțim judecata Lui în mod dureros, pentru că ne dă să trăim tulburarea și durerea păcatului. Dar când facem lucrurile cele bune și suntem plini de slava Lui, atunci trăim judecata Lui ca pe o mare bucurie și împlinire, pentru că El ne dăruie din belșug pe cele ale Sale.

Căci El, Judecătorul Cel Drept, ne dăruie mereu după faptele noastre. Simțim durere și neîmplinire, frică, neîncredere și singurătate, atunci când păcătuim. Dar, când suntem în binele Său, când facem voia Lui și suntem plini de slava Lui, noi suntem prea-bucuroși și prea-împliniți în toate. Pentru că nu ne lipsește nimic atâta timp cât El este în noi prin slava Lui.

Și judecata Lui continuă în viața noastră ne pregătește pentru Judecata Sa finală. Căci dacă ne îndreptăm acum, urmând voia Lui, nu vom mai fi găsiți vinovați atunci, la Judecata cea de obște. Pentru că El, Judecătorul continuu al vieții noastre, dorește să ne cizeleze, să ne instruiască în cele dumnezeiești, să ne disciplineze neîncetat, pentru ca să fim ca El. Fiindcă El e singurul Judecător, Care dorește ca robii Săi să fie ca El. Pentru că

rolul Lui în viața noastră e acela de a ne transfigura continuu, de a ne face continuu ca El, prin umplerea neîncetată de slava Lui.

Cum l-a iertat pe cel datornic? Prin rugăciune! Acela a venit și I-a spus: „Doamne [Κύριε], fii îndelung-răbdător asupra mea și pe toate Ți le voi plăti Ție [μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί καὶ πάντα Σοι ἀποδώσω]!" [Mt. 18, 26, BYZ]. Și El l-a iertat pe cuvânt. Pentru că a venit și I s-a închinat Lui și I-a făgăduit aceste lucruri [Ibidem]. Însă, când Dumnezeu ne iartă, El ne învață iertarea Lui. Ne învață să facem și noi același lucru cu semenii noștri. Să fim și noi iertători și milostivi ca El[2].

Tocmai de aceea, când cel iertat nu a iertat la rândul său, Dumnezeu l-a numit pe el un rob rău [Mt. 18, 32, BYZ]. Pentru că nu s-a manifestat ca El, ci ca demonii. Pentru că demonii aleg să facă răul de fiecare dată. Și când noi alegem să facem răul și nu binele, nu binele care ne împlinește, ci răul care ne omoară, atunci suntem niște robi răi ai lui Dumnezeu. Pentru că facem rău altora, dar, în primul rând, ne facem rău nouă. Și răul n-are de-a face cu Dumnezeu, cu voia Lui, pentru că răul e alegerea noastră păcătoasă.

Așadar, iubiții mei, esența răului e alegerea păcătoasă. Ieșind din voia lui Dumnezeu, noi naștem în noi răul, adică păcatul. Și de păcate scăpăm numai prin pocăință, mărturisire și iertarea lui Dumnezeu, pe care o primim prin Preotul nostru Duhovnic. Vindecare noastră de păcat e vindecarea noastră de moarte. Căci păcatele sunt cele care ne omoară sufletește și trupește. Dar când Dumnezeu ne iartă păcatele noastre în Dumnezeiasca Taină a Mărturisirii și ne învie din morți, atunci suntem vii duhovnicește, pentru că El ne dăruie iar și iar slava Lui din belșug. Și trăind în slava Lui, noi ne bucurăm de toate da-

[2] But when God forgives us, He is teaching us His forgiveness. He teaches us to do the same with our fellow men. He wants us to be forgiving and merciful like Him.

rurile lui Dumnezeu, pentru că El e cu noi. Și, fiind cu noi, suntem împliniți, suntem bucuroși, suntem veseli, suntem duhovnicești, suntem mereu uimiți de către El. Căci Dumnezeu ne face mereu bucurii fără asemănare în viața noastră. Amin!

Predică la Duminica a 12-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[3],

Domnul ne vorbește în Evanghelia de azi [Mt. 19, 16-26] despre bunătatea lui Dumnezeu, ca Cel ce singur e bun [Mt. 19, 17], dar, în același timp, ne spune cum se intră în viața cu Dumnezeu, în viața veșnică. Căci El i-a spus aceluia: „Iar dacă voiești să intri întru viață [Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν], păzește poruncile [τήρησον τὰς ἐντολάς]!" [Mt. 19, 17, BYZ]. Poruncile lui Dumnezeu. Fiindcă acela Îl întrebase: „Ce bine să fac [τί ἀγαθὸν ποιήσω], pentru ca să am viața veșnică [ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον]?" [Mt. 19, 16, BYZ].

Și când Domnul vorbește despre intrarea noastră întru viață, se referă la intrarea noastră în viața veșnică. Și când se referă la această intrare în viața veșnică, El se referă la unirea noastră cu El prin slava Lui. Căci cine păzește poruncile Lui, adică cine la împlinește pe ele, cine le face viața lui, acela se unește cu Dumnezeu prin slava Lui.

Căci omul întrebase bine. Întrebase despre cum poate avea în interiorul lui, în adâncul lui, viața veșnică, adică relația cu Dumnezeu. Și Domnul îi spune că începutul, cuprinsul și împlinirea omului stau în împlinirea voii lui Dumnezeu. Căci dacă intrăm în viața cu Dumnezeu prin poruncile Lui, cu siguranță că creștem în relația cu El și ne desăvârșim tot prin ele, prin voia Lui cu noi. Căci ele ne aduc viața Lui în noi înșine. Și dacă viața Lui este în noi, atunci noi Îl înțelegem pe Dumnezeu prin slava Lui,

[3] Începută la 9. 11, în zi de marți, pe 22 august 2023. Soare, 26 de grade, vânt de 6 km/ h.

pe Cel singur bun și milostiv față de toți. Căci poruncile Lui sunt pentru ca să ne intimizăm continuu și veșnic cu Dumnezeu, cu Cel care ne dorește pe toți ai Lui.

În Mt. 19, 20, BYZ, aflăm că e vorba de un tânăr. Că cel care vorbește cu Domnul este un tânăr. Și tânărul [ὁ νεανίσκος] credea că a împlinit poruncile lui Dumnezeu din tinerețea sa [Ibidem]. Și cu toate că Domnul știa starea lui, că el nu interiorizase poruncile Sale după cum credea, Domnul îi vorbește despre desăvârșirea omului, dacă tânărul credea că îi lipsește tocmai aceasta. Și îi spune: „Dacă voiești a fi desăvârșit [τέλειος], du-te, vinde averile tale și dă-le săracilor, și vei avea comoară în cer [καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ]! Și vino, urmează-Mi Mie!" [Mt. 19, 21, BYZ].

Însă, dacă tânărul s-ar fi intimizat cu Dumnezeu din copilăria și tinerețea sa, împlinind poruncile Sale, el n-ar fi pus niciodată vreo persoană sau vreun lucru din această lume mai presus de Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu ar fi fost în inima lui mai presus decât orice om sau lucru. Dar el „a plecat întristat [ἀπῆλθεν λυπούμενος], căci era având averi multe [ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά]" [Mt. 19, 22, BYZ]. A plecat întristat, pentru că el era plin de iubirea pentru lumea aceasta și nu pentru Dumnezeu.

Și această neurmare a Domnului de către tânărul acesta ne vorbește explicit despre împătimirea noastră pentru cele lumești. Căci nu venim după Domnul nu pentru că poruncile Lui sunt grele, ci pentru că împătimirea noastră pentru cele deșarte e mare. Însă despărțirea noastră interioară de cele lumești, ne face sufletul plin de comoară dumnezeiască. Pentru că ne face sufletul să fie un cer rațional al lui Dumnezeu, dacă ne despărțim interior de toate pentru El. Și despărțirea noastră de cele materiale înseamnă primirea slavei Lui în noi înșine. Căci ea e comoara noastră, a sufletului și a trupului nostru.

Mergem peste tot cu comoara Lui în noi. Mergem cu slava Lui în noi și ne sfințim neîncetat. Pentru că El ne dă să simțim

slava Lui în noi cu tărie, atunci când noi am părăsit toate în inima noastră pentru El. Și le putem părăsi pe toate chiar și aici, în mijlocul lumii, având de toate. Căci inima noastră o mutăm spre Domnul și numai pe El Îl dorim și nu ne mai lipim de cele trecătoare.

Pentru că te poți face Monah, părăsind toate ale tale din lume, dar să te lipești mai apoi de puținul tău din Mănăstire. Și să faci din puținul acela o povară grea pentru inima ta. Căci mergerea spre desăvârșire nu înseamnă a te dezlipi doar o dată de cele lumești, ci a te dezlipi neîncetat, în fiecare clipă de ele, dorindu-L doar pe El, pe Cel singur bun și preamilostiv cu noi toți. Iar desăvârșirea e interioară, e umplerea continuă de poruncile Lui și de slava Lui, pentru că acelea, poruncile Lui, care sunt voia Lui cu noi, ne umplu de sfințenie neîncetat.

Așa că nu Îl putem urma pe Domnul, dacă nu ne umplem de poruncile Lui, adică de voia Lui cu noi, oamenii. Disprețuirea cuvintelor Lui înseamnă disprețuirea Lui. Căci cuvintele Lui sunt calea noastră spre intimizarea cu El. Sunt creșterea continuă în desăvârșire dumnezeiască. Dar dacă nu împlinim cuvintele Lui cu inimă veselă, dacă nu ne găsim împlinirea vieții noastre în relația cu El, nu înțelegem nimic din cărțile sfinte ale Bisericii. Pentru că toate ne vorbesc despre ascultarea lui Dumnezeu, despre cum intrăm în viața cu El prin ascultarea poruncilor Sale cele dumnezeiești.

Tânărul a plecat întristat, după cum plecăm și noi de la Biserică, atunci când ne smintim de cuvintele lui Dumnezeu. Atunci când credem că El ne cere „prea mult”. Și ne smintesc, adesea, poruncile cele două, marile porunci ale lui Dumnezeu: porunca iubirii și cea a iertării. Pentru că trebuie să îi iubim pe toți și să îi iertăm pe toți. Iar cum noi nu vrem să iubim, nu vrem nici să iertăm. Și pentru că viața îndestulată, prosperă, ne-a învățat să ne îngrijim doar de noi, de tabieturile noastre, nu ne place nici asceza pe care ne-o cere Dumnezeu. Și mulți nu vin la

Biserică pentru că trebuie să postească și să se spovedească. Nu vor să renunțe la voia lor și nici nu vor să își vadă bolile interioare. Și merg așa, toată viața, cu moartea în ei, cu patimile lor vii, pentru că nu vor să se roage, să postească și să se vindece de ele prin Taina Mărturisirii. Nu vor să se spovedească și să se vindece. Pentru că, în definitiv, nu vor să admită că de unii singuri orbecăie pe cărările morții, dar, împreună cu Dumnezeu, ar merge pe calea mântuirii.

A-L urma pe Domnul înseamnă a păzi poruncile Sale. Înseamnă a te lăsa luminat de El în mod continuu. A te lăsa curățit, luminat și sfințit de către El în fiecare zi. Căci „cel care are poruncile Mele și le păzește pe ele, acela este cel care Mă iubește pe Mine; iar cel care Mă iubește pe Mine, va fi iubit de către Tatăl Meu[, dar și de către Duhul Meu Cel Sfânt, Cel care Se odihnește în Mine din veci]; și Eu îl voi iubi pe el și Mă voi arăta lui pe Mine Însumi" [In. 14, 21, BYZ]. Și El ni Se arată nouă în vedenie, ni se arată dumnezeiește, pe măsura sfințeniei noastre. Și ni Se arată, pentru că ne iubește și pentru că și noi suntem plini de iubirea Lui cea veșnică.

Dar dacă suntem plini de păcate, dacă suntem bogați în păcate, „cel bogat cu greu va intra întru Împărăția cerurilor [δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν]" [Mt. 19, 23, BYZ]. Pentru că renunță cu greu la împătimirea lui. Și, în fapt, nu e greu să renunțăm la împătimirea noastră, dar nu ne dorim acest lucru în mod desăvârșit. Căci, dacă ne-am dori, am scăpa de patimi foarte ușor, pentru că am renunța la toate din dorul pentru Dumnezeu. Dar pentru că nu ne-o dorim cu adevărat, de aceea, noi, cei bogați în patimi, intrăm cu greu în Împărăția Lui. Pentru că preferăm mai mult cele de aici decât slava Lui cea veșnică.

Însă, la Dumnezeu „toate [sunt] cu putință [πάντα δυνατα]" [Mt. 19, 26, BYZ]! Ne putem vindeca de toate patimile noastre, pentru că la El toate sunt cu putință. Și sunt posibile toate, dacă

ne lăsăm conduși de către El în toate. Pentru că El ne conduce, în ritmul nostru interior, spre vindecarea noastră, vindecându-ne de fiecare patimă spre folosul nostru duhovnicesc.

În prima mea conferință online, o conferință protest din 2016, scriam: „Și m-aș bucura, mai degrabă, să văd că ați înțeles ce aștept de la cei care vor să fie conferențiari: să prezinte de fiecare dată un text erudit, muncit, cu diverse puncte de legătură cu zilele noastre și care să ajute oamenii. Să scrie pe o temă anume în cunoștință de cauză, în mai multe zile și săptămâni la rând, și acel text să îl prezinte, ca pe o îmbrățișare iubitoare, celor care îi ascultă. Pentru că oamenii trebuie să asculte, să învețe, să se schimbe în bine! Conferințele ortodoxe trebuie să fie teologice, dar și interdisciplinare în același timp, și ele să reliefeze specializările multiple ale vorbitorului[4]”[5].

După 7 ani de atunci, am găsit și primul Preot român care conferențiază și predică cu lecțiile făcute. Adică scriindu-și predica sau conferința mai înainte de a o expune. E vorba de Părintele Dan Popovici și mă bucur mult pentru corectitudinea sa. N-am înțeles dacă este Ieromonah, dar am aflat că este unul din cei doi Duhovnici ai Mănăstirii „Sfântul Vasile cel Mare” din Someșul Cald, județul Cluj[6] și că a fost mai înainte ateu[7]. Și pentru

---

[4] The orthodox conferences must be theological, but also interdisciplinary at the same time, and highlight the multiple specializations of the speaker.

[5] Pr. Dr. Dorin Octavin Picioruș, *Despre nimic (conferință online)*, în col. *Conferințe online*, vol. 1, Teologie pentru azi, București, 2016, p. 34. O puteți downloada de aici:

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/07/27/despre-nimic-conferinta-online/.

[6] *Cf.*

https://www.mitropolia-clujului.ro/biserica-manastirii-somesul-cald-sfintita-de-trei-ierarhi/.

[7] *Cf.* https://www.youtube.com/watch?v=7xvPiR5JaJo&t=7393s.

că și le scrie, adică le muncește, ar trebui să le și publice în acest fel, pentru ca să vedem toate datele ajutătoare ale predicilor și ale conferințelor sale[8]. Pentru că predicile, conferințele și cărțile noastre, ale oamenilor Bisericii, trebuie să fie un model de corectitudine și de atenție pentru toți. Căci acesta e rostul muncii de cercetare: de a descoperi și de a sublinia cu fidelitate adevărul cel din multe cărți, din multe surse. Pentru că scopul tău, al celui care predici, e să afli adevărul și să îl pui în evidență. Să vezi cum arată textele. Să vezi ce e scris acolo. Și, pe baza lor, să îți scrii mărturia teologică.

Dar cel care își scrie mărturia, acela e avid de adevăr. Și pentru ca să fii avid de adevărul lui Dumnezeu, atunci trebuie să te umpli de poruncile Lui, care te unesc cu El, cu Dumnezeul mântuirii tale. Și prin aceasta suntem în miezul Evangheliei de azi. Pentru că poruncile Lui te unesc cu El, cu Dumnezeul tău și te învață în mod interior cum este El, pentru ca să fii și tu asemenea Lui. Și El este Cel care te vrea cu totul al Lui, plin de slava Lui și de adevărul Lui și de sfințenia Lui și de bunătatea Lui și de curăția Lui. El nu te vrea exteriorist, legalist, indiferent, ci cu totul unit cu El și cu toți oamenii prin iubirea și rugăciunea pentru ei. Căci El ne vrea Sfinți ai Lui prea-delicați și prea-frumoși, plini de smerenie și de cuviință, căutând mereu slujirea Lui și a aproapelui nostru. Amin!

---

[8] Îl găsiți și aici în mod masiv: https://www.chipuliconic.ro/recente-2/.

Predică la Tăierea capului Sfântului Ioannis Botezătorul [2023]

Iubiții mei[9],

pe 15 iunie 1991, Părintele Sofian Boghiu a vizitat[10] Marea Moschee din Damasc, în Siria[11], în care se află capul Sfântului Ioannis Botezătorul. Și acolo a văzut oameni suferinzi care se rugau lui pentru vindecare[12]. Pentru că și musulmanii îl consideră Profet, în limba arabă numele său fiind يحيى [Yahya][13].

În 634 musulmanii au cucerit Damascul, iar Califul al-Walid I a confiscat Sfânta Basilică în care se păstra capul Sfântului Ioannis Botezătorul, a dărâmat-o în mare parte și a construit în 9 ani noua moschee[14]. Însă capul Sfântului Ioannis Botezătorul, al Părintelui nostru, cel martirizat în mod nedrept, se află aici, în această încăpere din moschee[15]. Acesta fiind locul vizitat de Părintele Sofian de la Mănăstirea *Sfântul Antim Ivireanul* din București.

---

[9] Începută la 13. 58, în zi de sâmbătă, pe 26 august 2023. Soare, 36 de grade, vânt de 6 km/ h.

[10] Arhimandrit[ul] Sofian Boghiu, *Jurnal*, Ed. Bizantină, București, 2019, p. 385.

[11] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Marea_Moschee_din_Damasc.

[12] Arhimandrit[ul] Sofian Boghiu, *Jurnal*, op. cit., p. 385.

[13] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Marea_Moschee_din_Damasc și https://en.wikipedia.org/wiki/Yahya_(name).

[14] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Umayyad_Mosque.

[15] A se vedea:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/26/StJohnInUmmayad.jpg.

Dar, potrivit sursei de aici[16], partea din spate a capului Sfântului Ioannis este în moscheea din Damasc, pe când partea din față a capului său e în Franța, în catedrala romano-catolică din Amiens. Și cea din Franța are pe ea o zgârietură, pentru că Împărăteasa Irodias [Ἡρῳδιάς][Mc. 6, 19, BYZ], plină de mânie, a lovit cu cuțitul obrazul capului tăiat al Sfântului Ioannis Botezătorul[17]. Iar partea din față a capului său, păstrată în Franța, arată așa[18].

---

[16] A se vedea:
https://doxologia.ro/capul-sfantului-ioan-botezatorul-cum-ajuns-franta-dupa-ce-fost-ingropat-purtat-intr-un-sac-din.

[17] Ibidem.

[18] A se vedea:
https://catalog.obitel-minsk.com/blog/wp-content/uploads/2017/06/IMG_1005.jpg.
Am preluat-o din Fr. Maxim Massalitin, *The Untold Story of the Uncovering of the Head of St. John the Baptist*, 7 iunie 2017, *cf.*
https://catalog.obitel-minsk.com/blog/2017/06/the-untold-story-of-uncovering-of-head.

Însă Sfântul Ioannis Botezătorul a fost martirizat în Sevastia, în Palestina de azi, celula sa, care a fost păstrată până azi, fiind de 5 pe 4 metri[19]. Iar intrarea în celulă se face pe această ușă strâmtă[20].

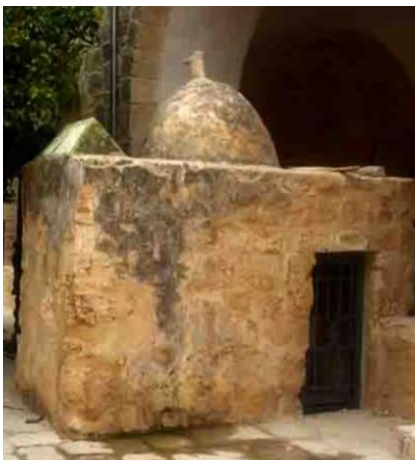

[19] *Cf.* https://doxologia.ro/inchisoarea-sfantului-ioan-botezatorul-din-sevastia-pelerinajul-parintelui-cleopa-la-locurile și https://ro.wikipedia.org/wiki/Sebastia.

[20] Preluată de aici: https://doxologia.ro/temnita-care-fost-tinut-sfantul-ioan-botezatorul-inainte-sa-i-se-taie-capul.

Și când trăim sau intrăm în spații mici, strâmte, să ne aducem aminte întotdeauna de cuvintele Domnului: „Intrați prin poarta cea strâmtă [Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης]! [...] Căci strâmtă [este] poarta [τί στενὴ ἡ πύλη] și îngustă [este] calea care duce întru viață [καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν]" [Mt. 7, 13, 14, BYZ]. Întru viața cea veșnică. Pentru că noi suntem liberi să ne alegem viața pe care ne-o dorim. Putem să ne facem de cap toată viața sau, dimpotrivă, să ne umplem toată ziua de slava lui Dumnezeu. Numai că adevărata libertate, cea care ne mântuie, este libertatea în care ne nevoim mereu ca să ne sfințim viața noastră. Și, ca să ne sfințim continuu, trebuie să ne umplem de voia lui Dumnezeu cu noi. Pentru că voia lui Dumnezeu cu noi ne dă să trăim adevărata libertate interioară: libertatea care ne îndumnezeiește continuu.

Pentru că omul e om nu când abuzează de libertatea lui, ci când se zidește continuu, în mod liber, în relația sa de iubire cu Dumnezeul mântuirii sale. Omul e om când se sfințește continuu, când află în libertatea lui împlinirea sa interioară. Pentru că, așa cum alegem păcatul, așa alegem și libertatea slujirii lui Dumnezeu. Cum alegem păcatul, alegem și virtutea dumnezeiască. Și când alegem viața cu Dumnezeu, când o alegem ca împlinirea noastră cea mare, totală, atunci ne simțim foarte bine, foarte împliniți, pentru că am ales binele cu toată ființa noastră.

Sfântul Ioannis Botezătorul propovăduia adevărul lui Dumnezeu cu toată ființa sa, pentru că Îl alesese pe El din pântecele maicii sale. El moare pentru adevăr, moare martiric. Căci cine moare pentru adevăr, acela se sfințește prin adevărul lui Dumnezeu. Însă, cine moare pentru minciună, slujind minciunii, acela nu este un Mucenic, ci un impostor. Pentru că impostorul e cel care caută toată viața să te înșele, să te ducă departe de Dumnezeu și de Biserica Lui. Și impostorul are limbuție, vorbind mult și prost, dar „interesant" pentru omul neînrădăcinat în credința și în viața Bisericii.

Tocmai de aceea, mulți români pleacă urechea repede la discursurile eretice și păgâne care par „interesante”, pentru că nu îi interesează viața cu Dumnezeu, ci doar ideile despre Dumnezeu. Pentru că omul care dorește să trăiască cu Dumnezeu și să se sfințească continuu, acela caută să fie tot mai propriu Bisericii celei una, celei dintru început și care a ajuns până la noi, și nu e avid de experimente religioase. Dar cine caută idei despre Dumnezeu, dar nu și viața cu Dumnezeu, acela se îndrăgostește repede de impostorii religioși, de cei care îi promit marea cu sarea, dar nu îi dau nimic, pentru că nu are rădăcina cea vie a slavei lui Dumnezeu în toată ființa sa.

Pentru că a trăi dumnezeiește pe pământ sau adevărata ta libertate interioară înseamnă a trăi în slava lui Dumnezeu tot timpul, aici, în Biserica Sa. Și adevărata credință a Bisericii nu e ruptă de adevărata experiență a slavei lui Dumnezeu. Căci, în fiecare secol al Bisericii, cine a trăit credința lui Dumnezeu, a trăit-o ca om dumnezeiesc, ca om plin de slava Lui și s-a sfințit prin ea.

Tocmai de aceea, creștinii adevărați nu sunt amatori de idei religioase și nici de practici eterodoxe sau păgâne, ci ei trăiesc și iubesc viața Bisericii, care e ascetică și liturgică și sacramentală. Căci noi trăim mereu prin rugăciune, prin priveghere, prin post, prin atenție încordată, spovedindu-ne mereu și împărtășindu-ne mereu cu Domnul și slujindu-I Lui neîncetat. Căci lupta noastră cu demonii e continuă, fapt pentru care nu ne putem considera niciodată „mântuiți” sau „feriți” de primejdie. Noi suntem mereu atenți la gândurile și la sentimentele noastre și mereu cerem ajutorul Preacuratei Stăpâne și pe cel al Sfinților și al Îngerilor Lui, închinându-ne cu semnul Sfintei și de viață făcătoarei Cruci a Domnului. Căci îi luăm pe ei toți, pe toți membrii Împărăției Sale, ca ajutători în ispitele, necazurile și bucuriile noastre. Pentru ca toți să se roage pentru noi lui Dumnezeu.

Și când îl pomenim azi pe Sfântul Ioannis Botezătorul, pe prietenul Stăpânului nostru, la sfânta sa martirizare, noi Îl slăvim

pe Dumnezeu prin el. Căci toți Sfinții sunt expresia cea mai vie a libertății duhovnicești. Pentru că L-au ales pe El, de aceea au mers pe calea cea prea strâmtă a evlaviei, dar ea, calea nevoinței dumnezeiești, s-a arătat adevărata libertate a omului. Și-au făcut voia lor una cu voia lui Dumnezeu, dar, prin aceasta, au dobândit cea mai mare libertate umană: libertatea de ființe îndumnezeite. Pentru că, întru Împărăția Sa, mergem ca ființe îndumnezeite, ca personalități dumnezeiești remarcabile, fiecare Sfânt în parte fiind un unicat, o frumusețe personală inconfundabilă.

Căci e mai ușor să faci răul, răul care te omoară, pe când binele care te îndumnezeiește e plin de ispite, de greutăți de tot felul. Pentru că tot Iadul și toți cei păcătoși se luptă cu tine, cel unul, cel care vrei să te sfințești, pentru că tu ești adevărata biruință a umanității.

Sfântul Ioannis Botezătorul, cel unul, cel inconfundabil, L-a propovăduit pe Domnul după ce L-a cunoscut în mod extatic și L-a botezat pe El ca să se împlinească toată legea. Trăind ca unul fără de trup, ca un Înger pe pământ, Sfântul Ioannis a fost plin de asceza îndumnezeirii și, în același timp, el era glasul adevărului lui Dumnezeu. Glasul care îi mustra pe toți până la Împăratul zilei. Căci îi spunea lui Irodis [Ἡρῴδης][Mc. 6, 17, BYZ], Împăratului de atunci: „Nu îți este legiuit ție a avea pe femeia fratelui tău [Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου]!" [Mc. 6, 18, BYZ]. Adică pe cumnata sa, pe Irodias.

Căci Irodis Antipas [Ἡρῴδης Ἀντίπας][21] o luase pe Irodias de soție. Numai că aceasta nu a fost nevasta lui! Nevasta lui a fost fiica Regelui Aretas al IV-la Filopatris[22]. Într-o vizită la Roma, la fratele său vitreg, el se îndrăgostește de cumnata sa, de Irodias, și

[21] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Herod_Antipas.

[22] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Herod_Antipas și https://en.wikipedia.org/wiki/Aretas_IV_Philopatris.

se căsătoresc, după ce și-a părăsit soția[23]. Numai că Irodias îi era nepoată soțului ei[24]...

Și Irodias, prin fiica ei, Salomi [Σαλώμη], care era fiica lui Irodis al II-lea[25], cere martirizarea Sfântului Ioannis. Și cere martirizarea lui pentru ca să nu îi mai audă mustrările. Și cine nu acceptă mustrarea dreaptă, nu suportă adevărul. Și cine nu suportă adevărul, nu are o viață bună, o viață cu Dumnezeu, ci una potrivnică Lui.

Iar Sfântului Ioannis Botezătorul i se taie capul pentru că o Împărătească era incestuoasă și nu suporta adevărul, pentru că un Împărat era beat și a făgăduit o făgăduință necugetată, rea, la beție, și pentru că o Prințesă a dansat lasciv și le-a făcut pe plac unor bărbați beți. Circumstanțe rele care au dus la moartea celui Sfânt. Căci Împărăteasa a profitat de ocazie și și-a dus răutatea ei până la capăt, manipulându-și soțul și fiica pentru a-și atinge scopul ei cel rău: moartea Sfântului Ioannis.

Dar când i s-a adus capul pe tipsie, capul său, cel plin de sânge, acela o mustra în continuare pe Împărătească. Iar ea îi înțepa limba ca să tacă[26]...Și de aceea, ca să nu învie, i-a ascuns capul adânc în pământ, într-un loc necinstit din curtea ei[27].

– Însă, ce înseamnă să tai capul cuiva?

– Înseamnă să strici personalitatea puternică a cuiva! Pentru că omul Sfânt vorbește la modul impunător prin fața lui, prin înfățișarea duhovnicească a feței sale. Dar când vrei să termini cu viața unui om, atunci nu îl „desființezi", ci îl înnemurești. Pentru că omul ucis pentru credința lui devine Mucenicul Domnului. Și

---

[23] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Herod_Antipas.

[24] Ibidem.

[25] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Salome.

[26] *Cf.* https://paginiortodoxe.tripod.com/vsaug/08-29-taierea_capului_sf_ioan_botezatorul.html.

[27] Ibidem.

cine moare mucenicește, acela se botează în sângele său, curățindu-se în mod desăvârșit. Și, în același timp, cuvintele și viața lui vorbesc cu putere dumnezeiască tuturor. Pentru că vorbesc despre adevăratul om, despre adevărata alegere, despre adevărata libertate interioară.

Așadar, iubiții mei, a te lupta cu adevărul înseamnă a te lupta cu Dumnezeu. Pentru că, cine nu suportă adevărul, nu Îl suportă pe Dumnezeu, pe izvorul adevărului[28]. Și cine se luptă cu oamenii care spun adevărul lui Dumnezeu, se luptă cu Dumnezeu. Și, în istorie, cine s-a luptat cu adevărul lui Dumnezeu, a murit rău. Pentru că a murit în păcatele sale.

Aceasta e ultima mea predică din anul bisericesc 2022-2023! Așteptăm noul an bisericesc, adică așteptăm ziua de 1 septembrie! Vă doresc multă pace, multă bucurie și împlinire! Iar Dumnezeul nostru, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu, să ne dăruie tuturor cele de folos, pentru ca să ne mântuim cu pace și bucurie în Biserica slavei Sale! Amin!

[28] to wrestle with the truth is to wrestle with God. Because whoever does not endure the truth, does not endure God, the source of truth.

Predică la începutul Anului bisericesc [1 septembrie 2023]

Iubiții mei[29],

avem o viață atât de scurtă pe lângă o veșnicie atât de mare și de necuprins. Trecem repede, uluitor de repede pe fața acestui pământ. Și cu toate acestea, veșnicia noastră depinde de viața noastră cea atât de scurtă. De viața de aici. De timpul acesta, de ce facem în timpul acesta atât de scurt, care e timpul mântuirii noastre. Pentru că aici ne curățim de păcatele noastre, aici ne umplem de luminări dumnezeiești fără de număr și aici ne sfințim neîncetat. Aici, în Biserica lui Dumnezeu, în Biserica mântuirii noastre, unde avem tot adevărul și toată slava lui Dumnezeu.

De aceea, timpul nu e pentru noi o iluzie, nu e pentru noi o plictiseală, ci e o continuă asceză întăritoare. Pentru că, fiind în timp, fiind în istorie, noi trebuie să purtăm în lăuntrul nostru Împărăția lui Dumnezeu. Căci dacă avem în noi slava Lui, avem în noi Împărăția Sa și ne îndreptăm continuu spre Împărăția Lui cea veșnică. Așa că viața noastră de aici e plină de veșnicia noastră, dacă Împărăția Lui e în noi.

Astfel, „fiecare ceas din viață ascunde în el posibilitatea schimbării”[30] noastre. A schimbării continue în bine. Pentru că putem folosi „ceasul fiecărei zile pentru a ne elibera de păcat și

---

[29] Începută la 11. 42, în zi de luni, pe 28 august 2023. Soare, 30 de grade, vânt de 8 km/ h.

[30] Arhidiac. Adrian Sorin Mihalache, *Trecerea timpului și înnoirea vieții omenești*, în ziarul Lumina, 25 decembrie 2016, *cf.*

https://ziarullumina.ro/societate/religie-si-stiinta/trecerea-timpului-si-innoirea-vietii-omenesti-118560.html.

pentru a [ne] înnoi viața”[31] noastră. De aceea, „fiecare clipă care trece și [în care] omul n-a luat în ea decizia pentru realizarea sa în bine, este o clipă sau un timp pierdut”[32]. Dar dacă a făcut din viața lui o viață a slujirii lui Dumnezeu, timpul este o împlinire duhovnicească imensă, pentru că e o arvună a vieții veșnice. Pentru că, ceea ce trăiești acum, plin fiind de slava lui Dumnezeu, vei trăi infinit mai mult întru Împărăția Sa cea veșnică.

Trăim fiecare zi în ritmul liturgic al Bisericii, în acest dumnezeiesc ritm al Bisericii. Dar fiecare dintre noi îl trăim pe cât avem puterea să cuprindem din teologia și din asceza fiecărei zile. Pentru că fiecare Sfânt în parte pomenit și fiecare praznic al Bisericii ne spun lucruri esențiale pentru viața noastră. Căci ne învață cum să gândim teologic, cum să iubim dumnezeiește, cum să trăim împreună cu Dumnezeu viața noastră. Și dacă pe fiecare zi ne nevoim să înțelegem teologia Bisericii cea pentru noi și să o facem una cu viața noastră, viața noastră este o mare împlinire dumnezeiască.

Dar nu putem înțelege valoarea timpului nostru în mod real, dacă nu înțelegem că „timpul este darul cel mai de preț al vieții noastre”[33]. Că el e darul lui Dumnezeu pentru noi, cei zidiți de El din iubire nesfârșită, pentru ca să ne mântuim în perimetrul său. Noi puteam să nu fim nicidecum, dar El ne-a adus la existență. Și zilele vieții noastre, acestea, care sunt puține, sunt de maximă importanță pentru noi, căci noi trebuie să realizăm în

---

[31] Ibidem.

[32] PFP Daniel Ciobotea, Patriarhul României, *Timpul mântuirii înseamnă timpul comuniunii omului trecător cu Dumnezeu Cel veșnic*, *cf.* https://basilica.ro/timpul-mantuirii-inseamna-timpul-comuniunii-omului-cu-dumnezeu-patriarhul-daniel-text-integral/.

[33] PFP Daniel Ciobotea, Patriarhul României, *Timpul vieții pământești este dăruit oamenilor spre a se pregăti pentru viața cerească*, *cf.* https://patriarhia.ro/timpul-vietii-pamantesti-este-daruit-oamenilor-spre-a-se-pregati-pentru-viata-cereasca-8531.html.

ele o continuă sporire a noastră în viața cu Dumnezeu. În ele trebuie să ne sfințim continuu, pentru a fi proprii vieții veșnice cu Dumnezeu.

Cu alte cuvinte, dacă nu trăim cu Dumnezeu, viața noastră e fără rost, pentru că nu se împlinește veșnic. Numai trăită împreună cu El viața noastră e o împlinire nesfârșită, pentru că are consecințe veșnice bune. Și astfel, viața noastră, cea atât de scurtă, își arată maxima ei plenitudine în veșnicia noastră, pentru că, în ciuda scurtimii ei, noi moștenim Împărăția Lui cea veșnică. Iar Sfinții, cei care au biruit adversitatea lumii și puținătatea timpului, ne spun cu toții cât de importantă e viața de aici cu Dumnezeu, pentru că ne arată împlinirea lor cea desăvârșită.

De aceea, iubiții mei, azi e ziua mântuirii, pentru că în fiecare zi putem să ne lucrăm mântuirea noastră! Și, „în ziua mântuirii [ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας]"[Is. 49, 8, LXX], noi cerem de la Dumnezeu tot ajutorul Său, căci fără El nu putem face nimic [In. 15, 5, BYZ]. Fiindcă El ne zidește pe noi interior, după cum ne-a făgăduit: „Iată [ἰδοὺ], cu mâinile Mele am zugrăvit zidurile tale [ἐπὶ τῶν χειρῶν Μου ἐζωγράφησά σου τὰ τείχη] și înaintea Mea ești pururea [καὶ ἐνώπιόν Μου εἶ διὰ παντός]!" [Is. 49, 16, LXX]. Căci El împodobește cu slava Lui zidurile ființei noastre și ne pune pe noi înaintea Sa, pentru că trăim împreună cu El.

Iar viața cu Dumnezeu nu are planuri de îmbogățire și de stăpânire a pământului, pentru că omul credincios are în primplan umplerea lui de viața lui Dumnezeu. Și când ești plin de slava Lui și de virtuți dumnezeiești, atunci ești cu adevărat bogat, pentru că te stăpânești duhovnicește. Pentru că sufletul și trupul nostru sunt bogăția noastră cea veșnică, dacă pe ele le îndumnezeim încă de acum, din scurta noastră viață pământească.

Și când ne urăm unii altora ani mulți și frumoși, ne dorim ca viața noastră să fie plină de frumusețea lui Dumnezeu. Ne dorim ca viața noastră să fie plină de sfințenia Lui. Pentru că sănătatea e bună, când cu ea ne lucrăm zilnic mântuirea noastră,

și pe ea o folosim rău, când, pe baza ei, facem păcate în neștire. De aceea, nu trebuie să ne lăudăm cu sănătatea pe care o avem, dacă nu I-o închinăm lui Dumnezeu. Dacă nu facem din sănătatea și din puterea noastră un izvor de viață pentru noi, ne umplem pe fiecare zi de moarte. Pentru că moartea noastră e formată din păcatele noastre, din cele pe care le facem pentru că putem, pentru că ne place, pentru că nu suntem conștienți de ceea ce facem.

Dar viața bună și binecuvântată de Dumnezeu e cea pe care o trăim cu Dumnezeu. E cea în care ne mântuim, în care dobândim viața veșnică cea fericită, adică Împărăția lui Dumnezeu. Pentru că viața de aici, trăită ca vremea mântuirii noastre, este ușa de intrare în Împărăția lui Dumnezeu. Fiindcă trăim dimpreună cu Tatăl, cu Fiul și cu Sfântul Duh Dumnezeu viața noastră și, împreună cu Dumnezeul nostru treimic, noi intrăm întru Împărăția Sa cea veșnică.

Mult spor și multă împlinire dumnezeiască în noul an bisericesc 2023-2024! Dumnezeu e cu noi și ne întărește pe fiecare în parte, dacă vrem să facem în fiecare clipă voia Lui! Amin!

Predică la Duminica a 13-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[34],

Dumnezeu „a sădit vie [ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα]” [Mt. 21, 33, BYZ] și via Lui este Biserica Sa cea sfântă. Și, pe această Vie a Lui, El „a năimit-o pe ea viticultorilor [ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς]” [Ibidem]. Adică a dat-o pe seama unor oameni, pe care El îi plătește ca să o îngrijească. Căci cel năimit e cel angajat cu plată[35]. Și viticultorii lui Dumnezeu sunt slujitorii Săi, sunt ierarhia Bisericii, pe care El o plătește cu slava Lui cea veșnică. Pentru că plata lui Dumnezeu pentru noi, Slujitorii Săi, este Împărăția Lui.

Însă, ca să fii slujitorul Lui, trebuie să semeni cu El. Și ca să semeni cu El, trebuie să fii bun. Pentru că, dacă ești rău și nu bun, atunci nu moștenești Împărăția lui Dumnezeu. Căci, ne-a spus El despre Sine: „Pe cei răi [cu] rău îi va pierde pe ei [Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς]” [Mt. 21, 41, BYZ]. Și cel care e pierdut de Dumnezeu cu rău, adică cu chin mare, e cel care e coborât de El în Iad...

Să fii o viață întreagă Diacon, Preot sau Episcop, să stai mereu în slava Lui și să slujești cele dumnezeiești și, la sfârșitul vieții, să fii coborât de El în Iad, e cea mai mare suferință posibilă. Pentru că ai avut totul și, deodată, ai pierdut toată cinstea și demnitatea ta preoțească. Dar nu o pierdem când murim! Nu, nu o pierdem atunci, ci acum, când ne dezicem interior de harul Preoției dumnezeiești și trăim impropriu ei. Pentru că Domnul nu ne

---

[34] Începută la 8. 26, în zi de miercuri, pe 30 august 2023. Soare, 21 de grade, vânt de 8 km/ h.

[35] *Cf.* https://dexonline.ro/definitie/năimit.

spune că va coborî în Iad orice slujitor al Lui, ci pe cei care sunt răi. Care sunt răi și nu buni, precum este El.

Și ce face un om bun? E mereu deschis spre oameni și lucrează binele în viețile lor! Iar dacă oamenii buni fac asta, atunci infinit mai mult face Dumnezeu bine tuturor, Cel care e singur Bun, Cel care este în mod desăvârșit Bun cu toți. Dar ca să fii bun în viața ta trebuie să înveți bunătatea de la Dumnezeu. Și Dumnezeu Își revarsă bunătatea Lui cea mare și veșnică în sufletele și în trupurile noastre pe măsură ce noi împlinim poruncile Sale cele sfinte.

De aceea, dacă ești slujitorul Lui și nu împlinești poruncile Sale, atunci ești un om rău, pentru că nu vrei să fii inundat mereu de bunătatea lui Dumnezeu. Și dacă nu vrei să fii bun, mereu bun, mereu sfințit de bunătatea și de mila Lui, atunci nu vrei să trăiești duhovnicește. Pentru că cel care vrea să fie viu, care vrea să intre în viața cu Dumnezeu, trăiește în poruncile Lui și, împlinindu-le, El e plătit mereu de Dumnezeu cu mari daruri dumnezeiești și cu multă împlinire sfântă. Căci El nu ne plătește totul mai târziu, după moarte, ci ne plătește în fiecare clipă cu slava Lui, pentru că Se bucură să ne bucure în mod continuu.

Pentru că El, Cel cu totul bun, ne bucură pe noi acum, în clipa de față, când Îi slujim Lui. Fiecare clipă de slujire e o clipă de har, de revelație, de încântare, de bucurie dumnezeiască. Și tocmai de aceea, slujindu-I lui Dumnezeu, nu poți fi decât bun, pentru că El te împlinește în fiecare clipă. Pentru că nu ne dă slava Lui doar o dată, într-o zi, într-o clipă, ci ne-o dă în fiecare clipă cu cea mai mare bunătate, dacă Îi slujim Lui în fiecare clipă.

Așadar, dacă la un moment dat ajungi să fii rău în tine însuți, și, în același timp, ești slujitorul Lui bisericesc, atunci undeva, într-o clipă, într-o zi anume, tu te-ai dezis interior de El și nu ai mai simțit slava Lui în tine. Pentru că de aceea ai decăzut și decazi în continuu: pentru că slujirea Lui nu te mai împlinește, ci te adâncește în Iad. Pentru că e o slujire în care nu Îl mai simți

pe El în tine, ci în care te depărtezi continuu de El...Și trăind o astfel de viață neîmplinită, de om rău, tocmai de aceea vei fi coborât în Iad de către El, pentru că ți-ai trăit viața ta preoțească fără pocăință.

Căci orice dezlipire de Dumnezeu se vindecă prin pocăință. Orice cădere groaznică se vindecă prin pocăință. Dar dacă tu, ca Preot al Lui, nu mai crezi în pocăință, deși vorbești despre El, tocmai de aceea ești rău, un om rău, pentru că bagatelizezi cuvintele Lui și îți sporești continuu nefericirea ta.

În ultimii ani, la nivel online, am avut parte de confesiunile mai multor oameni care s-au dezis de Preoția lor. Motivele sunt întotdeauna personale. Dar, în centrul lor, al acestor motive, am văzut mereu marea problemă și anume aceasta: nu mai simțeau slava lui Dumnezeu în ei înșiși. Se simțeau singuri, ai nimănui, pentru că se simțeau vorbind la pereți. Dar, ca să ajungi aici, trebuie să păcătuiești mult și grav și fără pocăință. Pe drumul apostaziei o iei din cauza unei înșelări demonice puerile, pe care o bagi în seamă. Și, cel mai adesea, te lupți cu Ierarhul tău, cu vreo hotărâre sinodală, cu păcatele unora, pe care le vezi, pe care le știi, peste care nu poți trece, pentru că vrei ca Biserica să fie într-un anume fel. În modul în care o vrei tu. Și, de aici, de la ideea ta despre Biserică și nu de la realitatea Bisericii, ajungi la cele mai mari păcate.

Și cei pe care i-am văzut lepădându-și Preoția lor pentru vreo sectă sau pentru ateism și libertinism, i-am văzut negând, i-am văzut apărându-și înșelarea lor, i-am văzut batjocorind și minimalizând pe alți păcătoși, dar niciodată pocăindu-se...Căci marea problemă a slujitorilor bisericești e tocmai aceasta: că nu se pocăiesc continuu. Căci, dacă s-ar pocăi continuu, n-am mai avea slujitori răi, ci numai buni, pentru că și-ar asuma continuu păcatele lor. Și când îți recunoști păcatele, Dumnezeu le acoperă cu mila Lui și îți dă iertare pentru ele, pentru că nu îți place cum arăți din cauza lor.

Însă, când îi judeci și îi vorbești de rău pe oameni, când îi minimalizezi pe oameni, când nu cauți niciodată odihna ta interioară, ci doar o Biserică și o lume standardizate după mintea ta, atunci nu te mai simți bine nicăieri. Pentru că nu cauți să te împaci cu toți în tine, ci te lupți cu toți în inima ta. Iar când în tine este babilonie, când e luptă și vociferare continue, tocmai de aceea nu îți place pacea și buna-conviețuire cu oamenii. Pentru că pacea izvorăște din cei care trăiesc în pacea lui Dumnezeu.

– Cum ajungem să nu mai fim ispitiți de aceste extreme în viața noastră de credință?

– Căutându-ne mereu și peste tot pacea noastră! Pentru că rolul nostru în Biserică nu e acela de a standardiza viețile altora, ci de a ne bucura, împreună cu toți, de slujirea lui Dumnezeu. Nu îi judec pe alții, nu îi invidiez, nu îi urăsc, nu caut să le pun piedici în viața lor, ci mă rog pentru toți, sunt deschis față de toți și sunt slujitorul tuturor. Și nu îi slujesc pentru că merită sau nu, pentru că sunt buni sau răi, ci pentru că toți au nevoie de Dumnezeu. Mă uit mereu la nevoia reală a oamenilor, la nevoia lor de Dumnezeu. Și pentru că nevoia lor e și nevoia mea fundamentală, tocmai de aceea caut pacea, caut rugăciunea, caut buna-înțelegere cu ei, pentru că acestea le fac bine.

Dar când ieși din pacea ta, când nu mai ai grijă de sufletul tău, dar vrei ca alții să-ți facă pe plac, atunci ai derapat de la calea cea dreaptă. Pentru că viața ta bisericească trebuie să te odihnească interior și nu să te alieneze, să te înstrăineze de Biserică. La Slujbe, dacă ești atent la inima ta și ești în rugăciune către Dumnezeu, nu mai ai timp să judeci faptele altora. Pentru că te judeci pe tine. Te vezi pe tine și te pocăiești pentru relele tale. De aceea, odihnirea interioară este calea împărătească și oriunde ești odihnit și te odihnești duhovnicește, tu Îi slujești lui Dumnezeu, dar le slujești și oamenilor. Pentru că ești în pace și dărui pacea ta tuturor, pentru că e pacea pe care o izvorăște Dumnezeu în tine însuți.

– Ce așteaptă Dumnezeu de la noi, slujitorii Săi?

– Așteaptă de la noi roadele credinței și ale vieții noastre preoțești! Pentru că „Îi vor da Lui roadele la vremea lor [ἀποδώσουσιν Αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν]" [Mt. 21, 41, BYZ]. Și așa cum strugurii se culeg toamna sau iarna[36], după trudă multă, tot la fel și virtuțile noastre rodesc când ajungem la maturitatea vieții duhovnicești. Dar ca să te maturizezi în bine trebuie să trăiești duhovnicește toată viața ta. Iar maturizarea e continuă și la fel sunt și roadele vieții sfinte.

De aceea, noi nu trebuie să căutăm roadele vieții sfinte, pentru că ele vin la vremea lor, când noi ne maturizăm, ci trebuie să căutăm viața sfântă. Viața cu Dumnezeu. Pentru că viața cu El este împlinirea noastră, este pacea noastră, este bucuria noastră. Dacă suntem cu El, darurile Lui se înmulțesc în fiecare zi în noi înșine. Dar dacă nu suntem cu El, nu avem nimic, pentru că prezența Lui în noi e izvorul tuturor darurilor Sale celor sfinte.

Așadar, iubiții mei, nu slujirea lui Dumnezeu ne însingurează interior de oameni și ne strică sufletul, ci nepocăința noastră și judecarea semenilor noștri. Cu cât îi judecăm și îi minimalizăm mai mult pe oameni, cu atât nu ne pocăim nici noi. Pentru că pocăința înseamnă împrietenire cu toți oamenii și vedere profundă a lor, pentru că toți suntem atinși de boala păcatului. Și cine se roagă pentru iertarea lui, se roagă și pentru iertarea tuturor, pentru că vede nevoia tuturor de iertare.

De aceea, a ierta înseamnă a iubi și a iubi înseamnă a te ruga pentru toți[37]. Și rugăciunea pentru toți ne împacă în mod desăvârșit, pentru că e o îmbrățișare a întregii umanități. Și o astfel de îmbrățișare duhovnicească cere Dumnezeu de la Slujitorii Săi, de la cei care slujesc la Sfintele Lui Mese. Amin!

---

[36] Pentru că vinul de gheață se obține din struguri culeși iarna. A se vedea: https://ro.wilson-drinks-report.com/ice-wine-you-re-fine.

[37] to forgive means to love and to love means to pray for all.

Predica la 18 ani de la Hirotonia întru Diacon [4 septembrie 2023]

Iubiții mei[38],

în comparație cu ziua de azi, o zi de luni, hirotonia mea întru Diacon a fost într-o zi de duminică. O zi de duminică călduroasă, făcută afară, în curtea Bisericii, ca o indicare tainică a rolului eclesial al Diaconului. Pentru că Diaconul trebuie să slujească la mântuirea întregii lumi. Căci el trebuie să îi cheme pe toți în Biserică. Pentru că slujirea Bisericii e pentru întreaga umanitate și nu doar pentru o parte a ei. Fiindcă națiunile ortodoxe sunt fermentul întregii lumi, pentru că toate națiunile lumii trebuie să intre în Biserică și să devină o singură Biserică a lui Dumnezeu[39].

Și când Domnul a vorbit în mod tainic despre Dumnezeiasca Preoție, El ne-a spus: „Iar cel mai mare [dintre] voi va fi slujitorul vostru [Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος]" [Mt. 23, 11, BYZ]. Și dacă Patriarhul Bisericii este slujitorul tuturor cu atât mai mult sunt Diaconii slujitorii tuturor. Însă, în primul rând, Domnul Însuși, Arhiereul Bisericii, este slujitorul nostru, al tuturor, pentru că prin slujirea Lui ne mântuie pe noi. Și noi vedem în El pe Slujitorul cel desăvârșit, pe Cel ascultător întru toate, Care Își asumă pe toți în slujirea Lui.

---

[38] Începută la 9. 28, în zi de joi, pe 31 august 2023. Soare, 22 de grade, vânt de 6 km/ h.

[39] Because the service of the Church is for the whole of humanity and not just for a part of it. Because the orthodox nations are the ferment of the whole world, because all the nations of the world must enter the Church and become one Church of God.

Și a fi diaconal, a fi slujitor bisericesc, a fi plin de slujire eclesială înseamnă a fi plin de iubire pentru Dumnezeu și pentru oameni. Pentru că, cu toată nevrednicia mea, din iubire pentru Dumnezeu și pentru oameni, eu am acceptat să fiu Slujitor al Bisericii și să lucrez neîncetat pentru mântuirea oamenilor. Și de aceea mă simt împlinit în fiecare zi în slujirea mea, pentru că lucrarea mea tainică, în mijlocul celor credincioși, mă împlinește în mod deplin.

Pentru că slujirea preoțească are o latură văzută, instituțională, liturgică, în care ești văzut în mod public în slujirea ta de Diacon, Preot sau Episcop, slujind Dumnezeieștile Slujbe ale Bisericii, dar, în același timp, și una tainică, dumnezeiască, nevăzută oamenilor. Pentru că tu te rogi mereu pentru oameni întru slava lui Dumnezeu, tu sfințești și binecuvânți în Biserică fiind foarte conștient de urmările actelor tale sacramentale, tu îi îndrumi în mod personal pe fiecare în parte și vezi schimbările lor în bine. Și ceea ce nu se vede din slujirea ta e tocmai esențialul slujirii tale. Esențial pe care eu mă fundamentez în slujirea și în teologia mea, pentru că este experiența mea cu Dumnezeu din demnitatea sfântă de Preot al Lui.

Și de când am fost hirotonit și pus înaintea Sfintei Mese și după ce am consumat Dumnezeiescul Potir în acea zi sfântă, eu am plecat în slujirea mea preoțească cu încredințarea că Preoția mea se lucrează mai mult înăuntrul meu decât în afara mea. Iar acum, după 18 ani, simt tot mai mult acest lucru. Pentru că, în mod curent, eu slujesc anumite Slujbe, împlinesc nevoile religioase și duhovnicești ale comunității, le predic pe înțelesul lor, al celor din fața mea, dar nu mă opresc în slujirea mea doar la ceea ce fac în Biserica și Parohia mea. Căci am mult mai multe lucruri de oferit în slujirea mea. Am lucruri de oferit pentru întreaga Biserică și nu doar pentru o mică comunitate liturgică.

De aceea, sunt diaconal pentru întreaga Biserică prin scrierile, traducerile, cărțile mele, prin tot modul acesta de a fi prezent

în mijlocul lumii. Căci, prin prezența mea online, eu sunt al tuturor, sunt slujitorul tuturor. Și prin aceasta scot la lumină din ce în ce mai mult latura tainică a Preoției mele, adică înțelegerile mele teologice reieșite din viața mea cu Dumnezeu[40].

Diaconul e îmbrăcat în stihar alb cel mai adesea, pentru că el este Îngerul Domnului cel plin de lumină. Iar orarul său lung, cu care e înveșmântat, e rugăciunea sa cea vie către Dumnezeu. Și mânecuțele cu care își leagă mâinile sunt dragostea lui pentru Dumnezeu și pentru oameni. Căci prin iubire față de El și față de oameni s-a făcut Diacon al Său.

Și „mai mare dragoste [decât] aceasta nimeni nu are, ca cineva să-și pună sufletul său pentru prietenii săi [ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ]" [In. 15, 13, BYZ]. Căci dacă ai venit din iubire de Dumnezeu și de oameni la Preoție, continua ta slujire e o punere a sufletului tău pentru toți. Adică o continuă epuizare, o continuă omorâre de sine pentru toți, ca să le slujești la toți.

Și îți pui sufletul tău la vedere prin slujirea preoțească, îl pui în sfeșnic, pentru ca toți să privească la lumina lui Dumnezeu care e în tine. Și dacă oamenii nu te înțeleg, dacă te ignoră, dacă te urăsc, dacă te prigonesc, ei se luptă cu lumina lui Dumnezeu din tine și nu cu tine, ca persoană în primul rând. Pentru că incomodezi prin standardele maximale ale credinței și ale Preoției lui Dumnezeu.

Iar „dacă lumea pe voi vă urăște, cunoașteți că pe Mine [mai] întâi de voi M-a urât [γινώσκετε ὅτι Ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν]!" [In. 15, 18, BYZ]. Pentru că a urât ceea ce a invidiat, ceea ce

---

[40] Therefore, I am diaconal for the whole Church through my writings, translations, books, through all this way of being present in the middle of the world. For, through my online presence, I am everyone's, I am everyone's servant. And by this I bring to light more and more the mysterious side of my Priesthood, that is, my theological understandings resulting from my life with God.

nu a înțeles, ceea ce depășea în mod desăvârșit lumea. Și ura împotriva lui Dumnezeu, Slujitorii Bisericii o experimentează la tot pasul. Ironiile, bădărăniile, hulele la adresa noastră au de-a face cu lupta oamenilor împotriva lui Dumnezeu.

De aceea am ales să nu mă îmbrac în reverendă oricând și oriunde, pentru ca să nu fiu în continuu sub tirul întrebărilor și al ocheadelor și al bădărăniilor de tot felul. Pentru că stresez dacă urc în mașină, în tramvai, în tren, în avion și sunt îmbrăcat în Preot. Oamenii nu te suportă în reverendă la piață, în parc, la bibliotecă, la spital, oriunde. Unii da, cei cu credință și bun simț, dar cei mai mulți nu. Și reverenda îi face îndrăzneți la rele pe mulți, ceea ce e un stres mare. Și în loc să le dau apă la moară și să îi fac să păcătuiască din cauza mea, merg cu haine comune pe mine, deși sunt și așa reperabil. Dar, cu toate că știu că sunt Preot, când mă văd cu haine comune nu se agită interior ca atunci când mă văd cu reverenda pe mine. Pentru că lupta lor interioară e cu Dumnezeu și nu cu mine, Preotul, în primul rând.

– Cum se împacă însă punerea sufletului pentru toți cu ura împotriva Bisericii și a Preoților? Nu pare Slujitorul lui Dumnezeu un naiv într-o lume atât de materialistă și perversă?

– Se împacă în mod dumnezeiește! Căci atunci când slujești în mod tainic în mijlocul oamenilor, ajungi să transformi ura lor în pocăință și în credință. Pentru că nu îi lași indiferenți. Iar slujitorul lui Dumnezeu nu e un om naiv, ci un om realist, care vede nevoia de Dumnezeu a oamenilor. Cei cu mentalitate materialistă reduc în mod fals totul la bani, la câștig, la viața prosperă. Dar împlinirea omului nu stă în cât are, ci în pacea sufletului său. Iar pacea și mântuirea se câștigă trăind viața Bisericii și nu trăind indiferent față de ea.

De aceea, nu ești naiv dacă vorbești despre adevărul omului, ci ești sincer și prieten al său. Și când vii și ajuți și sfătuiești și îndrepți pe om, el vede sinceritatea ta. Pentru că nu cauți un profit din faptul că l-ai ajutat, ci cauți binele lui real. Și binele

real al omului e mântuirea lui, e viața lui veșnică în Împărăția lui Dumnezeu. Iar dacă l-ai adus la Dumnezeu și la Biserica Sa pe om, i-ai făcut cel mai mare bine, pentru că l-ai adus la sursa vieții sale.

Diaconul nu poate sluji de unul singur, ci numai cu Preotul și cu Episcopul. Din acest motiv, ei se simt cel mai adesea neputincioși în slujirea lor, pentru că depind mereu de alții. Însă, când slujirea ta depinde de slujirea altora, înveți ce înseamnă să slujești în comuniune, în sobor, frățește. În cele două săptămâni ale mele de Diaconat am simțit în mod profund acest lucru. Am simțit cât de bine și de frumos e să slujești în pace cu toți coslujitorii tăi, așteptându-ți mereu rândul tău. De aceea, de atunci și până azi, păzesc în mod atent ordinea canonică a slujirii, așteptându-mi rândul meu ca să zic o ectenie sau un ecfonis, așa după cum e voia protosului. Pentru că, în slujirea frățească în sobor nu contează cât zic din Slujbă, ci că mă rog și mă împărtășesc în comuniune cu toți. Și dacă sunt plin de pace și de bucurie sfântă când slujesc, atunci slujesc lui Dumnezeu și oamenilor cu adevărat. Căci sunt în comuniune sfântă cu Dumnezeu și cu oamenii.

Diaconul, deși este părtaș Preoției Dumnezeiești, el își pleacă capul în fața Episcopului sau a Preotului, pentru ca să-l binecuvânte și să-l trimită spre slujire. Și el iese spre rugăciune după ce a fost binecuvântat și trimis. Pentru ca să se spună în mod tainic că Preoția Dumnezeiască este binecuvântare și trimitere sfântă din partea lui Dumnezeu. Dumnezeu ne binecuvântă, ne umple de slava Lui în Taina Hirotoniei și ne trimite în lume spre mântuirea tuturor. Deși noi, ca Slujitori ai Bisericii, suntem trimiși în Eparhia sau Parohia noastră ca să slujim în mod efectiv și acolo slujim, totuși slujirea și teologia noastră nu se reduc la acelea, ci au dimensiune universalistă. Pentru că noi ne rugăm pentru întreaga lume și scriem pentru întreaga lume și nu doar pentru Parohia sau Eparhia noastră.

Din acest motiv, când ne raportăm la un Sfânt Părinte al Bisericii, ne raportăm la el ca la Slujitorul întregii Biserici și nu ca la un Slujitor local. El a slujit undeva, într-o anume Biserică locală, dar viața și teologia lui sunt universale, pentru că sunt un bine al tuturor. Cum un bine al tuturor sunt și Sfintele sale Moaște. Și din exemplul vieții sale înțelegem că așa trebuie să trăim și să scriem cu toții: ca Slujitorii întregii Biserici, ca unii ce ne asumăm întreaga lume în slujirea noastră și în scrisul nostru teologic.

La procesiunea de anul acesta a Sfântului Patriarh Alexandros al Constantinopolului, am fost pus, alături de Părintele Stelian, în spatele Icoanei sale, dusă pe umeri de 4 Preoți. Iar, în fața Dumnezeiești sale Icoane, doi Arhidiaconi au cădelnițat în continuu pe tot traseul. Și când Îi aprindem tămâie Domnului, noi ne rugăm ca El să o primească întru miros de bună mireasmă duhovnicească întru jertfelnicul Său cel mai presus de ceruri și să ne trimită nouă harul Preasfântului Său Duh[41]. Pentru că tămâia face parte din rugăciunea noastră, din slujirea noastră, din închinarea noastră adusă Domnului. Și noi, când Îi slujim Lui, cerem să vină în noi slava Lui, cea care ne sfințește pe noi, sfințește Darurile noastre și întreaga lume.

Însă, dacă nu-I cerem Domnului să vină în noi cu toată slava Lui, ce avem? O mare singurătate!...Dar dacă El vine în noi și e cu noi, avem toată împlinirea noastră. Pentru că prezența Lui în noi e arvuna și încredințarea că El va fi mereu cu noi, dacă vom rămâne întru slava Lui. Și a fi diaconal tot timpul, adică Slujitor al Lui, înseamnă a rămâne întru Dumnezeu. A rămâne în poruncile și în slava Lui, ca unii ce ne desăvârșim mereu întru El.

---

[41] Θυμίαμά Σοι προσφέρομεν Χριστέ ο Θεός εις οσμήν ευωδίας πνευματικής, ο προσδεξάμενος εις το υπερουράνιόν Σου θυσιαστήριον, αντικατάπεμψον ημίν την χάριν του Παναγίου Σου Πνεύματος, *cf.* https://www.faneromenihol.gr/index.php/keimena/orthodoxia/i-orthodoksi-latreia-2/3255-2010-07-11-11-42-58.

De aceea, iubiții mei, vă mulțumesc pentru că îmi sunteți aproape și vă sunt aproape la toți cei care mă iubiți și mă respectați! Însă slujirea mea e pentru toți. E și pentru cei care mă iubesc și mă apreciază, dar și pentru cei care nu mă vor, pentru cei care nu mă înțeleg, pentru cei care sunt reticenți față de mine. Căci scopul slujirii preoțești e de a-i sluji pe toți pentru mântuirea lor. Pentru că toți au nevoie de mântuirea lui Dumnezeu. Amin!

Predică la Nașterea Născătoarei de Dumnezeu [2023]

Iubiții mei[42],

Sfântul Cuvios Paisios Aghioritul a fost întrebat de cineva cum poate ajunge să o iubească pe Născătoarea de Dumnezeu. Și el i-a răspuns: „Să citești în fiecare zi Canoanele ei! Ele te vor ajuta foarte mult s-o iubești pe Maica Domnului. Să vezi după aceea ce va face Maica Domnului! Îți va da multă mângâiere”[43] în viața ta. Adică l-a sfătuit să se intimizeze cu Născătoarea de Dumnezeu prin cântările ei din cultul Bisericii. Dar tot la fel de bine ne putem intimiza cu Stăpâna noastră rugându-ne ei cu rugăciunile închinate ei, rugându-ne în fața Sfintelor ei Icoane, mergând în locurile unde a trăit ea și în Bisericile închinate ei, prăznuind praznicele ei cu bucurie multă, citind cele despre ea din Dumnezeiasca Tradiție a Bisericii, citind și crezând minunile ei cele multe din viața Bisericii și a întregii lumi. Pentru că toate la un loc ne umplu de iubire înfocată pentru Maica lui Dumnezeu.

Căci, făcând toate acestea, căutând înțelegerea ei peste tot în Biserică și în lume, învățăm de la Stăpâna noastră să ne curățim mereu, să ne smerim și să ne umilim continuu, să ascultăm voia lui Dumnezeu, să ne simplificăm continuu viața noastră. Fiindcă Născătoarea de Dumnezeu este întruparea cea mai vie a fecioriei și a smereniei dumnezeiești. Căci întru curăție desăvâr-

---

[42] Începută la 10. 06, zi de vineri, pe 1 septembrie 2023. Soare, 22 de grade, vânt de 6 km/ h.

[43] *Cf.* https://doxologia.ro/gheronda-cum-sa-ajung-s-o-iubesc-pe-maica-domnului.

șită a trăit, în viață dumnezeiască pe pământ, iar acum, în ceruri fiind, se roagă neîncetat pentru mântuirea noastră. Dar ca să simțim preasfintele ei rugăciuni, trebuie ca și noi să ne curățim continuu și să ne smerim neîncetat, învățând de la Stăpâna noastră adevărata viețuire și evlavie dumnezeiască. Pentru că ea binevoiește în cei care Îl slujesc cu adevărat pe Dumnezeul mântuirii noastre.

Și Născătoarea de Dumnezeu este „planta de Dumnezeu dată [φυτὸν θεόσδοτον]" întregii umanități prin Sfinții ei părinți Ioachim [Ἰωακεὶμ] și Anna [Ἄννα], prin care noi am primit mântuirea[44]. Și am primit mântuirea prin nașterea ei, pentru că Făcătorul tuturor S-a născut din ea mai presus de gând [ὑπὲρ ἔννοιαν][45], de înțelegerea noastră. Căci noi nu putem înțelege cum El S-a întrupat din Fecioară și S-a făcut om, dar mărturisim cu adevărat că nașterea Lui a fost mai presus de fire și că Fecioara Maria e Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioară.

Dar minunată a fost și nașterea Născătoarei de Dumnezeu! Căci „din uter neroditor [ἐξ ἀκάρπου μήτρας]", din uterul Sfintei Anna, al maicii sale, „rod sfânt ne-a fost dat [καρπὸν ἅγιον δοῦσα]"[46] nouă, adică pe Născătoarea de Dumnezeu. Căci maica ei, deși stearpă, în mod minunat, prin voia lui Dumnezeu, a născut-o pe Stăpâna noastră.

Și prin aceasta Dumnezeu ne arată că El poate face toate și că de la El este viața noastră. Că atunci când El voiește, se biruie rânduiala firii. Și când Dumnezeu lucrează în mod minunat la nașterea noastră și în toată viața noastră e pentru că are un scop aparte cu noi. Căci voiește să Își arate minunile Sale în viața noastră.

---

[44] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Sep/Sep08.html.

[45] Ibidem.

[46] Ibidem.

De aceea, astăzi, retrăind nașterea minunată a Născătoarei de Dumnezeu, ne umplem de bucuria cea sfântă a lui Dumnezeu. Căci nașterea ei „bucurie a vestit [la] toată lumea [χαρὰν ἐμήνυσε πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ]”. Pentru că s-a născut Născătoarea de Dumnezeu, cea care L-a născut pe Cel ne binecuvântă pe noi și Care ne dăruie nouă viața cea veșnică[47].

De aceea, Maica lui Dumnezeu este tronul cel sfânt [θρόνον ἅγιον] al lui Dumnezeu, întru care El Se odihnește. Ea este cerul cel însuflețit [οὐρανὸν ἔμψυχον] al Lui, pentru că Îl cuprinde în pântecele ei pe Cel necuprins. Ea este cămara de nuntă a Luminii [τοῦ Φωτὸς ὁ νυμφών], pentru că e unită cel mai intim cu Lumina lumii, și este cartea Cuvântului vieții [ἡ βίβλος τοῦ Λόγου τῆς ζωῆς][48], pentru că întru ea S-a scris Cuvântul lui Dumnezeu.

Și noi învățăm mereu de la Stăpâna noastră cum să ne facem tronuri raționale ale lui Dumnezeu, cum să ne facem ceruri dumnezeiești ale Sale, cum să ne facem cămări de nuntă ale Sale, cum să ne facem cărți vii ale lui Dumnezeu. Pentru că ea ne învață toată virtutea și toată teologia dumnezeiască, adică pe acelea ce ne fac proprii lui Dumnezeu.

Sintagma „poartă neumblată [πύλην ἀδιόδευτον]” ne vorbește despre pururea fecioria Stăpânei noastre. E cu referire la Iez. 44, 2, LXX, unde se spune: „Poarta aceasta închisă va fi [ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται] [și ea] nu va fi deschisă [οὐκ ἀνοιχθήσεται] și nimeni nu are să treacă prin ea [καὶ οὐδεὶς μὴ διέλθῃ δι᾽αὐτῆς], că[ci] Domnul [ὅτι Κύριος], Dumnezeul lui Israil [ὁ Θεὸς τοῦ Ισραηλ], va intra prin ea și [aceasta] va fi închisă [εἰσελεύσεται δι᾽αὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη]”. El va intra prin poartă, nestricând fecioria ei. Tocmai de aceea, poarta va rămâne închisă, pentru că Stăpâna noastră va fi Pururea Fecioară.

---

[47] Ibidem.

[48] Ibidem.

Părinții ei s-au rugat mult pentru nașterea sa. Și Maica lui Dumnezeu s-a născut ca urmare a rugăciunii lor pline de credință în Dumnezeu. De aceea, azi e o zi a credinței, a bucuriei care vine din credință, a veseliei celei mari care vine din rugăciune îndelungată. Pentru că trebuie să ne vărsăm toată inima înaintea lui Dumnezeu atunci când ne rugăm, ca El să ne întărească, să ne mântuie, să ne bucure, să ne elibereze de duhurile cele rele.

Uneori judec sau ironizez în mod păcătos sau mă întristez în mod păcătos în inima mea și atunci demonii se lipesc de mine și mă luptă cu tristețea, cu desfrânarea, cu lâncezeala. Și nu scap nicidecum de ei până când nu mă pocăiesc fierbinte, până când nu-mi smeresc mintea, până când nu mă rog pentru toți și nu îi iert pe toți. Și ei pleacă de la mine deodată când fac asta! Pleacă, făcându-mă să mă cutremur interior deodată. Și când pleacă demonii care mă neliniștesc, care îmi tulbură inima și rugăciunea, atunci mă inundă slava lui Dumnezeu, pentru că El dorește să locuiască numai unde e curăție, smerenie și iertare.

Însă în sufletul și în trupul Preacuratei Stăpâne nu a intrat niciodată păcatul! Tocmai de aceea, învățăm de la ea în mod continuu curăția dumnezeiască, ascultarea, cumințenia, smerenia, umilința, pacea, bucuria și veselia dumnezeiască. Pentru că toată viața ei a fost preasfântă, a fost cu totul vrednică de Dumnezeu și de locuirea Lui în ea. Iar scopul vieții noastre e tocmai de a ne curăți mereu pentru a fi proprii Lui.

Așadar, iubiții mei, pentru a ne ruga și a cânta Născătoarei de Dumnezeu „trebuie să avem inimă de mamă, blândețe și răbdare de mamă, iubire și milă de mamă către toți”[49]. Adică să avem înțelegere și iubire față de toți oamenii. Căci Preacurata Stăpână

---

[49] *Cf.* https://paginiortodoxe2.tripod.com/predici_cleopa_sfinti/predica_nasterea_maicii_domnului.html.

este „ocrotitoarea tuturor familiilor [și a] tuturor copiilor”[50]. Și toți ne întoarcem către ea cu cea mai mare încredere, cu încredere fiască, ca spre Maica Stăpânului nostru, ca ea să mijlocească continuu înaintea Sa pentru noi. Și noi simțim rugăciunile ei întotdeauna, le simțim ca pe o mare odihnire interioară, pentru că inima noastră e acoperită de bucuria și de pacea lui Dumnezeu.

Astăzi, Doamna mea Preoteasă, Prof. Dr. Gianina Maria-Cristina Picioruș, a împlinit 46 de ani de viață și sunt plin de bucurie pentru ea. Și îi doresc să fie împlinită în toate și cu totul bucuroasă! Deopotrivă, vă doresc multă sănătate și împlinire tuturor celor care o cinstiți cu evlavie pe Născătoarea de Dumnezeu, pe Stăpâna noastră, întru care s-a unit fecioria cu naș-terea[51]! Pentru că atât fecioarele, cât și mamele sunt bucuroase astăzi, pentru că Preacurata Stăpână le călăuzește pe calea mântuirii. Amin!

---

[50] *Cf.* https://basilica.ro/pf-daniel-nasterea-maicii-domnului-trebuie-sa-fie-o-incurajare-pentru-toti-parintii-care-au-copii-si-pentru-cei-care-nu-au-dar-doresc-sa-aiba/.

[51] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Sep/Sep08.html.

Predică la Duminica anterioară Înălțării Sfintei Cruci [2023]

Iubiții mei[52],

după parabola Viei de duminica trecută, care e o Evanghelie a toamnei, a roadelor duhovnicești, ne pregătim acum pentru praznicul Înălțării Sfintei Cruci, Sfânta Cruce fiind împlinirea vieții noastre. Pentru că toată viața noastră e o continuă asceză, o continuă răstignire interioară a patimilor și a poftelor noastre, pentru ca să fim proprii Domnului. Și cu cât ne curățim mai mult de patimile noastre, cu atât vedem puterea curățitoare, luminătoare și sfințitoare a Dumnezeiești Cruci a Domnului în noi înșine. Pentru că lucrează tot mai mult în noi slava lui Dumnezeu, cea care ne curățește, ne luminează și ne sfințește pe noi în mod desăvârșit.

De aceea, cei care nu trăiesc în ritmul mântuirii zilnice a Bisericii, nu cunosc în ei înșiși puterea mereu întăritoare și sfințitoare a Dumnezeiești Cruci. Pentru că taina mântuirii se lucrează în continua noastră curățire de patimi. Toată rugăciunea, tot postul, toată privegherea, toată suferința noastră în lupta cu patimile noastre și cu demonii sunt purtarea Crucii Domnului, adică e ascultarea noastră față de El. Pentru că împlinirea poruncilor Lui e Crucea Lui. Și toată viața noastră creștină e o asumare a Crucii Domnului, prin care noi ne umplem de viața Sa cea dumnezeiască. Dar pentru ca noi să ne mântuim a trebuit ca Fiul Tatălui să Se coboare din cer [In. 3, 13, BYZ], smerindu-Se pe Sine și făcându-Se ascultător până la moartea pe Cruce [Filip. 2, 8,

[52] Începută la 9. 01, în zi de marți, pe 5 septembrie 2023. Soare, 23 de grade, vânt de 16 km/ h.

BYZ]. Căci S-a făcut ascultător Tatălui Său până la moarte. Pentru că Tatăl L-a dat pe Fiul Său, Cel Unul-născut, „ca tot cel care crede întru El să nu piară [ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόληται], ci să aibă viață veșnică [ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον]” [In. 3, 16, BYZ].

El a coborât din cer, fără să Se despartă de Tatăl și de Duhul după ființa Lui, pentru ca să trăiască și să moară pentru noi. Iar moartea Lui pe Cruce este viața noastră cea veșnică, este umplerea noastră de slava Lui, pentru ca noi să moștenim Împărăția Sa.

Fiindcă scopul venirii Sale la noi nu a fost acela de a judeca lumea, ci de a o mântui. „Căci Dumnezeu nu a trimis pe Fiul Lui întru lume ca să judece lumea [ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον], ci ca să fie mântuită lumea prin El [ἀλλ᾽ ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι᾽ Αὐτοῦ]” [In. 3, 17, BYZ]. Și noi ne lucrăm mântuirea noastră pe fiecare zi prin nevoința pe care ne-o asumăm pentru a împlini voia Domnului. Căci pe fiecare zi trăim taina Crucii Sale în noi înșine, adică schimbările dumnezeiești prin care noi ne sfințim neîncetat.

Troparul praznicului cere cu putere ajutorul și mântuirea lui Dumnezeu pentru noi: „Mântuie, Doamne, poporul Tău [Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου] și binecuvântă moștenirea Ta [καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν Σου]! Dăruie Împăraților biruințele împotriva barbarilor [νίκας τοῖς Βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος] și păzește patria Ta prin Crucea Ta [καὶ τὸ Σὸν φυλάττων διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα]!”[53]. Pentru că mântuirea și binecuvântarea noastră sunt de la Dumnezeu. Și El dăruie biruința în războaie, pentru că Își păzește patria Sa cu Crucea Sa.

În cultul Bisericii noastre din România, fragmentul: „Dăruie Împăraților biruințele împotriva barbarilor [νίκας τοῖς Βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος]” a fost reformulat astfel: „biruință binecredincioșilor creștini asupra celui potrivnic dăruiește”[54].

---

[53] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Sep/Sep14.html.

[54] *Cf.* https://doxologia.ro/troparul-sfintei-cruci.

Dar forma originală, cea grecească, vorbește despre vechimea troparului, pentru că a fost scris atunci pe când Împărații creștinii se luptau cu barbarii. Reformularea românească a mutat centrul de greutate de la Împărații creștini la orice creștin, pentru că dușmanii luați în calcul n-au mai fost barbarii, ci demonii. Căci cel potrivnic este diavolul, cel care ni se împotrivește neîncetat.

Sfântul Profet Moisis, în lupta cu tiranul Amalic, când și-a întins mâinile întru înălțime, a vestit mai înainte Răstignirea Domnului[55]. Pentru că Crucea Lui ne umple de putere dumnezeiască în viața noastră. Iar când a înălțat șarpele în pustie, Sfântul Moisis a vestit mai înainte înălțarea Domnului pe Cruce [In. 3, 14, BYZ]. Pentru că asceza continuă, continua răstignire interioară e o înălțare continuă spre Dumnezeu. Și El S-a înălțat pe Cruce, pentru ca să ne tragă pe toți la Sine, pentru ca să ne umple pe toți de viața lui Dumnezeu.

Iar Pomul vieții a fost sădit în locul Căpățânii, adică Crucea Lui, pentru că Împăratul veacurilor a lucrat mântuire în mijlocul pământului [ἐν μέσῳ τῆς γῆ][56]. Căci unde e Crucea Lui, adică iubirea Lui cea veșnică pentru noi, acolo e centrul lumii. Și inima noastră, acolo unde iubim și suferim pentru Domnul, e centrul vieții noastre. Pentru că toți privesc spre centru, spre Cel care e viața noastră, iar noi, ca să fim cu El, ne coborâm mereu mintea în inimă, pentru ca acolo să I ne închinăm Lui, Celui veșnic viu. Fiindcă El e mereu cu noi și voiește ca și noi să fim mereu cu El.

– Și cum putem noi ca să fim mereu cu Dumnezeu?

– Prin aceea că Îl trăim pe El ca fiind centrul întregii existențe! Oriunde privim și orice facem suntem cu El și stăm în fața Lui. Și rugăciunea noastră e mereu spre El și e toată dragostea noastră pentru El, căci ne împlinim întru El în mod deplin. Și raportând toate ale noastre și ale întregii existențe la Dumnezeu,

---

[55] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Sep/Sep14.html.

[56] Ibidem.

noi suntem mereu cu El, pentru că de la El așteptăm toată explicația, toată înțelegerea, tot ajutorul, toată viața, toată mântuirea noastră. O viață teocentrică, o viață care Îl are în centrul ei pe Dumnezeu, e o viață bisericească. Pentru că Dumnezeul nostru e Dumnezeul treimic, din a Cărui Biserică și noi, nevrednicii, facem parte, pentru ca să creștem mereu în viața de sfințenie cu El. Iar viața de sfințenie este trăirea Crucii Sale până la sfârșit, adică ascultarea deplină față de Dumnezeu după pilda vieții Domnului nostru.

Așadar, iubiții Mei, înviem mereu duhovnicește numai dacă trăim mereu Crucea Domnului! Durerile, suferințele, necazurile, lipsurile, ispitele, greutățile de tot felul sunt Crucea Domnului pentru mântuirea noastră. A accepta Crucea Lui înseamnă a accepta viața noastră cu toate ale ei. Înseamnă a nu ne plânge când ne e greu, a nu dezerta din slujirea Domnului, ci a ne smeri continuu și a ne ruga continuu pentru întărirea noastră cea duhovnicească. Căci Domnul, Cel care ne-a dat existența și viața, ni le-a dat tocmai pentru că sunt un dar pentru mântuirea noastră. Nu ne-am născut la întâmplare, nu se petrec lucrurile cu noi la întâmplare, viața noastră nu e o nefericire, pentru că toate ale noastre sunt rânduite de Dumnezeu. Dacă Îl întrebăm mereu pe El, dacă stăm cu El tot timpul, El ni le explică pe toate. El ne dă să înțelegem de ce trăim una sau alta, care e sensul ispitelor și al durerilor noastre, pentru că toate sunt pentru mântuirea noastră.

Și dacă ajungem să fim cu totul încredințați de faptul că Dumnezeu ne călăuzește în tot ceea ce facem, atunci ne liniștim, ne afundăm în pacea Lui cea fără de hotar, pentru că le trăim și le așteptăm pe toate în pacea Lui, cu bucurie și cu seninătate. Căci „dacă pe cele bune le-am primit din mâna Domnului [εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου], pe cele rele nu le vom îndura [τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσομεν]?” [Iov 2, 10, LXX]. Și dacă le îndurăm pe toate duhovnicește, prin ele ne sfințim neîncetat, pentru că împlinim voia Domnului cu noi. Și voia Lui este ca în locul în care

suntem, cu resursele și cu înțelegerea pe care le avem, să ne mântuim împreună cu El. Pentru că Dumnezeu ne umple de minunile Sale neîncetat, dacă ne lăsăm călăuziți tot timpul de El. Amin!

Predică la Înălțarea Sfintei Cruci [2023]

Iubiții mei[57],

pe 14 septembrie 326, Crucea Domnului, pe care El a murit răstignit pentru noi, a fost înălțată la Ierusalim, în văzul tuturor, pentru ca toți să o vadă și să i se închine ei[58]. Pentru că Sfânta Împărăteasa Helena a descoperit-o sub templul lui Venus, pe care l-a dărâmat. Căci acolo fusese ascunsă de evrei, pentru ca să nu fie cunoscută de Biserică. Dar a descoperit, alături de Crucea Domnului, și celelalte două cruci, ale tâlharilor răstigniți împreună cu Domnul[59]. Numai că Crucea Domnului a înviat un mort prin atingerea de el și așa a aflat care e Crucea Lui[60]. Și pe aceasta a înălțat-o în văzul tuturor, cu multă bucurie, Sfântul Macarios, Patriarhul Ierusalimului[61], născându-se astfel praznicul de astăzi, pe care noi îl prăznuim cu post, adică cu pocăință. Pentru că El a murit pentru păcatele noastre, ale tuturor. Și, pocăindu-ne pentru păcatele noastre, noi ne umplem de viața Lui, de viața Celui care a murit pentru mântuirea noastră.

---

[57] Începută la 11. 21, în zi de sâmbătă, pe 9 septembrie 2023. Soare, 23 de grade, vânt de 3 km/ h.

[58] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Înălțarea_Sfintei_Cruci.

[59] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Helena,_mother_of_Constantine_I.

[60] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Helena,_mother_of_Constantine_I#cite_note-39.

[61] *Cf.* https://basilica.ro/istoria-lemnului-crucii-pe-care-a-fost-rastignit-iisus-hristos-3/.

Și, iată, că de atunci, din anul 326, au trecut 1.697 de ani! Iar Biserica lui Dumnezeu are Sfânta și de viață făcătoarea Cruce a Domnului în mijlocul ei, ca izvor de viață și de bucurie dumnezeiască. Pentru că cine se nevoiește zilnic ca să se curățească de patimi, acela se umple de viața lui Dumnezeu din destul. Și viața Lui e bucuria noastră cea veșnică.

De aceea, praznicul de azi, deși e unul al pocăinței, deși e un praznic cu post, e plin de bucurie sfântă, pentru că e izvor de bucurie veșnică. Pentru că Crucea Domnului e pentru noi bucurie și pace, întărire și mântuire, fiindcă Jertfa Lui pe Cruce a fost spre mântuirea și sfințirea noastră. Și când noi ne asumăm Crucea Lui ca mod de viețuire zilnică, ca mod de curățire, de luminare și de sfințire neîncetată a noastră, mărturisim că Crucea Domnului este izvor de viață veșnică pentru noi. Căci ea ne duce pe noi în Împărăția Sa prin consecințele cele veșnice ale iconomiei Sale celei pentru noi.

Sfânta Cruce este călăuzitoarea orbilor [ὁ τῶν τυφλῶν ὁδηγός], pentru că ne dă vedere duhovnicească, este doctorul celor bolnavi [τῶν ἀσθενούντων ἰατρός], pentru că ne dă vindecare trupească și sufletească, este învierea tuturor morților[62], pentru că, înviind Domnul, toți vom învia prin puterea Lui. Dar mai înainte de învierea cea de obște, unde vom învia cu toții cu trupul nostru, noi trebuie să înviem acum din păcatele noastre, pentru ca să fim vii împreună cu El. Căci învierea cea duhovnicească, cea de acum, prin pocăință și prin iertarea păcatelor, e cea care ne face să intrăm întru Împărăția Sa.

Și acasă, la Biserică sau călătorind, eu mă închin cu semnul Sfintei Cruci mereu, pentru ca să umplu de slava Lui[63]. Căci așa fac creștinii mereu și oriunde: se închină Domnului. Și închi-

---

[62] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Sep/Sep14.html.

[63] And at home, at Church or traveling, I always worship with the sign of the Holy Cross, to fill with His glory.

narea noastră, cea trupească, e însoțită de închinarea noastră cea duhovnicească, cea a întregii noastre ființe înaintea Lui. Pentru că atunci când mă închin cu mâna dreaptă, făcându-mi semnul Sfintei Cruci pe trupul meu, atunci mă închin cu tot sufletul și cu totul trupul meu Domnului, pentru că al Lui sunt. Și prin închinarea adesea înaintea Lui, eu recunosc că sunt cu totul dependent de El, de Dumnezeul mântuirii mele. Pentru că El este viața mea. Și Îl rog pe El să fie viața mea pentru veșnicie, căci al Lui sunt eu.

Și închinându-ne Crucii Domnului, noi dobândim bogată [πλουσίως] și mare milă [τὸ μέγα ἔλεος][64] de la Dumnezeu. Pentru că mila Sa cea veșnică o revarsă în noi, cei care ne pocăim de păcatele noastre. De aceea, când sfințim o nouă Cruce, noi ne rugăm Domnului ca să o umple de puterea și de binecuvântarea Crucii Sale[65]. Ne rugăm ca să trimită harul Preasfântului Său Duh în Crucea cea nouă și să o binecuvânte și să o sfințească[66], pentru ca să fie „semn înfricoșător și tare asupra tuturor vrăjmașilor văzuți și nevăzuți, spre izgonirea și înfrângerea tuturor curselor ispitelor și asupririlor diavolești”[67]. Căci Crucea Lui e întărire și bucurie pentru noi, dar e semn înfricoșător pentru cei potrivnici.

Și continuăm să ne rugăm atunci, la sfințirea Crucii, și zicem: „Iar poporului Tău, [Crucea aceasta] să fie acoperământ puternic, credinței întărire, nădejdii sprijinire, la războaie biruință și sporire în toate faptele cele bune. Și tuturor celor ce se vor închina Ție înaintea acestui semn [mântuitor] și rugăciuni vor aduce, să le fii milostiv ascultător și îndurat împlinitor al tuturor cererilor celor către mântuire”[68]. De unde înțelegem că acolo unde e semnul mântuitor al Crucii Domnului este un loc sfânt,

---

[64] Ibidem.

[65] Molitfelnicul mic, Ed. IBMO, București, 2019, p. 382.

[66] Idem, p. 383.

[67] Ibidem.

[68] Idem, p. 383-384.

un loc de rugăciune, de biruință duhovnicească, pentru că Domnul ascultă acolo rugăciunile noastre.

Și Troițele de pe toate drumurile României creștine au acest rol dumnezeiesc în viața noastră: de a ne aduce aminte de sângele Lui, cel vărsat pentru mântuirea noastră, și de a ne îndemna la rugăciune. Căci acolo unde e Crucea Lui, acolo Dumnezeu ascultă rugăciunile noastre cele cu smerenie.

Nea Dumitru se făcuse om credincios în ultima parte a vieții sale și a început să vină la Biserică. Și când s-a dus o dată la Videle și a văzut Troițele de acolo, de la Biserica Fotăcheşti, a vrut să facă și el una în satul lui. De aceea, a făcut Troița aceasta, pe care Preasfințitul Părinte Galaction Stângă a venit și a sfințit-o[69]:

[69] *Cf.* https://www.google.com/maps/uv?pb=!1s0x40adaf18c8862bf5%3A0x3976fa2d04d3d765!3m1!7e115!4s%2Fmaps%2Fplace%2FTroi%25C8%259Ba%2Bde%2Bla%2BScri0a%25C8%2599tea%2F%4044.1394427%2C24.9613818%2C3a%2C75y%2C230.57h%2C90t%2Fdata%3D*213m4*211e1*213m2*211sAnGYC069fTNLNNFrfqISKg*212e0*214m2*213m1*211s0x40adaf18c8862bf5%3A0x3976fa2d04d3d765%3Fsa%3DX%26ved%3D2ahUKEwjN7OOVn52BAxVDhP0HHTFpCUUQpx96BAhBEAA!5sTroi%C8%9Ba%20de%20la%20Scri0a%C8%99tea%20-%20C%C4%83utare%20Google!15sCgIgAQ&imagekey=!1e2!2sAnGYC069fTNLNNFrfqISKg&hl=ro&sa=X&ved=2ahUKEwjN7OOVn52BAxVDhP0HHTFpCUUQpx96BAhQEAQ#.

Și prin ea a schimbat raportarea oamenilor la acest loc. Pentru că Troița a ajuns un reper de orientare. Iar atunci când cer un taxi, ca să ajung la Roșiori, e de ajuns să spun „la Troiță", ca dispecera să știe unde să îmi trimită mașină. Dar, după moartea lui și a soției sale, Troița se părăginește continuu, așa după cum se vede în imagine. Pentru că ea are nevoie de ochii credinței noastre.

În prima cântare a Utreniei, ne rugăm ca Domnul să ne primească și pe noi ca pe Sfântul Tâlhar cel bun, pentru că avem conștiința păcatelor noastre[70]. Pentru că avem conștiința că suntem oameni păcătoși. Iar într-o sedealnă cântăm despre pomul din Paradis care ne-a golit pe noi prin mâncare. Prin mâncarea din el. Prin neascultarea poruncii Domnului de a nu mânca din el. Însă, spunem aici, că pomul Crucii ne-a îmbrăcat cu veșmântul vieții [τῆς ζωῆς τὸ ἔνδυμα], pentru că a fost întărit în pământ [ἐπάγη ἐπὶ τῆς γῆς] și a umplut lumea de toată bucuria[71]. De bucuria cea dumnezeiască.

– Și de ce se insistă pe faptul că Crucea Domnului a fost întărită în pământ?

– Căci pământul de aici, în primul rând, e inima noastră. Ea, Crucea Domnului, a fost întărită în Biserica Sa și pretutindeni în lume, pentru că toți știu că Crucea înseamnă moartea Domnului pentru noi. Când spui Cruce, spui Biserica Sa, spui credința creștină. Dar Crucea Lui e înfiptă în inima noastră, dacă toată viața noastră este răstignită pentru Domnul. Dacă noi nu mai căutăm viața trupească, ci viața cea duhovnicească, cea care ne face vii pentru veșnicie. Căci ne tragem toată puterea noastră din Crucea Lui, dacă împlinim mereu poruncile Sale. Poruncile Sale sunt viața noastră evanghelică, bisericească. Și pe măsura împlinirii lor vedem ce bucurii dumnezeiești ne aduce Crucea Domnului.

---

[70] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Sep/Sep14.html.

[71] Ibidem.

Fiindcă orice virtute dumnezeiască este un spor și mai mare de viață și de bucurie sfântă, atâta timp cât toate ne mântuie, ne sfințesc continuu.

Sfântul Cuvios Maximos Mărturisitorul, cel plin de înțelegeri sfinte și de vederi dumnezeiești, ne mărturisește că „virtutea este îndestulătoare prin ea însăși”[72]. Pentru că cel care o are e împlinit prin ea și nu o vrea decât pe ea. Și cel care se răstignește împreună cu Domnul, acela caută odihna Lui, adică conștiința care nu e mustrată de El[73].

Această conștiință nemustrată de Domnul trebuie să o căutăm și noi, iubiții mei, prin aceea de a face voia lui Dumnezeu cu inimă plină de iubire pentru El. Pentru că cel care Îl iubește pe El se împlinește în mod desăvârșit întru El. Și nevoința noastră de fiecare zi e o împlinire continuă întru slava lui Dumnezeu, pentru că ea ne odihnește mereu sufletul și trupul nostru. Primim prin ea odihnă dumnezeiască, odihnă veșnică. Pentru că odihna cu care El ne odihnește e slava Lui cea veșnică. Amin!

---

[72] Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, trad. din grecește, introd. și note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, în col. PSB, vol. 80, Ed. IBMBOR, București, 1983, p. 168.

[73] Idem, p. 169.

Predica la 18 ani de Dumnezeiască Preoție [2023]

Iubiții mei[74],

dacă aș fi avut un prieten sau o prietenă în copilărie ca Doamna mea Preotească, cu care să pot discuta tot ceea ce trăiesc, citesc, înțeleg, văd, aș fi fost scutit de multa singurătate interioară pe care am trăit-o. Pentru că am simțit întotdeauna nevoia de un partener de dialog și de creație. De cineva cu care să dezbat la modul foarte serios, dar și să muncesc cot la cot, zi de zi, la lucrurile care mă interesează, care mă împlinesc. Și când Dumnezeu a adus-o în viața mea pe viitoarea mea soție, apoi pe Sfântul Ilie văzătorul de Dumnezeu, deodată m-a umplut cu totul de dialog și de creație, pentru că în ei doi am început să am parteneri de dialog veritabili, dar și colegi de creație.

Însă, alături de cei doi oameni fundamentali ai dialogului și ai creației din viața mea, am întâlnit și alți prieteni care m-au ajutat și mă ajută într-o anume măsură în împlinirea mea interioară, pentru că împreună discutăm anumite laturi ale vieții și ale creației mele. Și le sunt recunoscător tuturor, pentru că mă ajută să mă clarific interior și, în același timp, să dialoghez profund cu oamenii.

Dar, de când am ajuns Preot, dialogul cu oamenii de tot felul a îmbrăcat și îmbracă valențe tot mai intimiste și neașteptate. Pentru că nu știi care sunt nevoile omului, care sunt întrebările lui, care sunt neștiințele lui, până ce nu îl asculți. Și începem dialogul nostru pe stradă, în casa lui, pe când îl spovedesc sau îl împărtășesc, la Biserică, online sau în diverse călătorii ale mele,

---

[74] Începută la 8. 27, în zi de miercuri, pe 6 septembrie 2023. Soare, 22 de grade, vânt de 6 km/ h.

și ceea ce aflu, ceea ce îmi spune, ceea ce mă întreabă, adesea mă ia prin surprindere. Pentru că problemele și neștiințele lui sunt ale lui și nu ale mele, iar eu sunt pus în fața lor deodată, fără introducere. Dar eu trebuie să răspund, să le înțeleg, să îi dau o explicație, o soluție de viață. Și luminările lui Dumnezeu din viața mea le primesc cel mai adesea în aceste puneri în fața situației de a răspunde imediat. Căci sinteza minunată, care e răspunsul meu pentru el, s-a născut acolo, în fața lui. Însă, răspunsul pentru el este răspunsul lui Dumnezeu pentru el, pentru cel din fața mea, pentru că El m-a luminat să îi spun ceea ce i-am spus.

Dacă nu aș fi avut experiența singurătății și a neiubirii, a dezamăgirilor de tot felul, n-aș fi fost propriu înțelegerii oamenilor. Pentru că trebuie să suferi ca să înțelegi suferința și să știi ce înseamnă să nu ai oameni care să te înțeleagă pentru ca să prețuiești foarte mult prietenia. Căci atunci când vorbim despre discuțiile duhovnicești cu oamenii, despre discuțiile luminate de Dumnezeu, trebuie să ai experiența profundă a vieții, dar și pe cea a ascezei îndumnezeitoare. Trebuie să știi cum arată lumea ta, cum se trăiește și se moare lângă tine, în ochii tăi, dar în același timp trebuie să știi, din tine însuți, cum arată curățirea de patimi, luminarea și îndumnezeirea omului. Pentru că experiența de viață e pentru rezolvarea problemelor casnice și sociale, dar experiența îndumnezeirii e pentru a-i conduce pe oameni în viața cu Dumnezeu. Iar Duhovnicul adevărat nu e cel care are doar școala vieții și se pricepe la oameni, ci, în primul rând, este cel care a fost, este și va fi ucenic continuu al Academiei lui Dumnezeu, care e viața de sfințenie.

Tocmai de aceea, găsim la tot pasul Duhovnici psihologi, administratori, constructori, psihiatri, colocviali, amuzanți, indiferenți la detaliile reale ale omului, dar mai puțin Duhovnici ai îndumnezeirii tale. Pentru că e ușoară experiența de viață și cea livrescă. Le zici din ce-ai trăit tu, din ce-ai mai citit, dar fără să

aibă de-a face, în mod punctual, cu cel din fața ta. Pe când Duhovnicul adevărat, cel luminat tot timpul de Dumnezeu și care trăiește în el însuși experiența copleșitoare a îndumnezeirii continue, e cel care spune fiecăruia ceea ce îi trebuie, pentru că e glasul lui Dumnezeu pentru fiecare în parte.

De aceea, ca Preot, trăiesc o neîmplinire enormă, una duhovnicească, și anume pe aceea de a nu avea oameni care să dorească să îi călăuzesc duhovnicește spre cote înalte de viețuire duhovnicească și de creație teologică. Să-i călăuzesc duhovnicește în ceea ce privește creșterea lor continuă în teologie și în sfințenie și în creația teologică. Pentru că harisma de care mă umple Dumnezeu continuu e tocmai aceasta: a călăuzirii oamenilor duhovnicești, a oamenilor cu multe potențe duhovnicești și literare[75]. Și dacă Dumnezeu voiește asta, atunci așteptarea mea este vie. Pentru că îmi aștept ucenicii și fiii mei duhovnicești, cei pentru care Dumnezeu mă pregătește cu multă frumusețe și înțelepciune.

Căci toți oamenii au nevoie de Preotul Duhovnic, de sfaturile și de luminările sale, dar oamenii duhovnicești au nevoie în primul rând de un călăuzitor experimentat, de unul care merge pe calea mântuirii în cunoștință de cauză. Și de aceea, cei mai neajutați și neiubiți dintre toți fiii lui Dumnezeu sunt tocmai ei: oamenii înduhovniciți, pentru că nu au prieteni și îndrumători pe măsura lor.

În ultimul an am călătorit odihnitor, am ieșit pentru prima oară din țară, în Bulgaria, pentru 4 zile, și am trăit multe înțelegeri sfinte citind, scriind, slujind și călătorind. Prețurile nejustificate din domeniul ospitalității m-au făcut să regândesc vacanțele noastre. În România sunt prețuri mai mari decât în toate sta-

---

[75] Because the charisma that God continually fills me with is precisely this: of guiding ghostual people, of people with many ghostual and literary potencies.

tele din jurul nostru. De aceea, vom opta și pe viitor pentru ieșirile în afara țării, pentru că vacanțele trebuie să fie la prețul corect.

Însă, în acest an, am început și reeditarea cărților noastre în formatul *Operelor complete*. Un proiect de durată, de ani la rând. Le recitim, le îmbogățim, le corectăm pe cele deja publicate, pentru ca să le lăsăm sub formă finală pe fiecare în parte. Alături de ele lucrăm la cele pe care le vom publica pentru prima oară. Și care fac parte din îmbrățișarea duhovnicească cu care vă îmbrățișez și prin care vă mulțumesc pentru că îmi sunteți aproape.

Fără Dumnezeiasca Preoție nu există Dumnezeiasca Biserică, pentru că toate în Biserică le lucrează ierarhia bisericii. Iar ierarhia Bisericii, adică Episcopii, Preoții și Diaconii, sunt cei care slujesc toate Tainele și Slujbele Bisericii. Și Biserica, dintru început, a avut Ierarhie Dumnezeiască și a avut Slujbe Sfinte, iar viața sfântă a Bisericii e viața sfântă a fiecărui creștin în parte.

Tocmai de aceea, credincioșii mireni și monahi se unesc cu ierarhia Bisericii la orice Slujbă, pentru ca să-I slujească lui Dumnezeu dimpreună cu membrii ierarhiei bisericești. Fiecare are rolul său foarte bine precizat în Biserică: unii slujesc, pe când alții sunt slujiți. Și dacă te împlinești în starea ta eclesială, atunci te împlinești veșnic, pentru că te mântui în starea în care ești, de slujitor sau de credincios.

Preotul nu se mai poate întoarce niciodată la starea de mirean, pentru că Dumnezeiasca Preoție e o Taină pe care a primit-o pentru totdeauna. El e acum slujitor al lui Dumnezeu și nu un simplu credincios. La fel, cel care se căsătorește cu cineva nu se mai poate întoarce la starea de necăsătorit, pentru că Dumnezeiasca Nuntă e o Taină primită pentru totdeauna. Iar eu, ca om căsătorit și Preot în același timp, sunt unit intim cu Dumnezeul meu, pe Care Îl slujesc, dar și cu soția mea. Și trag, în același timp, la două juguri duhovnicești: la jugul Preoției lui Hristos și la jugul Căsătoriei cu soția mea.

Iar Domnul ne-a spus: „Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine [Ἄρατε τὸν ζυγόν Μου ἐφ᾽ ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ᾽ Ἐμοῦ], căci sunt blând și smerit [cu] inima [ὅτι πρᾴός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ]! Și veți afla odihnă sufletelor voastre [καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν]. Căci jugul Meu [este] bun și povara Mea este ușoară [Ὁ γὰρ ζυγός Μου χρηστός καὶ τὸ φορτίον Μου ἐλαφρόν ἐστιν]” [Mt. 11, 29-30, BYZ]. Iar odihnirea Preoției și a Nunții e aceeași: este odihnire dumnezeiască. Pentru că slava lui Dumnezeu mă odihnește când Îi slujesc Domnului și întregii Biserici, dar și când trăiesc și muncesc dimpreună cu soția mea.

Căsătoria nu îmi tulbură Preoția, ci îmi dă tot acordul pentru slujirea mea, pentru că amândoi Îi slujim Domnului. Și astfel, de 18 ani, și eu și soția mea ne-am umplut de toate roadele cele sfinte ale Preoției și ale Căsătoriei, adică de sfințenia, de pacea, de iubirea, de curăția, de simplitatea, de veselia lui Dumnezeu și de toate celelalte virtuți sfinte, pentru care suntem foarte recunoscători Domnului. Și de aceea mărturisim că se poate și că e foarte bine să Îi slujești lui Dumnezeu și să le slujești tuturor oamenilor.

Multă pace, bucurie și împlinire vă doresc tuturor! Dumnezeu să ne dea tuturor puterea de a-I sluji Lui cu delicatețe și cu pace! La mulți ani și numai bine! Amin!

Predică la Duminica posterioară Înălțării Sfintei Cruci [2023]

Iubiții mei[76],

când Domnul a rostit cuvintele Evangheliei de azi [Mc. 8, 34-38; 9, 1], El a chemat la Sine mulțimea [τὸν ὄχλον] dimpreună cu Ucenicii Săi [σὺν τοῖς Μαθηταῖς Αὐτοῦ] [Mc. 8, 34, BYZ]. I-a chemat pe toți să-L asculte, pentru că ne-a vorbit tuturor. Și El ne spune: „Oricine voiește a urma după Mine [Ὅστις θέλει ὀπίσω Μου ἀκολουθεῖν], să se nege pe sine [ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν] și să-și ia crucea sa [καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ] și să-Mi urmeze Mie [καὶ ἀκολουθείτω Μοι]!" [Mc. 8, 34, BYZ].

Și fundamentul vieții creștine e libertatea. Pentru că alegem în mod liber relația noastră cu Dumnezeu și, în deplină libertate interioară, noi Îl iubim și Îl slujim pe Dumnezeu. Și alegem să Îl urmăm pe Domnul, pentru că înțelegem că viața adevărată stă în calea Lui, în urmarea Lui în fiecare clipă a vieții noastre. Și urmarea Lui este, pe de o parte, negarea tuturor faptelor noastre celor rele, a tuturor gândurilor noastre celor rele și a patimilor noastre, iar, pe de altă parte, este afirmarea cu toată ființa noastră a tuturor poruncilor Lui. Căci, pe când negăm răul din noi, adică toate patimile și înșelările vieții noastre și ne dezicem de ele, noi ne umplem de toate poruncile Lui prin lucrarea lor în viața noastră. Pentru că ne dezicem de faptele noastre rele, pentru a ne umple de Crucea Lui, adică de împlinirea poruncilor Sale celor dumnezeiești. Și viața trăită în poruncile Sale este urmarea Dom-

[76] Începută la 8. 29, în zi de marți, pe 12 septembrie 2023. Soare, 18 grade, fără vânt.

nului și a Stăpânului nostru, pentru că viața cu El e viața noastră cea adevărată.

Verbul ἀπαρνέομαι înseamnă a nega, a tăgădui, a se dezice, a renunța, a lepăda, a respinge ceva anume[77]. În ediția din 2015 a *Evangheliei după Marcos*, unde am tradus NA28, am tradus prin: „să se lepede de sine [ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν]" [Mc. 8, 34, NA28][78]. Însă lepădarea, negarea sau tăgăduirea de sine e unul și același lucru: renunțarea la viața păcătoasă pentru a trăi cu Dumnezeu. Și limba greacă ne dă mereu posibilitatea să alegem dintre mai multe cuvinte pe unul dintre ele. De aceea, dacă uneori aleg unul, pe când alteori altul dintre sensurile unui cuvânt, toate sensurile pe care le aleg sunt legitime, sunt corecte, pentru că exprimă același lucru.

Și aici Domnul ne cere să renunțăm la viața noastră cea veche, la viața noastră păcătoasă, pentru a învăța pe fiecare zi viața Lui. Și viața Lui o învățăm prin împlinirea poruncilor Sale, poruncile Lui învățându-ne pe fiecare zi cum e să Îi urmezi Lui pe calea evanghelică, pe calea mântuirii. De aceea, pentru a trăi evanghelic trebuie să alegi calea lui Dumnezeu, să o alegi cu bucurie pe fiecare zi și în fiecare clipă, pentru că în fiecare clipă viața cu El ne împlinește în mod desăvârșit. Pentru că trăim cu toată ființa noastră împlinirea de a fi cu El, de a fi învățați de El toate și de a fi conduși de El întru toată curăția și sfințenia.

Căci negarea de sine e o umplere continuă de libertatea cea duhovnicească. Pe cât neg păcatul în ființa mea și mă dezic de el, pe atât mă eliberez de el. Și, eliberându-mă de păcatele și de patimile mele, eu trăiesc cu veselie sfântă voia lui Dumnezeu.

---

[77] *Cf.* Friberg Greek Lexicon, 2492, apud BW 10.

[78] *Cf. Evanghelia după Marcos*, cu trad. și com. de Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, Teologie pentru azi, București, 2015, p. 58. Pentru download:

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/03/22/evanghelia-dupa-marcos/.

Pentru că văd că voia Lui mă eliberează de mine însumi, mă face viu și vesel duhovnicește, atâta timp cât îmi dă adevărata mea libertate. Căci atunci când aleg să păcătuiesc, eu aleg robia mea, aleg să fiu robit de demoni. Dar când aleg voia lui Dumnezeu, atunci voia mea se umple de adevărata ei împlinire. Căci aleg ce mă împlinește, aleg ce mă sfințește, iar ce mă sfințește e voia lui Dumnezeu.

De aceea, a-I urma Lui înseamnă a împlini voia Lui, iar voia Lui o trăiesc cu bucurie pentru că îmi neg continuu voia mea cea păcătoasă. Căci, dacă nu mi-aș nega voia mea cea rea, n-aș simți atâta eliberare și atâta împlinire pe care le simt, pe care le trăiesc. Dar pentru că mă dezic de mine tot timpul, de faptele și de cugetele și de simțirile mele cele păcătoase, cele amestecate cu păcatele, tocmai de aceea trăiesc eliberarea duhovnicească ca pe împlinirea vieții mele, pentru că simt să fac și fac fapte bune cu bucurie și cu pace, pentru că ele mă umplu de viață sfântă. Faptele bune, cele voite de Dumnezeu, sunt un continuu izvor de viață în ființa mea. Lupta continuă cu patimile e un izvor continuu de eliberare duhovnicească în mine însumi. Prin acestea eu știu că urmarea Lui e reală, că are pași personali foarte clari, profunzi, zilnici, pentru că aceste schimbări sunt vii în mine, cât și în tot omul care se mântuie.

Pentru că urmarea Lui e reală în noi, e o continuă schimbare sfântă a vieții noastre, și prin ea vedem de ce Crucea Lui, adică asceza, e împlinirea noastră. Pentru că asceza e toată răstignirea noastră interioară pentru a muri pentru trecut, pentru cele păcătoase, pentru a fi viu duhovnicește. Și nu poți fi viu decât făcând fapte vii, duhovnicești, adică împlinind voia lui Dumnezeu.

Tocmai de aceea, toate virtuțile dumnezeiești pe care Domnul ni le poruncește să le trăim în viața noastră au legătură interioară una cu alta și toate ne fac vii duhovnicește. Când iertăm toate tuturor ne eliberăm de toate păcatele noastre. Dar ne eliberăm de toate pentru ca să îi iubim pe toți oamenii. Și îi iubim pe

oameni prin milosteniile noastre pentru ei, prin rugăciunile noastre pentru ei, prin postirile noastre pentru ei, prin privegherile noastre pentru ei. Slujirea Preotului în Biserică și în lume, ca și a credinciosului în Biserică și în lume, înseamnă asumarea tuturor oamenilor în rugăciunea și în viața noastră[79]. Și ne asumăm pe toți prin aceea că le dorim tuturor să se împlinească în viața cu Dumnezeu și nu îi oprim, prin ceva anume, în demersul lor de împlinire interioară.

De aceea, a nu dușmăni pe alții, a nu fura de la alții, a nu-i invidia, a nu-i vorbi de rău înseamnă a nu-i opri din viața lor cu Dumnezeu. Căci atunci când te rogi pentru toți și îi iubești pe toți nu mai faci lucruri împotriva lor. Și dacă te comporți față de alții așa după cum dorești ca și ei să se comporte față de tine, atunci pe aproapele tău, oricare ar fi el, nu-l mai deranjezi cu nimic, ci încerci să îi faci numai bucurii. Pentru că bucuriile sunt semnul că tu îl ai în inima ta.

– Însă, cine își va pierde sufletul său?

– Cel care are să voiască să-și mântuie sufletul său [θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι][Mc. 8, 35, BYZ]! Cel care nu vrea să își nege păcatele și patimile, să își nege viața lui cea rea, își va pierde sufletul său. Pentru că acela va fugi de toată asceza, de toată suferința, va sta confortabil și își va crește patimile tot timpul în el și de aceea va muri duhovnicește. Pentru că el vrea să trăiască pătimaș și să moară ca un păcătos nepocăit.

– Și cine își va mântui sufletul său?

– Cel care are să-și piardă sufletul său pentru Mine și Evanghelie [ὃς ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν Ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου] [Mc. 8, 35, BYZ]. Se va mântui cel care se va nega pe sine și se va umple de iubirea pentru Mine și pentru Evanghelia

---

79 The service of the Priest in the Church and in the world, like that of the believer in the Church and in the world, means the assuming all people in the prayer and in our life.

Mea. Căci dacă Îl iubești pe Domnul, atunci iubești toate cele ale Sale. Și dacă Îl iubești pe El și ești cu El, atunci propovăduiești tuturor voia Lui cu noi, oamenii.

Iar a te nega pe tine însuți nu înseamnă decât a desființa din tine faptele, gândurile, sentimentele rele. A desființa ceea ce nu te caracterizează, ceea ce nu îți face bine. De aceea, negarea sau lepădarea de sine e cea mai mare binefacere a vieții noastre, pentru că prin ea ne eliberăm de rău și ne umplem de voia lui Dumnezeu, care e adevărata noastră voie. Pentru că noi, în mod liber, trebuie să ajungem să voim ceea ce voiește Dumnezeu, ca să trăim adevărata noastră libertate interioară.

Și așa înțelegem de ce Crucea Lui este bucuria și pacea noastră: pentru că ea ne eliberează dumnezeiește. Ea ne desparte de noi, cei din trecut, pentru a ne face oameni noi, înnoiți duhovnicește, în viața cu Dumnezeu. Și, plini fiind de libertatea lui Dumnezeu, nu mai vrem nicidecum robia demonilor, în care am căzut prin păcatele noastre. Pentru că libertatea lui Dumnezeu, libertatea adusă de curățirea de păcate și de săvârșirea voii lui Dumnezeu, ne împlinește cu adevărat și ne bucură dumnezeiește.

Iar azi, la 18 ani de Dumnezeiască Preoție și la 33 de ani de viață creștină asumată, pot mărturisi cu toată ființa mea despre cât de mare e împlinirea pe care ne-o aduce Dumnezeu. Despre cât de mare libertate duhovnicească ne dăruie El pe măsură ce înaintăm mereu în taina mântuirii noastre. Căci împreună cu Dumnezeu, clipă de clipă, noi trăim minuni, vederi, luminări, simțiri și întăriri dumnezeiești cu totul împlinitoare și sfințitoare, fiindcă El Se bucură să ne dăruie din destul bucuria și pacea Sa. Marea Sa milă cu noi, cu noi toți, e copleșitoare. Pentru că El dorește să ne facă numai bine, să ne umple de pacea și de mila Sa mereu, pentru ca veșnic să fim cu El.

De aceea, iubiții mei, El voiește ca toți să vedem Împărăția lui Dumnezeu încă de aici, să o vedem prin puterea Lui cea

dumnezeiască [Mc. 9, 1, BYZ], pentru ca să știm spre ce ne îndreptăm. Pentru că noi nu ne îndreptăm spre moarte, ci spre Împărăția Lui. Moartea e o clipă, e o trecere rapidă din istorie în veșnicie, pe când Împărăția Lui e veșnică. Și Împărăția Lui e sensul vieții noastre. Spre ea ne îndreptăm. Pentru ea ne pregătim asiduu. Pentru că ne pregătim pentru viața veșnică cu Dumnezeu.

Și dacă viața noastră e veșnică, atunci nu moartea e marea noastră problemă, ci viața. Cum arată viața noastră, ce împlinire avem, e marea noastră problemă. Pentru că problema noastră existențială, fundamentală, e religioasă și e aceasta: să mă mântui și să mă sfințesc în Biserica lui Dumnezeu. Pentru că, dacă vreau să câștig lumea, dacă vreau să mă înveșnicesc pe pământ, făcând abstracție de Dumnezeu, greșesc în mod fundamental. Dar dacă vreau să fiu pentru veșnicie cu Dumnezeu, atunci viața mea bisericească e viața mea adevărată, pentru că ea mă împlinește veșnic.

Să ne împlinim cu toții în viața noastră cu Dumnezeu! Să ne bucurăm mereu întru Crucea Lui, pentru că ea e viața noastră! Pentru că Crucea Lui ne învie din moartea păcatelor noastre și ne face vii pentru veșnicie. Amin!

Predică la Duminica a 18-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[80],

nu e de ajuns să știi să pescuiești pentru ca să fii pescar, ci trebuie să pescuiești și în ape cu pește. În ape bogate în pește. Căci dacă nu există pești ești un vânător fără vânat sau un fotbalist fără teren de fotbal. Și ca să existe pește în apele noastre trebuie să înmulțim peștii. Și totodată să înmulțim oamenii. Pentru că minunea Evangheliei de azi [Lc. 5, 1-11], deși e despre prinderea minunată a peștilor, în esență este despre oameni. Pentru că oamenii trebuie să se înmulțească în mod binecuvântat și să trăiască frumos înaintea lui Dumnezeu. Copiii sunt bucuria noastră și viitorul nostru. Când ei sunt tot mai mulți, nădejdea noastră în viitor e tot mai clară și mai vie. Dar când străzile nu mai au copii și când casele sunt tot mai goale, atunci ne îndreptăm spre o mare moartă. Spre o mare fără pești, adică fără viață.

Însă Domnul, prin minunea Sa cea mare, ne-a arătat că El zidește peștii, dar că tot El ni-i aduce și în plasă. Că El zidește oamenii, dar tot El îi convinge să creadă întru El. Pentru că oamenii ascultă învățătura noastră, ascultă ce le predicăm, dar Dumnezeu e Cel care îi convinge. Care le dă totala încredințare în cuvintele Sale.

Iei undița, îți iei momeala pentru pești și cauți locul cel mai prielnic pescuirii. Însă, ca să prinzi pește, trebuie să existe și pești avizi de mâncare. Dacă peștele e sătul, nu mai vine la momeala

[80] Începută la 7. 39, în zi de miercuri, pe 20 septembrie 2023. Cer înnorat, 18 grade, vânt de 6 km/ h.

ta, dar dacă e plin de foame, el vine și îți cade în ac. Pentru că foamea lui după Dumnezeu l-a făcut să te caute și să te asculte și, ascultându-te, Dumnezeu îl pescuiește pentru Biserica Lui. Pentru că tu ai aruncat momeala, ai aruncat cuvântul Lui în fața peștelui, așa după cum semănătorul a aruncat sămânța în pământ. Dar e nevoie de pește viu, zglobiu, avid de mâncarea cea dumnezeiască, după cum e nevoie de pământ bun pentru a răsări din el grâu, porumb, floarea soarelui, credință puternică, fapte minunate, iubire jertfelnică.

Plăticile trăiesc în grupuri mici, la fundul apei și în apropiere de țărmuri. Și ele mănâncă larve de țânțari, viermi care trăiesc în mâl, moluște, melci, plancton, plante acvatice[81]. Și dacă vrei să prinzi plătici, atunci trebuie să stai la mal, în apropierea lor, și să le dai ce mănâncă plăticile. Ele trăiesc în grupuri mici: deci e nevoie să știi care sunt membrii familiei și prietenii lor. Pentru că familia și prietenii influențează viața celor care vin la Biserică. Și, când vorbești cu ei, trebuie să înțelegi tot contextul vieții lor. Pentru că fiecare detaliu din viața lor e important pentru modul în care trebuie să îi sfătuiești.

Bibanii sunt răpitori de apă dulce și se hrănesc cu pești mici[82]. Ca să prinzi bibani poți folosi ca momeală alți pești. Pentru că mulți din cei care vin la credință au nevoie de exemple similare de convertire. Au nevoie să știe cum s-au convertit Sfinții, cum au trecut ei de la o viață păcătoasă la una bună. Și nevoia de exemple vii e o nevoie reală, una care te fundamentează în credința ta. Pentru că, dacă privești la Sfinți, la cei pe care trebuie să îi urmezi în viață, te uiți la credința și la viața Bisericii și nu la non-exemple. Căci non-exemplele sunt multe și ele te pot sminti. Dar dacă privești la Sfinții Lui și la Maica Sa și la Însuși Domnul nostru Iisus Hristos, atunci înțelegi că nici tu nu ești un exemplu,

---

[81] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Plătică.

[82] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Biban_(pește).

că și tu ești păcătos pe lângă marile și unicele exemple de sfințenie.

Știuca e un răpitor care trăiește în ape dulci sau în ape cu salinitate redusă. Și are mulți dinți puternici și ascuțiți, dar și pe limbă are dinți[83]. Ea trăiește la bine, în ape dulci, dar și în condiții grele de viață. Pentru că și creștinul trebuie să cunoască și confortul, dar și austeritatea. Să fie învățat cu ambele. Și are mulți dinți, căci trebuie să mesteci bine hrana duhovnicească pentru ca să o înțelegi. Trebuie să gândești ascetic învățătura Bisericii, cu multă trudă, ca să le înțelegi pe cele care sunt pe măsura ta. Însă nu trebuie să folosești și dinții limbii! Limba trebuie să spună adevărul și să-i mângâie pe oameni și nu să muște din oameni.

Știucile, rechinii de apă dulce, atacă nu numai peștii, ci și păsările și mamiferele acvatice, dar au carnea gustoasă[84]. Căci creștinii mănâncă tot felul de cunoștințe, și bune și rele, dar le metabolizează bine, duhovnicește. Căci eu traduc Dumnezeiasca Scriptură, Sfinți Părinți, din cultul Bisericii, citesc Viețile Sfinților, dar și poezie, filosofie, literatură, știință, teologie de tot felul. Pentru că scopul cititului e acela de a judeca lucrurile după ce le cunoști în mod real. Cum să știi ce spun sataniștii, musulmanii, romano-catolicii, homosexualii despre ei înșiși, dacă nu citești cărțile lor? Și pentru ca să le știi cu adevărat trebuie să mergi la sursele credinței lor și la manifestările lor de viață. Pentru că astfel vorbești cu probe, vorbești în cunoștință de cauză și nu antepronunțându-te în ceea ce îi privește.

Știuca femelă e întotdeauna mai mare decât știuca mascul. Dacă știuca femelă are maximum 1, 5 metri, știuca mascul are maximum 1, 37 m[85]. Pentru că atunci când vine vorba de munca în casă, mama e campioană la iubirea față de familia sa. Și ea e în

---

[83] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Știucă.

[84] Ibidem.

[85] Ibidem.

inima bărbatului ei și a copiilor ei ca cea mai mare și mai bună, ca cea care îi iubește pe toți și are grijă de hrana și de sănătatea tuturor.

Carașii pot trăi în ape sărace în oxigen, dar trăiește ceva timp și când e scos din apă[86]. El e imaginea vie a creștinului care trăiește în medii toxice, neprielnice vieții duhovnicești. Uneori ești nevoit să mergi, să citești, să auzi și să vezi lucruri pe care nu ți le dorești, dar ai nevoie de cunoașterea lor. Ești nevoit să muncești sau să călătorești în condiții improprii, care nu sunt după inima ta. Dar, dacă acolo unde te duci te simți ca un pește pe uscat, abia aștepți să vii acasă sau să mergi la Biserică, pentru ca să te umpli duhovnicește. Și dacă știi cum arată mediile toxice, atunci știi să te bucuri de mediile ecologizate, de mediile pline de bucurie duhovnicească. Căci nu te simți la bordel cum te simți la Biserică și nici la cârciumă nu te simți așa cum te simți acasă, în pacea ta. Pentru că omul duhovnicesc se simte bine acolo unde e pace, unde e bucurie, unde e curăție dumnezeiască.

Domnul le-a poruncit să meargă cu corabia întru adânc [εἰς τὸ βάθος], în adâncul mării, și acolo să își coboare în apă plasele [τὰ δίκτυα] lor [Lc. 5, 4, BYZ]. Plasele de pescuit. Și, ascultându-L pe El, „au prins mulțime multă de pești [συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ]” [Lc. 5, 6, BYZ]. Pentru că reala predicare și sfătuire e aceea când asculți de Dumnezeu. Când asculți de luminările lui Dumnezeu în privința oamenilor. Căci uneori e nevoie să spui un anumit lucru, alteori un alt lucru, pe măsura oamenilor și a stării lor de spirit. Predica e după oameni: după felul lor și după ascultarea lor. Cei care ascultă cu pace, aceia au nevoie de adevăr, căci sunt flămânzi după el. Dar cei care se grăbesc, care nu au chef de predică, aceia sunt cei agitați de patimi, de griji, de ispite și cred că alinarea lor e în altă parte și nu în Biserică. Însă trebuie să te stăpânești pe tine însuți, să te oprești în loc și să asculți predica,

[86] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Caras.

pentru că ea e pentru tine. Ea e odihnă și luminare de la Dumnezeu pentru tine. Căci atunci când asculți Slujba cu evlavie, când te rogi și aștepți voia lui Dumnezeu cu tine, predica Bisericii e ajutorul tău, e povățuirea ta, e liniștea ta, pentru că prin toate îți vorbește Dumnezeu. Și toate cele din Biserică sunt o vorbire a lui Dumnezeu pentru tine, numai urechea inimii tale să asculte.

Deși în Marea Galileei sunt 27 de specii de pești[87], pescarii locali vorbesc de 4 feluri de pești: tilapia galileană[88], plătica de Kinneret[89], mreana de Iordanis și somnul cu dinți ascuțiți din Africa de Nord[90].

Tilapia galileană sau Tristramella Simonis[91] [Mierea cea întristată a lui Simon], adică Peștele Sfântului Apostol Petros[92], trăiește aici pentru că îi place apa nemișcată[93]. Îi place liniștea, isihia. Căci creștinul se umple de slava lui Dumnezeu atunci când se liniștește în rugăciune, când se umple de bucuria lui Dumnezeu rugându-se. Iar dacă nu îți place pacea, ci zgomotul, atunci e semn că n-ai rugăciune în tine, ci dezordine.

Peștele Sfântului Petros are dinți, iar femela depune până la 250 de ouă într-un cuib, pe fundul apei, la nu mai mult de 3 metri adâncime. De acolo le ia masculul ei în gură și puii apar în gura tatălui lor, copiii rămânând în gura tatălui până ajung la aproximativ 1, 4 cm[94]. De unde înțelegem grija ambilor părinți pentru puii lor. Căci nu pot exista copii fără ambii părinți: și la nașterea,

---

[87] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Sea_of_Galilee.

[88] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Tilapia și https://en.wikipedia.org/wiki/Sea_of_Galilee.

[89] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Mirogrex_terraesanctae și https://en.wikipedia.org/wiki/Sea_of_Galilee.

[90] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Sea_of_Galilee.

[91] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Tristramella_simonis.

[92] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Sea_of_Galilee.

[93] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Tristramella_simonis.

[94] Ibidem.

cât și la creșterea lor. Și dacă știți să creșteți copii în armonie, atunci sunteți o familie iubitoare și împlinită. Pentru că ceea ce împlinește o familie e credința, iubirea, grija reciprocă.

Plătica de Kinneret [כִּנֶּרֶת] sau Mirogrex Terraesanctae[95] [Turma cea minunată a Țării Sfinte] este un pește mic, de aproximativ 14 cm. lungime, care iese aproape de suprafața apei în bancuri mari[96]. E un pește al comuniunii, un pește care vine spre lumină. Și care ne învață comuniunea cea sfântă a Bisericii. Pentru că slujirea lui Dumnezeu e liturgico-comunitară, după cum e comunitară și viața noastră. Și chiar dacă ne-am retrage în pustie, departe de lume, noi am avea lumea în noi înșine, pentru că nu ne putem separa de firea umană la care suntem părtași cu toți oamenii. Iar Domnul nostru Iisus Hristos S-a întrupat și S-a făcut om, făcându-Se ceea ce nu era, adică om, dar rămânând ceea ce era, adică Dumnezeu. Pentru ca, pentru noi și pentru mântuirea noastră, să fie Dumnezeu și om pentru totdeauna. Iar dacă El este pentru totdeauna om, de când Și-a asumat umanitatea noastră, El ne întărește pe fiecare dintre noi să ne umplem de slava Lui, pentru a ne îndumnezei în mod continuu. Căci noi devenim tot mai oameni pe măsură ce ne îndumnezeim continuu. Fiindcă El a personalizat și a îndumnezeit firea noastră în mod deplin.

Mreana de Iordanis sau Luciobarbus longiceps[97] [Știuca mreană cu capul lung] are niște înotătoare ca niște raze[98]. Care ne învață să privim cu toții spre razele milei Sale, spre Cel care a fost vestit de o stea minunată, de un Înger sub formă de stea. Pentru că steaua aceea minunată „a venit [și] a stat deasupra

---

[95] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Sea_of_Galilee și https://en.wikipedia.org/wiki/Mirogrex_terraesanctae.

[96] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Mirogrex_terraesanctae.

[97] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Jordan_barbel.

[98] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Luciobarbus.

[ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω], [acolo] unde era Pruncul [οὗ ἦν τὸ Παιδίον]" [Mt. 2, 9, BYZ]. Și aici, în Biserica Lui, este locul cel sfânt, în care El este cu noi și ni Se dă mereu spre hrana noastră. „Căci Pâinea lui Dumnezeu este cea care se coboară din cer și dând lumii viață [καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ]" [In. 6, 33, BYZ]. Dând lumii viață veșnică, pentru că El ne unește cu Sine Însuși prin împărtășirea cu Trupul și cu Sângele Său.

Somnul cu dinți ascuțiți din Africa de Nord sau Clarias gariepinus [Luminosul din râul Orange][99] e un pește de noapte, mănâncă animale vii, dar și moarte, fructe și semințe. Pentru că are gura mare, el poate să înghită prada în întregime, se târăște pe pământ uscat ca să ajungă la apă, dar poate supraviețui, pentru perioade lungi de timp, în noroiul de mică adâncime[100]. Și el este imaginea vie a celui care nu se lasă niciodată biruit de condițiile grele de viață. Pentru că omul conștient de valoarea vieții sale, știe că acum se pregătește veșnicia lui. Că viața lui e o pregătire pentru veșnicia lui. Și, pentru acest fapt capital, el se zbate, se nevoiește, se luptă cu toate greutățile, pentru ca să biruie în el însuși. Pentru ca să se mântuie.

Niciun handicap nu ne poate opri ca să ne mântuim! Pentru că mântuirea se lucrează în noi înșine: în sufletul și în trupul nostru. Și cine se luptă până la fârșit cu neputințele sale, acela e Mucenicul răbdării. Pentru că omul se sfințește prin suferința, prin credința și prin răbdarea lui.

După ce se împerechează masculul și femela, ei se odihnesc puțin[101]. Pentru că avem nevoie de odihnă mereu. Iar în două-trei zile de la depunerea ouălor apar și puii, care încep imediat să înoate[102]. Pentru că sunt vii, pentru că a fi viu înseamnă pentru

---

[99] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Sea_of_Galilee și https://en.wiktionary.org/wiki/gariepinus.

[100] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Clarias_gariepinus.

[101] Ibidem.

[102] Ibidem.

peşte a înota, după cum, pentru un creştin, a fi viu înseamnă a se ruga şi a se împărtăşi cu Domnul. Şi dacă eşti viu duhovniceşte, atunci te bucuri de orice predicare a Bisericii. Pentru că predica e pentru noi toţi, e pentru mântuirea noastră. Predica ne luminează, ne zideşte, ne îndrumă, ne mângâie. Ea este aerul duhovnicesc al Bisericii, în care cel credincios trebuie să se simtă bine. Pentru că predica e acasa noastră, alături de slujirea Domnului, unde noi ne simţim cel mai bine.

Aşadar, iubiţii mei, suntem peştii lui Dumnezeu, pentru că trăim cu toţii în oceanul iubirii lui Dumnezeu! Biserica e oceanul nostru, cel plin de slava lui Dumnezeu, în care noi creştem pentru veşnicia cu Dumnezeu. Şi în acest ocean al Domnului fiecare plasă de pescar ne prinde pentru El, pentru că pescarii Lui ne fac cu toţii să ne îndrăgostim de El. Ne prind inima predicatorii lui Dumnezeu, dar pentru a o dărui lui Dumnezeu. Căci fiecare Preot al Lui ne duce la Dumnezeul nostru, pentru ca pe El să Îl cunoaştem cu adevărat.

De aceea, predicarea Bisericii este îndrăgostirea noastră continuă de Dumnezeu. Pentru că, prin ea, noi Îl iubim tot mai mult pe Dumnezeul nostru, Cel care ne mântuie pe noi. Fiindcă a-L şti pe El înseamnă a-L iubi tot mai mult. Căci Îl cunoşti pe Dumnezeu numai din relaţia vie cu El, din împlinirea continuă a voii Lui şi din continua unire sacramentală cu El. Amin!

Predică la Duminica a 19-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[103],

Sfântul Andreas cel nebun pentru Hristos a trăit multe vedenii dumnezeiești în viața sa[104], însă, pe cea de azi, care a devenit praznicul Acoperământul Născătoarei de Dumnezeu, a trăit-o în Biserica din Vlaherne, în Constantinopol[105]. Și vedenia aceasta a văzut-o noaptea, la Priveghere[106]. Și ea s-a petrecut astfel: „Și iată că, deodată, când era aproape ceasul patru din noapte, Fericitul [Andreas] a văzut-o pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu înaintând dinspre ușile împărătești spre altar. Părea foarte înaltă și era însoțită de un alai de Sfinți Îngeri înfricoșători. În mijloc se vedeau Înaintemergătorul Domnului și Apostolul Ioan[nis], care o țineau la braț pe Împărăteasa îngerilor. Puterile cerești, îmbrăcate în alb, cântau cântări duhovnicești fermecătoare, pe care însă nu le puteau auzi decât Andrei și Epifanie. Fecioara a venit apoi spre mijlocul Bisericii, unde era amvonul. A stat pe solee și a îngenunchiat, rugându-se Fiului ei pentru mântuirea credin-

---

[103] Începută la 18. 20, pe 25 septembrie 2023, în zi de luni. Cer înnorat, 28 de grade, vânt de 16 km/ h.

[104] O aveți aici în format PDF:

https://www.academia.edu/15383710/Viata_Sfantului_Andrei_cel_nebun_pentru_Hristos_v2. E vorba despre *Viața Sfântului și de Dumnezeu purtătorului Părinte Andrei cel nebun pentru Hristos*, tradusă din lb. engl. și gr. de Constantin Fădur.

[105] Idem, p. 49. A se vedea:

https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_Vlaherne.

[106] Ibidem.

cioșilor, încât multă vreme lacrimile i-au udat cinstita față. Andrei i-a spus atunci lui Epifanie: «Vezi, fiule, pe Doamna și Stăpâna lumii?». Iar Epifanie a răspuns: «Da, Părinte, cu rugăciunile tale, o văd!». După ce Fecioara s-a rugat îndelung, s-a ridicat și a intrat în Altar, și-a scos din Capela Soros Acoperământul și a venit spre ușile împărătești. Și-a pus, cu o mișcare cuviincioasă și impunătoare, Acoperământul deasupra capului ei feciorelnic, apoi l-a luat iarăși în mâini și l-a întins peste toți cei care erau adunați în Biserică. Acoperământul desfășurat se mărise parcă și-i cuprindea pe toți, strălucind cu raze de chihlimbar. Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a stat mult timp astfel, acoperindu-i pe credincioși. Apoi, când Fecioara a început să se înalțe spre ceruri, încetul cu încetul s-a făcut nevăzut și Acoperământul ei. Însă harul ei ocrotitor se simțea încă în Biserică, pentru că veșmântul se afla tot în racla lui. Cele întâmplate au fost văzute doar de binecuvântatul Andrei și de ucenicul lui în cele duhovnicești, Epifanie. Pentru acest dar făcut tânărului, Andrei a înălțat apoi mulțumiri Domnului”[107].

Și traducătorul nostru consideră că Epifanios de aici, ucenicul său, ar fi Sfântul Epifanios, Patriarhul Constantinopolului, cel pomenit pe 25 august[108].

Într-o altă ediție a Vieții sale, traducătorul ne spune că Sfântul Andreas a trăit în sec. 9-10 și că Viața sa a fost scrisă între anii 910-920[109]. Vederea dumnezeiască a Preacuratei Stăpâne o avem între p. 177-178 și, în esență, ambii traducători spun același lucru: că Preacurata Stăpână și-a întins Acoperământul ei peste cei credincioși din Biserică. Și prin asta ne arată că ea este în

---

[107] Idem, p. 50.

[108] *Cf.* Idem, p. 12, n. 25 și
https://www.synaxarion.gr/gr/sid/457/sxsaintinfo.aspx.

[109] *Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos*, trad. din lb. gr. de Ieroschim. Ștefan [Nuțescu] Lacoschitiotul, Ed. Asociația Schitul Lacu, Sfântul Munte Athos și Ed. Evanghelismos, 2002, p. 8.

rugăciune continuă pentru noi. Pentru că ne acoperă, prin preasfintele ei rugăciuni, de toate relele întâmplări ce pot veni în viața noastră. Și la baza rugăciunii ei stă multa dragoste cea pentru noi. Pentru că Preacurata Stăpână este plină de dragostea lui Dumnezeu pentru noi, adică de dorința sfântă ca noi să ne mântuim.

Sinaxarul românesc ne spune că vedenia a fost văzută în timpul Împăratului Leon cel Înțelept, în zi de duminică[110]. E vorba de Sfântul Împărat Leon al VI-lea cel Înțelept, care a împărățit între 886-912, acesta fiind ucenicul Sfântului Patriarh Fotios cel Mare[111].

Însă, în Sinaxarul românesc, în comparație cu versiunea grecească a Vieții Sfântului Andreas, avem și rugăciunea Preacuratei Stăpâne pentru noi, cei credincioși. Căci ea s-a rugat atunci și a zis: „Împărate ceresc, primește pe tot omul cel ce Te slăvește pe Tine și cheamă în tot locul preasfânt numele Tău! Și unde se face pomenirea numelui meu, acel loc îl sfințește și preamărește-i pe cei ce Te preamăresc pe Tine și pe cei ce cu dragoste mă cinstesc pe mine, Maica Ta! Primește-le toate rugăciunile și făgăduințele și-i izbăvește din toate nevoile și răutățile!”[112]. De unde vedem mijlocirea ei cea pentru noi, pentru toți cei credincioși, pentru ca bine să ne fie și să ne mântuim cu pace.

Praznicul Preacuratei Stăpâne, însă, se suprapune peste Evanghelia duminicii de față [Lc. 6, 31-36]. Și dacă Evanghelia praznicului este Lc. 10, 38-42; 11, 27-28, și ne vorbește despre Sfintele Marta și Maria, despre slujirea și ascultarea lor, despre fericirea Preacuratei Stăpâne și despre fericirea celor care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl păzesc pe el, adică îl trăiesc în viața lor, Evanghelia duminicală ne vorbește despre iubirea față de toți oamenii. Pentru că trebuie să ne comportăm față de toți ca față

---

[110] Mineiul pe octombrie, ed. BOR 1929, p. 27.

[111] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Λέων_ΣΤ΄.

[112] *Cf.* Mineiul pe octombrie, ed. BOR 1929, p. 27.

de noi înșine [Lc. 6, 31]. Adică să facem pentru alții ceea ce facem și pentru noi înșine. Și așa cum avem grijă de noi și de sănătatea și de viața noastră și de toate cele ale noastre, așa trebuie să avem grijă și de toți ceilalți.

De aceea, atunci când muncim pentru alții și când le dăm milostenie, să muncim și să dăm milostenie așa cum am munci pentru noi sau ne-am da nouă înșine. Pentru că porunca Domnului e aceasta: „Și precum voiți ca să vă facă vouă oamenii [Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι], faceți și voi lor asemenea [καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως]!” [Lc. 6, 31, BYZ].

Și eu am înțeles porunca Domnului în acest fel: ca atunci când ies pe stradă și văd toate cele care îmi stau în față, să mă comport față de ele ca și când ar fi ale mele. Adică să mă comport față de toate cu cea mai mare grijă, știind că nu sunt ale mele, ci ale comunității întregi. Și asta înseamnă să nu fac murdărie pe stradă, să nu îmi însușesc ce nu îmi aparține, să nu rănesc pe nimeni, să nu stric nimic din jur și să mă comport delicat cu toți cei pe care îi întâlnesc. Pentru că scopul meu, când ies din casă, nu e să distrug, să fur, să minimalizez, să indispun, ci să contemplu, să mă bucur, să mă rog, să mă duc unde am nevoie, să muncesc cu credință și să mă întorc acasă cu pace, bucurându-mă de munca și de slujirea mea. Ieșirea din casă e pentru a ne bucura, pentru a intra în comuniune cu ceilalți și cu întreaga creație. Dacă ies pe câmp sau merg în pădure, dacă călătoresc cu mașina sau cu trenul, dacă ies în parc sau într-un loc public, nu ies pentru ca să distrug totul în jurul meu și să îi enervez pe ceilalți, ci pentru ca să mă bucur și să vorbesc în pace cu ceilalți.

A avea conștiința că toate sunt pentru toți și că toți trebuie să se bucure de viață și de darurile lui Dumnezeu înseamnă a împlini porunca iubirii față de toți oamenii. Fiindcă atunci când Domnul ne poruncește să ne iubim vrăjmașii [Lc. 6, 35], El ne cere să îi privim pe toți oamenii în perspectiva veșniciei. Căci Împărăția Lui nu este o lume a celor despărțiți, care nu se suportă și

nu se vor, ci e lumea celor care se iubesc unii pe alții și se bucură unii de alții. De aceea, a-i iubi pe toți oamenii înseamnă a te pregăti pentru comuniunea veșnică cu Dumnezeu, cu toți Sfinții și cu toți Sfinții Lui Îngeri. A-i iubi pe toți înseamnă a crește continuu în comuniunea cu toți oamenii. Și, cu toate că nu poți să îi cunoști pe toți oamenii și să vorbești cu toți, a-i iubi pe toți și a te ruga pentru toți cei vii și cei adormiți înseamnă a-i avea pe toți în inima ta. Adică a fi cuprinzător, a avea cuprinderea interioară pe care o cere de la noi iubirea lui Dumnezeu.

Pentru că El ne iubește pe toți și dorește mântuirea tuturor. Iar când noi ne însușim iubirea lui Dumnezeu, când facem ceea ce face El față de noi, atunci suntem plini de iubirea și de pacea Lui.

De la Sfântul Siluan Athonitul am învățat să nu rup floare sau creangă de copac, dacă nu am nevoie de ele și să nu omor insectă sau animal, dacă nu îmi fac rău, dacă nu dau buzna peste mine. De aceea, spovedesc orice tăiere de animal sau de pasăre pe care le mănânc sau orice omorâre de insectă neavenită, de care nu pot scăpa în casă. Pentru că am conștiința că toate au dreptul la viață ca și mine. Și când respecți viața florilor, a copacilor, a animalelor, a păsărilor, a insectelor, a peștilor, a oamenilor, atunci respecți viața tuturor. Și o respecți ca pe darul lui Dumnezeu. Și dacă tu nu vrei să fii omorât în batjocură, atunci nu omori nici alte animale, plante sau insecte degeaba, fără rost. Pentru că ceea ce nouă nu ne place, aceea nu trebuie să facem nici altora.

Trebuie să facem bine tuturor, iubiții mei, să facem bine dezinteresat. Adică nu pentru vreun interes meschin. Trebuie să facem bine, pentru că binele ne împlinește. Dar binele împlinește pe tot omul și toată făptură. Căci și un om se bucură când primește milostenie, dar se bucură și un animal sau o pasăre când primesc mâncare și apă de la noi. Iar grija noastră trebuie să fie față de toți oamenii și față de toată creația lui Dumnezeu. Pentru că toți avem nevoie de grijă milostivă și de atenție iubitoare.

Acum un an, la Cugir, Părintele Dan Popovici a susținut o conferință despre iubirea față de creația lui Dumnezeu, intitulând-o *Porunca a 11-a*[113]. Pe care a început-o vorbind despre Sfântul Amfilohios Macris [Αμφιλόχιος Μακρής][114] și despre iubirea lui specială pentru copaci. Căci acesta a umplut de pini insula Patmos prin iubirea lui pentru creația lui Dumnezeu. Dar, totodată, dădea canon la Spovedanie ca fiecare să planteze de la 2 la 5 pini acolo unde ei locuiesc[115]. Lucru pe care ar trebui să îl facem și noi, cu toții, sădind flori, sădind viță de vie, sădind copaci, făcând fântâni de apă la răscruci de drumuri, pentru ca de ele să se bucure mulți oameni. Ca astfel, în locurile pustiite de viață, să apară din nou viața, din nou frumusețea lui Dumnezeu.

Iar „plata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt. Că[ci] El este bun cu cei nemulțumitori [τοὺς ἀχαρίστους] și [cu] cei răi [καὶ πονηρούς]" [Lc. 6, 35, BYZ]. Plata noastră va fi veșnică, pentru că cei buni față de toți sunt fiii lui Dumnezeu. Și cum El e bun față de noi toți, așa trebuie să fim și noi, ca binele Lui să ne împlinească în mod desăvârșit. Amin!

---

[113] O găsiți aici: https://www.youtube.com/watch?v=uhNdEuHoBvI.

[114] A se vedea: https://orthodoxwiki.org/Amphilochios_(Makris)_of_Patmos și https://el.wikipedia.org/wiki/Άγιος_Αμφιλόχιος_Μακρής.

[115] Minutele 2-3, *cf.* https://www.youtube.com/watch?v=uhNdEuHoBvI.

Predica la 30 de ani de la adormirea Sfântului Dumitru Teologul [5 octombrie 2023]

Iubiții mei[116],

Părintele Dumitru Stăniloae, marele Sfânt Teolog al românilor, adormea pe 5 octombrie 1993, la ora 1 dimineața[117], după o rugăciune dureroasă de câteva ore[118], lăsând neterminate proiectele sale teologice. Căci orice mare teolog al Bisericii nu are proiecte de un an sau doi, ci de toată viața. Și cu toate că Sfântul Dumitru a adormit la 90 de ani fără o lună și a publicat atât de mult pentru unii, el a plecat dintre noi cu operele neterminate. Și la un moment dat, nu mai știu unde am citit sau cine mi-a spus, că după moartea sa manuscrisele neterminate au fost luate de niște Maici de lângă București, care l-au ajutat în ultima parte a vieții, pentru că lucra la mai multe cărți când a adormit. Probabil, acele manuscrise neterminate s-au păstrat și vom mai auzi despre ele cândva...Dar ce mai putea să ne scrie Sfântul Dumitru nu vom mai afla, pentru că doar el putea să le scrie.

Însă, când moartea a pus punct vieții sale pământești, el a continuat să scrie nu pe foaie, ci în sufletul său. Căci continuă să scrie în sufletul său vederile dumnezeiești continue pe care le

---

[116] Începută la 7. 38, în zi de luni, pe 2 octombrie 2023. Cer înnorat, 14 grade, vânt de 8 km/ h.

[117] Arhimandrit[ul] Sofian Boghiu, *Jurnal*, Ed. Bizantină, București, 2019, p. 424.

[118] George Aniculoaie, *Ultima rugăciune a părintelui Dumitru Stăniloae*, 14 noiembrie 2009, *cf.* https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/documentar/ultima-rugaciune-a-parintelui-dumitru-staniloae-37190.html.

trăiește în Împărăția lui Dumnezeu și care l-au făcut inexprimabil de frumos, de profund și de dumnezeiesc. Le scrie în el, dar le scrie și în noi, dacă îl iubim și ne rugăm lui.

Eu nu l-am văzut în trup pe Sfântul Dumitru, dar, după cum mărturiseam și altădată[119], m-am împărtășit și mă împărtășesc de

[119] Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Praedicationes (vol. 16)*, Teologie pentru azi, București, 2020, p. 262-265: „Pentru că evlavia mea reală pentru Fericitul Dumitru a început într-o vară – nu mai știu acum, pe loc, dacă în timpul facultății, al masterului sau al doctoratului –, când a făcut o minune imensă în viața mea. Atunci i-am simțit prima oară sfințenia vieții sale, deși fusesem copleșit din prima de teologia și de viața lui. Adică din timpul anilor de seminar. Însă, când Sfântul Dumitru, Părintele nostru, a intervenit în mod dumnezeiește în viața mea, datorită rugăciunilor mele către el, atunci Teologul a devenit Sfântul pentru mine și mi s-a revelat teologia lui în amplitudinea sa. Adică am putut să văd măreția lui copleșitoare, muntele teologiei sale, într-o lumină clară, beatitudinală. Nu i-am vorbit despre minune decât soției mele și evlavia noastră față de Fericitul Dumitru a crescut constant, pentru că a mai făcut și alte minuni în viața noastră, a amândurora. Tocmai de aceea el este fundamental pentru noi și pentru casa noastă: atât ca Sfânt Teolog, prin opera și viața sa, cât și ca Sfânt milostiv și iubitor față de noi, prin continua sa purtare de grijă.

Însă primul om pe care l-am auzit vorbind cu evlavie despre Fericitul Dumitru a fost Părintele Gherasimos, după numele său de Monah aghiorit, sau, după numele său de Mirean, venerabilul Profesor Stilianos Papadopulos [Στυλιανός Παπαδόπουλος]. S-a petrecut la o mare întrunire teologică, la București, convocată întru pomenirea sa. Și Profesorul Stilianos a fost singurul care, în mod răspicat, s-a rugat lui ca unui Sfânt și a mărturisit că îl consideră un Sfânt. Acest lucru m-a făcut să mă rog Fericitului Dumitru cu încredere, ca unui Sfânt, și el a reintrat în viața mea printr-o minune, la un mod mult mai abisal, și s-a făcut tot mai minunat întru ochii noștri. În ochii inimii noastre. Și atunci am înțeles că Sfinții nu se descoperă oamenilor în mod evident, din prima, în adâncul lor, ci e nevoie ca și noi să mergem cu încredere, cu evlavie, spre ei și să ne rugăm lor. Pentru că întâlnirea cu Sfinții e descoperirea lor în viața noastră, e revelarea lor față de noi, pe măsură ce noi dorim o întâlnire reală cu ei.

Și pentru că am vorbit de minunile Sfântului Dumitru Teologul în viața noastră, prin care ne-a ajutat și ne-a întărit dumnezeiește, vă voi mărturisi una dintre ele. Doream să-mi încep munca teologică în mod sistematic și nu știam spre ce direcție. Începusem să lucrez la editarea operei Fericitului Ilie văzătorul de Dumnezeu și, în același timp, începusem să scriu, în mod contemplativ, despre cărțile Scripturii. E vorba despre anii de facultate. N-avem surse teologice la îndemână, n-avem oameni de calibru teologic care să mă ajute, ci doar câțiva prieteni entuziaști, care au ținut loc de toate. Și, în ciuda lipsei de sprijin real în munca de cercetare teologică, și fără să am vreo perspectivă clară asupra a ceea ce am de făcut, într-o zi minunată, rugându-mă Dumnezeiescului Dumitru, astăzi pomenit, am primit în dar de la el...traseul teologic fundamental al vieții mele. Adică ideea de a scrie *Teologia Dogmatică Ortodoxă* la care lucrez, pentru că ea mă va împlini interior. Lucru care s-a petrecut în 2004-2005.

Numai că minunea Dogmaticii, atunci, la început, părea atât de extraordinară, încât nu-mi puteam imagina nici pașii și nici munca pe care le cer o astfel de realizare teologică. Dar știam că trebuie să am o perspectivă genetică asupra dogmelor, pornind de la Scriptură și de la Părinți și de la cultul Bisericii, pentru ca să văd în mod punctual cum S-a revelat Dumnezeu în viața lumii.

Însă Sfântul Dumitru mi-a revelat atunci o manieră de lucru care lui nu i-a fost proprie! Și acest lucru m-a minunat cel mai mult atunci și de atunci până azi. Pentru că, în comparație cu modul în care el și-a scris teologia, pe bază de concluzii teologice, mie mi-a revelat să fac teologie pornind de la sursele teologice, făcând abstracție de tot ceea ce știu despre teologie. Și, din acest motiv, eu mi-am început Dogmatica pe baza revelației lui Dumnezeu din Scriptură, lăsându-L pe Dumnezeu să Îmi vorbească despre Sine în fiecare verset. Ca astfel, pas cu pas, să vedem care e teologia despre Dumnezeu, despre mântuire, despre Biserică etc. din Scriptură și cum s-a prelungit sau a fost aprofundată de Sfinții Părinți ai Bisericii.

Însă, pentru ca să vorbesc despre teologia Scripturii, trebuia să am o traducere reală a Scripturii. Și, pe când scriam teza doctorală, am început să mă apropii de Scriptură pe edițiile științifice ale Scripturii din limba greacă. Eu, cel care nu aveam cărți și nici prieteni teologi, am început să am zeci, sute, mii, zeci de mii de cărți teologice și, totodată, și prieteni teologici. Pentru că, în mod minunat, Fericitul Dumitru nu mi-a dat

slava lui dumnezeiască și de luminările sale cele sfinte. Pentru că Sfântul Dumitru se bucură de tot cel care voiește să-i continue munca lui teologică, slujind lui Dumnezeu cu răbdare și cu muncă meticuloasă, de zi cu zi.

Căci asta nu înțeleg mulți, care vor să ajungă mari teologi peste noapte: că teologia se înțelege pe fiecare zi. Că ea e o trudă continuă pe textele teologice, dar și o continuă asceză, o continuă luptă cu tine însuți. Iar truda filologică și ascetică e încununată de luminările și vederile lui Dumnezeu în viața teologului, pentru că experiența personală a vieții cu Dumnezeu este veridicitatea teologiei.

De foarte multe ori trebuie să optezi între mai multe păreri, între mai multe idei teologice. Și atunci, răspunsul ultim, liniștitor, îl primim de la Dumnezeu. Dar pentru a-l primi trebuie să ne aruncăm în rugăciune totală față de El. Trebuie să așteptăm cu totul răspunsul de la El și nu de la noi. Și când te încrezi în Dumnezeu, în luminarea Lui ultimă, atunci ai progrese uluitoare în viața și în scrisul tău. Pentru că în secunde de har, în luminări de-o clipă, înveți lucruri veșnice. Înveți voia lui Dumnezeu cu tine, adică teologia Lui cea dumnezeiască. Care e revelare vie, plenară, iubitoare în viața ta, a celui care Îl iubești pe El.

Pentru mulți Sfântul Dumitru este inexplicabil pentru secolul lui. Pare un colos căzut din cer și nu o personalitate care s-a creat cu trudă, zi de zi, împreună cu Dumnezeu. Dar asta se petrece pentru că nu prețuim munca zilnică și nici sinceritatea absolută față de Dumnezeu. Aceste două mari calități creștine: munca zilnică, palpabilă, cu rezultate cuceritoare și sinceritatea absolută în relația cu Dumnezeu, au născut unicitatea cople-

---

numai ideea de lucru, ci, în mod metodic, se ocupă de toate sursele de care eu am nevoie. Și an de an, pe când eu traduc Scriptura, alături de ea având și alte proiecte teologice, Dogmatica se scrie în ritmul ei tulburător de frumos și de smerit".

șitoare a Părintelui Stăniloae. Pe el l-a interesat toată viața adevărul care ne mântuie și pentru adevărul lui Dumnezeu s-a nevoit toată ziua. S-a nevoit gândind, s-a nevoit scriind, s-a nevoit slujind, s-a nevoit traducând, s-a nevoit explicând voia lui Dumnezeu oamenilor. Toată această complexă și abisală nevoință l-a făcut propriu lumii sale, l-a făcut să scrie ca nimeni altul, în ciuda faptului că era minimalizat și plagiat și marginalizat de sus și până jos în Biserică și în societate. Ierarhi, Profesori de Teologie, credincioși de tot felul au învățat teologie de la el și s-au inspirat în scrisul și în viața lor, dar prea puțini au mărturisit-o în mod entuziast în timpul vieții. Acum, după moarte, că faima lui e mare și peste doi ani va fi canonizat, toată lumea „îl iubește" pe Stăniloae, dar mai nimeni nu-l cunoaște cu adevărat.

Căci, ca să îl cunoști pe Stăniloae, trebuie să trăiești ca el pe fiecare zi: să scrii continuu pe sursele Bisericii și să fii sincer cu tine însuți în tot ceea ce scrii. Adică să îți asumi faptul de a nu fi plăcut de mai nimeni în mod real...

Am recitit de curând, întotdeauna înainte de somn, studiile la Sfântul Maximos[120] antepuse Imnelor simeoniene. Le-am recitit, în zile la rând, pentru ca să îmi obosesc mintea și să adorm. Și după câteva minute mintea îmi obosea cu totul și, cu pace, cu minte bucuroasă, adormeam. Pentru că teologia nu e doar cuvânt rațional, evlavios scris, ci și odihnă duhovnicească. Dar dacă, după scrisul Sfântului Dumitru, aș fi trecut pe TikTok, imediat mintea mi se trezea, oricât aș fi fost de obosit, pentru că imaginea te scoate din tine, pe când cititul te introduce în tine. Și tocmai de aceea cititul obosește, adoarme, pentru că este interiorizare de sine și nu exteriorizare.

---

[120] Mă refer la Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1990.

Le găsiți aici:

https://www.sufletortodox.ro/arhiva-biblioteca-ortodoxa/index.php?dir=carti-documente/Dumitru-Staniloae/.

Însă, când le-am citit prima oară, alături de mare parte din opera lui, eu le-am citit cu stiloul sau pixul în mână, luându-mi notițe, pentru că erau și sunt o bucurie împlinitoare toate ale sale. Și recitesc pagini întregi din el și din alți teologi, privind nuanțele, privind formulările, privind traducerile textelor. Pentru că mă interesează adevărul lui Dumnezeu ca și pe el. Nu citesc teologie pentru ca să pierd timpul, ci pentru ca să mă zidesc interior, pentru ca să mă edific, pentru ca să continui eforturile lor, ale celor din trecut, în viitorul vieții mele.

Sfântul Dumitru a extins Filocaliile, pentru că a vrut să ne atragă atenția că sunt mult mai mulți Sfinți Părinți care s-au ocupat cu explicarea celor de taină ale mântuirii noastre. Tot ceea ce el a tradus din biblioteca Sfinților poate fi numit Filocalie și vom avea mai mult de 12 volume. Cum spuneam și altădată, studiile sale teologice, adunate și sintetizate, se pot transforma într-o Dogmatică în și mai multe volume. Pe când comentariile la cult și la viața ascetico-mistică a Bisericii sunt o transpunere practică a teologiei Bisericii în viața noastră cotidiană. Pentru că noi avem nevoie să știm cum să transformăm teologia Bisericii în viața noastră de zi cu zi, în modul nostru propriu de a ne comporta cotidian.

Oriunde mergem și orice facem, cu harul lui Dumnezeu, nu ne strică viața noastră interioară, pentru că în lăuntrul nostru, noi putem gândi teologic, ne putem ruga lui Dumnezeu și ne putem pocăi înaintea Lui oriunde și oricând. Tot ceea ce citim și auzim în Biserică devine viața noastră interioară. Și oriunde mergem, noi avem în inima noastră toate acestea și le putem rumega duhovnicește, le putem aprofunda continuu.

Căci el, în închisoare, a gândit teologic, dar s-a și rugat mult, așa după cum a gândit mereu pe când traducea și scria. Pentru că cele ale Sfinților au devenit ale lui și aceasta, pentru că le gândea pe toate cu atenție și cu evlavie. Și atunci când ne problematizăm asupra a tot ceea ce trăim și citim, noi alegem să ne nevoim du-

hovnicește cu mintea noastră și cu inima noastră și cu tot trupul nostru. Dar dacă lăsăm mintea în paragină și nu ne ascultăm niciodată inima, cum să fim duhovnicești, dacă nu ne interesează acest lucru? Nevoința minții și a inimii ne face duhovnicești! Trudirea continuă pentru a înțelege e începutul smereniei[121]. Căci trebuie să înțelegem cu tot dinadinsul că nu înțelegem, că nu putem înțelege, dacă Dumnezeu nu ne luminează să înțelegem. Pentru că mintea și inima și tot trupul nostru trebuie să se subțieze, să se înduhovnicească. Și ca să se petreacă acest lucru e nevoie de citire multă, de multă oboseală a minții și a inimii pentru a le înțelege pe cele ale lui Dumnezeu.

Sfântul Dumitru a fost un om al oboselii celei mari. Al oboselii mântuitoare[122]. Pe urmele lui, citind, scriind, traducând, mă umplu zilnic de oboseala aceasta doborâtoare a ascezei ortodoxe, a ascezei mântuirii. Și nimeni care nu se obosește zilnic nu îl înțelege și nu mă înțelege. Pentru că nimeni nu vă înțelege dacă vă nevoiți zilnic până la oboseala cea mare. Căci nimeni nu poate coborî în adâncul său fără oboseala mântuirii și fără crucificarea continuă a întregii noastre ființe. Și, coborând acolo, în tine însuți, împreună cu Dumnezeu, scoți teologia de care are nevoie întreaga Biserică și întreaga lume.

Așadar, iubiții mei, acum 30 de ani a murit un unic al Bisericii și un român inegalabil și nimeni nu îl poate înlocui! S-a mutat împreună cu Sfinții pentru ca să ne tragă și pe noi la sine. Oficializarea cinstirii sale, adică canonizarea lui, nu ni-l va face însă aproape, dacă noi nu ne nevoim să îl cunoaștem și să îl iubim pe măsura sa. Pentru că avem și vom avea tot mai mulți Sfinți români canonizați, dar prin asta nu i-am dobândit și de prieteni reali. Sfinții ne devin prietenii noștri, ne devin intimii noștri,

---

[121] The continuous effort to understand is the beginning of humility.

[122] Saint Dumitru was a man of great fatigue. Of the saving fatigue.

dacă începem să vorbim cu ei, așa după cum vorbim cu prietenii noștri și cu casnicii noștri[123].

Dar ca să fii intimul Sfinților trebuie să fii sincer cu ei ca și cu tine însuți. Trebuie să te curățești zilnic de păcatele tale, trebuie să te schimbi interior zilnic, trebuie să îi iubești din toată inima ta. Pentru că Sfinții nu sunt niște ființe încremenite, așa cum consideră mulți Sfintele Icoane, ci niște ființe vii, foarte dinamice, pline de iubire și de pace. Și, împreună cu ei, înțelegem că Sfintele lor Icoane sunt dinamice și nu statice, pentru că viața lor interioară e paradoxal de largă și de frumoasă.

Și voi încheia predica din acest an cu un tropar închinat Sfântului Dumitru Teologul, pe glasul al 8-lea, pe care îl scriu acum: Vorbire plină de tăcere ești și lărgime dumnezeiască a inimii, cel ce ai coborât în tine prin rugăciune, pentru ca să ne scrii cele dumnezeiești, Sfinte Dumitre, Teologule cel mare și preaminunat al Bisericii. Roagă-te neîncetat, Părintele nostru, pentru noi, cei lipsiți, ca să ne mântuim prin sfintele tale rugăciuni, cel ce alini pe cei ce te cinstesc pe tine cu credință! Amin!

[123] The Saints become our friends, they become our intimates, if we begin to talk to them, as we talk to our friends and with our householders.

Predică la Duminica a 20-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[124],

când ierți tuturor din inimă, atunci învii mereu duhovnicește. Învierea duhovnicească e învierea pe care o face slava lui Dumnezeu cu sufletul nostru, atunci când facem voia Lui cea sfântă, și de care se umple și trupul nostru. Pentru că noi, în mod deplin, ne bucurăm de slava lui Dumnezeu în noi înșine, când împlinim în mod continuu poruncile Sale și voia Lui este împlinirea noastră.

Dar dacă disprețuim voia lui Dumnezeu cu noi, adică normalitatea vieții noastre, ne scufundăm în moartea sufletească, care ne face să nu mai simțim nimic din cele dumnezeiești. Și omul care e mort sufletește, simte numai cele trupești în mod pătimaș și are o oarecare înțelegere a vieții trupești și mentale, dar nu simte nimic din cele dumnezeiești. Adică nu simte slava lui Dumnezeu în el și nu se bucură dumnezeiește de cele dumnezeiești. Fapt pentru care n-are chef de Biserică, nu se roagă, nu postește, nu se curățește de patimi, ci trăiește în patimi ca în „reala viață" a omului.

Numai că reala viață a omului nu e păcatul, ci sfințenia! Cine trăiește în păcate, trăiește în moartea sufletească. Trăiește ca un mort față de Dumnezeu și față de voia Lui. Și moartea lui e reală, pentru că el nu simte slava lui Dumnezeu, nu e luminat de El, nu are vedenii dumnezeiești, nu are știința mântuirii sale. Și dacă

[124] Începută la 8. 09 minute, în zi de marți, pe 3 octombrie 2023. Soare, 12 grade, vânt de 2 km/ h.

moare așa, în starea asta ne nesimțire duhovnicească, de nesesizare a celor dumnezeiești, el coboară în Iad, pentru că mort a fost și mort a rămas.

Dar în Evanghelia de azi [Lc. 7, 11-16], Domnul ne arată că învierea reală a omului e întâlnirea cu El și umplerea de slava Lui. Pentru că El l-a ridicat din moarte pe fiul văduvei și l-a dat maicii sale. [Lc. 14-15, BYZ]. S-a întâlnit cu trupul lui în Nain, cu trupul lui dus spre cimitir, dar El i-a vorbit ca unui viu. Pentru că, în fața Lui, toți suntem vii. Și când El i-a poruncit: „Tinere, ție îți zic, scoală [Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι]!" [Lc. 7, 14, BYZ], atunci sufletul lui s-a întors în trupul său „și s-a ridicat cel mort [καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός] și a început a vorbi [καὶ ἤρξατο λαλεῖν]" [Lc. 7, 15, BYZ].

El era mort! Nu trăia o moarte clinică. Pentru că Domnul l-a înviat pe cel mort, atâta timp cât a readus sufletul în trupul său. Și cel care era mort a început a vorbi, pentru ca toți să vadă că minunea e reală.

Nain înseamnă a fi plăcut, încântător, dulce[125]. Și când ești mort sufletește, crezi că păcatul e „dulce", că e „încântător", că el e „împlinirea" ta, pe când tu zaci în moartea ta cea veșnică ca în „împlinirea" ta. Dar când Domnul te ridică din moarte, din moartea pe care ți-a adus-o plăcerile tale păcătoase, atunci simți pentru prima oară dulceața virtuții, dulceața binelui, încântarea cea adevărată, cea dumnezeiască, care te face să vezi că păcatul e amărăciune veșnică, e chin veșnic, e moartea Iadului.

– Și când ne ridică El din moarte?

– În Dumnezeiasca Taină a Mărturisirii! Când noi ne spovedim păcatele noastre cu durere și cu silă față de ele, atunci Dumnezeu, prin Duhovnicul nostru, ne iartă și ne dezleagă din robia morții. Ne ridică din moartea sufletească la viața cea veșnică, pentru că ne face vii prin slava Lui. Și cine nu se spovedește

[125] *Cf.* https://www.abarim-publications.com/Meaning/Nain.html.

rămâne în moartea lui, în moartea care îl duce în Iad, pe când cel care se spovedește și învie din morți, acela merge apoi și se unește dumnezeiește cu Domnul în Dumnezeiasca Taină a Euharistiei și se face una cu Domnul. Pentru că, înviat fiind, se unește cu Cel pururea viu și Care dă viață veșnică tuturor celor care se pocăiesc de păcatele lor și împlinesc voia Lui cea sfântă.

Căci de aceea tânărul înviat e dat maicii sale: pentru că și noi, cei înviați de Domnul prin iertarea Lui, prin slava Lui, suntem ai Bisericii, care e mama ce ne hrănește și ne povățuiește pe noi mereu. Și dacă suntem ai Bisericii, ai mamei noastre celei duhovnicești, atunci venim neîncetat în Biserică și Îl slujim pe El neîncetat, pentru ca să fim vii. Pentru că rămânem vii, atâta timp cât rămânem în poruncile Lui și în slava Lui. Iar slava Lui rămâne în noi, tocmai pentru că ascultăm poruncile Lui și le împlinim pe ele neîncetat în viața noastră.

Domnului I s-a făcut milă de văduva din Nain [Lc. 7, 13], pentru că a văzut-o în ea pe Maica Lui, atunci când va sta sub Crucea Lui și va privi îngrozită la sălbăticia oamenilor. Pentru că răutatea mare a demonilor s-a împreunat atunci cu răutatea oamenilor ca să Îl rănească de moarte pe El. Iar Sfântul Dimitrii [Димитрий][126] al Rostovului a avut o vedenie copleșitoare despre Sfintele Patimi ale Domnului, în care a văzut câte a pătimit El pentru noi[127]. Și ne-a spus acestea: când Domnul a pătimit pentru noi, El a suspinat cu umilință de 1.109 ori, a vărsat 67.200 de picături de lacrimi, iar picături sângerate din ochi și din tot trupul 1.180.225. De părul capului și de barbă a fost tras și târât de 78 de ori, S-a poticnit și a căzut la pământ, de la Ghetsimani și până în casa arhiereului, de 7 ori, și L-au lovit la picioare și la fluierele picioarelor de 172 de ori. A fost ridicat de 23 de ori de păr și de

[126] *Cf.* https://ru.wikipedia.org/wiki/Димитрий_Ростовский.

[127] Am textul vedeniei în imagini, dar nu și sursa pe care o citez. Dar știu că e adevărată, pentru că am citit și eu cartea.

funia cu care a fost legat de gât. A fost lovit peste obraz, peste gură și între ochi de 28 de ori. A fost lovit peste gât de 25 de ori, iar peste cap și peste piept de 28 de ori. Malhos [Μάλχος][In. 18, 10, BYZ], cel căruia Domnul i-a vindecat urechea, punându-și în mână o mănușă de fier, L-a lovit pe Domnul peste gură atât de tare, încât s-a auzit lovitura în toată curtea arhiereului. Această lovitură I-a clătinat dinții Domnului și L-a prăbușit la pământ, curgându-I mult sânge din gură și din nas, iar semnele loviturii I-au rămas pe față.

Alături de această palmă de fier, Domnul a fost lovit încă de 102 ori peste obraz. A fost izbit de moarte de un stâlp și a fost trântit de 3 ori la pământ. Când a fost legat de un stâlp, El a fost bătut cu toiege clenciuroase de spini, cu bice noduroase rău înveninate și cu lanțuri de fier în muchii, primind 6.666 de lovituri și fiind rănit de 5.000 de ori. I-au făcut 1.199 de vânătăi pe trupul Său. Cununa de spini, care era cumplit de ghimpoasă, I-a împuns de 1.000 de ori capul și a fost luată și pusă pe capul Lui de 50 de ori. A fost lovit de 40 de ori, cu toată puterea, de călăii Săi, cu trestia și cu toiegele peste cap și peste cununa de spini de pe capul Său. Și din cauza loviturilor, ghimpii I-au intrat în cap, 5 dintre ei intrând în capul Său până la creier, dintre care 3 ghimpi au rămas în capul Său și după Învierea Sa din morți.

A fost scuipat în față de 100 de ori, a fost tras de 20 de ori de nas cu batjocură, de 30 de ori a fost tras de urechi, de 4 ori a căzut sub povara Crucii. A primit 19 lovituri de moarte. Și din cauza loviturilor făcute cu cruzime, Domnul a slăbit de mai multe ori până la istovirea deplină, fapt pentru care l-au silit pe Simon din Chirineos [Κυρηναῖος][Mt. 27, 32, BYZ] să-I ducă Crucea[128].

Cel care i-a descoperit toate acestea Sfântului Dimitrii a fost un Înger al Domnului. Pentru că toate Patimile Sale cele dum-

[128] Toate Patimile cutremurătoare ale Domnului le-am transcris după două pagini de carte scanate.

nezeiești au fost ținute minte de Îngerii Lui. Iar noi ar trebui să citim și să recitim mereu toate aceste dureri ale Domnului pentru noi, pentru ca să vedem cât costă păcatele noastre. Căci pentru fiecare păcat al nostru, noi L-am rănit de moarte pe Domnul nostru...

Și Domnul, văzând-o pe văduvă, i-a spus ei: „ Nu plânge [Μὴ κλαῖε]!" [Lc. 7, 13, BYZ]. Și El ne spune și nouă același lucru. Ne spune să nu plângem fără nădejde pe cei adormiți ai noștri, ci să ne rugăm pentru ei neîncetat. Pentru că rugăciunea noastră este mângâierea lor. Pentru rugăciunea noastră, Dumnezeu îi iartă și îi mângâie pe ei, pe cei adormiți ai noștri.

Dar El iartă acolo unde rugăciunea e plină de dragoste pentru cei adormiți. Căci de aceea ne-a învățat să îi iertăm pe toți și să ne rugăm pentru toți: pentru ca iubirea să ne lege pe unii de alții în mod desăvârșit. Și dacă iubirea ne leagă de toți oamenii, ne leagă pentru că a coborât iubirea Lui cea veșnică în noi. Fiindcă Dumnezeu ne învață să-i iubim cu adevărat pe toți oamenii, pentru că ne coboară în noi slava Lui.

Așadar, iubiții mei, dacă vrem să fim vii cu adevărat, atunci trebuie să Îl ascultăm pe Domnul și să Îi urmăm Lui! Iertarea Lui o primim prin spovedirea păcatelor noastre cu pocăință, pentru ca să ne unim cu El euharistic și să fim vii cu adevărat. Și nimeni nu poate fi viu cu adevărat fără pocăință, fără spovedirea păcatelor și fără împărtășirea euharistică cu Domnul. Căci El ne ridică din morți și El ne face vii și ne întărește în viața cu El prin toate virtuțile Lui.

De aceea, faptele bune, virtuoase, sunt rămânere în viața cu El, sunt rămânere în viață, și fără ele murim la loc. Căci slava Lui rămâne în noi pe măsura faptelor noastre celor bune, pe măsura împlinirii voii Lui celei sfinte. Și toată viața noastră evlavioasă e casa unde Îl primim pe Domnul, Care coboară dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, ca să fie cu noi pururea. Pentru că Dumnezeul treimic coboară în noi prin slava Lui, atâta timp cât sun-

tem casă rațională a lui Dumnezeu, casă a virtuții, casă a sfințeniei. Și suntem casă sfântă a lui Dumnezeu, pentru că mereu stăm cu maica noastră, Biserica, și în Biserică suntem una împreună cu El. Amin!

Predică la pomenirea Sfintei Cuvioase Paraschevi [14 octombrie 2023]

Iubiții mei[129],

pelerinajul din acest an a început sâmbăta trecută, pe 7 octombrie[130]. Iar florile de la baldachin sunt albe în acest an, împreunate cu unele albastre, aduse de 20 de ani de aceeași persoană: de Florentina Bușteі. Care își face un mare bine, dar și tuturor care le văd. Pentru că dăruie frumusețe, dăruie bucurie, dăruie liniște celor credincioși. Și care aduce florile de la București la Iași în dar, pentru a împodobi privirea celor care vin să i se închine Sfintei Paraschevi[131]. Și aceasta, pentru că a dărui înseamnă a te bucura. Și când te bucuri, slava lui Dumnezeu te inundă, pentru că ieși din tine spre cei pe care vrei să îi bucuri. Și dacă îi bucuri pe oameni, de aceea îi și înțelegi tot mai mult, pentru că te înțelegi tot mai mult și pe tine. Înțelegi nevoia ta de a fi înțeles și iubit.

A dărui înseamnă a înțelege. Înseamnă a înțelege nevoia oamenilor de bine, de frumos, de adevăr[132]. Adevărul e coloana

---

[129] Începută la ora 5. 50, în zi de duminică, pe 8 octombrie 2023. Cer senin, 14 grade, vânt de 6 km/ h.

[130] *Cf.*

https://basilica.ro/moastele-sf-parascheva-scoase-spre-inchinare-peste-17000-de-pelerini-prezenti-in-prima-parte-a-zilei/.

[131] *Cf.*

https://basilica.ro/in-imagini-florile-care-impodobesc-baldachinul-sfintei-parascheva-in-acest-an-sunt-predominant-albe/.

[132] To give means to understand. It means to understand the need of people for good, for beauty, for truth.

vertebrală a omului, pentru că adevărul te ține în voia lui Dumnezeu. Dar adevărul Lui e plin de frumusețe, de bine, de sfințenie, pentru că adevărul Lui te umple de toată sfințenia. Tocmai de aceea, trebuie să spovedim orice păcat pe care l-am săvârșit, pentru că păcatul e minciună, e cădere din adevăr. Și minciunile din noi înșine, adică patimile noastre, sunt cele care ne umplu de neînțelegere și de frică, de neîndrăzneală la Dumnezeu și de moarte. Dar eliberarea de moartea păcatelor, prin spovedirea lor, înseamnă umplere de viață veșnică, de viața veșnică de care s-a umplut și Maica noastră, Sfânta Paraschevi cea Nouă [Παρασκευὴ ἡ Νέα][133], pe care azi o pomenim.

Și tot Acatistul său[134], pe care astăzi îl vom citi duhovnicește, ne vorbește despre sfințenia ei cea mare, care ne cheamă la urmarea ei. Căci ea este Fecioară înțeleaptă, asemenea unui porumbițe, pentru că avea un suflet îngeresc, un suflet sfânt, în trupul ei fecioresc. Și pentru că și-a sfințit viața ei, de aceea s-a făcut mijlocitoare a noastră către Domnul. S-a făcut rugătoare pentru noi. Pentru că cel care se sfințește, nu se sfințește numai pentru sine, ci pentru toată lumea, fiindcă ajută prin rugăciunile sale pe toată lumea.

Și pentru că ea este acum în Împărăția Sa, este mângâierea, alinarea, nădejdea, întărirea, luminarea și scăparea noastră. Pentru că este limanul lin și neînviforat la care noi scăpăm prin rugăciune [Stihurile de la 1]. Rugăciunea noastră către ea ne umple de rugăciunea ei pentru noi. Și, în rugăciune, ne simțim unii pe alții, noi pe ea și ea pe noi, umplându-ne de slava lui Dumnezeu din ea însăși. Pentru că ea locuiește întru slava Lui cea veșnică, în Împărăția Sa, și de aceea ne dăruie din ale Sale și nouă. Adică din slava Lui.

---

[133] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/889/sxsaintinfo.aspx.

[134] A se vedea:
https://doxologia.ro/acatistul-sfintei-cuvioase-parascheva-0.

Noi ne rugăm azi Sfintei Paraschevi, pentru că și ea i-a luat „pe Sfinți și pe Îngeri în ajutor la pământeștile ispite" [Icosul al 2-lea]. Ne rugăm ei, pentru că și ea, pe pământ, s-a rugat Sfinților și Îngerilor Lui ca să o ajute în ispitele vieții sale. Și pentru că a intrat în Casa Mirelui, în Împărăția Sa, ea este temelia neclintită a Bisericii, ne ascultă rugăciunile și e grabnică ajutătoare a noastră, pentru că ne izbăvește pe noi de nevoile noastre [Stihurile de la 2]. Fiindcă ea vine spre noi mereu și ne ajută în mod real, în mod direct și nu imaginar. Venirea ei duhovnicească la noi e cea despre care noi vorbim în tot Acatistul ei și în toate minunile pe care le-a săvârșit. Pentru că ea a venit în mod real la cei pe care i-a vindecat și ajutat, după cum vine și la noi, cei care ne rugăm ei.

În Condacul al 3-lea, Sfânta Paraschevi e prezentată ca cea care alină și preface mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu în bună și milostivă îndurare a Lui față de noi. Sfânta ei rugăciune cea pentru noi Îl îmbunează pe Domnul față de noi. Dar prin asta aflăm cât de mult îi iubește El pe Sfinții Lui, dacă rugăciunea lor Îl face pe Dumnezeu să Se milostivească de noi, cei mult păcătoși, în loc să ne zdrobească potrivit indiferenței și a răutății noastre.

Mijlocirea lor, așadar, e mântuirea noastră. Mijlocirea lor pentru noi, a Sfinților Lui, e cea care ne dă timp de pocăință, pentru ca să ne mântuim.

Sfânta Paraschevi s-a născut în Epivatesul Traciei [Ἐπιβάτες τῆς Θράκης][135], iar Epivata din Icosul al 3-lea e localitatea sa de naștere. Ἐπιβάτες-ul de atunci se numește acum Selimpașa, și e un oraș din provincia Silivria, în prefectura Istanbul, care la recensământul din 2007 avea 11. 955 de locuitori[136]. Iar Sfânta Paraschevi s-a născut în Epivates între 910-930 și a adormit la Callicratia [Καλλικράτεια] la vârsta de 27 de ani[137]. Adică s-a

---

[135] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/889/sxsaintinfo.aspx.

[136] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Επιβάτες_Θράκης.

[137] *Cf.*

născut și a trăit în secolul al 10-lea, acum 11 secole, și a adormit de tânără.

Și pentru a nu fi cerută în căsătorie, Sfânta Paraschevi a plecat de acasă, neștiută de părinții ei, și a trăit un timp în Iraclia [Ηράκλεια]. S-a îmbarcat pe o corabie și a ajuns la Ierusalim și acolo s-a făcut Monahie. Și după ce a trăit în Mănăstire o vreme, după aceea a trăit anahoretic, de una singură acolo, timp de 5 ani de zile. Și Îngerul Domnului i s-a arătat și a trimis-o acasă! Și ea, cea care fugise de acasă, se întoarce cu pace acasă, urcând pe corabie[138] în portul Iafo [יָפוֹ] de azi, pe atunci Ioppi, și întorcându-se în Epivates[139].

Însă, acasă, datorită vieții ei ascetice, nimeni nu a recunoscut-o, iar părinții ei erau morți. Le-a văzut mormintele, s-a rugat pentru ei și a plecat pe jos spre Constantinopol. S-a oprit la Callicratia, slujind Bisericii *Sfinții Apostoli* pentru doi ani de zile, și acolo a adormit duhovnicește[140]. Pentru că era a nimănui, Sfânta Paraschevi a fost înmormântată în Cimitirul Străinilor din Callicratia [Κοιμητήριο των Ξένων της Καλλικράτειας], Sfintele sale Moaște fiind descoperite prin anii 1028-1038, adică în secolul al 11-lea.

Un om duhovnicesc, Gheorghios [Γεώργιος], a visat-o ca pe o Împărătească [μια Βασίλισσα], stând pe tron de aur și înconjurată de Îngeri [καθισμένη σε χρυσό θρόνο και πλαισιωμένη

---

https://el.wikipedia.org/wiki/Οσία_Παρασκευή_η_Επιβατινή_(η_Νέα).

[138] Ibidem.

[139] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Jaffa și https://el.wikipedia.org/wiki/Οσία_Παρασκευή_η_Επιβατινή_(η_Νέα).

[140] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Οσία_Παρασκευή_η_Επιβατινή_(η_Νέα).

από Αγγέλους][141]. Adică a văzut-o așa cum este ea în Împărăția lui Dumnezeu: plină de slava Lui.

Și, din bunătatea cea mare a Sfintei Paraschevi, noi îi știm și numele. I l-am aflat în mod extatic. Pentru că ea i-a spus lui Gheorghios că se numește Paraschevi și că s-a născut în Epivates. Și când au scos-o din mormânt, trupul Sfintei era nestricăcios, ca și când ar fi dormit[142]. Sfintele sale Moaște au stat la Callicratia și minunile pe care Sfânta Paraschevi le-a făcut acolo s-au răspândit repede. Țarul Asan al II-lea le-a adus la Veliko Tărnovo [Велико Търново][143] în 1238 și ele au stat în Bulgaria până în 1389, adică 151 de ani, când au fost mutate la Beograd [Београд], în Serbia[144].

Din 1389 până în 1521, Sfintele sale Moaște au fost în capitala Serbiei, adică pentru 132 de ani. Sultanul Suleiman le aduce la Constantinopol, forțând Patriarhia Ecumenică să le cumpere pentru 12.000 de ducați de aur, împreună cu brațul Sfintei Ecaterini și cu o Sfântă Icoană a Născătoarei de Dumnezeu. Și astfel, Sfintele sale Moaște au stat la Constantinopol între 1521 și 1641, adică pentru 120 de ani, când Vasile Lupu le aduce în Moldova[145]. Și anul acesta, în 2023, s-au împlinit 382 de ani de când Sfintele sale Moaște sunt la Iași. Au fost aduse la Iași pe 13 iunie 1641[146], la

---

[141] Ibidem.

[142] Ibidem.

[143] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Οσία_Παρασκευή_η_Επιβατινή_(η_Νέα) și https://ro.wikipedia.org/wiki/Veliko_Tărnovo.

[144] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Οσία_Παρασκευή_η_Επιβατινή_(η_Νέα) și https://ro.wikipedia.org/wiki/Belgrad.

[145] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Οσία_Παρασκευή_η_Επιβατινή_(η_Νέα).

[146] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Cuvioasa_Parascheva.

începutul verii. De aceea e numită luminătoarea Moldovei în Acatistul ei, dar și sprijinitoarea Epivatesului[147]. Care n-a adunat averi pământești, dar a adunat daruri cerești, adică virtuți dumnezeiești. Și ea este miluitoarea săracilor [Stihurile de la 3], pentru că își dădea hainele sale celor săraci, îmbrăcându-le pe ale lor[148].

Sfânta Paraschevi e aur lămurit în foc, în focul ispitelor de tot felul. E rodul pocăinței, pentru că pocăința și asceza au sfințit-o. Și e dătătoare de mângâieri, pentru că ne mângâie pe noi duhovnicește în durerile și necazurile noastre [Stihurile de la 4][149].

Ea e chipul bunătăților, e un chip duhovnicesc, pentru că e plină de bunătăți, adică de virtuți dumnezeiești. Pentru că adevărata bunătate a omului e virtutea dumnezeiască. Și e învingătoarea stăpânirii Iadului [Stihurile de la 5], pentru că i-a învins pe demoni în trupul ei. I-a învins prin aceea că a lucrat în ea poruncile lui Dumnezeu, care au mântuit-o.

Sfânta Paraschevi e leacul durerii noastre, e mâna vindecării noastre, e casa ocrotirii noastre, e raza mângâierii noastre. Ea ne rourează fierbințeala bolii, ne mântuie de boli, ne scapă pe noi de înspăimântările noastre, e scara noastră către Dumnezeu, cea care ne izbăvește pe noi [Stihurile de la 6].

Ea e contenire a patimilor noastre. Pentru că, prin ajutorul ei, se liniștesc patimile noastre. Ea îi domolește pe cei puternici, pe cei care vor să facă rău altora, tocmai pentru că au bani și poziții sociale importante. Ea stârpește răutățile din noi și dintre noi, pentru că îi vindecă pe oameni de patimile lor. Și este izvo-

---

[147] *Cf.* https://doxologia.ro/acatistul-sfintei-cuvioase-parascheva-o.

[148] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Οσία_Παρασκευή_η_Επιβατινή_(η_Νέα).

[149] *Cf.* https://doxologia.ro/acatistul-sfintei-cuvioase-parascheva-o.

râtoare a milostivirii lui Dumnezeu față de noi, pentru că ne vindecă pe noi și ne ajută pe noi prin slava lui Dumnezeu [Stihurile de la 7]. Pentru că Dumnezeu le lucrează pe toate ale mântuirii noastre prin Îngerii și Sfinții Lui.

S-a nevoit prin credință [Icosul al 8-lea] Sfânta Paraschevi! S-a nevoit cu nevoințele credinței și a moștenit Împărăția lui Dumnezeu prin credință și prin toate faptele credinței. Pentru că virtuțile dumnezeiești, cu care noi ne împodobim viața, sunt faptele credinței noastre. Și credința e vie prin faptele ei, prin întreaga noastră viețuire evanghelică.

Sfânta Paraschevi e mireasă duhovnicească pentru că e plină de curăție dumnezeiască. Ea e cununa adevărului, pentru că adevărul lui Dumnezeu, trăit de către ea, a încununat-o duhovnicește. Ea e toiagul biruinței noastre, pentru că prin ea îi învingem pe cei potrivnici. Ea e slava Monahilor, pentru că dintre ei este și pentru ei este reprezentativă, și e povățuitoarea obștii, pentru că ne învață pe toți la comuniune dumnezeiască. Și e pomenitoare a veacurilor, pentru că se roagă pentru toți cei care s-au născut pe fața pământului [Stihurile de la 8].

Sfânta Cuvioasă Paraschevi a luat în veci viața cea nestricăcioasă [Condacul al 9-lea], adică a moștenit Împărăția Lui cea veșnică. Și a primit darul minunilor [Ibidem], darul de a face minuni în viața noastră. De aceea, ea aduce bun miros în sufletele și în trupurile noastre și în casele noastre. Ea le otrăvește pe jivinele care atentează la viața noastră, stârpește insectele cele dăunătoare, ne ferește de năluciri diavolești, risipește grindina de deasupra noastră, ne aduce ploi mănoase, roditoare. Ne dă belșug de roade bune [Stihurile de la 9], pentru ca să ne bucurăm în mila ei față de noi. Și pentru ca să învățăm că mila lui Dumnezeu este cea care ne întărește mereu și ne bucură viața noastră.

Vestim minunile sale [Condacul al 10-lea], pentru că ne bucurăm să vorbim despre ea, despre Sfânta noastră Maică Pa-

raschevi. Și vestirea minunilor Sfinților este un act de mulțumire profundă față de ei, pentru că ne bucurăm de mila lor față de noi.

A fost certată de părinții ei pentru că era milostivă [Icosul al 10-lea], dar e lăudată pururea de Dumnezeu pentru viața ei sfântă. Pentru că virtuțile dumnezeiești, neagreate de unii oameni, sunt adevărata frumusețe a omului. Și cine se umple de virtuți dumnezeiești, acela se umple de slava lui Dumnezeu și este cu El pentru toți vecii, pentru că Dumnezeu acest lucru dorește de la noi: să ne umplem mereu de slava Lui și de virtuțile Sale cele sfinte.

Sfânta Paraschevi este trandafir neatins de viermele trufiei, de viermele acesta prea rău al Iadului. Căci cine se trufește, acela se crede mai mult decât este. Și e crin răsădit în Grădina cea de sus, în Paradisul lui Dumnezeu, pentru că s-a umplut de aici de frumusețea lui Dumnezeu. E patul nevinovăției, pentru că a trăit cuvios pe pământ. E sceptrul celor care conduc, pentru că îi ajută să conducă state și afaceri puternice. Îi mustră pe cei care ne ispitesc pe noi, e întăritoare a celor care slujesc, e luminătoare și împreună-lucrătoare cu cei care muncesc [Stihurile de la 10]. Pentru că munca bună, plină de asceză, e munca ce ne mântuie.

Sfânta Paraschevi e smerenie înaltă, pentru că smerenia ne înalță duhovnicește mereu. E comoară nedeșertată, pentru că oricât ne dăruie din mila ei, mila ei nu se sfârșește față de noi. Ea e mântuirea cea smerită, pentru că toate faptele mântuirii noastre sunt pline de smerenie și de pocăință. Ea e lauda celor cinstiți, pentru că ei se laudă cu ea. Și se laudă cu ea, pentru că se regăsesc în viața ei. Ea ne mângâie și ne povățuiește, ne sfătuiește mereu de bine, ne îndreaptă cu blândețe viața noastră spre tot lucrul cel bun și ne veselește pe noi dumnezeiește, pentru că e grabnică ajutătoare în nevoile noastre [Stihurile de la 11]. Și când vedem cât de repede ne ajută, asta ne bucură foarte mult, pentru că ea vine repede în ajutorul nostru.

Sfânta Paraschevi e un dar al lui Dumnezeu pentru România [Condacul al 12-lea]! Un dar imens, prea bucuros. Căci ne-a vindecat de boli, ne-a bucurat în întristările noastre, ne-a ajutat în lipsuri, în prigoane, în războaie [Ibidem]. Cu alte cuvinte, ea a fost mereu cu noi și noi i-am simțit prezența ei dumnezeiască din plin. Pentru că Sfinții sunt vii și mereu prezenți în viața noastră.

De aceea, o rugăm să ne scape de lăcuste, de gândaci, de boli, de foc, de grindină, de fulgere, dar și de chinul cel veșnic [Icosul al 12-lea]. Pentru că ne rugăm pentru binele de acum, dar și pentru binele nostru cel veșnic. Căci dacă nu dorim și binele cel veșnic, ci doar pe cel de acum, nu dorim ce trebuie. Pentru că Sfânta noastră e în Împărăția lui Dumnezeu, moștenind binele cel veșnic al lui Dumnezeu și în acest bine al Împărăției Sale dorește să fim și noi pentru veșnicie.

Și ea este alăută duhovnicească, pentru că ea cântă cu toată ființa ei sfințenia lui Dumnezeu. E trâmbiță apostolică, pentru că ne mărturisește tuturor adevărul cel mântuitor al lui Dumnezeu. E făclie luminoasă, pentru că e plină de slava lui Dumnezeu. E rază cerească, pentru că ne luminează pe noi din cerul lui Dumnezeu. E nădejdea noastră și izgonitoarea demonilor de la noi, căci ne ferește de răutăți și ne tămăduiește rănile noastre sufletești și trupești [Stihurile de la 12].

Condacul al 13-lea face distincția fundamentală: între închinarea adusă lui Dumnezeu și cinstirea Sfinților. Pentru că el ne spune în începutul său: „Ne închinăm lui Dumnezeu și cinstim Sfintele tale Moaște”[150]. Lui Dumnezeu Îi aducem închinare, închinarea absolută, ca Celui unic și Preaînalt, ca Dumnezeului și Stăpânului nostru, pe când, pe Sfinții Lui, îi cinstim ca pe ucenicii Lui cei duhovnicești. Nu facem niciodată din Sfinții Lui dumnezei, adică corelativi ai lui Dumnezeu, ci îi cinstim ca pe cei în care locuiește Dumnezeu prin slava Lui. Și noi ne rugăm

[150] Ibidem.

Sfinților ca celor care se roagă lui Dumnezeu pentru noi și nu înlocuind închinarea și rugăciunea către Dumnezeu cu cea față de Sfinți. Pentru că noi, când ne rugăm Sfinților, ne rugăm lui Dumnezeu prin Sfinții Lui, pentru că Sfinții Lui doresc ceea ce dorește și Dumnezeu pentru noi: ca să ne mântuim.

Așadar, iubiții mei, și anul acesta ne bucurăm dumnezeiește împreună cu Sfânta Paraschevi, cu Maica noastră, la Iași fiind aduse și Sfintele Moaște ale Sfântului Ierarh Andreas Cretanul, Arhiepiscopul Cretei[151]. Pentru ca Sfântul Imnograf cu Sfintele Moaște în Creta, dimpreună cu Sfânta Cuvioasă Paraschevi de la Iași, să ne stea în față ca martori vii ai Bisericii. Pentru că Sfinții lui Dumnezeu sunt împreună în Împărăția Lui și sunt martorii vii ai Bisericii Sale. Pentru că ei nu ne invită să căutăm „altă biserică", „altă credință", „alt mod de viețuire", ci viața sfântă a Bisericii lui Dumnezeu.

De aceea, continua pocăință și asceză se constituie în continua noastră înnoire interioară. Biserica e aceeași dintotdeauna, dar noi trebuie să fim mereu alții pentru ca să fim proprii Bisericii. Pentru că Dumnezeu, Cel care e temelia Bisericii, ne dorește mereu alții în unirea Sa cu noi înșine. Și ne dorește mereu alții în sensul de a fi și mai curați și mai sfinți în viața noastră dimpreună cu El. Pentru că El ne trage tot mai mult spre Sine și pentru a fi tot mai mult ca El Însuși.

Iar, prin Sfinții Lui, noi Îl vedem tot mai mult pe Dumnezeu. Pentru că Sfinții Lui sunt tot mai aproape de Dumnezeu. Și Sfinții Lui nu ne sunt o povară în viața noastră, ci un sprijin real, neapărat, pentru ca și noi să fim tot mai aproape de Dumnezeu.

De aceea, pomenirile Sfinților și ale Îngerilor Lui sunt urcări tot mai mari spre El, spre Dumnezeul nostru, Care este izvorul

---

[151] A se vedea: https://doxologia.ro/sfantul-ierarh-andrei-criteanul-arhiepiscopul-cretei.

vieții noastre, al tuturor. Fiindcă El, prin Sfinții și Îngerii Lui, Se coboară tot mai mult spre noi, pentru ca să ne ridice la Sine.

Sfântă Cuvioasă Maică Paraschevi, ajută-ne nouă în toată vremea și în tot ceasul! Întărește-ne pe noi întru pocăință și întru toată fapta cea bună, ca să ne mântuim și noi, păcătoșii! Ca astfel să Îl slăvim neîncetat pe Dumnezeu împreună cu tine, apărătoarea noastră cea bună, în vecii vecilor. Amin!

Predică la Duminica a 21-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[152],

întotdeauna cuvintele lui Dumnezeu sunt sfinte și bune, sunt cuvintele mântuirii noastre. Și ele, ca sămânța de grâu, cad în orice suflet, în orice loc unde sunt auzite și primite și încolțesc imediat. Fac rod. Însă felul pământului e cel care contează! De felul pământului ține rodirea cea duhovnicească. Pentru că eu, cel care aud cuvintele lui Dumnezeu, trebuie să mă ostenesc să le lucrez în viața mea. Să le transform în propria mea viață. Și cuvintele Lui cele sfinte și bune devin viața mea, dacă eu le lucrez continuu și mă odihnesc neîncetat în cuvintele Sale.

Cuvintele Dumnezeiești Scripturi trebuie să le citesc pentru ca să devină ale mele, să devină una cu mine. Pentru ca eu să mă pot zidi dumnezeiește prin ele. Dar ca să pot citi Scriptura trebuie mai întâi ca să o traduc. Și traducerea Scripturii e nevoință dumnezeiască continuă. Dar una e traducerea și alta e înțelegerea duhovnicească a Scripturii. Pentru că traduc textul, dar, mai apoi, Dumnezeu trebuie să mă lumineze ca să îl înțeleg. Și îl înțeleg pe măsură ce mă sfințesc neîncetat. Pentru că am nevoie de lumina Lui ca să văd lumina abisală a Scripturii.

La fel, ca să-i citesc pe Sfinții Părinți, eu trebuie să îi traduc mai întâi. Și apoi, trebuie să mă nevoiesc neîncetat pentru ca Dumnezeu să mă lumineze cu privire la ei, cu privire la cuvintele lor. Căci cuvintele lor sunt ale Lui, pentru că El i-a luminat să le scrie. Și Sfinții Părinți ai Bisericii sunt Sfinții Lui, cei pe care El i-a luminat și ni i-a dat nouă ca prieteni reali pe drumul mântuirii

[152] Începută la 7. 30, în zi de miercuri, pe 11 octombrie 2023. Cer senin, 7 grade, vânt de 5 km/ h.

noastre. Ei sunt semnele drumului nostru. Și dacă urmăm semnele mântuirii, atunci mergem pe aceeași cale cu ei, pe calea lui Dumnezeu.

Ca să înțeleg cultul Bisericii, eu trebuie mai întâi să îl traduc. Să traduc Slujbele, să traduc cântările cele dumnezeiești, să traduc neîncetat. Și iată cum traductologia, știința traducerilor, mă întoarce mereu la Școală, la importanța Școlii în viața noastră, pentru că îmi arată că filologia e ușa spre orice știință. Pentru ca să învăț și, apoi, să predau ceea ce am învățat, trebuie să știu limba pe care o vorbesc. Să învăț știința limbii mele. Dar, totodată, să învăț și știința limbilor pe care le traduc. Pentru că toate sunt pentru învățat. Și, învățând mereu despre cele pe care le traduc, eu traduc voia lui Dumnezeu cu noi, traduc cuvintele Sale, traduc viața noastră autentică, viața de zi cu zi. Căci viața noastră de zi cu zi, viața noastră bisericească, e ascunsă în Scriptură, în Sfinți, în Slujbele Bisericii. Și nu o putem cunoaște, dacă mai întâi de toate nu o căutăm și nu o citim în sursele credinței, adică în cărțile Bisericii.

Cel care predică credința Bisericii în scris și prin viu grai seamănă sămânța Lui în inimile oamenilor. Și oamenii se schimbă pe măsură ce aud și se străpung la inimă de cele auzite. Pentru că atunci când nu știi, nu știi, pentru că nimeni nu ți-a vorbit. Dar când știi, când afli adevărul, atunci nu mai ești neștiutor, pentru că adevărul încolțește în ființa ta și te schimbă la modul copleșitor.

Am cumpărat de curând vedenia despre Iad și Rai[153] avută de Sfânta Cuvioasă Ekaterina Kurbatova [Екатерина Курбатова], ca Mireancă Evdokia [Евдокия][154], și pe care a scris-o Sfântul

[153] Sfântul Gavriil Igoșkin, *O vedenie despre Rai și Iad. Viața de după moarte*, trad. din lb. rusă de Eugen Diaconu, Ed. de suflet, București, 2023, 222 p.

[154] Amintită aici:

Cuvios Mărturisitor Gavriil Igoșkin [Гавриил Игошкин][155], după ce a ieșit din închisoare[156]. Și, cu toate că era aproape surdă, Sfântul Gavriil a vorbit cu ea printr-un tub prin care îi striga în ureche[157] și așa i-a comunicat toată această cutremurătoare vedenie dumnezeiască. Din care am să vă citez un pasaj elocvent despre cum arată chinurile Iadului. Pentru că, dacă nu știi, nu știi. Dar dacă știi, nu mai uiți niciodată...

Un Înger al Domnului a călăuzit-o în vedenia ei și el îi explica toate. Și Îngerul îi spune în vedenie: „«Vezi tu, Evdokia, cum suferă păcătoșii aceștia? Ei sunt ereticii. Sunt în fundul Iadului, în tartarul cel întunecat, loviți de trăsnete și săgeți fulgerătoare. Prin păcatele lor, ei și-au pregătit acest loc și s-au aruncat de bunăvoie aici, în acest groaznic chin. Prin ereziile și învățăturile [lor] perverse, ei au stins lumina Evangheliei pentru ei înșiși și au căutat să-i lipsească și pe alții de lumina adevărului. Ei nu numai că s-au îndepărtat de lumină cu nepăsare, ci au și luptat împotriva ei cu dușmănie și înverșunare, și astfel și-au pregătit un loc întunecat în tartar.

Focul care nu luminează, dar arde, este propria lor mândrie, mânia și viața [lor] pământească păcătoasă. Loviturile și săgețile fulgerelor sunt cuvintele și discursurile lor cu care au luptat împotriva adevărului și au lovit inimile ascultătorilor cu minciuni, înșelăciune și amăgire. Așadar, fiecare păcătos suferă și se chinuie din cauza păcatelor sale. Nimeni nu suferă din cauza păcatelor

---

http://mbrsm.ru/2022/11/26/ekskursiya-po-obiteli-dlya-nashej-sestry-iz-afriki/ și aici:

http://mbrsm.ru/2016/09/07/kratkie-istoricheskie-svedeniya-arxitektura-svyatyni-monastyrya/.

[155] A se vedea:

https://ru.wikipedia.org/wiki/Гавриил_Мелекесский.

[156] Sfântul Gavriil Igoșkin, *O vedenie despre Rai și Iad. Viața de după moarte*, op. cit., p. 5-10.

[157] Idem, p. 10.

altora și nimeni nu este responsabil pentru crimele altora. Aici se împlinește zicala: <Ceea ce semeni, aceea seceri>. De asemenea: <Dacă semeni vânt, culegi furtună>...Aceasta este proprietatea păcatului». [...]

Din toată mulțimea păcătoșilor chinuiți în piața din fața noastră, doi mi-au atras în mod deosebit atenția. După felul în care arătau și după ținută se vedea că aparțineau clerului. Deasupra lor, în mod special, se auzeau tunete asurzitoare și se săgetau fulgere, lovindu-i în inimă, în cap și peste gură. Fără îndoială, ei se remarcau printre ceilalți eretici, de aceea și săgețile fulgerului îi pedepseau cu o asemenea cruzime, că erau gata să-i nimicească. Voiam să știu cine erau ei și care au fost păcatul și greșeala lor.

– Cine sunt acești doi oameni asupra cărora tunetele și fulgerele se revarsă cu atâta furie? – am întrebat eu Tânărul[, adică pe Îngerul Domnului].

– Cel care este mai departe de noi, în mijlocul întregii adunări a ereticilor, este Arios[158], primul eretic, preot al Bisericii din Alexandria! Al doilea, care este mai aproape de noi, este Patriarhul Constantinopolului Macedonios[159]. Amândoi sunt dușmanii Bisericii lui Hristos. Prin învățătura lor eretică, ei au fost gata să răstoarne Creștinismul chiar din temelii. Așa cum sunt tunetul și fulgerul, scoteau ei cuvinte și gânduri ostile din gurile lor. Arios – împotriva dumnezeirii lui Hristos, iar Macedonios – împotriva dumnezeirii Duhului Sfânt. Ei blasfemiau, micșorând cele două persoane dumnezeiești în rândul creaturilor. Cu cât au luptat ei mai mult împotriva adevărului, cu atât primesc mai multă pedeapsă aici pentru păcatele lor. Ei au semănat vânt pe pământ, iar aici, în Iad, culeg furtună [...]

---

[158] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Arie_(preot).

[159] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Macedonie_I_al_Constantinopolului

Poate aș mai fi văzut și alte persoane deosebite printre ereticii chinuiți acolo, dar observațiile mele se opriră brusc, pentru că am fost aruncați în întuneric. O frică inexplicabilă și o groază de moarte mă cuprinseră atunci. Simțeam că ne apropiem de ceva cumplit, mai cumplit și mai înfricoșător decât ceea ce trebuia să văd și să aud în sânurile cele mai întunecate ale Iadului și tartarului. Sentimentul meu interior nu mă înșelă și prevestirile minții mele erau justificate. Prin atmosfera groasă și sufocantă de dedesubt îmi veneau în urechi țipete cumplite și sfâșietoare. Pe măsură ce ne apropiam, țipetele deveneau din ce în ce mai puternice. Puteam auzi deja clar plânsul, auzeam cuvintele de pocăință ale unui păcătos chinuit ajuns la disperare.

El nu se vedea, suferința lui nu era vizibilă, totuși, prin țipetele sale, prin gemete și plânsete, se puteau presupune chinurile de nedescris la care erau supuși cei de acolo. Ne-am oprit. Și din nou întunericul din jur se lumină. Apariția luminii pentru noi era o adevărată fericire.

Dar ceea ce ne dezvălui lumina și ceea ce se descoperea în fața noastră era numai groază și nenorocire. Stăteam lângă o cameră imensă. Nu exista perete frontal, așa că tot ce era în interior se putea vedea foarte clar. Mii de oameni atârnau cu capul în jos, legați cu lanțuri lungi de picioare și atârnând de tavanul foarte înalt. Un foc albastru transparent mocnea sub fiecare și un monstru imens îi păzea. Cu furie și cruzime acesta își lovea victima în cap, peste față, peste mâini și picioare cu un ciocan imens. Cei loviți gemeau, plângeau și urlau ca animalele. Toți implorau milă, însă nimeni nu le asculta strigătele, nimeni nu le asculta cererile. Pentru toți cei chinuiți în tartarul întunecat, apariția bruscă a luminii era un moment al uitării de suferință și al mângâierii, dar pentru cei din acea cameră, atârnați cu capul în jos, lumina nu aducea nicio mângâiere. Ei erau complet prinși de experiențele lor dureroase. Bătuți fără milă și chinuiți cu înverșunare, ei plângeau în hohote.

– Cine suferă și se chinuie atât de mult aici? – am întrebat eu.

– Cei care L-au răstignit pe Hristos, răspunse Tânărul.

– Se știe din Evanghelie că [doar] câțiva oameni au participat la răstignirea Mântuitorului Hristos, dar aici văd că numărul lor era foarte mare. De unde sunt?

– Răstignitorii lui Hristos nu sunt doar cei ce L-au răstignit pe Golgota, ci și toți cei care au fost de acord cu această răstignire. Toți prigonitorii Bisericii lui Hristos, toți persecutorii creștinilor s-au adăugat și se vor adăuga acestui număr de nefericiți.

– Dar de ce suferă atârnând cu capul în jos? Oare păcatul pe care l-au săvârșit i-a lipsit de orice demnitate omenească?

– Nu numai păcatul răstignirii lui Hristos, ci orice păcat îl privează pe om de demnitatea sa și îl reduce la nivelul celor mai josnice necuvântătoare. Păcatul răstignirii lui Hristos este nemăsurat, [e] mai mare decât orice alt păcat. Este atât de greu și de rușinos, încât lumina zilei – soarele – nu ar putea privi fără-delegea acestor oameni și de aceea a ales să-și ascundă lumina. Prin această răstignire, dușmanii fără inimă ai lui Hristos au vrut să-I șteargă numele, să-L nimicească cu totul, să-L arate ca unul înfricoșător generațiilor următoare. Într-adevăr, numele lui Hristos a devenit înfricoșător, dar numai pentru demoni și închinătorii lor, iar pentru toți ceilalți oameni acest nume este de dorit, dulce și mântuitor. Prin urmare, păcatul acestor oameni i-a lipsit de demnitatea pe care ei înșiși au vrut să I-o distrugă lui Hristos, Cel pe Care L-au răstignit”[160].

Iar dacă data trecută am vorbit despre Patimile Domnului cele prea-cutremurătoare, pe care Îngerii Săi le știu și le-au inventariat și pentru noi, ca să ne pocăim din destul auzindu-le, iată că astăzi, prin acest fragment din vedenia Sfintei Ekaterina,

---

[160] Sfântul Gavriil Igoșkin, *O vedenie despre Rai și Iad. Viața de după moarte*, op. cit., p. 75-78.

vedem și noi duhovnicește chinurile ereticilor și ale celor care L-au răstignit și Îl răstignesc mereu pe Domnul prin lupta lor împotriva Bisericii Sale. Chinurile lor din Iad și cât de mari și dureroase sunt aceste chinuri. Pentru ca nimeni să nu spună că n-a auzit, că nu i s-a spus că cei păcătoși, care nu se pocăiesc, merg în Iad, pe când Sfinții Lui merg în Paradisul milei Sale.

Și când voi scrie Dogmatica mea, așa după cum și predic, voi vorbi despre eshatologie pe baza vedeniilor celor dumnezeiești. Căci numai cei care au văzut Iadul și Împărăția lui Dumnezeu sunt credibili. Numai ei ne dau mărturie de primă mână în cercetarea noastră teologică. Și când voi vorbi despre Crucea Domnului, voi vorbi și despre vedenia Sfântului Dimitrii al Rostovului, căci acolo, în vedenia lui, avem toate suferințele Sale cele pentru noi. Iar dacă ne străpungem inima de durere pentru Patimile Sale cele pentru noi și ne străpungem la inimă auzind vedeniile cele despre Iad, nu mai minimalizăm cuvintele Sale. Ci lăsăm cuvintele Sale să rodească în noi și să ne transfigureze neîncetat.

Căci a propovădui voia lui Dumnezeu înseamnă a dărui viață veșnică tuturor[161]. Voia Lui este viața noastră veșnică. Dar voia Lui trebuie să devină voia noastră, iubiții mei, pentru ca să ne nevoim neîncetat și să ne facem vrednici de Împărăția lui Dumnezeu. Și ca să auzi și să vezi voia lui Dumnezeu, trebuie să ai urechi de auzit [Lc. 8, 8] și ochi de văzut. Iar auzul și văzul nostru sunt cuvintele și vedeniile Sale, cele pe care El ni le dăruie nouă în Biserica Sa. Pentru ca să înțelegem cu adevărat voia Lui și să ne sfințim mereu prin ea.

Tot azi îi pomenim și pe Sfinții Părinți de la Sinodul al 7-lea Ecumenic, Sinod care a avut 7 sesiuni și a durat între 24 septembrie-13 octombrie 787[162]. Un Sinod al toamnei și care a restaurat

---

[161] For to preach God's will means to give eternal life to all.

[162] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Second_Council_of_Nicaea.

Sfintele Icoane în Biserica lui Dumnezeu. Căci dacă ereticul Arios nega dumnezeirea Fiului lui Dumnezeu, iconoclaștii doreau ca chipul Său să fie șters cu totul din istorie. Adică îl continuau pe Arios, pe cel care nega persoana Lui divino-umană.

Însă noi, privind la Sfânta Icoană a Domnului, la cum e ținut El în brațe de Maica Lui, de Născătoarea de Dumnezeu, vedem că El e Dumnezeu și om, iar chipul Său cel prea dulce și cel al Maicii sale sunt mângâierea noastră. Și dacă El are o Mamă, cum și noi avem o mamă, nu ne mai trece prin cap să luptăm împotriva familiei, așa cum e lăsată ea de la Dumnezeu, pentru că doar un tată și o mamă nasc un copil și îl cresc cu pace.

Vedem chipul Lui și știm că El e deoființă cu noi după umanitatea Sa. Dar, în același timp, El e deoființă cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. El e Dumnezeu și om și S-a întrupat pentru noi și pentru mântuirea noastră. Pentru ca să ne ajute pe noi să ne mântuim. Pentru ca să aibă o relație reală cu noi în Biserica Sa și să ne ducă pe fiecare zi spre Sine.

Dacă negi Dumnezeiasca Icoană a Domnului nostru Iisus Hristos, negi și cuvintele Sale. Pentru că cuvintele nu pot fi spuse decât de El, de persoana Sa divino-umană. Și dacă El S-a întrupat, atunci are chip și cuvinte, are Ucenici și Biserică, are Sfinți și Slujitori. Și Biserica Lui nu piere și nici nu se scindează în istorie, ci este una și aceeași până azi, chiar dacă mulți au căzut din credința ei și s-au depărtat de ea. Iar Sfinții Lui nu ajung în Iad, ci în Împărăția Lui cea veșnică, pe când toți cei păcătoși, care nu s-au pocăit de păcatele lor, merg în Iadul cel veșnic.

Așadar, iubiții mei, sămânța cade în inima ta și a mea, în inima tuturor. Ce facem, însă, noi cu ea? Ce fel de pământ suntem noi pentru cuvintele Lui? Căci credința și faptele noastre vorbesc despre noi, vorbesc veșnic. Și cel care se mântuie este în Împărăția Lui, pe când cel care nu se mântuie este în chinul Iadului. Și noi trebuie să fim corecți cu toți, adică să le spunem adevărul.

Pentru că voia lui Dumnezeu e adevărul Lui cu noi, oamenii, și cu întreaga Sa creație. Amin!

Predică la Duminica a 23-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[163],

pentru că Evanghelia de azi e despre vindecarea unui demonizat [Lc. 8, 26-39], iar mulți dintre noi suntem cu dracul în gură toată ziua, tot amintindu-i pe demoni, am să vă vorbesc despre demoni, ca să vedem pe cine tot pomenim. Vă voi vorbi despre cum arată ei și despre ce rele ne fac acum și veșnic. Pentru că drăcuiturile și înjurăturile sunt chemări la noi ale demonilor, iar ei vin imediat ca să ne facă rău și niciodată bine.

În vedenia Sfintei Cuvioase Ekaterina Kurbatova, despre care am vorbit și în predica trecută, demonii sunt descriși ca niște monștri[164]. „Erau dezgustători și li se citea răutatea în priviri. Semănau totuși cu niște oameni. Capetele, brațele și trupurile le erau omenești, iar picioarele, fie de cal, fie de alte fiare; pe capetele lor erau coarne, iar urechile ascuțite ieșeau din ambele părți. Ochii ardeau cu o sclipire dezgustătoare și tăioasă. Scrâșnind din dinți, aceștia erau gata să mă prindă ca pe o pradă ușoară și, întinzând labele spre mine, chicoteau cu rânjete drăcești”[165]. În alt loc din Iad, Sfânta Ekaterina i-a văzut pe demoni ca „monștri îna-

[163] Începută la 7. 55, în zi de marți, pe 17 octombrie 2023. Soare, 4 grade, vânt de 3 km/ h.

[164] Sfântul Gavriil Igoșkin, *O vedenie despre Rai și Iad. Viața de după moarte*, trad. din lb. rusă de Eugen Diaconu, Ed. de suflet, București, 2023, p. 14.

[165] Idem, p. 15.

ripați”[166]. Și demonii le puneau greutăți uriașe, pe umeri și pe cap, oamenilor din Iad[167]. Unui om chinuit din cauza cârtirii împotriva lui Dumnezeu și a invidiei, demonul care zbura deasupra lui, „cu o puternică lovitură de suliță, îi sparse țeasta în bucăți, care se împrăștiară imediat pe suprafața valurilor iezerului, dar pe loc se reuniră și capul se scufundă în adâncul vâlvătăii”[168].

Sfânta Ekaterina ne spune că monștrii Iadului luau forma „a tot felul de monstruozități fantastice [și] îi chinuiau fără milă pe păcătoși în fața mea. În același timp, râdeau atât de tare, cât rânjetele lor infernale uneori acopereau gemetele și strigătele păcătoșilor. [Și] demonii îi băteau pe păcătoși cu cârlige mari, ca de jar aprins, iar pe unii îi ridicau în furci lungi și îi aruncau cu rânjete batjocoritoare”[169]. Pentru că asta e adevărata față a demonilor: ura nestăpânită față de noi. Căci aici, pe pământ, se prefac că „ne vor binele”, că sunt „prietenii” noștri, prin care noi „prosperăm”...Însă, când ajungem în Iad, acolo nu se mai prefac prietenoși cu noi, ci își arată toată ura față de noi. Și nu o zi, două, ci pentru veșnicie...

Pe trădători și calomniatori, demonii „îi trăgeau de limbă cu clești de fier înroșit”[170]. „Și acum mă apucă groaza”, ne spune ea, „când îmi amintesc cum duhurile necurate îi prindeau pe unii, întinzându-le limba peste cap până la ceafă, iar apoi, înfășurând-o în jurul palmei mâinii stângi, ca pe un căpăstru cu care le țineau strâns fața, îi băteau fără milă cu bare de fier”[171].

Pentru demoni, suferința oamenilor reprezintă cea mai mare plăcere[172]. Căci demonii au aceste caracteristici: de a fi cruzi cu

---

166 Ibidem.
167 Idem, p. 16.
168 Idem, p. 17.
169 Idem, p. 20.
170 Idem, p. 22.
171 Ibidem.
172 Idem, p. 23-24.

oamenii și neîndurători[173]. Și, în Iad, îi spune Îngerul Domnului, „duhurile necurate îi chinuie și râd de cei care în viața pământească le-au împlinit voința cu sârguință. De aceea, marii păcătoși vor fi supuși unor suferințe nespuse de către duhurile rele. [Iar] distracția cu aceștia, [adică chinuirea lor] în toate chinurile Iadului, pentru duhurile necurate va fi cea mai mare plăcere”[174] a lor.

De aceea, ascultând ceea ce ne spune Îngerul Domnului despre demoni, înțelegem de ce nu trebuie să îi „fericim” și să îi invidiem pe cei păcătoși în viața aceasta. Pentru că sfârșitul huzurului lor lumesc este Iadul. Trăind aici împreună cu demonii, coborând în Iad, vor fi chinuiți veșnic de aceștia. Pentru că demonii nu i-au înșelat toată viața pentru ca să se „bucure” de ei, ci pentru ca să îi chinuie veșnic.

Sfânta Ekaterina a înțeles în vedenie că demonii pregătesc locul celor care vin în Iad[175]. Căci îi știu deja pe cei care păcătuiesc împreună cu ei. Când i-a văzut pe cei care grăiesc în deșert, a văzut că „limbile lor sunt ca balega, ca un lichid împuțit. [...] Acest lichid fetid, vâscos, lipicios este ca grăirea în deșert”[176].

Sfânta Ekaterina a văzut-o în Iad pe Salomi [Σαλώμη][177], pe cea care a cerut pe tipsie capul Sfântului Ioannis Botezătorul. L-a văzut pe nemilosul hulitor Voltaire[178]. L-a văzut acolo pe Cain, pe primul ucigaș de om[179]. L-a văzut pe Irodis, pe cel care i-a omorât pe cei 14.000 de Sfinți Prunci[180]. I-a văzut în Iad pe fu-

---

[173] Idem, p. 24.
[174] Idem, p. 25.
[175] Idem, p. 30-31.
[176] Idem, p. 31.
[177] Idem, p. 34-35 și https://ro.wikipedia.org/wiki/Salomeea.
[178] Idem, p. 41 și https://ro.wikipedia.org/wiki/Voltaire.
[179] Idem, p. 42.
[180] Idem, p. 43.

mători[181], l-a văzut pe Ham și pe cei care nu își respectă părinții[182], i-a văzut în Iad pe Core, Datan și Aviron, dimpreună cu cei 250 de ucenici ai lor[183]. Îngerul Domnului a coborât-o pe Sfânta Ekaterina în Iad până la păgânii și idolatrii din Iad[184]. Iar acolo era în beznă. Și, „deși sunt aproape unii de alții, [ei] nu se pot vedea, iar soarta lor este cea mai tristă”[185]. Iar sub păgâni și idolatri se chinuie creștinii care L-au tăgăduit pe Domnul[186].

Sfânta Ekaterina l-a văzut în Iad pe Iulianos Apostatul[187], i-a văzut pe homosexuali și pe lesbiene[188], i-a văzut pe ereticii Arios și Macedonios[189], i-a văzut pe cei care L-au răstignit pe Domnul[190]. Și marea vedenie a Iadului pe care a văzut-o, a fost spre folosul ei și al nostru, căci toți înțelegem din ea cât de grele sunt păcatele noastre și ce chinuri vom trăi pentru ele, dacă nu ne vom pocăi și nu ne vom schimba radical viața noastră.

Iar Sfântul Cuvios Pitirun [Πιτυροῦν], cel pomenit pe 29 noiembrie[191], ucenicul Sfântului Antonios cel Mare, ne povățuiește: „Cel care vrea să alunge dracii [de la el], [acela] mai întâi să-și supună patimile. Căci ce patimă va birui și dracul aceleia [îl] va alunga [de la el]. Te urmărește dracul mâniei? Dacă ai biruit mânia, ai alungat și pe dracul ei. La fel este cu orice patimă”[192]. De unde înțelegem, că cei care nu se curățesc de patimi, aceia

---

[181] Ibidem.
[182] Idem, p. 44.
[183] Idem, p. 49.
[184] Idem, p. 64.
[185] Ibidem.
[186] Idem, p. 65.
[187] Idem, p. 66.
[188] Idem, p. 68.
[189] Idem, p. 76.
[190] Idem, p. 77.
[191] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1313/sxsaintinfo.aspx.
[192] *Patericul mare*, trad., introd. și note de Pr. Prof. Constantin Coman, Ed. Bizantină, București, 2016, p. 153.

stau cu demonii lipiți de ei și le fac voile neîncetat. Pentru că patimile noastre nu sunt „bucuria" și „împlinirea" noastră, ci sunt bucuriile cele rele ale demonilor. Fiindcă ei ne învață să păcătuim și tot ei se bucură de decadența noastră, de căderea noastră în Iad. Pentru că adevărata împlinire a vieții noastre e curăția și sfințenia. Și tocmai de aceea, trebuie să ne lepădăm de tot păcatul și de toată patima, ca să viețuim duhovnicește, să viețuim cu Dumnezeu.

Un alt Sfânt Părinte din Pateric ne încredințează de faptul că Dumnezeu și Îngerii Lui sunt de față atunci când noi suntem ispitiți de către demoni[193]. Adică nu suntem singuri în acele clipe rele pentru noi, ci cu Dumnezeu și cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Iar demonii ne fac rău, pentru că văd că sufletul nostru se unește tot mai mult cu Dumnezeu[194]. Și când văd acest lucru, când văd sporirea noastră duhovnicească, demonii „se înfurie [pe noi] topindu-se de invidie"[195]. Invidia lor față de noi îi înfurie și furia lor o simțim prin repeziciunea cu care suntem loviți de către ei. Și experimentând furia lor la adresa noastră, înțelegem rădăcina furiei celei păcătoase: că ea e demonică. Căci atunci când ne înfuriem în mod păcătos și îi certăm cu asprime și îi lovim pe alții, nu acționăm rațional, ci pătimaș, pentru că demonii ne umplu de ura lor față de oameni.

Un Sfânt Părinte tebait, care fusese fiu de preot idolatru, l-a văzut pe Satanas judecându-i pe demonii săi. Și el îi biciuia pe demonii săi pentru lipsa lor de celeritate, de repeziciune în a face răul[196]. Dar când a venit un demon și i-a spus că se luptă de 40 de ani cu un Monah și tocmai acum l-a făcut să cadă în desfrânare, atunci Satanas l-a îmbrățișat pe acel demon și i-a dat cununa lui,

---

[193] Idem, p. 160.
[194] Ibidem.
[195] Ibidem.
[196] Idem, p. 360.

pentru că a considerat că a făcut „un lucru mare”[197]. De unde înțelegem bucuria demonilor, când îi fac pe cei credincioși să păcătuiască.

La un Monah au venit 4 demoni travestiți în femei foarte frumoase, pentru ca să îl facă să desfrâneze cu ele. Și acei demoni travestiți în femei l-au ispitit 20 de zile pe Monah ca să păcătuiască și el nu a păcătuit. Fapt pentru care Dumnezeu i-a dat darul de a nu mai avea niciodată aprindere trupească[198], de a nu se mai excita niciodată sexual. Pentru că i-a biruit pe demoni în mod desăvârșit în cele 20 de zile de ispitire a lui.

Și când în Evanghelia de azi, Domnul l-a întâlnit pe cel care avea în el demoni de multe vremuri [Lc. 8, 27, BYZ], de mulți ani, l-a întâlnit pe un om foarte suferind, foarte chinuit de demoni. Pentru că el stătea cu ei și cu răutatea lor în el însuși, în persoana sa. Stătea cu răutatea aceea, care se va exprima veșnic împotriva oamenilor. Și, mântuindu-l de demoni, Domnul l-a făcut întreg la minte [Lc. 8, 35, BYZ], l-a făcut sănătos și ascultător de Dumnezeu. Așa cum dorește să fim cu toții.

Pentru că nu Domnul ne-a îmbolnăvit, ci păcatele noastre ne-au îmbolnăvit. După cum, nu El i-a făcut „răi” pe Îngeri, ci El i-a făcut buni pe Îngerii Lui. Numai că unii din aceștia au căzut din slava Lui prin trufia lor, prin alegerea lor rea, și au devenit demoni. Și, la fel ca demonii, și noi alegem răul, alegem păcatul din știință sau din neștiință, ajungând să fim pătimași și răi.

Căci scopul demonilor, iubiții mei, e de a ne prezenta moartea păcatului drept „viață”, drept „bucurie veșnică”. Însă păcatul ne coboară în Iad! Și păcatele noastre, cele nepocăite și nemărturisite Duhovnicului, sunt păcatele noastre de Iad. Pentru că ele ne coboară în Iad. Iar demonii se bucură de prostia noastră, de căderea noastră, pentru că își varsă ura pe noi.

---

[197] Idem, p. 361.

[198] Idem, p. 357.

De aceea, a ne uni mereu cu Dumnezeu înseamnă a trăi. Căci viața noastră cu Dumnezeu e veșnică și e plină de bucurii dumnezeiești negrăite[199]. Amin!

[199] Therefore, to always unite with God means to live. For our life with God is eternal and full of unspeakable divine joys.

Predică la pomenirea Sfinților Dimitrios și Dimitär [26-27 octombrie 2023]

Iubiții mei[200],

în acest an, în simetrie cu pelerinajul de la Iași, pelerinajul de la București a început la ora 7, sâmbătă, 21 octombrie. Când eu așteptam mașina pentru Biserică, am publicitat pe Facebook scoaterea afară[201] a Sfintelor Moaște ale Sfântului Cuvios Dimitär [Димитър][202], în baldachin, spre închinare. Și, împreună cu ele, au fost scoase spre închinare și Sfintele Moaște ale Sfinților Împărați Constantinus și Helena și ale Sfântului Ierarh Nectarios, care se păstrează în Catedrala Patriarhală de la București[203].

Pe 24 octombrie, în zi de marți, a fost adusă la București mâna dreaptă a Sfântului Mare Mucenic Dimitrios, alături de Sfânta Icoană a Născătoarei de Dumnezeu numită *Panaghia Sumela* [Παναγία Σουμελά], pictată de Sfântul Evanghelist Lucas[204]. Și astfel, la București, sunt împreună, prin Sfintele lor Moaște, cei doi Sfinți ai lui Dumnezeu pe care îi pomenim în aceste două sfinte zile: Sfântul Mare Mucenic Dimitrios [Δημήτριος ὁ Μεγα-

---

[200] Începută la 7. 21, în zi de luni, pe 23 octombrie 2023. Cer senin, 12 grade, vânt de 2 km/ h.

[201] A se vedea: https://fb.watch/nRJaZ4Mx8k/.

[202] *Cf.* https://bg.wikipedia.org/wiki/Димитър_Басарбовски.

[203] *Cf.* https://basilica.ro/a-inceput-sarbatoarea-sfantului-dimitrie-cel-nou-raclele-cu-cinstitele-moaste-au-fost-asezate-spre-inchinare/.

[204] *Cf.* https://basilica.ro/a-inceput-sarbatoarea-sfantului-dimitrie-cel-nou-raclele-cu-cinstitele-moaste-au-fost-asezate-spre-inchinare/, https://www.dogma.gr/diafora/panagia-soumela-i-foveri-istoria-tis-panagias-tou-pontou/149996/, https://orthodoxwiki.org/Panagia_Soumela.

λομάρτυρας], Izvorâtorul de mir [ὁ Μυροβλύτης], prin mâna lui cea dreaptă, și Sfântul Cuvios Dimitär Basarbovschi [Димитър Басарбовски], Ocrotitorul Bucureștilor, prin întreg trupul său cel sfânt[205].

Însă, așa cum sunt împreună la București prin Sfintele lor Moaște, tot așa sunt împreună și în Împărăția lui Dumnezeu, rugându-se pentru mântuirea noastră. Și prin aceasta ne învață pe noi să fim una în Biserica lui Dumnezeu, indiferent de locul și de neamul din care ne-am născut, pentru că suntem cu toții frați în credință și împreună moștenitori ai Împărăției Sale. Sfântul Dimitrios, grecul, Guvernatorul Tessalonicului, s-a întâlnit la București cu Sfântul Dimitär, bulgarul, cel care a fost Păstor de vite. Și prin aceasta, grecii și bulgarii s-au întâlnit cu românii la București, s-au întâlnit în aceeași credință și în aceeași slujire a lui Dumnezeu. Pentru că popoarele se unesc cu adevărat în Biserică prin Sfinții lor și prin cei care se unesc la rugăciune, urmându-le exemplul cel bun al Sfinților.

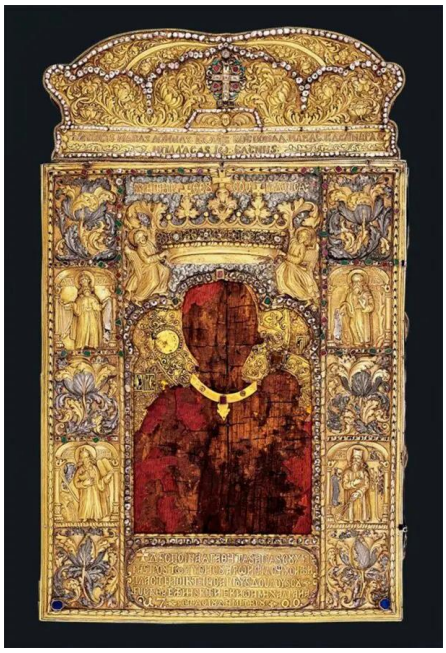

[205] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/990/sxsaintinfo.aspx și https://bg.wikipedia.org/wiki/Димитър_Басарбовски.

Și iată că azi, pe Colina bucuriei duhovnicești de la București, Guvernatorul Dimitrios și Păstorul Dimităr stau alături de Sfinții Împărați Constantinus și Helena și de Sfântul Ierarh Nectarios. Dar, în mijlocul lor, stă Preacurata Stăpână, având-L pe Domnul în brațele ei, deși, din Sfânta Icoană apostolică a Sfântului Lucas, se mai zăresc doar contururile trupurilor lor[206]. Însă noi știm cine sunt cei din Icoană! Știm că acolo e Domnul împreună cu Sfânta Sa Maică și ne închinăm lor cu credință. Dar, în același timp, știm că această Dumnezeiască Icoană, pictată de Sfântul Apostol și Evanghelist Lucas, e mărturia credinței noastre apostolice despre iconografia Bisericii.

Pentru că Dumnezeiasca Liturghie și tot Cultul Bisericii și Iconografia ei cea Dumnezeiască e de atunci, din secolul I al Bisericii. Și când vorbim despre fundamentul apostolic al Bisericii, noi vorbim despre ceea ce ne-a rămas de la Sfinții Apostoli ca învățătură și slujire dumnezeiască în Biserică.

De aceea, când Sfântul Vasilios cel Mare și-a scris Dumnezeiasca sa Liturghie, el a mărturisit că Sfânta Liturghie a Bisericii este lucrare apostolică. Căci ne rugăm, atunci când liturghisim înainte de Crez: „precum ai primit de la Sfinții Tăi Apostoli această adevărată slujire [ὡς προσεδέξω ἐκ τῶν Ἁγίων Σου Ἀποστόλων τὴν ἀληθινὴν ταύτην λατρείαν], așa și din mâinile noastre, ale păcătoșilor, primește Darurile acestea, în[tru] bunătatea Ta, Doamne [οὕτω καὶ ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν, τῶν ἁμαρτωλῶν, πρόσδεξαι τὰ Δῶρα ταῦτα, ἐν τῇ χρηστότητί Σου, Κύριε]!”[207]. Și Sfântul Vasilios spunea acest lucru în secolul al 4-lea al Bisericii. Însă Sfântul Sfințit Mucenic Dionisios Areopagitul, în secolul 1 al Bisericii, ne dă mărturie despre Ierarhia Dumnezeiască tripartită

---

[206] Am preluat Sfânta Icoană din articolul de aici:
https://basilica.ro/istoria-icoanei-panaghia-soumela-care-soseste-in-curand-la-bucuresti/.

[207] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Oro/Basil_Liturgy.html.

a Bisericii[208], despre Sfântul Botez[209], despre Dumnezeiasca Liturghie[210], despre Sfântul și Marele Mir[211], despre Dumnezeiasca Hirotonie[212], despre Dumnezeiescul Monahism[213], despre Sfânta Înmormântare a creștinilor[214]. Și mărturia lui este fundamentală pentru teologia și viața Bisericii, pentru că ne arată că tot Cultul Bisericii s-a întemeiat atunci, în primul secol al Bisericii, în timpul Sfinților Apostoli și nu este o apariție târzie.

De aceea, când cinstim o Sfântă Icoană din secolul întâi al Bisericii, dimpreună cu Sfinte Moaște ale unor Sfinți din diverse secole, mărturisim unitatea credinței și a slujirii Bisericii. Căci dacă Sfântul Mare Mucenic Dimitrios și Sfinții Împărați Constantinus și Helena, cei întocmai cu Sfinții Apostoli, s-au sfințit în secolul al 4-lea al Bisericii, Sfântul Cuvios Dimitär în secolul al 13-lea[215], iar Sfântul Nectarios în secolul al 20-lea[216], atunci ne putem mântui în orice secol și în orice țară a lumii – dacă suntem creștini, dacă suntem fiii Bisericii –, pentru că Biserica Lui e una și aceeași de la Cincizecime și până azi.

Și Sfinții Bisericii sunt la un loc, sunt împreună în inima noastră, pentru că sunt împreună în Împărăția lui Dumnezeu. Și despre oricare Sfânt al Lui am auzi, noi îl cinstim cu evlavie,

---

[208] Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete și Scoliile Sfântului Maxim Mărturisitorul*, trad., introd. și note de Pr. Dumitru Stăniloae, ed. îngrijită de Constanța Costea, Ed. Paideia, București, 2020, p. 127-129, 166-167.

[209] Idem, p. 129-137.

[210] Idem, p. 137-149.

[211] Idem, p. 149-157.

[212] Idem, p. 157-166.

[213] Idem, p. 167-170.

[214] Idem, p. 170-179.

[215] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Sfântul_Dimitrie_cel_Nou.

[216] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Nectarie_din_Eghina.

pentru că vedem în el semnele sfințeniei, adică prezența lui Dumnezeu în viața lui.

Pe 18 octombrie 2023, spre exemplu, într-o zi de miercuri, au fost descoperite la București Sfintele Moaște ale Sfântului Preot Mărturisitor Constantin Sârbu. Și când au fost scoase din mormânt, ele au scos un miros dumnezeiesc ce s-a răspândit peste tot[217]. Și astfel îl avem pe Sfântul Preot Mărturisitor Ilie Lăcătușu la Cimitirul Giulești[218] și acum pe Sfântul Preot Mărturisitor Constantin Sârbu la Biserica Sapienței[219]. Care, alături de mulți alți Sfinți români încă necanonizați, reprezintă mărturia vie a faptului că Biserica e una și aceeași și că e Biserica tuturor Sfinților lui Dumnezeu.

Pentru că Sfinții Lui, din orice secol, ne arată că viața cu Dumnezeu e posibilă oricând. Căci nu vremurile grele sunt o piedică împotriva sfinției, ci, dimpotrivă, Sfinții care au trăit în vremuri grele, ne arată că sfințenia e posibilă oricând. Pentru că aceia care au trăit, trăiesc și vor trăi cu Dumnezeu, aceia se vor sfinți în orice parte a lumii, dacă trăiesc în Biserica lui Dumnezeu. Se vor sfinți oriunde ar fi, pentru că se sfințesc împreună cu Dumnezeu. El îi umple pe Sfinții Lui de slava Lui cea veșnică și de toată harisma cea dumnezeiască, pentru că ei sunt statornici în viața cu El. Căci cine rămâne până la sfârșit cu Domnul, acela rămâne împreună cu El pentru veșnicie.

---

[217] *Cf.* https://www.activenews.ro/cultura-cultul-eroilor/Nou-Sfant-Marturisitor-confirmat-in-Bucuresti-Marturie-VIDEO-asupra-deshumarii-Parintelui-Constantin-Sarbu-Valuri-de-buna-mireasma-se-raspandisera-pe-toata-strada-Sapientei-Parintele-Marin-Cojoc-185158.

[218] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Ilie_Lăcătușu.

[219] Idem:
https://cetateanul.net/stiri-de-ultima-ora/biserica-sapientei-din-sectorul-5-marturie-din-trecut/ și
https://doxologia.ro/parintele-constantin-sarbu.

Sfântul Dimitrios a rămas cu Domnul atunci când a fost prigonit și a fost martirizat în celula sa, acolo unde a fost închis. Mâna sa cea dreaptă, care a ajuns la București, arată astfel[220]:

Și mâna sa, cea necinstită atunci când a fost martirizat, e cinstită acum de către toți, pentru că ea e plină de slava lui Dumnezeu. Iar acolo unde e slava Lui, e El Însuși, Dumnezeul mântuirii noastre. Și împreună cu El sunt toți Sfinții și Îngerii Lui, cei care împlinesc neîncetat voia Lui cea sfântă.

Sfântul Dimitrios a fost martirizat în 306[221], adică acum 1717 ani. Sfântul Dimitar a murit neștiut de nimeni în secolul al 13-lea,

[220] Preluată din articolul de aici: https://basilica.ro/mana-sfantului-mare-mucenic-dimitrie-va-binecuvanta-pelerinajul-din-capitala/.

[221] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Demetrius_of_Thessaloniki.

adică acum 8 secole. Însă și de la unul și de la celălalt ne-au rămas Sfintele lor Moaște și date esențiale despre ei, despre viața lor.

Vă spuneam anul trecut că Sfântul Dimitrios de la Tessalonic, deși era Guvernator roman în timpul persecuțiilor împotriva creștinilor, și-a transformat casa lui în Casă de teologie[222]. Iar roadele veșnice ale Școlii sale de teologie sunt acestea: „Sfintele Mucenice Anisia [Ἀνυσία], Matrona [Ματρώνα], Hionia [Χιονὶα], Agapi [Ἀγάπη] și Irini [Εἰρήνη], dimpreună cu Sfinții Mucenici Alexandros [Ἀλέξανδρος], Luppos [Λοῦππος] și Nestor [Νέστωρ]”[223]. Căci acestea și aceștia sunt Sfintele și Sfinții lui ucenici, cei care au învățat teologie în Școala din casa lui.

Iar dacă atunci, în vreme de prigoană, se putea, cum să nu se poată astăzi? Cum să nu propovăduim azi, în Biserici și oriunde în lume și, mai ales, în online, dacă putem să facem acest lucru cu toată inima? Dar pentru ca să fie propovăduire trebuie să fie iubire sfântă pentru oameni. Trebuie să fie în noi râvna mântuirii tuturor, adică iubirea vie pentru ca toți să se mântuie[224].

Căci de aceea predicăm, de aceea facem conferințe, de aceea publicăm cărți, de aceea facem Slujbe și pelerinaje: pentru ca oamenii să afle voia lui Dumnezeu cu ei. Pentru că, dacă află cum se mântuie oamenii, ei află viața cea adevărată și rămân statornici în slujirea lui Dumnezeu.

Zile sfinte și binecuvântate de Dumnezeu! Zile cu mult soare și cu multă căldură. Un octombrie primăvăratic, ce ne-a bucurat și ne-a încălzit și duhovnicește și trupește. Căci și la praznicul de la Iași, cât și la cel de la București a fost soare, a fost

---

[222] Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Praedicationes (vol. 19)*, Teologie pentru azi, București, 2023, p. 119.

[223] Idem, p. 120.

[224] But for it to be preaching, it must be holy love for people. There must be in us the zeal for the salvation of all, that is, the living love for all to be saved.

bine, a fost pace, deși pacea e o rugăciune vie în multe părți ale lumii. Dar dacă faci pace în tine însuți, atunci iubești și pacea între oameni. Pentru că pacea dintre oameni se naște în oameni.

Sfântul Dimitări, Părintele nostru, a adormit în pace între două pietre[225]. Necunoscut de oameni, dar cunoscut de Dumnezeu și cu Dumnezeu! Apa Lomului [Лом][226] – pe care am văzut-o în această vară, dimpreună cu peștera lui și cu Mănăstirea din jurul ei –, l-a scos la lumină, în văzul tuturor, pentru că i-a luat Sfintele lui Moaște în apele sale. Și când oamenii le-au văzut în apă, au crezut că acolo e o comoară[227]. Și comoara Sfintelor lui Moaște e acum la București, unde s-a întâlnit cu celelalte comori ale lui Dumnezeu, și ni se oferă nouă spre bucurie și spre viață veșnică.

Căci noi venim la Sfinții lui Dumnezeu și ne închinăm lor și le cerem ajutorul și povățuirea pe calea lui Dumnezeu, pentru ca și noi să ne sfințim viața noastră. Pentru că vrem să fim și noi, acolo sunt ei. Vrem și noi în Împărăția lui Dumnezeu, pentru ca să fim în comuniune veșnică cu ei. Și ca să fim acolo, trebuie să ne sfințim în mod real ca și ei. Iar sfințirea presupune multă nevoință, mult chin, multă răbdare, multă înfrânare, pentru ca să împlinim voia lui Dumnezeu în viața noastră.

Pentru că Sfinții s-au sfințit aici, pe pământ, unde trăim și noi. De aici a început sfințenia lor cea veșnică! Și ei, cu toții, ne spun că se poate, se poate să ne sfințim viața noastră, pentru că Dumnezeu e Cel care ne întărește și ne ajută în această nevoință îndumnezeitoare. Dacă am fi fost singuri, sfințenia ar fi fost

---

[225] *Cf.* https://paginiortodoxe.tripod.com/vsoct/10-27-cv_dimitrie_cel_nou.html.

[226] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Rusenski_Lom.

[227] *Cf.* https://paginiortodoxe.tripod.com/vsoct/10-27-cv_dimitrie_cel_nou.html.

imposibilă, pentru că suntem neputincioși. Dar, împreună cu Dumnezeu, cu Sfințitorul vieții noastre, sfințenia e ușoară, e încântătoare și e plină de minuni dumnezeiești. Căci slava Lui e bucuria, pacea, fericirea și împlinirea noastră.

Așadar, iubiții mei, cine sărută Sfintele Moaște ale Sfinților, sărută trupurile lor îndumnezeite de Însuși Dumnezeu. Pentru că El ne arată, prin Sfintele lor Moaște, că este acolo prin slava Lui, că El e împreună cu Sfinții Lui, dar că dorește să fie și împreună cu noi, dacă noi înșine ne dorim să fim pentru veșnicie cu El și cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Relațiile Lui cu Sfinții și cu Îngerii Lui nu ne exclud pe noi. Căci, de la Botez, El Însuși a inițiat relația Sa cea dumnezeiască cu noi, prin slava Lui, de când ne-a făcut fiii Săi cei duhovnicești.

De aceea, noi avem părtășie și moștenire cu Sfinții și cu Îngerii lui Dumnezeu, pentru că suntem fiii lui Dumnezeu. Și, dacă suntem fiii Săi, atunci îi iubim pe toți fiii Lui și pe toți slujitorii Lui. Căci Împărăția e a tuturor, a tuturor celor care Îl iubesc pe El. Amin!

Predică la Duminica a 24-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[228],

dacă am fost cu Sfânta Cuvioasă Ekaterina Kurbatova în Iad și am văzut chinurile celor păcătoși, chinurile celor care nu s-au pocăit pentru păcatele lor, în predica de azi vom merge împreună cu ea în Rai, pentru ca să vedem unde trebuie să ajungem și noi.

Căci după ce a fost scoasă de Sfântul Înger din Iad, ea a început să vadă arbuști și flori din loc în loc, fiind anunțată de Înger că Iadul a rămas în urmă, pentru că acum va vedea mângâierea și bucuria ei[229]. A călătorit pe o cărare îngustă, printr-o câmpie, ajungând la un zid înalt. Și acesta avea porți și deasupra porților era Crucea Domnului care strălucea dumnezeiește. Și a văzut inscripția, ca un fulger, că acolo e Raiul lui Dumnezeu, lucru care a umplut-o de bucurie dumnezeiască[230].

Și porțile Raiului s-au deschis în fața lor, pentru că mila lui Dumnezeu era cu ea, cu Sfânta Ekaterina, care, ca Mireancă, s-a numit Evdokia[231]. Și ea a avut această vedenie pe când era Mireancă și apoi s-a făcut Monahie. Și când a ajuns în Împărăția Lui, Îngerul Domnului i-a spus că a ajuns acolo doar pentru mila Lui și a auzit glasurile îngerești ale unui cor nevăzut[232]. Însă, ne spune ea, „din cauza sunetelor acelor cântări melodioase, a revărsării

---

[228] Începută la 8. 10, în zi de marți, pe 24 octombrie 2023. Soare, 11 grade, vânt de 2 km/ h.

[229] Sfântul Gavriil Igoșkin, *O vedenie despre Rai și Iad. Viața de după moarte*, trad. din lb. rusă de Eugen Diaconu, Ed. de suflet, București, 2023, p. 85-86.

[230] Idem, p. 86.

[231] Idem, p. 87.

[232] Idem, p. 88.

cântărilor pline de bucurie, simțeam că mă topesc și mă destram. Dar, în același timp, lumina strălucitoare care mă învăluia îmi dădea curaj, mă revigora, mă întărea, ajutându-mă să stau ferm pe picioare, să aud și să percep tainele ce mi se dezvăluiau”[233]. Pentru că lumina strălucitoare pe care o vedea era slava lui Dumnezeu, cea care ne bucură, ne întărește, ne curățește, ne luminează și ne sfințește și pe noi acum, în Biserica Lui. Căci aici, cât și în Împărăția Sa, slava Lui este bucuria și viața noastră.

A simțit miresme tot mai noi și mai plăcute în Raiul lui Dumnezeu, unde totul e plin de curăție și de sfințenie. Era plină de slava lui Dumnezeu și de bucurie sfântă, simțind să îi iubească și să îi umple de fericire pe toți oamenii[234]. De unde înțelegem iubirea nesfârșită a Îngerilor și a Sfinților față de noi, care doresc să ne umple cu totul de slava Lui, de care ei sunt plini.

Și a mers mai departe, împreună cu Sfântul Înger, cu cel care a călăuzit-o în Paradis, „și, cu cât înaintam mai mult, cu atât mai bogat și mai frumos era totul acoperit de verdeață și [de] flori. Nu puteam admira îndeajuns copacii extraordinari cu fructe pe care nu le mai văzusem vreodată; le puteam atinge cu mâna. Și deasupra lor erau vârfurile uriașe ale copacilor cu frunze late. Acolo am văzut și câteva fructe neobișnuit de frumoase. Vedeam ceea ce la început era de neînțeles pentru mintea mea pământească: flori lângă fructele din pom. Apoi am primit descoperirea că pomii Raiului au capacitatea de a da rod încontinuu, hrănind locuitorii de acolo cu darurile minunate ale lui Dumnezeu”[235].

Mergând spre centrul Raiului, a început să îi vadă pe Sfinții lui Dumnezeu, care aveau chipuri luminoase și priviri limpezi, purtând haine ușoare și lungi[236]. Și Îngerul i-a spus că primii

---

[233] Idem, p. 89.
[234] Ibidem.
[235] Idem, p. 89-90.
[236] Idem, p. 90.

Sfinți pe care i-a văzut sunt Sfinții Patriarhi ai Vechiul Testament, de la Sfântul Adam la Sfântul Moisis, care mergeau să o prăznuiască pe Născătoarea de Dumnezeu. După care i-a văzut pe Sfinții Profeți, Sfântul Moisis având chip strălucitor ca soarele, iar Sfântul David avea psaltirionul în mâinile sale[237]. După care îi vede pe Sfinții Apostoli și pe Sfinții Părinți apostolici. Îl vede pe Sfântul Apostol Petros, care strălucea ca o lumină binecuvântată, în mâini având niște chei, iar din buzele sale ieșeau săgeți de foc și înscrisuri ca de fulger, dându-și seama că prin harul său a putut citi inscripția „Raiul", cât și înscrisul: „Acestea sunt porțile Domnului și cei Drepți vor intra prin ele"[238].

Îngerul Domnului i-l revelează pe Sfântul Ioannis Teologul, pe care Sfânta Ekaterina îl vedea înconjurat într-o flacără dumnezeiască de culoare albastră, care este flacăra iubirii dumnezeiești[239]. După care îl vede pe Sfântul Pavlos, despre care spune că „picuri de ceață luminoasă emanau din gura lui, punând în mișcare întregul nor de lumină transparentă ce învăluia ceata Apostolilor"[240].

Îngerul îi descoperă mai apoi pe Sfinții Ierarhi și Învățători ai Bisericii, după care pe Sfinții Mucenici, iar mai apoi pe Sfinții Cuvioși. Și după aceștia veneau Sfinții Drepți ai lui Dumnezeu[241]. Și toți mergeau spre Biserică, văzându-l printre Drepți și pe Duhovnicul ei. Și când l-a văzut pe Duhovnicul ei, Îngerul a plecat de la ea și a început să o călăuzească Duhovnicul ei, care se numea Nikandr [Никандр][242]. Și Sfântul Nikandr a luat-o să îi arate unde locuiește el în Paradisul lui Dumnezeu. A dus-o la cortul

---

[237] Idem, p. 91.
[238] Idem, p. 92-93.
[239] Idem, p. 93.
[240] Ibidem.
[241] Idem, p. 94.
[242] Idem, p. 94-95.

lui[243]. Și când ea i-a cerut Duhovnicului ei ca să rămână cu el acolo, acesta i-a spus: „Nu este momentul să rămâi aici, copilă! Trebuie să te întorci pe pământ, să-ți curățești sufletul prin suferință. Apoi te vei întoarce în acest loc plin de fericire”[244].

Și Sfânta Evdokia îl întreabă pe Sfântul Nikandr, dacă se poate cineva sătura și plictisi de Împărăția lui Dumnezeu[245]. Iar el i-a răspuns: „Saturația și plictiseala sunt concepte omenești și nu au nimic de-a face cu esența Raiului lui Dumnezeu. E o mare diferență între cele de pe pământ și cele cerești. Dacă privești cu atenție, vei vedea că tot ceea ce ne înconjură, copaci, plante, flori, sunt altfel decât cele de pe pământ. Deci, dacă cineva dorește să observe doar manifestarea frumuseții și a desăvârșirii lumii lui Dumnezeu, nu va avea ocazia să se plictisească. Sufletul va simți și va experimenta doar o adevărată fericire. Mii de ani vor trece pentru suflet în fericirea Raiului, însă el va simți doar prezentul.

– Părinte! Aici, în Raiul lui Dumnezeu, văd fructe nemaipomenite în pomi, spune-mi, le mănâncă locuitorii cerului?

– Da, le mănâncă!

– Dar cum? – am întrebat eu nedumerită. Aici lumea este duhovnicească, iar mâncarea este un produs al materiei.

– Lumea cerească, lumea îngerească este duhovnicească în raport cu lumea pământească, dar în raport cu Duhul absolut, cu Dumnezeu, ea constă din cea mai fină materie. Numai Dumnezeu este imaterial, restul însă este material și, conform materiei sale, are nevoie de hrană și sprijin pentru viață.

– Și cum adică, Părinte, mănâncă și Îngerii?

– Și Îngerii, după natura lor, au nevoie de hrană. Desigur, nu au nevoie de alimente aspre ca cele pământești, adică de ceea ce mănâncă oamenii. [Dumnezeiasca Scriptură ne vorbește despre

---

[243] Idem, p. 95.

[244] Idem, p. 96.

[245] Ibidem.

pâinea Îngerilor.][...] Și mâncarea Îngerilor e asemănătoare cu roua, e mâncare plină de har, e dragostea lui Dumnezeu. Hrănindu-se cu ea, ființele duhovnicești, Îngerii și Sfinții, se hrănesc din harul lui Dumnezeu, care este necesar pentru viața fiecărei ființe rationale. Ca hrană fertilă, străină de orice materialitate fizică grosolană, toate se dizolvă în organizarea lor spirituală, fără a avea risipa brută de hrană materială pământească. Puteți vedea asemănarea acestui lucru pe pământ. Când turnați ulei în candela de la Icoană, acesta arde complet și nu rămâne nimic în urmă. La fel, hrana fertilă primită de o ființă netrupească se dizolvă în întregime în ființa sa duhovnicească, fără a lăsa nicio risipă în urmă"[246].

Și după ce a învățat-o taina despre mâncarea Paradisului, Sfântul Nikandr îi spune și taina despre mâncarea noastră, cea pământească: „Cel mai bun condiment pentru orice masă este rugăciunea. Și chiar procesul mâncării ar trebui să înceapă și să se termine cu rugăciunea. Astfel, toate sucurile nutritive, toate extractele, toată forța vitală conținută de produse, prin harul lui Dumnezeu, dat persoanei care mănâncă rugându-se, vor fi absorbite și primite în întregime în organism. Mâncarea fără rugăciune înseamnă renunțarea la harul lui Dumnezeu și ca urmare forța vitală a produselor nu este absorbită de organism, ci aruncată împreună cu nevoile firești"[247].

După care Sfântul Nikandr îi spune că merele pe care ea le vede în Rai sunt ca manna din pustie și că ele conțin forța vitală pentru hrănirea și menținerea vieții unei ființe duhovnicești[248]. Și Sfântul Nikandru îi dă Sfintei Ekaterina să mănânce dintr-un fruct al Raiului, pentru ca să simtă cu inima dulceața fericirii Raiului, cât și puterea iubirii dumnezeiești, și pentru ca să pri-

[246] Idem, p. 96-97.
[247] Idem, p. 98.
[248] Idem, p. 98-99.

mească tăria și luminarea minții sale[249]. Și când a primit fructul și a început să mănânce, ea a spus: „Fructul se topea în gură și în întregul meu trup duhovnicesc se răspândea o căldură plăcută. Fiecare părticică a trupului meu se umplea de vitalitate și dulceață. Am simțit în mine un șuvoi de forță, voință, și hotărârea ca, de dragul lui Dumnezeu, să fac doar fapte bune și să îndur orice chin. În mintea mea, în lumina atotștiinței lui Dumnezeu, tainele trecutului se dezvăluiau și apăreau imagini din viitorul îndepărtat. Așa că, în acea stare, aș fi putut rosti cuvinte profetice"[250].

Sfânta Ekaterina aude clopotul din Împărăția lui Dumnezeu. Și Sfântul Nikandru îi spune că trebuie să meargă la Catedrala Raiului, unde s-au adunat Sfinții lui Dumnezeu, la praznicul Născătoarei de Dumnezeu[251]. Și Catedrala în care au intrat era cu 5 turle și avea Cruci care străluceau ca soarele. Și acolo, în Catedrala cerească, a văzut o Sfântă Icoană a Născătoarei de Dumnezeu. Și Icoana ei „strălucea cu o lumină albăstruie blândă, iar razele sale inundau totul în jur cu o tandrețe ieșită din comun. Toți cei 12 Apostoli ai lui Hristos stăteau în semicerc în fața Icoanei, înveșmântați ca niște Episcopi. Protosul Slujbei era Sfântul Apostol Petros. În dreapta era Apostolul și Evanghelistul Ioannis Teologul, ținând o crenguță în mână. În stânga era Apostolul Andreas, cel întâi-chemat. Chiar lângă Icoană, în dreapta, l-am văzut pe Sfântul Arhidiacon și Întâi-Mucenic Stefanos, care ținea o cădelniță. În stânga era Sfântul Arhidiacon Romanos Melodul. Tămâiau încontinuu cu o mireasmă deosebită. Fumul cădelnițelor se răspândea în toată Biserica și, asemenea unei ceți fine, cu binecuvântarea Preasfintei Fecioare Maria, intra în inimile tuturor. Foarte ordonat, cu respect adânc, toți Sfinții lui

---

[249] Idem, p. 99.

[250] Ibidem.

[251] Idem, p. 100.

Dumnezeu erau așezați în rânduri în Biserică. [...] [Și] cântarea era condusă de Prorocul, Psalmistul și Împăratul David. [...] Sfântul Ioannis Teologul rostește un cuvânt de laudă [Maicii lui Dumnezeu] [...] Și apoi întregul sobor al Sfinților lui Dumnezeu a cântat Acatistul Maicii Domnului într-un cor armonios”[252].

Și Sfânta Ekaterina i-a văzut pe Sfinții lui Dumnezeu acolo, în Biserica din Rai, venind și sărutând Sfânta Icoană a Născătoarei de Dumnezeu[253]. Dar când s-a apropiat de Sfânta Icoană, Sfânta Ekaterina și-a dat seama că nu era o Icoană, ci însăși Maica lui Dumnezeu vie și că ea strălucea ca soarele. Și ea mărturisește: „După ce mi-am făcut semnul Crucii, [Născătoarea de Dumnezeu] mi-a pus mâna pe cap și cu blândețe și dragoste mi-a zis:

– Îndrăznește, copila mea, mila Domnului și paza mea vor fi cu tine! Acum, du-te în pace!

O încântare sfântă m-a copleșit atât de mult, încât cu greu am putut să mai stau în picioare”[254].

Și după ce a ieșit din Biserică, s-a aflat într-o încăpere cu mese mari, unde Sfinții împleteau coroane de flori[255]. Și Sfântul Nikandr i-a dezvăluit că acele coroane „sunt răsplata pentru cei care încă trăiesc pe pământ. [...] Coroanele de argint...sunt pregătite pentru cei care trăiesc în cinste și evlavie pe pământ. [...] Domnul va încununa cu coroane de aur capetele Preoților, celor care, fără a se cruța, au trudit spre slava lui Dumnezeu în ogorul Bisericii lui Hristos. Coroanele de aur îi vor încununa pe toți cei care suferă pentru Hristos și pe cei care își dau viața pentru aproapele lor. Dar cele mai înalte virtuți sunt fecioria și monahismul. Prin urmare, coroanele de flori proaspete sunt pregătite pentru aceștia”[256]. Și această mare vedenie a Sfintei Ekaterina nu

---

[252] Idem, p. 100-102.
[253] Idem, p. 102.
[254] Idem, p. 103.
[255] Idem, p. 103-104.
[256] Idem, p. 104.

s-a încheiat, dar voi continua să o prezint într-o altă predică! Pentru că ea conține multe adevăruri dumnezeiești, pe care fiecare dintre noi trebuie să le știm și să le mărturisim cu evlavie tuturor.

În Evanghelia de azi [Lc. 8, 41-56], când Domnul a înviat-o pe fiica lui Iairos [Ἰάειρος], învierea ei a însemnat faptul că El a întors sufletul ei în trupul ei. Căci Sfântul Lucas ne spune: „Și s-a întors duhul ei [Καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς] și [copila] s-a ridicat numaidecât [καὶ ἀνέστη παραχρῆμα]. Și [El] a poruncit să-i dea ei să mănânce [καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν]" [Lc. 8, 55, BYZ].

– De unde s-a întors duhul sau sufletul ei?

– S-a întors din veșnicie, pentru că ea murise! Dar a muri nu înseamnă că sufletul „se desființează", ci că el se desparte de trup. Trupul rămâne aici, pe pământ, iar sufletul merge în veșnicie. Căci tocmai de aceea a putut să se întoarcă sufletul ei în trupul ei: pentru că sufletul, după despărțirea lui de trup, e viu. E veșnic viu. Și el merge în Iad, dacă omul e păcătos, pe când, dacă e Sfânt, el merge în Împărăția lui Dumnezeu, despre care am vorbit azi din destul.

Pentru că Sfânta Ekaterina a fost în Iad și în Rai prin sufletul ei, în vedenie, pe când ea trăia pe pământ. Cu sufletul ei, ridicată de Dumnezeu la vederea dumnezeiască, a trăit toate pe care le descrie. Însă, când murim trupește, nu murim și sufletește. Pentru că sufletul nostru merge, după judecata de la 40 de zile de la moartea noastră trupească, acolo unde Dumnezeu hotărăște. Și sufletul nostru merge în Rai sau în Iad, după cum Domnul hotărăște pentru noi.

Așa că sufletele oamenilor păcătoși nu îi pot „bântui" pe cei din viața aceasta, pentru că ele sunt în Iad. Nu sufletele lor ni se arată în vis sau la geam sau în alt fel și ne sperie pe noi, cei rămași aici, pe pământ, ci demonii, care, luând chipul lor, ne sperie și ne fac rele. De aceea, nu dezgroparea trupurilor morților și străpun-

gerea lor e „soluția” pentru a scăpa de atacurile demonilor, ci pocăința și viața bună, după voia lui Dumnezeu. Profanăm degeaba mormintele oamenilor, în loc să vedem că suntem bătaia de joc a demonilor. Căci demonii se prefac în chip și fel ca să ne mintă, să ne țină în minciuna noastră, pentru ca să credem în mod prostește că trupurile morților sunt de vină pentru relele din viața noastră.

Nu! Nu alții sunt de vină pentru tristețea din viața noastră, ci noi înșine suntem de vină! Prin nepocăința noastră ne facem teatru de operațiune pentru demoni. Și ei își manifestă răutatea cum vor în viața noastră, dacă ne văd depărtați de Dumnezeu și crezând în tot felul de superstiții.

Domnul a poruncit părinților ei ca să îi dea să mănânce [Lc. 8, 55], pentru ca să le arate că învierea ei e reală. Toți știau că a murit, dar acum aveau nevoie să vadă că ea a înviat. Dar, în mod tainic, când Domnul i-a spus ca să îi dea să mănânce, a vorbit și despre învierea cea duhovnicească. Căci atunci când ne pocăim și ne trezim din păcatele noastre, sufletul nostru are nevoie de mâncarea lui cea sfântă. El are nevoie să mănânce har, mult har. Și sufletul mănâncă har atunci când participă la Slujbele Bisericii, când citește cărțile Bisericii, când se spovedește și se împărtășește cu Domnul, când împlinește voia Lui cea sfântă[257].

De aceea venim neîncetat la Biserică: pentru ca să mâncăm duhovnicește. Pentru că sufletul nostru mănâncă enorm de mult în comparație cu trupul nostru. Avem un stomac mic și mâncăm puțin. Pe când sufletul nostru mănâncă ore întregi de citire, de cântare, de traducere, de bucurie sfântă cu Dumnezeu. Sufletului trebuie să îi dai enorm de multe lucruri sfinte pentru ca să se simtă bine, să se simtă viu, pentru ca să se simtă împlinit.

---

[257] And the soul eats grace when it participates at Church Services, when it reads Church books, when it confesses himself and shares with the Lord, when it fulfills His holy will.

Fapt pentru care și Domnul ne-a spus că sufletul este râvnitor [πρόθυμον], pe când trupul este slab [ἀσθενής] [Mc. 14, 38, BYZ]. Cu sufletul nostru dorim multe, dar trupul nostru nu poate să țină pasul cu dorințele sufletului nostru. Căci sufletul nostru fiind duhovnicesc și veșnic, le dorește pe cele veșnice, pe când trupul nostru muritor are nevoie de mâncarea aceasta, de aici, și de odihnă. Și de aceea, trupul e slab, e neputincios, pe când sufletul și-ar dori ca omul să nu adoarmă niciodată. Pentru că sufletul vrea să fie mereu viu, mereu activ, mereu experimentând lucruri noi și frumoase.

Iar când sufletul nostru se desparte de trup, el trăiește pentru prima oară această împlinire a neadormirii. Căci, în veșnicie, sufletele nu dorm niciodată. Iar sufletele Sfinților, după cum ați auzit, trăiesc bucuria și desfătarea cea dumnezeiască în Împărăția lui Dumnezeu, pe când sufletele celor păcătoși sunt chinuite în Iad. Pentru că sufletele noastre sunt vii și veșnice, căci așa au fost create ele de Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, învierea cea duhovnicească e învierea cea dintâi. Și învierea cea dintâi e pocăința și îndreptarea vieții noastre. Cea despre care Domnul, vorbind, ne-a spus: „Amin, amin zic vouă, că vine ceasul și acum este, când cei morți vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, și cei care vor auzi, vor trăi [ζήσονται]” [In. 5, 25, BYZ]. Cei care aud acum glasul Domnului, glasul Celui care îi cheamă la El, vor învia și vor trăi. Vor trăi duhovnicește împreună cu El, pentru că vor învia din morți prin pocăință și prin iertarea lor sacramentală.

Însă, despre a doua înviere, despre cea de obște, Domnul ne vorbește tot acolo, în Evanghelia Sfintei Înmormântări, când ne spune: „Căci vine ceasul, în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui, și vor ieși, cei care au făcut cele bune, întru învierea vieții; iar cei care au făcut cele rele, întru învierea judecății” [In. 5, 28-29, BYZ]. Pentru că, atunci, unii vor învia pentru Paradisul lui Dumnezeu cel veșnic, iar alții pentru Iadul cel veșnic. Adică

vor moșteni ceea ce și-au dorit toată viața. Căci atunci când faci numai rele, nu te aștepți să moștenești Împărăția lui Dumnezeu. Dar când faci numai bine, binele te împlinește și te sfințește neîncetat, de aceea mergi acolo unde sunt oameni ca tine, adică în Împărăția lui Dumnezeu.

E penultima predică, iubiții mei, pe care am scris-o având vârsta de 45 de ani. Pe ultima o voi scrie pentru ziua de 31 octombrie, zi de marți, în care voi împlini 46 de ani. Pentru că fiecare an are valoarea și importanța lui, are învățătura lui specială, are împlinirea lui. Și a vorbi despre împlinirea a încă unui an de viață înseamnă a vorbi despre mila lui Dumnezeu cu mine. Pentru că mila Lui ne ține în viață și ne întărește spre tot lucrul cel bun. Mila Lui ne dă să ne împlinim tot mai mult în viața și în slujirea și în opera noastră, pentru că El Se bucură ca să ne bucure mereu.

Și dacă Dumnezeu ne bucură neîncetat, noi trebuie să fim bucuroși în mod profund și recunoscători pentru toate binefacerile Sale cele mari revărsate în viața noastră[258]. Amin!

[258] And if God delights us unceasingly, we must be deeply glad and grateful for all His great blessings poured out in our life.

Predica la 46 de ani [31 octombrie 2023]

Iubiții mei[259],

într-o vedenie a visului l-am văzut pe Sfântul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Părintele nostru, în fața unui turn alb, care era înalt până la cer, fiind frumos și plin de slava lui Dumnezeu. Mă aștepta, s-a bucurat să mă vadă și eu cu atât mai mult, și m-a luat cu el. A deschis ușa sau ea s-a deschis în fața lui și am început să urcăm în acel turn. El înaintea mea, iar eu după el. La început era o urcare în spirală și eu îl vedeam pășind foarte sprinten, fără efort, înaintea mea. Pentru mine era mult mai greu urcatul acesta dumnezeiesc, dar, cu harul său, mergeam după el. Însă, la un moment dat, pereții turnului au dispărut și m-am văzut urcând niște trepte pline de lumină, care erau în aer, fără nicio susținere. Călcai pe o treaptă, urcai mai sus, și urcarea era nesfârșită. La un moment dat, din îndemnul său, am privit în urmă. Și uimirea mea a fost aceasta: în urma mea nu mai era nicio treaptă, pentru că pe toate le interiorizasem, le trecusem! Numai în fața mea erau trepte de lumină, ele erau în aer, călcai pe o treaptă, apoi pe alta, mergeam după el, dar urcarea spre Împărăția lui Dumnezeu era fără de sfârșit.

Și am început cu visul acesta dumnezeiesc – care, atunci când l-am văzut, m-a încredințat și mai mult despre sfințenia lui, a Părintelui meu duhovnicesc, pentru că l-am avut după adormirea sa –, pentru ca să spun că așa e viața cu Dumnezeu: ce am trăit, am devenit noi înșine, iar fiecare pas pe care îl facem în viața cu Dumnezeu e susținut de harul Său și doar pașii încă necălcați

[259] Începută la 11. 54, în zi de marți, pe 24 octombrie 2023. Soare, 19 grade, vânt de 3 km/ h.

contează. Ce fac azi, ce fac mâine, ce fac poimâine, ce fac toată viața mea contează pentru mine, pentru că ceea ce am făcut s-a transformat deja în mine însumi. Și fiecare zi își aduce aportul ei real în viața noastră, dacă o transformăm în slujire a lui Dumnezeu.

Pe 3 noiembrie 2022 am fost invitat la Craiova ca să vorbesc despre Sfântul Simeon Noul Teolog, Părintele nostru. Și pentru întâlnirea teologică de acolo am scris prelegerea *Harisma teologiei sau despre riscul asumat al adevărului în viața Sfântului Simeon Noul Teolog*. Pe 18 noiembrie 2022 am trimis textul la Craiova, pe 27 noiembrie am ajuns acolo, pe 29 noiembrie m-am confesat în public despre experiența mea mistică, rezultând *Confesiunea de la Craiova*[260], după care a urmat tăcere multă...în loc de îmbrățișare și de prietenie multă. Însă adevărurile teologiei sunt adevărurile experienței. Și, dacă nu ai experiența teologiei, nu contează cine ești și ce faci, pentru că n-ai de-a face cu teologia[261].

Dar, cu această ocazie, mi-am dat seama că întâlnirile între teologi au decăzut și mai mult, aidoma conferințelor publice și a cărților publicate. Și că, cel mai bine, e să îmi văd de munca mea zilnică și de ritmul neîntrerupt de publicare, pentru că întâlnirile între teologi sunt doar pentru CV și nu pentru comuniune și împreună-lucrare spre mântuirea tuturor.

Pe 22 decembrie 2022 l-am îngropat cu pace pe Dr. Marin Ciobanu, a cărui operă completă, mai apoi, am primit-o și pe care o voi publica în anii următori. Opera lui e o frescă vie a satului său, dar și a României la început de secol 21. Autodidact, me-

---

[260] A se vedea:
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/12/04/confesiunea-de-la-craiova-29-noiembrie-2022/.

[261] But the truths of theology are the truths of experience. And if you don't have the experience of theology, it doesn't matter who you are and what you do, because you have nothing to do with the theology.

ticulos cu fiecare amănunt, laborios în tăcere, Marin Ciobanu a fost o surpriză de proporții pentru mine și de aceea am ales să păstrez opera sa cu admirație în biblioteca *Teologie pentru azi*. Pentru că e omul care a mizat cu totul pe opera lui.

Pe 4 ianuarie 2023 am aflat despre plecarea Academicianului Adam Puslojić de la noi. A prietenului meu de conștiință, a acestui inimitabil ce a muncit atât de mult pentru România abisală. De aceea, între volumul al 8-lea și al 9-lea al *Istoriei literaturii române*, am publicat cartea în doi făcută cu el. Spre pomenirea sa, pe 18 ianuarie 2023, care a fost o alinare a inimii mele.

După *Facerea* și *Apocalipsis* am publicat *Episcopul în viața Bisericii*, ca o mulțumire vie, de suflet, adusă Hirotonitorului meu, Părintelui Episcop Galaction Stângă, care mă ține în rugăciunea sa cu multă atenție și delicatețe. Am publicat-o pe 9 mai 2023, cu puțin timp înainte ca el să împlinească 70 de ani de viață. Și a fost un proiect teologic care m-a liniștit și bucurat, în subsidiar atingând aceeași notă profundă a recunoștinței ca și cartea omagială *Rugăciune și jertfă*[262].

Am scris, am corectat, am editat, am tradus, am slujit mult anul acesta, dar m-am și plimbat cu mult folos. La Viscri și la Sighișoara, la Balcik, Kaliakra și Dalboka, la Dâmbovicioara și pe Transfăgărășan, la Bușteni, Cârțișoara și Comana, la Veliko Tărnovo, Dreanovo și Bulgarevo am privit teologic, m-am rugat, m-am liniștit, am luat pulsul oamenilor de rând și am mâncat lucruri specifice zonei. Și dacă până anul acesta nu am ieșit din țară, cele 3 excursii de anul acesta din Bulgaria m-au făcut să înțeleg diferența de mentalitate dintre țara care trăiește din tu-

[262] A se vedea:
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/06/11/omagiul-preasfintitului-parinte-galaction-1/, plus următoarele 8.

rism și țara care își bate joc de turiști. Bulgaria[263] ortodoxă, care are vreo 7 milioane de locuitori, e avidă după români. Peste tot pe unde te duci găsești oameni vorbind română, găsești înlesniri pentru români, găsești prețuri normale, așa cum ar trebui să ai în România. Pe când, industria ospitalității de la noi e atât de doritoare de români, încât ne trimit oriunde în lume, pentru că e mai ieftin decât la noi.

Schimbasem câteva sute de leva pentru cele 4 zile în Bulgaria și m-am întors cu ei jumate. Pentru că eu și Preoteasa mea nu am putut să mâncăm în Bulgaria toți banii bulgărești pe care îi aveam la noi. Fiindcă prețurile lor la mâncare sunt normale și nu umflate artificial ca la noi. Căci, în drumurile de la noi, mâncarea a costat de 4 ori mai mult decât la bulgari, deși am mâncat lucruri românești, nu sofisticate.

Bulgaria te atrage, România te respinge. Bulgaria e mai mult pentru români, pentru că mașinile sunt mai toate românești, pe când orice urcare pe munte, intrare la muzeu sau masă la restaurant e ca pentru bogați și nu ca pentru toată lumea în țara noastră.

La bulgari avem facilități cu duiumul, la noi, în propria noastră țară, avem mofturi cu duiumul, ca să nu te poți odihni și tu ca omul. Și asta pentru ca, în scurt timp, să colapsăm în materie de turism și nu să ne dezvoltăm în mod armonios pe baza turismului nostru.

Tocmai de aceea, pe viitor, vom căuta să ieșim în diverse locuri din lume, atâta timp cât prețurile ne sunt prietene. 100 de leva sunt 255 de lei românești, 386 de lei moldovenești sunt 100 de lei românești, 17 lei românești fac 100 de lire turcești, 5 lei românești fac 100 de ruble rusești, 5 lei românești fac 100 de dinari sârbești, 16 lei românești sunt 100 de lire egiptene, 116 lei fac 100 de șecheli israelieni etc. Cu 4.000 de lei românești, spre

[263] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Bulgaria.

exemplu, adică cu 805 euro, acum, în noiembrie 2023, poți sta la hotel în Grecia zile în șir, atâta timp cât cazarea la hotel e de la 110 lei la 405 lei pe noapte. Adică trăiești mai bine în străinătate, la sute de kilometri distanță, decât la tine, în propria ta țară, lucru care e inadmisibil. Atâta timp cât sărăcia românească e multă și mare.

Vom călători și în România, în excursii rapide, dar adevăratele vacanțe suntem forțați să ni le facem afară din țară. Pentru că prețurile nesimțite de la noi nu ne merită atenția.

Ne-am întors cu bine din călătoriile noastre duhovnicești, ne-am închinat cu pace la Basarbovo, acolo unde s-a nevoit Sfântul Cuvios Dimitär Basarbovski[264], am cumpărat de la Ruse tricoul de bumbac și sticla de vin pe care încă n-am desfăcut-o, iar pe 8 august 2023 am publicat *Epistola către Romei* a Sfântului Apostol Pavlos. Pe 27 august 2023 am publicat al 19-lea volum de Predici, iar pe 10 octombrie 2023 al 11-lea volum din interacțiunea mea de pe Facebook. Pentru că atunci când vrei să judeci opera unui teolog, dublată de opera unui literat, a unui traducător, a unui creator de online și a unui editor online, trebuie să le ai pe toate la îndemână. Toate cărțile lui la îndemână.

Și onlineul este marea binefacere a lumii noastre, premisa cunoașterii și a comuniunii noastre reale, de care noi ne batem joc în mod lamentabil. Căci, din 2006 și până azi, n-am găsit teologi ortodocși conștienți în mod real de importanța creației online în lumea noastră. Prosperă online extremiștii, anarhiștii,

---

[264] A se vedea:

https://www.google.com/maps/place/M%C4%83n%C4%83stirea+Sf%C3%A2ntul+Dimitrie+Basarabov,+7071+Basarbovo,+Bulgaria/@43.7665161,25.9648055,3a,75y,10.66h,90t/data=!3m6!1e1!3m4!1s6dkwSO6uhtMhzfKkr1-ntA!2e0!7i13312!8i6656!4m7!3m6!1s0x40aef570e08cac17:0x8e6ce754fe054d08!8m2!3d43.7666556!4d25.9648501!10e5!16s%2Fm%2Foch5nj9?entry=ttu.

bădăranii de toate confesiunile, dar nu și teologii Bisericii, care să își creeze zilnic opera în văzul tuturor. Și, în atare condiții, eu par „anacronic" în tăcerea generalizată din jurul meu, când sunt unul dintre cei mai lucizi teologi ai momentului, mizând totul pe creația online, adică pe viitorul teologiei Bisericii[265]. Cărțile făcute în tiraj mic sau mai mare, publicate într-o parte sau alta a României și a lumii, nu au viitor, dacă nu sunt online. Cărțile teologilor români, cărțile de cult actuale, cărțile de tot felul din bibliotecile noastre, arhiva României trebuie să ajungă online în mod deplin, așa, ca arhiva Securității.

Accesul la orice carte trebuie să fie gratuit și la îndemâna tuturor. Dacă vrem excelență, trebuie să creăm cadrul noilor teologi, noilor scriitori de anvergură. Pentru că lumea onlineului e lumea arhivelor de tot felul, e lumea care are totul la îndemână și, pentru această lume a prezentului și a viitorului, noi trebuie să fim aici, în online, și nu în biblioteci unde nu mai intră nimeni. Și, mai ales, trebuie să învățăm să fim creștini cu fapta, adică să dăruim mereu și să ne dăruim tuturor.

Dacă predicăm în mod gratuit în Bisericile noastre și vrem ca lumea să ne asculte, să ne iubească, să ne urmeze, de ce scriem cărți pe bani pentru cei care ne iubesc? Le dăm Dumnezeiasca Euharistie pe gură, le facem Slujbe somptuoase, dar cuvintele și cărțile Bisericii le dăm pe bani? Iar dacă vrem să fim cunoscuți cu

---

[265] And the online is the great beneficence of our world, the premise of our real knowledge and communion, that we are making fun of in a lamentable mode. Because, from 2006 until today, I have not found any orthodox theologians who are really aware of the importance of online creation in our world. The extremists, the anarchists, the fanatics of all denominations prosper online, but not the theologians of the Church, who create their work daily for all to see. And, in such conditions, I seem „anachronic" in the generalized silence around me, when I am one of the most lucid theologians of the moment, betting everything on the online creation, i.e. on the future of the theology of the Church.

adevărat, de ce nu scriem în mod autentic despre noi înșine în online, în fiecare zi, pentru ca oamenii să ne cunoască în adâncul nostru?

Duplicitatea aceasta ne costă și ne va costa tot mai mult pe viitor, pentru că erodează continuu încrederea în Biserica lui Dumnezeu, după cum ospitalitatea românească o să piardă milioane în continuare. Căci, hotelierul român, nu e interesat să te bucure, să te fidelizeze, ci să te stoarcă de bani. În așa fel încât să nu te mai întorci niciodată acolo[266].

Însă, anul al 45-lea de viață a fost un an foarte interesant în materie de tăcere. Tăcerea m-a învățat multe despre oameni. M-am scufundat în tăcere și am vorbit prin tăcere[267]. N-am mai sunat sau dialogat cu anumite persoane din viața mea și ele au înțeles imediat că...„e mai bine" așa. După ani de vorbiri și de întâlniri, câteva luni fără telefon și convorbiri „a rezolvat" totul. Nu puteam să fac eu asta de acum 10 sau 20 de ani în urmă?! Că înțelegi, în scurt timp, cine îți sunt rudele, cine îți sunt prietenii, cine îți sunt profitorii de tot felul...Dar, din diverse motive, zici să nu fii categoric, să treci cu vederea, să remediezi, să îndrepți lucrurile și să aștepți să se mai îndrepte și oamenii. Însă unii oameni nu se îndreaptă! Lor le place de ei înșiși, de ei, cei stagnanți, iar înnoirile tale interioare continue li se par „aberante".

De aceea, multe din relațiile noastre devin și ele aberante, pentru că n-au bun simț. Căci bunul simț îți cere să te bucuri de oamenii de la care înveți și cu care poți spori în viața ta. Evlavia

---

[266] This duplicity is costing us and will cost us more and more in the future, because it continuously erodes trust in the Church of God, just as the romanian hospitality will continue to lose millions. Because the romanian hotelier is not interested in making you happy, in making you loyal, but in extorting money from you. So that you never go back there.

[267] But, the 45th year of life was a very interesting year in matter of silence. The silence taught me a lot about people. I sank into the silence and spoke through the silence.

reală te învață să îi cinstești pe învățătorii tăi reali, pe cei care te introduc în viața cu Dumnezeu și te poartă pe palmele rugăciunilor lor. Cum să nu fii prieten cu un Preot și cu un Teolog, cu un Literat și un Creator de online ca mine, care mă dărui zilnic tuturor? Cum să nu mă iubești și să nu mă prețuiești, dacă eu mă epuizez zilnic pentru tine, oricare ai fi tu, cum nimeni în jurul tău nu o face? Dacă ați fi avut în România 100 ca mine, care să vă dea sute de cărți și să creeze zilnic în ochii tuturor, v-aș fi înțeles: ar fi fost mulți cei care ar fi trebuit iubiți și apreciați. Dar când nimeni nu vă prețuiește, pentru că nimeni nu lucrează pentru voi în mod gratuit, nu vă pot accepta indiferența aparentă, această tăcere perversă de Iad[268].

Da, azi am împlinit 46 de ani, cu voia lui Dumnezeu, și abia am început să scriu și să editez pentru Biserica lui Dumnezeu și pentru România mea! Pentru că proiectele mele scriitoricești și editoriale sunt ample, sunt pentru 10 vieți și tot n-o să termin. Dar, ca și până acum, ca, de altfel, în toată viața mea, voi lucra zilnic în ciuda tuturor celor care tac, care se fac că nu mă văd, care se fac că nu exist[269]. Pentru că eu știu valoarea lucrurilor pe care le fac, cât și importanța momentului de față. Azi e ziua mântuirii

---

[268] How can you not be friends with a Priest and a Theologian, a Literate and an online Creator like me, who give myself to everyone every day? How can you not love and cherish me, if I exhaust myself daily for you, whoever you are, like no one around you does? If you had 100 like me in Romania, who would give you hundreds of books and create daily in everyone's eyes, I would have understood you: there would have been many who should have been loved and appreciated. But when no one values you, because no one works for you for free, I cannot accept your apparent indifference, this perverse silence of Hell.

[269] But, as before, as indeed throughout my life, I will work daily in spite of all those who are silent, who pretend not to see me, who pretend not to exist.

noastre, iar în fiecare zi mă sculptez și sculptez opera care vă stă în față.

Pentru că fiecare zi este o nouă treaptă în lumina lui Dumnezeu și fiecare treaptă e o parte din noi. Și cei care îmi sunt aproape și mă susțin, aceia sunt de partea mea în această urcare continuă în slava lui Dumnezeu. Pentru că fiecare dintre noi trebuie să urcăm neîncetat în slava lui Dumnezeu, spre Cel care ne așteaptă pe noi toți întru Împărăția Sa cea veșnică.

Vă mulțumesc pentru prietenia și rugăciunea dumneavoastră și vă asigur de totala mea prietenie și de rugăciunea mea vie pentru toți, pentru întreaga lume! Căci rugăciunea trebuie să îi cuprindă pe toți, atâta timp cât Dumnezeul nostru treimic ne vrea pe toți una întru El. Amin!

Predică la Duminica a 22-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[270],

vă mulțumesc frumos pentru toate rugăciunile și mesajele de bine cu care m-ați îmbrățișat de ziua mea! Dumnezeu să vă bucure și să vă întărească în tot lucrul cel bun! Și pentru că n-am terminat vedenia Raiului avută de Sfânta Cuvioasă Ekaterina Kurbatova, o continuăm azi cu pace spre folosul tuturor.

Sfântul Nikandr îi arată coroana ei, care avea „o lumină albastră plăcută și blândă”[271]. Pe care o va primi pentru curăția ei și pentru paharul amărăciunilor pe care îl va bea pe pământ[272]. Sfânta Ekaterina vede prescurile de har pe care le primesc cei care iubesc Slujbele Bisericii[273]. Apoi Sfântul Nikandr o duce spre tronul lui Dumnezeu. Pentru că nu va putea să Îl vadă pe El, fiindcă e nepregătită pentru asta, dar îi va vedea tronul Lui[274].

Și când a văzut tronul lui Dumnezeu, ea a spus despre el: „În mijlocul unui cerc în formă de curcubeu, pe un cer albastru clar, am văzut tronul lui Dumnezeu strălucind cu o lumină blândă. Era un scaun înalt, așezat pe patru Heruvimi de foc, dintre care unul avea față omenească, altul fața unui leu, al treilea chipul unui vițel și al patrulea chipul unui vultur. Fiecare dintre acei Heruvimi avea șase aripi. [...] Lângă tronul lui Dumnezeu, puțin

---

[270] Începută la ora 12.00, în zi de marți, pe 31 octombrie 2023. Soare, 22 de grade, vânt de 3 km/ h.

[271] Sfântul Gavriil Igoșkin, *O vedenie despre Rai și Iad. Viața de după moarte*, trad. din lb. rusă de Eugen Diaconu, Ed. de suflet, București, 2023, p. 107.

[272] Ibidem.

[273] Idem, p. 108.

[274] Idem, p. 109.

mai jos, am văzut 24 de tronuri, pe care se aflau Bătrâni cu coroane de aur”[275].

Și împrejurul tronului lui Dumnezeu, ea a văzut Serafimi, Heruvimi, multe Cete cerești și nenumărați Îngeri ai lui Dumnezeu[276], despre care dau mărturie mulți Sfinți ai lui Dumnezeu. Pentru că și alți Sfinți i-au văzut în vedeniile lor dumnezeiești. Iar dimpreună cu Sfintele Puteri cerești, Sfânta Ekaterina i-a văzut și pe Sfinții lui Dumnezeu din cer, care erau îmbrăcați în haine albe, luminoase, având ramuri de palmier în mâini. Și împreună cu toți aceștia s-a închinat și ea lui Dumnezeu[277].

Și toată această minunată vedenie, care ne luminează asupra vieții din Iad și din Rai, Sfânta Ekaterina a mărturisit-o după 50 de ani de zile, primind harul lui Dumnezeu de a o ține minte în mod fidel[278]. Și ea este spre marele nostru folos duhovnicesc, pentru că astfel știm sigur despre lucrurile luate în discuție.

A văzut apoi o grădină plină de pomi, cu o verdeață luxuriantă și multe flori minunate. Și sub acei pomi dumnezeiești erau foișoare deschise, în care oamenii stăteau la mese îmbrăcați în haine lungi, largi și albe. Și aceia erau Sfinții Drepți ai lui Dumnezeu, care vorbeau despre Dumnezeu[279].

Le vede în Rai pe cele două Sfinte Femei Drepte amintite în Viața Sfântului Macarios Egipteanul[280]. Îi vede apoi pe cei care beau apă din râul care curge din Izvorul Vieții și mâncau fructe din Pomul Vieții[281]. Îl vede în Rai și pe Sfântul Petros, cel odată vameș și zgârcit, care mai apoi s-a făcut foarte milostiv[282]. Sfânta

---

[275] Idem, p. 110-111.
[276] Idem, p. 111.
[277] Ibidem.
[278] Idem, p. 112.
[279] Idem, p. 112-113.
[280] Idem, p. 120.
[281] Idem, p. 122.
[282] Idem, p. 123-134.

Ekaterina călca prin Rai pe verdeață, dar verdeața aceea dumnezeiască nu se strivea, așa cum se strivește cea de pe pământ[283].

Îl vede în Rai pe Sfântul Teofil, cel care s-a lepădat de Domnul și de Maica Sa, apoi s-a pocăit și s-a îndreptat[284]. Fiind luată de o forță nevăzută, împreună cu Sfântul Nikandr, Sfânta Ekaterina se vede purtată prin văzduhul Raiului[285]. Și despre zborul ei prin Rai, ea ne mărturisește: Zburam nu „prea sus și puteam vedea totul. Vedeam un tablou uimitor, țesut din vegetație minunată. Am zărit acolo copaci uriași cu roade plăcute la vedere. Peste tot era o verdeață ca smaraldul, în care florile vii sclipeau cu lumini multicolore. Nu am avut un zbor lung. Un oraș minunat a apărut dedesubt și am coborât într-o piață mare"[286].

Aici vede Izvorul Vieții și Pomul Vieții, din Pomul Vieții hrănindu-se locuitorii Raiului[287]. Și apoi vede cetatea Sfinților Mucenici[288]. Și astfel, pe scurt, am vorbit despre toată vedenia sa cea dumnezeiască, care, alături de altele, ne dă mărturie clară despre Împărăția lui Dumnezeu. Pentru că, despre Împărăția Lui, pot vorbi numai cei care au văzut-o și s-au umplut de marea ei sfințenie.

Însă, Evanghelia de azi [Lc. 16, 19-31], ne-a vorbit și ea despre Rai și despre Iad. Pentru că Sfântul Avraam și Sfântul Lazaros sunt în Raiul lui Dumnezeu [Lc. 16, 22], pe când în Iad este bogatul nemilostiv și nepocăit [Lc. 16, 23]. Și în Iad sunt chinurile [Lc. 16, 23] și văpaia [Lc. 16, 24], pe când Sfântul Lazaros locuiește „întru sânul lui Avraam [εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ]" [Lc. 16, 22, BYZ], adică în comuniune veșnică cu Sfântul Patriarh Avraam. Și

---

283 Idem, p. 135.
284 Idem, p. 165-204.
285 Idem, p. 206.
286 Ibidem.
287 Ibidem.
288 Idem, p. 207.

prăpastie mare este între Rai și Iad [Lc. 16, 26], pentru că e diferență radicală de viețuire între Sfinți și cei păcătoși.

Și Domnul ne-a vorbit despre veșnicia noastră, despre cele două feluri de a vieți în veșnicie, pentru ca noi să alegem în cunoștință de cauză. Pentru ca nimeni să nu spună că a ajuns în Iad, pentru că nu a știut că există Iadul. Și Domnul ne-a lămurit despre Rai și despre Iad, pentru ca să alegem cu iubire mare viața cu El, singura care ne împlinește.

Căci Iadul nu este împlinire, ci chinuire veșnică. Cel din Iad cere milă, îndurare, atunci când ajunge în chinuri. Dar acolo le primim pe cele rele [Lc. 16, 25], pe cele pentru faptele noastre cele rele, pentru care nu ne-am pocăit. Și dacă vrem să trăim cu adevărat, acum și veșnic, atunci trebuie să îi ascultăm pe Sfinții [Lc. 16, 29] și pe Slujitorii Lui, pe cei care ne spun adevărul despre viața veșnică. Pentru ca nimeni să nu ajungă în chinurile veșnice ale Iadului, ci cu toții să ajungem în odihna și bucuria cea veșnică a Împărăției lui Dumnezeu.

Iubiții mei, m-am bucurat împlinitor la împlinirea vârstei de 46 de ani, pentru că m-am bucurat întru Domnul. Bucuria adevărată e bucuria pe care o trăiești cu Dumnezeu, slujindu-I Lui. Iar astăzi, în zi de duminică, ne bucurăm împreună cu Preasfințitul nostru Părinte Galaction Stângă la ziua sa onomastică, rugându-ne pentru sănătatea și mântuirea sa. Pentru că, în fiecare an, pe 5 noiembrie, când e pomenit Sfântul Mucenic Galaction, Episcopul nostru își sărbătorește ziua sa de nume. Și când ești recunoscător lui Dumnezeu pentru toate, atunci te bucuri la ziua ta de nume, pentru că te bucuri de Dumnezeu, de Cel care ți-a dat viață și te ține în viață. Iar viața noastră trebuie umplută mereu cu harul Său și cu multe virtuți și fapte dumnezeiești, pentru ca să fim împliniți. Să fim bucuroși și senini în toate zilele vieții noastre. Amin!

Predică la sinaxa Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil și a tuturor Sfintelor, Netrupeștilor și Cerești Puteri [8 noiembrie 2023]

Iubiții mei[289],

Dumnezeu este Făcătorul a toate și Cel care ține în existență toate câte există! Și El a făcut toate Sfintele Puteri cerești, pe noi, oamenii, și întreaga existență și ne poartă de grijă la toți, lucru care depășește orice înțelegere a noastră, a tuturor. Pentru că nimeni nu poate înțelege iubirea Lui cea mare față de întreaga existență și nici puterea Lui cea desăvârșită prin care ne ține pe toți în existență.

Și El le-a pus întru existență, cu voia Sa, pe Sfintele Puteri cerești, pe cele care au minte și rațiune[290], pentru ca să Îl cunoască neîncetat și să Îl laude neîncetat pe El, pe Făcătorul lor. Căci El a așezat în ceruri [ἐν οὐρανοῖς] cetele și oștirile Îngerilor și ale Arhanghelilor [τάγματα καὶ στρατιὰς Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων] întru slujirea [εἰς λειτουργίαν] slavei Sale[291]. Pentru ca să Îl slujească și să Îl laude neîncetat pe El. Fapt pentru care, cu glas întreit este lăudat de Serafimi și primește doxologii de la Heruvimi și Lui I se închină toate Puterile cele cerești[292]. Însă, toate aceste Sfinte Puteri cerești, care Îl laudă pe Dumnezeu neîncetat

---

[289] Începută la 7. 31, în zi de luni, pe 6 noiembrie 2023. Soare, 12 grade, vânt de 10 km/ h.

[290] Începutul rugăciunii a 11-a de la Utrenie, *cf.* https://glt.goarch.org/texts/Oro/OrthrosSun.html.

[291] Rugăciunea intrării, *cf.* https://glt.goarch.org/texts/Oro/Sun_Liturgy.html.

[292] Rugăciunea de la *Sfinte Dumnezeule*, *cf.* Ibidem.

și ne ajută nouă, păcătoșilor, ca să ne mântuim, au fost făcute de Dumnezeu și nu sunt veșnice. Numai El este veșnic! Pentru că, pe toate câte există, le-a făcut El, Dumnezeul nostru. Și când vorbește despre El ca despre Făcătorul a toate, Sfântul Ioannis Hrisostomos, Părintele nostru, spune în Dumnezeiasca sa Liturghie: „Cel care din neființă întru ființă ai adus toate [Ὁ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς το εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα]”[293].

Iar sintagma „din neființă” nu indică faptul că neființa e o existență, ci că toate câte există n-au existat până ce nu le-a făcut Dumnezeu. Ele nu erau până ce El nu le-a făcut, iar acum sunt, prin voia Lui cu ele. De aceea, n-au fost cândva, n-au existat, dar există de când El le-a făcut pe ele. Și, din voia Lui cea sfântă, ca expresie a voii Sale, există toate cele create de El.

În rugăciunea de taină din timpul Heruvicului, se spune că slujirea lui Dumnezeu este lucru mare [μέγα] și înfricoșător [φοβερόν] și pentru Puterile cele cerești[294], nu numai pentru noi, Slujitorii Bisericii. Pentru că slujirea Lui cere sfințenie imensă, cere dăruire totală, cere uitare de sine desăvârșită. Însă, Cel ce e singur Sfânt, Dumnezeul nostru, Se odihnește în Sfinții Săi[295] și în toate Sfintele Puteri cerești. Și Se odihnește în ei prin slava Lui cea veșnică, prin care este în toți cei Sfinți, în toți ai Săi. Tocmai de aceea, toți cei care trăiesc în slava Lui și Îl slujesc pe El sunt împreună, sunt toți ai Săi, pentru că sunt cu toții moștenitori ai Împărăției Sale[296].

În rugăciunea plecării capetelor, ne plecăm capetele cu evlavie înaintea Domnului, înaintea Împăratului celui nevăzut, dar simțit prin slava Lui din noi înșine, și mărturisim că El, cu puterea Sa cea nemăsurată, a creat toate și, cu mulțimea milei

---

[293] Ibidem.

[294] Ibidem.

[295] Ibidem.

[296] Just therefore, all those who live in His glory and serve Him are together, they are all His, because they are all heirs of His Emperordom.

Sale, din neființă întru ființă a adus toate[297] câte există. Pentru că puterea Sa Și-o arată în mila și în atenția Sa față de noi, în delicatețea cu care ne ocrotește în toate cele ale noastre.

Cel atotputernic e plin de iubire și de milă față de noi. Pentru că noi avem nevoie de atenția Lui cea nemărginită, de mila Lui cea prea bună față de noi. Din care, la rândul nostru, învățăm și noi că a iubi înseamnă a ocroti, înseamnă a mângâia, a îmbrățișa mereu cu delicatețe. Pentru că excesul nostru de forță este un minus de iubire. Și forța nu convinge, dar iubirea și iertarea conving întotdeauna.

Și astăzi cinstim toate Sfintele Puteri cerești, care Îi slujesc lui Dumnezeu neîncetat, pentru că sunt „slujitori ai lui Dumnezeu și păzitori ai neamului omenesc”[298]. Și așa cum îi cinstim pe Sfinții Lui, îi cinstim și pe Sfinții Lui Îngeri: ca pe cei care ne ajută pe noi să ne mântuim. Și ne rugăm lor ca să ne ajute și să ne lumineze în viața noastră cu Dumnezeu și pentru ca să mijlocească neîncetat pentru noi la Dumnezeu. Căci scopul Îngerilor și al Sfinților Lui în viața noastră e tocmai acela de a ne ajuta să ajungem și noi acolo unde sunt ei, adică în Împărăția Lui.

În Slujba zilei, Sfântul Mihail e numit Arhistrategul Puterilor celor de sus care laudă Dumnezeirea cea întreit luminătoare[299]. E numit întâiul între Îngeri, care împlinește poruncile Făcătorului tuturor[300]. Și Sfinții Îngeri sunt fără de trup, în comparație cu noi, care avem trupuri, dar se arată oamenilor, în vedenie, ca și când ar avea trupuri. Fapt pentru care sunt și iconizați sub formă umană, ei nefiind oameni. Pentru ca noi să

---

[297] Rugăciunea de la *Sfinte Dumnezeule*, *cf.* https://glt.goarch.org/texts/Oro/Sun_Liturgy.html.

[298] *Cf.* https://paginiortodoxe.tripod.com/vsnov/11-08-sf_arhangheli.html.

[299] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Nov/Nov08.html.

[300] Ibidem.

înțelegem că ei sunt ființe personale reale, care Îi slujesc lui Dumnezeu neîncetat, dar slujesc și la mântuirea noastră.

Și Sfântul Gavriil e numit Arhistrateg, subliniindu-se că el se roagă pentru sufletele noastre[301]. Și, cum spuneam și altădată, ambii Arhangheli, cei care au ajutat și ajută atât de mult neamul omenesc, au nume teoforice. Au nume care vorbesc despre Dumnezeu. Căci numele Mihail ne spune că nimeni nu este ca Dumnezeu[302], pentru că nimeni nu este asemenea Lui, pe când numele Gavriil ne spune că reala noastră putere este Dumnezeu[303], pentru că El ne întărește în tot ceea ce facem. Și dacă simțim mereu întărirea Lui în viața noastră, noi trăim faptul că Dumnezeu este incomparabil. Că El e mai presus de toate, pentru că nimeni nu e ca El.

Sfântul Arhanghel Mihail a chemat la trezvie Puterile cerești atunci când îngerii ce s-au trufit au căzut din slava lui Dumnezeu[304], pe când Sfântul Arhanghel Gavriil i-a binevestit Stăpânei noastre, de Dumnezeu Născătoarea, că Îl va naște pe Domnul. Căci el, Gavriil, o hrănise pe ea în templu timp de 12 ani. O hrănise cu hrană cerească[305].

Sfântul Mihail i s-a arătat Sfinților Avraam și Lot la pierderea celor două cetăți, i s-a arătat Sfântului Iacov, l-a scăpat pe poporul lui Israil de egipteni, i s-a arătat Sfântului Iisus al lui Navi, pe când Sfântul Gavriil a vestit nașterea Preacuratei Stăpâne și pe cea a Sfântului Ioannis Botezătorul[306]. Sfântul Arhanghel Gavriil a fost cel care a rostogolit piatra de la ușa Mormântului Domnului și tot el le-a vestit Sfintelor Femei Mironosițe

---

[301] Ibidem.

[302] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Arhanghelul_Mihail.

[303] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Arhanghelul_Gabriel.

[304] Mineiul pe noiembrie, ed. BOR 1927, p. 123.

[305] Ibidem.

[306] Ibidem.

Învierea Lui cea de a treia zi[307]. De unde învățăm și noi că păcatul nepocăit e lucru rău, pentru care vom fi pedepsiți veșnic, pe când adevăratul ajutor e cel care vine de la Dumnezeu. Pentru că El ne luminează spre tot lucrul cel bun și ne apără în toată viața noastră.

În comparație cu cei care merg la vrăjitori și la descântători pentru ca „să se realizeze în viață", noi mergem neîncetat la Biserica lui Dumnezeu, la Biserica Celui care a zidit toate și ține în mână toată făptura, pentru că suntem membri reali ai Bisericii. Și noi venim la Biserică pentru ca să mâncăm dumnezeiește, să mâncăm cuvântul lui Dumnezeu și harul Său și pe El, Cel euharistic, pentru că sufletul și trupul nostru au nevoie de această hrană dumnezeiască. Cei care merg la slujitorii demonilor se satanizează tot mai mult, pentru că demonii intră în ei. Pe când noi, cei care ne curățim neîncetat de patimi, ne eliberăm tot mai mult de demoni, de lipirea lor de sufletul și de trupul nostru. Și toată asceza și mărturisirea păcatelor noastre sunt pentru ca să dăm afară din noi toată răutatea demonilor, toată patima, pentru ca Însuși Dumnezeu, prin harul Său, să locuiască mereu în noi.

Azi s-au împlinit 11 ani de la adormirea bunicii mele, Floarea Picioruș, și i-am făcut Parastas cu dragoste și i-am dat milostenie pentru mântuirea ei. Pentru că cei adormiți au nevoie de dragostea și de rugăciunea noastră continuă pentru ei. Și la Parastasul ei le-am adăugat și pe bunicile Doamnei Preotese Gianina, pe Maria (mama mamei ei) și pe Ana (mama tatălui ei), pentru că toate trei au adormit în acest noiembrie al lui Dumnezeu. Și astfel, pentru Floarea, Maria și Ana, bunicile noastre, ne-am rugat și am împărțit și ne vom ruga și vom împărți cu pace, pentru că sunt în inima noastră. Însă, în același timp, ne rugăm pentru toți cei adormiți ai întregii lumi, pentru toți oamenii, ca Dumnezeu să facă voia Lui în ei după cum voiește. Căci rugă-

[307] Idem, p. 124.

ciunea noastră e dragoste pentru ei și e dragoste trimisă către Cel ce este Dragostea desăvârșită. Pentru că Lui, Celui care este Însăși Dragostea, noi ne rugăm pentru iertarea lor și a noastră. Și cerem ca El să Își facă voia Lui în noi toți după cum voiește.

Vorbind despre Sfinții Îngeri, Sfântul Iustin Popovici ne spune că ei sunt „ființe reale, personale, care mijlocesc între Dumnezeu și oameni”[308]. Tocmai de aceea nu putem să îi considerăm ființe imaginare, mitologice, după cum nu putem să spunem acest lucru nici despre demoni. Pentru că există, deopotrivă, și Îngeri și demoni, demonii nefiind altceva decât îngerii căzuți din slava lui Dumnezeu.

Și Dumnezeu i-a făcut pe Sfinții Îngeri înainte de a face creația văzută și pe oameni[309]. Adică a făcut mai întâi lumea duhovnicească, apoi pe cea trupească. Și, „fiind duhuri, Îngerii sunt nevăzuți, raționali, liberi, nemuritori, nepătimitori”[310]. Și sunt nevăzuți pentru noi[311], căci între ei se văd și se cunosc unii pe alții. Și fiind nemuritori, tocmai de aceea și cei căzuți, demonii, nu mor, ci vor fi chinuiți veșnic în Iad. Pentru că Împărăția lui Dumnezeu e veșnică, dar și Iadul e veșnic.

Așadar, iubiții mei, trebuie să alegem de acum pentru veșnicie. Trebuie să alegem cu cine vrem să fim. Dacă vrem să fim cu Sfinții și cu Îngerii Lui, suntem și cu Dumnezeul nostru, dar dacă vrem să fim cu demonii, alegem împotriva noastră. Pentru că și îngerii cei căzuți au ales împotriva lor, împotriva împlinirii lor, când s-au trufit și au devenit demoni. A alege păcatul înseamnă a eșua, a nu ajunge la împlinirea ta. Dar a alege voia lui

---

[308] Sfântul Iustin Popovici, *Dogmatica Bisericii Ortodoxe*, vol. I, trad. din lb. sârbă de Diac. Zarko Markovski, Ed. Doxologia, Iași, 2017, p. 324.

[309] Idem, p. 329.

[310] Idem, p. 330.

[311] Ibidem.

Dumnezeu înseamnă a înainta nesfârșit în viața cu El, în viața de curăție și sfințenie.

Mai e puțin și începe Postul Nașterii Domnului. Săptămâna viitoare, pe 15 noiembrie 2023, în zi de miercuri, începe postul. De aceea, aceste zile premergătoare lui sunt o pregătire pentru postire. Și pregătirea pentru postire se face prin rugăciune, citire, priveghere, slujire și milostenie. Pentru că a posti înseamnă a te subția sufletește și trupește. A te curăți interior, a te înduhovnici, a te înfrumusețea duhovnicește. Și noi trebuie să ne înfrumusețăm tot mai mult, pentru a fi mereu cu Cel cu totul curat și frumos și sfânt, cu Dumnezeul mântuirii noastre. Amin!

Predică la Duminica a 25-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[312],

suntem ceea ce simțim să facem! Când suntem puși în fața faptului de a alege să facem ceva anume, alegem să facem ceea ce simțim să facem. Și ceea ce simțim să facem suntem noi, noi cei adevărați. Pentru că atunci când vedem un om în suferință și compătimim cu el și imediat sărim să îl ajutăm, ăștia suntem noi: niște oameni sensibili, atenți, săritori. Dar dacă nu simțim să salutăm pe nimeni, dacă nu simțim să ajutăm pe nimeni, dacă nu simțim să dăm loc altuia, atunci aceștia suntem noi: niște dezumanizați, niște oameni răi și indiferenți.

Iar indiferența e o patimă exersată îndelung, ca și nesimțirea sau lenea. Indiferența începe în copilărie, când nu ne interesează dacă țipetele și nazurile noastre ne deranjează părinții, vecinii, pe oricine. Facem ce vrem fără să ne gândim la consecințe. Și când nu te gândești la consecințe ești un nesimțit, pentru că nu te interesează de cum se repercutează faptele tale în viața altora. Lenea nu e o inactivitate a trupului în primul rând, ci a minții. De la minte, de la ce alegi să nu faci, începe lenea! Ți-e lene să îți faci patul sau să dai cu mătura în cameră, dar ți-e lene și să gândești, să citești, să te rogi. Te lași în seama părinților, îi lași pe ei să le rezolve pe toate ale tale, și ajungi un inadaptat. Pentru că tu nu îți asumi propria ta viață. Nu faci lucruri care depind doar de tine, de alegerile tale.

---

[312] Începută la 8. 57, în zi de joi, pe 9 noiembrie 2023. Soare, 6 grade, vânt de 5 km/ h.

Dar leneșul, cel care nu se implică real în viața lui, fantazează mult. Desfrânarea e o patimă care crește din lene, din a nu face nimic, dar ai nevoie de plăcere în viața ta, de satisfacție. Autosatisfacția, la nivel trupesc, înseamnă masturbare, îmbuibare, confort excesiv, inactivitate, iar la nivel sufletesc înseamnă mulțumire de sine, lipsă de proiecte, lipsă de idealuri. Dacă nu lupți pentru nimic în viața ta, dacă nu vrei să faci nimic cu viața ta, ești un om care nu te iei în seamă. Care nu te crezi bun de nimic. Însă fiecare om a fost adus pe lume de Dumnezeu tocmai cu un scop anume, foarte precis, foarte personal. Și când vezi cum s-au realizat oamenii, marii oameni ai istoriei, îți dai seama că tu, oricare ai fi, ai același scop în viață: de a face ceea ce simți că trebuie să faci.

Numai că noi n-am fost aduși pe lume pentru ca să păcătuim, pentru ca să ne împătimim, ci pentru a ne sfinți. Orice împlinire reală a omului implică sfințenia. Poți să fii muncitor, profesor, avocat, medic, slujitor al Bisericii, poți să fii cel care te luminează Dumnezeu să fii. Însă munca și viața ta implică sfințirea personală, implică viață liturgică asumată. Pentru că orice meserie ai avea pe pământ, ea trebuie să se armonizeze cu viața ta de om credincios. Ești vânzător la supermarket, ești șofer pe tramvai, ești student sau pensionar, repari pantofi sau faci ochelari, schimbi bani sau vinzi flori, dar asta nu înseamnă că nu poți fi om credincios. Credința e coloana ta vertebrală. Prin ochii credinței vezi ce să faci, cum să îți trăiești viața.

De aceea, ceea ce simți să faci în condiții curente de viață ești tu, ești cine ești cu adevărat. Pentru că tot ceea ce am trăit, citit, înțeles, simțit, au devenit noi înșine. Și când se petrece ceva anume, noi reacționăm ca un arc, imediat, pentru că simțim să facem ceea ce e propriu momentului. Dacă vedem un copil că e să cadă și să își rupă față? Imediat sărim să îl ajutăm, să îl ferim de boală! Dacă vedem că cineva are nevoie de locul nostru în mașină? Ne ridicăm și i-l oferim! Dacă cineva are nevoie de aju-

tor? I-l dăm imediat, fără să îl descoasem pe om! Dacă cineva începe să ne drăcuie și să ne înjure din senin? Îl lăsăm în pace, dacă vedem că vorbește gura fără el. Dar dacă are o reală problemă cu noi, îi răspundem atent, cu finețe, ca să vedem care e sursa enervării sale. Pentru că noi nu suntem roboți, ci oameni! Și oamenii înțeleg atât boala, cât și enervarea, atât ispitirea omului, cât și gluma lui. Și nu orice cuvânt înseamnă cuvântul ca atare, ci cuvântul înseamnă starea omului. Pentru că omul se poate enerva și poate spune multe și destule, dar durerea lui e dincolo de cuvintele spuse cu păcat sau cu durere. Și trebuie să știi de ce s-a enervat și să îl mângâi în durerea lui. Pentru că nu e de ajuns doar să constați că s-a enervat, ci să îl mângâi, să îl vindeci de durere.

Domnul S-a întâlnit pe drum cu samaritisul și S-a manifestat față de el așa cum era El: cu toată bunătatea. Pentru că, „văzându-l pe el, i s-a făcut milă [de el]" [Lc. 10, 33, BYZ]. Și mila față de omul în durere, în nevoie, în boală, e firească, e deplin umană, pentru că și tu poți să ajungi în această situație. Și a te pune în locul lui, a celui suferind, înseamnă a compătimi cu el, a suferi împreună cu el, a-ți păsa de el. Și îți pasă de copilul tău și de soția ta și de ai tăi, pentru că îi iubești și știi cât de mult suferă și suferința lor e și a ta, pentru că nici tu nu poți fi în pace când ei suferă.

Dar dacă am iubi pe tot omul ca pe noi înșine (vei iubi...pe aproapele tău ca pe tine însuți [Ἀγαπήσεις...τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν) [Lc. 10, 27, BYZ], așa cum ne cere Domnul, nouă, creștinilor, atunci am vedea peste tot numai bucurie și numai durere. Am vedea bucuria din oameni și ne-am bucura împreună cu ei, așa cum Se bucură Domnul împreună cu noi, dar, în același timp, am vedea și suferința din oameni și ne-am îndurera, așa cum Se îndurerează și Domnul împreună cu noi. Și, sesizând toate cu mintea, cu inima, cu întreaga noastră ființă, noi am fi alții, am fi creștini cu adevărat, pentru că am simți în mod real bucuria și

drama întregii lumi. Ne-am bucura și ne-am umple de frumusețe dimpreună cu cei care se bucură, cu cei care au realizări în viață, cu cei care se împlinesc în viață, dar ne-am și întrista și îndurera cu cei care suferă, cu cei care sunt excluși, sunt minimalizați, sunt abandonați.

Viețile Sfinților și marile creații literare ale lumii vorbesc de această mare simțire, copleșitoare, abisală a lumii. Perspectiva abisală asupra vieții este o experiență atotcuprinzătoare. Pentru că trebuie să fii în stare să cuprinzi pe tot omul, cu toată experiența lui și să ți-l asumi. Adică să îl iei așa cum este și să te rogi pentru el, să ți-l faci prieten, să ți-l apropii. Dar dacă te împotmolești în fizionomia lui, în etnia lui, în religia lui, în patimile lui, nu mai poți să ți-i apropii pe oameni, pentru că nu îi vezi în abisul lor, în străfundul lor, ci în lucruri de suprafață. Pentru că omul, în adâncul lui, vrea să fie sănătos, bucuros, iubit, ajutat, apreciat, împlinit. Asta vrea omul, orice om! Și dacă poți să cobori în el până la nevoile lui reale, autentice, deplin umane, atunci ți-l poți face prieten, trecând peste culoarea pielii lui, a credinței lui, a vârstei lui, a etniei lui.

Domnul nu S-a uitat la faptul că omul e samaritis, că e păgân și necredincios, ci la faptul că el are nevoie de ajutor. Era singur, era rănit, era pe moarte, era fără sprijin. De aceea, „apropiindu-se, i-a legat rănile sale, turnând ulei și vin. Și, punându-l pe el pe dobitocul Său, l-a dus pe el într-u[n] han [πανδοχεῖον] și a avut grijă de el” [Lc. 10, 34, BYZ]. Și fiecare putem avea grijă de el, de cel în suferință, în multe feluri. Îi putem scrie, îl putem telefona, îl putem vizita, îl putem ajuta pe cât putem. Dar putem să îl ajutăm pe celălalt în mod real numai dacă putem să trecem, instant, peste tot ceea ce ne desparte. Și ca să trecem peste neamul, credința, păcatele omului din fața noastră, așa, deodată, trebuie să nu avem aversiune față de toate acestea în inima noastră în mod constant. Trebuie să nu avem dușmani și nici frici

doborâtoare în inima noastră, ci să avem ideea că toți ne sunt prieteni, chiar dacă știm că nu toți ne sunt prieteni.

Pentru că a-l ajuta pe eretic, pe păgân, pe omul pătimaș, pe cel demonizat înseamnă a nu avea o luptă continuă cu ei în inima noastră, ci o rugăciune continuă pentru întreaga lume. Și Domnul, când ne vorbește în mod tainic despre Sine, punându-Se, în această parabolă, în ipostaza de a ajuta un păgân și un necredincios, ne arată inima Sa față de noi toți. Pentru că El Se raportează la durere, la nevoia reală a omului, și nu la cine e omul. Căci și noi, când suntem la durere, strigăm către Dumnezeu să ne aline durerea, să o ia de la noi, și nu să ne ajute în funcție de păcatele noastre. Pentru că, dacă ne-ar da după păcatele noastre, ne-am chinui aici ca în Iad. Dar noi cerem alinare, cerem mângâiere, cerem vindecare, deși știm că nu suntem vrednici de mila și de ajutorul lui Dumnezeu. Și dacă noi nu suntem vrednici de mila Lui, de ce vrem să îi ajutăm decât pe cei „vrednici"? Și cine sunt cei „vrednici" în ochii noștri, dacă nici noi nu suntem vrednici de milă, ci de pedeapsă?!

În 2010, colegul meu de Facultate, Părintele Roger Coresciuc, scria: „Cuvântul Evangheliei nu trebuie înlocuit cu discursul politic sub nicio formă. Hristos este Stăpânul tuturor, iar problemele politice trebuie să rămâne adiacente vieții duhovnicești. Implicarea politică nu trebuie să pătrundă sub nicio formă în spațiul liturgic"[313]. Pentru că politica divizează Biserica. Dacă ții cu un partid, nu îi suporți pe ceilalți, de la alte partide. Însă tu, ca Preot, trebuie să fii al tuturor în predica și în slujirea ta, iar ca om credincios nu poți să îi separi pe oameni după apartenența lor politică, pentru că toți suntem frați în credință și toți venim la

---

[313] Pr. Roger Coresciuc, *Naționalism și politică*, 30 octombrie 2010, *cf.*

https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/patristica/nationalism-si-politica-20398.html.

Biserică pentru ca să ne mântuim. Totodată, apartenența noastră etnică, faptul că suntem români, nu trebuie să fie un motiv de ghetoizare pe considerente naționale[314], fiindcă toți, din toate neamurile, au nevoie de mântuirea lui Dumnezeu. Și, Biserica, dacă nu poate face politică, pentru că nu poate discrimina oamenii, nu poate să excludă nici intrarea altor neamuri în Biserică, atâta timp cât ea este a întregii lumii. Pentru că a fi catolică [καθολικὴν][315], cum spune Crezul Bisericii, înseamnă a fi a întregii lumii. Și Biserica întregii lumi, în care poate intra oameni din toate etniile lumii, e Biserica lui Dumnezeu.

De aceea, noi nu putem fi împotriva cuiva în inima noastră, nu ne putem lupta cu cineva în inima noastră, ci trebuie să fim în pace cu toți oamenii și să ne rugăm pentru toți. Pentru că Dumnezeu voiește să mântuie orice om. Iar noi trebuie să dăm posibilitatea oricărui om să Îl cunoască pe El și să Îi slujească Lui. Căci Domnul l-a mântuit pe samaritis de la moarte, l-a dus la Hanul milei sale, adică în Biserica Sa, și a avut și are grijă de el și de noi. Pentru că întreaga slujire a Bisericii e grija lui Dumnezeu față de noi, față de viața și mântuirea noastră.

Λειτουργία [Liturghia] înseamnă slujire publică, slujirea tuturor celor credincioși[316]. Și când spunem că liturghisim, noi spunem că slujim lui Dumnezeu și oamenilor. Că slujim Slujbele Bisericii. Și când vorbim despre programul liturgic al Bisericii, noi vorbim despre toate Slujbele Bisericii, despre toată slujirea Bisericii din fiecare zi. Pentru că Biserica slujește zilnic, slujește neîncetat, lucrează neîncetat la mântuirea întregii lumi. Și ea este acasa noastră, a tuturor, pentru că aici ne regăsim cu toții,

---

[314] Ibidem.

[315] Pentru că în Crezul Bisericii noi spunem: Εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, *cf.*

https://ro.wikipedia.org/wiki/Simbolul_niceeano-constantinopolitan.

[316] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Liturgy.

indiferent de neamul, de țara, de continentul în care trăim. Însă aici ne regăsim cu toții pentru ca să ne pregătim pentru acasa noastră veșnică, din ceruri. Pentru că noi tindem mereu spre Împărăția lui Dumnezeu, fiind deja fiii lui Dumnezeu și moștenitorii ei. Dar, cu adevărat, vom fi moștenirii Împărăției Lui atunci, la Judecata Lui, când El îi va recunoaște pe cei ai Lui și îi va respinge pe cei care n-au vrut să fie niciodată ca El. Fapt pentru care întreaga noastră viață e o pregătire, o curățire, o luminare și o sfințire continue, pentru că, împreună cu Dumnezeu, noi facem toate acestea ale mântuirii noastre.

Cine a fost aproapele celui căzut între tâlhari?, ne întreabă Domnul [Lc. 10, 36]. Și răspunsul este, inevitabil, „cel care a făcut milă cu el [ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ᾽ αὐτοῦ]" [Lc. 10, 37, BYZ]. Cel care s-a milostivit față de el și l-a ajutat, acela e aproapele lui, acela e cel care s-a apropiat în mod real de el. Și cine se apropie de cineva, acela îl cunoaște cu adevărat pe acela. Și, adesea, când îi spun cuiva că îi sunt aproape, eu îi spun că el e în inima și în rugăciunea mea. Pentru că nu i-aș putea fi aproape, dacă nu m-aș ruga pentru el și dacă nu aș fi cu el în inima mea[317].

Însă, când spui că vrei să te răzbuni pe cineva, că vrei să îi faci rău, spui că ai în inima ta numai rău, numai intenții rele față de el. Și dacă răul e în tine, tu ești o casă a răului. Aversiunea lui Nietzsche față de mila creștină, față de oamenii neajutorați[318], am regăsit-o în *Biblia Satanică* pe care am tradus-o[319]. Unde LaVey

---

[317] And whoever approaches someone, that person really knows that person. And often when I tell someone that I am close to him, I tell him that he is in my heart and in my prayers. Because I couldn't be close to him, if I didn't pray for him and if I wasn't with him in my heart.

[318] A se vedea:
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/09/28/istorie-5-27/.

[319] O găsiți aici:
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/12/biblia-satanica-editie-exclusiv-online-ro/.

consideră mândria „o virtute” satanistă, pe când mila e „o prostie”. Și, e adevărat faptul, cine se mândrește, cine se gândește numai la el, acela nu are milă, pentru că nu se vede decât pe sine. Dar când începi să îi vezi pe ceilalți, când începi să te rogi pentru ei și să îi ajuți după cum poți, atunci începi să te vezi și pe tine cu adevărat, pentru că începi să vezi câtă nevoie de milă ai. Cât de multă nevoie avem cu toții de mila lui Dumnezeu, cea care ne ține în viață și care ne ajută să ne mântuim.

Așadar, iubiții mei, mila definește omul cu adevărat. Un om fără milă e un tiran, indiferent unde se află pe scara socială[320]. Tiranii mici, de casă sau de cartier, sunt cunoscuți de către vecinii lor: bat, țipă, fac fărădelegi multe, poluează fonic, țin oamenii în teroare. Ei sunt smardoii, bătăușii scandalurilor, cei care împânzesc frica peste tot, pentru că sunt imprevizibili în răutatea lor. Și când devii o unealtă a Satanei, atunci nu mai vezi oamenii, nu mai ai milă și considerație față de ei, ci vezi numai interesele tale meschine.

Care e diferența dintre un cămătar, care îți cere dobândă tot mai mare, până când îți ia casa cu totul și un om important corupt, care îți ia mită pentru ca să te ajute, aducându-te la sapă de lemn? Niciuna în esență! Pentru că și la unul și la altul dai toți banii pentru ca să scapi și tot nu scapi de sărăcie. Care e diferența dintre un soț violent și un atacator oarecare, ce te lovește pe stradă? Niciuna în esență! Pentru că tot lovită ajungi. De aceea, când dai milă cuiva, indiferent cui, omul din fața ta nu primește milă de la un om credincios, ci de la un om. Căci atunci când dărui, nu dărui pentru că ești credincios, ci pentru că ești om, în primul rând. Omul te receptează ca om, ca cel care ți-a păsat de el. Și el îți mulțumește, oricine ai fi tu, dacă se află la nevoie și tu l-ai ajutat cu adevărat.

---

[320] the mercy truly defines the man. A ruthless man is a tyrant, no matter where he is on the social scale.

Dar n-ai fi putut fi un om cu adevărat, dacă Dumnezeu nu te-ar fi învățat mila Lui. Mila din noi e mila pe care ne-a învățat-o Dumnezeu. Și de aceea, cine ne receptează ca oameni, ca oameni atenți și buni, ne receptează ca oameni ai lui Dumnezeu. Ca oameni învățați de El mila Lui[321]. Și mila față de alții nu este prozelitism, ci e manifestarea firească a inimii noastre. Noi nu dăm milă altora, pentru ca oamenii să ne vadă credincioși și să vină cu noi la Biserică, ci pentru că așa simțim să facem din toată inima noastră. Și dacă simțim asta cu adevărat, atunci suntem oameni, oameni pe care Dumnezeu ne-a umplut de mila și de iubirea Lui față de oameni.

Să lăsăm sec cu pace marți seara, pe 14 noiembrie, și să începem să postim cu bucurie de miercuri, 15 noiembrie 2023! Pentru că postul nostru e bucurie și pace, întărire și binecuvântare dumnezeiască. Amin!

[321] But you could not have been a real man, if God had not taught you His mercy. The mercy in us is the mercy that God taught us. And therefore, those who receive us as people, as attentive and good people, receive us as people of God. As people taught by Him His mercy.

Predică la Duminica a 26-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[322],

ce facem cu banii noștri? Pentru că banii sunt rodirea țarinei noastre din parabola de azi [Lc. 12, 16-21]. Iar în măsura în care gândim duhovnicește banii, pe atât ne trăim creștinește viața. Capitalismul ne învață să strângem, să avem, să tot avem, dar să ne manifestăm egoist față de bani și față de averile noastre. Adică tot ceea ce avem, să avem doar pentru noi și să nu dăruim și altora din ceea ce avem. Însă, dacă gândim duhovnicește banii și averile noastre, ne raportăm la bani și la averi nu ca la niște posesiuni egoiste, ci ca la darurile lui Dumnezeu din viața noastră, din care putem să dăruim și altora. Pentru că Dumnezeu ne dăruie salariul nostru, El ne dăruie averea noastră, El ne dăruie sănătatea noastră, El ne dăruie viața noastră, El ne dăruie tot ceea ce suntem și avem, iar scopul nostru în viață este de a ne dărui tuturor.

Și dacă trăiești cu bucuria de a dărui mereu din ale tale, din cele primite de la Dumnezeu, atunci banii nu mai sunt un depozit strict personal, ci o casierie pentru toți. Pentru că vezi în ei o apropiere reală de oameni, vezi în ei darul tău continuu față de oameni, vezi în ei o cale de a-ți arăta iubirea și aprecierea față de oameni.

Ce înseamnă când dărui ceva cuiva? Înseamnă că îl consideri aproapele tău, confidentul tău, prietenul tău, egalul tău, omul care trebuie să trăiască și să se bucure împreună cu noi înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, împreună-părtașul cu tine

[322] Începută la 8. 26, în zi de marți, pe 14 noiembrie 2023. Soare și nori, 7 grade, vânt de 3 km/ h.

la Împărăția lui Dumnezeu. Dar dacă nu dai nimic nimănui, ce consideri, de fapt, în inima ta? Că nimeni nu merită vreun ban de la tine, vreun dar, vreun ajutor. Pentru că crezi, în mod egoist, că tot ceea ce ai tu îți aparține numai ție și numai tu trebuie să îți mănânci banii în colțul tău de lume, așa cum șoarecele își roade mâncarea lui.

Suntem niște șoareci amărâți, singuratici, hulpavi, care ne rontăim mâncarea în cuibul nostru și facem abstracție de toți ceilalți, atunci când nu dăm nimic nimănui. Pentru că banii ne trag în jos, ne omoară, atunci când nu îi folosim duhovnicește, dar, când slujim pe Dumnezeu și pe oameni cu ei, banii sunt mântuirea noastră. Pentru că, dăruindu-i, făcând cu ei lucruri importante în viața oamenilor, a Bisericii și a lumii, banii ne fac bine nouă, mântuirii noastre. Și ne fac bine, pentru că ne eliberează de egoism, de fariseism, de răutate, de indiferență, de cruzime, de sarcasm, de nesimțire.

Căci toată parabola Domnului de azi asta ne spune: a ține banii numai pentru noi înseamnă nebunie crasă, inumanitate, pentru că egoismul banilor ne omoară sufletește și trupește. Pentru că a te dărui continuu înseamnă a te îmbogăți continuu întru Dumnezeu [Lc. 12, 21, BYZ], pe când a-ți mânca bogăția în mod egoist înseamnă a te sinucide. Pentru că omul nu e creat de Dumnezeu ca să trăiască egoist, stingher, în indiferență față de ceilalți, ci pentru ca să trăiască comunional. Omul e făcut de Dumnezeu pentru a vorbi cu toți, pentru a munci împreună cu ceilalți, pentru a se dărui continuu în relația sa cu oamenii.

Și când ne închidem în casele și în apartamentele noastre și facem abstracție de viața lumii, de mersul lumii, de ce se petrece cu toți ceilalți, păcătuim grav înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, pentru că ne arătăm egoiști, reci, indiferenți, inumani. Și suntem inumani, când nu vrem să vedem nimic și pe nimeni din jurul nostru. Suntem decăzuți din umanitate și ratați social, dacă nu ne pasă de nimic și de nimeni. Pentru că Dumnezeu ne-a creat

sensibili, atenți, cu multă putere de creație și de dăruire și nu pentru ca să șomăm la nesfârșit, nu pentru ca să căscăm toată ziua.

Am cunoscut oameni săraci, oameni scăpătați, oameni neputincioși, oameni singuri, oameni fără niciun ajutor...Dar, în inima lor, a multora dintre ei, am văzut multă umanitate, multă așteptare, multă încredere în viață, multă credință în Dumnezeu. Dar am văzut și oameni înstăriți, bogați și foarte bogați, care se simțeau bine cu cine erau și cu ce aveau, dar care nu ieșeau mai deloc din carapacea lor. Pentru că banii erau doar pentru ei și pentru poftele lor, nu și pentru alții.

Așa se explică faptul de ce oamenii săraci și în suferință, neputincioși și neajutorați, vin la Biserică, apelează la inima noastră, la dăruirea noastră, pe când oamenii înstăriți, bogați și foarte bogați n-au timp de Dumnezeu și de Biserică. Pentru că bogații se simt confortabil și apărați de banii lor și se mărginesc la acest bine perisabil, trecător, pe când omul sărac, în suferință, în nevoie, care simte că nu poate trăi decât cu Dumnezeu, nu se încrede în el și în ce are, ci în Cel ce dăruie toate tuturor.

Și parabola ne spune că binele trecător trece...Ne spune un truism, în aparență, un lucru pe care îl știm, pe care îl conștientizăm de foarte mici. Dar acest lucru ni-l spune Dumnezeu, nu un om! Și când Dumnezeu ne spune ceva anume, acel lucru este cu totul adevărat. Și prin el ne cere să fim serioși la modul abisal cu viața noastră. Pentru că Dumnezeu nu vorbește la pereți, ci vorbește pentru noi, pentru viața noastră, ca noi să fim încredințați de faptul că așa stau lucrurile: după cum ni le spune El.

Și „Dumnezeu i-a zis lui: «Nebunule [Ἄφρον], [întru] această noapte sufletul tău [τὴν ψυχήν σου] îl cer de la tine! Iar pe care le-ai pregătit, al[e] cui va fi [vor fi]?»” [Lc. 12, 20, BYZ]. I-a zis lui și ne zice și nouă, tuturor!

– Și de ce suntem noi nebuni, dacă iubim banii, dar nu și iubirea de oameni?

– Pentru că sufletul nostru nu se hrănește cu bani, ci cu iubire! Noi ne ținem banii în bancă sau în casă pentru viitor. Ca să ne fie bine. Și e normal ca să ne păstrăm banii pentru ceea ce avem nevoie în viață. Dar e anormal ca să nu ne hrănim cu iubire în fiecare zi, cu ceea ce mănâncă sufletul nostru. Că ciorba, sarmalele și prăjiturile sunt pentru trup, nu pentru suflet. Ci sufletul mănâncă milostenie, mănâncă rugăciune, mănâncă tot cuvântul lui Dumnezeu, toată iubirea, pacea și smerenia. Și când noi ținem banii numai pentru noi și nu dăruim, nu ne dăruim tuturor, noi ne sinucidem, ne luăm viața, pentru că ne omorâm sufletul nostru.

Un suflet tânăr, bucuros, încrezător în viață și în oameni, milostiv și frumos, e un suflet plin de iubire, de rugăciune, de milostenie și de pace. Și poți să ai sufletul tânăr, pururea tânăr la orice vârstă, pentru că sufletul nostru se înnoiește duhovnicește zilnic. Cu trupul traversăm diverse perioade ale vieții, dar nu atât de tulburător pe cât le trăim cu sufletul nostru. Căci, ca să ajungi să mai trăiești un an, ai nevoie de 365 sau 366 de zile[323], după cum bine știm. Dar pentru ca să te pocăiești ai nevoie de câteva secunde, de câteva minute, de câteva zile. Pentru ca să te decizi să virezi ceva în contul cuiva sau pentru ca să pui ceva în mâna cuiva ai nevoie de o secundă, două. Și după aceste secunde ale iubirii țâșnesc bucuria și pacea lui Dumnezeu în tine! Căci Dumnezeu ne plătește fiecare bine cu slava Lui cea veșnică. Noi facem lucruri mici, puține pentru mântuirea noastră, iar El ne plătește imediat cu multe bucurii și cunoașteri dumnezeiești.

D-aia suntem nebuni: pentru că nu vrem să ne bucurăm veșnic! Vrem să ne bucurăm doi-trei ani, vrem să ne bucurăm numai cu trupul, dar nu integral, nu cu totul și pentru veșnicie în

---

[323] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/An_calendaristic.

Împărăția lui Dumnezeu. Și, da, e o imensă nebunie faptul ca să alegi câțiva ani un bine relativ, trupesc, și să dai cu piciorul la binele tău veșnic.

Căci dacă am gândi duhovnicește capitalismul zilelor noastre, am dori să ne bucurăm veșnic și nu trecător. Și dacă am dori să fim niște capitaliști creștini, atunci ne-am dărui zilnic ceea ce suntem și ceea ce avem, pentru ca să ne bucurăm veșnic. Pentru că, la Dumnezeu, a strânge și a avea veșnic înseamnă a dărui, a te dărui continuu. Dar dacă nu gândești capitalismul duhovnicește, atunci strângi doar pentru tine, pentru o perioadă efemeră și ești un nebun, un nebun de legat. Pentru că te legi pentru veșnicie cu legăturile Iadului și preferi chinul cel veșnic în locul bucuriei celei nesfârșite.

Așadar, iubiții mei, d-aia postim și d-aia ne rugăm și d-aia dăm milostenie: pentru ca să fim vii și nu morți. Căci ești mort, dacă n-ai nevoie de Dumnezeu și de oameni, și ești viu, dacă te dărui mereu lui Dumnezeu și oamenilor în slujirea și în viața ta. Postul e pentru viață, pentru adevărata viață, pentru viața cea veșnică. Postul ne păstrează în ascultarea lui Dumnezeu și în cuviință. Milostenia ne umple de pacea și de bucuria de a fi cu Dumnezeu și cu oamenii. Slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor înseamnă modul nostru de a fi umani, de a ne simți oameni profunzi și împliniți.

Căci a dărui nu înseamnă a pierde, ci a câștiga, a te câștiga mereu pentru Dumnezeu. Pe când a te închide în tine nu înseamnă a te prezerva, ci a te sinucide[324].

Mult spor în slujirea, în viața și în credința dumneavoastră! Și alegeți să fiți vii și nu morți! Amin!

---

[324] For to give does not mean to lose, but to gain, always to win yourself for God. Whereas to shut yourself up does not mean to preserve yourself, but to kill yourself.

Predică la Intrarea în Templu a Născătoarei de Dumnezeu [21 noiembrie 2023]

Iubiții mei[325],

dacă vrem să avem intrare la Dumnezeu, atunci trebuie să ne împrietenim cu Îngerii și Sfinții Lui. Pentru că aceștia sunt Slujitorii lui Dumnezeu și ei ne vor învăța să avem intimitate cu Dumnezeu. Și unii Sfinți ai Lui sunt în Împărăția Lui, pe când alții sunt încă aici, dar mergând spre Împărăție. Și avem nevoie și de Sfinții Lui din cer, cât și de cei de pe pământ în viața și în nevoința noastră, pentru că avem nevoie de ajutorul și de sfatul tuturor în mântuirea noastră.

Orgolioșii, încrezuții, trufașii, lăudăroșii, cei care își pierd timpul mântuirii lor cu tot felul de presupuneri și de basme, cred că pot ajunge de unii singuri la Dumnezeu. Că nu au nevoie de Sfinții și de Îngerii Lui în viața lor. Dar ca să ajungi la Dumnezeu, ca să Îl înțelegi și să Îl iubești pe El, ai nevoie de cei care Îl înțeleg și Îl iubesc pe El cu adevărat. Ca să ajungi la El ai nevoie de cei care deja au ajuns și care doresc, cu tot dinadinsul, să te ajute și pe tine în mântuirea ta.

Așa trebuie să înțelegem toată Aghiologia și Anghelologia Bisericii: ca nevoie profund personală în viața noastră. Pentru că tot ceea ce învățăm despre și de la Sfinții și Îngerii Lui înseamnă apropiere, intimizare continuă cu Dumnezeu, unire veșnică cu El. Însă cum am ajunge la El, dacă facem abstracție de toți Sfinții și Îngerii Lui, când a te mântui înseamnă a avea comuniune veșnică cu toți aceștia în Împărăția Lui? Cum ai putea să ajungi

[325] Începută la 16. 24, în zi de duminică, pe 19 noiembrie 2023. Soare, 8 grade, vânt de 18 km/ h.

în Rai, dacă ești autosuficient și indiferent față de locuitorii Raiului, când toți de acolo au ajuns la Dumnezeu prin ucenicie și luminare continuă a lor? Și ați văzut în predicile mele anterioare despre Raiul lui Dumnezeu, despre Împărăția Sa, cum toți de acolo se cunoșteau și veneau la unison ca să se închine Dumnezeului nostru treimic și Preacuratei Maici a lui Dumnezeu. Pentru că trăiau împreună, dar se și ajutaseră unii pe alții să ajungă împreună. Și numai așa, numai primind ajutorul lor, al Sfinților și al Îngerilor Lui, ne putem mântui și sfinți și noi, fiecare dintre noi.

Fiecare zi a Bisericii lui Dumnezeu ne învață comuniunea sfântă între noi toți, ne învață viața sfântă, ne învață curăția și sfințenia. Fiecare praznic al Bisericii ne învață viața cu Dumnezeu, adică intrarea la Dumnezeu. Și nu poți intra la El, dacă El nu te cheamă la Sine și nu te atrage la Sine. Și dacă te atrage la Sine și Se unește cu tine, te face să te unești cu toți ai Lui, pentru că toți ai Lui sunt uniți veșnic cu El, cu Bucuria și Pacea noastră, cu Dumnezeul nostru treimic.

Și cine e în pace cu toți și dorește mântuirea tuturor, acela nu e în luptă interioară cu nimeni. Și cine nu e în luptă interioară cu cineva anume, acela se pregătește pentru veșnica viețuire cu Dumnezeu și cu Sfinții și Îngerii Lui, în care nimeni nu se luptă cu nimeni, nimeni nu ia locul nimănui, nimeni nu se răzbună pe cineva. Și de aceea ne cerem mereu iertare unii altora și ne spovedim păcatele noastre și cerem unii altora rugăciunea și ajutorul: pentru că vrem să mergem acolo unde toți se veselesc și unde toți se bucură nemărginit și unde toți preaslăvesc pe Dumnezeu neîncetat.

Iar în drumul nostru spre cer, spre acasa noastră cea veșnică, spre Împărăția lui Dumnezeu, cea mai curată și mai mare bucurie o primim prin ajutorul Preacuratei Stăpâne Maria, Născătoarea de Dumnezeu, Maica Domnului și a noastră, a creștinilor. Pentru că Stăpâna noastră e cea care ne ajută să înțelegem adevărata

pace, adevărata iubire, adevărata slujire a lui Dumnezeu. Ea, singura Maică a Stăpânului nostru, cea mai sfântă dintre toți Îngerii și Sfinții Lui, cu toată iubirea ei de mamă și de ajutătoare a noastră, știe să ne învețe adevărata viață cu Dumnezeu. Și până nu m-am apropiat cu toată inima de Preacurata Stăpână și până nu i-am cerut ajutorul ei cel dumnezeiesc, n-am învățat adevărata curăție, adevărata pace și sfințenie a ortodocșilor. Pentru că Stăpâna noastră, în dar, mi-a revărsat în sufletul și în trupul meu această cunoaștere dumnezeiască, această experiență sfântă și astfel am cunoscut cine este ea și cât de milostivă e cu oricine cere viața reală cu Dumnezeu.

M-a purtat mereu în Bisericile ei, închinate ei, și către oamenii care o iubesc pe ea. M-a purtat mereu spre Sfintele sale Icoane și spre Sfintele sale Odoare și spre minunile ei cele prea multe. Pentru că avem nevoie cu toții să o înțelegem pragmatic, ca de la suflet la suflet pe Maica lui Dumnezeu, pentru ca să ne fie acoperitoare și întăritoare în fiecare clipă a vieții noastre.

Vă spuneam și altădată: traduc Viețile lor, le citesc, mă închin lor, le scriu laude Sfinților lui Dumnezeu pentru ca să mă intimizez cu ei. Tot la fel, citesc despre Preacurata Stăpână și mă rog ei și scriu laude Preacuratei Stăpâne și slujesc în Bisericile ei și mă închin Sfintelor ei Icoane, pentru ca ea să fie mereu în viața mea, mereu cu mine. Pentru că noi trebuie să fim mereu cu Preacurata Stăpână și cu toți Sfinții și Îngerii Lui, mai mult decât suntem cu cei de pe pământ, atâta timp cât unirea cu ei, cu cei din cer, e cu totul duhovnicească și nu necesită să mergem undeva anume ca să îi întâlnim. Și, avându-i cu noi mereu, pentru că sunt uniți cu noi duhovnicește, îi avem pe toți membrii Împărăției cu noi și atunci înțelegem cum arată ei și ce fel de viață trebuie să ducem noi ca să fim ca ei.

Căci noi, iubiții mei, încă de acum, știm cum arată Sfinții și ce ne învață Sfinții și Îngerii Lui, și știm ce viață preaînaltă și preasfântă au. Pentru că noi ne unim duhovnicește cu ei mereu

și învățăm de la ei toată pacea, curăția și sfințenia. Noi învățăm de la Sfinți și suntem cu ei și cu Îngerii Lui, pentru că Biserica e Academia unde ne pregătim pentru întâlnirea și pentru viața veșnică cu Dumnezeu și cu cei ai Lui.

Biserica e Academia Lui, pentru că aici învățăm cea mai înaltă știință a lumii, adică teologia Lui cea veșnică. Dar tot Biserica e Stadionul olimpic al lui Dumnezeu, pentru că aici ne ascetizăm continuu, ne întrecem mereu cu noi înșine și cu timpul vieții noastre. Pentru că facem din timpul nostru veșnicie. Facem din timpul nostru odihnire veșnică. În Stadionul acesta, al lui Dumnezeu, alergăm ca să luăm cununa cea veșnică, medalia mântuirii. Iar când demonii ne doboară prin păcatele noastre, Biserica Lui ne e Spital curățitor și vindecător. Pentru că aici ne vindecăm pentru ca să alergăm în continuare, să alergăm neîncetat, să ne depășim toate așteptările noastre, pentru că Împărăția e scopul vieții noastre.

Tocmai de aceea, nu viața, nu banii, nu cariera, nu familia, nu înveșnicirea aici sunt scopurile vieții noastre, ci înveșnicirea cu Dumnezeu și cu toți Sfinții și Îngerii Lui e scopul nostru, e viața noastră, e împlinirea noastră. Dacă te îmbogățești mereu în El, în pacea, în curăția și în sfințenia Lui, atunci te ai pe tine, pentru că Îl ai pe El în tine.

– Perspectiva vieții veșnice, Părinte Dorin, subminează în noi rolul nostru social, familial, istoric? Oare, din cauza dorinței de a ne mântui și de a ne sfinți, nu ne minimalizăm viața de acum și rolul nostru social și istoric?

– Cei care fac acest lucru nu au înțeles că împlinirea noastră duhovnicească nu exclude viața noastră socială, de familie, rolul nostru în istorie. Ne putem mântui și sfinți în familia noastră, în profesia noastră, tocmai de aceea rolul nostru istoric e unul real și convingător. Pentru că atunci când muncești pentru Dumnezeu și nu pentru salariu sau pentru ochii lumii, faci lucruri reale, importante, dar și împlinitoare. Eu mă împlinesc prin tot

ceea ce fac în scrisul meu, în viața mea de familie, în slujirea mea. Fiecare dintre dumneavoastră la fel: vă împliniți și vă mântuiți și vă sfințiți prin tot ceea ce faceți în contextul unde trăiți și activați. Dacă ești Profesor trebuie să îți faci treaba cât poți de bine și să nu dorești să fii altcineva. Pentru că, dacă ești Profesor, atunci trebuie să te împlinești și să te mântui și să te sfințești ca Profesor, adică prin ceea ce spui, faci, scrii, înveți, educi. Dacă ești șofer, dacă ești brutar, dacă ești măturător, dacă ești avocat, dacă ești polițist, dacă ești medic, dacă ești politician, dacă ești parlamentar trebuie să faci ceea ce ai în fișa postului. Dar să le faci atât de bine pe toate încât să te simți împlinit cu ceea ce faci. Și ca să le faci bine pe toate trebuie să gândești uman, să gândești duhovnicește, să gândești spre binele oamenilor din fața ta și nu ca un robot.

Cele mai multe neplăceri le avem din partea celor care nu gândesc cu atenție, cu finețe, care nu se uită la urmările spuselor și ale faptelor lor. Le avem din partea celor care nu își țin cuvântul, care azi spun una și mâine fac alta, care nu-și știu meseria lor. Și tu te duci la profesionist crezând că el e un profesionist și afli că el e un gură cască. Căci, dacă nu își știe meseria, dacă nu știe legea, dacă nu știe să îți dea răspunsul, atunci e impropriu funcției sale sociale. Iar ca să fii propriu meseriei tale, funcției tale, valorii tale sociale, trebuie să fii cel care trebuie să fii.

De aceea, nu putem minimaliza niciodată educația, Școala, citirea continuă, învățarea continuă, pentru că viața e o continuă învățare. Chiar și cei care se eschivează continuu și spun că nu citesc, că nu învață, că n-au nevoie, învață mereu de la alții. Trag cu ochiul, învață, pentru că viața te învață să te acomodezi mereu la schimbări. Cei care minimalizau computerul în anii 90, acum caută să învețe să folosească telefonul, poșta electronică, conversațiile online, să folosească cardul electronic și să plătească online cu el. De ce? Pentru că mersul societății noastre este ascen-

dent, trebuie să înveți de la o zi la altă o sumedenie de lucruri, de legi, de obiceiuri sociale, pentru ca să fii în pas cu lumea. Și ca să înveți trebuie să vrei să fii mereu altul, pentru că societatea, dar și viața te constrâng să fii mereu altul.

Și apropo de cuvântul dat!...Sfinții Părinți ai Preacuratei Stăpâne au primit-o pe fiica lor, pe viitoarea Născătoare de Dumnezeu, prin rugăciune, prin cerere mare, dureroasă, către El. Și au făgăduit-o Lui înainte ca ea să se nască. Iar azi, noi prăznuim împlinirea făgăduinței lor față de Dumnezeu! Pentru că au dus-o la Templu pe Prunca Maria, pe fiica lor, pe cea închinată Domnului. Și-au ținut făgăduința cu sfințenie! Făgăduința lor n-a fost vorbe-n vânt, așa cum Îi făgăduim noi lui Dumnezeu multe și de toate și, când ne face bine, uităm și ne facem că n-am zis nimic...

Însă Dumnezeiasca Scriptură ne spune: „Rugați-vă și împliniți [εὔξασθε καὶ ἀπόδοτε][făgăduințele voastre] Domnului Dumnezeului vostru!" [Ps. 75, 12, LXX]. Ce vă rugați și ce făgăduiți, faceți! Pentru că Domnul se bucură când noi ne ținem făgăduințele, toate făgăduințele noastre față de El, căci și El Își ține toate făgăduințele Sale față de noi. Fiindcă El este „îndurător și milostiv, îndelung-răbdător și mult-milostiv și adevărat" [Ps. 85, 15, LXX]. Adevărat în toate spusele Sale față de noi. Căci legea Lui este adevărul [Ps. 118, 142, LXX].

Și Preacurata Stăpână a voit ceea ce au voit și părinții ei! Și „când a fost dusă la Templu, Preotul Domnului «a pus-o pe ea pe a treia treaptă a jertfelnicului și Domnul Dumnezeu a turnat har asupra ei [καὶ ἔβαλλε Κύριος ὁ Θεὸς χάριν ἐπ' αὐτήν]. Și a jucat [cu] picioarele ei și a iubit-o pe ea toată casa lui Israil»[326]. Pentru că ceea ce au dorit părinții ei a dorit și ea, dar, mai întâi de toate,

[326] Protoevanghelia lui Iacovos, 7. 3, în *The Apocryphal Gospels. Texts and Translations*, edited by Bart D. Ehrman and Zlatko Pleše, Pub. Oxford University Press, 2011, p. 48.

Dumnezeu Însuși a dorit-o pe ea, pe cea care a dăruit-o părinților ei prin asceză și prin făgăduință sfântă”[327].

Iar când copiii doresc binele părinților lor, când doresc binele real pe care îl învață de la părinții lor, arată rolul fundamental al educației creștine în viața oamenilor. Căci nu ai copii creștini dacă îi înveți cele bune pe la 10-15 ani, ci ai copii creștini dacă îi înveți cele bune încă din pântecele mamei lor. De acolo, de când sunt în pântece, începe educația creștină! Și educația creștină începe cu mersul la Biserică, cu împărtășirea continuă a părinților care nasc copii, cu viața lor creștină. Încă din pântece copilul trebuie să simtă slava lui Dumnezeu, bucuria și curăția, pacea și înțelepciunea. Părinții sunt primii duhovnici ai copilului, căci cu ei vorbești, cu ei te sfătuiești, cu ei te înveți binele. Și dacă te învață binele lui Dumnezeu, atunci binele Lui îl ai ca odihnă și bucurie veșnică, pentru că te-au învățat ce trebuie. Dar dacă te-au învățat poftele de mic, dacă te-au învățat cearta, zgomotul, lenea, nesimțirea, nemilostivirea, răutatea, tu le duci pe toate în spate, „binele” tău fiind moartea ta.

Căci de aceea oamenii spun că le e greu să se schimbe, că le e greu să facă ce vrea Dumnezeu: pentru că nu au făcut voia Lui de mici. De mici au fost învățați lucruri rele, lucruri contrare lui Dumnezeu. Iar obișnuințele lor păcătoase îi trag în jos. Dar dacă de mic ai învățat să muncești, să scrii, să înveți, să fii ascultător, să fii respectuos, să fii milostiv, să fii iubitor și înțelegător, nu ai probleme sociale și familiale, pentru că binele îți e prieten. Dar dacă ești bătăuș, mincinos, hoț, nesimțit de mic, binele nu-ți stă în caracter, pentru că nu te-ai învățat cu el. De aceea, e nevoie să înveți binele lui Dumnezeu, să ți-l faci haine de zi și de noapte, pentru ca să fii un om bun și corect.

---

[327] Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Praedicationes (vol. 18)*, Teologie pentru azi, București, 2022, p. 191.

Preacurata Stăpână a intrat și a rămas în Templu, pentru că și-a închinat viața cu totul lui Dumnezeu. Și acolo a fost învățată de Dumnezeu și hrănită dumnezeiește de Sfântul Arhanghel Gavriil[328]. Pentru că în Biserica Lui trebuie să rămânem în mod neîncetat ca să învățăm viața cu El. A veni la Biserică înseamnă a învăța mereu voia lui Dumnezeu[329]. Nu venim pentru a vedea lucruri trecătoare, de aici, ci pentru a vedea și a trăi viața veșnică cu Dumnezeu.

De aceea, iubiții mei, venirea la Biserică înseamnă a învăța mereu de la Domnul și a ne împărtăși mereu cu El. Venim ca să auzim și să facem voia lui Dumnezeu cu noi. Venim ca să ne unim cu El și El cu noi. Căci postul acesta e pentru curățire, pentru luminare, pentru sfințire neîncetată. E pentru a ne face tot mai sensibili, tot mai umani, tot mai copilărești în sufletul nostru, ca să Îl simțim cu adevărat pe Cel care S-a făcut Prunc pentru noi și pentru mântuirea noastră.

Mă bucur că ați cumpărat calendarele pe 2024, că vă spovediți și vă împărtășiți cu pace, că vă înnoiți interior! Dumnezeu să vă bucure și să vă întărească și să vă lumineze în tot ceea ce faceți! Amin!

---

[328] *Cf.* Mineiul pe decembrie, ed. BOR 1927, p. 334.

[329] Coming to the Church means always learning the will of God.

Predică la Duminica a 30-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[330],

începutul relației cu Dumnezeu este teologia Lui. Cine pornește de altundeva decât de la teologia Lui va avea multe carențe în viața lui de credință, va fi un extremist, pentru că nu va ști cine este El[331]. Pentru că atunci când vrei să știi cine este Dumnezeul tău și începi să citești mult despre El și despre voia Lui cu noi, atunci te îndrăgostești iremediabil de El. Și dacă te îndrăgostești de Dumnezeul tău, de Dumnezeul tuturor, de Dumnezeul mântuirii noastre, atunci crezi orice afirmație a Lui și înfăptuiești orice poruncă a Lui. Pentru că tu te raportezi la El, la Dumnezeul treimic, și nu la poruncile Lui rupte de El.

Ce i-a spus Domnul, în esență, celui πλούσιος σφόδρα [foarte bogat] [Lc. 18, 23, BYZ]? I-a spus: „Urmează-Mi Mie [ἀκολούθει Μοι]!" [Lc. 18, 22, BYZ]. Fii oriunde cu Mine! Și dacă el ar fi împlinit poruncile Lui și ar fi fost îndrăgostit de Dumnezeu în mod iremediabil, atunci ar fi mers imediat cu El. Pentru că așa fac îndrăgostiții: uită toate și pleacă unul după altul! Tânăra îndrăgostită își uită părinții, casa, prietenii și pleacă după el, după iubitul ei. Tânărul îndrăgostit face totul posibil pentru ca să fie cu iubita lui și pentru ca iubita lui să aibă de toate. Unii fură,

---

[330] Începută la 7. 50, în zi de miercuri, pe 22 noiembrie 2023. Plouă, 8 grade, vânt de 11 km/ h.

[331] the beginning of the relation with God is His theology. Whoever starts from somewhere other than His theology will have many shortcomings in his life of faith, he will be an extremist, because he will not know who He is.

mint, omoară pentru iubire, fac toate păcatele pentru iubire, pentru iubirea lor, pentru că vor neapărat să fie cu celălalt. Și de ce vor să fie cu celălalt? Pentru că celălalt înseamnă totul pentru ei!

Însă, dacă așa stă treaba cu oamenii, dacă iubirea unuia pentru altul e atât de puternică, cât de puternică este iubirea pentru Dumnezeu? Și cât de puternică este o vedem în viețile tuturor Sfinților, când ei nu s-au uitat la nimic al lor, când nu s-au uitat nici la viața lor și au trăit și au murit pentru El. Pentru că iubirea aceasta dumnezeiască pentru Dumnezeu, această sfântă iubire, ne face să renunțăm la toate pentru El, pentru că nimic nu merită în locul Lui. Nimic nu ne împlinește, nimic nu poate înlocui iubirea noastră pentru Dumnezeu. Căci atunci când Îl cunoști pe El și Îl iubești pe El și El ți se descoperă ție în mod personal, atunci te îndrăgostești pentru veșnicie de Dumnezeul nostru, de Cel Preafrumos și Preasfânt. Pentru că El nu are termeni de comparație cu nimeni și cu nimic. El este incomparabil, El este unic, El e mai presus de toate și umple toate, El ne cucerește cu totul întreaga noastră ființă. Pentru că în iubirea pentru El ne împlinim cu totul întreaga noastră ființă, căci El ne umple cu totul de slava Lui, dându-ne să trăim iubirea pentru El la cote inexprimabile. Simțirea iubirii Lui în vederile Sale cele dumnezeiești pe care ni le dăruie și în luminările Sale cele pentru noi e doborâtoare. O simți atât de mult și atât de intens încât crezi că o să mori din cauza simțirii iubirii Lui revărsate în noi.

Și când ai o asemenea iubire în tine, nu te mai uiți la ce ai și cine ești, pentru că tu ești cu totul al Lui. Și când Domnul îți spune să Îl urmezi și în clipa asta, azi, într-o anume lucrare, tu Îl urmezi, pentru că El îți spune în fiecare clipă ce să faci.

Căci asta înseamnă urmarea lui Hristos în viața noastră: urmarea Lui în orice clipă! Dacă El te luminează acum, în clipa de față, să faci o anume faptă bună, să începi un anume proiect teologic, o anume slujire, o anume făgăduință, atunci trebuie să

o începi. Și dacă o începi, atunci asculți de glasul Lui! Pentru că El ne călăuzește în fiecare clipă în viața noastră și, dacă ascultăm glasul Lui, voia Lui cu noi, atunci mergem bine în viața noastră, pentru că Îi urmăm Lui. Mergem după El și nu după noi, nu după alegerile noastre!

Dar ca să fii luminat de Dumnezeu în orice clipă, trebuie să știi cine este El. Trebuie să înveți teologia Lui, adică voia Lui cu întreaga existență. Trebuie să știi cine e, ce a făcut El, ce face și ce va face cu noi. Trebuie să le știi pe toate din scrierile sfinte ale Bisericii. Pentru că te îndrăgostești de Dumnezeu numai dacă afli tot adevărul Lui, toată voia Lui, toată frumusețea adevărului și a faptelor Lui[332].

Însă leneșii și autosuficienții nu citesc teologie, nu se nevoiesc cu învățarea voii lui Dumnezeu și de aceea sunt extremiști în viața lor. Au diverse mofturi, apucături, repulsii neortodoxe. Pentru că nu au echilibrul cunoașterii profunde a lui Dumnezeu. Ei citesc ce vor, când vor, termină repede studiul. Însă studiul lui Dumnezeu nu se termină niciodată[333]! Trebuie să știi teologie biblică, dogmatică, canonică, liturgică, istorică, iconografică, aghiologică, trebuie să știi tot ce spune Biserica. Fiecare zi e pentru studiu! Te trezești din somn, te rogi, treci la studiu! Citești pe unde poți, când poți, tot ce poți, dar crești pe fiecare zi în cunoașterea lui Dumnezeu. Și dacă crești în cunoașterea Lui și în evlavia față de El, crești în iubirea Lui. Și atunci nimeni nu te mai

---

[332] You must know them all from the holy writings of the Church. Because you fall in love with God only if you find out all His truth, all His will, all the beauty of His truth and deeds.

[333] But the lazy and the self-sufficient do not read theology, do not concern themselves with learning God's will, and that is why they are extremists in their lives. They have various whims, gripes, unorthodox repulsions. Because they do not have the balance of deep knowledge of God. They read what they want, when they want, finish the study quickly. But the study of God is never finished!

convinge cu basme, nimeni nu te mai poate scoate din calea ta cu amenințări, pentru că tu ești al lui Dumnezeu, tu știi cine este El, pentru că Îl ai pe El în tine prin slava Lui cea veșnică.

Citești mereu voia Lui și te umpli de iubirea Lui. Și pe fiecare zi te afunzi în pace, în curăție și sfințenie și nu în lupte interioare cu oamenii. Pentru că nu oamenii conduc lumea, nici demonii n-o conduc, ci Dumnezeu Însuși o conduce, dimpreună cu Sfinții și cu Îngerii Lui. Și dacă crezi în El nu te mai interesează conspirațiile globale, nici cataclismele posibile, nu te mai smintesc atrocitățile de tot felul, pentru că ai convingerea abisală că toate se fac din voia Lui și numai din voia Lui[334]. Iar voia Lui e mai presus de orice înțelegere a noastră. Voia Lui nu e ca voia noastră. Și voia Lui ne devine tot mai clară nu pe măsură ce ne războim cu El și cu oamenii, ci pe măsura iubirii noastre pentru El și pentru oameni. Căci iubirea ne deschide ochii tot mai mult și ne face să vedem abisal. Iubirea nu ne adoarme, ci ne trezește! Ne trezește la relația reală cu Dumnezeu și cu oamenii, în care fiecare cuvânt și gest contează[335].

Ce înseamnă să fii foarte bogat? Cât trebuie să ai ca să fii foarte bogat, extrem de bogat? Trebuie să ai tot pământul, tot universul ca să fii nespus de bogat? Și ce faci cu toată bogăția asta dacă îți este exterioară, e lângă tine și în tine ești gol? Cum punem bogăția din afara noastră în noi înșine? O punem așa cum ne-a spus Domnul duminica trecută: prin îmbogățirea în El [Lc. 12, 21]. Când dărui tot ceea ce ai și te dărui și pe tine în fiecare clipă, atunci introduci pe cele din afară în tine însuți. Pentru că dă-

---

334 And if you believe in Him, you are no longer interested in global conspiracies, nor possible cataclysms, you are no longer troubled by atrocities of all kinds, because you have the abysmal conviction that everything is done by His will and only by His will.

335 Love doesn't put us to sleep, it wakes us up! It awakens us to the real relation with God and with people, where every word and gesture counts.

ruirea a toate, dimpreună cu dăruirea de sine, înseamnă umplere a ta de slava Lui.

Cei care sunt Monahi sau Monahii și care cred că au lăsat toate pentru Domnul dacă sunt acolo, la Mănăstire, nu le-au lăsat pe toate cu adevărat. Pentru că pe fiecare zi trebuie să renunți la toate și la tine însuți dimpreună cu toate. De aceea, adevărații Monahi și adevăratele Monahii se nasc în fiecare clipă și nu atunci când se făgăduiesc lui Dumnezeu. Atunci e începutul, ca și pentru noi, Mirenii, Botezul. Dar noi, ca să fim creștini, ca să fim următorii lui Dumnezeu cu adevărat, trebuie să actualizăm Botezul nostru în fiecare clipă, adică totala noastră lepădare de Satanas, de vrăjmașul mântuirii noastre, și totala noastră alipire de Dumnezeul mântuirii noastre. Căci dacă ne mântuie doar Botezul sau făgăduințele monahale din trecut, fără o actualizare zilnică a lor în viața noastră, înseamnă că viața creștină n-are niciun conținut actual. Și, pentru mulți, în mintea lor, creștin înseamnă doar că a fost botezat odată, când era mic și că mai vine și el câteodată la Biserică, dar azi, acum, el trăiește indiferent religios. Pentru că nu se sfințește pe fiecare zi, nu se roagă pe fiecare zi, nu citește teologie pe fiecare zi, nu respiră pe fiecare clipă cu Dumnezeu. Și tocmai de aceea, când vorbești cu ei despre voia lui Dumnezeu, ei nu se raportează la El, ci la vreo spusă a Lui și o împlinesc cum vor, fără să caute consecințele reale ale împlinirii voii Lui.

Dar când Îl iubești pe El, pentru că Îl cunoști din tine însuți, împlinirea voii lui Dumnezeu înseamnă o lucrare cu consecințe continue în viața ta, pentru că El te curățește, te luminează și te sfințește prin fiecare rugăciune, slujire, milostenie, ascultare a Lui. Iubiți-vă unii pe alții sau iubiți pe vrăjmașii voștri, nu sunt porunci oarecare ale Lui sau ele nu se gândesc rupte de El. Ci, pentru că sunt plin de iubirea Lui, eu iubesc cu iubire sfântă pe toți oamenii și mă rog pentru ei și îi iert pe toți cei care se luptă cu mine, pentru că iubirea Lui mă învață din mine însumi să fac

asta și mă umple de multă pace și bucurie și încredințare dumnezeiască. De aceea, porunca Lui de a posti nu e o corvoadă pentru mie, pentru că, trăind-o, mă umplu de curăția și de sfințenia Lui. Porunca Lui de a nu-i judeca pe oameni nu e o corvoadă pentru mine, căci, împlinind-o, ea mă umple de pace și de multă înțelegere. Tot la fel, când împlinesc porunca de a nu desfrâna, ea nu e o calamitate pentru mine, pentru că mă umplu de curăția și de sfințenia Lui. Căci toate poruncile Lui mă duc la El, mă fac să Îl iubesc tot mai mult și mai mult pe fiecare clipă și, în același timp, poruncile Lui mă fac tot mai mult ca El Însuși. Pentru că mișcările mele interioare sunt tot mai mult ca ale Lui, tot mai dumnezeiești și nu pătimașe.

Și când El îți spune să Îi urmezi Lui, atunci nu te mai uiți la nimic, pentru că iubirea pentru El e toată viața ta. Și din iubire pentru El tu faci toate și rabzi toate și le slujești tuturor, pentru ca toți să se bucure de aceeași binecuvântare sfântă ca tine.

Nu, nu, nu! Nu averile sunt problema noastră, ci marea noastră problemă e neiubirea. Nu averile nu ne lasă să intrăm în Împărăția lui Dumnezeu, ci neiubirea noastră. Căci atunci când nu iubești, ești alipit de lucruri, pe când atunci când iubești, ești alipit de oameni și de Dumnezeu. Dar alipirea pătimașă de oameni nu are nimic de-a face cu alipirea dumnezeiască de Dumnezeu. Căci într-o altă parabolă a Lui, iubirea pentru soție a fost mai importantă decât iubirea pentru Dumnezeu [Lc. 14, 20]. Și o astfel de iubire e una bolnavă, e una pătimașă. Pentru că iubirea reală, sfântă, pentru soția ta, e o iubire care are la fundamentul ei iubirea pentru Dumnezeu. Tocmai pentru că Îl iubești pe El și El te-a învățat să iubești oamenii, iubirea ta pentru soția ta e una curată, e una sfântă, pentru că ea nu Îl exclude pe Dumnezeu. Și când faceți copii, iubirea pentru copii nu exclude iubirea pentru Dumnezeu, căci copiii sunt tocmai rezultatul iubirii de oameni, al acelei iubiri pe care Dumnezeu v-a învățat.

De aceea ne spune Domnul: „Cel care iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine [ὑπὲρ Ἐμε], nu este vrednic de Mine [οὐκ ἔστιν Μου ἄξιος]; și cel care iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe Mine [ὑπὲρ Ἐμε], nu este vrednic de Mine" [Mt. 10, 37, BYZ]. Cu atât mai mult cine iubește ceva din lumea asta, un lucru material, o funcție, un privilegiu, mai mult decât pe El, nu este vrednic de El, de iubirea Lui, pentru că nu Îl iubește pe El mai presus de toate.

Însă orice virtute dumnezeiască crește în noi în fiecare clipă. Iubirea, credința, nădejdea, răbdarea, pacea, bucuria, curăția, sfințenia cresc pe fiecare clipă în noi înșine, dacă le lucrăm, dacă le voim, dacă le iubim. Iubirea pentru soție, pentru copii, pentru slujirea lui Dumnezeu crește în fiecare zi, pentru că mereu facem câteva ceva pentru iubirea noastră. Nu le dăm copiilor doar azi să mănânce, ci le dăm în fiecare zi. Nu ne iubim soția doar când ne culcăm cu ea sau când îi facem un cadou, ci prin orice lucru pe care îl facem pentru ea și pentru familia noastră. Ne iubim prietenii prin orice cuvânt și faptă pe care le facem în viața lor și prin toată rugăciunea și fidelitatea față de ei. Și pacea crește în noi din rugăciunea pentru toți și din iertarea tuturor. Și răbdarea crește în noi prin iubirea față de toți și prin nerăzbunarea noastră. Și curăția crește în noi prin toată abținerea de la păcat și de la toată răutatea. Și tot binele lui Dumnezeu crește neîncetat în noi, adică virtuțile Sale cele dumnezeiești, dacă Îl cunoaștem pe El cu adevărat și dacă Îl iubim pe El din toată ființa noastră și dacă suntem plini de slava Lui.

Așadar, iubiții mei, formalismul religios, adică a te face că ești creștin, dar a nu trăi creștinește, nu ne ajută. Pentru că toată viața noastră creștină trebuie să ne facă Sfinți și nu farisei. Impostorii religioși îți arată faptele lor, ce fac ei după mintea lor și prin care cred că sunt „superiori" altora. Însă viața creștină e ce face Dumnezeu în tine, pentru că tu Îl urmezi pe El neîncetat. Dacă vrei să arăți ceva, atunci arată-L pe Dumnezeu din tine, arată că

ești intimul Lui cu adevărat, din cele pe care El le face în viața ta[336]. Căci cuvintele tale despre tine, lauda ta, e vană, e fără rost. Dar când El Își revarsă darurile Sale în tine și tu ai lucruri de la El, care confirmă viața ta cu El, atunci ești bogat în Dumnezeu, în prietenia cu El și nu în vorbe.

Mulți detestă moralismul nostru, excesul nostru de vorbe, pentru că simt că vorbele noastre spoliază sfințenia, pe când faptele noastre sunt rele. Dar, în același timp, se bucură să găsească oameni ai Bisericii falși, mincinoși, pentru ca să își îndreptățească păcatele lor. Pentru că își zic că și ei, cei ai Bisericii, păcătuiesc la fel, nefiind nicio diferență între aceia și ei. Numai că diferențele dintre noi și ceilalți sunt enorme...Și tocmai pentru aceea că Dumnezeu ne schimbă în fiecare zi. Pe unii mai puțin, pe alții mai mult, pe fiecare după viața lui. Dar ne schimbă! Și schimbarea noastră interioară, continua noastră schimbare e pentru că ne dăm pe noi înșine Lui. Că ne închinăm Lui întreaga noastră viață[337].

Mult spor în tot ceea ce faceți! Dumnezeu să vă întărească în toate cele bune și să vă bucure dumnezeiește! Amin!

---

[336] But the christian life is what God does in you, because you follow Him unceasingly. If you want to show something, then show on God from you, show that you are truly the intimate with Him, from what He does in your life.

[337] And our inner change, our continuous change is because we give ourselves to Him. That we worship Him our whole life.

Predică la pomenirea Sfântului Apostol Andreas, Apostolul României [30 noiembrie 2023]

Iubiții mei[338],

când Sfântul nostru Apostol Andreas [Ἀνδρέας] a fost judecat de ipatul/ proconsulul Egheas [Αἰγέας] al Patrei[339], el i-a spus acestuia că idolii lui nu sunt dumnezei, ci sunt demoni prearăi și vrăjmași ai neamului omenesc[340]. Pentru că atunci când propovăduiești adevărul cel mântuitor unor oameni păgâni trebuie să începi cu adevărul suprem: cu revelarea lui Dumnezeu în viața lor. Și când Îl revelezi, când Îl descoperi pe Dumnezeu în viața lor, atunci le înlocui dumnezeul lor fals cu adevăratul Dumnezeu, cu Făcătorul a toate. Pentru că dumnezeul cel fals e unul mincinos, e o poveste de adormit copiii și cultul adus lui este închinarea lor la demoni, pe când adevăratul Dumnezeu, Cel care a făcut și susține în existență toate, e însăși viața noastră, a tuturor, pentru că El este izvorul întregii existențe. Și trebuie să strici falsa închinare din popor, pentru ca poporul să se închine adevăratului Dumnezeu, Celui care a făcut toate.

Și când Sfântul Andreas a venit la noi, în Dobrogea, el asta a făcut mai întâi de toate: l-a înlocuit pe zeul Zamolxis în inimile

---

[338] Începută la 7. 26, în zi de luni, pe 27 noiembrie 2023. Cer senin, minus un grad, vânt de 6 km/ h.

[339] *Passio Sancti Andreae Apostoli* 1. 2, în *Acta Apostolorum Apocrypha*, post Constantinum Tischendorf, denuo ediderunt Ricardus Adelbertus Lipsius et Maximilianus Bonnet, pars prior, Lipsiae, apud Hermannum Mendelssohn, MDCCCXCI [1891], p. 3.

[340] *Passio Sancti Andreae Apostoli* 2, 4-5, în Idem, p. 4.

geto-dacilor[341] cu Dumnezeul treimic, cu Dumnezeul a toate. Și i-a învățat că adevărata nemurire e cea primită de la El pentru viața trăită în curăție și în sfințenie. Și prin aceasta a stricat cultul lor păgân, a desființat jertfele lor umane[342], i-a făcut din barbari creștini. Pentru că a extins și aici Biserica lui Dumnezeu, umplându-i și pe strămoșii noștri de slava lui Dumnezeu.

Căci ce a însemnat pentru strămoșii noștri venirea Sfântului Andreas la ei? A însemnat învierea lor din morți! Pentru că, așa cum spusese Domnul: „cei care vor auzi, vor trăi" [In. 5, 25, BYZ]. Cei morți în păcatele lor, când vor auzi glasul lui Dumnezeu, când vor auzi propovăduirea apostolică a Lui, dacă se vor pocăi, vor trăi. Pentru că viața reală e viața cu Dumnezeu, e viața plină de slava Lui. Și când Sfântul Andreas a venit la noi, el ne-a înviat și ne învie pe noi continuu, pentru că Biserica întemeiată de el aici dăinuie până azi, din marea milă a lui Dumnezeu față de noi toți.

Sfântul Andreas i-a vorbit îndelung persecutorului său despre taina Crucii[343], pentru ca să înțeleagă faptul că Fiul lui Dumnezeu S-a răstignit pentru mântuirea noastră și că el însuși e gata să moară pentru Domnul. Pentru că atunci când ești gata să mori pentru Domnul, tu arăți că El este viu în tine. Iar a muri pentru El înseamnă a te lăsa martirizat pentru credința în El. Însă, atunci când omori pe altul crezând că acest lucru e „un act al credinței", atunci arăți că nu ești un om credincios, ci un om rău, un om care nu iubești oamenii.

Sfântul Andreas a fost întemnițat, pentru că persecutorul a vorbit cu el până ce s-a mâniat[344]. Nu a mai putut să suporte adevărurile Sfântului. Și nu a mai putut să le suporte, pentru că

---

[341] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Religia_dacilor.

[342] Ibidem.

[343] *Acta Apostolorum Apocrypha*, op. cit., p. 5, 9, 10, 14-15.

[344] Idem, p. 16.

discuția cu el era una falsă. Pentru că nu dorea să știe adevărul lui Dumnezeu, ci dorea doar să afle ce crede Sfântul Andreas. Și când nu dorești adevărul de la oamenii credinței, atunci vorbești fără finalitate cu ei. Pentru că adevărata discuție este una transfiguratoare. E una care te schimbă în bine. Dar când discuți pentru ca să te contrazici, pentru ca să negi, pentru ca să ironizezi, pentru ca să denigrezi, atunci nu te schimbi deloc, ci te afunzi în necredința, în răutatea, în părerea falsă de sine.

A doua zi a fost judecat din nou[345]. Și când persecutorul i-a vorbit despre jertfele zeilor[346], Sfântul Andreas a devenit categoric cu el, numindu-l fiul morții și paiul pregătit pentru focul cel veșnic[347]. Pentru că a spus adevărul despre el: că era mort prin păcatele lui și, datorită credinței lui păgâne, el va fi aruncat în focul cel veșnic al Iadului. Și când vorbești fără menajamente cu cineva, spre folosul lui, dacă omul se pocăiește, el recunoaște că l-ai scos din Iad și îți mulțumește pentru adevărul spus cu brutalitate, dar dacă consideră sfătuirea lui drept o jignire, el rămâne în păcatele lui, în moartea sa, pentru că nu se leapădă de credința lui cea rea.

Și Dumnezeu, prin fiecare lucru mustrător, dureros din viața noastră, dorește să facă acest lucru cu noi înșine: să ne deschidă ochii. Dorește să ne facă să ne vedem păcatele noastre și să ne pocăim pentru ele. Fie că e vorba că pierdem bani, că avem un accident de mașină, că rămânem fără serviciu sau că suferim o oarecare neplăcere, El dorește mereu să ne trezească din somnul nesimțirii noastre. Pentru că scopul Lui nu e să ne facă să suferim, ci să ne facă să fim corecți cu noi înșine. Și a fi corect cu tine însuți înseamnă a face voia lui Dumnezeu, cea care te împlinește. Pentru că, dacă nu dorești să faci voia Lui, a Făcă-

345 Idem, p. 18.
346 Idem, p. 19-20.
347 Idem, p. 21.

torului tău, care e împlinirea ta veșnică, vei suferi și aici, dar cel mai mult vei suferi veșnic. Pentru că suferințele de aici sunt incomparabile cu suferințele cele veșnice ale celor din Iad.

Persecutorul a poruncit ca Sfântul Andreas să fie biciuit îndelung, după care l-a sfătuit să nu moară degeaba. Pentru că el considera martiriul Sfântului o moarte în zadar, fără rost. Însă Sfântul Andreas i-a mărturisit că el este robul Crucii lui Hristos și dorește moartea pentru El, ca să scape de chinurile cele veșnice ale păcătoșilor[348].

În aparență, ambii vorbeau despre moarte, însă numai Sfântul Apostol Andreas vorbea despre adevărata moarte a omului, despre cea care te mântuie. Pentru că a muri pentru Domnul înseamnă a te mântui, pe când a muri ca om păcătos, ca om necredincios, înseamnă a coborî în Iad, în chinurile cele veșnice.

Și Sfântul Andreas îi spune lui Egheas că patima lui va fi de doar o zi, va fi cea de acum, pe care el i-o provoacă, pe când a persecutorului său nici peste mii de ani nu se va sfârși[349]. Și nu se va sfârși, pentru că chinurile lui vor fi veșnice.

Cum a răspuns persecutorul la acest mare adevăr, la adevărul despre viața lui din veșnicie? Ca un om fără de minte! L-a legat de Cruce pe Sfântul Andreas, pentru ca să se chinuie îndelung[350]. Însă Sfântul Andreas s-a bucurat că moare în acest fel[351]. Pentru că prin moartea sa a intrat în Împărăția lui Dumnezeu, în Împărăția tuturor celor care se veselesc pentru veșnicie.

Dar nu numai el a intrat în Împărăția lui Dumnezeu, ci intră în Împărăția Lui toți cei care trăiesc în Biserica lui Dumnezeu și se sfințesc neîncetat. Iar pentru noi, pentru rodul slujirii sale de

---

[348] Idem, p. 22.
[349] Idem, p. 23.
[350] Idem, p. 23-24.
[351] Idem, p. 24-25.

peste veacuri, Sfântul Andreas se roagă neîncetat, pentru ca Domnul să ne dăruie nouă mare milă[352].

Și din mila lui Dumnezeu, din mila Lui cea prea mare față de noi, și azi prăznuim sfânta sa pomenire de peste an, pomenirea Apostolului și a Ocrotitorului nostru. Că Andreas înseamnă bărbătos sau curajos[353]. Și pe noi, pe românii săi, Sfântul Andreas ne-a îmbărbătat și ne-a încurajat două milenii, pentru ca să stăm tari în credința noastră, pe care el ne-a propovăduit-o. Și ne încurajează și ne îmbărbătează și pe mai departe, prin sfintele sale rugăciuni, pentru ca Biserica României, sădită de el aici, să n-aibă sfârșit.

Căci cea mai mare dramă a lumii e când Biserica dintr-o parte a lumii decade. Când ea se rupe de la izvorul vieții, de la harul lui Dumnezeu. Și te rupi de El, când te desparți mai întâi de revelarea Lui cea făcută în tine însuți. Ruperii de adevăr îi urmează ruperea de slava Lui. Căci atunci când cazi din adevărul Lui, din tot adevărul Lui, cazi și din slava Lui cea veșnică.

De aceea, iubiții mei, a sta în tot adevărul și în toată slava Lui înseamnă a trăi dumnezeiește în Biserica Sa. Și a trăi dumnezeiește înseamnă a trăi în poruncile Lui. Pentru că poruncile Lui ne umplu de slava Lui neîncetat, fiindcă ele ne fac tot mai mult ca El. Și postul, slujirea, rugăciunea, milostenia noastră ne umplu mereu de slava Lui și de multă cuviință dumnezeiască, pentru că ne umplu tot mai mult de viața Lui. Iar toate au sens când le citim și când ne nevoim și când înțelegem voia lui Dumnezeu, pentru că toate cele ale Bisericii au legătură interioară.

Teologia Bisericii are legătură interioară cu Slujbele Bisericii, pentru că ele sunt consecința revelării lui Dumnezeu în viața noastră. Slujbele au fost scrise de Teologi, adică de oameni

---

[352] Aluzie la troparul său, *cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1321/sxsaintinfo.aspx.

[353] *Cf.* https://en.wiktionary.org/wiki/Ἀνδρέας.

plini de revelarea lui Dumnezeu. Și, în Slujbele Bisericii, noi găsim teologia Bisericii și experiența mântuirii noastre. Tot ceea ce noi trăim bisericește găsim exprimat în teologia Bisericii. Pentru că orice experiență duhovnicească pe care o avem e consecința vieții noastre bisericești. Dar și toate ispitele și necazurile noastre sunt consecințe directe ale vieții noastre bisericești. Pentru că ele au rolul de a ne cizela continuu interior.

Și postim acum nu doar pentru că aceasta e cutuma Bisericii, ci pentru că noi avem nevoie de postul lui Dumnezeu. Noi avem nevoie de tot ceea ce se petrece în Biserica lui Dumnezeu. Orice rugăciune e pentru noi și orice bucurie e a noastră. Și bucuriile noastre bisericești sunt bucurii sfinte, sunt bucurii care rezultă din viața noastră cu Dumnezeu și ele ne dinamizează continuu.

De aceea, cu bucurie dumnezeiască trăim azi ziua cea sfântă a tuturor românilor, pomenirea cea de peste an a Sfântului Apostol Andreas, Părintele nostru, căci ne bucurăm pentru ziua cea duhovnicească a tuturor românilor. Iar mâine, de ziua națională, ne bucurăm și instituțional și militar și național, pentru că e ziua românilor de aici și de pretutindeni, e ziua națiunii noastre celei binecuvântate de Dumnezeu.

La mulți ani tuturor și multă pace, bucurie și împlinire! Și Dumnezeul nostru, Cel iubitor de oameni, să ne întărească pe mai departe în tot lucrul cel bun, pentru ca Lui să Îi slujim neîncetat și cu El să fim pururea, așa cum ne dorește și Sfântul Andreas, Părintele nostru! Amin!

Predică la Ziua Națională a României [1 decembrie 2023]

Iubiții mei[354],

ne-am născut în România nu din întâmplare, ci din voia lui Dumnezeu. Pentru că El așa a voit pentru noi. Ne-am născut într-o familie și am învățat limba de la părinții noștri. De aceea, moștenim limba română de la ei, de la cei care ne-au născut și crescut, pentru că și ei au moștenit-o de la părinții lor. Odată cu limba, moștenim și pământul pe care ne-am născut. Pentru că putem merge oriunde în România, în pământul nostru, pe care l-am moștenit de la părinți. Cine sunt strămoșii noștri e foarte important pentru noi, cât și ce credință aveau. Pentru că am moștenit și credința de la ei. Iar credința noastră e apostolică, e primită de la Sfântul nostru Apostol, de la Sfântul Andreas, și întru ea ne mântuim în fiecare secol. Pentru că, dimpreună cu întreaga Biserică a lui Dumnezeu de pretutindeni, noi trăim duhovnicește, slujind, scriind, predicând în limba română.

Orice limbă a lumii poate fi o limbă a Bisericii[355]. În care se poate sluji, scrie și predica voia lui Dumnezeu. Și pentru asta trebuie ca oamenii care o vorbesc să intre în Biserica lui Dumnezeu în mod sacramental, adică prin Botez, Mirungere și Euharistie. Căci creștin ajungi nu prin naștere, ci prin nașterea din nou, pe care o realizează în noi aceste 3 Sfinte Taine ale introducerii noastre în Biserică. Pentru că suntem scoși de Dumnezeu prin ele din mâinile lui Satanas și El ne umple de slava Lui cea veșnică și Se unește cu noi în mod sacramental. Și astfel introduși în

---

[354] Începută la 14. 07, în zi de luni, pe 27 noiembrie 2023. Soare, 8 grade, vânt de 16 km/ h.

[355] Any language of the world can be a language of the Church.

Biserica Lui, noi suntem ai Lui, suntem creștini, suntem ortodocși.

În rugăciunea de la Tedeumul de 1 decembrie, noi Îi mulțumim Domnului pentru toate binefacerile Sale față de poporul nostru, pe care l-a unit într-o singură țară românească și creștină[356]. Pentru că unirea e de la Dumnezeu, pe când discordia e de la potrivnicul nostru. Și în aceeași rugăciune, noi cerem ca Domnul să reverse în Slujitorii Săi neîncetat harisma lepădării de sine, așa cum a revărsat-o în Sfinții Săi Apostoli[357]. Pentru că atunci când ne rugăm să se facă voia lui Dumnezeu în noi, noi ne lepădăm de voia noastră, pentru ca să fim învățați voia Lui cu noi. Căci dacă El nu ne revelează voia Lui cu noi, nu știm ce să facem, înspre ce să mergem. Dar când El ne luminează și aflăm voia Lui, atunci o împlinim cu bucurie, pentru că vedem în mod clar că voia Lui ne împlinește.

România se definește ca stat național (art. 1, 1), ca stat al tuturor românilor, iar teritoriul României e declarat în Constituție ca fiind inalienabil (art. 3, 1), de neînstrăinat[358]. Însă fundamentul Statului Român se datorează unității poporului român și solidarității dintre membrii ei (art. 4, 1)[359]. Atât unitatea, cât și solidaritatea, sunt două virtuți profund umane, pentru că sunt profund creștine. Creștinii sunt una între ei, pentru că sunt una în Hristos Dumnezeu. Și ei sunt solidari pentru că sunt membrii aceluiași trup al lui Hristos Dumnezeu.

Însă, dacă negi legătura de credință a românilor, negi și unitatea și solidaritatea lor de două milenii. Pentru că, dacă nu mai

---

[356] *Tedeum la Ziua Națională a României*, în *Carte de Tedeum*, Ed. IBMO, București, 2017, p. 65.

[357] Idem, p. 66.

[358] *Cf.*

https://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=act2_1&par1=1#t1c0sosba1.

[359] Ibidem.

au aceeași credință, ei nu mai se simt una și, în același timp, nu se mai ajută reciproc. Constituția ne spune că România e a tuturor, că e a tuturor etnicilor ei (art. 4, 2), însă ea se numește România de la români, deși etnicii conlocuitori sunt diverși. Dar când se vorbește despre unitatea poporului român, Constituția nu se referă la alți etnici, ci la etnicii români, care sunt creștini ortodocși. În România, bineînțeles, există mai multe etnii și nu de azi sau de ieri, ci de mult timp. Însă altele etnii fac parte din România, nu din poporul român, care are o singură credință și aceea e primită de la Sfântul Apostol Andreas.

Mai pe scurt, unitatea României e dată de unitatea poporului român, popor care face parte, în marea sa majoritate, din Biserica României. Biserica României e de două milenii, la fel și poporul român, pe când Statul Român se constituie la 1 decembrie 1918. Tocmai de aceea, în această zi binecuvântată, avem Ziua Națională a României[360]. Dar nu acești 105 ani de statalitate ne-au făcut unitari și solidari pe noi, românii, ci conștiința noastră etnică s-a născut în Biserica lui Dumnezeu și ea ne-a păstrat uniți peste veacuri, până la primele orânduiri statale românești și până azi. Pentru că Biserica ne-a păzit limba și mântuirea noastră, păstrându-ne în adevăr, în firescul vieții cu Dumnezeu.

Limba română e o limbă sfântă, pentru că în ea s-a slujit și se slujește lui Dumnezeu. Biserica a păstrat limba română nealterată, limba poporului român, pentru că i-a vorbit pe limba lui. Și poporul a resimțit Biserica lui Dumnezeu ca acasa lui, pentru că el s-a născut creștin și nu a fost creștinat cu forța. Propovăduirea sfântă a Sfântului Apostol Andreas și întemeierea Bisericii aici de către el și păstrarea ei de urmașii lui duhovnicești sunt cartea de naștere a Bisericii românești și a poporului nostru și a continuității lor de două milenii. Pentru că toate aceste secole de credință și de continuitate românească sunt și secole de unitate

[360] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Ziua_națională_a_României.

și de solidaritate sfântă. Poporul român a fost un singur popor, pentru că a avut o singură credință și un singur scop în viață: să rămână în istorie. Și când vrei să rămâi în istorie ca un popor profund și echilibrat, trebuie să rămâi ca popor al lui Dumnezeu.

Tocmai de aceea, iubiții mei, de ziua tuturor românilor, noi nu sărbătorim doar statalitatea României, ci, în primul rând, perenitatea românilor și a credinței lor creștine. De la un secol la altul, românii au fost creștini, au fost poporul lui Dumnezeu și ei au vorbit limba lor, limba română. O limbă profundă, melodioasă și plină de gravitate sfântă. Ale cărei opere pot fi traduse în orice limbă a lumii, pentru că au profunzimea, eleganța și frumusețea lor unică. Și pe măsură ce cunosc și înțeleg tot mai multe limbi ale lumii, pe atât mă umplu de admirație pentru limba mea, pentru limba română, pentru că mă scufund tot mai mult în abisalitatea ei. În modul ei de a vorbi despre noi și despre Dumnezeu și despre oricare om al lumii[361].

Mă simt deschis tuturor și profund uman, pentru că trăiesc într-un popor foarte uman, pentru că e profund creștin. Marile opere și invenții ale românilor sunt bunuri ale întregii umanități, pentru că sunt făcute cu această deschidere universală, cosmică. Pentru că atunci când faci ceva, trebuie să faci serios, trebuie să faci pentru toți și în mod definitiv. Ca toți să se bucure de munca ta, de crezul vieții tale.

Așadar, iubiții mei, să ne bucurăm și să ne veselim întru Domnul, întru Cel care ne ține în unire sfântă pe fața întregului pământ! Pentru că și aici, în țară, și în afară, când românii se întâlnesc și se bucură unii cu alții, se întâlnesc și se bucură ca frați, ca fiii aceluiași popor și al aceleiași Biserici. Căci noi avem

---

[361] And as I know and understand more and more languages of the world, the more I am filled with admiration for my language, for the romanian language, because I immerse myself more and more in its abyssality. In its way of speaking of us and of God and of every man in the world.

un popor, o Biserică și o limbă și pentru toate acestea Îi mulțumim neîncetat lui Dumnezeu. Pentru că El ne unește neîncetat, El ne face în mod continuu una și ne păstrează ca o națiune unitară a Lui.

La mulți ani tuturor românilor de aici și de pretutindeni! Dumnezeu să vă bucure și să vă întărească mereu întru slujirea Lui! Amin!

Predică la Duminica a 31-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[362],

când Domnul le vorbea despre moartea și despre învierea Lui [Lc. 18, 32-33], „cuvântul acesta era ascuns [κεκρυμμένον] de ei", de mintea lor, și nu îl înțelegeau [Lc. 18, 34, BYZ], deși nouă ni se pare evident. Însă nouă ni se pare evident pentru că știm toată desfășurarea vieții Domnului, dar ei nu o știau pe atunci. La fel stau lucrurile cu toate profețiile Domnului care deja s-au împlinit: acum sunt evidente, clare, bătătoare la ochi, dar când nu se împliniseră încă, ele erau o mare taină. Și erau o mare taină, pentru că nu știa nimeni cum se vor petrece lucrurile, cum se vor împlini în fapt.

De aceea, ceea ce este evident pentru unii, este cu totul necunoscut pentru alții. Și lucrurile deja întâmplate sunt necunoscute multora, pentru că nu le cunosc în fapt. Nu le-au citit, nu au aflat despre ele. Însă, dacă despre unele lucruri istorice putem afla cu toții, când vine vorba să înțelegem experiența teologică, duhovnicească, istorică, științifică a marilor oameni ai lumii, ea nu e la îndemâna oricui, pentru că experiența altora cere să ai experiență, specializare în acel domeniu.

Iar oamenii comozi aruncă imediat ceea ce necesită specializare, muncă, efort, neintroducându-se niciodată în domeniul experienței. Fapt pentru care știu date periferice, dar niciodată date din interiorul experienței. Pentru că experiența altora cere să ai și tu experiența directă a lucrurilor.

---

[362] Începută la 7. 50, zi de marți, 28 noiembrie 2023. Cer înnorat, un grad, vânt de 2 km/ h.

În domeniul teologiei, spre exemplu, mulți cred că e de ajuns să citești cărți teologice pentru ca să știi teologie. Însă teologia nu începe odată cu cărțile, ci cu curățirea ta de patimi, cu luminările dumnezeiești pe care le ai și cu vederile dumnezeiești pe care le primești din partea lui Dumnezeu. Față în față cu Scriptura, cu cărțile patristice și teologice, tu ești orb, nu vezi nimic esențial, nimic profund în ele, dacă nu te luminează Dumnezeu la fiecare rând pe care îl citești. Și nu te luminează, dacă tu nu ai o relație reală cu El. Pentru că în relația reală cu El se înțelege și se scrie teologia Bisericii.

Însă, mulți au înțeles că trebuie să facă teologie pe baza luminărilor dumnezeiești ale Sfinților, a vedeniilor și a profețiilor lor, dar fără să aibă o viață duhovnicească reală. Și combină ideile din experiențele Sfinților după cum cred ei că e mai bine, lăsând să se vadă de la o poștă faptul că nu au experiență duhovnicească. Dar ca să înțelegi că ei sunt șarlatani și nu teologi, trebuie să fii un om duhovnicesc și un profund teolog. Pentru că, ceea ce pentru tine e clar, e evident, e foarte frumos și abisal în interiorul experienței dumnezeiești, pentru ei sunt doar operații mentale, calcule umane. Fiindcă ei le potrivesc după cum cred că e mai bine și nu știind foarte clar adevărul lucrurilor, experiența dumnezeiască ca atare. De aceea, afirmații peste afirmații șocante, dezgustătoare, denigratoare, minimalizatoare la adresa Sfinților și a cărților lor. Pentru că nu stau față în față cu cărțile și să vadă ce este în ele, cu harul lui Dumnezeu, ci ei pleacă urechea la tot felul de opinii și de ziceri, care n-au de-a face cu textul, cu realitatea lui.

Și, din acest motiv, una spun Sfinții și alta spun comentatorii lor. În loc să te ducă în interiorul cărții, ei neagă cartea cu totul, prin afirmații rele, pentru că așa este inima lor. Și de ce e rea inima lor? Pentru că nu se curățesc de patimile lor, nu vor viața cu Dumnezeu, cea plină de virtuți dumnezeiești, dar vor „să scrie” teologie. Și când „scriu” teologie, ei batjocoresc teologia,

denigrează viața cu Dumnezeu, te duc la probleme lăturalnice, dar niciodată la miezul teologiei Sfinților. Pentru că nu îi interesează adevărul care ne mântuie, ci pierderea de timp. Și cum ei pierd timpul toată ziua, se miră când tu vrei lucruri serioase, profunde, adevărate, pentru că ei nu își pun problema adevărului în mod serios.

De aceea, a nu ști nu li se pare o povară sufletească, ci o stare „normală" a omului. Însă, când tu ești creștin, când ești luminat de Dumnezeu cu slava Lui, cum să fii un om neștiutor, când pe tine te învață Dumnezeu cele ale Sale?

– Și când mă învață El cele ale Sale?!

– În orice clipă și în orice zi te învață! Pentru că Dumnezeu te luminează mereu prin ce auzi, prin ce faci, prin ce trăiești, ca să înțelegi lucrurile Sale. Să înțelegi cine ești și ce poți și spre ce te îndrepți. Iar orice zi liturgică și orice carte și orice experiență de viață sunt luminarea noastă continuă, prin care noi învățăm lucrurile lui Dumnezeu, voia Lui cu noi.

Orbul care cerșea în Ieriho [Ἰεριχώ] a învățat să se roage. Să strige teologic către Domnul. Căci el striga, zicând: „Iisuse [Ἰησοῦ], fiule al lui David [υἱὲ Δαυίδ], miluiește-mă [ἐλέησόν με]!" [Lc. 18, 38, BYZ]. Și el a învățat să se roage de nevoie, după cum și noi învățăm să ne rugăm de nevoie. Căci până nu ajungem să ne conștientizăm păcatele noastre, nu știm să ne rugăm. Nu ne interesează rugăciunea. Dar când ajungem să înțelegem că suntem păcătoși, foarte păcătoși, cei mai păcătoși oameni înaintea lui Dumnezeu, atunci învățăm pe fiecare zi să ne rugăm, din aceea că ne rugăm mult, neîncetat față de El.

Rugăciunea isihastă e rugăciunea orbului din Ieriho, e rugăciunea care ne învață să ne rugăm și, rugându-ne neîncetat, să Îl cunoaștem pe El și, prin El, și pe noi înșine. Rugăciunea e cunoaștere, e curățire, e luminare, e sfințire, e înțelepțire dumnezeiască. Pentru că nu puțina rugăciune te învață să te rogi, ci multa rugăciune, nespus de multa rugăciune, prin care tu Îl cauți pe El,

pe Cel care te mântuie. Și Cel care te mântuie e mereu cu tine, dar nu ești și tu mereu cu El. Și ai nevoie de mult strigăt către El, de un strigăt neîncetat, pentru ca să înțelegi că El te vede, dar tu nu Îl vezi. Și El, Cel care te vede, e cu tine, dar tu nu ești cu tine însuți, tu nu îți vrei binele. Și nu îți vrei binele, pentru că stai departe de izvorul binelui, de Dumnezeu Însuși.

Când teologia înseamnă numai scris, iar nevoința duhovnicească înseamnă doar un subiect teologic, experiența îndumnezeirii nu înseamnă nimic. Pentru că experiența aceasta înseamnă totul, când relația cu Dumnezeu înseamnă alipirea de El continuă.

Ești orb și îngâmfat, dar „scrii" teologie. Nu ești luminat de Dumnezeu, dar „traduci" Scriptura. Nu vezi nimic în tine, dar „vezi" în alții. Și aceasta pentru că se încurajează diletantismul teologic și duhovnicesc, oportunismul eclesial, obscurantismul teologic și nu experiența reală a vieții cu Dumnezeu, adică sfințenia. Pentru că sfințenia, care e viața reală a creștinilor, e tratată de ei ca un subiect tabu și nu familiar, fiind evacuată din viața Bisericii.

Și cum arată o Biserică sfântă fără creștini cu viață sfântă? Cum arată singura Biserică a lui Dumnezeu pe pământ cu oameni orbi duhovnicește? Cum arată Biserica Lui fără teologi reali și fără credincioși reali și fără Sfinți reali? Căci dacă sfințenia nu e o realitate comună, cotidiană, realitatea tuturor în Biserică, atunci suntem în Biserică sau nu? Dacă Biserica e una, sfântă, catolică și apostolică, atunci noi ne asumăm întreaga teologie a Bisericii și pe toți Sfinții ei sau ce vrem, ce ne place nouă?

Însă Biserica n-are de-a face cu mofturile noastre. Și nici cu orbirile noastre. Asumarea vieții Bisericii e una personală, apoi comunitară. Pentru că mai întâi de toate intrăm în Biserică în mod sacramental, apoi ne asumăm comuniunea cu toți cei credincioși Lui. Mai întâi optăm pentru relația cu Dumnezeu, după care învățăm relația cu întreaga comuniune a Bisericii. Și când

vine vorba de viața noastră, primul la care ne raportăm e Dumnezeu și, dimpreună cu El, la toată Biserica Lui. Pentru că ne uităm la Capul Bisericii, pentru ca să ne înțelegem locul în trupul Său sacramental. După cum ne uităm la sufletul nostru, pentru ca să știm ce să facem cu trupul nostru.

Dacă ne uităm, însă, mai întâi la cei de lângă noi și ne dor mai degrabă smintelile lor decât lipsa noastră de iubire pentru Dumnezeu și pentru aproapele nostru, atunci contează mai mult unii oameni, cei care ne-au făcut o impresie proastă, decât Dumnezeul mântuirii noastre. Și cei care se rup cel mai ușor de Biserică, sunt cei care, în aparență, spun că sunt foarte iubitori de Dumnezeu. Și își motivează ruperea lor de Biserică pe baza smintelilor oamenilor, sminteli care le-au „distrus" credința în El.

Numai că iubirea pentru Dumnezeu nu poate fi distrusă de nimeni și de nimic, pentru că ea se bazează pe iubirea Lui, pe nevoia primordială de El, de Dumnezeul nostru. Când Îl iubești pe El, Îl vrei numai pe El. Și viața noastră bisericească decurge din relația cu El, cu Dumnezeul nostru. De aceea, oamenii nu te pot sminti în credința ta, pentru că relația ta e cu El și nu cu oamenii. Noi suntem oameni credincioși, pentru că El ne-a născut din nou și ne-a făcut fiii Lui duhovnicești. Cei care ne smintesc, frații noștri, sunt frați cu noi în credință, dar nu de ei depinde credința noastră, ci de El. Noi trebuie să ni-i asumăm pe toți, pe toți membrii Bisericii, rugându-ne și suferind pentru toți. Iar păcatele lor nu trebuie să ne răcească în iubirea noastră de Dumnezeu și de aproapele, ci, dimpotrivă, să ne umple de și mai multă iubire. Pentru că vedem că viața curată, viața cu Dumnezeu, ține de iubire și nu de păcat.

Când oamenii, orbiți de demoni, păcătuiesc, ei nu își fac un bine, ci fac un rău tuturor. Pentru că răul din ei îi contaminează și pe alții. Ei sunt un rău ambulant, un rău viu, pentru că duc peste tot miasma păcatului. Și duhoarea păcatului e mai oribilă decât neridicarea gunoiului din fața blocului, pentru că e o du-

hoare de Iad. Și cei care simt duhovnicește, simt acest miros de Iad în oameni și în anumite locuri, pretutindeni pe unde se păcătuiește. Dar dacă nu îți simți duhoarea din tine, îți dai cu parfum și pari fericit, când tu ești nefericire veșnică.

Mulți vor să tăcem și noi! Să nu mai scriem, să nu mai vorbim, să nu mai publicăm, să nu mai fim. Când orbul striga, oamenii îl certau. Îl certau ca să tacă [Lc. 18. 39, BYZ]. Însă orbul n-a tăcut, ci striga și mai mult către Domnul [Ibidem]. Și striga, pentru că dorea să vadă [Lc. 18, 41]. Și noi, cei care ne rugăm neîncetat, dorim să vedem neîncetat, să vedem veșnic, să Îl vedem pe El veșnic. Și numai El ne poate da să Îl vedem, pentru că El ne curățește spre vederea Lui.

Și când mi-am luat teza doctorală despre vederea lui Dumnezeu, nu am luat-o pentru că era o temă insolită, ci pentru că ea este nevoia noastră cotidiană, ea e scopul vieții noastre, ea e împlinirea noastră. Căci scopul vieții noastre e să Îl vedem pe El și nu să rămânem pururea orbi[363]. Pentru că a fi orb înseamnă a sta departe de El, pe când a-L vedea pe El înseamnă a fi cu El și a primi de la El darurile Sale cele bogate și dumnezeiești.

Și când Domnul i-a dat vederea orbului, El i-a spus: „Vezi [Ἀνάβλεψον]! Credința ta te-a mântuit pe tine [ἡ πίστις σου σέσωκέν σε]” [Lc. 18, 42, BYZ]. Pentru că credința ta în Mine te-a făcut să strigi ca un nebun, enervându-i pe toți din jurul tău. Dar, când vrei să te vindeci, trebuie să îți asumi nebunia sfântă de a striga mereu către Domnul. Când vrei să te vindeci de orbirea ta sufletească, atunci strigi, strigi neîncetat spre El și nu te lenevești. Strigi ca din gură de șarpe, strigi cu durere și cu nădejde, pentru că știi că El te aude. Și când Se milostivește de tine, după

[363] And when I took my doctoral thesis about the sight of God, I didn’t take it because it was an unwonted theme, but because it is our quotidian need, it is the goal of our life, it is our fulfillment. For the purpose of our life is to see Him and not to remain blind forever.

ce tu te smerești cu adevărat, primești toate cele ale vindecării tale de la El, de la Dumnezeul slavei.

Așadar, iubiții mei, mergerea spre Domnul înseamnă strigarea continuă spre El. Și strigarea spre El, adică rugăciunea noastră, e pe măsura credinței noastre în El. Căci te încrezi în El pe măsura la cât Îl iubești și la cât vrei să fii cu El. Iar El îți dăruie ție pe măsura inimii tale, a iubirii tale față de El, pentru ca să fii îmbelșugat în iubirea ta pentru El și pentru toți oamenii și pentru întreaga făptură. Amin!

Predică la pomenirea Sfântului Nicolaos, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei [6 decembrie 2023]

Iubiții mei[364],

în F. Ap. 20, 35 avem un cuvânt agrafon[365] al Domnului foarte important pentru viața Sfântului Arhiepiscop Nicolaos, Părintele nostru. Pentru că el și l-a însușit la modul exemplar. Căci Domnul a spus: „Fericit este mai mult a da decât a lua [Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν]" [BYZ]. Iar toată viața sa a fost o continuă dăruire, o continuă milostivire față de oameni. Pentru că s-a dăruit și a dăruit toate cele ale sale oamenilor, pentru ca oamenii să se simtă ajutați și iubiți.

De aceea, în mod minunat, când am început platforma noastră *Teologie pentru azi* de ziua lui, pe 6 decembrie 2006, am făcut și noi același lucru: ne-am însușit cuvântul Domnului că a dărui înseamnă a te împlini, a te umple în milostivirea față de oameni. Pentru că fiecare carte dăruită înseamnă o tot atâta deschidere față de oameni, o tot mai mare iubire a lor. Pentru că toată munca noastră editorială este o expresie a comuniunii, a dăruirii, a dialogului viu, continuu[366].

---

[364] Începută la 14. 31, în zi de joi, pe 30 noiembrie 2023. Soare, 6 grade, vânt de 11 km/ h.

[365] Cuvântul ἄγραφον [nescris] e folosit aici pentru cuvintele Domnului care nu sunt în Evanghelii, ci în alte părți ale Scripturii și la Sfinții Părinți, *cf.* https://en.m.wikipedia.org/wiki/Agrapha.

[366] Therefore, in a wonderful way, when we started our platform *Theology for Today* on his day, December 6, 2006, we did the same thing: we appropriated the word of the Lord that to give means to fulfill yourself, to fill yourself in mercy towards people. Because each gifted book means an equal openness to people, a greater love for them. Because all our

Și când te dărui continuu, te împlinești neîncetat. Și nu mai aștepți ca alții să vină spre tine, ci vii tu spre ei. Și vii, pentru ca să îi iubești, să îi ajuți, să îi ajuți să se simtă oameni. Căci marea problemă a lumii noastre este tocmai neîmbrățișarea ei, neiubirea ei. Nu are cine să stea de vorbă cu ea, să o asculte, să o înțeleagă, să o vindece de neiubire. Pentru că atunci când ajuți, când ajuți dezinteresat pe cineva, atunci îl vindeci de neiubire. Căci îi arăți că oamenii nu sunt minimalizați continuu, nu sunt socotiți robii intereselor altora, ci în ochii tăi ei sunt prietenii tăi.

De aceea, a dărui înseamnă a te regăsi pe tine însuți. Și când te regăsești pe tine, te regăsești în relația de prieten, de compătimitor cu oamenii, de împreună-ajutător al lor pe calea mântuirii. Căci Sfântul Pavlos ne îndeamnă: „Purtați-vă unii altora poverile/ greutățile [Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε] și așa împliniți legea lui Hristos [καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ]!" [Gal. 6, 2, BYZ].

Și legea lui Hristos este, în esența ei, iubirea pentru Dumnezeu și pentru oameni. Și când Îl iubim pe Dumnezeu cu adevărat, atunci purtăm greutățile altora, poverile lor, iubirile și necazurile lor în inima noastră, ca unii care îi ajutăm să își trăiască viața.

Și cum altfel ne apropiem de oameni decât prin dialogul sincer și prin prietenia cu ei? Și când oamenii ni se confesează, când ne spun bucuriile și durerile lor, noi devenim părtași la viața lor. Și îi sprijinim în mod real prin aceea că ne facem prieteni ai lor, împreună-rugători cu ei, împreună-purtători ai poverilor lor interioare.

Iubirea e o mare povară, la fel și cunoașterea, la fel și continua curățire de patimi, dar și durerea, dar și tristețea, dar și așteptarea sunt poveri, mari poveri ale omului. Când iubești, vrei

---

editorial work is an expression of communion, of giving, of living, continuous dialogue.

să afli, vrei să înțelegi, vrei să fii iubit. Prietenii tăi sunt oglinzile în care te privești. Cine îți vrea binele, te sfătuiește să mergi pe calea ta. Pentru că fiecare om are calea lui de care trebuie să își dea seama.

Dar când iubești pe cineva nu ai numai răspunsuri, ci și întrebări. Cel din fața ta este un tărâm necunoscut. Și ca să îl parcurgi interior trebuie să îl înțelegi, să vorbești îndelung cu el. Povara dialogului continuu e povara dragostei[367]. Dar dragostea noastră, care are nevoie continuă de dialog, de mărturisire, de sinceritate brutală, e povara care ne eliberează de neiubire. Pentru că e mai greu să fii neiubit decât să vorbești continuu, să te destăinui continuu.

Ce facem cu durerea vie, neașteptată? O vorbim și pe ea! Totul e de vorbit și nimic de tăcut! Mi-am făcut din durerile mele cărți, mărturisiri, eliberări. N-am ținut durerea în mine, pentru că durerea e boală. Și boala durerii te aruncă în singurătate, în frică, în deznădejde, în neîmplinire continuă[368].

Trebuie să Îi spunem durerile noastre Domnului, să I le spovedim! Iar El va scoate durerile din noi și ne va umple de pacea Lui. Pentru că atunci când ții durerile în tine, nu Îl lași pe El să domnească în tine. Dar când îți arunci durerile ca pe niște haine uzate, Îl lași pe El să facă curățenie în tine și să te bucure.

Căci atunci când semeni în trup, culegi stricăciune [φθοράν] [Gal. 6, 8, BYZ]. Mănânci și bei mult și apoi le dai afară, le evacuezi la wc, și asta a fost toată împlinirea ta pe o zi. Pentru că bagi în trupul tău numai ce e stricăcios, perisabil. Și ce bagi în tine, aia ai: stricăciune. „Dar cel care seamănă întru Duhul [ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ Πνεῦμα], din Duhul va secera viața cea veșnică [ἐκ

---

[367] The burden of continuous dialogue is the burden of love.

[368] I made my pains into books, confessions, releases. I didn't keep the pain inside me, because the pain is a disease. And the disease of pain throws you into loneliness, into fear, into hopelessness, into continuous unfulfillment.

τοῦ Πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον]" [Ibidem]. Cel care seamănă în el rugăciune pentru alții, milostenie, dialog, prietenie sfântă, acela va secera viața cea veșnică, pe cea din Dumnezeu. Pentru că acelea pe care le bagă în el în mod duhovnicește, acelea rămân în el și îl fac om al lui Dumnezeu și om pentru oameni.

Sfântul Patriarh Proclos al Constantinopolului îl numea pe Sfântul Nicolaos: „steaua dimineții, omul ceresc și îngerul cel pământesc"[369]. Pentru că le-a sădit în sine pe cele ale lui Dumnezeu și a devenit ca El pe pământ: plin de milostivire față de oameni. Și când îi umpli de daruri pe oameni, ei te văd ca o lumină în viața lor și așa și ești, pentru că cel ce te pune în lumină e cel care te iubește.

Și cine e cel care e indiferent față de tine? Cel care n-are timp de tine, care nu îți dăruie nimic, care nu te zidește. Și nu vrea să te zidească, nu vrea să poarte cu tine poverile tale, pentru că nu dorește să poarte nici durerile lui. Și când suferim precum câinii singuri, bătuți și alungați de către toți, ne închidem în durerea noastră, ne înmulțim durerea, în loc să o aruncăm afară din noi. Căci a vorbi despre durerea noastră înseamnă a ne vindeca de ea, dar, în același timp, înseamnă a ne apropia de oameni, a ne umaniza tot mai mult. Pentru că avem nevoie tocmai de acest lucru: de îmbrățișarea oamenilor și de înțelegerea lor.

Când a fost hirotonit Episcop, el a fost ales de Dumnezeu pentru această mare slujire dumnezeiască. Căci Episcopii care l-au ales, îl așteptau pe primul care vine la Biserică, potrivit unei vedenii a unuia dintre ei. Și când a venit Sfântul Nicolaos și le-a vorbit în mod smerit, Episcopii au înțeles că viața lui virtuoasă e în acord cu voia lui Dumnezeu și l-au ales Episcop[370]. Căci dacă

---

[369] *Cf.* https://www.stnicholascenter.org/who-is-st-nicholas/stories-legends/classic-sources/saint-proclus.

[370] *Cf.*

îl alegi pe cel care voiește Dumnezeu, pui lumină mare în Biserică. Dar dacă pui pe cine nu trebuie, El îl acceptă pentru hirotonia lui, dar e o dramă pentru mulți. Fiindcă nu-i luminează pe oameni, ci îi întunecă. Și exemplul rău întunecă inima omului!

Tocmai de aceea, azi, prin Sfântul Nicolaos, noi avem în fața noastră „canonul credinței și icoana blândeții [κανόνα πίστεως καὶ εἰκόνα πραότητος]”[371], cum ne spune troparul său. Pentru că el e plin de dreapta credință a lui Dumnezeu, dar și de blândețe față de toți. Însă, cel care ne învață blândețea față de toți, este și Învățătorul înfrânării [ἐγκρατείας Διδάσκαλον][372]. Cel care ne învață să postim, dar, totodată, să ne și abținem de la tot răul, de la tot păcatul.

– Ce înseamnă că a arătat Bisericii sale „adevărul lucrurilor [ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια]”?

– I-a arătat cuvintele și virtuțile dumnezeiești din el însuși! Căci mulți dintre noi credem că sunt de ajuns doar cuvintele frumoase de la predică, pentru ca oamenii să ne considere oameni credincioși. Dar nu așa stau lucrurile! Predica adevărată e omul credinței. Fiecare se predică pe sine, își predică cunoașterea de la Dumnezeu pe măsura lui. Și dacă predicile noastre sunt una și viața noastră e alta, atunci nu mărturisim adevărul lucrurilor, nu mărturisim adevărul vieții noastre cu Dumnezeu, ci un fals grosolan. Pentru că predicăm una și facem alta[373]. Dar când predicăm ceea ce trăim, ceea ce înțelegem, ceea ce ne luminează

---

https://www.stnicholascenter.org/who-is-st-nicholas/stories-legends/classic-sources/symeon-the-metaphrast.

[371] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Dec/Deco6.html.

[372] Ibidem.

[373] The true sermon is the man of faith. Everyone preaches himself, preaches his knowledge from God according to his measure. And if our sermons are one thing and our life is another, then we are not testifying to the truth of things, we are not testifying to the truth of our life with God, but a grossly falsehood. Because we preach one thing and do another.

Dumnezeu, atunci predicăm ceea ce trebuie, predicăm cu adevărat, pentru că vorbim despre înțelegerile noastre sfinte primite de la Dumnezeu.

Și așa făcea și Sfântul Nicolaos: predica ceea ce trăia și viața lui era o continuă predică, o continuă lumină vie pentru toți! De aceea, el a câștigat cu smerenia pe cele înalte [τῇ ταπεινώσει τὰ ὑψηλά], cu sărăcia pe cele bogate [τῇ πτωχείᾳ τὰ πλούσια][374]. S-a smerit, pentru ca să le înțeleagă pe cele dumnezeiești și s-a dăruit mereu, pentru ca să se îmbogățească în Dumnezeu. Nu și le-a ținut pe ale sale pentru sine, ci le-a dăruit tuturor, de aceea a devenit Părintele tuturor, adică inima caldă și bună care îi iubește pe toți.

De aceea, iubiții mei, ceea ce spunem, ne trădează sufletul. Dar și tăcerile noastre spun cine suntem noi. Pentru că sufletul nostru vorbește prin cuvinte, dar și prin tăceri. Există tăceri bune și foarte bune, dar și tăceri perfide, meschine, josnice. Cine tace, când trebuie să îmbrățișeze și cine întoarce capul, îl loc să dăruie, rămâne în tăcerea lui rea. Și tăcerile rele sunt marile noastre păcate. Pentru că tăcem ca niște nesimțiți, tăcem ca niște ingrați, tăcem ca niște oameni mici la inimă[375].

Sfântul Nicolaos vorbea în inima lui cu Dumnezeu, vorbea despre toți. Dacă tăcerile noastre sunt pline de rugăciuni, ele nu ne fac morminte văruite, ci lumini dumnezeiești. Lumini de la care se aprind și alții în dorul lor de Dumnezeu.

Faceți daruri, iubiții mei, și fiți daruri pentru oameni! Fiți bucurie mare în viețile oamenilor și nu tristețe! Pentru că lumea toată are nevoie de bucuria care mântuie, care te eliberează de neiubire. Amin!

---

[374] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Dec/Dec06.html.

[375] And the bad silences are our great sins. Because we are silent like unfeeling, we are silent like ungrateful people, we are silent like small people at heart.

Predica la 17 ani de creație online [6 decembrie 2023]

Iubiții mei[376],

în 2023 am mai adăugat, cu harul lui Dumnezeu, încă 4. 140 de pagini la Catedrala *Teologie pentru azi*. La această frumoasă și sfântă Catedrală a nevoinței duhovnicești. Și acestea se adaugă la cele 55.986 anterioare[377], rezultând 60. 126 de pagini. Pentru că în 2023 am mai publicat încă 14 cărți:

1. *Istoria literaturii române (vol. 8)* (815 pagini),
2. *Bucuria de a fi cu Adam* (191 pagini),
3. *Istoria literaturii române (vol. 9)* (520 pagini),
4. *Facerea (ediția LXX)* (230 pagini),
5. *Facerea (LXX, ediția liturgică)* (198 pagini),
6. *Apocalipsis (ed. BYZ)* (98 pagini),
7. *Apocalipsis BYZ (ediția liturgică)* (82 pagini),
8. *Episcopul în viața Bisericii* (187 pagini),
9. *Epistola către Romei (ediția BYZ)* (94 pagini),
10. *Epistola către Romei BYZ (ediția liturgică)* (79 pagini),
11. *Praedicationes (vol. 19)* (577 pagini),
12. *Vorbiri de Facebook (vol. 11)* (487 pagini),
13. *Bucuria comuniunii (vol. 12)* (364 pagini),
14. *Twitter pentru azi (vol. 10)* (218 pagini).

Și sunt bucuros și mulțumit cu ceea ce am putut să fac. Pentru că pe toate le-am făcut fără să ies din ritmul vieții și al slujirii mele zilnice. Cu alte cuvinte, timpul meu liber, în marea

---

[376] Începută la 17. 05, zi de joi, pe 30 noiembrie 2023. Cer înnorat, 7 grade, vânt de 10 km/ h.

[377] *Cf.* Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș, *Praedicationes (vol. 19)*, Teologie pentru azi, București, 2023, p. 206.

lui parte, a devenit creație și dăruire. Și pe mine și pe soția mea ne împlinește această dăruire de sine, pentru că ne personalizează în mod abisal.

Oamenii te întreabă, mai mult sau mai puțin ironic, ce îți iese ție din cărți. Dacă scoți bani de pe urma lor. Dar ceea ce îmi iese mie din cărți e mai mult de mii de ori decât banii. Pentru că banii sunt o punte spre ceva anume, dar nu o împlinire. Ceea ce te împlinește e ce pui în tine, ce faci din tine, cât de mult te îmbogățești tu în Dumnezeu prin ceea ce faci.

Și cărțile noastre sunt o îmbogățire continuă în Dumnezeu și nu o capitalizare oarbă a lor. Pentru că oamenii momentului, care au transformat industria cărții într-o tarabă de prețuri oarbe, când pun un preț la carte, îl pun miop. Scrii *Filocalia* pe Google, dai căutare, și afli că Filocalia 1, ed. 2018, costă 58, 80 de lei, pe când Filocalia 2, ed. 2017, costă 26, 39 de lei, cu reducere de la 35 de lei. De ce? Pentru că nu îi interesează valoarea cărții, abisalitatea ei, ci costul de producție. Și așa, pui Filocalia la un preț de nimic, când ea e o valoare inestimabilă a umanității, și pe un roman „de succes" îl valorizezi mai mult decât pe o traducere a Dumnezeiești Scripturi, pentru că autorul e „celebru" sau a câștigat un premiu.

Dar Filocalia e cea mai mare frumusețe a lumii, pentru că e adevărata ei personalitate. Iar Dumnezeiasca Scriptură e vorbirea abisală a lui Dumnezeu către noi, e fundamentul adevărului lumii. Marile cărți ar trebui să fie cele mai scumpe posibil. Așa cum sunt de scumpe tablourile sau sculpturile oamenilor de geniu[378]. Însă, ca în fotbal, dai milioane de euro pe un jucător care o vâră în poartă, dar dai 50 de lei pe o carte de geniu. Și valoarea,

[378] But the Philokalia is the greatest beauty of the world, because it is its true personality. And the Divine Scripture is the abyssal speech of God to us, it is the foundation of the truth of the world. The great books should be the most expensive possible. Just as the paintings or sculptures of men of genius are expensive.

în capitalism, n-are nimic de-a face cu normalitatea, ci e o vânzare oarbă, la grămadă, a lucrurilor.

De aceea, întrebarea simplistă, dacă se scoate bani din cărți e una cu un răspuns jalnic: oricât de mulți s-ar scoate e o nimica toată pe lângă valoarea adevăratelor cărți ale lumii. Cartea nu e ceva făcut în serie, ci e o operă unică. Iar eu am valoarea cărților mele, a cărților pe care le scriu și le editez, și știu că valoarea lor e foarte mare. Nu și le-ar permite decât puțini oameni, dacă le-aș vinde la prețul lor, la prețul lor real.

De aceea, eu am optat pentru calea evanghelică de a valora cărțile. Și nu iau bani pentru ele, ci le dărui! Dar le dărui, pentru că așa mă îmbogățesc inestimabil în Dumnezeu și nu sărăcesc niciodată[379]. Cei care intră în jocuri piramidale[380], așteaptă să se umple de bani în timp scurt, dar alții fac bani pe seama lor. Câștigul lor e unul infim pe lângă al celor care au pus totul la cale.

Însă, în industria mea, a cărții făcute cu Dumnezeu, cărțile pe care le public îmi sunt plătite de El și nu de oameni, iar plata Lui este incalculabilă. Pentru că El mă plătește cu multe vederi și luminări sfinte, cu multă înțelepciune și profunzime, cu multă pace și bucurie, cu simplitate și cu smerenie. Lucruri pe care nu le-aș putea avea niciodată, dacă cineva mi-ar da oricât de mulți bani ar dori[381].

---

[379] Therefore, I opted for the evangelical way of valuing books. And I don't take money for them, but I give them! But I give them, because in this way I become inestimably rich in God and never become poor.

[380] A se vedea:

https://newsweek.ro/actualitate/cat-de-usor-iau-romanii-tepe-pe-internet-jocul-de-tip-caritas-este-foarte-popular-in-romania.

[381] But, in my industry, of the book made with God, the books I publish are paid for by Him and not by men, and His payment is incalculable. Because He rewards me with many holy visions and illuminations, with much wisdom and depth, with much peace and joy, with simplicity and

Banii sunt și nu sunt, dar prezența lui Dumnezeu e o continuă fericire dumnezeiască. Și El economisește banii noștri de așa manieră, încât putem prospera în fiecare zi în creația noastră. Pentru că a crea înseamnă, în primul rând, a ne lăsa conduși de Dumnezeu și a ne bucura întru slava Lui.

Târgurile de carte clasică, în foaie, sunt desuete în epoca onlineului, pentru că acum totul se poate face rapid și cu profesionalism și cu eficiență maximă în online. N-aș fi putut să editez 14 cărți personale într-un an, dacă aș fi stat în ritmul de melc al editurilor clasice, și asta fără să ies din ritmul vieții mele. Am slujit, am călătorit, m-am odihnit, m-am bucurat alături de Doamna mea Preoteasă, dar am și scris, tradus și editat. Nu trebuie să merg cu ele prin țară și prin lume, nu trebuie să vorbesc ore întregi despre ele, pentru că pe toate le pot face online, imediat, dându-ți cartea în față și vorbindu-ți despre ea în multe feluri.

Peste ceva vreme, dacă se iscă discuții productive, dacă e nevoie de remanieri, de îmbogățiri ale textelor, scoatem noi ediții ale cărților noastre. Pentru că, în definitiv, toate cărțile noastre vor intra în colecția *Opere complete*, în ediția definitivă de scriitor. Spre asta tindem, fiecare dintre noi, în mod firesc[382].

Dar până atunci, a publica înseamnă a comunica, înseamnă a fi viu duhovnicește, înseamnă a fi productiv în mod real. Pentru că, în măsura timpului nostru liber, neconsumat de viața personală și de slujbele noastre, cărțile acestea sunt modul nostru de a vă îmbrățișa în mod continuu. Căci, prin ele, arătăm că suntem disponibili, că suntem proprii dialogului, că ne problematizăm în mod real despre viața Bisericii și a lumii.

---

humility. Things I could never have if someone gave me however much money he wanted.

[382] Because, in definitive, all our books will enter in *the Complete Works* collection, in the definitive author's edition. This is what each of us, naturally, strives for.

În comparație cu cei care scriu pe teme la modă, noi scriem pe temele fundamentale ale vieții omului. Dacă începe un război, nu trebuie să scriem imediat despre războiul cu pricina, iar dacă are loc o calamitate, nu rămânem blocați la ea, pentru că ne interesează viața omului în totalitatea sa și nu conjunctural. Nu ne interesează colțurile de umbră ale extremismului și nici răfuielile maligne cu diverși oameni. Pentru că scrisul nostru e aflare a adevărului, e umplere de pace, e comuniune. Și tocmai de aceea, nu ne interesează să pierdem timpul în dispute interminabile, dacă preopinenții noștri au deja un parcurs stabil în aria erorilor fundamentale de experiență.

Nu pot fi sceptic în domeniul dialogului cu noile generații, pentru că excepțiile sunt regula. Pentru mine nu masa unei generații are ceva de spus, ci acele repere fundamentale ale ei. Care ies, deodată, în văzul tuturor, prin operele lor, și ne bulversează. Și noi am făcut la fel în generația noastră! Nu am așteptat să ne cheme nimeni, să ne ovaționeze cineva, să ne ajute cu tot dinadinsul, ci ne-am făcut treaba cum am știut mai bine. De aceea, s-a dovedit faptul că cel mai înțelept lucru e să muncești, să muncești zilnic, lăsându-te în toate condus de Dumnezeu. Pentru că munca nu poate fi înlocuită de nimeni[383].

În comparație cu acum 17 ani, când era mult pustiu ideatic la nivel online, lucrurile stau mult mai bine. Proiectele editoriale, finanțate masiv sau gratuite, sunt tot mai multe. Oamenii dialoghează tot mai asumat și creează tot mai dezinvolt. Crisparea, certurile, spamurile, ieșirile în decor s-au tot diluat. Pentru că a crescut tot mai mult înțelegerea importanței spațiului online ca spațiu al nostru, al tuturor. Unde noi ne manifestăm și ne legiti-

[383] Therefore, it has been proven that the wisest thing is to work, to work daily, allowing yourself to be guided by God in everything. Because the work cannot be replaced by anyone.

măm. Iar delegitimarea e tot la fel de ușoară, dacă uiți cine ești și ce ai făcut până acum și te manifești iresponsabil.

La mulți ani tuturor și multă putere de a ne citi pe mai departe! Pentru că nimic nu se termină...Amin!

Predică la Duminica a 27-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[384],

sărbătoarea este spre odihnirea și bucuria duhovnicească a oamenilor, pentru că oamenii vin la Biserică pentru ca să se odihnească și să se bucure întru Domnul. Vin la Biserică pentru ca să se odihnească, să se adune în ei înșiși, pentru ca să se bucure cu pace, pentru ca să se spovedească Domnului și să se împărtășească cu El. De aceea și Domnul învăța în sinagogile lui Israil în ale sabaturilor [ἐν τοῖς σάββασιν] [Lc. 13, 10, BYZ], pentru ca să îi odihnească în mod real, duhovnicește, pe oameni.

– De ce Dumnezeiasca Scriptură folosește forma de plural pentru sabat, când se referă la o zi anume de sabat?

– Pentru ca să sublinieze faptul că a ține sabatul înseamnă a ține toate sabaturile Sale. Așa cum spune și noi: a ține sărbătorile nu înseamnă a merge doar la unele sărbători la Biserică, ci a fi în toate sărbătorile la Biserică. Și Domnul, în Scriptură, folosește adesea forma de plural pentru sabat pentru ca să sublinieze necesitatea prăznuirii tuturor acestor zile. Pentru că a le prăznui pe toate cele ale Domnului înseamnă a prăznui zilele Sale cele sfinte.

Și Domnul îi învăța pe oameni în zilele de odihnă, de sărbătoare, pentru că sufletele noastre au nevoie să prăznuiască în mod real, bucuros. Și prăznuirea înseamnă și catehizare sau învățare a credinței, înseamnă și cântare cu toată inima, înseamnă și rugăciune împlinitoare, înseamnă și jertfire de sine, înseamnă și iubire de aproapele, înseamnă și curățire pentru Domnul și împărtășirea cu El. Pentru că toată ființa noastră trebuie să

[384] Începută la 17. 04, în zi de sâmbătă, pe 2 decembrie 2023. Cer înnorat, 13 grade, vânt de 2 km/ h.

se închine și să slujească Domnului, dar, în același timp, să se descopere ca parte vie din comunitatea Bisericii.

Și când Domnul Își îndreaptă privirea spre femeia cu duh de neputință [πνεῦμα ἀσθενείας] în ea [Lc. 13, 11, BYZ], adică cu un demon în ea, care îi aducea acea stare de neputință, El Se manifestă ca un om care gândește duhovnicește și nu trupește ziua de odihnă, ca unul care o socotește o zi a faptelor bune, împlinitoare. Căci El îi învăța pe oameni, făcea cea mai mare faptă bună pentru ei, pentru că îi umplea de adevărul Său. Dar când vedea suferința în cineva anume, El o vindeca imediat, pentru că adevărata faptă bună e sănătatea integrală a omului: și sufletească și trupească.

Iar după 18 ani de gârbovire [Ibidem], să fii vindecată de sărbătoare, când ești adunată înaintea Domnului, chiar de El Însuși, a fost cea mai mare sărbătoare din viața acestei femei, pentru că reala și profunda bucurie a omului e reala prăznuire a lui. Noi venim la Biserică, vrem să intrăm în duhul sărbătorii, în starea pe care ea o cere, dar nu prea reușim totdeauna. Și nu reușim, pentru că sărbătoarea cere o anume stare interioară, iar noi avem grijile, neîmplinirile, bolile, durerile, lacrimile noastre...

Vine Nașterea Domnului, praznicul ne cere să fim copii la inimă, să fim generoși, să fim buni, iar noi nu știm cum să ne închidem în case și să nu vorbim cu nimeni. Să nu dăm nimic nimănui. Și când venim la Biserică avem o stare mult prea depărtată de starea coborârii Lui la noi, a smeririi Sale nesfârșite față de noi, încât ne rușinăm pentru ceea ce nu suntem. Fiindcă praznicul ne cere simplitate și smerenie, ne cere iertare și milostivire, iar noi suntem vânători de iluzii. Iluzia salariului mai mare, iluzia vacanțelor exotice, iluzia confortului nestingherit de nimeni ne populează și credem că ele ne vor odihni. Dar odihna adevărată e aici! E ascultarea de cuvântul Lui, e închinarea în fața Lui, e slujirea Lui, e împărtășirea cu Sine. Pentru că de aceea nu intrăm

în duhul praznicelor: pentru că nu le împlinim cerințele lor duhovnicești.

Când Statul ne dă zile de odihnă, el se gândește și la sufletul nostru, nu doar la trupul nostru. Pentru că Biserica i-a propus aceste zile. Și Biserica i-a propus ca de marile sărbători să fim acasă, pe lângă toate duminicile, pentru ca să ne odihnim sufletele și trupurile noastre. Când îți odihnești la Biserică sufletul și trupul și ți le umpli de slava lui Dumnezeu, vii acasă cu poftă de mâncare și de viață, mănânci și te culci puțin, și simți că ești în praznic, că prăznuiești. Dar dacă stai toată sărbătoarea acasă, la televizor, văzând filme sau jucându-te pe telefon, nu prăznuiești, nu te odihnești, ci te obosești, pentru că odihna începe cu slujirea lui Dumnezeu și nu cu îngrășarea lenei.

Și Domnul îi învăța pe oameni, dar îi și vindeca de sărbătoare, pentru că reala sărbătoare e bucuria dumnezeiască. Când te vindeci de patimi, prăznuiești, când faci bine, prăznuiești, când asculți de Dumnezeu, prăznuiești. Adică te bucuri interior, te simți împlinit, pentru că simți că faci ceea ce trebuie.

Domnul o eliberează de slăbiciunea ei [Lc. 13, 12, BYZ], pentru că o eliberează de demonul gârbovirii. Și multe gârboviri, multe aplecări spre păcate, avem fiecare dintre noi. Suntem aplecați spre bani, spre plăcere, spre confort și nu ne place munca, slujirea lui Dumnezeu, întrajutorarea. Vrem vieți simple și frumoase, fără griji și fără boli, dar păcătuim în neștire. Iar păcatele noastre îi atrag în noi pe demoni, ei ne populează, nu mai vedem sensul vieții noastre, nu ne mai găsim odihna, nu ne mai găsim împlinirea, pentru că dracilor nu le place la Biserică.

Dacă te duci la restaurant, la cazino, la all inclusive, la bordel, demonii se simt bine în tine, pentru că le place confortul tău necredincios, acela în care uiți de Dumnezeu și de sufletul tău. Dar dacă e să te ducă cineva într-un pelerinaj, pe la Biserici, pe la Mănăstiri, să te pună la eforturi ascetice, la postire și la Slujbe de noapte, viața ta îți pare „un chin”, ceva „de nesuportat”, pentru că

nu suporți interior ceea ce vezi, ceea ce simți, ceea ce fac cei credincioși. Demonilor din tine nu le plac toate acestea și îți fac viața un chin. Pentru că tu, în tine însuți, nu ești un om credincios, ci un prieten al demonilor și al conforturilor lor păcătoase.

Căci, la urma urmei, de-asta nu dau năvală oamenii la Biserică: pentru că nu se simt bine aici. În mod interior nu se simt bine. Și nu se simt bine, pentru că viața lor interioară nu e una după voia lui Dumnezeu, ci una pătimașă, demonică, indiferentă religios. Iar ca să te simți bine la Biserică trebuie ca mai întâi de toate să te convertești, să te întâlnești în mod real cu El, să te pocăiești în fața Lui, să îți schimbi viața și să înveți în fiecare zi viața cu El. Căci numai astfel începi adevărata ta viață, viața care te împlinește. Pentru că viața care te împlinește e viața care are în centrul ei pe Dumnezeu și Biserica Lui.

Și noi mergem în călătorii, în pelerinaje, în vacanțe. Și noi dormim în hoteluri, în moteluri, în Mănăstiri. Și noi mâncăm în restaurante, vizităm muzee, intrăm în piețe, călătorim prin orașe și prin sate și prin așezări diverse. Dar le facem pe toate acestea ca oameni credincioși care ne rugăm neîncetat, care postim, care citim, care ne punem în slujire mereu, pentru că scopul nostru e de a fi cu Dumnezeu, de a ne îmbogăți duhovnicește mereu și nu de a ne afunda în inactivitate, în toropeală.

De aceea, oriunde trăiești creștinește și te bucuri cu Dumnezeu, tu prăznuiești. Pentru că esența prăznuirii e prezența lui Dumnezeu în tine prin slava Lui. Niciun loc și nicio țară a lumii nu ne poate opri din relația noastră cu Dumnezeu, dar orice păcat al nostru, de care nu ne pocăim înaintea Lui, e o calamitate, pentru că el atentează la cea mai mare stabilitate a vieții noastre: la realitatea interioară cu El. Dușmanul nostru cel mai mare e alegerea noastră cea rea. Dușmanul nostru e interior și nu exterior. Și când ai ales păcatul, ai ales împotriva Lui și împotriva ta, pentru că ai ales să mori și nu să trăiești.

– O fi ceva pe lumea ailaltă, Părinte?! O ajunge vreo pomană a noastră la ei?!!

– Când o să ajungi Mata acolo, o să vezi ce înseamnă ca cineva să te ajute fundamental cu o împărțanie[385] pentru tine. Că dacă eu îți spun, din vedeniile Sfinților, cum e Iadul, nu vrei să crezi. Dar când ajungi acolo, o să te uiți după milosteniile astea ca după soare. Pentru că atunci înțelegi ce n-ai, ce n-ai avut niciodată: nu L-ai avut pe Dumnezeu în tine și cu tine.

Căci milosteniile sunt deschiderea inimii spre Dumnezeu și sunt iubire pentru aproapele[386]. Închiderea în necredința ta înseamnă indiferență și față de veșnicia ta, dar și de a altora. Nu dai altora, pentru că nici sufletului tău nu-i dai să mănânce. Dar când îi iubești pe cei adormiți ai tăi și te rogi pentru ei și dai milostenii spre iertarea lor, tu te vindeci pe tine interior, pentru că te umpli de iubirea lui Dumnezeu, dar îi umpli și pe ei de iubirea ta. Pentru că slava lui Dumnezeu le transmite iubirea ta față de ei. Le transmite că tu nu i-ai uitat, că ei sunt vii în inima ta, pentru că ai avut relații reale cu ei[387].

Pomenirile celor adormiți sunt zilele lor de praznic. Pentru că ei se bucură de iubirea lui Dumnezeu față de ei, dar și de iubirea noastră pentru ei. Și Dumnezeul care nu te uită, ci mereu te are sub ochi, Care te pomenește veșnic, e Dumnezeul care te-a făcut nu ca pe un experiment oarecare, ci ca pe o persoană, ca pe un partener de relație, ce poate intra într-o relație veșnică cu El.

---

[385] Cu o milostenie.

[386] For the almsgivings are the opening of the heart to God and are love for the neighbor.

[387] But when you love your sleeping ones and pray for them and give almsgivings for their forgiveness, you heal yourself internally, because you fill yourself with God's love, but you also fill them with your love. Because the glory of God conveys your love for them. It conveys to them that you have not forgotten them, that they are alive in your heart, because you had real relations with them.

Căci nihilistul, necredinciosul, consideră omul fără sens, îl consideră o ființă călătoare spre moarte. Pe când omul călătorește, împreună cu întreaga creație a lui Dumnezeu, spre învierea și transfigurarea lor. Noi ne rugăm neîncetat pentru cei adormiți ai noștri pentru că vrem să ne întâlnim cu ei, în bucurie și în pace, la învierea cea de obște. Vrem să moștenim împreună Împărăția lui Dumnezeu, de aceea îi ajutăm prin rugăciunile, milosteniile și întreaga slujire a Bisericii.

Chiar dacă viața noastră s-ar fi terminat odată cu moartea, nu ar fi fost uman să ne uităm pe cei iubiți ai noștri. Căci relația reală nu e ceva ce se uită în 3 zile. Dar atunci când ai perspectiva veșniciei, ca acum, când știi nu numai că sufletele celor adormiți sunt vii și că ele pot fi în Iad sau în Rai, dar că ne vom întâlni cu toții la învierea cea de obște, a nu-i uita înseamnă a-i iubi veșnic, pentru că ne dorim viața veșnică dimpreună cu ei și cu toți cei ai lui Dumnezeu.

Cei din sinagogă au fost fățarnici [Lc. 13, 15], pentru că ei au spus că odihna e mai importantă decât vindecarea minunată și decât bucuria interioară copleșitoare. Și vedem asta și din viața lui Iairos. Care, atunci când a fost vorba de moarte, nu s-a mai fățărnicit și a primit o inexprimabilă bucurie de la Domnul prin învierea fiicei sale.

Căci ești fățarnic, legalist, indiferent, când e vorba de altul. Vrei să se împlinească legea la sânge, când nu e fiul tău cel care trebuie să plătească. Dar când e cel din familia ta, atunci nu mai vrei să fii drastic, ci vrei să fii milos, pentru că știi cât de dură e legea.

Cine dăduse ziua odihnei? O dăduse Domnul! Pentru ce o dăduse? Ca omul să se gândească și la sufletul său, nu doar la trup. Și când Domnul Se gândește la femeia asta, la suferința ei, la ce se gândește de fapt? La a o face bucuroasă și împlinită cu adevărat! Pentru că vindecarea de demoni e adevărata vindecare a omului. Și când ieși din legătura demonilor și te bucuri de

libertatea Lui, atunci prăznuiești, ești bucuros, pentru că înțelegi odihna lui Dumnezeu care coboară în tine de sărbătoare.

Căci pentru asta venim la Biserică: pentru ca să ne veselim din destul. Să ne veselim dumnezeiește. Să ne umplem de slava lui Dumnezeu, să fim cu El și să ne bucurăm împreună cu toți cei ai Lui. Căci slava Lui ne bucură, ne întărește, ne liniștește, ne unește, ne înfrumusețează. Căci ne face vii și duhovnicești, bucurându-ne dumnezeiește de praznicele Sale.

Unii se duc la piață duminica, alții la mall, alții la pescuit, alții dormitează...Însă noi venim la Biserică, pentru că inima noastră e plină de iubirea Lui. Noi suntem avizi de El, de pacea și de cumințenia Lui. Venim să Îi slujim Lui, să învățăm mereu de la El, să fim luminați mereu de El. Și umplându-ne de pacea pe care n-o are lumea, de pacea Lui, ne trăim zilele vieții noastre neamestecate cu griji și patimi rele, pentru că pășim pe deasupra murdăriilor, zburăm peste ele cu mintea noastră.

De aceea, vrem ca Dumnezeu să ne dezlege mereu de legăturile lui Satanas [Lc. 13, 16, BYZ], pentru ca să prăznuim dumnezeiește. Ca toată viața noastră să fie o prăznuire sfântă. Și legăturile lui sunt patimile noastre. Prin ele suntem legați de el, de potrivnicul nostru. Dar eliberarea de patimile lui înseamnă o umplere de pacea Sa, înseamnă începutul prăznuirii noastre. Și prăznuim când ne bucurăm cu adevărat, când simțim că Dumnezeu ne vindecă de patimile noastre.

Așadar, iubiții mei, toate au sens, toate au legătură interioară. Niciun cuvânt al lui Dumnezeu nu e degeaba și nimic în Biserică nu e aiurea, fără sens. Ce nu înțelegem, ne depășește. Iar ceea ce ne depășește trebuie să ne smerească, pentru că numai smerirea de sine ne face capabili de apropierea de adevărul lui Dumnezeu.

Ne apropiem de praznic, de praznicul bucuriei, dimpreună cu Cel ce e praznicul, cu Cel ce S-a născut pentru noi și S-a făcut Prunc. Iar reporterul s-a dus și l-a întrebat ce sărbătorim noi de

Crăciun și el i-a spus că sărbătorim tăierea porcului…Dar ca să știi ce prăznuim de praznic trebuie să vii la Biserică. Iar aici afli ce e praznicul, dacă stai și asculți și iei aminte la ceea ce se citește și se spune la Slujbă.

Pentru că troparul praznicului Nașterii Domnului ne spune că nașterea Lui a răsărit lumii lumina cunoașterii [τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως][388]. Fiindcă oamenii, văzându-L și cunoscându-L pe El întru slava Lui, întru lumina Lui cea veșnică, au înțeles adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu, adică teologia mântuirii noastre. Dar au cunoscut-o, pentru că s-au plecat Lui, pentru că au recunoscut că El este Domnul nostru. Dacă nu I-ar fi dat atenție, nu ar fi înțeles nimic din El, cum nu știu mulți de azi cine este El. Dar pentru că L-au ascultat și L-au iubit pe El, Dumnezeu i-a umplut pe Sfinții Lui de slava Lui cea veșnică, fapt pentru care s-au împlinit veșnic întru El.

De aceea și noi, dacă vrem să ne bucurăm mereu, să fim cu El oriunde mergem! Pentru că El e prăznuirea noastră cea reală, bucuria noastră cea veșnică. Amin!

[388] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1535/sxsaintinfo.aspx.

Predică la Duminica a 28-a după Cincizecime [2023]

Iubiții mei[389],

când ne invită cineva la masă, nu ne invită să mâncăm, ci să dialogăm profund, prietenește, odihnitor[390]. Masa e cadrul comuniunii, dar comuniunea e discuția dintre noi. Și discuția care odihnește e discuția plină de adevăr care ne unește pe toți cei de la masă. Cu alte cuvinte, toți trebuie să fie proprii adevărului pentru ca să fie proprii comuniunii.

La fel, când Domnul ne invită la Cina Lui, la Liturghia Lui cea dumnezeiască, nu ne invită să mâncăm mult, ci să mâncăm esențial. Pentru că mâncarea esențială, care este El Însuși, Euharistia Lui cea preadumnezeiască, trebuie mâncată plini fiind de adevăr, de iubire, de pace și de evlavie sfântă față de El. Pentru că împărtășirea cu El înseamnă umplerea de El, umplerea de iubirea și de sfințenia Lui. Și mâncând puținul Euharistiei, care e mâncarea fundamentală a omului, noi ne umplem de toată iubirea și de tot dialogul, pentru că ne revărsăm inima și spre Dumnezeu și spre oameni și spre întreaga Lui creație.

Adevărata perspectivă a dialogului și a ecologiei se naște aici: din împărtășirea cu El, cu Domnul nostru. Din vorbirea sinceră cu El se naște vorbirea sinceră cu tot omul. Și El, Cel care devine una cu noi prin împărtășirea cu El, ne învață perspectiva profundă a relației cu toate ființele și obiectele din jurul nostru.

---

[389] Începută la 7. 16, în zi de luni, pe 11 decembrie 2023. Cer înnorat, un grad, vânt de 10 km/ h.

[390] when someone invites us to the table, they do not invite us to eat, but to have a deep, friendly, restful dialogue.

De ce aș rupe florile și pomii și creațiile din jurul nostru, dacă mie îmi place să le privesc, să le contemplu, să mă bucur de frumusețea lor? De ce m-aș certa și m-aș bătea cu oamenii, dacă mie îmi place să dialoghez cu ei și să mă bucur cu ei îndelung, auzindu-le experiențele de viață? Închiderea în noi înșine nu e o perspectivă sănătoasă, cum nu e o perspectivă sănătoasă distrugerea, vandalizarea celor din jurul nostru. Pentru că noi, oamenii, suntem creați de Dumnezeu pentru a dialoga unii cu alții, pentru a fi împreună, pentru a fi sincer împreună unii cu alții.

Și ca să ne pregătim pentru dialog, pentru dialogul real cu oamenii, trebuie să ne curățim pe noi înșine de patimile noastre. Dialogul cu Dumnezeu și cu oamenii implică despătimirea noastră. Pentru că trebuie să renunțăm la ce ne face să nu fim noi înșine, adică la starea noastră pătimașă, pentru a fi cei care trebuie să fim: oameni duhovnicești. Căci patimile sunt minusul nostru de personalitate, pe când virtuțile noastre sunt adevărata noastră fire. Și dacă ne caracterizează bunătatea, dialogul, pacea, sinceritatea, încrederea, munca, dăruirea, atunci ne caracterizează virtutea. Și virtutea lui Dumnezeu atestă prezența Lui în noi. Iar ca El să fie în noi tot timpul, noi înșine trebuie să fim tot timpul cu El, în Biserica Lui, slujindu-I Lui.

De aceea, nu putem fi buni și milostivi fără El și fără Biserica Lui. Iar Biserica Lui e locul Cinei Împărăției. Și El ne cheamă și ne zice la toți: «Veniți [Ἔρχεσθε], că acum toate este [sunt] gata [ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν πάντα]!» [Lc. 14, 17, BYZ]. Toate sunt gata, sunt pregătite pentru voi, pentru împlinirea, mântuirea și sfințirea voastră, pentru că toate cele ale Bisericii sunt pentru împlinirea voastră. Și cei care se lipsesc de cele ale Bisericii nu știu ce complexă și abisală e mântuirea și împlinirea noastră. Pentru că reala împlinire a omului e mântuirea și sfințirea lui.

Tocmai de aceea, predica Bisericii neagă orice „împlinire" falsă a omului. Ea neagă tot păcatul care pare să ne împlinească, dar care ne coboară în Iad. Pentru că reala împlinire a omului e

sfințirea lui. Dacă ceva nu te sfințește, nici nu te împlinește. Și așa afli ce e bun pentru tine și ce îți face rău. Dacă ceva ne îmbolnăvește trupul, atunci acel ceva e impropriu sănătății noastre. La fel, orice patimă e un lucru impropriu sufletului nostru, pentru că orice patimă ne omoară. Și dacă ceva ne omoară sufletește și trupește, atunci e logic că acel ceva e impropriu vieții noastre.

Iar oamenii se uită în primul rând la multele nuuri pe care trebuie să le zică față de patimi, dar nu se uită și la binele care izvorăște în ei prin negarea patimilor. Dacă renunți la fumat, la droguri, la beție, la viața curvară, la minciuni, la blesteme, la furturi, la răutate, binele țâșnește imediat din tine. Canalizarea spre bine e o umplere a ta de bine. Pentru că e de ajuns să te abții de la rele și să începi să faci voia lui Dumnezeu, ca să vezi cum imediat viața ta se schimbă. Cum se schimbă din clipa în care te decizi pentru bine, pentru viața cu Dumnezeu. Pentru că atunci când te decizi pentru El, te decizi și pentru tine. Căci începi să te iei în stăpânire.

– De ce nu vin oamenii la Biserică?

– Pentru că nu vor! Și nu vor, pentru că nu înțeleg ce pierd. Dacă crezi că Biblioteca și Librăria și Școala nu îți fac niciun bine, nu le vizitezi. Tot la fel, dacă nu înțelegi ce înseamnă Biserica în viața lumii, nu te duci niciodată la Biserică[391]. Însă, dusul la mall și la supermarket e pentru ca să mănânci și să bei și să te îmbraci. Și dacă simți că ai nevoie de toate astea, atunci le vizitezi și le îmbogățești pe fiecare zi, pentru că ai nevoie de produsele lor. Însă, când vei ajunge la conștiința că nu ai doar mațe în tine, ci și suflet, un suflet nemuritor, care are nevoie de mâncare și de

[391] – Why don't people come to Church?

– Because they don't want to! And they don't want to, because they don't understand what they're losing. If you think that the Library and the Bookstore and the School do you no good, don't visit them. In the same way, if you don't understand what the Church means in the life of the world, you never go to the Church.

băutură și de îmbrăcăminte de mii de ori mai mult decât are nevoie trupul tău, atunci vei căuta cu răsuflarea tăiată Biserica, Mănăstirea, Biblioteca, Librăria, tot locul unde se mănâncă bine duhovnicește[392].

Pentru că aici, la Biserică, sufletul mănâncă și bea dumnezeiește, mănâncă și bea cuvintele lui Dumnezeu și pe El Însuși și se îmbracă în veșmintele virtuților dumnezeiești. Și fără masa aceasta dumnezeiască, fără Euharistia Lui, numită în Evanghelie Cină a Lui, nu poți să trăiești și să fii împlinit pe pământ, pentru că reala împlinire a omului e sfințirea lui.

Pretextele de orice fel nu ne ajută, nu ne împlinesc, nu ne fac bine. Pentru că nimic nu e mai important decât relația cu Dumnezeu. Dacă afacerile ne opresc din relația cu Dumnezeu, atunci nu avem nicio bogăție reală pe pământ. Dacă iubirea pentru soția noastră ne oprește din relația cu Dumnezeu, nu avem nicio iubirea reală pe pământ. Pentru că reala bogăție a noastră e Dumnezeu și reala noastră iubire este El. Fundamentul real al oricărei prosperități și împliniri e Dumnezeu. Și de aceea, nu putem iubi, nu putem dialoga, nu putem crea, nu putem fi prosperi pe pământ, dacă El nu e pământul roditor al statorniciei noastre.

– De ce, în locul celor chemați, au fost chemați toți oamenii [Lc. 14, 21]?

– Pentru că Stăpânul S-a urgisit pe nerecunoștința imensă a celor chemați, a celor cu care El avea o relație statornică. Relația Lui cu Israil era o relație bazată pe făgăduințe dumnezeiești și pe minuni mari. Și când, la venirea Lui, ei, în majoritatea lor, I-au întors spatele, El i-a chemat pe toți la Cina Lui, adică și pe noi, cei dintre neamuri, care nu fuseserăm intimii Lui.

---

[392] But, when you come to the consciousness that you have not only bowels in you, but also soul, an immortal soul, which needs food and drink and clothing a thousand times more than your body needs, then you will seek with the bated breath the Church, the Monastery, the Library, the Bookstore, all places where good ghostual food is eaten.

Dar noi, cei care am beneficiat de atât de multă milă din partea Lui, am început să ne comportăm la fel de ingrat ca Israilul cel vechi. Nu ne pasă de El, de Biserica Lui și nici de mântuirea noastră. Luăm totul în glumă, ni se pare totul o joacă, credem în mod fals că faptele noastre nu au consecințe veșnice și de aceea trăim degeaba. Dar orice faptă, orice gând, orice sentiment, orice mișcare interioară, orice plan al nostru vor fi judecate de către Dumnezeu. Și, în funcție de cine suntem, e și viața noastră veșnică. Pentru că orice facem aici are consecințe veșnice.

Tocmai de aceea, a fi membru al Bisericii Lui și a avea o relație reală cu Dumnezeu înseamnă a fi om. Un om responsabil, un om care se gândește la veșnicia lui. Pentru că veșnicia noastră se decide acum, în clipa de față, prin tot ceea ce facem. Acum ne sfințim, acum ne mântuim, acum ne împlinim! Nu mâine, ci acum! Iar acest acum este cel mai important pentru noi, pentru că e clipa pe care noi o putem eterniza. E clipa care ne înveșnicește pe noi, dacă facem voia lui Dumnezeu și trăim împreună cu El.

Din acest motiv, căderile noastre din bine, păcatele noastre, le spovedim imediat, pentru a răscumpăra vremea în care am păcătuit. Căci vremea noastră în păcat e o viață moartă. Dar, dacă spovedim păcatele care ne-au omorât, noi răscumpărăm acea vreme, o facem a noastră, pentru că ne vindecăm de păcatele noastre. Și aceste păcate spovedite și iertate de El sunt ca și cum nu le-am fi făcut niciodată, pentru că ele au fost șterse din noi de către El. Dar dacă rămân în noi, păcatele sunt moartea noastră veșnică, pentru că nu ne-am ridicat prin pocăință din ele.

De aceea, iubiții mei, noi ne spovedim și ne împărtășim cu Domnul neîncetat, pentru ca să fim vii și să fim veșnic vii cu El. Venim și ne spunem Lui păcatele noastre, pentru ca El să ni le ierte și să ne umple de slava Lui prin gustarea din Cina Sa. Pentru că Cina Lui este El Însuși și El Se unește cu noi în mod intim, pentru totdeauna, pentru ca să ne învețe pe noi virtuțile Sale cele

dumnezeiești, pe cele care ne mântuie pe noi. Și dacă El ne mântuie neîncetat, atunci, ca niște mântuiți ai Lui, noi trăim și ne bucurăm dumnezeiește, dialogăm cu toți și îi ajutăm pe toți, pentru că izvorul vieții și al bucuriei noastre este El Însuși, este Dumnezeul nostru.

Mâine, pe 18 decembrie 2023, venim la dumneavoastră cu Sfânta Icoană a Nașterii Domnului pentru ca să vă vestim liturgic marele praznic al Nașterii Sale. Venim să ne bucurăm împreună, să vorbim, să ne rugăm împreună, să vă binecuvântăm cu pace. Pentru că a ne întâlni înseamnă a ne bucura. Și Dumnezeu e Cel care ne bucură pe toți cu marea Sa milă față de noi.

Să vă găsesc cu pace și să ne bucurăm întru Domnul! Amin!

Predică la Duminica anterioară Nașterii Domnului [2023]

Iubiții mei[393],

am urcat pe muntele postirii după puterile noastre, fiecare după cum am putut, iar azi suntem în vârful muntelui. Vedem până departe, vedem orizonturile vii ale postirii, orizonturile vii ale privegherii, orizonturile vii ale înfrânării, pentru că am urcat interior, am urcat ca să vedem tot mai departe și să ne umplem de aerul tare al teologiei. Și ce vedem aici, sus, e taina noastră și despre această experiență îndumnezeitoare putem să dăm mărturie și altora. Facem fotografii sfinte, luăm aer în toată ființa noastră, ne bucurăm mult, pentru că începem să coborâm spre poale...

Căci de mâine vom mânca de toate și ne vom bucura! Ne vom întări mâncând din porcul nostru, vom bea din vinul nostru, vom mânca din prăjiturile noastre. Pentru că ceea ce am cumpărat și am pregătit pentru praznic e pentru întărirea noastră, a celor care am postit și ne-am ostenit duhovnicește slujind, citind, scriind, muncind, dăruindu-ne tuturor.

Cei care n-au postit, nu cunosc bucuria înfrânării și nici bucuria mâncării. Pentru că postirea te învață să mănânci, să te bucuri de ceea ce mănânci, să mulțumești cu bucurie pentru ceea ce mănânci[394]. Căci 40 de zile ne-am disciplinat trupul și l-am învățat să mănânce puțin, cu discernământ, cu atenție, pentru că

---

[393] Începută la 14. 20, în zi de sâmbătă, pe 16 decembrie 2023. Cer înnorat, 4 grade, vânt de 10 km/ h.

[394] Those who have not fasted, do not know the joy of self-restraint, nor the joy of eating. Because the fasting teaches you to eat, to enjoy what you eat, to give thanks with joy for what you eat.

ne-am supus rigorilor postirii. Sufletul nostru a postit, s-a abținut de la rele, s-a luptat pentru curăția lui și a trupului său. De aceea, praznicul Nașterii Domnului e pentru noi bucurie și libertate interioară, e pace și împlinire multă, pentru că noi începem să coborâm din muntele curăției cu multă împodobire duhovnicească interioară. Avem în noi consecințele înfrânării, ale slujirii, ale milosteniei, ale bucuriei, ale păcii, ale viețuirii cu Dumnezeu. Coborâm spre ieslea Lui cea săracă, a Celui care S-a făcut Prunc pentru noi, trecând printre cei care Îi întorc spatele în chip și fel. Pentru că noi venim, împreună cu Sfinții Păstori și cu Sfinții Magi la El și cu toți Sfinții și Îngerii Lui ca să I ne închinăm Lui.

Pentru că El, Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, e Fiul veșnic al Tatălui, Care S-a făcut Prunc pentru noi ca noi să ne facem prunci pentru El. Și pruncificarea noastră e tocmai suirea pe muntele postirii, ca să uităm toate tabieturile noastre, ca să uităm de toate mofturile noastre, ca să uităm de noi înșine pentru a fi ca El. Căci El S-a făcut Prunc, pentru ca noi să nu mai fim experți în rele, să nu mai fim morți în faptele noastre, ci să fim plini de viață, de seninătate, de frumusețe sfântă ca El, ca Pruncul Iisus[395]. Care, în aparență, nu știa unde a venit și ce face...

Dar El știa unde a venit, la cine a venit și ce face pentru noi! Căci tocmai de aceea S-a făcut Prunc: pentru ca să reseteze viața noastră, să ne facă să o luăm de la zero. Și Botezul nostru e luarea vieții noastre de la capăt, de la zero, pentru că Dumnezeu Se face atunci Tatăl nostru, pentru că Fiul Lui S-a făcut Fratele nostru, al tuturor. Și noi, când postim, ne întoarcem la început, ne întoarcem la ceea ce ne umple de viață: la ascultarea de Dumnezeu. Pentru că postul a început în Edem[396]. A început atunci când

---

[395] For He became a Child, so that we would no longer be experts in evil, no longer be dead in our deeds, but be full of life, of serenity, of holy beauty like Him, like the Baby Jesus.

[396] And we, when we fast, return to the beginning, we return to what fills us with life: to obedience to God. Because the fasting started in Edem.

Domnul Dumnezeu i-a spus Sfântului Adam, Protopărintelui nostru: „Din tot pomul cel din Paradis [cu] mâncare vei mânca [ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ Παραδείσῳ βρώσει φάγῃ], dar din pomul cel [pentru] a cunoaște binele și răul nu veți mânca din el. Iar [în] care zi aveți să mâncați din el [cu] moarte veți muri [θανάτῳ ἀποθανεῖσθε]" [Fac. 2, 16-17, LXX]. Pentru că nepostirea e moarte, iar postirea e viață duhovnicească. Și cine postește, acela trăiește voia lui Dumnezeu cu el, pentru că voia Lui este cea care ne mântuie[397].

Dar voia Lui e un munte dumnezeiesc, un munte pe care noi îl suim în fiecare zi. Pentru că voia Lui ne duce la El. Și noi suim, cu harul Lui, către El, fiind ajutați mereu de El în suirea noastră abruptă, plină de riscuri, pentru că viața reală e aceasta: continuu ascensională.

Dacă nu îți place cățărarea zilnică pe muntele lui Dumnezeu, cea care te personalizează neîncetat, atunci stai la baza muntelui, te închini la viței de aur, la tot felul de idoli aidoma minții tale strâmbe și ești plin de frică. N-ai certitudini, n-ai pace, n-ai veșnicie. Pentru că veșnicia înseamnă să te dezici de voia ta, pentru ca să trăiești continuu voia Lui. Veșnicia înseamnă să urci pe munte, pe orice munte îți indică Biserica Lui, pentru că urcarea din munte în munte te duce în Împărăția Lui.

Viața Bisericii n-are logică pentru tine, n-are sare, n-are nicio bucurie, pentru că tu trăiești la întâmplare, fiind un fulg dus de vânt. Dar pentru noi ea e plină de logică dumnezeiască, de toată raționalitatea, de toată bucuria, de toată pacea, pentru că orice ne învață El în Biserica Lui ne îndumnezeiește.

Astăzi, duminică, suntem la Slujbă și încă postim, pentru ca să ne pregătim pentru prăznuirea de mâine, de luni, când începe

---

397 Because the non-fasting is death, and the fasting is ghostual life. And whoever fasts lives the will of God with him, because His will is that saves us.

praznicul Nașterii Domnului. Și praznicul Nașterii Lui începe pe 25 și se termină pe 31 decembrie, îmbrățișându-ne cu 7 zile de bucurie și de pace sfântă. Pentru că 7 zile coborâm din muntele postirii pentru a ne umple de pacea Domnului și, începându-l pe 2024, să fim martorii tăierii Lui împrejur, apoi ai Botezului Său, când Iisus Hristos, Domnul nostru, ne-a revelat că El e Unul din Treime. Fiindcă Fiul Se face Prunc pentru ca noi să înțelegem taina cea prea mare a lui Dumnezeu, cum că Dumnezeu e întreit în persoane. Că El nu e o persoană, ci e unul în trei persoane, pentru că Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt au aceeași ființă dumnezeiască.

Și ca să primești taina Lui, a Dumnezeului întreit personal, trebuie să te faci prunc, un prunc dumnezeiesc, pentru ca să primești în simplitatea inimii tale slava Dumnezeului întreit personal.

Pentru că patimile noastre ne fac nu raționali, ci perverși. Patimile noastre nu ne simplifică interior, ci ne întunecă mintea și inima noastră[398]. Și e nevoie să ne lepădăm de voia noastră cea rea, pentru ca să vedem ceea ce ne trebuie: slava lui Dumnezeu în ființa noastră. Căci noi ne naștem fără ea și primim slava Lui la Botezul nostru sacramental. Și dacă păstrăm slava Lui în noi, atunci urcăm dealurile și munții lui Dumnezeu, adică poruncile Sale. Dar dacă disprețuim comoara noastră, dacă disprețuim arvuna Împărăției din noi, adică slava Lui, ne închinăm la idolii noștri, la idolii morții și ne facem de rușine veșnică.

Căci ce e mai rușinos decât aceasta: să fim făcuți de Dumnezeu pentru a ne bucura veșnic, iar noi să ajungem bătaia de joc a demonilor în Iad? Ce cumplită cădere și orbire avem, încât spunem morții noastre viață și ne bucurăm de cei care ne vor chinui veșnic!...

---

[398] Because our passions make us not rational, but perverse. Our passions do not simplify us inwardly, but darken our minds and our hearts.

Mergem la ieslea Lui, care e mai frumoasă decât orice palat! Mergem la ieslea smereniei desăvârșite. Pentru că Fiul Tatălui a călcat toată fala lumii în picioare, de la început, de când S-a născut ca singurul fără de păcat, dar în cea mai mare umilință posibilă. Căci putem trăi în condiții grele de viață, în condiții inumane, dar mântuirea noastră e înăuntru. Nu ce e împrejurul nostru ne conturbă cu adevărat, ci în aplecarea voii noastre spre rău e căderea noastră. Căci poți să cazi oriunde și te poți mântui oriunde. Fiindcă mântuirea stă în alipirea de Dumnezeu și în împlinirea voii Lui, pe când alipirea de demoni înseamnă chinul nostru cel veșnic.

De aceea, iubiții mei, e nevoie iar și iar de curățire, de înfrânare, de sfințire interioară: pentru că trebuie să fim mereu vii duhovnicește. Ce-am făcut cândva nu mai are de-a face cu noi, cei de azi. Pentru că și azi trebuie să fii viu ca ieri, ca acum câțiva ani, ca la începutul vieții tale cu Dumnezeu. Și nu ne putem culca pe lauri, nu ne putem lăuda cu trecutul nostru, cu cât de evlavioși eram noi cândva, dacă prezentul ne este lamentabil.

De aceea, iar și iar ne rugăm, iar și iar postim, iar și iar o luăm de la capăt. Iar temperatura vieții noastre duhovnicești se vede în constanța noastră în bine, în rămânerea noastră în voia lui Dumnezeu, în rămânerea cu El.

Dacă nu ești cu El acum, în clipa de față, nu ești deloc. Dacă ai fost și nu mai ești, L-ai uitat. Și dacă L-ai uitat, I-ai întors și tu spatele ca toți antihristoșii, ca toți potrivnicii Lui. Căci El vrea să aibă loc în tine, să locuiască în tine, să fie cu tine, pe când tu te închini la dumnezei inexistenți. Pentru că alegi să nu ai relație cu El, cu Cel care e Dumnezeul tău, Cel ce te mântuie pe tine.

De ce ne-a poruncit El să nu avem dușmani, ci numai prieteni? Pentru că a avea dușmani înseamnă a te învăța cu non-relațiile. Relațiile cu idolii sunt ca cele cu dușmanii: inexistente. Dacă tămâiezi un dumnezeu inexistent, tu faci din inexistență o existență. Dar inexistența nu îți poate răspunde! Tot la fel, când

nu vrei să îl vezi nici mort, când nu vrei să îl vezi nicidecum pe un altul, el e o inexistență pentru tine, pentru că existența lui nu are feedback în viața ta. Ca să îți răspundă, tu trebuie să vorbești cu el. Dar dacă nu îți răspunde, el, cel pe care îl dușmănești, e ca dumnezeul tău inexistent: o tăcere egolatră.

De aceea, Domnul ne-a poruncit să nu avem dușmani, ci numai prieteni, pentru că ne-a poruncit să îi iubim pe toți și să avem relații reale cu toți. Din partea noastră trebuie să fie deschidere reală față de toți. Dar cum iubirea nu se poate face cu forța, cei care nu se deschid față de noi, se închid față de ei înșiși. Își construiesc ziduri în jurul lor. Însă noi, cei mereu deschiși față de toți, ne bucurăm de pace și de frumusețe sfântă, pentru că Pruncul Iisus ne-a învățat să îi privim pe toți la fel, cu aceeași bunătate, cu aceeași deschidere, cu aceeași seninătate.

Și nu pierzi nimic fundamental când ești bun și iertător, dar câștigi oameni în mod real, dacă ești o îmbrățișare a tuturor[399]. Căci pe muntele postirii asta am învățat: că reala bucurie e când simți aerul tare al Împărăției lui Dumnezeu în tine, când simți slava Lui din belșug și te bucuri dumnezeiește împreună cu toți cei care Îi slujesc lui Dumnezeu[400]. Amin!

---

[399] And you don't lose anything fundamentally by being good and forgiving, but you gain people in a real way, if you are an embrace of all.

[400] Because on the mountain of fasting I learned this: that the real joy is when you feel the strong air of the Emperordom of God in you, when you feel His glory from abundance and you rejoice divinely together with all those who serve God.

Predică la Nașterea Domnului [2023]

Iubiții mei,

Hristos S-a născut[401]!

Și El S-a născut din Preacurata Sa Maică Maria, Născătoarea de Dumnezeu, pentru ca să Se sălășluiască în fiecare dintre noi. O singură dată S-a întrupat, la plinirea vremii [τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου] [Gal. 4, 4, BYZ], din singura Fecioară în care a binevoit să Se sălășluiască în mod personal, dar aceasta pentru ca El să Se sălășluiască în fiecare om credincios la Botezul său. Și Și-a făcut-o pe Preacurata Fecioară Maică a Lui, pentru ca pe noi să ne facă frați ai Săi prin Botez. Și S-a născut din Maica Sa cu trup, pentru ca, duhovnicește, să locuiască întru noi dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Căci, de la Botezul nostru sacramental, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Dumnezeul nostru treimic, prin slava Lui, locuiește în noi, în cei credincioși Lui.

Și, iată, aceasta e taina Nașterii Lui! El S-a născut pentru ca să Se sălășluiască în fiecare credincios al Lui în parte[402]. El S-a născut pentru ca să fie pentru totdeauna cu noi și noi cu El, pentru ca bucuria Lui și a noastră să fie deplină.

– Și de ce e bucuria noastră deplină?

– Pentru că Însuși Dumnezeul nostru e cu noi și în noi prin slava Lui! Și aceasta e împlinirea supremă a omului: a fi cu Dumnezeu, a fi intimul lui Dumnezeu, a fi una cu El prin slava Lui.

---

[401] Începută la 15. 25, în zi de duminică, pe 17 decembrie 2023. Soare, 6 grade, vânt de 16 km/ h.

[402] And, behold, this is the mystery of His Birth! He was born to dwell in each of His believers.

Cei care se închină la dumnezei inexistenți sau nu se închină nimănui, nu pot fi bucuroși. Nu pot fi bucuroși în mod real. Pentru că bucuria reală se revarsă din noi în mod preabogat. Bucuria reală e în noi, pentru că ea coboară în noi de la Dumnezeu prin slava Lui. Slava Lui cea veșnică e izvorul bucuriei noastre dumnezeiești. Și aceasta, pentru că Dumnezeu e prezent în noi prin slava Lui și ne învață pe noi toate cele ale Sale.

Și noi ne bucurăm de El și cu El, cu Dumnezeul nostru, pentru că toate cele ale Sale sunt pline de frumusețe și de curăție și de pace. Și ele sunt așa, pentru că noi am urcat pe muntele postirii cu El și El ne-a arătat acolo simplitatea și frumusețea și delicatețea Lui în fiecare clipă. Și suntem bucuroși, suntem veseli dumnezeiește, suntem împliniți, pentru că le avem pe toate dimpreună cu El! Nu ne lipsește nimic! Pentru că El este totul de care noi avem nevoie.

Căci de aceea cei care doresc lumea toată nu o au și sunt neîmpliniți: pentru că nu Îl au în ei pe El, pe Cel care e toată împlinirea noastră. Nu-L au pe El și nu se au nici pe ei. Fug de ei, de împlinirea lor, pentru că fug de El. Căci dacă L-am căuta pe El și L-am avea pe El în noi, atunci n-am mai dori nimic, pentru că El e totul nostru.

Dar postirea ne învață această taină a vieții cu El! Pentru că trebuie să renunțăm la noi, pentru a afla viața Lui. Când te reții de la ce vrei tu, pentru a trăi viața Lui, atunci înveți că viața ta nu are valoare fără viața Lui. Și numai când viața Lui devine viața ta și El locuiește în tine și cu tine, atunci înțelegi că postirea, adică renunțarea la tine, te-a făcut sălaș al lui Dumnezeu[403]. Și noi vrem vacanțe exotice, vrem cadouri extraordinare, vrem ca alții

[403] And only when His life becomes your life and He lives in you and with you, then you understand that the fasting, i.e. the giving up on yourself, has made you the dwelling of God.

să facă lucruri speciale pentru noi, pentru că așteptăm ca bucuria să ne vină de la alții. Dar bucuria ne vine de la noi!

– Și cum ne vine de la noi?

– Prin aceea că alegem să renunțăm la noi înșine pentru a ne umple de bucuria Lui. Și când renunți la tine, când nu mai vrei să se facă voia ta, atunci voia Lui e toată bucuria care te împlinește, pentru că ea e bucuria ce îți umple toată ființa, care te face să îți ieși din tine însuți de atâta fericire. Și aceasta, pentru că fericirea nu vine din lucruri, ci fericirea vine din relația reală cu Dumnezeul tuturor lucrurilor[404]. Poți să ai, poți să primești, poți să fii dus acolo unde nu te-ai fi gândit niciodată, dar nu asta e fericirea. Pentru că fericirea e Dumnezeul Care a zidit toate și ține toate câte există în existență, fiindcă El ne dăruie împlinirea prin slava Lui cea veșnică.

Și oamenii glumesc despre cele mai sfinte lucruri pentru că nu le au. Glumesc pentru că sunt un vacuum, un gol neîmplinit. Poți glumi despre prietenie, despre iubire, despre fericire, despre sfințenie doar când nu le ai. Poți glumi despre ceea ce nu te reprezintă. Dar când ceva te reprezintă, atunci nu mai e loc de glumă, pentru că acela e un lucru serios. Și dacă tu ești familist, dacă îți iubești familia, nu glumești despre ea, pentru că ea te împlinește. Cu atât mai mult te împlinește credința ta în Dumnezeu și nu poți să glumești despre Dumnezeul tău și despre Biserica Lui, pentru că acestea nu sunt lucruri de glumit.

Și noi nu glumim despre lucrurile noastre sfinte, importante, fundamentale. Nu glumim despre ele, pentru că ele sunt baza ființei noastre. Și noi ne sprijinim existența pe credința noastră în Dumnezeu, pe slujirea Lui, pe munca noastră cinstită, pe familia noastră, pe prieteniile noastre. Ele nu sunt o glumă pentru noi, pentru că sunt ceea ce ne definește.

---

[404] And this, because the happiness does not come from things, but the happiness comes from the real relation with the God of all things.

Și când facem cadouri, noi ne dăruim celorlalți. Și când muncim cinstit, noi nu muncim doar pentru salariu, ci pentru împlinirea noastră. Și când stăm cu alții la masă și ne bucurăm, noi nu mâncăm și bem în primul rând, ci ne umplem de prietenie și de omenie și de bunătate, pentru că masa de praznic este o masă a împlinirii și nu a spitalizării[405].

Acum, după post, o luăm încet cu caloriile, pentru că ne întremăm trupul. Îl reînvățăm cu mâncatul a de toate, îl reînvățăm cu multul și cu diversul și trebuie să ne știm limitele trupului, limitele sănătății noastre. Pentru că postul este pentru noi, dar și bucuria culinară a praznicului este pentru noi. Căci și postul și mâncarea a toate ne fac bine, pentru că ne întăresc în viața noastră cu Dumnezeu, ne întăresc în sănătatea noastră cea duhovnicească.

Așadar, iubiții mei, pentru această zi și pentru următoarele, pentru prăznuire ne-am pregătit și bucuroși să fim! Să ne rugăm, să colindăm, să ne bucurăm cu sfințenie și cu pace! Căci Cel fără de început, Fiul Tatălui, S-a născut pentru noi și e cu noi și în noi, pentru ca dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt să fie în noi și cu noi pentru veșnicie. Să fim bucuroși și să ne manifestăm ca niște oameni bucuroși, umpluți de bucurie de Dumnezeu! Să fim bucuroși dumnezeiește, căci El, Cel care S-a făcut Prunc pentru noi, e izvorul bucuriei noastre, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt! Să fim bucuroși, pentru că bucuria noastră e fără de sfârșit! Să fim bucuroși și tineri cu inima mereu și dăruitori față de toți, căci Bucuria noastră e cu noi și în noi, e Dumnezeul nostru treimic și a Lui e slava, cinstea și închinarea, acum și pururea și în vecii vecilor[406]! Amin!

---

[405] the feast meal is a meal of fulfilment and not of hospitalization.

[406] Let us be joyful and young at heart always and giving to everyone, because our Joy is with us and in us, it is our triune God and His is the glory, the honor and the worship, now and forever and forever and ever!

Predică la Duminica posterioară Nașterii Domnului [2023]

Iubiții mei[407],

Hristos S-a născut!

Și Fiul Tatălui, Cel care S-a întrupat pentru noi, S-a născut în Bitleemul Iudeii [Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας][Mt. 2, 1, BYZ] mai presus de fire din Născătoarea de Dumnezeu, din Maica Sa cea preacurată, nestricând fecioria ei, într-o peșteră care era folosită ca grajd pentru animale[408]. Iar peștera ca grajd e o imagine a lumii fără Dumnezeu[409]. Pentru că peșteră a tâlharilor, a demonilor ce ne-au jefuit de cele bune ale noastre, e lumea fără Dumnezeu, fără slujirea Lui. Căci noi ne animalizăm prin patimile noastre, ne îndobitocim, dacă privim numai spre cele pământești.

Însă Fiul Tatălui a venit de sus, de la Dumnezeu, pentru ca să ne ridice pe noi din patimile noastre, să ne scoată din peștera demonilor și să ne facă dumnezei prin slava Lui, pentru că ne pună pe calea spre Împărăția Lui. Și la El, la Cel abia născut, la Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, au venit Sfinții 3 Păstori și Sfinții 3 Magi cu daruri[410], pentru ca să ne arate tuturor că da-

---

[407] Începută la 15. 49, în zi de duminică, pe 24 decembrie 2023. Cer senin, 16 grade, vânt de 27 de km/ h.

[408] *Cf.* https://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-25-nasterea_domnului.html.

[409] And the cave as a stable is an image of the world without God.

[410] Pomeniți pe 25 decembrie: https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1537/sxsaintinfo.aspx și https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1536/sxsaintinfo.aspx.

rurile cele adevărate, cele mai scumpe, cele mai frumoase, I se aduc lui Dumnezeu. Și anul acesta, pentru prima oară aduse în România, ne-am închinat Sfintelor Daruri aduse Domnului de Sfinții 3 Mucenici, foști Magi[411], bucurându-ne mult duhovnicește. Pentru că, apropiindu-ne de ele și sărutându-le, am fost și noi aproape de Domnul, de Cel care le-a atins pe ele ca Prunc și le-a binecuvântat și sfințit pentru noi[412].

Pe 26 decembrie am prăznuit sinaxa Născătoarei de Dumnezeu[413], pentru că nu poate fi separată niciodată Maica de Fiul ei. Pe 27 decembrie l-am pomenit pe Sfântul întâi Mucenic și Arhidiacon Stefanos [Στέφανος][414], Părintele nostru, subliniindu-se astfel că adevărata încununare a omului e iubirea lui Dumnezeu până la sfârșit. Pe 29 decembrie i-am pomenit pe cei 14.000 de Sfinți Mucenici Prunci, omorâți de Irodis, pentru ca să Îl omoare pe Domnul[415]. Însă una voiesc oamenii necredincioși și alta voiește Dumnezeu! Pentru că Dumnezeu l-a trimis pe Sfântul Iosif ca să o ducă pe Născătoarea de Dumnezeu și pe Domnul în Egipt [Mt. 2, 13, BYZ]. Și au stat în Egipt până când persecutorul Irodis a murit [Mt. 2, 15, BYZ] și a coborât în Iad[416]. Căci cei care se luptă cu Dumnezeu și cu Biserica Lui și nu se pocăiesc până la sfârșit, nu se duc altundeva decât în Iad.

---

[411] *Cf.* https://www.trinitas.tv/darurile-magilor-au-ajuns-la-manastirea-pantocrator/.

[412] A se vedea reportajul Trinitas TV: *Darurile Magilor, de la Betleem la Athos*, *cf.* https://www.youtube.com/watch?v=LZwuk98Bhcs.

[413] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1538/sxsaintinfo.aspx.

[414] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1544/sxsaintinfo.aspx.

[415] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1558/sxsaintinfo.aspx.

[416] *Cf.* https://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-29-sf_14000_prunci_din_betleem.html.

Și azi, pe 31 decembrie 2023, suntem la sfârșitul praznicului Nașterii Domnului, dar și al anului. Și îi pomenim azi, în această ultimă duminică a lui 2023, pe Sfântul Iosif, Logodnicul Născătoarei de Dumnezeu, cel care a păzit-o pe ea în Egipt, pe Sfântul David Profetul, Împăratul lui Israil, care a vestit din destul evenimentele din viața Domnului nostru Iisus Hristos și pe Sfântul Iacovos, Fratele Domnului, cel care a mers și el în Egipt împreună cu Domnul, cu Născătoarea de Dumnezeu și cu Sfântul Iosif[417]. Și duminica de azi poartă numele Evangheliei: Fuga în Egipt. Pentru că Domnul ne-a arătat că trebuie să ne smerim și să nu căutăm moartea cu dinadinsul, fugind din fața celor care ne persecută.

Pleci, pentru ca să nu mori. Dar oriunde ești, tu trebuie să trăiești creștinește și să îți mărturisești credința ta prin propria ta viață. Pentru că ceea ce facem și spunem, acelea ne definesc. Și credința noastră e cea care ne definește pe noi, pentru că ea este fundamentul vieții noastre. Toate faptele și vorbele noastre de conștiință rezultă din credința noastră. Pentru că vorbim și trăim ceea ce credem.

Anul acesta a fost plin de bucurii și de înțelegeri sfinte. Și sunt foarte împlinit cu ceea ce am putut să fac și să trăiesc întru Domnul. Pentru că m-am lăsat povățuit de Dumnezeu întru toate și m-am bucurat pentru toate. M-am rugat pentru mulți și împreună cu mulți oameni pentru cauze mari, sfinte. Am lucrat la mai multe cărți, am publicat 14, am citit, slujit și călătorit cu pace. Și în fiecare loc pe unde am fost, am văzut purtarea de grijă a lui Dumnezeu, am văzut atenția Lui nemărginită față de noi toți. Pentru că Cel cu adevărat atent, duios și milostiv cu noi este Dumnezeul mântuirii noastre. Iar Sfinții și Îngerii Lui se umplu în mod continuu din marile revărsări de har și de înțelepciune ale

---

[417] *Cf.* https://paginiortodoxe.tripod.com/vsoct/10-23-sf_ap_iacob.html.

lui Dumnezeu în viața lor. Toți participăm la ieșirile lui Dumnezeu spre noi, la revărsările slavei Lui în noi. E nevoie numai de pace, de smerire continuă, de luminare continuă pentru ca să înțelegem negrăita revărsare a înțelepciunii lui Dumnezeu în noi înșine.

Sfinții lui Dumnezeu și cărțile lor și marile cărți ale lumii ne sunt prietenii de zi cu zi. Îmbogățirea în har și în cunoaștere e împlinirea omului credincios. Nu îmi mai pot închipui viața mea fără rugăciune, fără citire, fără scris, fără predicare, fără traducere, fără dăruire. Pentru că viața fără toate acestea nu are conținut bun. E o viață goală, tristă. Și oricine poate să își umple viața cu viața lui Dumnezeu, cu virtuțile Lui, pentru că oricine poate să lucreze cele bune în viața lui.

Începem noul an cu nădejdea că ne vom împlini și mai mult în viața noastră. Dar împlinirea reală înseamnă asceză și slujire neîncetată a lui Dumnezeu. O nouă zi e o nouă bucurie, e o împlinire continuă în viața cu Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu este izvorul vieții și al bucuriei noastre, este împlinirea noastră.

De aceea, iubiții mei, să ne privim viața nu ca pe o sumă de ani, ci ca pe o flacără nestinsă în slujirea lui Dumnezeu[418]. Contează incandescența cu care trăim, cu care ne mistuim dumnezeiește pentru Dumnezeu și pentru oameni. Anii, unii lângă alții, nu spun nimic, dacă nu ne personalizăm pe fiecare zi. Esența anilor noștri este sfințirea noastră[419]. Dacă nu ne-am sfințit, dacă nu ne-am luminat, dacă nu ne-am curățit pe fiecare zi, atunci ne-am sărăcit interior. Suntem peșteri de tâlhari, dacă nu suntem Sfinții lui Dumnezeu[420]. Pentru că El a coborât la noi ca să ne facă pe noi Sfinți, Sfinții Lui, cei cu care El Se va bucura veșnic.

---

[418] to look upon our life not as a sum of years, but as an unqueenchable flame in the service of God.

[419] The essence of our years is our holiness.

[420] We are caves of robbers, if we are not the Saints of God.

Un an nou cu pace și cu multă împlinire duhovnicească! Dumnezeul nostru, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu, să vă bucure și să vă întărească mereu întru voia Lui, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Predică la Tăierea-împrejur cea după trup a Domnului [1 ianuarie 2024]

Iubiții mei[421],

pe când oamenii își văd de ale lor și nu dau prea multă importanță vieții lor interioare, Dumnezeu Își vede mai departe de planul Său de mântuire a lumii. Noi ne pierdem în detalii, pe când El e cu mare grijă pentru fiecare detaliu al mântuirii noastre[422]. Neprimit și nebăgat în seamă a fost la nașterea Sa, S-a tăiat împrejur la 8 zile pentru noi, începând să pătimească pentru noi până la sânge, a fost prigonit de Irodis și a trebuit să fugă în Egipt, s-a întors din Egipt când a murit persecutorul Său și a trăit tainic în mijlocul poporului lui Israil până când a primit Botezul de la Sfântul Ioannis Botezătorul. Pentru că El știa ce trebuie să facă pentru noi, pentru mântuirea noastră, pe când nouă nu ne pasă de mântuirea noastră. Și El știa ce trebuie să facă pentru noi, pentru că „ne-a ales pe noi în[tru] El [mai] înainte de întemeierea lumii [ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν Αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου]” [Efes. 1, 4, BYZ]. Pentru că din totdeauna El a dorit și dorește mântuirea noastră, a tuturor. Și El ne-a ales pe noi pentru Sine și ne-a asumat în întruparea Sa pe toți, pentru că toată viața Sa în trup a

[421] Începută la 7. 47, în zi de vineri, pe 29 decembrie 2023. Soare, două grade, vânt de 14 km/ h.

[422] while people see their own and do not give much importance to their inner life, God sees further from His plan of salvation of the world. We get lost in details, while He is very careful about every detail of our salvation.

fost pentru răscumpărarea noastră din robia demonilor și pentru mântuirea și sfințirea noastră.

De aceea, tot ceea ce a făcut Domnul fiind în trup a avut și are consecințe veșnice pentru noi. Pentru că El S-a întrupat pentru noi și pentru mântuirea noastră, pentru ca să ne facă pe toți ai Săi și să ne umple de slava Lui. Dar ca să ne facem ai Săi și să creștem mereu în comuniunea cu El și să primim slava Lui cea veșnică, El ne-a dat Biserica Lui ca loc al creșterii noastre continue întru El. Iar Sfintele Taine și Sfintele Slujbe ale Bisericii sunt începutul vieții noastre întru Dumnezeu, viața noastră în Dumnezeu și împlinirea continuă întru El. Căci viața sacramentală a Bisericii e viața noastră duhovnicească, e viața noastră plină de slava lui Dumnezeu[423].

De aceea, nu poate exista credință reală în Dumnezeu fără viața liturgico-ascetico-mistică a Bisericii. Nu pot exista creștini reali fără Biserică și fără întreaga viață și teologie a Bisericii. Pentru că slujirea Bisericii e viața și mântuirea noastră și nu un apendice al vieții noastre cu Dumnezeu[424]. Și noi creștem din pruncie în viața cu Dumnezeu, de când, prin Botezul nostru sacramental, devenim fiii lui Dumnezeu, și viața cu Dumnezeu e viața noastră bisericească[425].

Pentru că ne facem creștini în Biserică și, la Înmormântarea noastră, tot în comuniunea Bisericii, de față cu toți, suntem duși la locul nostru de înmormântare. Căci toată viața noastră e viață de oameni credincioși, e viață comunională, e viață trăită în comuniune cu toți, e viață bisericească și nu de indivizi singuratici,

---

[423] For the sacramental life of the Church is our ghostual life, it is our life full of the glory of God.

[424] Because the service of the Church is the life and our salvation and not an appendix of our life with God.

[425] And we grow from infancy in life with God, since, through our sacramental Baptism, we become sons of God, and the life with God is our ecclesial life.

asociali. Pentru că nu putem să ne trăim credința în indiferență față de ceilalți creștini, ci doar împreună cu ei.

Însă, când bisericile occidentului ajung tot mai mult baruri și hoteluri, încât ți se frânge inima la vederea unei asemenea decadențe, iar la noi, tot mai mulți sărbătoresc fără Biserică, fără Slujbe, fără Dumnezeu, închizându-se în casele lor sau plecând în țări exotice, uitarea Bisericii are în spatele ei o înțelegere greșită a Bisericii. Și anume, ei cred că pot avea o relație cu Dumnezeu fără Biserica Lui. Că pot avea o relație cu Dumnezeu fără Sfintele Taine și Sfintele Slujbe ale Bisericii, fără tot ceea ce înseamnă Biserica lui Dumnezeu în viața noastră.

Dar asta e o mare înșelare demonică! Pentru că tot harul lui Dumnezeu coboară în noi prin Sfintele Taine și Sfintele Slujbe ale Bisericii și prin toată viața ascetică și mistică pe care o trăim în Biserica lui Dumnezeu. Noi putem să ne rugăm și acasă și oriunde mergem, doar pentru că ne umplem mereu de harul Său în Biserica Lui. Venim la Biserică și trăim viața cu Dumnezeu împreună cu confrații noștri, ne spovedim și ne împărtășim continuu cu Domnul, pentru ca să avem viața Lui în noi înșine. Și viața Lui e din belșug în noi, tocmai pentru că ne rugăm împreună cu toată Biserica, postim împreună cu toată Biserica, suntem împreună cu toată Biserica în prăznuire dumnezeiască.

Unii țin post intermitent când vor și cum vor, făcându-și propria lor dietă, însă noi postim așa cum ne învață Biserica și mâncăm de dulce tot când ne învață ea. Pentru că Biserica postește în anumite zile și se bucură în anumite zile. Și ca să știi aceste zile și cum se trăiește în ele, trebuie să înveți din viața zilnică a Bisericii. Adică din venirea continuă la Biserică.

Toată viața liturgică a Bisericii e comună tuturor. Adică Botezul unui credincios e un eveniment comunitar și nu privat.

La fel Nunta, la fel Preoția, la fel Înmormântarea[426]. Nunta nu se face numai cu invitații de la Nuntă, ci și cu întreaga comunitate a Bisericii unde te cununi. Și ei vin, pentru că participă la bucuria ta și a miresei tale. Și, la fel, ca să te însoțească pe ultimul drum, să te ducă spre groapă, întreaga comunitate vine să se roage pentru tine. Și se roagă pentru tine, pentru că te-au cunoscut și te-au iubit, te-au văzut mereu la Biserică și tu ești prietenul lor. Pentru că toate la Biserică se fac împreună, se fac în comuniune, se fac cu rugăciunea tuturor.

Preotul când e hirotonit e hirotonit la Dumnezeiasca Liturghie și în văzul tuturor, pentru că el slujește tuturor. Și toți credincioșii Bisericii vin și participă la Dumnezeiasca Liturghie, pentru că scopul venirii la Sfânta Liturghie e să te împărtășești cu Domnul. Nu ești spectator la Sfintele Slujbe, ci împreună-slujitor[427]! Căci, chiar dacă nu ești Preot, tu ești credinciosul lui Dumnezeu și, din poziția ta de om credincios, tu Îi aduci laudă lui Dumnezeu și I te rogi Lui. Și rugăciunea fiecăruia în parte e rugăciune a Bisericii și pentru toată Biserica. Pentru că ne rugăm cu toții ca oameni credincioși ai lui Dumnezeu și pentru toți cei credincioși și pentru întreaga lume, pentru că vrem ca binele lui Dumnezeu să stăpânească în fiecare dintre noi.

Când Sfântul Sinod al Bisericii noastre a stabilit ca anul 2024 să fie anul slujirii și al îngrijirii celor bolnavi[428], s-a gândit la

---

[426] All the liturgical life of the Church is common to all. That is, the Baptism of a believer is a community event and not a private one. Likewise the Wedding, likewise the Priesthood, likewise the Funeral.

[427] And all the faithful of the Church come and participate in the Divine Liturgy, because the purpose of coming to the Holy Liturgy is to share with the Lord. You are not a spectator at the Holy Services, but a co-servant!

[428] *Cf.*

https://doxologia.ro/noi-hotarari-ale-sfantului-sinod-al-bisericii-ortodoxe-romane-comunicat-de-presa.

faptul că bolnavii sunt în casele noastre, sunt de-ai noștri, suntem sau putem fi oricând fiecare dintre noi și nu unii de care să ne debarasăm ca de niște lucruri vechi. Boala e în om, e consecința vieții păcătoase a omului și omul are nevoie întotdeauna de alt om, de mulți oameni, de toți oamenii, pentru ca să rămână în viață. Pentru că viața trupului e legată în mod intim, de nedespărțit, de viața sufletului. Și dacă pentru sănătatea ta trupească ai nevoie, uneori, de mulți medici și de multe medicamente, cu atât mai mult, pentru sănătatea sufletului, ai nevoie de toți Medicii lui Dumnezeu, adică de toți Sfinții Lui, ca să ne ajute și să ne învețe și să ne călăuzească în viața cu Dumnezeu.

Și de aceea, tot în 2024, Sfinții tămăduitori fără de arginți[429], Medicii lui Dumnezeu, sunt puși în prim-plan, pentru ca să ne arate tuturor că sănătatea e un dar dumnezeiesc și că tot dumnezeiește se recapătă, dacă o pierdem. Și noi ne pierdem, adesea, sănătatea noastră, tocmai pentru că nu suntem atenți la viața noastră. Mergem la întâmplare, mergem oricum pe soare și pe ger, crezându-ne de fier. Facem excese de tot felul, nu ne odihnim, nu ne căutăm liniștea sufletească și trupească. Și de aceea ne pierdem sănătatea: pentru că suntem încrezuți și indolenți. Ne încredem prea mult în vigoarea și în tinerețea noastră, ne e lene să ne luăm haine de schimb la noi, ne e rușine să nu părem că nu suntem la modă și de aceea umplem farmaciile și spitalele. Pentru că, în esență, nu dăm prea mulți bani pe viața și pe sănătatea noastră, căci nu avem mari așteptări de la noi înșine.

Însă, boala nu stă în ceva mare, ci, cel mai adesea, în ceva minuscul, în ceva microscopic. Nu știm ce avem, nu știm ce ne apucă deodată, pentru că boala devine o parte din noi, una nevăzută cu ochii. Și ai nevoie de știința medicilor, de nevoința lor pentru a înțelege bolile, pentru ca să te vindeci de înfumurarea și de neatenția ta.

---

[429] Ibidem.

Și după excesul de mâncare și de relaxare, te aștepți să vezi și excesul de muncă. Chiar de acum, din primele zile ale anului. Dar excesul de muncă e tot mai firav la nivel social. Și e tot mai puțin vizibil, pentru că suntem o societate a divertismentului, a spectacolului, a facilului, cu tot mai puțină apetență pentru lucruri serioase. Numai că lucrurile serioase țin lumea în viață! Și lucrurile serioase ale omului sunt viața Bisericii, munca susținută, grija față de familie, asumarea responsabilităților vieții sociale[430]. Fără lucrurile serioase ale vieții umane o societate intră în disoluție. Pentru că oamenii trebuie să își facă treaba lor în fiecare zi, cea pentru care s-au născut și pentru care s-au angajat, pentru că viața ta și a familiei tale nu are întreruperi.

Da, trăim și petrecem împreună, ne bucurăm de praznic împreună, dar nu uităm nici munca noastră de fiecare zi! Pentru că prăznuirea nu e despărțită de viața de zi cu zi a familiei noastre, ci ea este esența vieții noastre de familie. Am făcut mâncare, am făcut prăjituri, am fost la Biserică, am fost la rude, am fost cu colindul, ne-am bucurat, pentru că le-am făcut împreună. Și le-am făcut împreună, pentru că toate ne împlinesc când le facem împreună.

Și m-am rugat și simt că anul 2024 va fi tot mai împlinitor pentru noi, pentru că sunt tot mai responsabil față de viața și de vocația mea. Vreau să muncesc și mai mult, să scriu și să editez și mai mult, să slujesc tot mai mult, să călătoresc tot mai mult, dar și să mă odihnesc pe măsură. Pentru că vreau să mă împlinesc pe toate planurile, să mă bucur din plin, pentru că vreau să Îi slujesc Domnului și tuturor tot mai mult.

Slujirea din toată inima e împlinirea noastră, iubiții mei! Slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor, cu pace și cu bucurie, e

---

[430] And the serious things of man are the life of the Church, the sustained work, the caring for the family, the assuming the responsibilities of social life.

reala noastră împlinire! De aceea, anul 2024 să ne fie tuturor an al mântuirii, al împlinirii, al bucuriei, al păcii! La mulți ani, multă pace și împlinire în tot ceea ce faceți! Dumnezeul mântuirii noastre, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu, să ne bucure și să ne umple de slava Lui totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor! Amin!

Predică la Sfânta Teofanie a Domnului nostru Iisus Hristos [6 ianuarie 2024]

Iubiții mei[431],

am luat Aghiasmă Mare din depozitul Bisericii, păstrată din anii anteriori, și am pus-o în găletușă și cu ea v-am botezat pe 2 și pe 3 ianuarie 2024. Pentru a arăta tuturor că aceasta, Aghiasma Bisericii, nu e o apă oarecare, ci una care se păstrează ani întregi nealterată, pentru că e plină de slava cea necreată a lui Dumnezeu. Căci apa pe care Dumnezeu o sfințește, aceasta rămâne pentru totdeauna sfântă, pentru că El o umple de slava Lui cea dumnezeiască.

Căldărușa de botez însă e mică și, tot botezând, se golește tot mai mult. De aceea, când vedem că ea se golește, turnăm peste Aghiasmă din apa existentă în casa dumneavoastră, pentru ca să înmulțim Aghiasma primă, Aghiasma pusă la început în ea. Pentru că apa dumneavoastră, pusă peste Aghiasma păstrată în Biserică, devine Aghiasmă! Așa după cum, atunci când aprindem cu lumânarea noastră aprinsă o altă lumânare, noi dăruim același foc și altora. Iar focul pe care îl dăruim de la noi, din lumânarea noastră, tuturor celorlalte lumânări, e unul și același, așa după cum, oricâtă apă am turna peste Aghiasmă, adică peste apa sfințită, ea devină Aghiasmă. Pentru că apa pusă în căldărușă e sfințită de Aghiasma din ea.

Pe 4 ianuarie 2024 am venit și v-am spovedit și împărtășit în casele dumneavoastră. Pe cei care sunteți bolnavi și neputincioși. Și după ce Domnul, prin mine, v-a iertat de păcatele făcute, eu v-

[431] Începută la 16. 29, în zi de miercuri, pe 3 ianuarie 2024. Cer înnorat, 10 grade, vânt de 14 km/ h.

am împărtășit cu El Însuși, cu Hristosul mântuirii noastre, cu Domnul și Dumnezeul nostru.

Și cum vi L-am dat pe El? Sub forma Sfintelor Taine uscate! Pentru că pe ele le-am pregătit în Săptămâna Mare tocmai pentru acest lucru: pentru a vă împărtăși oricând aveți nevoie. Oricând îmi cereți acest lucru. Și atunci am implântat Sfântul Trup al Domnului în Sfântul Său Sânge din Potir, le-am amestecat pe acestea două și am uscat Sfintele Taine, fărâmițându-le. De aceea, când Îl iau pe Domnul sub forma acestor mici firimituri și vi-L pun în lingurița de împărtășire, Îl simțiți pe El ca fiind tare. Și eu vă spun să Îl înghițiți și să nu Îl scuipați din gură, pentru că El e Domnul cu Care vă împărtășesc. Și Domnul, în marea Sa milă față de noi, pentru ca noi să ne mântuim, ni Se dăruie mereu ca Mâncare și Băutură sfântă. Căci e de ajuns să luați această mică fărâmitură, care este El, pentru ca El Însuși să Se odihnească în ființa dumneavoastră.

O picătură de Aghiasmă e o apă plină de slava lui Dumnezeu, după cum o mică linguriță de Dumnezeiască Euharistie este Însuși Domnul nostru Iisus Hristos, Viața noastră. Și dacă ne împărtășim cu El, Îl avem pe Domnul nostru în noi și cu noi, iar dacă bem apa Lui, Aghiasma Lui, noi bem o apă plină de slava Lui cea veșnică.

De praznicele acestea am mâncat din destul, am mâncat și am tot mâncat. Dar ce am mâncat noi nu ne-a folosit în mod esențial. Ne-am mai îngrășat, ne-a mai luat amețeala, durerea de cap, pentru că am mâncat mâncare pământească din destul. Dar când ne împărtășim cu Domnul, noi mâncăm mâncare dumnezeiască, mâncare veșnică, care ne înveșnicește și pe noi. Și când bem apa Lui, noi ne curățim, ne luminăm, ne sfințim neîncetat, pentru că Aghiasma Lui e o retrăire a Botezului nostru sacramental, pe care l-am primit cu toții în pruncie.

Botezul Bisericii nu e botezare în apă goală, în apă oarecare, ci e botezare în Aghiasmă. După ce copilul este exorcizat în pro-

naos și se leapădă de Satanas, pentru a se lipi veșnic de Domnul Hristos prin mărturia nașilor lui, care îl reprezintă pe cel ce se botează, Episcopul sau Preotul slujitor sfințește apa din cristelniță, adică din vasul de Botez. Și copilul e botezat în acea apă, în apa sfințită, adică în Aghiasmă. Și, în acel moment al Botezului său, copilul devine fiul lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu coboară slava Lui în acesta.

De aceea, Botezul Bisericii e o Taină imensă, e Taina Dumnezeiască prin care omul devine dumnezeu, pentru că Dumnezeu îl face pe om, pe cel ce se botează, fiul Său. Și îl face fiul Său pentru că Îl naște de sus, din El Însuși, prin slava Lui, pentru că Îl face un locaș rațional al Lui. Și omul botezat devine o biserică a lui Dumnezeu, un locaș rațional al Lui, iar toți creștinii, adică toți cei botezați sacramental, sunt trupul lui Hristos Dumnezeu, pentru că toți ne unim cu El în Botezul nostru. Și viața noastră bisericească e viața lui Dumnezeu, e viața Lui cu noi și în noi, pentru că El ne umple din destul de slava Lui.

Dacă mănânci doar piftie, cârnați, tobă și jumări, mănânci trupește și rămâi trupesc. Dar dacă Îl mănânci pe Domnul în Dumnezeiasca Euharistie și bei apa Lui pe care El o sfințește prin noi azi, nu mănânci și nu bei trupește, ci dumnezeiește, pentru că mănânci sfințenia cea mare a lui Dumnezeu. Și noi, cu toții, avem nevoie să ne împărtășim cu Domnul și să bem apa Lui, pentru ca să fim vii duhovnicește. Căci porcul e bun, pentru că faci destule din el, dar nu te sfințește. Pe când Domnul te sfințește mereu, pentru că El e sfințenia noastră cea mare, deși noi Îl mâncăm la Potir sau la linguriță, adică în mod concentrat.

Și de aceea vă tot spun că El e mâncarea și băutura noastră esențială. El e Viața noastră cea veșnică. Dacă vrem să fim cu El, atunci trebuie să ne spovedim Lui și cu El să ne împărtășim, pentru ca împreună cu El să trăim fiecare zi a vieții noastre.

Pe TikTok cineva râdea de înmulțirea Aghiasmei cu apă, dar râsul era din neștiință. Pentru că marele dar al înmulțirii Aghias-

mei e un bine pentru mulți. Spre exemplu, vii la Biserică și primești o sticluță de Aghiasmă, dar tu vrei să bei pe fiecare zi Aghiasmă, pentru că te simți bine făcând asta. Ce trebuie să faci? Un lucru simplu: verși sticluța de Aghiasmă în câtă apă vrei tu, îmbuteliezi toată Aghiasma rezultată, o pui bine în casa ta și poți bea Aghiasmă pe fiecare zi până la praznicul de anul viitor.

Nu e o mare binefacere această înmulțire a ei? Bineînțeles că e! Și e o mare binefacere pentru cei credincioși și pentru Slujitorii Domnului, pentru că astfel avem Aghiasmă din destul și putem să dăm la toți de pe scara noastră sau de pe strada noastră, la toți prietenii și cunoscuții, pentru că, din puțină, noi putem facem multă apă sfântă la nesfârșit. Așa după cum, în Sâmbăta Mare, când coboară lumina sfântă a lui Dumnezeu în Mormântul Domnului, noi o înmulțim neîncetat de la unul la altul, o dăruim de la unul la altul și ea ajunge peste tot în lume. Căci, dacă ea nu s-ar putea împărți, s-ar bucura de ea doar cei de acolo, de la fața locului. Dar ea se împarte, după cum se împarte și se înmulțește la nesfârșit și Aghiasma noastră!

Însă eu am venit la dumneavoastră să vă botez și să vă sfințesc casele, pentru ca să vă vestesc marea bucurie și împlinire a praznicului de astăzi. Și v-am vestit-o prin troparul praznicului, care e acesta: În Iordanis botezându-Te Tu [Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου Σου], Doamne [Κύριε], închinarea Treimii a fost arătată [ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη προσκύνησις]! Căci glasul Părintelui înainte Îți mărturisește Ție [τοῦ γὰρ Γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει Σοι], Fiu iubit pe Tine numindu-Te [ἀγαπητόν Σε Υἱὸν ὀνομάζουσα]! Și Duhul în chip de porumbiță [καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἴδει περιστερᾶς], a adeverit întărirea cuvântului [ἐβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές]. Cel ce Te-ai arătat [Ὁ ἐπιφανεὶς], Hristoase [Χριστὲ], Dumnezeu[le][ὁ Θεός], și lumea ai luminat [καὶ τὸν κόσμον φωτίσας], slavă Ție [δόξα Σοι]![432].

[432] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Jan/Jano6.html.

Domnul Se botează pentru noi, pentru ca să facă din Botezul nostru sacramental nașterea noastră din nou, dar, în același timp, Botezul Lui a fost și momentul în care lumea întreagă a aflat că Dumnezeul nostru e treimic. Că Treimea Dumnezeirii, adică Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt Dumnezeu, este Dumnezeul mântuirii noastre. Și praznicul de azi se numește Sfânta Teofanie, adică Sfânta Arătare/ Descoperire/ Revelare a Dumnezeiești Treimi. Pentru că azi, la Botezul Domnului, am aflat că Dumnezeul nostru e Treime de persoane și că Lui trebuie să I ne închinăm ca Tată, Fiu și Duh Sfânt.

Astăzi a fost arătată/ descoperită tuturor închinarea Treimii. Pentru că Sfinții Vechiului Testament, în mod tainic, știau că Dumnezeul nostru e treimic, dar acum am aflat cu toții în mod explicit, în mod clar. Pentru că Tatăl sau Părintele sau Născătorul Fiului mărturisește din cer că Acesta, Cel care Se botează în Iordanis, este Fiul Său. Iar Duhul, în chip de porumbiță, coboară și rămâne în Fiul, pentru că prin coborârea Lui în Fiul, Duhul Sfânt întărește cuvântul Tatălui. Și Cel care Se botează în râul Iordanis, adică Fiul întrupat, Se arată tuturor că e Dumnezeu. Dar Dumnezeu e și Tatăl, Cel care mărturisește despre Iisus Hristos că e Fiul Lui, dar Dumnezeu e și Duhul Sfânt, Care coboară și rămâne în Fiul lui Dumnezeu.

De aceea, de acum, de la Botezul Domnului, am aflat că Dumnezeul nostru e treimic, că noi Preasfintei Treimi trebuie să I ne închinăm întotdeauna, adică Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Dumnezeului mântuirii noastre. Și dacă am aflat adevărul despre Dumnezeu chiar de la El Însuși, atunci ne-am luminat dumnezeiește, adică am fost învățați de El Însuși adevărul despre Dumnezeu și despre închinarea înaintea lui Dumnezeu.

Pentru că mulți se închinau atunci la zei, la dumnezei falși, după cum se închină și azi. Se închinau demonilor și le slujeau lor. Dar când afli că Dumnezeul nostru e treimic și că numai Lui

trebuie să I te închini, atunci te lepezi de demoni și te unești cu El pentru totdeauna, pentru ca numai pe El să Îl slăvești.

Aceasta e teologia dumnezeiască pe care v-am vestit-o în micul tropar pe care l-am cântat peste tot! Și troparul e o imagine esențială a praznicului. E icoana cântată a praznicului. Și de la această icoană sfântă, noi putem aprofunda teologia Botezului Domnului. Pentru că citim Evangheliile Botezului, citim Slujba Botezului, citim Slujba îndoită a Aghiasmei, cea Mare și cea Mică, și aflăm tot mai multe date despre ce s-a petrecut atunci, când El S-a botezat, ce se petrece cu noi când ne botezăm și ce se petrece cu noi când bem apa Domnului, apa cea sfințită azi.

Și putem aprofunda la nesfârșit teologia Bisericii pentru că ea este viața noastră. Am fost botezați întru Domnul în pruncie, bem în continuu din apa Lui și putem vorbi despre schimbările dumnezeiești ale vieții noastre. Și putem vorbi, pentru că ele sunt reale, sunt experiența noastră intimă, sunt modul în care noi trăim împreună cu Dumnezeul nostru.

Așadar, iubiții mei, iar și iar retrăim întreaga viață a Domnului pentru ca să ne-o facem tot mai mult viața noastră. Și întregul an bisericesc e o continuă schimbare interioară a noastră, pentru că Dumnezeul nostru e Cel care ne schimbă interior în mod neîncetat.

Vă mulțumesc frumos pentru primire, pentru daruri, pentru zâmbete, pentru îmbrățișări, pentru sărutări, pentru prietenie! Vă mulțumesc frumos pentru că Îl lăsați pe Dumnezeu să vă schimbe neîncetat și să vă bucure dumnezeiește! Pentru că viața reală e viața sfântă, e viața plină de bucurie și de pace dumnezeiască. Amin!

Predică la sinaxa Sfântului Ioannis Botezătorul [7 ianuarie 2024]

Iubiții mei[433],

martorul ocular e audiat primul de organele de anchetă, pentru că el e cel care a văzut evenimentul. Și acesta dă declarație cu propriile sale cuvinte despre ce a văzut și a auzit și a înțeles. Iar astăzi noi îl pomenim pe martorul duhovnicesc al Botezului Domnului, pe Sfântul Ioannis [Ἰωάννης] Botezătorul[434], care ne-a spus în cuvintele sale ce a văzut atunci când L-a botezat pe Domnul.

– De ce îl numiți martor duhovnicesc și nu martor ocular pe Sfântul Ioannis Botezătorul?

– Pentru că ceea ce a văzut el atunci, a văzut extatic și nu cu ochii trupești! Revelarea Dumnezeului treimic, pe care el a văzut-o, a fost extatică, adică în vedere dumnezeiască. Pentru că Sfântul Ioannis a mărturisit: „L-am văzut pe Duhul coborând ca o porumbiță din cer [Τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ] și a rămas în[tru] El [καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ Αὐτόν]. Și eu nu-L știam pe El. Dar Cel care m-a trimis pe mine a boteza în apă, Acela mi-a zis: «În[tru] Care ai să vezi Duhul coborând și rămânând în[tru] El [Ἐφ᾽ Ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ᾽ Αὐτόν], Acela este Cel care botează în Duhul Sfânt». Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu [Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ]” [In. 1, 32-34, BYZ].

---

[433] Începută la 7. 03, în zi de vineri, pe 5 ianuarie 2024. Cer senin, 7 grade, vânt de 16 km/ h.

[434] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1650/sxsaintinfo.aspx.

Și Sfântul Ioannis ne vorbește aici despre lucruri de taină, despre vederile lui dumnezeiești, pentru că el este un văzător de Dumnezeu. Și de aceea am subliniat că el e martorul nostru cel duhovnicesc: pentru că el a văzut toate acestea în mod extatic și nu trupește, nu cu ochii fizici.

Martorul ocular vorbește despre ce a văzut cu ochii lui și puteau să vadă și alții, dacă ar fi fost acolo. Însă martorul duhovnicesc vorbește despre ce a văzut în vedenie și despre luminările lui dumnezeiești, pentru că vorbește din interiorul curăției și al sfințeniei sale interioare. Și acesta din urmă, cel care vede și înțelege dumnezeiește, dă mărturia cea mai profundă despre un eveniment sau o persoană.

Încerc să mă pun tot mai mult în starea de a scrie Viața Sfântului Ilie văzătorul de Dumnezeu, Părintele meu duhovnicesc, de a o scrie din interior. Pentru că mulți l-au văzut, au vorbit cu el, l-au minimalizat în chip și fel, dar n-au trecut dincolo de chipul lui, de ceea ce vedeau cu ochii lor. De aceea, n-au înțeles nimic fundamental din el însuși. Iar eu sunt acum în postura celui care l-a văzut din interiorul lui, l-a înțeles dumnezeiește și trebuie să scriu despre el cu adevărat. Numai că ceea ce am văzut eu din el contrastează în mod radical cu ceea ce n-au văzut alții din el. Și, pentru ei, eu par că „exagerez", că spun lucruri „neadevărate". Însă, vederea cuiva e pe măsura sa duhovnicească, e pe măsura descoperirii lui Dumnezeu în viața lui. Și eu mă pregătesc să fiu tot mai propriu acestei scrieri a Vieții lui, pentru ca să o scriu din intimitatea cea mai adâncă cu el, după cum am și trăit și înțeles viața lui[435].

---

[435] I am trying to put myself more and more in a position to write the Life of Saint Ilie the seer of God, my ghostual Father, to write it from the inside. Because many saw him, talked to him, minimized him in one way or another, but they did not go beyond his face, what they saw with their eyes. Therefore, they understood nothing fundamental about himself. And I am now in the position of the one who saw him from the inside,

Sfântul Ioannis Botezătorul s-a pregătit toată viața lui pentru marele eveniment al Botezului Domnului și pentru prea marea revelare a Dumnezeului treimic în viața sa. El s-a curățit, s-a luminat și s-a sfințit neîncetat în cea mai mare asceză, pentru că L-a iubit pe Dumnezeu în mod desăvârșit. De aceea și Dumnezeu i S-a arătat în mod dumnezeiesc și l-a făcut teolog desăvârșit, pentru că l-a făcut văzător de Dumnezeu. Căci cele pe care le-a învățat Sfântul Ioannis Botezătorul, le-a învățat de la Dumnezeu și le-a învățat de la El, pentru că Dumnezeu i le-a arătat în mod extatic.

Dacă nu ar fi fost Sfântul Ioannis Botezătorul ca să dea mărturie, n-am fi aflat niciunul ce s-a petrecut atunci, la Botezul Domnului. Pentru că el a fost singurul martor duhovnicesc al evenimentului[436]. Mulți L-au văzut doar pe Domnul ieșind din apele Iordanisului. Dar el, Sfântul Ioannis, a văzut Treimea revelându-Se oamenilor! El a înțeles lucrul fundamental din evenimentul mântuitor al Botezului: că la Iordanis Dumnezeu S-a arătat în mod deplin oamenilor.

Și de asemenea oameni avem noi nevoie: de oameni care văd în mod profund oamenii. Pentru că certurile, necazurile, suspiciunile de tot felul vin tocmai pentru că nu vedem cu adevărat ce se petrece cu noi și cu alții. Ne certăm pentru cuvinte, pentru că nu vedem dincolo de cuvinte. Îi privim în ochi pe

---

understood him divinely, and I must write about him really. Only what I saw of him contrasts radically with what others did not see of him. And, to them, I seem „to exaggerate", that I say „untrue" things. However, someone's vision is according to his ghostual measure, it is according to the discovery of God in his life. And I am preparing to be more and more proper to this writing of his Life, in order to write it from the deepest intimity with him, as I have lived and understood his life.

[436] If it hadn't been for St. Ioannis the Baptist to testify, none of us would have found out what happened then, at the Baptism of the Lord. Because he was the only ghostual witness to the event.

oameni și îl loc să le vedem sufletul, noi presupunem cine știe ce lucru despre ei. Și de aceea ne înșelăm adesea în privința oamenilor, avem păreri profund greșite despre ei, pentru că nu avem puterea de a-i înțelege.

– Și cum căpătăm puterea de a-i înțelege pe oameni cu adevărat?

– Sfințindu-ne viața! Pentru că sfințenia începe să vadă cu adevărat oamenii. Fiindcă îi vede prin slava lui Dumnezeu din ea. Îi vede cu sufletul și nu cu ochii.

Și astfel, iubiții mei, Sfântul Ioannis Botezătorul nu ne-a spus numai că el L-a botezat pe Domnul, ci ne-a spus și faptul că Dumnezeul nostru e treimic și că El se poate vedea numai sfințindu-ne viața în relația cu El. De aceea, toată Biserica îl pomenește în mod bucuros pe cel care ne-a învățat taina Treimii, dar și pe a pocăinței și a sfințeniei. Căci El, Dumnezeul nostru treimic, Se unește cu noi în mod intim, numai dacă noi ne pocăim și ne sfințim în mod continuu. Pentru că El Se revelează Sfinților Lui, pentru ca să locuiască în ei pentru totdeauna și pentru ca să îi încredințeze despre toate cele ale Sale.

Bucurați-vă întru Domnul, așadar, trăind după voia Lui! Pentru că voia Lui e viața noastră cea veșnică. Amin!

Predică la Duminica a 29-a după Cincizecime [2024]

Iubiții mei[437],

nerecunoscătorul nu este un om uituc, ci un iubitor de sine. El uită binele pe care i l-ai făcut, pentru că se gândește în primul rând la el însuși. Și e atât de absorbit de el însuși, încât nu mai contează istoria personală, ce-a fost, pentru că el celebrează în mod egoist doar prezentul. Dacă îi e bine acum, ce contează ce a fost ieri, pentru că pe el îl interesează doar binele prezentului.

Însă, nerecunoscătorul e iubitor de sine, pentru că îi invidiază pe cei mai buni decât el. A învățat să se iubească pe sine la modul grețos, tocmai din repulsie față de cei care îl întrec. Pentru că ei, cei care sunt mai buni decât el, sunt întristarea lui și, pentru a uita de ei, se aventurează în tot ce îi produce plăcere și faimă.

Amnezia lui, așadar, nu e reală, ci lucrată. Lucrează la ea în mod sistematic, pentru că dorește să uite de toți cei care l-au ajutat în viață. Și voiește să uite de ei, pentru ca să ajungă să creadă lucrul mincinos că el a făcut totul în viață de unul singur.

Numai că noi nu ne naștem de unii singuri și nu creștem de unii singuri, ci ajutați de părinții, bunicii, frații, rudele, educatorii, învățătorii, profesorii, vecinii, binefăcătorii noștri. Mulți oameni, din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ne ajută în viața noastră, dimpreună cu Sfinții și cu Îngerii lui Dumnezeu. Dumnezeu Însuși este fundamentul vieții noastre, pentru că El ne dăruie viața și ne ține în viață. De aceea, noi nu putem spune niciodată că am făcut toate de unii singuri, pentru că adevărul e acesta: mulți ne-au ajutat, ne ajută și ne vor ajuta în viața noastră.

---

[437] Începută la 6. 45, în zi de luni, pe 8 ianuarie 2024. Cer înnorat, două grade, vânt de 14 km/ h.

Pentru că noi suntem ființe sociale, comunitare, comunionale. Trăim unii cu alții și fiind ajutați de către toți. Și toți oamenii ne ajută într-un anume fel, pentru că ne raportăm la fiecare în mod personal.

Ies pe stradă și văd oameni, diverși oameni. Și ei sunt cei la care eu mă raportez, pentru că prezențele lor devin cugetarea mea. Însă nu numai oamenii sunt cugetarea noastră, ci întreaga existență e spațiul pe care noi ni-l asumăm în mod efectiv. Și noi nu putem trăi în afara lumii noastre, pentru că suntem o parte din ea și, în același timp, ne-o asumăm în mod integral.

Însă, când nu îți asumi istoria personală în mod integral, atunci începi să o rescrii în mod mincinos. Începi să spui lucruri pe care nu le-ai făcut, să îți arogi merite pe care nu le ai, să te consideri ceea ce nu ești. Iar rescrierea sau falsificarea istoriei personale e cea care nu ne lasă să ne pocăim pentru toate păcatele vieții noastre[438]. Căci, în relația noastră cu Dumnezeu și cu oamenii, nu ne ajută falsificarea vieții personale, ci tocmai asumarea vieții noastre. Cu toate bunele și relele ei.

În Evanghelia de azi [Lc. 17, 12-19], nerecunoscătorii sunt foști bolnavi. Ei avuseseră lepră, dar noi putem avea cancer, putem avea boli de inimă, boli mintale, boli de mișcare și să ne comportăm ca ei. Putem să uităm imediat boala și pe cei care ne-au ajutat în boală, pentru că acum ne e bine și boala e în urmă, de ea am scăpat, nu se mai întoarce...Dar nu mai vrem să auzim de boala noastră și de cei care ne-au însoțit în boală, pentru că noi nu ne-am asumat niciodată boala. Nu am spus niciodată că boala e din cauza noastră. Tocmai de aceea, când ne vindecăm de ea, vrem să o uităm, pentru că vrem să credem că n-are de-a face cu noi. Dar boala are de-a face numai cu noi[439]!

---

[438] And it is the rewriting or the falsification of personal history that prevents us from repenting for all the sins of our life.

[439] But the disease has to do with us only!

Boala nu e, cel mai adesea, o apariție suspectă în noi, ci una la care ne-am dat acordul în mod continuu. Pentru că ne-am îmbolnăvit sistematic prin ce-am făcut și ce-am mâncat și ce-am băut. Că una e să te naști cu o boală ereditară și alta e să îți faci boala cu mâna ta. Și când boala este exclusiv a ta, a nu ți-o asuma înseamnă a fi ipocrit. Pentru că boala e hrănită de tine la sân și nu de altcineva[440].

În Lc. 17, 15 avem esența normalității. Pentru că samaritisul, „văzând că a fost vindecat [ἰδὼν ὅτι ἰάθη], s-a întors [ὑπέσρεψεν], cu glas mare slăvindu-L pe Dumnezeu [μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν]" [Lc. 17, 15, BYZ]. Văzând că a fost vindecat de Domnul, el s-a întors ca să Îi mulțumească. Dar el a văzut că a fost vindecat, pentru că își asuma boala. Considera că lepra e din cauza lui, e pentru păcatele lui. Dar ceilalți 9 nu considerau acest lucru! Considerau că boala nu are de-a face cu ei. Că ea este „o greșeală" în viața lor. Tocmai de aceea, când au fost vindecați, ei au plecat la ale lor, pentru că au scăpat de o boală pe care nu o considerau a lor.

– Dar ce e, Părinte, cu mine, de nu îmi merge bine? Toate îmi sunt împotrivă, am numai boli, numai necazuri, numai datorii!...

– Pentru că vă credeți fără păcat! Nu vă asumați nicio răutate, nicio patimă, nicio fărădelege, dar sunteți plin de ele. Căci dacă v-ați asuma viața dumneavoastră, așa cum e ea, și v-ați pocăi pentru fiecare păcat al dumneavoastră, ați vedea cum, deodată, răsare soarele lui Dumnezeu în viața dumneavoastră. Pentru că El ne iartă păcatele pentru care ne pocăim și soarele Lui este iertarea Sa. Și simțim soarele Lui în noi, adică iertarea

---

[440] And when the disease is exclusively yours, not to assume means to be a hypocrite. Because the disease is nourished by you at your breast and not by someone else.

Lui, când ne spovedim Duhovnicului nostru și suntem iertați de Dumnezeu prin el.

Toate lucrurile au sens. Nimic din ce se petrece cu noi nu e la întâmplare. Și pe fiecare zi înțelegem că sufletul și trupul nostru au modul lor de a fi și de a conviețui și că tot ceea ce facem are consecințe reale în ființa noastră. Iar dacă Dumnezeu ne vindecă de patimi, de boli, de necazuri, de datorii, atunci acestea sunt marile Lui minuni în viața noastră, pentru care trebuie să fim foarte mulțumitori și recunoscători față de El. Vindecarea de boală, de greutatea reală, pentru care suferi mult, e o mare eliberare, o mare ușurare interioară. Nu o poți uita ușor. Tocmai de aceea, când uiți ca un nesimțit marile binefaceri ale lui Dumnezeu, nu le uiți, de fapt, ci ți-e lene să te comporți normal cu Dumnezeu. O lene care te caracterizează, pentru că îți caracterizează starea de moarte sufletească.

Pentru că marea problemă a multora e tocmai aceasta: fiind morți sufletește, nu au nicio simțire a lui Dumnezeu. Și pentru că nu simt mila Lui, pentru că nu se pocăiesc pentru păcatele lor, cred că Dumnezeu „nu există" sau că toți oamenii sunt „răi" și „nemilostivi". Dar percepția greșită despre El și despre alții vine din aceea că ei nu Îl simt pe El cu adevărat și nici pe alții. E ca atunci când nu simți mirosurile și crezi că nu miros a nimic florile din fața ta. Dar ele miros, numai că tu nu le simți!

Tot la fel, mulți cred că lumea e cu totul „coruptă", că toți sunt „răi", pentru că ei nu simt și nu văd bunătate și milă în oameni. Căci, dacă ar vedea cum e cu adevărat lumea, ar vedea și multe patimi, dar și multe virtuți dumnezeiești în oameni. Ar vedea nuanțele. Dar când vezi numai negru în față, vezi fals, pentru că lumea nu e cu totul neagră, nici cu totul albă.

Domnul a remarcat și a lăudat recunoștința samaritisului [Lc. 17, 17-19]. El a remarcat și a lăudat normalitatea, l-a lăudat pe omul care se manifestă normal, care se manifestă cu toată inima când este vindecat, ajutat, miluit. Pentru că Domnul ne vrea oa-

meni normali, care să ne asumăm în mod real viața noastră și care să fim recunoscători față de toți cei care ne ajută. Pentru că viața noastră socială se bazează tocmai pe relații reale și normale între oameni. Cele anormale sunt o boală socială. Iar Codul penal[441] le clasifică în chip și fel, după gravitatea lor. Pentru că societatea umană ființează pe baza relațiilor firești, normale, amiabile între oameni.

Așadar, iubiții mei, când Domnul ne cere să fim recunoscători față de binefăcătorii noștri, ne cere ceva foarte firesc și normal pentru oameni și nu un lucru extraordinar. Și fiecare dintre noi știm, cu adevărat, cine sunt cei care ne-au ajutat în mod real. Pentru că ne-au ajutat ai noștri, din familie și din neam, în mod indubitabil, dar ne-au ajutat și mulți oameni străini. Iar, uneori, cei străini ne-au ajutat cel mai mult, în momente cheie ale vieții noastre. Și recunoștința noastră se poate manifesta în moduri foarte frumoase față de toți: prin daruri, prin aprecieri, prin mulțumiri, prin rugăciune, prin pomenirea lor cu dragoste. Pentru că e foarte normal să ne exprimăm inima, să ne exprimăm bucuria, să ne exprimăm recunoștința noastră față de toți.

Dumnezeu să ne învețe pe toți să fim atenți și responsabili și mulțumitori pentru toate ale vieții noastre! Amin!

---

[441] A se vedea: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/223635.

Predică la Duminica a 32-a după Cincizecime [2024]

Iubiții mei[442],

ne naștem într-o lume a noastră, care are limitările ei și toată viața ne deschidem spre lumea largă, spre întreaga creație a lui Dumnezeu. Pentru că fiecare pornim de acolo de unde ne naștem, de la familia noastră, de la satul sau orașul nostru, de la puținul vieții noastre spre tot ceea ce înseamnă existență. Și a trăi înseamnă a cunoaște, a cunoaște tot mai mult și, în primul rând, a ne cunoaște pe noi înșine. Și fiecare cunoaștem pe măsura datelor personale cu care ne naștem și a educației și a sprijinului pentru viața noastră.

Dacă ești mic de statură, nu știi cum e să fii înalt, iar dacă ești sărac, nu știi cum e să fii bogat. Dacă te-ai născut cu un handicap, tu privești viața întreaga prin situația ta aparte, și nu știi cum e să alergi și să te bucuri de viață din plin. Pentru că handicapul tău te trage înapoi, te face dependent de cineva anume.

De aceea, fiecare lucru contează în viața noastră. Contează sănătatea noastră, contează familia pe care o avem, contează educația pe care o primim, contează prietenii pe care începem să îi avem, contează ce aspirații avem în viața noastră. Dacă simțim de mici să învățăm limbi străine, să facem anumite sporturi, să avem anumite îndeletniciri, ele ne împlinesc. Dar dacă învățătura și viața socială sunt un chin pentru noi, viața noastră nu are bucurii reale. Pentru că ne închidem tot mai mult în noi înșine, stăm numai pe telefon sau pe computer, nu știm să ne facem prie-

[442] Începută la 7. 25, în zi de luni, pe 15 ianuarie 2024. Cer înnorat, -3 grade, vânt de 10 km/ h.

teni, relații, cunoscuți, iar societatea ne înspăimântă. Și ne înspăimântă, pentru că nu știm cum să trăim alături de alții.

Mă bucur când întâlnesc copii curajoși, vorbitori, bucuroși de mici. Pentru că e semnul real că se ocupă cineva de ei, că îi educă în mod real și că îi introduce tot mai mult în viața socială[443]. Dacă vorbești cu un copil ca și cu un adult, dacă vorbești la modul serios cu el, acesta va fi responsabil de mic. Se va bucura și va vorbi și va lucra ca un matur, deși el nu e matur. Dar asta îl ajută să aibă încredere în el însuși și să nu îi fie frică de necunoscut, de nou, de întâlnirea cu alții.

Când ieșim din casa noastră spre alții pentru prima oară, începem să înțelegem diferențele dintre ei și noi. Ei vor vorbi, vor privi, vor mânca, se vor juca altfel decât noi, deși vom observa că unele lucruri sunt comune la ei și la noi. De la jocurile copilăriei noastre vom trece repede la întâlnirile romantice și la cele de familie și la cele instituționale. Dar toate întâlnirile reale ale vieții noastre le pregătim de când suntem copii. Pentru că, dacă suntem serioși cu tot ceea ce există și ne vom raporta cu toată inima și la om și la masă și la iarbă și la păsări, relațiile noastre pe viitor vor fi împlinitoare, vor fi pline de bucurie, pentru că raportarea noastră la întreaga existență e firească, e după cum simțim în inima noastră.

Când eram copil mă bucuram să contemplu tot ceea ce există. Să privesc îndelung, să fiu atent la oameni, la case, la lucruri, la animale, la gâze, la păsări, la orice mișcare a vântului, la orice eveniment din viața mea. Nu aveam gândul să fărâm ceva, să iau ceva de la alții, ci numai să înțeleg toate lucrurile din jurul meu. Și bucuria înțelegerii a fost și a rămas marea mea împlinire,

---

[443] I'm happy when I meet brave, talkative, happy little children. Because it is the real sign that someone is taking care of them, that they are really educating them and that they are introducing them more and more in the social life.

pentru că a călători înseamnă a înțelege și a te înțelege, a te bucura de tot ceea ce vezi.

Indiferența față de lucruri și oameni, indiferența față de detalii, te arată un om indiferent față de tine, față de viața ta interioară. Te poți grăbi să ajungi la locul de muncă, te poți grăbi la muncă pentru ca să îți termini treaba, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să vezi nimic în jurul tău și în oamenii cu care stai de vorbă sau pe lângă care treci. Pentru că a ajunge acolo sau a fi acolo unde muncești înseamnă a fi împreună cu mulți oameni și fiecare are nevoie de tine într-un anume fel și tu de ei toți. Pentru că toți îți pot vorbi despre tine într-un anume fel. Despre nevoile, așteptările, cunoașterea ta.

Ζακχαῖος [Zacheos][Lc. 19, 2, BYZ] înseamnă cel curat, cel nevinovat[444]. Și În Evanghelia de azi [Lc. 19, 1-10] avem convertirea sa cea dumnezeiască, a Sfântului Apostol și Episcop Zacheos al Chesariei, cel pomenit pe 20 aprilie[445]. Unde îl vedem mic de statură și urcat în sicomorea pentru ca să Îl vadă pe El [Lc. 19, 3-4, BYZ]. Pentru că trebuie să îți învingi handicapul tău sau propria ta limitare, pentru ca să Îl întâlnești pe Dumnezeu.

Părintele Damaschinos Grigoriatul, din Muntele Athos, grec de neam, a cunoscut *Patericul românesc* în 1977, pentru că această carte a ajuns și la Mănăstirea sa. Și Starețul său i-a spus că această carte conține date despre Sfinții României. Și atunci, de la Dumnezeu, el a simțit o mare râvnă pentru a învăța limba română, pentru ca să cunoască viețile Sfinților lui Dumnezeu din România[446]. Și astfel a ajuns să traducă din română în greacă și să vorbească limba română, pentru că a vrut să-i cunoască pe Sfinții lui Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu ne ajută să ne depășim

---

444 *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Zacchaeus.

445 *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/2721/sxsaintinfo.aspx.

446 *Cf.* https://www.youtube.com/watch?v=CpKuOqO_oaU, min. 1-2.

limitele, să învățăm foarte multe lucruri folositoare nouă și altora, dacă ne încredem în El și dacă ne nevoim spre cunoaștere.

Sfântul Zacheos, în viața lui veche, când nu Îl cunoscuse pe Dumnezeu, era cel dintâi vameș [ἀρχιτελώνης] și era bogat [ἦν πλούσιος] [Lc. 19. 2, BYZ]. Lucra pentru romani, pentru asupritorii lui Israil, și era bogat, pentru că lua foloase necuvenite de la alții. Însă, cu toată corupția lui interioară, cu toată ura conaționalilor săi, cu tot disprețul pentru statura lui mică, Sfântul Zacheos a ieșit afară din casă, a ieșit pe stradă, s-a urcat într-un pom, numai ca să Îl vadă pe Domnul. N-a stat ca noi cu onlineul în telefon, necăutând niciodată lucruri folositoare pentru mântuirea noastră. El s-a zbătut pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu. Și-a învins toate fricile și toate râsetele la adresa sa.

De aceea, când Domnul a ajuns la pomul lui Zacheos, când a ajuns sub el, i-a spus: „Zachee [Ζακχαῖε], cel care te-ai grăbit [σπεύσας], coboară [κατάβηθι]! Căci astăzi în casa ta Îmi este de trebuință Mie să rămân [σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ Με μεῖναι]” [Lc. 19, 5, BYZ]. S-a grăbit să Îl vadă și s-a grăbit bine. Că viața trece repede, prea repede, și trebuie să începi viața cu Dumnezeu tot mai devreme, pentru ca să te întărești tot mai mult în viața cu Dumnezeu.

Și, iată, că Dumnezeu nu Se uită în primul rând la funcția ta, nici la păcatele tale, nici la statura ta, nici la handicapul tău, ci se uită la ceea ce vrei să faci cu tine însuți[447]! El Se uită la ceea ce vrei să faci de acum încolo cu tine însuți. De aceea, El intră și rămâne cu Zacheos în casa lui, pentru că această casă devine casa lui Dumnezeu. Și o casă devine casa lui Dumnezeu când toți cei din casă devin slujitorii Lui[448].

---

[447] And, behold, that God does not primarily look at your position, nor at your sins, nor at your height, nor at your handicap, but He looks at what you want to do with yourself!

[448] And a house becomes God’s house when everyone in the house becomes His servants.

Ce au făcut vecinii, alții, toți gură cască, care L-au văzut pe Domnul intrând la cel păcătos? Toți cârteau [πάντες διεγόγγυζον] [Lc. 19, 7, BYZ]! Îl vorbeau de rău pe Dumnezeu. Și Îl vorbeau de rău, pentru că El „nu ar fi știut" că Zacheos e păcătos [Ibidem]. Dar El știa mai mult decât toți că e păcătos, dar îi știa și pe ei că sunt păcătoși. Numai că El a intrat și a rămas cu un păcătos care n-a mai vrut să fie păcătos, adică a intrat la cel care a renunțat la viața păcătoasă. Și Dumnezeu intră în cel care se pocăiește și rămâne în el prin slava Lui, pentru că cel care se pocăiește se alipește cu totul de Dumnezeu.

Pentru că a te pocăi înseamnă a recunoaște că ești mort și ai nevoie de mila și iertarea Lui ca să învii. A te pocăi înseamnă a-L căuta pe El mereu, strigând către El neîncetat. Și când El vede inima ta, atunci te dă jos din pomul părerii de sine, te face să te întorci acasă, la inima ta și acolo rămâne cu tine, pentru că te iartă de toate cele pentru care tu te pocăiești.

Dacă vrei să știi cum arată Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți și cultul și istoria Bisericii, atunci te apuci și înveți limba greacă, limba latină, limba ebraică, limba rusă, limba engleză, limba franceză, limba germană. Dacă vrei să știi cum arată pocăința, atunci te pocăiești pentru toate păcatele tale neîncetat. Dacă vrei să mănânci bine, ca părinții și bunicii tăi, atunci faci agricultură și gospodărie ca ei. Dacă vrei să ai o familie binecuvântată de Dumnezeu, atunci îți alegi o soție care să tragă la același jug cu tine, adică acela al evlaviei și al muncii continue.

Dacă vrei, poți. Și poți, pentru că Dumnezeu te întărește. El te ajută să faci lucruri peste puterea și imaginația ta, numai să fii serios zilnic, să muncești susținut, să îți urmărești scopurile cele bune în viață.

Sfântul Zacheos a făgăduit să își împartă averile pe jumătate și să dea împătrit [τετραπλοῦν] celui pe care l-a stors de bani [Lc. 19, 8, BYZ]. A făgăduit și s-a ținut de cuvânt! Tocmai de aceea, Cunoscătorul a toate, ca și când lucrul s-ar fi împlinit deja, a spus:

„Astăzi s-a făcut mântuirea casei acesteia [Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο]!" [Lc. 19, 9, BYZ]. Pentru că mântuirea începe de când omul începe să se pocăiască, de când el începe să se schimbe interior[449].

Cuvintele se pot spune în multe feluri...Dar când omul duhovnicesc e de față și vede pocăința ta reală, el vede dincolo de cuvintele tale. Cu atât mai mult Însuși Domnul, văzând pocăința sa, a văzut cuvintele lui cele adevărate, cele mântuitoare, pentru că erau spuse din altă inimă: din inima care s-a umplut de mila și de iertarea lui Dumnezeu.

Și când omul se schimbă, se schimbă și cuvintele, cât și faptele lui! El vorbește acum din inimă, pentru că începe să trăiască o nouă viață, o viață luminată de Dumnezeu întru toate. Și marile schimbări ale lui Dumnezeu din viața noastră sunt marile și minunatele Lui luminări din viața noastră. Pentru că El ne învață neîncetat, pe fiecare zi, ce să facem pentru a ne mântui și a ne sfinți viața noastră.

Așadar, iubiții mei, dacă vrem să ne pocăim cu adevărat, nu mai contează cine e Duhovnicul nostru, nu mai contează ce ne place și ce nu ne place în Biserica unde venim la Slujbă, ci venim și ne mântuim. Pentru că noi nu venim la Biserică pentru cineva anume, ci pentru El, pentru Dumnezeul mântuirii noastre, pentru ca să fim cu El pentru veșnicie. Și nu ne mai e rușine de oameni, de ce spun oamenii despre noi, ci noi venim și ne pocăim. Pentru că, dacă te uiți la ce spun oamenii despre tine, la cum te bârfesc, nu mai faci nimic în viață. Dar dacă Dumnezeu te cheamă la El și vrea să fie cu tine și să rămână în tine, atunci vii și te spovedești la Duhovnicul tău, vii în Biserica Lui neîncetat, pentru că tu crești în relația cu El și nu în relație cu vorbirea de rău a lumii.

---

[449] Because the salvation begins when the person begins to repent, when he begins to change internally.

Să ne vedem de scopurile bune ale vieții noastre! Să avem scopuri bune, pe cele ale mântuirii noastre! Pentru că împlinirea noastră constă tocmai în relația de iubire cu Dumnezeu și cu oamenii, în viața curată și sfântă. Amin!

Predică la Duminica a 14-a după Cincizecime [2024]

Iubiții mei[450],

Nunta se face între intimi, între prieteni. Îi inviți la Nuntă pe cei care te cunosc, pe cei ai tăi, pe cei cu care ești prieten și vrei să te bucuri. Prietenii mirelui și prietenii miresei vin alături de familie și de rudenii la Nuntă, pentru că Nunta este prilejul de bucurie prin excelență al tuturor. La polul opus Nunții, Înmormântarea este ziua în care prietenii tăi vin, alături de familia și de rudeniile tale, ca să se roage pentru tine și să te însoțească pe drumul spre mormânt. Pentru că cei care s-au bucurat cu tine la Nunta ta și mai apoi în viață, vin să se roage pentru tine la Înmormântarea ta, pentru că de-a lungul vieții ați fost împreună, v-ați cunoscut profund, ați împărțit durerile și bucuriile împreună.

Marile momente în viață presupun intimitate, prietenie, pentru că le trăiești cu cei care te iubesc, te respectă, te susțin. Le trăiești împreună cu ei, pentru că ei te cunosc și tu îi cunoști și vă bucurați unii de alții. Dar când nu există intimitate, prietenie, bucurie reciprocă, Nunțile au tăceri mormântale, au gesturi ipocrite, sunt întâlniri forțate, neserioase, iar Înmormântările sunt festivități fals lăcrimoase și lipsite de rugăciune. Pentru că la Nuntă trebuie să te bucuri în mod real de cei doi ca să participi la ea cu toată inima, după cum Înmormântarea e durere și plâns reale pentru cel care pleacă dintre noi, pentru că este prietenul nostru de-o viață. Dar, cel mai adesea, noi ne luăm fețe ipocrite și la Botez și la Nuntă și la Înmormântare, ne arătăm ba ultra-

[450] Începută la 7. 15, în zi de luni, pe 22 ianuarie 2024. Cer înnorat, -9 grade, vânt de 5 km/ h.

fericiți, ba ultratriști, dar nu convingem pe nimeni că ne leagă ceva de cei de față. Toată lumea se preface, toată lumea joacă teatru, dar teatrul acesta ieftin ne îmbolnăvește și nu ne împlinește. Și nu ne împlinește, pentru că nu avem sentimente reale față de cei la care venim.

Însă, Domnul, în Evanghelia de azi [Mt. 22, 1-14], ne vorbește despre seriozitatea absolută a intimității, despre reala intimitate cu El și cu oamenii. Căci Dumnezeu face „nunți Fiului Său [γάμους τῷ Υἱῷ Αὐτοῦ]" [Mt. 22, 2, BYZ], pentru că fiecare dintre noi ne unim în mod mistic cu Domnul nostru prin Botez și prin împărtășirea cu El și prin toată viața noastră de credință.

Începutul vieții noastre creștine, Botezul sacramental, este începutul intimității noastre cu Dumnezeu. Pentru că de atunci El ne cunoaște pe noi din interiorul nostru, prin faptul că L-am acceptat în noi, și noi la fel pe El. Și creșterea continuă în intimitatea cu Dumnezeu este iubirea noastră pentru El. Pentru că iubirea noastră pentru Dumnezeu se naște și crește din cunoașterea reală, intimă a Lui, din cunoașterea Lui din noi înșine, din viața noastră continuă cu El.

Dumnezeu Se sălășluiește în noi prin slava Lui, în Sfântul Botez pe care îl primim în pruncie, și ne învață pe noi să Îl ascultăm, să Îl urmăm și să Îl iubim pe El. Și din intimitatea reală cu El, cu Dumnezeul nostru, noi învățăm să avem intimitate reală și cu părinții, bunicii, prietenii, viitoarea noastră soție sau viitorul nostru soț. Căci înțelegem că așa cum suntem cu Dumnezeu, cum ne simțim de bine cu El, așa vrem să fim cu toți. Și reala prietenie cu oamenii are la bază intimitatea abisală, absolută, cu Dumnezeu[451]. Pentru că El ne învață să fim buni, atenți, delicați, voioși, binevoitori cu oamenii și, prin sinceritate și loialitate, să ne construim relațiile de prietenie cu ei.

---

[451] And the real friendship with people has at base the abyssal intimity, absolute, with God.

Dar dacă amesteci patimile tale în prietenia și în iubirea cu cineva, atunci distrugi pas cu pas prietenia și iubirea ta. Pentru că treci de la prietenia dezinteresată, sinceră, loială, la invidie, la răutate, la oportunism, la trivialitate. Căci reala prietenie are conștiință, o conștiință înaltă și cuceritoare și nu e o continuă spionare, minimalizare, invidiere a celuilalt. Reala prietenie e o școală a intimității, a bucuriei, a înțelepciunii, a excelenței. Dacă ai prieteni mari, cu proiecte mari de viață, ai surse de inspirație reale în viața ta. Pentru că prietenii sunt experiențe reale, vii, autentice, binevoitoare, care ți se dăruie mereu, pentru că tu ești cu totul al lor.

Și de la cine poți învăța această sinceritate absolută, această continuă dăruire, acest continuu atașament față de cineva, dacă nu de la Dumnezeu? Pentru că El te învață, din reala intimitate cu El, că numai sinceritatea, numai dăruirea continuă, numai loialitatea abisală te împlinesc. Pe când patimile, amestecate în prietenie, te distrug interior și te arată o canalie, un om care nu merită respect. Pentru că tu ești în stare să îți vinzi prietenul și să uiți tot binele pe care l-ai trăit cu el.

– Cine este omul „neîmbrăcat [cu] haina nunții [οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου]" [Mt. 22, 11, BYZ]?

– E omul botezat în pruncie în Biserica lui Dumnezeu, dar care nu s-a îmbrăcat mereu în slava lui Dumnezeu, ci în patimi de rușine. E cel care n-a trăit ca un creștin, ci a trăit ca un păgân toată viața lui, deși el a fost botezat creștinește. Și, când moare, nu poate intra la Nunta lui Dumnezeu, adică în Împărăția bucuriei Sale celei veșnice, ci este aruncat în întunericul cel mai dinafară, în Iad, unde este plângerea și scrâșnirea dinților [Mt. 22, 13, BYZ]. Și nu poate intra în bucuria Lui, pentru că nu e plin de bucuria Lui, de curăția Lui, de slava Lui cea dumnezeiască.

Pentru că viața noastră, de acum, e pentru a ne înveșmânta mereu întru slava Lui. Toate virtuțile dumnezeiești ne umplu pe noi de slava Lui. De aceea, virtuțile dumnezeiești ale vieții creș-

tine sunt veșmântul, sunt haina noastră de Nuntă și cu ea trebuie să fim îmbrăcați tot timpul. Tocmai de aceea, viața de acum e viață duhovnicească, e viață plină de slava lui Dumnezeu, pentru că viața noastră e o viață bisericească. În centrul vieții noastre e Biserica lui Dumnezeu și nu banca, nu restaurantul, nu locul nostru de muncă[452]. Noi de aici, de la Biserică, ne luăm viața noastră, pentru că aici e izvorul vieții noastre. Și izvorul vieții noastre e slava lui Dumnezeu, pe care El ne-o dăruie prin toată slujirea Bisericii și prin toată viața noastră creștină.

De aceea, Domnul vorbește de nunțile noastre cu El, pentru că El are o relație reală cu fiecare dintre noi[453]. Și toți fiii Nunții, adică toți creștinii Împărăției, trăiesc în Biserica Lui și aici se curățesc, se luminează și se sfințesc neîncetat, pentru ca, prin moarte, ca printr-o ușă veselă, să intre în Împărăția veșnică a lui Dumnezeu, dimpreună cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Viața noastră bisericească e o viață de continuă veselie dumnezeiască și de împlinire sfântă și ea se va continua veșnic întru Împărăția Lui. Pentru că aici, în Biserica Lui, noi suntem bucurați de slava lui Dumnezeu, de cea care e lumina veșnică, bucuria neîncetată și hrana noastră cea dumnezeiască întru Împărăția Sa.

– Este Dumnezeu disprețuitor față de unii și prieten cu alții?

– Nu, ci El este iubitor și prieten față de toți, dorind mântuirea tuturor! Pentru că El îi primește și pe cei răi și pe cei buni [πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς] în Biserica Lui [Mt. 22, 10, BYZ] ca toți să se facă buni. El nu e invidios pe mântuirea noastră și nici nu pune cuiva vreo piedică pentru ca să nu se mântuie, ci, dimpotrivă, Dumnezeu îl ajută pe fiecare om în parte ca să Îl cunoască și să Îl urmeze pe El, dar nu forțează pe nimeni să Îl

---

[452] In the center of our life is the Church of God and not the bank, not the restaurant, not our workplace.

[453] That is why, the Lord speaks of our weddings with Him, because He has a real relation with each of us.

asculte. Și tocmai de aceea primim dovezi peste dovezi ale milei și ale atenției Sale față de noi în toată viața noastră, dar deciziile pe care le luăm sunt ale noastre. Fapt pentru care, la Judecata Lui, nu vom putea spune că ne-a forțat cineva să păcătuim, pentru că am păcătuit fiindcă am vrut să păcătuim. Zilele noastre de lene, de nesimțire, de păcătuire constantă sunt ale noastre, chiar dacă prietenii noștri în cele rele ne-au împins la rău în mod constant. Ei ne-au împins, dar noi am acceptat să păcătuim! Și pentru aceasta, noi suntem vinovați pentru ce am făcut și nu cei care ne-au sfătuit la rău.

Însă Dumnezeiasca Mărturisire sau Spovedanie e întâlnirea noastră de taină cu Dumnezeu, unde noi Îi spunem toate ale noastre și El ni le iartă, dar, mai mult decât atât, ne reîmbracă în veșmântul de Nuntă. Căci fără iertarea Lui constantă, noi nu am avea nicio șansă să ne ridicăm din păcatele noastre și să trăim creștinește. Dar, prin iertarea Lui cea dumnezeiască, noi iar și iar ne ridicăm din moarte, înviem, suntem îmbrăcați în veșmântul nemuririi și trăim dumnezeiește pe pământ, pentru că El ne pregătește pentru viața cea veșnică cu El. Și continua noastră pregătire pentru Nunta cea veșnică e viața noastră cea bisericească.

De aceea, pentru noi nu sănătatea goală, lipsită de slava lui Dumnezeu, e comoara noastră, ci comoara noastră e viața noastră bisericească, e viața noastră cu Dumnezeu. Pentru că viața cu Dumnezeu te duce în Împărăția Sa, pe când viața fără El te coboară în Iadul cel veșnic.

Așadar, iubiții mei, Nunta Lui e reală și veșnică și pe ea am început să o trăim odată cu Botezul nostru. Noi trăim în fiecare zi bucuria Nunții celei veșnice, dacă slava Lui e în noi și, prin ea, Dumnezeu e cu noi pururea. De aceea, de acum știm ceea ce vrem și spre ce ne îndreptăm. Ne îndreptăm spre Împărăția Lui și nu spre moarte! Moartea e o ușă, e o clipă, pe când veșnicia cu Dumnezeu e viața noastră cea adevărată, cea mereu împlinitoare.

Nu mizați pe veșmintele la modă, adică pe ideologii, pe erezii, pe pofte deșarte, ci îmbrăcați-vă întru toată sfințenia lui Dumnezeu! Pentru că de aici ne îmbrăcăm, de aici ne înfrumusețăm pentru veșnica Nuntă a lui Dumnezeu, pentru Împărăția Sa cea veșnică. Amin!

Predică la pomenirea Sfinților 3 Ierarhi [30 ianuarie 2024]

Iubiții mei[454],

în societatea noastră, învățată tot mai mult cu derizoriul, cu banalitățile, cu divertismentul ieftin, a vorbi despre teologie și sfințenie înseamnă a vorbi despre lucruri grele, obositoare, care te fac să caști. Pentru că ne hrănim cu știri, idei și imagini mici, neapropiindu-ne de ideile și de imaginile tari, de cele care ne hrănesc duhovnicește. Și ideile tari sunt cărțile teologice, iar imaginile tari sunt Sfintele Icoane ale Bisericii. Și ca să existe cărți și imagini tari, duhovnicești, trebuie să existe Sfinți. Adică oameni care și-au asumat în toată viața lor relația reală cu Dumnezeu și au crescut neîncetat în sfințenia Lui.

Sfântul Grigorios Teologul a scris predici, dar și poeme. A scris o Dumnezeiască Liturghie, ca și Sfântul Vasilios cel Mare, dar și rugăciuni de exorcizare[455], ca și Sfântul Ioannis Hrisostomos. Am tradus cu pace și cu bucurie Dumnezeiasca sa Liturghie[456], care e în PG 36, col. 699-734[457], și care e scrisă cu referire la Hristos Domnul și nu la Dumnezeu Tatăl ca Liturghiile Sfinților Vasilios și Ioannis. Și în toată teologia lui se vede grija cea mare pentru adevărul lui Dumnezeu, pentru revelarea lui Dumnezeu în viața noastră, pentru curăție și sfințenie.

---

[454] Începută la 8. 45, în zi de vineri, pe 26 ianuarie 2024. Soare, un grad, vânt de 13 km/ h.

[455] *Viețile Sfinților*, vol. 1, alcătuite, cu harul lui Dumnezeu și cu ajutorul Maicii Domnului, al Sfinților și al Îngerilor Lui, de Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș și de Dr. Gianina Maria-Cristina Picioruș, Teologie pentru azi, București, 2018, p. 248.

[456] Idem, p. 373-402.

[457] Idem, p. 372.

Traducând comentariul Sfântului Vasilios cel Mare la Sfântul Profet Isaias, Părintele Alexandru Mihăilă constată că el citea Vechiul Testament prin Noul Testament, că îl citea hristologic[458]. Toți cei trei Sfinți Ierarhi astăzi pomeniți au făcut același lucru: L-au văzut profețit pe Hristos Domnul peste tot în paginile Vechiului Testament, pentru că au înțeles în mod mistic textul Sfintei Scripturi. Și pentru ca să îl înțelegi mistic trebuie să îl citești duhovnicește. Adică luminat de Dumnezeu la fiecare pagină scripturală. Și ca să fii luminat de Dumnezeu trebuie să trăiești tot timpul cu El, fiind umplut din destul de slava Lui, dar și să te nevoiești zilnic să înțelegi cuvintele Sale. Pentru că nevoința traducerii și a citirii e unită cu rugăciunea și cu luminarea lui Dumnezeu pentru ca să traduci și să comentezi Dumnezeiasca Scriptură a Bisericii.

Sfântul Ioannis Hrisostomos, Părintele nostru, la ale cărui Sfinte Moaște din casa mea mă închin cu evlavie și cu multă bucurie întotdeauna, a comentat Dumnezeiasca Scriptură cu multă nevoință sfântă, care mă inspiră și mă însuflețește în tot ceea ce scriu. Pentru că a vrut să se umple de adevărul lui Dumnezeu, dar și să îl dăruie întregii Biserici. Pentru că Biserica stă în adevărul lui Dumnezeu ca în propria ei viață, pentru că viața Bisericii e voia Lui. Și noi trebuie să ne umplem de voia Lui, citind-o din cărțile Bisericii, pentru ca să avem viață în noi din belșug.

Praznicul de azi e unul al unității, al frățietății, al păcii. Sfântul Ioannis Mavropus [Ἰωάννης ὁ Μαυρόπους], Mitropolitul Evhaitelor [ὁ Μητροπολίτης Εὐχαΐτων], i-a văzut împreună pe cei 3 Sfinți Ierarhi într-o vedenie a sa și i-au cerut ca ei să fie pomeniți împreună, într-o anume zi, pentru ca să nu mai existe dispute pe

[458] Sfântul Vasile cel Mare, *Comentariu la cartea Profetului Isaia*, trad. din lb. gr., introd. și note de Alexandru Mihăilă, în col. PSB, vol. 2, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009, p. 10.

seama întâietății lor[459]. De aceea, atunci când avem dispute teologice, noi trebuie să ne întoarcem la Sfinții lui Dumnezeu, la cei care sunt împreună întru Împărăția Sa, ca să învățăm că teologia este unitară, este organică vieții Bisericii și ea se scrie și se înțelege în Biserică. Disputele teologice trebuie să se sfârșească în armonie, în frățietatea eclesială. Pentru că atunci când cauți adevărul lui Dumnezeu, îl cauți în Biserică și cu întreaga Biserică și nu pentru ca să te distanțezi interior de Biserică și să te lupți cu ea.

După ce a avut vedenia sa cea dumnezeiască, Sfântul Ioannis Mavropus a stabilit praznicul de azi, de la 30 ianuarie, ca praznic comun al celor 3 Sfinți Ierarhi, și le-a scris și Slujba comună[460]. Pentru că orice Sfânt este pomenit liturgic, adică cu Slujba lui bisericească. Dar ca să existe Slujba lui, trebuie să existe și cel care o scrie. Și care o scrie pentru că aprofundează viața Sfântului și se intimizează cu el duhovnicește. Tot la fel, Icoana Sfântului are nevoie de iconarul ei. Și cel care o pictează, acela se apropie duhovnicește de Sfântul lui Dumnezeu și îi transfigurează chipul, plecând de la realitatea lui istorică.

Tocmai de aceea, Biserica păstrează totul despre Sfinții ei. Păstrează amănunte despre fizionomia lor, despre viața lor, opera lor, lucruri ale lor, Sfintelor lor Moaște, Sfintele lor Icoane. Și le păstrează, pentru că ele ne întăresc în credința și în viața noastră bisericească.

În Paraclisul Catedralei Naționale există Sfinte Moaște ale Sfântului Ioannis Hrisostomos[461], în Mănăstirea *Sfinții Trei Ierarhi* din Iași există Sfinte Moaște ale Sfântului Vasilios cel Mare[462], în Biserica *Adormirea Maicii Domnului*-Militari I există

---

[459] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1948/sxsaintinfo.aspx.

[460] Ibidem.

[461] *Cf.* https://catedrala-nationala.ro/despre-paraclis/.

[462] *Cf.* https://sfintiitreiierarhi.mmb.ro/moastele-sfantului-ierarh-vasile-cel-mare.

Sfinte Moaște ale Sfântului Grigorios Teologul din anul 2016[463]. Și oriunde există Sfinte Moaște ale Sfinților, există și evlavia la ele, există cinstirea lor cu credință. Pentru că noi, cei credincioși, ne apropiem de Sfintele Moaște ale Sfinților pentru ca să ne rugăm lor, pentru că știm că ei sunt în cer și ne aud rugăciunile noastre în mod duhovnicesc. Pentru că, prin slava Lui, noi comunicăm cu Sfinții și Sfinții cu noi, fiind unii cu alții în mod neîncetat.

Când Sfintele Moaște ale Sfântului Ioannis Hrisostomos, Patriarhul Constantinopolului, au fost aduse din exil și puse pe tronul său patriarhal, el a rostit cu glas tare: „Pace tuturor [Εἰρήνη πᾶσι]!". Pentru că toți avem nevoie de pacea lui Dumnezeu în viața noastră. Și pomenirea acestei minuni negrăite se face anual în ziua de 27 ianuarie[464], ea petrecându-se în anul 438 la Constantinopol[465]. Pentru că Sfintele sale Moaște au fost aduse la Constantinopol la 31 de ani de la adormirea sa, care s-a petrecut în ziua de 14 septembrie 407[466].

Sfântul Ioannis Hrisostomos s-a născut în 347 în Antiohia, la 34 de ani, în 381, a fost hirotonit Diacon, fiind hirotonit Preot la 40 de ani, pentru ca pe 15 decembrie 397 să fie hirotonit Patriarh al Constantinopolului. Avea 50 de ani[467]! Iar pomenirea hirotoniei sale ca Patriarh se face în fiecare an pe 15 decembrie[468]. Și va adormi la vârsta de 60 de ani, rămânându-ne de la el circa 804 predici[469]. Și ceea ce rămâne din opera cuiva nu e toată opera lui, ci o parte din ea! De aceea, când îi citim pe Sfinții lui Dum-

---

[463] *Cf.* https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/racla-noua-pentru-moastele-sfantului-grigorie-teologul-la-o-parohie-din-capitala-186989.html.

[464] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1912/sxsaintinfo.aspx.

[465] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/John_Chrysostom.

[466] Ibidem.

[467] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1168/sxsaintinfo.aspx.

[468] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1458/sxsaintinfo.aspx.

[469] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1168/sxsaintinfo.aspx.

nezeu trebuie să avem această conștiință: că nu avem toată opera lor, ci ceea ce a ajuns până la noi. Iar ceea ce sunt ei acum, în Împărăția lui Dumnezeu, este indescriptibil. Pentru că creșterea lor în teologie și în sfințenie e continuă și veșnică.

Sfântul Vasilios cel Mare s-a născut în Chesaria Cappadociei în 330, a adormit în aceeași localitate pe 31 decembrie 378 și a fost înmormântat tot acolo pe 1 ianuarie 379[470]. Avea 48 de ani! Iar noi îl pomenim pe 1 ianuarie în ziua înmormântării sale. Înainte de a fi creștin a fost Profesor de Retorică, Filosofie, Astronomie, Geometrie și Medicină la Atena. În 356 a devenit creștin, adică s-a botezat la vârsta de 26 de ani, la 32 de ani a fost hirotonit Preot, iar la vârsta de 40 de ani, în anul 370, a fost hirotonit Episcop al Chesariei, în ciuda împotrivirii ereticilor arieni[471].

Sfântul Grigorios Teologul, potrivit *Marelui sinaxar grecesc*, a trăit 60 de ani: între 330-390[472]. S-a botezat după vârsta de 30 de ani[473], Sfântul Vasilios cel Mare, prietenul său, îl hirotonește Episcop[474], devine Patriarh al Constantinopolului în 380, adică la vârsta de 50 de ani. În al 2-lea său an de patriarhat, Sfântul Grigorios convoacă Sinodul al II-lea Ecumenic[475]. Adoarme pe 25 ianuarie 390[476], Biserica pomenindu-l în ziua sa de adormire: pe 25 ianuarie[477].

„În 431, la Sinodul al III-lea Ecumenic de la Efesos, Sfântul Grigorios e citat ca o mare autoritate teologică, pe când în 451, la Sinodul al IV-lea Ecumenic de la Calcedon, Sfântul Grigorios este

---

[470] Stelianos Papadopoulos, *Viața Sfântului Vasile cel Mare*, trad. de Diac. Cornel Coman, Ed. Bizantină, București, 2003, p. 331-332.

[471] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1584/sxsaintinfo.aspx.

[472] *Vieţile Sfinţilor*, vol. 1, op. cit., p. 113.

[473] Idem, p. 115.

[474] Idem, p. 116.

[475] Idem, p. 118.

[476] Idem, p. 119.

[477] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1881/sxsaintinfo.aspx.

numit «Grigorios Teologul» și devine «cel mai frecvent publicat scriitor din tradiția manuscriptică bizantină»[478]"[479]. Pentru că Biserica, în timp, recunoaște marea teologie a unui Sfânt și o pune în valoare. Căci teologia Sfinților e teologia Bisericii și teologia Bisericii e teologia lui Dumnezeu revelată în Sfinții Lui. Și când îi cinstești pe Sfinții Lui, cinstești cu mărime de suflet adevărul propovăduit de ei, adevărul mântuirii noastre[480].

În 361, de praznicul Nașterii Domnului, Sfântul Grigorios e hirotonit Preot de către tatăl său. Avea vârsta de 31 de ani[481]. Atât el, cât și ceilalți doi Sfinți Ierarhi pomeniți astăzi, și-au trăit viața cu o intensitate maximă și au scris și au slujit și au muncit enorm pentru Biserica lui Dumnezeu. În așa fel încât viața și opera lor nu au contat numai pentru secolele când ei au trăit, pentru secolele al 4-lea și al 5-lea, ci pentru întreaga istorie a Bisericii. Pentru că ei s-au arătat oameni ai adevărului prin tot ceea ce au făcut. Oameni ai adevărului lui Dumnezeu.

Și când cauți adevărul lui Dumnezeu toată viața ta, când îl sintetizezi în operele tale și îl dărui posterității, tu dărui lumina lui Dumnezeu întregii umanități. Pentru că dărui din ceea ce ai primit de la Dumnezeu. Dărui din revărsările Lui de înțelepciune în viața ta, având conștiința că adevărul lui Dumnezeu e cel care ne mântuie pe noi.

Și astăzi, iubiții mei, când îi pomenim pe cei 3 Sfinți Teologi ai Bisericii, noi pomenim cu multă evlavie revelarea lui Dumnezeu în vieților oameni. Pentru că Teologii sunt bisericile cele raționale ale Dumnezeu, gurile mereu vorbitoare ale Lui, tocmai

---

[478] John A. McGuckin, *St Gregory of Nazianzus. An Intellectual Biography*, Pub. St Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York, 2001, p. xi.

[479] *Viețile Sfinților*, vol. 1, op. cit., p. 124.

[480] And when you honor His Saints, you honor with magnitude of soul the truth preached by them, the truth of our salvation.

[481] *Viețile Sfinților*, vol. 1, op. cit., p. 129-130.

pentru că Dumnezeu Se revelează pe Sine celor care Îl iubesc pe El[482]. Ca să existe Biserica de oameni și cea de zid, trebuie să existe biserica rațională a teologiei, adică Teologul Bisericii. Pentru că cel care naște întru adevăr poporul lui Dumnezeu e cel care îl învață adevărul și îl hrănește mereu cu adevărul lui Dumnezeu. Tocmai de aceea, nu e de ajuns Slujba, nu e de ajuns o predică din când în când, ci e nevoie de predici multe, dese, despre multe lucruri teologice, pentru că oamenii Bisericii trebuie să știe adevărul lui Dumnezeu cel cu multe detalii. Și adevărul Bisericii e cel care te smerește, te curățește, te luminează, te înfrumusețează, te sfințește. Pentru că adevărul Bisericii te mântuie și nu minciuna, nu contrafacerea, nu poveștile fără consistență.

Nu m-ați auzit pe mine iar și iar vorbind despre conștiința eclesială și despre delicatețea dumnezeiască și despre cunoașterea duhovnicească a teologiei Bisericii? Nu m-ați auzit vorbind despre faptul că extremismul teologic nu ne ajută și nu are nimic de-a face cu evlavia Bisericii, pentru că toate se fac cu cuviință și cu delicatețe și cu luminare dumnezeiască în viața Bisericii?

Și m-ați auzit, pentru că eu pledez mereu pentru asceza zilnică, pentru nevoința zilnică, duhovnicească, pentru aceea care ne sfințește și nu pentru guralivitate. Gura multă, plimbarea multă și statul mult nu au de-a face cu viața Bisericii, ci cu această viață a Bisericii are de-a face asceza zilnică, rugăciunea zilnică, scrisul și tradusul zilnic, editarea continuă de carte, ajutorarea semenilor întru toate. Pentru că Sfinții noștri Părinți, astăzi pomeniți, nu sunt Sfinți pentru că s-au plimbat și au făcut Școli multe și au fost Ierarhi, ci pentru că în tot ceea ce au făcut, au fost creștini autentici. Și creștini autentici trebuie să fim și noi, oriun-

[482] Because Theologians are the rational churches of God, His ever-speaking mouths, precisely because God reveals Himself to those who love Him.

de mergem și orice facem, pentru că viața cu Dumnezeu e autenticitatea noastră.

– Și ce înseamnă a fi autentic?

– Înseamnă a fi conform cu adevărul, cu adevărul lui Dumnezeu! Înseamnă să conținem poruncile Lui, adică adevărul Lui. Pentru că poruncile Lui ne fac ca El, ne fac să fim plini de frumusețea și de prospețimea Lui. Și când suntem plini de autenticitate teologică, atunci suntem izvoare vii de viață creștină. Pentru că teologia izvorăște din viața cu Dumnezeu și nu dintr-o viață oarecare.

Cei 3 Sfinți Teologi astăzi pomeniți au înglobat multă cunoaștere pluralã. Știau știință, știau cultură, știau filosofie, știau cum trăiește lumea din vremea lor, dar erau izvoare vii ale teologiei Bisericii. Și vorbeau cu putere lumii lor, pentru că o cunoșteau din interior. Ar fi fost ultraspecializați și ultratehnologizați dacă ar fi trăit astăzi, pentru că ei erau oamenii surselor, ai cărților, ai manuscriselor, ai adevărului. Ar fi scris și ar fi vorbit online zilnic, cu putere, pentru că ar fi conștientizat că onlineul este amvonul întregii lumi, amvonul de la care se predică cel mai bine și mai direct adevărul lui Dumnezeu. Și ar fi vorbit și ar fi scris cu delicatețe și cu pace, pentru că și-ar fi asumat în mod abisal cunoașterea cea de multe feluri a lumii[483].

---

[483] The 3 Theologian Saints commemorated today englobed a lot of plural knowledge. They knew science, they knew culture, they knew philosophy, they knew how the world lived in their time, but they were living sources of the theology of the Church. And they spoke with power to their world, because they knew it from the inside. They would have been ultra-specialized and ultra-technologicalized if they had lived today, because they were the people of the sources, of the books, of the manuscripts, of the truth. They would have written and spoken online daily, with power, because they would have realized that online is the pulpit of the whole world, the pulpit from which the truth of God is best and most directly preached. And they would have spoken and written with delicacy and with

Care e mesajul lor pentru noi? Să punem toate la un loc, într-o singură inimă, și să vorbim spre mântuirea tuturor! Pentru că toată cunoașterea pe care o strângem, cea din multe surse, e lumina de care are nevoie o întreagă lume. Noi ne hrănim cu această lumină a cunoașterii lui Dumnezeu. Noi avem nevoie cu toții de adevărul Lui. Și adevărul Lui e cel care ne mântuie. Amin!

peace, because they would have abyssally assumed the knowledge of the many kinds of the world.

Predică la Întâmpinarea Domnului [2024]

Iubiții mei[484],

Sfântul Simeon Primitorul de Dumnezeu [ὁ Θεοδόχος][485] și Sfânta Profetesă [Προφήτιδα] Anna[486] L-au primit pe Domnul, pentru că au fost luminați dumnezeiește spre înțelegerea Lui. L-au întâmpinat cu bucurie mare și L-au primit în brațele lor și în inima lor, pentru că au înțeles cine este. Și așa facem și noi: îi primim în viața noastră pe cei pe care îi înțelegem și îi iubim, pentru că îi înțelegem tot mai mult. Dar ei L-au înțeles pe Domnul, pentru că aveau o viață sfântă și pentru că trăiau după luminările lui Dumnezeu în viața lor. Trăiau duhovnicește, trăiau învățați de Dumnezeu întru toate, de aceea au fost receptivi și au înțeles marele eveniment care se petrecea în viața lor: venirea la ei a lui Dumnezeu Cel întrupat pentru noi.

Și receptivitatea, imediata înțelegere a momentului, a omului din fața noastră, a voii lui Dumnezeu presupune un om smerit și atent și delicat și iubitor întru toate. Căci de aceea nu înțelegem oamenii lui Dumnezeu trimiși la noi: pentru că nu căutăm voia lui Dumnezeu cu noi[487]. El ne trimite diverși oameni, cu diverse mesaje, pe parcursul întregii noastre vieți. Evenimente, cărți, oameni, cuvinte, înțelegeri, toate pentru ca noi să înțelegem voia Lui cu noi. Și unii le înțeleg imediat și cresc în mod minunat

---

[484] Începută la 6. 24, în zi de luni, pe 29 ianuarie 2024. Cer înnorat, - 1 grad, vânt de 8 km/ h.

[485] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/1999/sxsaintinfo.aspx.

[486] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/2000/sxsaintinfo.aspx.

[487] For therefore we do not understand the men of God sent to us: because we do not seek the will of God with us.

ascultând voia Lui, pe când alții nu sesizează niciun semn de la El, nicio minune, nicio chemare, pentru că nu sunt deschiși spre El.

Când plec la drum, într-o călătorie anume, mă las purtat de voia lui Dumnezeu cu mine[488]. Mă las dus spre locuri și spre oameni și spre Biserici și spre cărți și spre tot feluri de întâlniri neașteptate, pentru că aștept voia lui Dumnezeu cu mine prin toate acestea. De aceea, orice călătorie a mea e o călătorie împreună cu Dumnezeu pentru a auzi glasul Lui, în mod minunat, peste tot unde mă duc. Și Dumnezeul mântuirii noastre mă călăuzește să întâlnesc acei oameni și acele lucruri și acele înțelegeri care îmi fac bine, care mă sporesc, care îmi lărgesc continuu vederea asupra lumii și a oamenilor. Și pentru acest motiv, călătoria mea este o cunoaștere teologică și duhovnicească, o cunoaștere de sine tot mai mare, o cunoaștere a oamenilor, a istoriei oamenilor, a mentalităților, a vieții cotidiene.

Dar pentru ca viața ta să fie o călătorie minunată continuă, una care te lărgește interior în mod minunat, trebuie să crezi că El e Cel care te călăuzește și te învață în fiecare clipă a vieții tale. Dumnezeu, ca centru al vieții tale, te învață peste tot cele ale Lui, dacă crezi că viața ta e o continuă școală de teologie, în care El, Dumnezeul tău, e Învățătorul inimii tale.

Înveți pe fiecare clipă cele ale Lui, dacă El este în respirația ta, în bătăile inimii tale, în inima ta, în adâncul sufletului și al trupului tău, ca Cel ce te umple de cunoașterea Lui. Și dacă pleci de la această certitudine și anume că El e centrul vieții tale, oriunde mergi și orice faci, El te va însoți, te va lumina, te va îndulci, te va smeri, te va bucura, te va întări, te va sfinți...Pentru că scopul vieții tale e tocmai acela de a te schimba continuu potrivit

[488] When I go at the road, into a particular journey, I let myself be carried by the will of God with me.

luminărilor Lui din viața ta, de a te înduhovnici, de a te îndumnezei neîncetat.

Și cel care crește mereu în curăție și în sfințenie, acela nu pune în prim-plan viața de aici, cu toate deliciile ei, ci Îl are pe Dumnezeu ca centru și izvor al vieții sale și a toată împlinirea. Pentru că cel care se schimbă mereu duhovnicește, acela nu mai e atras de trecător, ci de ceea ce e neschimbabil, de ceea ce e veșnic, de ceea ce ne împlinește în mod veșnic.

Călătoresc trupește sau online în diverse locuri ale lumii, aflu, văd, înțeleg, dar pentru că trec dincolo de ceea ce văd. Nu mă opresc la clădiri, opere de artă, mâncare, bani, distracții, ci văd ce se întâmplă după ce consumi toate acestea, după ce le înțelegi. Pentru că poți mânca trupește la restaurant, dar poți mânca și prin înțelegere, văzând cum se pregătește un anume fel de mâncare. Și mâncarea e ceea ce înțelegi din ea. E ceea ce rămâne în tine după mult timp de la consumarea ei. Este experiența ei. La fel e și cu cartea și cu arta și cu oamenii: ei rămân în tine în măsura în care i-ai înțeles. Pentru că, tot ceea ce n-am înțeles, ne-a rămas exterior.

– Și de aceea mulți nu cred în Dumnezeu?...

– Da! N-au făcut efortul abisal de a-L descoperi pe Dumnezeu în toate ale Sale și în ei înșiși, iar El le-a rămas exterior. Dar când nu Îl cauți pe Dumnezeu, nu te găsești nici pe tine însuți. Găsirea Lui înseamnă și găsirea ta. Pentru că El te-a făcut pentru Sine, pentru relația veșnică cu Sine. Și când îl descoperi pe El, îți descoperi și viața și împlinirea ta. Pentru că viața și împlinirea ta înseamnă slujirea lui Dumnezeu. Și când începi să Îi slujești lui Dumnezeu, atunci viața ta intră în normalitate, în normalitatea sa ontologică, pentru că omul a fost zidit de Dumnezeu ca să se împlinească numai în relația veșnică cu El.

Dar a-L căuta pe Dumnezeu e cel mai ușor și normal lucru din viața noastră, pentru că El e mereu aproape de gura și de inima noastră, de mintea noastă, de fiecare clipă a vieții noastre.

Oriunde te uiți Îl vezi pe El și în orice aspirație a sufletului tău e El. Când dorim să ne fie bine, să fim iubiți, să fim înțeleși, să fim apreciați, să nu murim niciodată, să nu fim uitați niciodată, noi Îl dorim pe El și relația veșnică cu El. Când privim lumea Lui, Îl vedem pe El în tot ceea ce a făcut. De aceea ne îndrăgostim de ceea ce El a făcut și face și va face mereu pentru lumea Sa. Ne plac diminețile și înserările splendide, ne plac pădurile cu toate ale lor, ne plac parcurile care ne răcoresc și ne umbresc, ne plac ploaia și ninsoarea, toată frumusețea și toată sublimitatea lumii care ne taie respirația. Dar ne plac pentru că ele sunt vii și dăruite nouă de Dumnezeul Cel preaviu și preafrumos și preadelicat. Ne plac, pentru că ele au fost create de El tocmai cu acest scop: pentru ca să ne bucure, să ne înalțe, să ne odihnească, să ne ridice deasupra intereselor meschine.

Mergi pe drum și vezi copaci, ierburi, flori, tot felul de insecte, păsări și animale...care sunt preaplinul vieții de lângă noi. Viața este excedentară pe oriunde mergi. Viața te învață cu multul și nu cu puținul, pentru că tot ce e în jurul nostru e mult, e prea mult, depășește toate așteptările noastre. Dar acest mult, acest viu, acest frumos din jurul nostru e pentru ca și noi să fim plini de viață și de frumusețe și de creație. Ieși în întâmpinarea lumii, cu tot ceea ce este ea, pentru că vrei să o înțelegi și multul ei te copleșește. Dar te copleșește pentru că ea e vie și nu moartă. Și viul ei te învață să fii viu, să fii mereu viu, adică să cauți viața duhovnicească, viața cu Dumnezeu, care e viața veșnic vie.

De aceea, iubiții mei, când întâmpinăm oameni, când îi primim în viața noastră, îi primim și pentru ei, dar și pentru noi. Îi primim pentru folosul lor, dar, mai întâi, pentru folosul nostru duhovnicesc. Pentru că noi creștem mereu în relația cu Dumnezeu și cu semenii noștri. Și relația are dăruire și primire, primire și dăruire continue, pentru că înseamnă întâlnire reală. Și când îl întâmpini pe cineva, atunci îl întâlnești în mod real. Pentru că vezi cum e și cum se manifestă în relație, cum se im-

pune în viața ta și cum rămâne în memoria ta. Și cel care rămâne în noi devine al nostru și vorbim despre el din noi înșine, pentru că îl cunoaștem dintru ale sale.

La fel vorbim și despre Dumnezeul nostru: ca despre Cel pe care Îl cunoaștem din noi înșine, din viața continuă cu El. Și Îl cunoaștem din noi înșine, pentru că e mereu cu noi. Și amănuntele vieții cu El sunt viața noastră cu El, viața noastră duhovnicească. Și aceste amănunte sfinte ale vieții cu El sunt împlinirea noastră, care ne desparte tot mai mult de istorie și ne face ai veșniciei cu El. Pentru că numai împlinirea în viața cu El ne înveșnicește cu adevărat. Amin!

Predică la Duminica a 15-a după Cincizecime [2024]

Iubiții mei[489],

oamenii ne pot ispiti în chip și fel, ca să vadă ce credem, ce simțim, ce dorim noi, însă răspunsurile sunt la noi și nu la ei. Așa după cum Domnul era ispitit de învățații lui Israil, dar răspunsurile erau ale Sale. Și răspunsurile Sale erau adevărul, în comparație cu încercările prostești ale oamenilor de a-L face să păcătuiască.

De aceea, când un cunoscător al legii, un νομικός [nomicos] [Mt. 22, 35, BYZ], L-a întrebat pe Domnul, în mod pervers, care poruncă e mare [μεγάλη] în lege [Mt. 22, 36], Domnul nu i-a răspuns după inima lui, ci i-a spus adevărul cel mare. Și anume, că prima și marea poruncă [πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή][Mt. 22, 38, BYZ] a lui Dumnezeu e aceasta: „Vei iubi pe Domnul [Ἀγαπήσεις Κύριον], Dumnezeul tău [τὸν Θεόν σου], din toată inima ta [ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου] și din tot sufletul tău [καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου] și din toată mintea ta [καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου]" [Mt. 22, 37, BYZ]. Pentru că Îl vei iubi pe El cu toată ființa ta, cu tot ceea ce ești tu.

Și de iubirea lui Dumnezeu ține a doua poruncă a Lui, care este asemenea primei [Mt. 22, 39, BYZ] în importanță. Și a doua Lui poruncă e aceasta: „Vei iubi pe aproapele tău ca pe tine însuți [Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν]" [Mt. 22, 39, BYZ]. Pentru că vei dori celorlalți ceea ce îți dorești și ție: să fie împliniți în toate, să fie bucuroși, să se mântuie.

Iar de iubirea de Dumnezeu și de aproapele, concluzionează Domnul în fața acestui ispititor, a acestui potrivnic, sunt spân-

[489] Începută la 6. 19, în zi de miercuri, pe 31 ianuarie 2024. Cer senin, - 5 grade, vânt de 6 km/ h.

zurate [κρέμανται] Legea și Profeții [ὁ Νόμος καὶ οἱ Προφῆται] [Mt. 22, 40, BYZ]. Pentru că, dacă iubirea ar fi lănțișorul de aur al vieții noastre, pe care l-am purta la gât, Legea și Profeții ar fi Crucea noastră de la gât. Pentru că Legea și Profeții sunt podoabele cele sfinte spânzurate de gâtul vieții noastre, pentru că iubirea lui Dumnezeu e în noi.

Și ispititorul dorise să afle un răspuns de care nu avea nevoie. El dorise să afle un răspuns care n-avea de-a face cu omul. Dorea o informație în sine, necontextualizată. Pe când Domnul îl duce în miezul realității umane și îi spune că întrebarea lui are de-a face cu el, cu ispititorul. Pentru că și el, ca toți oamenii, trebuie să Îl iubească pe Dumnezeu și pe aproapele său pentru ca să fie om. Și oamenii trebuie să pună întrebări care le fac bine, care le aduc un spor în viața lor, care îi îmbogățesc sufletește și nu să pună întrebări fără folos. Pentru că în viață nu ești deștept dacă ai întrebări inteligente, ci dacă ai o viață bună, curată, sfântă[490]. Deșteptăciunea omului se vede în aceea că face din poruncile lui Dumnezeu propria sa viață. El a înțeles ce e bun de la Dumnezeu și trăiește binele ca pe propria sa realitate.

Dar dacă afli, afli și tot afli ce să faci, dar nu faci nimic din voia lui Dumnezeu, nu ești deștept, nu ești inteligent, nu îți vrei binele, pentru că trăiești în moartea păcatelor tale. Căci cel care se înțelepțește prin luminarea lui Dumnezeu, acela imediat și face ceea ce a înțeles, pentru că adevărata înțelegere este pentru a trăi potrivit ei.

Însă ispititorii Domnului, ca și ai noștri, nu vor să afle adevărul vieții noastre, ci vor să ne arate că le suntem inferiori. Nu vor să ne ajute prin întrebările lor, ci să ne facă să păcătuim

---

[490] And people must ask questions that do them good, that bring them an increase in their lives, that enrich them ghostually and not ask useless questions. Because in life you are not smart if you have intelligent questions, but if you have a good, clean, holy life.

cumva. Și întrebările invidioase, răutăcioase, chiar dacă sunt acoperite cu multe vorbe „blânde", sunt pline de satanism, pentru că sunt împingeri ale noastre spre păcat. Și cel care te întreabă cu subînțeles sau îți descrie un anume lucru, tocmai pentru ca să te facă să păcătuiești, nu îți e prieten, ci potrivnic, pentru că îți vrea răul.

Însă, paradoxal, aproapele [τὸν πλησίον][Mt. 22, 39, BYZ] din porunca Domnului, nu e doar prietenul nostru, ci și dușmanul nostru. Când Dumnezeu ne vorbește despre aproapele nostru, ne vorbește despre tot omul. Pentru că tot omul e aproapele nostru[491]. Și, de aceea, porunca lui Dumnezeu față de aproapele este universalistă, se referă la orice om din orice secol și din orice loc, nescoțând pe nimeni din cadrul ei. Fapt pentru care, orice om, oricât de păcătos și de altfel decât noi este aproapele nostru, pe care noi trebuie să îl iubim ca pe noi înșine. Adică să le dorim și lor ceea ce ne dorim și nouă.

Așa stând lucrurile, noi nu avem dușmani, ci doar prieteni[492]. Noi, în mod real, avem o familie, oameni care ne iubesc, avem rude, prieteni, cunoscuți, dușmani, oameni care sunt indiferenți față de noi, oameni care nu ne cunosc nicidecum, dar raportarea noastră la toți aceștia trebuie să fie ca raportarea la niște prieteni. Fapt pentru care noi trebuie să ne rugăm pentru mântuirea tuturor oamenilor și să îi iubim pe toți. Să îi iubim duhovnicește, adică cu iubirea pe care Dumnezeu o revarsă în noi neîncetat.

Din afară, perspectiva iubirii tuturor poate părea o utopie, o minție de sine, o lipsă acută de realism, dar, din interiorul iubirii lui Dumnezeu, iubirea aproapelui e starea de a fi a creștinului. Pentru că iubirea lui Dumnezeu ne umple din belșug de iubirea

---

[491] When God speaks to us about our neighbor, He speaks to us about the whole person. Because everyone is our neighbor.

[492] As standing the things, we have no enemies, but only friends.

de oameni[493]. Slava lui Dumnezeu, care se coboară în noi neîncetat, ne face în stare să îi iubim pe oameni dumnezeiește, să îi iubim cu iubirea lui Dumnezeu, dorindu-le și lor toată fericirea și împlinirea pe care noi o trăim cu Dumnezeu. Pentru că iubirea lui Dumnezeu scoate din noi orice egoism, orice limitare la noi înșine a binelui, și dorim ca binele lui Dumnezeu, de care noi ne împărtășim, să fim binele și împlinirea veșnică a tuturor.

De aceea, Legea și Profeții nu ne duc la o lege impersonală, la o viață socială independentă, orgolioasă, ci ne duc la Dumnezeu și la relația veșnică cu El. Și cei care Îl iubesc pe Dumnezeu în mod real și au o relație continuă cu El, își înțeleg viața lor ca pe o comuniune cu întreaga lume, pentru că ei se roagă pentru toți și vor binele tuturor. Existența Bisericii lui Dumnezeu pe pământ e consecința iubirii Lui față de noi. Pentru că, prin Biserica Lui, El a vrut să extindă continuu iubirea Lui față de toți oamenii care cred în El și fac voia Lui.

Și Biserica îi încorporează continuu pe oameni, pe cei care cred în El și vor să trăiască cu El, pentru că, prin Tainele și Slujbele ei, Biserica îi naște, îi hrănește și îi desăvârșește continuu pe oameni prin adevărul și sfințenia Lui. Și noi, aici, în Biserica slavei Lui, ne rugăm pentru toți oameni și vrem binele tuturor, în sensul ca toți să devină părtași Bisericii Lui. Pentru că rugăciunea și iubirea noastră nu e pentru ca oamenii să rămână așa cum sunt acum, în păcatele lor și în credințele lor greșite, ci pentru ca toți să ajungă la cugetul Bisericii, la nevoia reală de Dumnezeu și să devină creștini autentici prin convertire, Botez și viață creștină continuă. Așa că porunca iubirii nu e o realitate abstractă, ci una foarte personală și concretă, pentru că de ea ține mântuirea noas-

---

493 From the outside, the perspective of loving everyone may seem like a utopia, a lie to oneself, an acute lack of realism, but, from within the love of God, the love of neighbor is the christian's state of being. Because the love of God fills us abundantly with the love of people.

tră. Reala deschidere față de Dumnezeu ne umple de reala deschidere față de oameni și de întreaga existență. Și când îi iubești pe oameni nu vrei să îi minți, să îi furi, să îi minimalizezi, să îi omori, ci să îi ajuți cum poți, pentru ca ei să devină ei înșiși. Și când îi iubești pe oameni, iubești întreaga fire, iubești tot ceea ce a creat Dumnezeu, de aceea nu vrei răul niciunei viețuitoare, niciunei existențe. Pentru că și iarba și copacii și păsările și insectele și animalele și toate formele de relief au darul existenței lor de la Dumnezeu și noi spre toate trebuie să privim cu respect și cu înțelegere și cu bucurie.

Dacă ne place ca marea să fie curată, atunci nu trebuie să o poluăm. Dacă ne plac pădurile verzi și pline de răcoare, atunci nu trebuie să le defrișăm. Dacă ne place diversitatea viețuitoarelor de pe pământ, atunci să o respectăm și să o promovăm. Pentru că toate darurile lui Dumnezeu sunt pentru noi, pentru bucuria și împlinirea tuturor și nu pentru ca să ne omorâm unii pe alții cu bestialitate.

Conceptul de incluziune socială „se referă la respectarea statutului și a drepturilor tuturor oamenilor dintr-o societate”[494]. Pentru că toți au dreptul la viață socială. Dar ca să trăiești acest concept în viața ta, ca să îl faci din idee faptă, trebuie să te umpli de iubirea lui Dumnezeu, pentru ca să îi vezi pe toți oamenii capabili de unitate și de responsabilitate socială. Poți pune toate etniile și toate limbile la un loc, pentru că în inima ta te poți ruga pentru mântuirea tuturor. Și, când îi vezi pe toți aceștia, cei altfel decât tine, în diverse contexte, nu mai ai repulsie față de ei, pentru că tu ți-i asumi zilnic în viața și rugăciunea ta.

Tocmai de aceea, realele călătorii în lume sunt numai ale oamenilor duhovnicești, ale celor care își asumă toți oamenii și

---

494 *Cf.* https://www.britishcouncil.ro/programe/societate/incluziune-sociala.

care nu duc o luptă interioară cu ei și cu locurile pe care le vizitează. Pentru că ei îi înțeleg din interior pe oameni și duhul locurilor pe care le străbat. Înțeleg cine sunt ei și de ce sunt cum sunt. Și când înțelegi realitatea oamenilor, atunci nu mai ai aversiune de ei și de locurile lor, ci compătimești cu ei, ești aproape de ei, te rogi pentru ei, fiindcă îi înțelegi și îi iubești și le crezi experiența de viață.

Iar întrebarea, iubiții mei, nu e cine e aproapele și cum să îl iubesc pe el, ci viața noastră cu Dumnezeu e cheia de înțelegere a aproapelui nostru. A-L iubi pe Dumnezeu tot mai mult înseamnă a mă umple de iubirea față de toți tot mai mult. Și iubirea față de toți e pe măsura conștientizării faptului că trebuie să mă mântui. Pentru că nevoia mea de mântuire e nevoia tuturor de mântuire. Și dacă eu am nevoie abisală de mântuire, atunci aceeași nevoie au toți oamenii, de aceea mă rog pentru toți și îi iubesc pe toți. Pentru că porunca Lui e viața noastră, e reala noastră existență și reala noastră existență e iubirea.

Nu certurile, nu ura, nu nesimțirea ne caracterizează, ci iubirea! Și pe măsura la cât iubim, pe atât și înțelegem. Și înțelegem voia lui Dumnezeu pe cât a devenit viața noastă zilnică, pe cât ne-am deschis față de toți oamenii. Căci noi trebuie să ne asumăm întreaga umanitate în viața și în rugăciunea noastră, dorind ca toți să se mântuie. Pentru că ceea ce le dorim altora, aceea ne dorim și nouă din plin. Amin!

Predică la Duminica a 16-a după Cincizecime [2024]

Iubiții mei[495],

în capitolul al 25-lea de la Sfântul Matteos [Ματθαῖος][496], Evanghelia de azi [Mt. 25, 14-30] e pusă pedagogic între cele 10 fecioare (1-13) și Judecata de obște (31-46). Pentru că fecioarele sunt robii Lui, cei care au primit de la El talanții Săi, iar ceea ce faci toată ziua cu darurile primite de la Dumnezeu înseamnă pregătirea ta pentru a veni la Judecata Lui. Căci Domnul ne dăruie tuturor „averile Sale [τὰ ὑπάρχοντα Αὐτοῦ]" [Mt. 25, 14, BYZ]. Ne dăruie talanții Lui[497], adică daruri dumnezeiești, pentru ca noi să fim fecioarele Lui cele pline de curăție și de sfințenie.

În literalismul ei, în forma în care Domnul ne-a spus parabola de azi, înmulțirea talanților înseamnă o dobândă bancară. Cum rezultă din v. 27: „Așadar, trebuia [ca] tu să depui argintul Meu [τὸ ἀργύριόν Μου] schimbătorilor de bani/ bancherilor [τοῖς τραπεζίταις] și [când] am venit Eu [aș fi venit Eu] am luat [l-aș fi luat] pe al Meu [cu] dobândă [σὺν τόκῳ]", *cf.* BYZ]. Cu alte cuvinte, în sensul prim, literal, e vorba de ceva exterior nouă, de o simplă depunere la bancă a argintului, pentru ca să iei dobânda lui peste câțiva ani de zile.

Numai că scopul parabolelor Domnului nu este literalismul, ci viața duhovnicească, interioară. Pentru că El spune una în fapt, dar dorește să înțelegem altceva. Căci El dorește să înțelegem

---

[495] Începută la 6. 40, în zi de miercuri, pe 7 februarie 2024. Cer înnorat, 6 grade, vânt de 10 km/ h.

[496] *Cf.* Mat. 10, 3, BYZ.

[497] A se vedea: https://en.wiktionary.org/wiki/τάλαντον.

perspectiva interioară a povestirilor Sale pedagogice. Fiindcă talanții pe care El ni-i dă nu sunt nici de argint și nici de aur și nici de platină, ci talanții Lui sunt darurile dumnezeiești pe care le lucrează în noi slava Sa ce veșnică. Căci El, la Botezul nostru sacramental, ne umple de slava Lui, pentru că ne face fiii Săi duhovnicești. Și noi, călăuziți mereu de slava Lui, începem să creștem și să ne dezvoltăm interior într-un mod propriu. Și începem să înțelegem că suntem buni la sport sau la pictură sau la muzică sau la științe sau la vreun meșteșug sau la vreo ocupație anume. Și înțelegem că noi suntem buni la acel ceva, pentru că aceea e vocația noastră. E chemarea lui Dumnezeu pentru noi. Spre aceea ne cheamă El. Și pentru că simțim chemarea Lui spre acel ceva foarte personal, tocmai de aceea și noi ne dăruim toată silința pentru a fi tot mai buni în ceea ce facem.

Am simțit că pot să scriu și să citesc și să desenez și să cânt și să creez și să povestesc și să educ oamenii de foarte mic. Cărțile, imaginile, poveștile, creațiile artistice, pedagogia cea de multe feluri m-au atras de la început. La convertirea mea, la 12 ani, știam importanța cărții, a scrisului, a lucrului frumos, a muncii, a dăruirii continue, a prieteniei, a loialității față de un crez personal. Intrarea mea conștientă în Biserică, asumată, mi-a adus perspectiva fundamentală a slujirii lui Dumnezeu, a muzicii și a slujirii bisericești, a traducerilor teologice, a teologiei mari, abisale. Și toate darurile literare și artistice ale mele s-au contopit cu cele ale slujirii și ale vieții duhovnicești și teologice, făcând din mine o personalitate duhovnicească, teologică și artistică.

Pe scurt: aveam unele daruri de la Dumnezeu și am primit și altele, mult mai înalte decât primele, când am început slujirea mea bisericească. Căci le-am lucrat pe cele de la început, dar am fost deschis și sunt în continuu deschis spre voia Lui, pentru ca să îmi sporesc continuu darurile, capabilitățile, excelențele personale.

Darurile Lui în viața noastră sunt reale, sunt puterea noastră de creație și de împlinire personală. Sunt crezul nostru în viață. Dar darurile Lui nu cresc în mod inconștient în noi, ci prin participarea noastră totală la ele. Pentru că noi acceptăm că suntem buni la pictură, dar facem tot posibilul și să excelăm în domeniul creației picturale. Știm că avem o voce bună, dar o lucrăm zilnic și luăm lecții de muzică ce ne ajută să excelăm pe baza datelor noastre personale. Adică, nu constatăm doar darul avut, dar îl lăsăm inactiv în noi, ci constatăm cu bucurie multă darul Lui și îl lucrăm neîncetat în viața noastră.

Pentru că mulți pot scrie, pot traduce, pot picta, pot face sport de performanță, dar nu vor să și muncească zilnic pentru asta. Și dacă nu te umpli zilnic de bucuria împlinirii personale, nu-ți înmulțești talanții tăi, ci șomezi. Iar șomarea în creație și în viața duhovnicească înseamnă neîmplinire personală. Neîmplinire veșnică[498]. Iar neîmplinirea aceasta e judecată aspru de Domnul, pentru că robul cel nevrednic [τὸν ἀχρεῖον δοῦλον] este aruncat întru întunericul cel mai din afară [εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον], în Iad, unde este plângerea și scrâșnirea dinților [ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων] [Mt. 25, 30, BYZ].

Talantul din parabola de azi este echivalentul uleiului din parabola celor 10 fecioare. Toate 10 erau fecioare [Mt. 25, 1], după cum toți cei 3 erau robii Săi [τοὺς Ἰδίους δούλους] [Mt. 25, 14, BYZ]. Însă 5 fecioare erau înțelepte [φρόνιμοι], pe când 5 erau nebune [μωραί][Mt. 25, 2, BYZ], după cum doi robi au făcut dobândă, pe când unul, nebunul, nu a făcut nimic cu talantul primit de la El [Mt. 25, 15-27]. Și de ce n-a făcut nimic cu ceea ce a primit de la El? Pentru că era rău și leneș [Mt. 25, 26]! Și răutatea

---

[498] And if you do not fill yourself daily of the joy of personal fulfillment, you are not multiplying your talents, but you are unemployed. And the unemployment in creation and ghostual life means personal unfulfillment. Eternal unfulfillment.

la adresa lui Dumnezeu te face leneș, te face nelucrător. Dar când nu lucrezi, nu lucrezi împotriva ta. E în detrimentul tău faptul de a nu te împlini în viață.

Fecioarele nu erau nebune pentru că erau fecioare, ci erau nebune pentru că nu își strângeau ulei pentru lămpile lor [τὰς λαμπάδας αὐτῶν] [Mt. 25, 1, BYZ]. Pentru că și cel care nu a depus argintul pentru dobândă nu era unul care nu știa folosul înmulțirii banilor, ci nu i-a înmulțit pentru că era rău și leneș. Dar cum talantul, în teologia Domnului, nu e un obiect exterior, ci este darul interior primit de la Dumnezeu, tot la fel nici uleiul nu este ulei de candelă, ci este slava lui Dumnezeu care strălucește în noi de la Botez. Și dacă desconsideri talantul sau uleiul lui Dumnezeu, adică darul Lui și slava Lui, ești un om rău, un leneș, un nebun, pentru că nu îți vrei binele nici acum și nici veșnic.

Un om cu adevărat înțelept e un om care se pregătește continuu pentru veșnicia lui. El își înmulțește continuu darurile primite de la El, muncește zilnic pentru împlinirea sa, pentru că împlinirea sa e totuna cu sfințenia și cu mântuirea sa. Dacă ești medic și în același timp creștin, dacă ești avocat creștin, dacă ești profesor creștin, dacă ești comerciant creștin, dacă ești părinte creștin, dacă ești un om cu conștiință creștină, ești un om care te sfințești continuu prin ceea ce faci. Pentru că îți faci și slujba ta, care e chemarea ta de la Dumnezeu, dar trăiești și creștinește.

Căci asta e marea înțelegere a zilei de azi: reala ta chemare e reala ta împlinire. Când Dumnezeu îți dă un dar sau mai multe, El ți le dă pentru că știe că ai nevoie de ele în viața ta, dar, în același timp, pentru că prin ele te împlinești în viața ta, dar și veșnic[499]. Însă, dacă tu știi că trebuie să te faci actor, dar te faci

[499] For this is the great understanding of today: your real calling is your real fulfillment. When God gives you one or more gifts, He gives them to you because He knows you need them in your life, but at the same time, because through them you fulfill yourself in your life, but also eternally.

Preot, asta e o mare neascultare față de Dumnezeu, pentru că rolul tău e altul, e cel pe care îl știi, pe care îl simți. Tot la fel, dacă Dumnezeu te cheamă să te faci Monah, a te căsători înseamnă a nu face voia lui Dumnezeu. Pentru că El te atrage spre Monahism și tu nu vrei să accepți asta.

Eram student la Teologie, apoi am intrat la Master și la Doctorat și nu făceam studii teologice pentru ca să mă fac Preot, ci pentru ca să trăiesc teologic în viața mea. Însă, când au început chemările lui Dumnezeu pentru a primi Dumnezeiasca Preoție, chemările Lui cele tainice, interioare, deși eu nu îndrăzneam să gândesc acest lucru, atunci m-am cutremurat interior, dar m-am umplut și de o veselie nouă, dumnezeiască. Și cu cât mă împotriveam acestui lucru, cu atât ele erau mai explicite. De aceea am înțeles, că dacă nu aș accepta voia Lui de a mă face Preot, m-aș rata în mod fundamental în viața mea, chiar dacă aș rămâne cu alte daruri ale mele: cu cele literare și artistice. Pentru că cel mai mare dar al Lui era acela: la care simțeam că mă cheamă în mod abisal.

De aceea, poți avea multe daruri de la Dumnezeu și, totuși, chemarea Lui aparte să fie doar spre unul dintre ele. Însă, acela le cuprinde și pe celelalte și le lasă să se dezvolte. Pentru că eu, ca Preot, Îi slujesc lui Dumnezeu în mod tainic în slujirile mele zilnice, dar în același timp scriu, traduc, editez și public cărți, desenez, pictez, creez artă în diverse feluri. Dar toate celelalte daruri se unesc în jurul slujirii dumnezeiești, care e chemarea mea abisală și împlinirea mea.

Și se observă la mulți Sfinți Părinți acest lucru: că au avut chemarea lor bisericească fundamentală, dar și alte multe daruri pe lângă aceasta. Și cu toate ale lor au slujit lui Dumnezeu și oamenilor, împlinindu-se în tot ceea ce au făcut. Pentru că toate darurile lui Dumnezeu sunt spre folosul nostru și de obște, căci prin toate Îi slujim Lui.

Dar cum să Îi slujești Lui, dacă nu Îl iubești pe El? Și dacă El nu te învață să-i iubești pe toți oamenii, cum ai putea să iubești un om, măcar unul? Că vine 14 februarie și pe buzelor tuturor e dragostea, îndrăgostirea[500]. Dar îndrăgostirea nu e, în primul rând, un proces chimic în om[501], ci un eveniment sufletesc. Când omul se îndrăgostește, el intuiește ceva profund în celălalt. Și îndrăgostirea e o înțelegere interioară luminoasă, e o atingere a harului Său de noi, pentru că îl vedem pe celălalt nu exterior, ci interior nouă. De aceea, reala îndrăgostire de cineva e darul lui Dumnezeu, e darul Lui pentru noi, pentru ca să ne înțelegem pe noi înșine în relație cu o persoană pe care începem să o iubim și fără de care nu mai putem sta.

Tocmai de aceea, îndrăgostirea e un lucru aparte, e un lucru mare, e începutul dragostei noastre pentru persoana iubită. Și ea e, în primul rând, o unire sufletească, interioară, pentru că este plină de înțelegere și de dăruire și de dialog și de comuniune. Pentru că lucrurile de care avem nevoie sunt cele care ne aduc stabilitate interioară, intimitate, împlinire profundă. Și relația de iubire este această unire frumoasă, delicată a sufletelor noastre, prin care îmi înțeleg iubita tot mai mult, până când nu mai văd o altă viață în afara vieții cu ea. Comunicăm intens, ne scriem, ne facem daruri reciproce, ieșim împreună, ne cunoaștem tot mai mult, pentru că ne dorim tot mai mult să fim împreună. Și când ajungem să conștientizăm amândoi cât de bine ne simțim împreună și cât de multe lucruri putem facem împreună, atunci ne căsătorim civil și religios, ne asumăm un drum împreună în viață, pentru că fundamentul lui e dragostea reciprocă, sinceritatea, aspirațiile comune, slujirea lui Dumnezeu.

---

[500] Cu referire la:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Ziua_îndrăgostiților.

[501] Idem:
https://www.forbes.ro/o-lectie-de-chimie-utila-diferenta-dintre-indragostire-si-iubire-153131.

Așadar, iubiții mei, a-L iubi pe Dumnezeu înseamnă a înmulți continuu darurile Sale. Și darurile Lui le înmulțim spre folosul nostru și al tuturor. O carte e pentru toți, la fel o Icoană sau un tablou. Dacă le-ai creat, ele devin bucurii comunitare. Și a dărui din darurile lui Dumnezeu date nouă înseamnă a dărui din iubirea Lui față de noi toți. Pentru că darurile Lui sunt iubire veșnică pentru noi, sunt împlinirea noastră reală, dacă noi ni le asumăm ca trăsături fundamentale ale vieții și ale personalității noastre. Pentru că atunci când spunem Scriitorul, spunem darul lui Dumnezeu de a scrie și de a povesti, dar și efortul continuu al omului care scrie și se dăruie. Fiindcă în darul Lui vezi bunătatea și iubirea Sa față de noi, dar și efortul nostru continuu, truda noastră smerită pentru a fi la înălțimea chemării Sale.

El ne cheamă la slujirea Lui în multe feluri, dar răspunsul nostru e pe măsura noastră. Pentru că El dă fiecăruia „după puterea sa [κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν]" [Mt. 25, 12, BYZ] interioară și de creație. El ne dăruie pe cât știe că putem face. Dar ca să ajungem să înțelegem cât putem să facem, trebuie să lucrăm mult și bine, cu multă trudă, pentru a ajunge la excelență, la capodopere, la performanțe unice. Pentru că puterea creației stă în noi, întăriți fiind mereu de slava lui Dumnezeu, spre Care trebuie să ne deschidem permanent. Amin!

Predică la Duminica a 17-a după Cincizecime [2024]

Iubiții mei[502],

cine sunt ceilalți pentru noi, dacă nu vrem să comunicăm cu niciunul? Și cine suntem noi pentru ei, dacă nu ne cunosc? Căci toate fricile noastre false, toate presupunerile noastre greșite, toate tulburările noastre interioare se nasc din necunoașterea reală a oamenilor. Presupunem că vecinul ne vrea răul, pentru că ne-a privit într-un anume fel într-o zi. Dar nu stăm de vorbă cu el, ca să vedem ce crede cu adevărat vecinul despre noi. Căci, poate, fața lui spune una, dar în inima lui e altă grijă, altă frică, care nu are de-a face cu noi. Și noi trăim cu impresia falsă că suntem dușmăniți, că suntem vorbiți de rău, că suntem minimalizați de către oameni, când, poate, doar puțini fac acest lucru în mod real, iar pentru toți ceilalți suntem indiferenți cu totul.

Să zicem, totuși, că cineva ne este potrivnic. Că se luptă interior cu noi înșine. Motivul? E al lui, e ce crede el despre noi! Cum am putea să îi schimbăm gândul, când schimbarea gândului său nu are de-a face cu noi? Dar ce putem să facem noi în acest caz? Putem să ne liniștim interior, să lăsăm toată grija aceasta în mâna lui Dumnezeu și noi să nu ne luptăm interior cu el. Pentru că lupta interioară cu cineva anume, ne transformă și pe noi în adversari, în potrivnici. Și ceea ce a început el față de noi, continuăm noi față de el și stăm amândoi în aceeași febrilitate continuă, în aceeași luptă interioară continuă cu celălalt.

Numai că această luptă interioară, această aversiune continuă față de celălalt, ne erodează pe amândoi, pentru că ne

[502] Începută la 8. 21, în zi de marți, pe 13 februarie 2024. Soare, 4 grade, vânt de 14 km/ h.

transmitem unul altuia răutate, cruzime, bădărănie și nu pace, iubire, prietenie. Și aversiunea e cea care ne ține pe loc, e cea care ne face să nu îl cunoaștem în mod real pe celălalt. Căci, dacă i-am da credit ca om, dacă i-am da atenție în tot ceea ce face, am observa de ce se manifestă rău față de noi. Pentru că răutatea față de noi ține de trecutul și de prezentul lui, de modul lui de-a fi. Și, cel mai adesea, el se răzbună pe noi pentru durerile lui vii, pentru resentimentele sale, pentru că nici el nu ne cunoaște.

Își evacuează durerea prin aceea că o revarsă în capul nostru. Dar o aruncă în curtea noastră nu pentru că ne cunoaște, ci pentru că nu ne cunoaște. Căci, dacă ne-ar cunoaște în adâncul nostru, ar vedea că nouă nu ne place cearta, nu ne place ura, nu ne place bădărănia, ci, dimpotrivă, vorba bună, pacea, întrajutorarea.

De aceea, e nevoie să-i privești cu putere de sus, nepătimaș, pe oameni, să îi privești prin harul lui Dumnezeu, ca să înțelegi cine sunt ei. Pentru că trebuie să vezi bunătatea și simplitatea din ei, adică ceea e dincolo de patimile în care sunt angrenați. Și marii Sfinți ai lui Dumnezeu au văzut dincolo de patimile oamenilor și i-au ajutat în mod real pe oameni, pentru că i-au întors la adâncul din ei, la ceea ce erau ei cu adevărat.

Pentru că te poți întâlni cu un om la un moment dat, care e într-o mare patimă, într-o cădere a lui, în adâncul Iadului, dar nu acea patimă îl caracterizează! Căci atunci când îl ajuți să se ridice din moartea lui și îl faci să meargă pe picioarele sale, adică pe traiectoria lui reală, el îți arată deodată o altă față, minunată, pentru că îți arată ce poate face pocăința, schimbarea reală din om. Și tu, care te-ai încrezut în el, care ai mizat pe bunătatea din adâncul lui, ai scos la lumină adevărul omului și l-ai făcut să fie om pe cel pătimaș. Și el îți va fi prieten, îți va fi recunoscător, te va iubi, pentru că l-ai văzut cu adevărat. Și l-ai văzut cu adevărat, pentru că l-ai văzut duhovnicește, l-ai văzut dincolo de patimile sale și l-ai ajutat să iasă din puțul morții în care căzuse.

De aceea, măreția relațiilor dintre oameni constă tocmai în aceasta: în a vedea cu adevărat pe celălalt și în a-l ajuta să fie el însuși. Și ca să îl vezi pe celălalt trebuie să îl vezi dincolo de patimile lui, de vârsta lui, de naționalitatea lui, de sexul lui, de rasa lui. Ce contează că acum el e păgân sau e vrăjitor sau e homosexual sau e criminal? Dacă vezi în oameni, dacă vezi cu adevărat oamenii, îi vei privi dincolo de ceea ce sunt ei acum, în clipa de față, și îi vei ajuta să iasă la lumină.

Pentru că oamenii pătimași își iubesc în mod rău, păcătos, viciile lor. Ei au o iubire stricată față de ei înșiși pe baza unor idei false. O ideea falsă, asta, ca iubirea sexuală între doi bărbați sau două femei, are la bază plăcerea, egoismul și nu împlinirea reală a oamenilor. Căci împlinirea reală a omului e viața cu Dumnezeu. Dar când Îl scoți pe Dumnezeu din ecuația vieții tale, atunci înlocuiești ideile Lui cu ale tale. Adică poruncile Lui cu viciile pe care ți le dorești. Și te arunci cu totul în iubiri interzise, în iubiri care nu îți fac bine, pentru că nu binele e voia ta, nu binele lui Dumnezeu, ci plăcerea.

Din filosofia plăcerii îți faci un mod de-a fi, vrei ca să îl popularizezi, să îl legiferezi, să îl impui cu forța în viața altora, dar asta o faci pentru că tu ai o luptă continuă cu Dumnezeu, cu Cel care nu e de acord cu tine și tu o știi foarte bine. Și ca să scoți pe omul plăcerii din filosofia lui trebuie să îi arăți că plăcerea păcătoasă nu are fundament real. Pentru că plăcerea păcătoasă ne strică interior în mod continuu, ne depersonalizează, pe când noi trebuie să ne sfințim continuu pentru viața noastră de aici și pentru cea veșnică.

Dacă mâncarea, băutura, plăcerea și indiferentismul religios ar fi modul nostru de a ne înveșnici, atunci n-am avea nevoie de Biserică și de viața cu Dumnezeu, pentru că le-am avea pe toate la îndemână. Însă, înveșnicirea noastră ține de relația cu Dumnezeu în Biserica Lui, ține de asceza noastră, ține de împlinirea voii lui Dumnezeu, ține de despătimirea noastră. Reala

viață a omului are în centru pe Dumnezeu și Biserica Lui, pentru că slava Lui, cea care ne mântuie, coboară de la El în Biserica Lui prin Sfintele Taine și Sfintele Slujbe ale Bisericii. Și mâncarea, băutura, averea și viața noastră trebuie binecuvântate și sfințite de Dumnezeu, pentru că scopul lor e de a ne ajuta pentru veșnicie și nu de a ne secătui de viață.

Tocmai de aceea, când Domnul ne spune că averile ne trag în jos, că ne lipesc de pământ, nu se referă la greutatea și mărimea lor, ci la alipirea noastră pătimașă față de ele[503]. Noi ne lipim pătimaș față de bani, față de trupurile noastre și ale altora, față de păcatele de tot felul și ne place să credem în mod fals că patimile noastre sunt „o mare deșteptăciune". Dar patimile noastre sunt o mare prostie, cea mai mare prostie a noastră! Și oricât am dori noi să le considerăm „virtuți", patimile noastre sunt rușinea noastră, sunt decadența noastră, sunt Iadul nostru. Pentru că de acum știm unde mergem: în Iad! Și de ce mergem acolo? Pentru că avem o viață de Iad, o viață plină de patimile Iadului și nu de virtuțile și de harismele lui Dumnezeu.

Și când marii Sfinți ai lui Dumnezeu se vedeau în Iad și se considerau vrednici de Iad, ei se vedeau cu adevărat pe ei înșiși. Pentru că își vedeau patimile din ei înșiși, patimile împotriva cărora luptau neîncetat și nu se automăguleau că sunt „lucruri bune". Căci, dacă îți consideri patimile/ viciile drept „lucruri bune", te satanizezi. Pentru că te umpli neîncetat de demonii care te învață să păcătuiești.

Când femeia hananea [γυνὴ χαναναία] [Mt. 15, 22, BYZ] s-a întâlnit cu Domnul, ea nu și-a ascuns adevărul din casa ei, nu și l-a fardat, ci și l-a expus în toată durerea lui. Pentru că ea I-a spus Domnului: „Fiica mea rău se demonizează [ἡ θυγάτηρ μου κακῶς

---

[503] That is precisely why, when the Lord tells us that our possessions drag us down, that they stick us to the ground, he does not refer to their weight and size, but to our passionate attachment to them.

δαιμονίζεται" [Ibidem]. Și când ți se demonizează copiii, ți se demonizează pentru că trăiesc pătimaș, trăiesc păgânește și nu creștinește. Însă ea și-a mărturisit păcatul de a fi o mamă neatentă, indiferentă la viața religioasă a copiilor ei, căci de aceea fiica ei a ajuns pe căi rele. Numai când a văzut că se demonizează, a intrat în panică și atunci, tocmai atunci, a văzut că a greșit în ceea ce privește educația ei. Lucru care se observă și în familiile noastre din plin.

Căci copiii drăcuie, înjură, se bat, se ceartă, sunt răi și invidioși nu din cauza lor, în primul rând, ci a lipsei de educație. Sunt lăsați fără supraveghere, sunt lăsați de capul lor, părinții și bunicii nu îi mustră pentru păcatele lor și ei înțeleg că „așa e bine"...Dar păcatul nu e niciodată „un bine", ci e întotdeauna un rău, un mare rău în viața omului! Și când nu știi să vorbești și să te comporți în familie și în societate ești o calamitate pentru ambele. Iar dacă, când erai mic, nu ai fost învățat să vorbești frumos și să te comporți creștinește, e nevoie ca tu, ajuns adolescent sau tânăr sau matur, să înveți lucrurile bune, normale, pentru ca să ai o viață bună în familie și în societate. Căci vei fi pus în situația de a avea și tu copii și de a-i învăța. Și trebuie să îi înveți lucruri bune și nu rele, lucruri care să îi mântuie.

Credința sfântă și educația bună sunt marea comoară pe care o dăruim copiilor noștri[504]. Dacă îi facem creștini autentici și dacă îi învățăm să gândească, să scrie, să citească, să studieze, să se împlinească în diverse arte, științe și meserii, atunci îi facem oameni capabili de ziua de mâine, dar și de Împărăția lui Dumnezeu. Pentru că e nevoie să cunoști și să te instruiești continuu pentru a-I sluji lui Dumnezeu. Credința implică multă citire, multă atenție, multă aprofundare a învățăturilor teologice, multă dăruire, mult exercițiu total, adică unul care implică întreaga

[504] The holy faith and the good education are the great treasure which we give to our children.

noastră persoană. Pentru că în viața de credință, noi ne dăruim cu totul lui Dumnezeu și slujirii oamenilor, dar, în același timp, ne împlinim în mod deplin în această slujire.

Femeia a vorbit cinstit despre realitatea din casa ei: dracii erau în fiica ei. Iar ea se simțea vinovată și responsabilă de situația fiicei sale, așa cum trebuie să se simtă orice mamă, orice părinte. De aceea, ea a cerut mila lui Dumnezeu [Mt. 15, 22] pentru fiica ei, dar și pentru ea. Căci atunci când Dumnezeu îți miluiește fiica, când ți-o vindecă, te miluiește și pe tine și toată casa ta. Pentru că demonii sunt alungați acolo unde Dumnezeu Se coboară în om! Și El Se coboară în om prin slava Lui cea veșnică, alungându-i pe demoni din noi, pentru că El dorește să Se sălășluiască în noi pentru veșnicie.

Tocmai de aceea, orice gând, orice sentiment și orice mișcare a trupului nostru, care nu sunt conforme cu slava Lui din noi, e un păcat al nostru față de Dumnezeu. Pentru că slava Lui ne sfințește în mod deplin, pe când păcatul, oricare păcat, luptă împotriva Lui și a sfințirii noastre[505]. De aceea, lupta noastră interioară e cu tot păcatul, cu toată patima, cu toată împotrivirea față de Dumnezeu, pentru că nimic rău nu ne face bine. Căci acolo unde sunt demonii, acolo e și Iadul, pe când acolo unde e Dumnezeu, acolo este și Împărăția Lui cea veșnică. Iar noi luptăm împotriva demonilor neîncetat, pentru că dorim să fim și să rămânem pentru veșnicie locașurile cele raționale ale lui Dumnezeu.

Și când femeia și-a arătat credința ei în Domnul, credința ei profundă, abisală, El a recunoscut în fața tuturor credința ei cea mare. Căci i-a spus: „O [Ὦ], femeie [γύναι], mare [este] credința

[505]That's exactly why, every thought, every feeling and every movement of our body, which are not in accordance with His glory from us, is our sin against God. Because His glory sanctifies us fully, while the sin, any sin, fights against Him and our sanctification.

ta [μεγάλη σου ἡ πίστις]! Să-ți fie ție precum voiești [γενηθήτω σοι ὡς θέλεις]!" [Mt. 15, 28, BYZ]. Pentru că atunci când voiești binele, voiești ca Dumnezeu. Căci El e Binele și le dorește oamenilor tot binele. Și când accepți binele lui Dumnezeu ca binele vieții tale, atunci nu mai suporți păcatul, nu mai suporți nicio patimă, pentru că știi că orice păcat și orice patimă sunt minciună, sunt rău, sunt Iad. Și a sta în minciună înseamnă a sta în rău, pentru că binele e bun, e frumos, e curat, e curățitor, e luminător, e sfințitor, e mântuitor.

De aceea, când spunem despre cineva că se minte pe el însuși, spunem, de fapt, că el consideră o anume minciună drept adevăr. Și mulți se mint pe ei înșiși crezând tot felul de erezii, de drăcisme, de minciuni. Se mint că se simt bine, că sunt împliniți, că sunt iubiți, că iubesc, când știu foarte bine că nu o fac. Și mințirea de sine e o rămânere în rău, o rămânere în patimi, pentru că reala viață e o lucrare continuă a binelui, adică a voii lui Dumnezeu.

Domnul a lăudat credința, a lăudat iubirea de mamă a femeii, a lăudat pocăința ei, a lăudat umilința ei, a lăudat recunoașterea de sine a ei, a lăudat înțelepciunea ei. Pentru că a ales viața cu Dumnezeu și a spus pe nume vieții păcătoase: că e o viață trăită împreună cu demonii. Glasul femeii, ieșit deodată din peisaj, este evenimentul prin care un om se revelează pe sine. Ca să afle alții despre noi, trebuie să ne exprimăm trăirile noastre. Și dacă îți exprimi trăirile tale aruncând cu mâncare în operele de artă din Muzeu sau intrând goală într-o Biserică, arăți că în tine ai răul, că ai împotrivirea. Dar dacă începi să scrii despre tine, să îți pictezi interiorul, să vorbești despre planurile tale bune, atunci oamenii au în față o revelare a credinței tale, a personalității tale, a vieții tale.

Căci, iubiții mei, ca să ne cunoască alții, trebuie ca, mai întâi de toate, să începem să vorbim despre noi înșine. Ieșirea din mutenie este ieșirea la lumină. Cât stăm muți, indiferenți, inco-

municabili, nimeni nu știe ce fel de pești înoată în noi. Suntem ca adâncul oceanului, fără ochi să-l privească. Dar când dorim să fim cunoscuți, să fim iubiți, să fim apreciați, atunci ieșim cu adâncul din noi la lumină, scoțând oceanul la vedere.

Luni, la întrunirea preoțească la care am fost, mai înainte de a se aduna oamenii, am început să citesc pe telefon memoriile ÎPS Calinic Argatu pe care le downloadasem în seara anterioară[506]. Și m-au captivat imediat autoironia, detaliile fine, modul plăcut, ingenios, în care și-a prezentat chemarea la Arhierie și hirotonia sa întru Arhiereu. Dacă nu citeam aceste rânduri și, mai apoi, cartea, n-aș fi intuit niciodată viața interioară a Arhiepiscopului de dincolo de fața sa mată, riguroasă cu care slujește. Pentru că îl cunosc de ani de zile, de când eram elev seminarist, dar în ipostazele lui bisericești, la Slujbe. Însă, când omul te introduce în viața lui și îți dă să vezi și bunele și relele sale, atunci devine cu adevărat uman. Pentru că începi să iubești omul, să îl apreciezi în profunzimea lui, adică pentru modul frumos, gingaș, adevărat în care îi vede pe ceilalți.

Pozele sociale nu spun nimic adevărat fără Jurnal, fără amănuntele intime[507]. Una e ceea ce văd alții din tine și alta e cine ești tu cu adevărat. Dar pentru adevăratul tu trebuie să muncești să îl scoți la lumină, să îl scrii, pentru ca oamenii să te cunoască cu adevărat. Am iubit dintotdeauna Jurnalele, confesiunile intime ale marilor oameni. Pentru că ele sunt o sursă imensă de adevăr, de adevărat trăit, de adevăr înțeles personal. Și când mă apropii

---

[506] Cartea este aici:
https://arhiepiscopiaargesuluisimuscelului.ro/images/IPS-Parinte-Calinic/Publicatii/Toata-vreamea/Toata-vreamea-.jpg.

[507] The social pictures don't say anything true without the Journal, without the intimate details.

de un om cu adevărat, mă apropii și de adevărul meu, pentru că semănăm în adâncul nostru[508].

Tocmai de aceea, vorbirea cu oamenii nu e trăncăneală, ci e nevoie reală. Avem nevoie să vorbim despre orice în mod deschis. Pentru că rostul vorbirii e acela de a ajunge la concluzii, la concluzii personale. Vorbirea are o finalitate foarte bună: cunoașterea de sine și dorința de a ne schimba mereu înspre și mai bine. De aceea, eu când vorbesc cu omenii scriu, scriu și în ei, cât și în mine, pentru că scriu lucruri spre aducere aminte. Ne imprimăm în alții cu chipul nostru interior și exterior, iar cuvintele sunt dezlegări ale tainei noastre, ale adevărului nostru, sunt mărturii reale despre noi. Fără ele rămânem necunoscuturi vii.

Și, o, câte necunoscuturi sunt peste tot pe lângă noi!... Atâtea tăceri și atâtea necunoașteri!...Pentru că nu facem gestul de a ieși în față, de a vorbi despre noi, de a ne revela în fața tuturor.

Însă marea înviere de obște va face acest lucru pentru toți: ne va pune în evidență. Sfinții vor fi plini de lumina lui Dumnezeu și ne vom bucura de ei, pentru că din ei va țâșni neîncetat binele lui Dumnezeu, dar ne vom simți departe de cei plini de întuneric. Pentru că cei păcătoși ne vor revela atunci inconsistența lor interioară, lipsa lor de comuniune, lipsa lor de iubire, lipsa lor de bine. Tocmai de aceea, vom fi cu totul lipiți de comuniunea cu Sfinții Lui, pentru că pe ea ne-am dorit-o. Căci nici aici, acum, nu ne simțim bine cu cei păcătoși, nu ne place viața lor, pentru că ea e plină de întuneric, de corupție, de stricăciune.

Dar întindem mâna oricui voiește să iasă din Iad! Îi întindem mână plină de dragoste, pentru că știm cum arată Iadul.

---

[508] I have always loved the Journals, the intimate confessions of great people. Because they are a huge source of truth, of real life, of personally understood truth. And when I get close of a man with true, I also get close to my truth, because deep down we are alike.

Și noi am fost în Iad prin păcatele noastre! Și noi am cunoscut amărăciunea morții! De aceea îi ajutăm pe toți cu voia lui Dumnezeu, cu binele Lui, pentru ca și ei să fie vii. Și împreună să ne bucurăm cu Dumnezeul nostru treimic și cu toți Sfinții și Îngerii Lui, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Predică la Duminica a 33-a după Cincizecime [2024]

Iubiții mei[509],

rugăciunea e timpul nostru cel adevărat. E timpul mărturisirii noastre smerite înaintea lui Dumnezeu. E timpul totalei deșertări înaintea Lui[510]. E timpul binecuvântat al mărturisirii celei mai sincere și mai directe. Pentru că El nu așteptă de la noi fraze meșteșugite, ci așteaptă o sinceritate totală, brutală, sinceritatea sufletului, a vieții noastre, în care să Îi spunem Lui ce ne doare, ce ne lipsește, ce ne împlinește, ce ne trebuie. Așteaptă să vorbim cu El în cuvintele noastre, în cuvinte puține, în cuvinte adevărate.

Tocmai de aceea, dacă încerci să Îl minți, să-I spui una și să ai în inimă altceva, nu te rogi, ci păcătuiești. Păcătuiești și dacă te crezi Drept înaintea Lui și nu păcătos, dacă încerci să îți scuzi păcatele, dacă încerci să îți găsești merite închipuite. Căci nesinceritatea e închidere în sine, e egoism, pe când sinceritatea totală înaintea Lui, a Celui care este izvorul vieții noastre, e o întărire continuă întru slava Lui, pentru că slava Lui cea veșnică e viața noastră.

Și noi venim și ne rugăm cu pocăință, în mod smerit, în mod iubitor înaintea lui Dumnezeu, pentru că El e Viața noastră și noi nu putem trăi fără El. Și păcatele noastre sunt căderile noastre din iubirea Lui, din relația cu El, de aceea le și mărturisim cu că-

---

[509] Începută la 9. 32, în zi de miercuri, 21 februarie 2024. Cer înnorat, 6 grade, vânt de 8 km/ h.

[510] the prayer is our true time. It is the time of our humble confession before God. It is the time of total depletion before Him.

ință, cu durere. Pentru că ele sunt rușinea, sunt decadența, sunt îndepărtarea noastră de El și nu „un bine".

Din acest motiv, când fariseul din parabola zilei de azi [Lc. 18, 10-14] a început să vorbească despre el înaintea lui Dumnezeu, n-a început cu păcatele lui, cu ceea ce îi lipsește, cu ceea ce nu face, ci a început să își înșire micile lui osteneli bisericești. Și a început să vorbească despre ostenelile sale care nu îl făcuseră om smerit și bun, ci disprețuitor al altora. Pentru că Domnul a spus parabola aceasta pentru unii care se credeau Drepți, se credeau Sfinți înaintea Lui, dar îi disprețuiau pe ceilalți [Lc. 18, 9, BYZ]. Și cei vizați erau acolo, în fața Lui, erau mereu pe lângă El, Îi puneau întrebări, se prefăceau că au dileme, când ei n-aveau nimic de-a face cu viața sinceră, curată înaintea lui Dumnezeu.

Căci atunci când te interesează viața duhovnicească, te interesează în primul rând schimbările interioare reale din tine însuți. Și ca lucrurile să se schimbe în bine în ființa ta trebuie să începi și să continui neîncetat cu pocăința, cu rugăciunea smerită, cu dăruirea totală față de Dumnezeu și de oameni. Pentru că sufletul omului nu e o piatră, pe care să o atingi într-o zi cu dalta, să o sculptezi într-un anume fel și el să rămână așa pentru totdeauna, ci, dimpotrivă, sufletul are nevoie de o continuă modelare, de o continuă aprindere a lui de slava lui Dumnezeu, de o continuă curățire, căci orice oprire din urcuș înseamnă o abandonare a vieții cu Dumnezeu.

Și dacă viața, pentru tine, e o continuă expunere a lucrurilor tale exterioare, evidente, e semn că n-ai nimic de-a face cu viața cu Dumnezeu. Pentru că viața cu Dumnezeu e ceea ce nu se vede, e ceea ce nu se intuiește, până când tu nu vorbești în mod smerit despre viața ta cu Dumnezeu. Poți să treci de mii de ori pe lângă cineva și să nu vezi slava lui Dumnezeu în el și nici fapte de sfințenie. Dar când el se revelează pe sine însuși, când vorbește despre sine și când intri în adevărul vieții sale, atunci Îl vezi pe

Dumnezeu în el și câte minuni a făcut El cu acest om al Lui[511]. Pentru că viața duhovnicească, pe care o naște și o crește în noi Dumnezeu în relația noastră cu El, e tocmai tăcerea aceasta abisală pentru cei care văd doar cu ochii, pentru ca ea să fie văzută doar de cei care văd cu sufletul lor sfințit de Dumnezeu.

Dumnezeu ne vede în ascunsul nostru, în adâncul vieții noastre, și acolo vorbește cu noi și noi cu El. Și acolo se lucrează neîncetat rugăciunea ca dezgolire totală înaintea Lui, ca sinceritate totală față de El. Și noi, rugându-ne Lui, ne odihnim, ne curățim, ne luminăm, ne sfințim neîncetat, suntem învățați continuu voia Lui, pentru că ne recunoaștem ca cei mai păcătoși înaintea Lui. De aceea, vameșul din parabolă, nu e „mare" pentru că păcătuia – căci păcatul e cădere, e Iad –, ci e mare și paradigmatic pentru că își recunoaște în mod smerit păcătoșenia, starea lui interioară. Și când el strigă în inima lui: „Dumnezeu[le] [Ὁ Θεός], fii milostiv mie [ἱλάσθητί μοι], celui păcătos [τῷ ἁμαρτωλῷ]!" [Lc. 18, 13, BYZ], el recunoaște cine este: un om păcătos, cu multe păcate, dar unul care nu consideră păcatele starea lui „reală", „normală". Așa după cum femeia hananea de duminica trecută nu considera starea de demonizare a fiicei sale drept „normalitatea" umană, ci o nefericire maximă. Pentru că demonizarea e începutul Iadului celui veșnic pentru noi, atâta timp cât ne lipim de demoni încă de acum prin păcatele noastre.

Când te nevoiești duhovnicești e normal să ai multe fapte bune, pentru că primești și multe daruri și harisme dumnezeiești de la Dumnezeu. Căci El e mereu cu tine și în tine prin slava Lui și te învață și te ajută și lucrează prin tine multe minuni dumnezeiești. Însă viața ta cu Dumnezeu nu te face un om egoist, un

---

[511] You can pass by someone thousands of times and not see the glory of God in him and no deeds of holiness. But when he reveals himself, when he talks about himself and when you enter into the truth of his life, then you see God in him and how many miracles He has done with this man of His.

om disprețuitor, un om îngâmfat. Pentru că păcatele nu sunt însușirile omului duhovnicesc, ci ale celui păcătos, depărtat de Dumnezeu. Omul duhovnicesc simte, iubește, gândește, lucrează ca Dumnezeu, pentru că El îl luminează continuu ce să facă. Și cum Dumnezeu nu e nesimțitor, nu e disprețuitor, nu e indiferent față de oameni, față de viața reală a oamenilor, nici oamenii Lui nu sunt.

Și când Domnul ne vorbește parabolic despre cei ai Lui și despre potrivnicii Săi, El ne vorbește despre adevărata față a oamenilor, pentru ca noi să ne alegem viața pe care ne-o dorim. Să ne-o alegem în cunoștință de cauză. Și când îți alegi viața cu Dumnezeu, atunci nu te mai miri că ești neînțeles, că ești neiubit, că ești nevăzut de către alții, că nu ești admirat și apreciat.

Cum să fii iubit, dacă nu ești înțeles? Și cum să înțelegi pe cineva, dacă nu îl vezi duhovnicește? Și de ce nu îl vezi duhovnicește pe cel dumnezeiesc, ci îl consideri unul oarecare? Pentru că nu ești duhovnicesc, nu ești Sfântul lui Dumnezeu! Căci dacă ai fi Sfântul Lui, atunci l-ai iubi pe cel plin de sfințenie, pe cel plin de muncă, pe cel plin de nevoință și nu l-ai trece cu vederea. Ci ai învăța mereu de la el, ar fi prietenul tău, de el te-ai bucura mereu, de el ai vorbi mereu altora[512]. Și ai vorbi altora cu bucurie multă despre el, pentru că îl înțelegi cu adevărat. Și îl înțelegi, pentru că îl vezi în adâncul lui. Și îl vezi, pentru că e aidoma ție, pentru că trăiește ca și tine întru slava Lui și pe el, cât și pe tine, te învață același Dumnezeu pe cele ale Sale.

De aceea, nu mai ceri să fii iubit de către toți, pentru că iubirea cere vedere de sine și vederea altora. Dacă oamenii nu se văd pe ei înșiși, pentru că sunt în păcate până peste ochi, cum să

---

[512] For if you were His Saint, then you would love the one full of holiness, the one full of work, the one full of ascesis and you would not overlook him. But you would always learn from him, he would be your friend, you would always enjoy him, you would always talk about him to others.

te mai vadă pe tine? Dar cel care se vede pe sine, îl vede și pe altul, pentru că recunoaște în el aceeași grijă constantă față de curăția sufletului. Și grija față de suflet se ține cu rugăciune neîncetată, cu virtute multă, cu sudoare multă. Orice faci peste zi și peste noapte pentru mântuirea ta se vede. Și se vede din cum reacționezi față de diverși oameni și în diverse împrejurări.

Așadar, iubiții mei, am intrat în linie dreaptă spre praznicul Învierii Domnului, pentru că azi am pășit în lumea Triodului. Am intrat în perioada de pregătire pentru întâlnirea cu Hristos Cel înviat, cu Hristos Cel pururea viu și Care ne face și pe noi vii. Și pe Hristos Care a învins moartea în umanitatea Sa și a înviat și e pururea viu Îl simți numai când vorbești cu El în mod sincer, cu totul sincer, pentru că El te umple atunci de slava Lui, care te face viu duhovnicește. Dar dacă vii la Biserică ca să vorbești cu El, dar constați, în cele din urmă, că n-ai timp de atâta vorbă ca să vorbești cu El, te întorci acasă neîndreptat, adică neluminat de către El. Căci vorbăria cu alții și pierderea în visări la Slujbă te fac să n-ai timp de Dumnezeu și pleci mai rău decât ai venit. Fiindcă „tot cel care se înalță pe sine va fi smerit [πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται]” de Dumnezeu, pe când „cel care se smerește pe sine va fi înălțat [ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται]” de către El [Lc. 18, 14, BYZ].

Și cum se înalță omul pe sine? Prin mințirea de sine! Printr-o bună părere de sine, când el stă cu mortul în casă, cu sufletul lui mort. Tocmai de aceea, când omul se smerește pe sine, când se recunoaște așa cum este, cu toate păcatele lui și îi cere lui Dumnezeu să îl ajute și să îl întărească în toată voia Sa, atunci el e înălțat de Dumnezeu, prin slava Lui, din starea lui păcătoasă, pentru ca să trăiască dumnezeiește pe pământ. Și de aceea vameșul s-a dus acasă îndreptat, s-a dus bucuros, s-a dus liniștit, pentru că Dumnezeu i-a vorbit lui în inimă, l-a miluit, în ciuda multelor lui păcate, pe când fariseul s-a oprit la sine, a vorbit cu

sine, s-a admirat pe sine, și-a pierdut timpul rugăciunii și a plecat ca un om păcătos acasă, fără luminări și simțiri dumnezeiești.

Căci acesta e scopul venirii la Biserică: să pleci de aici plin de har, plin de bucurie, plin de gânduri bune, plin de sfințenie, după ce ai venit păcătos și fără multă îndrăzneală pentru lucrurile cele bune. Dar ca să pleci bine, ca să pleci cu gânduri și simțiri duhovnicești de la Biserică, trebuie să vorbești cu tot dinadinsul, să vorbești susținut, direct, din toată inima cu Dumnezeu, spunându-I Lui toată inima ta. Și vorbirea cu El se face în adâncul tău, fără să vadă nimeni, și tot acolo El îți răspunde imediat iubirii tale pentru El. Ca fiecare dintre noi să plecăm de aici bucuroși, pașnici, plini de smerenie și de înțelepciune, pentru că Dumnezeu e cu noi și în noi pururea[513]. Amin!

[513] And the speaking with Him is done in the depths of you, without anyone seeing, and also there He immediately responds to your love for Him. That each of us leave here joyful, peaceful, full of humility and wisdom, because God is with us and in us always.

Predică la Duminica a 34-a după Cincizecime [2024]

Iubiții mei[514],

ἀσωτία [asotia] înseamnă destrăbălare, dezmăț[515], o viață trăită în risipire și în istovire de sine. Pentru că îți place să petreci și să curvești și să nu te gândești la tine cu adevărat. Să nu te gândești la sufletul tău, la veșnicia ta...Căci toți vom muri, dar nu toți vom merge în același loc! Pentru că aici, pe pământ, n-am avut decât iubirea Lui, decât slujirea Lui, decât urmarea Lui. Și tocmai de aceea, nu ne place să pierdem timpul, ci să îl tezaurizăm dimpreună cu Dumnezeul mântuirii noastre.

Însă duminica aceasta, în Triod, este a fiului care este ἀσώτως [asotos][516], a celui care trăiește ca un sălbatic, pentru că trăiește cu nepăsare, folosindu-se de libertatea sa în mod păcătos[517]. Pentru că atunci când crezi că „libertatea de a alege" înseamnă a trăi porcește, a trăi ca un animal, ca un destrăbălat, nu ești liber, ci robit de patimile tale, de demonii care te stăpânesc. Căci nu faci ceea ce vrei cu adevărat, ci ceea ce nu vrei.

De aceea, în mod iconomic, Biserica îl scoate în față pe fiul cel risipitor, pe cel curvar, ca să ne spună că oricine se poate îndrepta, că oricine poate să vină la pocăință, dar nu el e paradigma noastră! Nu, nu cel curvar e paradigma, este exemplul nostru de urmat, ci fiul mai bătrân [ὁ πρεσβύτερος][Lc. 15, 25,

---

[514] Începută la 10. 50, în zi de marți, pe 27 februarie 2024. Soare, 8 grade, vânt de 13 km/ h.

[515] *Cf.* Friberg Greek Lexicon, 3.994, apud BW 10.

[516] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Tri/t63.html.

[517] *Cf.* Friberg Greek Lexicon, 3.997, apud BW 10.

BYZ], mai în vârstă, care a îmbătrânit în cele bune și n-a avut parte de escapade, de ieșiri în decor. El, cel mai bătrân, e paradigma creștinului! Pentru că Sfântul este exemplul nostru de urmat. După cum, cu raportare la duminica trecută, nu vameșul este exemplul nostru, nu cel care se ocupă toată ziua cu taxele și cu impozitele, ci fariseul este exemplul nostru, cel plin de teologie și de fapte bune, dar fără îngâmfarea lui.

Fariseul smerit și plin de sfințenie este exemplul nostru de urmat, pentru că acest fariseu sfânt e fratele cel mai bătrân din parabola de azi. Căci Sfinții lui Dumnezeu n-au risipit timpul, ci l-au făcut sfințenie. L-au făcut mântuire pentru ei și pentru alții. Și dacă vrem o viață sfântă, atunci avem nevoie de pocăința fiului risipitor, de pocăința lui continuă în viața noastră, dar trăită în constanta sfințenie, în continua ascultare a fiului celui bătrân.

Pentru că Domnul nu a încurajat în niciuna din parabolele Sale viața relaxată, viața păcătoasă, viața la întâmplare pe care ne-o dorim noi în mod păcătos, ci alipirea constantă de El, ascultarea Lui, viața trăită în continuă sfințenie în relație cu El. Dar când a vorbit despre decadența omului, El a fost realist, pentru că ea există în viața noastră și în lumea noastră. Domnul nu a ascuns niciodată păcatele sub preș, ci ni le-a pus în față. Ne-a arătat unde ne duc ele, în ce întuneric, în ce viață inumană, demonizată.

Și tocmai de aceea, referindu-se în mod realist la viața oamenilor, El ne-a spus cum decad oamenii, cât de ușor decad ei, când încep să trăiască de capul lor. Pentru că cel care pleacă de acasă, din liniștea și din pacea lui, și ajunge să mănânce și să locuiască cu porcii [Lc. 15, 15-16], e cel care crede că poate „trăi" și fără Dumnezeu.

Însă noi nu avem nevoie de o astfel de dramă inutilă în viața noastră! Nu avem nevoie să păcătuim, pentru ca să cunoaștem cât de dureros e răul în viața noastră, ci, dimpotrivă, trebuie să rămânem în binele lui Dumnezeu, în binele în care am fost crescuți din pruncie, pentru ca să ne mântuim. Căci cel mai bătrân,

în timp ce mezinul se destrăbăla, el muncea. Era „în câmp [ἐν ἀγρῷ]" [Lc. 15, 25, BYZ]! Și câmpul este, deopotrivă, trupul și sufletul nostru, dar și timpul vieții noastre. Ființa noastră e câmpul pe care noi îl muncim zilnic. Pentru că trebuie să ne curățim, să ne luminăm și să ne sfințim continuu sufletul și trupul nostru. Dar facem toată lucrarea mântuirii noastre în timpul vieții noastre, în timpul pe care Dumnezeu ni l-a dăruit pentru mântuirea noastră. Și dacă El ne-a dăruit un timp anume, asta înseamnă că noi de acela avem nevoie, de acela avem nevoie ca să ne mântuim.

Și tocmai de aceea, cel înțelept, Sfântul lui Dumnezeu, își lucrează neîncetat câmpul său, pentru că lucrarea mântuirii ne împlinește pe noi.

– De ce a fost urgisindu-se [ὠργίσθη][Lc. 15, 28, BYZ] fiul cel mai bătrân?

– Pentru că el nu suporta păcatul, după cum nu îl suportă nici Dumnezeu! Și Dumnezeiasca Scriptură e plină de mărturisirile lui Dumnezeu împotriva păcatelor noastre. Căci ni se spune mereu că El S-a mâniat, că El S-a urgisit, că S-a umplut de mânie și de urgie pentru păcatele noastre. Și Sfinții lui Dumnezeu au aceeași raportare dură față de păcatele lor sau ale altora: le urăsc din tot sufletul și din tot trupul lor.

Dar când Dumnezeu a ieșit la fiul Său cel sfânt [Lc. 15, 28], acesta I-a vorbit despre dreptatea lui, despre constanta lui viață lângă El [Lc. 15, 29-30]. Și Dumnezeu nu a spus că viața celui Sfânt „nu e bună", ci, dimpotrivă l-a numit pe el copilul Său [Lc. 15, 31, BYZ]. Și l-a numit copilul Său, pentru că „tu totdeauna ești cu Mine [σὺ πάντοτε μετ᾽ Ἐμοῦ εἶ] și toate cele ale Mele ale tale este [sunt][καὶ πάντα τὰ Ἐμὰ σά ἐστιν]" [Lc. 15, 31, BYZ]. De aceea, el e paradigma noastră: Sfântul! Pentru că el e mereu cu Dumnezeu și toate cele ale lui Dumnezeu sunt și ale lui.

Dar Sfântul are nevoie mereu de luminările lui Dumnezeu! Și Sfântul nostru, fariseul nostru cel adevărat, pe care Și-l dorește Dumnezeu, învață de la El și iertarea Lui cea mare față de pă-

cătoși. Căci ultimul verset e luminarea Sfântului. În care Dumnezeu îi spune: „Dar să ne veselim [εὐφρανθῆναι] și să ne bucurăm [χαρῆναι] se cuvenea, că[ci] fratele tău acesta mort era și a înviat și pierdut era și a fost aflat" [Lc. 15, 32, BYZ].

Și Sfântul află că sfințenia presupune și multă milostivire. Multă iertare față de oameni. Că ea presupune să ne veselim și să ne bucurăm continuu de fiecare faptă de pocăință a oamenilor. Și că a te bucura de oameni înseamnă a te bucura de mântuirea lor. Iar ca oamenii să se bucure trebuie ca să îi ajuți să se mântuie.

Tocmai de aceea, nu e nevoie doar o dată, de două ori sau de 100 de ori să înveți pe cineva să facă voia lui Dumnezeu, ci trebuie să îl înveți la nesfârșit. Pentru că astfel arăți că ai nădejde pentru îndreptarea și mântuirea oamenilor. Căci ei, oamenii, pot fi delăsători, reci, trufași, încrezuți, iubitori de sine, și se fac mereu că nu te aud. Dar tu trebuie să le vorbești mereu! Trebuie să le arăți diferența dintre viață și moarte. Pentru că orice păcat e moarte și orice bine făcut de noi este o ieșire din moartea sufletească.

Pentru că omul se îndreaptă în ritmul lui interior, pe măsură ce înțelege adevărul lui Dumnezeu. Și adevărul lui Dumnezeu îi arată că orice păcat pe care l-a făcut a fost o mințire de sine, că toate păcatele făcute de el sunt moartea lui. Și omul poate să iasă din moartea lui prin pocăință, prin spovedirea păcatelor lui, pentru că Dumnezeu dorește să îl ierte pentru ele.

Continua disponibilitate a lui Dumnezeu ne bulversează atunci când ne pocăim! Pentru că ne dăm seama că El ne-a așteptat tot timpul. Ne-a așteptat când noi ne-am aruncat în păcate ca în apa mării, ne-a așteptat când noi uitasem de noi, ne-a așteptat când ne dezmeticeam, ne-a așteptat să facem toți pașii înțelegerii de sine. Căci El e mereu atent la noi și mereu lângă noi, pentru ca să ne ajute în mod continuu. Și când înțelegem această îndelungă răbdare și imensă milostivire a lui Dumnezeu față de noi, atunci ne umplem de multă smerenie, dar și de multă dra-

goste față de El. Pentru că El a fost, este și va fi tot timpul cu noi, numai noi uităm acest lucru adesea.

Tânărul și-a făcut de cap, dar înțelepciunea cea mare i-a venit când s-a pus la masa lui Dumnezeu. Când s-a pus acolo de unde celălalt nu a plecat niciodată. Pentru că masa lui Dumnezeu l-a umplut de sănătate dumnezeiască [Lc. 15, 27], de sănătate desăvârșită. Și Dumnezeu L-a repus la masa Lui și i S-a dat lui pe Sine. Căci El era vițelul „cel îngrășat [τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν]" [Lc. 15, 27, BYZ], El, Euharistia mântuirii noastre. Și a mâncat din Domnul și s-a umplut de cunoașterea și de sfințenia Lui, pe care o pierduse păcătuind.

Căci asta facem fiecare dintre noi: ne risipim și ne pierdem prin păcatele noastre, dar iertarea Lui și împărtășirea cu El ne rezidesc duhovnicește. Ne readuc la viață, ne fac vii, ne ridică din morți, pentru că El e viața noastră cea veșnică. Și, trăind în noi cu Domnul nostru, cu El, Cel viu, nu mai avem nevoie să experimentăm răul, pentru că răul e moarte. Și dacă stai în voia lui Dumnezeu, afli că poruncile Lui sunt adevăratele tale gânduri și adevărata ta viață. Pentru că a gândi și a trăi cum voiește Dumnezeu înseamnă a fi creștin și a te sfinți în mod continuu.

Vă mulțumesc, iubiții mei, pentru că m-ați primit din nou în casele dumneavoastră și ați primit rugăciunea și sfințirea și binecuvântarea și mărțișoarele mele cu pace! M-am simțit bucuros și împlinit și mă rog ca și dumneavoastră să fiți bucuroși și împliniți în tot ceea ce faceți.

Am intrat în luna praznicului nostru, al Bisericii noastre. Am binecuvântat casele dumneavoastră ca pregătire pentru această bucurie de obște care e hramul Bisericii. Și al nostru e *Bunavestire*, când Preacurata Stăpână Maria a primit cea mai mare veste a lumii: că Domnul Se va întrupa din pântecele ei.

Însă, bucuria preadumnezeiască a Stăpânei noastre este și bucuria noastră cea dumnezeiască. Pentru că Domnul, Cel care

S-a întrupat din ea trupește, în noi Se sălășluiește duhovnicește, pentru ca să fie mereu cu noi și în noi.

Mult spor în toate și multă pace și bucurie! Amin!

Predică la Duminica Înfricoșătoarei Judecăți [2024]

Iubiții mei[518],

rugăciunea noastră continuă e ca să avem „sfârșituri creștinești vieții noastre [χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν], nedureroase [ἀνώδυνα], nerușinate [ἀνεπαίσχυντα], pașnice [εἰρηνικά] și răspuns bun la înfricoșătorul scaun de judecată al lui Hristos [καὶ καλὴν ἀπολογίαν τὴν ἐπί τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ]”[519] Dumnezeu. Pentru că sfârșitul vieții noastre trebuie să fie o chintesență a vieții noastre creștine.

Tocmai de aceea, sfârșitul nostru, moartea noastră, trebuie să fie creștinească, trebuie să fie duhovnicească. Pentru că noi înșine trebuie să fim cu totul plini de slava lui Dumnezeu când plecăm de aici, de curăție, de pace și de sfințenie. Și acest sfârșit duhovnicesc al vieții de aici e începutul vieții celei veșnice. Pentru că moartea noastră e o pregătire pentru veșnicia noastră și nu pentru desființarea noastră ontologică.

Cei care vorbesc despre „trecerea omului în neființă”, vorbesc despre desființarea lui ontologică. Adică, după moarte, nu mai rămâne nimic din om. Fapt pentru care nici nu au ideile de veșnicie, de suflet, de mântuire, de Dumnezeu, pentru că, după viața de aici nu mai urmează nimic în mintea lor.

Dar noi ne pregătim toată viața de moarte, de moartea noastră cea creștinească, cea duhovnicească, pentru că moartea e pen-

---

[518] Începută la 6. 42, în zi de miercuri, pe 6 martie 2024. Cer înnorat, 4 grade, vânt de 3 km/ h.

[519] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Oro/Sun_Liturgy.html.

tru noi ușa de intrare în veșnicie. Și așa cum, la Nuntă, te îmbraci bine pentru ca să intri acolo unde se petrece, unde oamenii se veselesc pentru noii miri, înfrumusețarea noastră duhovnicească de toată viața e pentru Nunta cea veșnică a Împărăției Sale. Adică pentru veșnica bucurie și veselie dumnezeiască cu Dumnezeu și cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Pentru că, în fapt, nu pentru moarte ne pregătim noi, ci pentru veșnicia cea fericită cu Dumnezeu. Ne pregătim pentru ceea ce urmează după moartea noastră[520]...

Tocmai de aceea, vrem ca sfârșitul vieții noastre să fie nedureros, să nu suferim mult până când murim, să fie nerușinat de demoni și să fie pașnic, să plecăm în pace la Domnul. Căci demonii, când omul se zbate să moară, duc ultima luptă cu noi, lupta finală. Și atunci, cu toată răutatea, ei se aruncă asupra noastră pentru ca să ne facă să păcătuim. De aceea, rugăciunea noastră e ca ei să nu ne rușineze atunci, să nu ne facă de rușine, să nu ne arunce în păcate grele înainte de moartea noastră, ci noi să plecăm în pace la Domnul, fără durere, cu mare bucurie, cu mare veselie în sufletul și în trupul nostru.

Pentru că noi mergem să ne întâlnim cu Dumnezeu, mergem să trăim veșnic cu El și nu mergem spre o moarte care aneantizează omul. Apostolul Înmormântării vorbește despre acești oameni triști, care nu au perspectiva veșniciei, și spune despre ei că sunt cei „care nu au nădejde [οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα]" [I Tes. 4, 13, BYZ]. Nu au nicio nădejde, pentru că ei cred că, o dată cu moartea, omul piere cu desăvârșire.

Dar noi avem nădejde de mântuire și cerem un răspuns bun de la Hristos Dumnezeu, de la Judecătorul nostru, al tuturor oamenilor, pentru că în El ne încredem în mod desăvârșit. Ne încredem în mila Lui, în iubirea Lui cea veșnică pentru noi, în comuniunea veșnică cu El, pentru că El e în noi și cu noi acum,

---

[520] Because, in fact, we are not preparing for death, but for the happy eternity with God. We prepare for what comes after our death.

în clipa de față. Și marea și singura noastră grijă, continua noastră grijă e pentru relația veșnică cu El, căci tot ceea ce facem noi pe pământ este pentru a-L sluji pe El, pe Dumnezeul mântuirii noastre.

De aceea, deși vorbim despre El, despre Înfricoșătorul Judecător al nostru, ca despre Cel care va veni „în[tru] slava Sa [ἐν τῇ δόξῃ Αὐτοῦ]...și va ședea pe tronul slavei Sale [καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης Αὐτοῦ]" [Mt. 25, 31, BYZ], El este în noi prin slava Lui și cu noi pururea. Fapt pentru care, așteptarea noastră eshatologică nu este una goală, nu e una fără conținut, ci una plină, plină de conținut, pentru că Cel care trebuie să vină e deja cu noi[521]. Și noi așteptăm cu dor venirea Lui, venire prin care va transfigura întreaga creație, pentru că El e în noi clipă de clipă și ne transfigurează în mod continuu. Căci ceea ce a început în noi, în fiecare dintre cei ai Lui, El va continua în toată creația Sa. Pentru că, așa cum Și-a transfigurat umanitatea Lui și a umplut-o cu totul de slava Sa cea veșnică, așa Își va transfigura și întreaga Sa creație. Pentru că toate sunt ale lui Dumnezeu.

Și când înțelegem măreția la care suntem chemați cu toții, la locuirea veșnică cu Dumnezeu în Împărăția Sa, înțelegem de ce toată viața noastră trebuie să fie plină de sfințenie. Pentru că trebuie să ne învățăm încă de acum, de aici, cu sfințenia, cu pacea, cu curăția, cu mila, cu iertarea, cu smerenia lui Dumnezeu, pentru că vom locui cu El, cu Cel care le are pe toate ale desăvârșirii.

Și El e ultraatent la detalii, ultrasensibil la durerile oamenilor, hipercorect în toate, cel mai bun cu noi și cel care ne dorește cel mai mult binele nostru. Pentru că El știe ce ne trebuie, știe mai mult decât noi de ceea ce avem nevoie și fiecare om,

---

[521] Fact for which, our eschatological expectation is not an empty one, it is not one without content, but a full one, full of content, because the One who must come is already with us.

carte, lucru pe care ni-l scoate în cale e pentru înțelepțirea noastră.

Dar așteaptă de la noi ca să fim de acord cu fericirea noastră cea veșnică. Așteaptă de la noi să ajungem la înțelepciunea de a ne dori veșnica împlinire cu El. Căci El nu ne forțează libertatea niciodată, ci ne pune mereu să alegem. Să alegem în cunoștință de cauză. Și când Îl alegem pe El, El le uită și le șterge pe toate cele din urma noastră, toate căderile noastre din iubirea Lui, pentru că El ne dorește binele cu adevărat. Și orice iertare a Lui, așa cum am văzut în cazul fiului celui curvar din duminica trecută, e o repunere în toată slava Lui. Pentru că El nu ne iartă cu țârâita, ci ne iartă deplin și ne umple de toată slava Lui. Ne are din nou ca fii ai Săi și nu ca trădători ai Lui.

Și de aceea trebuie să învățăm să iertăm și să fim buni și să ne smerim de la Însuși Dumnezeul nostru. Căci Cel Preaînalt s-a smerit pe Sine și S-a făcut om, tocmai din iubire imensă pentru noi. Pentru ca să ne mântuie pe noi. Să ne dăruie nouă fericirea cea veșnică. Și cum ne iartă El în mod desăvârșit și ne umple din nou de slava Lui, după ce noi cădem în multe și grele păcate, e o pildă vie pentru cât trebuie să-i iubim și să-i iertăm și noi pe oameni. Căci niciodată nu îi vom iubi și nu îi vom ierta pe ei, după cum El ne iartă pe noi[522].

Tocmai de aceea, când dăm de mâncare sau de băutură cuiva, dăm din mila lui Dumnezeu cu noi. Când îi primim și îi înțelegem pe oameni, îi primim și îi înțelegem pentru că El ne-a primit și ne-a înțeles pe noi mai întâi, ca Unul care ne cunoștea pe noi mai înainte de facerea a toată lumea. Dar, deși El cunoaște toate ale noastre mai înainte de a ne zidi pe noi, prestiința Sa nu

[522] And how He forgives us perfectly and fills us again with His glory, after we fall into many and heavy sins, is a living example of how much we must love and forgive people. For we will never love and forgive them as He forgives us.

ne predestinează. Căci El știe ce vom face noi toată viața, cum vom trăi și cum vom muri, dar noi suntem cei care alegem să facem toate ale vieții noastre.

Dacă ne-ar fi predestinat pe unii la bine și pe alții la rău, atunci ar fi fost dușmanul numărul unu al nostru, al celor care ne-ar fi predestinat la rău, pentru că nu ne-ar fi dat nicio șansă să ne îndreptăm. Dar El ne dăruie tuturor posibilitatea să ne mântuim, pentru că El dorește mântuirea tuturor. Și când Dumnezeu dorește mântuirea tuturor, asta înseamnă că îi vrea pe toți buni, pe toți moștenitori ai Împărăției Sale. Și când îi vrei pe toți buni înseamnă că El nu a creat lumea pentru un scop dublu: ca pe unii să îi bucure, iar pe alții să îi arunce în Iad, ci pentru un singur scop: ca toți să meargă întru Împărăția Lui cea veșnică.

De aceea, când Domnul, în Evanghelia Judecății [Mt. 25, 31-46], ne vorbește despre Iad, adică despre „focul cel veșnic [τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον]" [Mt. 25, 41, BYZ], ne spune că el „a fost pregătit diavolului și îngerilor săi [τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτου]" [Mt. 25, 41, BYZ]. Însă diavolul și îngerii dimpreună cu el – care s-au făcut „ai lui", pentru că l-au urmat pe el, pe diavolul –, sunt ai lui Dumnezeu, căci El i-a creat. Și El i-a creat pe Îngeri pentru ca să Îl slujească pe El și nu pentru ca să se îndepărteze de El și să lupte împotriva Lui. De aceea, Iadul a fost, inițial, pedeapsa pentru îngerii căzuți, pentru demoni, și nu pentru oameni.

Însă demonii i-au înșelat pe oameni, pentru ca să cadă și ei în Iad! De aceea, cei blestemați de Dumnezeu vor merge și ei în Iad [Mt. 25, 41], unde sunt demonii, pentru că le-au slujit demonilor și nu Lui.

– Și cum slujim noi demonilor, când nu vedem niciun demon în fața noastră?

– Îi slujim prin toată patima și prin tot păcatul nostru! Pentru că, prin ele, ne facem aidoma lor în ființa noastră. Orice păcat pe care îl săvârșim ne urâțește interior, ne schimonosește,

ne satanizează. Că știm sau că nu știm care sunt păcatele noastre, când le săvârșim, noi ne schimbăm în rău în mod continuu prin ele. Și o ducem din rău în mai rău, pentru că răul se înmulțește în noi în mod progresiv, pe fiecare zi.

Și putem să observăm evoluția răului în copiii noștri. Care, la început, nu cunoșteau păcatul, nu știau ce e ăla păcat, nu aveau rușine, dar, când au început să păcătuiască, au început să se schimbe în rău în ei înșiși. Învață să mintă, învață ce e plăcerea păcătoasă, învață să fugă de durere în mod laș, învață să drăcuie, să urască, să se alipească de lucruri. Și, pentru jucăria lor, dacă le-o iei, îți dau cu ceva în cap, te rănesc, te pot și omorî, pentru că ei sunt lipiți de telefonul lor, de banii lor, de plăcerea lor. Și până nu se dezic interior de împătimirea lor față de ei și față de lucruri, ei nu se schimbă în bine și nu poți avea un dialog real cu ei, pentru că ei sunt pătimași și iubitori de sine.

De aceea e importantă viața creștină din copilărie: pentru ca omul să se sfințească de mic, să se facă bun, să se facă sociabil, să crească în mod autentic. Căci altfel crește ca o buruiană, ca un sălbatic, chiar dacă are toată tehnologia și știința la îndemână. Ce, dacă cunoști cum să scrii pe computer, asta te face și sensibil la durerile umanității? Dacă ai tu și te simți bine, te gândești și la cel care nu are și nu e atât de bine ca tine? Civilizația te despătimește sau lupta ascetică continuă cu tine însuți, învățată la Biserică? Pentru că oriunde poți găsi oameni amabili, manierați, civilizați, tehnologizați, dar fără să aibă viață duhovnicească în ei înșiși. Și dacă n-ai pe Dumnezeu în tine, n-ai nimic esențial. Pentru că El este totul tău.

Din acest motiv, Judecata Lui este întâlnirea fundamentală cu El. Noi stăm mereu înaintea Lui, a Judecății Sale, pentru că El, Cel care este în noi și cu noi pururea, ne judecă continuu viața noastră. Și în funcție de Judecata Lui, de Judecata Lui continuă, noi ne schimbăm continuu. Dar când nu ai stat toată viața înaintea Lui și nu ai primit niciodată judecățile Sale, Judecata Lui cea

din urmă este înfricoșătoare pentru tine. Pentru că tu vezi numai aspectul ei dur, definitiv, categoric și nu și pe cel curățitor, luminător și sfințitor. Căci, dacă ai fi fost cu El continuu, Judecătorul tuturor te-ar fi schimbat continuu prin judecățile Sale, prin luminările Sale, prin îndreptările Sale. Însă, acum, la final, când nu se mai poate face nimic, tu ești cel care n-ai avut parte de continua îndreptare a ta.

Așadar, iubiții mei, Judecătorul nostru este Mântuitorul nostru Cel preabun. Și noi Îl cunoaștem din noi înșine, căci cu noi este pururea. Și exigențele Lui maximale sunt judecățile Lui cu noi, în funcție de care noi ne schimbăm în mod continuu interior. Și schimbarea interioară e schimbarea totală a omului. Pentru că omul care se schimbă în tot sufletul său, se schimbă și în tot trupul său. Și schimbarea reală a omului e sfințirea lui[523].

De aceea, dacă gândești din interiorul sfinteniei, dacă gândești tot ceea ce faci cu sfințenia lui Dumnezeu în tine, atunci știi cum să te comporți față de oameni, față de toți oamenii, dar, în primul rând, față de Dumnezeu, de Sfinții și de Îngerii Lui. Pentru că știi ceea ce e prioritar în viața ta. Și binele e prioritatea noastră. Binele e lucrul prim pe care trebuie să îl facem în relație cu orice om și cu orice viețuitoare. Pentru că binele ne împlinește, binele e voia lui Dumnezeu cu noi, binele ne sfințește. Și când facem binele lui Dumnezeu în viața noastră, noi ne pregătim pentru veșnicia noastră, adică pentru veșnica bucurie cu Dumnezeu, cu Îngerii și cu Sfinții Săi.

De azi lăsăm sec la carne! Adică renunțăm să mai mâncăm carne animală până la Paști. Și prin aceasta am început parțial Postul cel Mare al Bisericii. În toată săptămâna aceasta, până duminică inclusiv, putem mânca brânză, lapte, ouă, pește, fructe de mare. Și de pe 18 martie 2024, o zi de luni, începem postul deplin, total, Postul cel Mare al Bisericii.

---

[523] And the real change of man is his sanctification.

De aceea, cine dorește să postească, să postească când postește întreaga Biserică și nu așa, la întâmplare! Să postească de acum, să postească pentru a se umple de virtuțile lui Dumnezeu ca pregătire pentru marele praznic al Învierii Domnului! Căci postul acesta e binecuvântat și întărit de Dumnezeu cu harul Său, pentru ca noi să ne bucurăm duhovnicește întru el. Pentru că el e spre întărirea noastră în credință, în nădejde și în dragoste, în toată simplitatea și curăția. Amin!

Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Paradis [2024]

Iubiții mei[524],

mâncarea are de-a face cu iertarea. Căci, prin mâncare, diavolul l-a biruit pe om în Paradis[525], iar noi, de mâine, îl vom birui pe el prin postire și prin împărtășirea cu Domnul. Pentru că El este adevărata mâncare și adevărata băutură a fiilor lui Dumnezeu. Și vom posti pentru ca să Îl mâncăm pe El, Cel care este Viața noastră, ca să primim, prin mâncarea Lui, iertarea păcatelor noastre și multă curăție și sfințenie dumnezeiască. Și dacă primim iertarea Lui cea preasfântă, prin aceea învățăm și noi să iertăm toate aproapelui nostru. Căci așa cum El ne iartă nouă toate și ne ridică din Iadul păcatelor noastre, așa ne dă putere sfântă să iertăm păcatele tuturor. Pentru că El ne dă să vedem în adâncul omului nevoia lui de a fi iertat...

Fiul nestatornic a înțeles că are nevoie de iertarea lui Dumnezeu pe când se afla în mocirla porcilor, adică în patimile sale. Vameșul a înțeles că e păcătos și că are nevoie de mila Lui, când a stat în fața lui Dumnezeu la rugăciune. Evanghelia Judecății Sale ne-a vorbit la modul categoric despre milă, despre mila față de orice om, despre ajutorarea oricui. Dar pentru ca să ajuți pe oricine trebuie să treci dincolo de ideologiile lumii tale, dincolo de aversiunile tale, dincolo de lucrurile care sunt „greu de făcut" pentru oameni. Și de ce sunt „greu de făcut"? Pentru că nu îi ier-

---

[524] Începută la 10. 47, în zi de miercuri, pe 13 martie 2024. Cer înnorat, 9 grade, vânt de 10 km/ h.

[525] *Cf.* Slujbei zilei: https://glt.goarch.org/texts/Tri/t49.html.

tăm pe oameni! Căci atunci când ierți și când iubești pe tot omul, e ușor să îl ajuți. Dar când ești în luptă interioară cu el, atunci ți se pare „imposibil" să-l ierți, să-l iubești și să-l ajuți, deși oamenii se pot iubi unii pe alții foarte ușor, fără multă greutate.

Ce înseamnă, de fapt, a ierta pe cineva? Înseamnă a trece peste lucrurile care ne despart. Care ne-au despărțit...și a ne împăca cu el. A trece spre el, spre comuniunea cu el și spre înțelegerea lui. Dar ca să te împaci cu cineva nu înseamnă doar să îl ierți și apoi să fii indiferent față de el, ci să continui să te întâlnești cu el și să îl redescoperi și mai bine. Pentru că a ierta înseamnă a recupera relația cu acela. A-l readuce în viața ta și a construi împreună cu el o relație de prietenie, de iubire.

Iertarea, așadar, e un continuum și nu un fapt izolat. E ceea ce facem împreună după ce ne împăcăm, după ce lăsăm tot răul în spate, după ce lăsăm toată nevorbirea în urma noastră. Și ca să lași totul în urmă înseamnă să începi să postești. Să te lepezi de ceea ce îi enervează pe alții și, în primul rând, pe Dumnezeu. Și postirea noastră cea duhovnicească e renunțarea la orice păcat, la orice patimă, la orice fărădelege. Pentru că păcatul enervează în mod real. Păcatul e nefirescul vieții noastre. Când ne-am supărat cu cineva, ne-am supărat pentru un păcat al nostru, pe care eu sau acela l-a făcut. Păcatele noastre ne fac să ne distanțăm unii de alții, să nu ne mai dorim unii pe alții, pentru că păcatele sunt cele care ne prostesc, care ne scot din dreapta judecată, care ne urâțesc, care ne îmbolnăvesc de moarte.

Dacă am ierta aproapelui nostru, atunci am și posti, pentru că a posti înseamnă a ierta. Când postesc, eu mă lepăd de tot ceea ce îmi face rău. Iar neiertarea e un mare rău. Și când iert, eu învăț să fiu milostiv, pentru că mă uit mai întâi la nevoia de iertare a aproapelui meu. Și a ierta pe cineva înseamnă a-l odihni, înseamnă a-l calma, înseamnă a-l mântui. Și când iert, eu învăț că am nevoie de iertarea tuturor și de rugăciunea tuturor, pentru că noi, oamenii, suntem una. Suntem o umanitate, o lume, o familie

mare, pentru că ne tragem dintr-o singură familie: din familia Sfinților noștri Protopărinți Adam și Eva. Și dacă trăim cu perspectiva familiei lărgite, cu faptul că întreaga umanitate e familia noastră, atunci nu mai putem să ajungem la ideea războiului, a răzbunării, a crimei. Căci tot ceea ce ne desparte, ne înstrăinează, pe când noi suntem una, o singură umanitate și suntem chemați să fim o singură Biserică a lui Dumnezeu.

Și cine dorește cu adevărat mântuirea, acela caută Biserica lui Dumnezeu, cea una, cea dintru început. Nu rămâne la diviziuni, la separații, la structuri teologice eretice, ci vine în Biserica de la început, în Biserica Cincizecimii, pentru ca să trăiască reala viață cu Dumnezeu. Să o trăiască în mod plenar[526].

Pentru că aici, în Biserica lui Dumnezeu, noi nu ne întrebăm dacă Liturghia e bună sau dacă postul e bun, dacă e bine să iertăm sau dacă e bine să ne iubim aproapele, ci noi le trăim pe toate acestea ca pe propria noastră viață. Pentru că nu avem dubii asupra a niciunui lucru din Biserică, ci știm că toate sunt bune, drepte și sfinte pentru viața noastră. Și, știind acest lucru, noi ne bucurăm în fiecare zi, noi ne curățim în fiecare zi, noi înaintăm în cunoaștere și în comuniune sfântă în fiecare zi, pentru că toate sunt bune și mântuitoare pentru noi în Biserica lui Dumnezeu.

De aceea, ne este străină ideea de „a îndrepta" Biserica, de „a o aduce în prezent", de „a o reforma", pentru că noi trăim pentru a ne schimba interior pe fiecare zi. Reactualizarea noastră continuă înseamnă transfigurarea noastră cea duhovnicească. Și noi ne transfigurăm continuu în Biserica lui Dumnezeu, în relația noastră vie, continuă, cu Dumnezeul Cel viu. Și Biserica Lui e

---

[526] And whoever really wants salvation, he seeks the Church of God, the one, the one from the beginning. He does not stay at divisions, at separations, at heretical theological structures, but comes to the Church from the beginning, to the Church of Pentecost, in order to live the real life with God. To live it plenarily.

mereu vie, actuală, sfântă, una, apostolică și catolică, preafrumoasă și preabună, pentru că El, Dumnezeul nostru, e Dumnezeul tuturor, vorbește pe înțelesul tuturor și ne răspunde la nevoile noastre, ale tuturor. În Biserica Lui, El revarsă tot harul și toată cunoașterea și toată virtutea prin care noi ne putem mântui și sfinți neîncetat. De aceea, Biserica Lui e mereu actuală și mereu aceeași, pentru că El, Cel neschimbat, vorbește pentru toți, din toate generațiile, pe înțelesul tuturor. Și ca să auzi glasul Lui trebuie să te umpli de slava Lui, pe care El o revarsă prin Sfintele Taine și Sfintele Slujbe ale Bisericii. Și slava Lui nu se învechește niciodată, pentru că e veșnică și mereu actuală pentru noi. Și noi suntem în mod continuu actuali, sunt în mod continuu oamenii Bisericii și ai lumii noastre, pentru că ne înduhovnicim continuu în Biserica Lui. Și ne înduhovnicim prin slava Lui cea veșnică, cea prin care putem să iertăm, putem să postim, putem să facem milostenie, pentru că putem să ne curățim neîncetat de păcatele noastre.

– Unde e comoara [ὁ θησαυρὸς] [Mt. 6, 21, BYZ] noastră?

– Unde este și inima [ἡ καρδία][Ibidem] noastră! Și inima noastră e înăuntrul nostru. Comoara noastră de har și de gânduri și fapte bune e în inima noastră. Și inima despre care ne vorbește aici Domnul e sufletul nostru. Căci dacă s-ar fi referit la inima de carne, trupească, atunci ar fi însemnat că tot binele nostru ar fi murit odată cu moartea noastră, cu despărțirea sufletului nostru de trupul nostru. Dar nu e așa! Ci cardia/ inima, despre care Domnul ne vorbește la Mt. 6, 21, e sufletul nostru. Pentru că în sufletul nostru, cel nemuritor, rămâne comoara noastră cea veșnică. Și comoara noastră supraviețuiește, așadar, morții trupești. Și comoara noastră, vistieria noastră cea veșnică, e slava lui Dumnezeu și toate faptele mântuirii și ale sfințirii noastre. Pentru că tot binele pe care l-am făcut împreună cu Dumnezeu ne-a reactualizat, ne-a sfințit în mod continuu și ne-a făcut proprii Împărăției Sale. De aceea, fiecare dintre noi mergem cu comoara

noastră personalizată în Împărăția lui Dumnezeu, adică cu un mod de a fi unic, cu o viață unică. Pentru că, prin tot ceea ce am făcut, ne-am sculptat duhovnicește pentru Împărăția lui Dumnezeu.

Capul și fața noastră, din Mt. 6, 17, sunt tot sufletul nostru. Pentru că atunci când postim, noi ne ungem capul nostru, adică mintea noastră, și ne spălăm fața noastră, adică întreaga noastră persoană. Slava lui Dumnezeu e ungerea cea duhovnicească a minții noastre și spălarea noastră e formată din toată virtutea prin care ne curățim duhovnicește. Pentru că orice faptă bună ne spală interior, pentru că ne spală slava lui Dumnezeu prin orice bine pe care îl facem. Căci esența binelui e slava lui Dumnezeu. Pentru că orice bine al nostru, care ne mântuie, îl facem cu Dumnezeu, prin umplerea noastră de slava Lui.

Însă, dacă te prefaci că faci bine oamenilor, dacă te prefaci că te bucuri de oameni și că îi iubești, plata [τὸν μισθὸν] ta [Mt. 6, 16, BYZ] e lauda oamenilor. Oamenii, necunoscând inima ta cu adevărat, te laudă ca pe un om „bun". Dar tu nu ești „bun", ci doar un prefăcut! Și tu îți iei plata ta de la oameni, dar nu și de la Dumnezeu. Pentru că plata de la Dumnezeu e slava Lui. Și ca să fi luat plata Lui, ar fi trebuit să îi iubești cu adevărat și să dai cu toată inima, ca să te umpli de plata Lui, adică de slava Lui. Dar tu, fățărnicind bunătatea, prefăcându-te că ești „bun", nu primești iertarea Lui, ci pedeapsa Lui, pentru că n-ai făcut bine oamenilor.

Și așa înțelegem mai bine de ce sunt blestemați [οἱ κατηραμένοι] cei nemilostivi [Mt. 25, 41, BYZ]: pentru că nu au dragoste întru ei. Și dacă n-ai dragoste, n-ai nici iertare și nici postire și nici nu mai ești om. Căci om ești când iubești, când ierți, când ajuți, când te pătrunzi de nevoile oamenilor, când nu ești insensibil. Dar când ajungi rău și răzbunător și nemilostiv și impasibil, atunci te demonizezi continuu, pentru că le slujești demonilor și nu lui Dumnezeu.

Femeia hananea și-a țipat durerea ei și I-a mărturisit Domnului: „Fiica mea rău se demonizează [ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται” [Mt. 15, 22, BYZ]. Și pe cine avem noi ca pe un copil al nostru, la care ne uităm ca la ochii din cap, dacă nu pe sufletul nostru? Sufletul nostru e fiica noastră care rău se demonizează, atunci când începem să devenim pătimași. Și când vedem că Iadul se prăvălește în noi prin tot răul pe care îl facem, atunci strigăm ca din gură de șarpe, strigăm din toată inima noastră spre Dumnezeu. Și strigăm, pentru că știm că numai de la El ne vine mântuirea, ajutorul, scăparea noastră.

Când te simți îndepărtat de Dumnezeu, uitat de El, chinuit de El, nu trebuie să te lupți cu El, ci să îți recunoști păcatele înaintea Lui. Căci recunoașterea lor e o recunoaștere de sine. Și prin asta nu faci altceva decât să te apropii de El, să te rogi Lui pentru iertarea ta. Pentru că vrei din nou în Paradis, vrei să fii cu El, vrei să îți fie bine cu adevărat.

Pentru că toți vrem binele lui Dumnezeu în viața noastră, dar mai puțin vrem să Îi slujim Lui. Dar binele Lui vine din slujirea Lui! Pe cât Îi slujim lui Dumnezeu, pe atât suntem plini de binele Lui. Toată asceza mântuirii e binele Lui. Dar trebuie să ascultăm de El ca să ne umplem de binele Său.

Dumnezeu să ne întărească pe toți în postirea Sa și în umplerea de tot binele Său! Căci binele Lui e binele nostru cel veșnic. Amin!

Predică la Duminica întâia din Postul Mare [2024]

Iubiții mei[527],

rugăciunea ortodocșilor e fără imagini mentale, e fără imaginație, pentru că ne dezlipim de toate cele văzute când ne rugăm Domnului, dar, în jurul nostru, în Biserică și acasă, sunt peste tot Sfinte Icoane, adică ferestrele noastre teologice spre Împărăția lui Dumnezeu. Pentru că Sfintele Icoane ne vorbesc despre Domnul, despre Sfinții și despre Îngerii Lui, despre membrii Împărăției lui Dumnezeu, care există, care sunt reali, care sunt în Împărăția Lui pentru veșnicie, și ele au rolul de a ne înălța mintea spre ei. De a ne curăți mintea, de a ne-o înduhovnici, de a ne-o face văzătoare de cele dumnezeiești.

Căci rolul Sfintelor Icoane nu e acela de a ne păstra mintea la ele, aici, pe pământ, ci de a ne ajuta să trecem de la văzutul lor la nevăzutul lor: adică la comuniunea cu Sfinții reprezentați pe ele. Pentru că Maica lui Dumnezeu și Sfinții lui Dumnezeu sunt peste tot în Sfintele Icoane, iar reprezentarea lor iconică e pentru a ne aduce mereu aminte de ei și pentru a fi cu ei mereu în rugăciune. Sfintele Icoane ne amintesc mereu de Sfinții Lui, ne fac să nu-i uităm, ne fac să fim mereu în stare de rugăciune, iar rugăciunea în fața lor ne face să trecem de pe pământ la cer, adică la comuniunea interioară cu Sfinții lui Dumnezeu.

De aceea, dacă rugăciunea noastră e duhovnicească, e fără imagini, e fără închipuiri mentale, și închinarea noastră e du-

[527] Începută la 7. 20, în zi de luni, pe 18 martie 2024. Cer înnorat, 7 grade, vânt de 6 km/ h.

hovnicească. Pentru că închinarea noastră nu înseamnă o raportare pur fizică la Sfintele Icoane, ci una duhovnicească, una care trece de la ceea ce se vede la ceea ce nu se vede, pentru că dincolo de Sfintele Icoane noi îi vedem pe Sfinții lui Dumnezeu reprezentați pe ele. Și noi, de fapt, ne închinăm Sfinților din cer și nu reprezentărilor lor iconice. Sfintele Icoane sau Sfintele Moaște sunt numai locul de întâlnire cu Sfinții Lui, căci întâlnirea reală, cea duhovnicească cu ei, se face în sufletul și în trupul nostru, se face în interiorul nostru, pentru că noi ne unim duhovnicește în adâncul nostru cu Sfinții cărora ne rugăm.

Sfintele Icoane sau Sfintele Moaște sunt doar locul închinării, la fel cum citirea Dumnezeiești Scripturi și a Vieților Sfinților e locul întâlnirii cu cei despre care s-a scris. Dar când noi citim cuvintele sfinte ale Sfinților, când noi citim despre ei, noi ne unim cu ei dincolo de cuvintele despre ei, ne unim cu ei în noi înșine, după cum ne întâlnim cu ei dincolo de vederea Sfintelor lor Icoane și a Sfintelor lor Moaște și a sărutării lor. Căci Sfinții lui Dumnezeu așteptă ca noi să venim aici, în Biserica Lui, pentru ca să ne întâlnim cu ei, și, prin vederea lor în Sfintele lor Icoane, și prin auzirea vieților lor, să ne umplem de dorul de a fi cu ei pentru veșnicie.

Pentru că scopul Sfintelor Icoane e ca și noi să ajungem Sfinte Icoane ale lui Dumnezeu. Scopul Sfintelor Moaște din Sfintele Biserici e ca să ne spună că și noi putem ajunge Sfinte Moaște după adormirea noastră[528]. Căci orice creștin în parte se poate mântui, se poate sfinți, poate ajunge Sfântul lui Dumnezeu, fiindcă cu toții suntem chemați, din prima zi a Botezului nostru, ca să fim Sfinții Lui. Și cum sfințenia este modul nostru

[528] Because the purpose of the Holy Icons is for us to become Holy Icons of God. The purpose of the Holy Relics in the Holy Churches is to tell us that we too can become Holy Relics after we fall asleep.

de a fi, de a trăi zilnic, raportarea noastră la Sfinții Lui înseamnă raportarea la oamenii reali, deplini, împliniți ai lui Dumnezeu.

Însă, pe lângă Sfinții lui Dumnezeu, pe lângă oamenii cu adevărat împliniți, noi vedem imagini la tot pasul. Orice om, orice lucru, orice context e o imagine. Reclame, tablouri, postere, bannere, afișe, înscrisuri de tot felul ne atrag atenția. Pentru că orice lucru, care poate fi pus în evidență, este un mod de a atrage atenția. Însă diferența enormă dintre imaginile culturale, științifice, comerciale și Sfintele Icoane ale Sfinților e aceasta: că Sfintele Icoane ne propun certitudini, ne propun oameni reali care s-au îndumnezeit, ne propun pe cei care au biruit în lupta vieții acesteia. Oameni de geniu, eroi, diverși oameni cunoscuți sau necunoscuți marelui public au și ei imaginile lor, ale vieții lor, însă Sfinții lui Dumnezeu sunt cei pe care Dumnezeu i-a confirmat Bisericii Sale ca Sfinți ai Lui. Și Sfinții Lui sunt sprijinul nostru real în a trăi o viață sfântă, pentru ca să ajungem și noi acolo unde sunt ei, adică în Împărăția lui Dumnezeu.

Dar iconoclasmul, această luptă continuă cu Sfintele Icoane ale Bisericii, înseamnă dorința demonică de a-i scoate pe oamenii reali, pe oamenii deplini, pe oamenii lui Dumnezeu din primplanul vieții noastre. Iconoclaștii vor înlocuirea Sfinților cu oameni păcătoși sau cu nimic, așa cum sunt pereții albi din locașurile protestante sau neoprotestante, dar și din casele noastre, ale celor fără Sfinte Icoane în ele. Dar când albești pereții, când nu pui nimic pe pereți, nu înseamnă că nu ai nimic de pus, ci că nu vrei să pui nimic pe ei. Însă, când nu vrei să te uiți la Sfinții lui Dumnezeu, dar vrei să vezi doar imagini oarecare, admiți că nu suporți sfințenia, pentru că nu o cauți în viața ta.

Cine caută sfințenia lui Dumnezeu, acela îi caută și pe Sfinții Lui. Și nu îi are pe Sfinții Lui doar pe pereți, ci și în cărți, dar, în primul rând, în sufletul lui, pentru că le cunoaște Viețile, dar și Bisericile, dar și Sfintele Icoane și Sfintele Moaște și Sfintele lor Slujbe. Căci casa ta e ca inima ta: cuprinde tot ceea ce tu iubești.

Și ceea ce iubești e mereu cu tine. Iar ceea ce iubești, aceea porți în sufletul tău, porți duhovnicește, dincolo de imagini și cuvinte, dar iubirea ta poate fi mereu confesată și pusă în imagini.

De aceea, când Sfânta Împărătească Teodora [Θεοδώρα] a restaurat Sfintele Icoane în Biserică, în prima duminică a Postului Mare din anul 843[529], ea a mărturisit că Sfinții lui Dumnezeu sunt martorii cei credincioși ai vieții cu Dumnezeu. Pentru că Sfinții lui Dumnezeu sunt trăitorii reali ai vieții Bisericii, adică ai vieții cu Dumnezeu. Și că viața Bisericii nu se poate explica fără Sfinții Lui, pentru că ei au trăit-o și s-au împlinit pentru veșnicie prin ea.

De aceea, iconizarea Sfinților este urmarea directă a întrupării Domnului, a revelării iubirii Lui nemărginite față de noi. El S-a făcut om, pentru ca noi să avem imaginea clară a ceea ce înseamnă sfințenia. Căci ne uităm la El, la Sfântul Sfinților, și vedem cum trebuie să trăim în mod sfânt pe pământ. Dar când vrei să ștergi din istorie chipul Domnului, al Maicii Sale, al Sfinților și al Îngerilor Lui, tu vrei să ștergi Împărăția lui Dumnezeu din mintea oamenilor. Pentru că Împărăția nu mai are repere, nu mai are concretețe în istorie[530]. Dar când cunoști un Sfânt al Lui îndeaproape, când îl simți în tot ceea ce face, când ai comuniune cu el, atunci înțelegi că toți Sfinții sunt reali, că tot ceea ce spune Biserica e adevărat, pentru că vezi Împărăția lui Dumnezeu printr-un membru al Împărăției.

Îl vezi pe Sfânt, vezi cât de real și de frumos duhovnicește este, și atunci ești încredințat că toți Sfinții Lui sunt preafrumoși și preabuni. Și încredințarea aceasta sfântă te face să le iubești pe toate ale lui Dumnezeu, pe toate ale Bisericii Sale, toată istoria

---

[529] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/3021/sxsaintinfo.aspx.

[530] But when you want to erase from history the image of the Lord, of His Mother, of His Saints and of His Angels, you want to erase the Emperordom of God from the minds of people. Because the Emperordom no longer has landmarks, it no longer has concreteness in history.

sfântă a Bisericii, pentru că toate sunt preasfinte și preadumnezeiești în Biserica lui Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, ca să înțelegem viața, teologia și slujirea Bisericii trebuie să o învățăm de la Sfinții Lui. Să o învățăm citind cărțile Bisericii, dar și privind Sfintele Icoane ale Bisericii. Pentru că aceeași teologie găsim și în Sfintele Cărți și în Sfintele Icoane și în Sfintele Moaște și în Sfintele Vieți ale Sfinților Lui. Toate consună, toate vorbesc despre același Dumnezeu, despre întreaga Lui zidire, despre întreaga Lui voie cu oamenii, despre toți Sfinții Lui. Perspectiva Bisericii e unitară pentru că în toate secolele avem aceeași teologie în esență. Și aveam aceeași teologie, pentru că avem aceeași viață și aceeași slujire dumnezeiască. Și e o frumusețe și o împlinire dumnezeiască să citești Sfinți din mai multe secole și să constați că toți vorbesc aceeași teologie a lui Dumnezeu.

De aceea, de oriunde am vrea să Îl cunoaștem pe Dumnezeu, noi Îl găsim pe Același în orice secol. Și Sfinții Lui sunt martorii reali ai comuniunii cu Dumnezeu, ai revelării Lui directe în viața lor. Pentru că toți au vorbit cu Dumnezeu și la toți El li S-a revelat și revelarea Lui în viața lor e propria lor teologie.

Din acest motiv, de oriunde am începe, din orice secol al Bisericii, noi citim teologia lui Dumnezeu ca pe un fluviu continuu peste veacuri. Căci, în orice secol, Sfinții lui Dumnezeu s-au întâlnit cu El în mod real și s-au umplut din destul de viața Lui. Toți s-au rugat, toți au postit, toți au privegheat, toți s-au umplut de milostenie, toți I-au slujit Lui neîncetat. Fiindcă împlinirea reală a omului se face prin integrarea lui totală în viața Bisericii. A-ți face viața Bisericii viața ta înseamnă a trăi duhovnicește[531].

De aceea, Biserica nu poate fi fără Sfinții ei, pentru că Sfinții sunt mădulare cele vii ale Bisericii. Și Sfinții sunt în legătură

[531] To make the life of the Church your life means to live ghostually.

veșnică cu Dumnezeul lor, cu Cel care li S-a arătat lor și i-a călăuzit spre slujirea Lui.

Să ne călăuzească și pe noi Dumnezeu spre tot lucrul cel bun! Și diseară să începem cu pace praznicul Bisericii noastre, care se va împlini mâine prin venirea Preasfințitului Părinte Galaction în mijlocul nostru, pentru ca să fie protosul Slujbei noastre! Multă pace și bucurie tuturor! Amin!

Predică la Bunavestire a Născătoarei de Dumnezeu [2024]

Iubiții mei[532],

iubirea vie față de Preacurata Stăpână Maria, Născătoarea de Dumnezeu, și evlavia dumnezeiască față de persoana ei s-au născut în cei care au cunoscut-o în timpul vieții sale: Sfinții Apostoli și cei dimpreună cu ei. Pentru că aceștia au fost martorii vieții ei celei dumnezeiești. Și ei au iubit-o cu adevărat, din tot sufletul lor, pentru că era plină de toată curăția și sfințenia. Și evlavia față de ea au lăsat-o moștenire întregii Biserici, pentru că e Maica cea preacurată a lui Dumnezeu.

Însă ea a devenit Maica lui Dumnezeu după ce a primit, prin Sfântul Arhanghel Gavriil, vestea cea mai mare a lumii: că-L va naște pe Domnul. După ce a acceptat voia Domului cu ea. Apoi a călătorit spre verișoara sa, spre Sfânta Elisavet, care și ea primise o mare bucurie de la Domnul: pe Sfântul Ioannis Botezătorul[533].

Dar mai înainte de a primi vestea cea mare și prea bună pentru întreaga creație, că Domnul Se va întrupa dintru ea, Preacurata Stăpână a locuit în Templul din Ierusalim de la vârsta de 3 ani, sfințindu-se în mod desăvârșit, după care, la sfatul Îngerului Domnului, a fost dată în paza Sfântului Iosif, Logodnicul ei[534]. Și când Sfântul Arhanghel Gavriil i s-a arătat și i-a vestit nașterea Domnului dintru ea, odată cu acceptarea ei ca să-L nască, Dom-

---

[532] Începută la 14. 20, în zi de joi, pe 15 februarie 2024. Soare, 11 grade, vânt de 13 km/ h.

[533] Stephen J. Shoemaker, *Mary In Early Christian Faith and Devotion*, Pub. Yale University Press, New Haven and London, 2016, p. 36.

[534] Idem, p. 51-52.

nul S-a întrupat în pântecele ei. De aceea, Arhanghelul Domnului a plecat plin de cutremurare de la Preacurata Stăpână, văzând în pântecele ei pe Însuși Domnul.

Însă, când graviditatea Preacuratei Stăpâne a devenit evidentă, Sfântul Iosif a vrut să o lase în ascuns. Pentru că el nu știa marea taină a lui Dumnezeu. Dar Sfântul Arhanghel Gavriil i-a vestit taina nașterii Domnului în vedenia visului și l-a liniștit. Iar când poporul și-a dat seama de graviditatea ei, atunci Preacurata Stăpână și Sfântul Iosif au băut apa încredințării Domnului, cerută de lege, și au fost declarați îndreptați de către Dumnezeu[535]. Pentru că, dacă nu se petrecea acest lucru, dacă Domnul nu descoperea fecioria ei, ea era socotită „adulteră" pe baza legii. Dar Dumnezeu a arătat că ea e Fecioară și Maică în același timp, pentru că a trecut testul apei și n-a fost vinovată cu nimic.

Când Preacurata Stăpână Îl naște pe Domnul în peștera din Bitleem, o moașă a fost încredințată de Dumnezeu că S-a născut Domnul. A fost încredințată prin vederea luminii dumnezeiești. Și ea i-a mărturisit acest lucru unei femei, numită Salomi [Σαλώμη], cum că a văzut-o pe Fecioara care a născut, dar a rămas Fecioară[536]. Și Salomi a cerut să se încredințeze! A cerut să pună degetul și să constate că Fecioara a rămas Fecioară[537]. Și Preacurata Stăpână i-a îngăduit să facă acest lucru lui Salomi, pentru ca ea să se încredințeze de marea minune dumnezeiască. Dar când femeia a pus mâna și s-a încredințat, ea a strigat: „Vai fărădelegii mele și necredinței mele [Οὐαὶ τῇ ἀνομίᾳ μου καὶ τῇ ἀπιστίᾳ μου], că[ci] L-am ispitit pe Dumnezeul Cel viu [ὅτι ἐξεπείρασα Θεὸν ζῶντα]! Și, iată, mâna mea [cu] foc cade de la mine

---

535 Idem, p. 52.

536 *The Protevangelium of James*, introd., edited & translated by J. K. Elliott, with a commentary by Patricia M. Rumsey, in col. *Brepols Library of Christian Sources*, vol. 3, Pub. Brepols Publishers, Turnhout, Belgium, 2022, p. 82.

537 Idem, p. 84.

[καὶ, ἰδοὺ, ἡ χείρ μου πυρὶ ἀποπίπτει ἀπ' ἐμοῦ]!"[538]. Și aceasta s-a vindecat când L-a atins pe Domnul, pe Pruncul din brațele Preacuratei Stăpâne, și L-a mărturisit pe El a fi Împăratul lui Israil[539].

Și toate aceste mărturii dumnezeiești Biserica le-a tezaurizat, le-a păstrat pentru noi, pentru ca și noi să credem că Fecioara L-a născut pe Fiul lui Dumnezeu și a rămas Fecioară. Că ea L-a născut pe Stăpânul și Domnul întregii creații, că L-a născut mai presus de fire, tocmai de aceea ea a rămas Fecioară.

De aceea, „toată cinstirea pe care noi i-o aducem Maicii lui Dumnezeu, toată dragostea noastră pentru ea, toată cunoașterea pe care o avem despre ea este un dar care vine numai prin experiența personală, ca rod al dragostei"[540] față de Stăpâna noastră. O cunoaștem din iubirea noastră pentru ea, dar și din ajutorul ei continuu în viața noastră.

Tocmai de aceea, când ne închinăm și ne rugăm Stăpânei noastre, noi ne raportăm față de ea cu toată dragostea noastră, pe care am dobândit-o din cunoașterea și din ajutorul ei în viața noastră. Ne închinăm și ne rugăm ei cu simțământul profund al filiației noastre față de ea, pentru că ea este Maica noastră. Și Maica Stăpânului a devenit și Maica noastră, pentru că și față de noi se manifestă ca o Maică atentă și preabună și preamilostivă.

Și nicio rugăciune a noastră față de ea nu e formală, pentru că noi o cunoaștem ca pe cea care ne ajută în ispite, ca pe cea care ne bucură, ca pe cea care merge cu noi în călătorii, ca pe cea care slujește împreună cu noi, ca pe cea care e cu noi în boală, în durere și în suferință. La bine și la greu, tot timpul, Maica noastră e cu noi și ne ajută nouă, pentru că noi o iubim și o cinstim pe

---

[538] Ibidem.

[539] Ibidem.

[540] Alexander Schmemann, *The Virgin Mary. Celebration of Faith*, vol. 3, foreword by Paul Meyendorff, with selections translated from the Russian by John A. Jillions, col. *Tradition Books*, Pub. St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York, 2001, p. 15.

Maica lui Dumnezeu ca pe propria noastră Mamă. Și ea este Fecioară și Maică în același timp, iar chipul ei este imaginea vie a femeii desăvârșite. Pentru că întru ea avem „chipul umilinței și al curăției infinite, dar plin cu frumusețe și cu putere [dumnezeiască]; [avem] chipul iubirii și al biruinței iubirii”[541] desăvârșite. Căci „ea nu cere nimic și primește totul. Ea nu urmărește nimic și stăpânește toate. [Și] în chipul Fecioarei Maria noi găsim aproape tot ceea ce am pierdut în lumea noastră mândră, agresivă, bărbătească: compasiunea, tandrețea inimii, atenția, încrederea, umilința”[542].

Am intrat într-o Sfântă Biserică pe când eram student și ochii Maicii Domnului, dintr-o Sfântă Icoană a sa, m-au pătruns în adâncul inimii mele. Atunci am simțit, în mod dumnezeiește, mila și atenția ei față de mine. Cum mă chema la viața sfântă cu totul și mă învăța să lepăd de la mine tot păcatul, toată patima. În acea clipă eram doar eu în fața Stăpânei noastre, uitând întreaga lume. Eram plin de veșnicia acelei vederi. Și privirea ei în inima mea a fost o mare lecție de teologie și o mare înțelegere a ei. Pentru că am început tot mai mult să vorbesc cu Stăpâna noastră și să mă bucur să o privesc și să mă las văzut de Stăpâna noastră, pentru ca să fiu povățuit permanent de către ea. Căci am înțeles marele și neprețuitul ajutor pe care îl revarsă rugăciunile și mijlocirea ei în viața mea.

De aceea, relația reală cu Născătoarea de Dumnezeu începe de la cunoașterea vieții ei celei dumnezeiești și de la închinarea în fața ei cu credință. Relația reală începe cu sinceritatea deplină. Căci, venind la ea cu toată inima, găsim o totală deschidere a Stăpânei noastre față de noi, pentru că ea dorește ca noi să ne mântuim. Ea dorește să ne ducă pe toți la Dumnezeu, să ne facă

---

[541] Idem, p. 21.

[542] Idem, p. 21-22.

pe toți Sfinții lui Dumnezeu, pentru că se bucură de ascultarea noastră față de Dumnezeu.

Vă doresc multă pace și multă bucurie dumnezeiască! Iar Stăpâna noastră, Născătoarea de Dumnezeu Maria, ocrotitoarea Bisericii noastre, să vă călăuzească pe toți spre tot lucrul cel bun și mântuitor! Amin!

A doua predică la Bunavestire [2024]

Iubiții mei[543],

în Sfintele sale Icoane o vedem pe Maica lui Dumnezeu cu Domnul în brațe. Îl ține în brațele ei cu toată tandrețea și cu toată atenția, cu toată seriozitatea, pentru că El este dorirea noastră a tuturor. Și Domnul, ca Pruncul cel veșnic, privește spre noi și ne binecuvântă sau o sărută pe Maica Sa și o privește cu toată dragostea. Căci atunci când privește la noi, El ne arată că este al tuturor și că Se îngrijește de noi toți, dar când privește către Maica Sa, ne arată iubirea Lui cea mare pentru ea. Pentru că întru ea Și-a găsit toată odihna, în cea care este mai desfătată decât cerurile.

Când Stăpâna noastră este iconizată fără Domnul în brațe, ea e lângă Crucea Lui și pătimește împreună cu El. Sau are sfântul ei acoperământ în mâini și e în rugăciune către Dumnezeu pentru noi. Sau, în Sfânta Icoană a Buneivestiri, Maica lui Dumnezeu stă așezată pe tronul ei, față în față cu Sfântul Arhanghel Gavriil și primește de la el marea veste a întrupării Domnului. Dar, când ea primește vestea cea mare și preafrumoasă și o acceptă, atunci imediat Domnul Se întrupează în pântecele ei. Însă Sfintele Icoane ale Buneivestiri nu accentuează întruparea Domnului, ci doar vestea, primirea veștii de la Arhanghel.

Dar vestea e începutul praznicului! Pentru că reala veste nu e vestea în sine, ci concretizarea ei, adică întruparea Domnului. Și concretizarea veștii dumnezeiești are loc după ce Pururea Fecioară Maria acceptă vestea dumnezeiască și mărturisește: „Iată,

---

[543] Începută la 7. 45, în zi de miercuri, pe 20 martie 2024. Soare, un grad, vânt de 5 km/ h.

roaba Domnului [Ἰδού, ἡ δούλη Κυρίου]! Fie mie după cuvântul tău [γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου]" [Lc. 1, 38, BYZ]. Căci atunci când Preacurata Stăpână acceptă întruparea Lui, El Se întrupează imediat în pântecele ei și Arhanghelul se cutremură. „Și Îngerul a plecat de la ea" [Ibidem] cutremurat, pentru că a văzut în pântecele ei pe Stăpânul întrupat.

Așadar, astăzi noi prăznuim întruparea Domnului, zămislirea Lui în pântecele Stăpânei noastre! Pentru că vestea cea dumnezeiască s-a concretizat, s-a transformat în fapt. Vestea cea mare n-a rămas doar o veste, ci a devenit cea mai mare veste și minune a lumii: aceea că Stăpânul tuturor S-a făcut om, S-a întrupat pentru noi și pentru mântuirea noastră.

Preacurata Fecioară, cu Domnul în pântecele ei, merge la Sfânta Elisavet, la verișoara sa [Lc. 1, 40, BYZ]. „Și a fost, când a auzit Elisavet salutarea [τὸν ἀσπασμὸν] Mariei, [că] a săltat pruncul în pântecele ei. Și s-a umplut Elisavet de Duhul Sfânt" [Lc. 1, 41, BYZ]. Și în pântecele ei era Sfântul Ioannis Botezătorul, Înaintemergătorul Domnului. Acest loc scriptural, de la Lc. 1, 41, a fost iconizat, a fost transformat într-o Sfântă Icoană, în care Sfântul Ioannis Botezătorul, din pântecele maicii sale, se închină Domnului, Care era în pântecele Maicii Sale. Însă Domnul a fost în pântecele Maicii Sale de când Maica Sa a acceptat întruparea Sa, adică de la Bunavestire. Și această Sfântă Icoană a întâlnirii dintre Maica lui Dumnezeu și Sfânta Elisavet este explicitul Buneivestiri, e descoperirea a ceea ce s-a petrecut atunci: pentru că acceptarea Stăpânei noastre a fost urmată imediat de întruparea Domnului în pântecele ei.

Putem noi să ne mai omorâm copiii în pântece, dacă știm că acolo sunt copiii noștri, sunt darurile lui Dumnezeu pentru noi? Căci ceea ce noi numim embrion sau făt sau copil neformat e persoană din clipa zămislirii sale. Pentru că din prima clipă a zămislirii în pântece, Dumnezeu creează sufletul omului și sufletul lui e cel care își personalizează trupul în mod neîncetat. Și

când îți omori copilul, tu renunți la propria ta maternitate, la statutul de mamă, adică de cea responsabilă cu nașterea, creșterea, educarea, sfințirea copilului tău.

Sfântul Ioannis Botezătorul, în pântecele mamei sale fiind, s-a bucurat văzându-L pe Domnul, a săltat de bucurie în pântecele maicii sale și s-a umplut și el, cât și mama lui, de slava Duhului Sfânt.

– Ce înseamnă asta?

– Că pruncul simte, e conștient, e viu, e activ în pântecele maicii sale. Și nu numai atât, ci el poate simți slava lui Dumnezeu încă din pântecele maicii sale. Pentru că viața duhovnicească a omului începe din pântece. O mamă care se spovedește și se împărtășește pe când e gravidă e o mamă responsabilă și față de ea, cât și față de pruncul ei. Pentru că îl învață pe prunc, din primele zile ale vieții sale, viața cu Dumnezeu. Și, când îl naște, ea îl pregătește pentru Botez, pentru înfierea lui dumnezeiască, și copilul își începe viața lui personală cu Dumnezeu. Căci cel mai mare dar pe care noi putem să îl facem copiilor noștri e tocmai acesta: viața cu Dumnezeu.

Botezându-ne pruncii și învățându-i să trăiască creștinește, noi I-i dăruim lui Dumnezeu, Celui care ni i-a dat. Îi întoarcem Lui, cu dragoste, darul Său. Pentru că El ni i-a dat pentru Sine, pentru ca noi să I-i dăruim Lui. Și prin aceasta ne arătăm cu totul recunoscători și mulțumitori pentru darurile Sale față de noi.

Un copil păstrat doar pentru noi, un copil născut și crescut egoist, pentru ca să fie o imagine a noastră, e un copil falsificat, e un copil scos din proiectul lui de împlinire personală. Pentru că fiecare copil trebuie să se împlinească în viața lui cu Dumnezeu. Și Dumnezeu trebuie să descopere fiecăruia ce trebuie să facă în viață. Și noi, părinții și bunicii și prietenii lui, trebuie să îl ajutăm pe copil să meargă pe calea lui, pe calea pe care i-o dezvăluie Dumnezeu. Căci numai astfel se împlinește cu adevărat.

Preacurata Stăpână Îl ține în brațe pe Domnul și ne învață și pe noi să fim maternali, să fim buni și atenți cu toți oamenii. Există Sfinte Icoane în care Maica lui Dumnezeu Îl hrănește la sânul ei pe Domnul sau, în Sfânta Icoană a Nașterii Domnului, ea Îl privește cu atenție, Îl păzește neîncetat. Și Îl păzește, pentru că știa cine este El: Domnul și Dumnezeul său și al nostru.

Dar când privești mereu spre Domnul ești în continuă rugăciune față de El. Când privești la El ca la ochii din cap, mărturisești că El e cel mai scump odor al vieții tale. Și în rugăciunea neîncetată, isihastă, cea liniștitoare, noi Îl chemăm neîncetat pe Domnul în noi, ca să fie cu noi pururea, pentru că dorul de El e viu în noi.

Și toate Sfintele Icoane ale Maicii lui Dumnezeu sunt pline de dor pentru El, sunt o nesfârșită iubire față de El, deși ea Îl poartă în brațele ei. Și Îl poartă, pentru că Îl dorește neîncetat, și este cu El neîncetat, pentru că e plină de iubire față de El. Și această iubire a ei pentru Domnul ne învață să ne iubim copiii în mod responsabil sau să facem din toți oamenii iubirea noastră. Pentru că toți au nevoie de iubire, de înțelegere, de pacea convorbirii.

Se vede omul care nu a fost învățat cu îmbrățișarea, cu vorba bună, cu sinceritatea...N-a primit în familie dragoste și atenție, de aceea nici nu știe să se comporte firesc cu alții. Dar cel care a fost toată ziua îmbrățișat și iubit, acela e învățat cu binele și cu iubirea, pentru el asta e normalitatea și se comportă astfel cu toți. Și el, cel iubitor, va fi un liant între oameni, pe când cel neiubit va fi un om stingher, un asocial, un om care nu își găsește locul. Pentru că nu simte că aparține cuiva. Pentru că simte că e neiubit...

Preacurata Stăpână acceptă voia Domnului și Domnul Se întrupează din ea, după care, la Cruce, o vedem acceptând, în mijlocul sfâșierii sale interioare, iconomia Lui cea pentru noi. Pentru că ea vedea, dincolo de Cruce, Învierea Lui cea de a treia

zi. Și, dincolo de Înălțarea Sa la cer, ea vedea veșnica sălășluire a ei lângă Fiul ei. Care s-a petrecut la adormirea ei și la înălțarea trupului ei, de către Domnul, la cer.

În Sfânta Icoană a Rugăciunii sau Deisis [Δέησις][544], Preacurata Stăpână e la dreapta Dreptului Judecător, pe când Sfântul Ioannis Botezătorul e la stânga Lui. Ca la Proscomidie. Dar sunt acolo pentru că sunt plini de rugăciune pentru întreaga lume. Și, împreună cu ei, toți Sfinții și Îngerii lui Dumnezeu sunt în rugăciune pentru întreaga lume, pentru că ei doresc ceea ce dorește și Dumnezeul nostru: mântuirea tuturor.

În Sfânta Icoană a Nașterii Domnului, Domnul apare înfășurat în giulgiu alb. Și El nu este în brațele Maicii Sale, așa cum sunt purtați toți pruncii la maternitate, ci El e în centrul Icoanei, într-o iesle ca un mormânt, dar lângă Maica Lui, care stă întinsă, însă plină de priveghere și nu de somnolență. Și Stăpâna noastră e plină de o veselie matură, serioasă, atentă, grijulie și e în putere, pentru că nașterea ei a fost mai presus de fire. Nașterea ei nu a fost cu durere și nici cu lehuzie, ci fără durere și plină de veselie dumnezeiască.

Și nașterea ei a fost ca și întruparea Lui în pântecele ei: mai presus de fire. De aceea, Sfânta Icoană a Buneivestiri tace în ceea ce privește zămislirea Lui cea mai presus de fire, după cum Sfânta Icoană a Nașterii Domnului tace în ceea ce privește nașterea Lui cea mai presus de fire. Dar ambele conțin aceste taine pe care le învăluie. Pentru că în teologia și imnografia Bisericii găsim subliniate ambele taine dumnezeiești, zămislirea și nașterea Lui, și ele sunt prezentate ca realități petrecute mai presus de fire.

Căci, la zămislirea Lui, El Însuși, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, Și-a zidit umanitatea Sa în pântecele Maicii Sale, iar la nașterea Lui, El Însuși S-a născut fără să strice fecioria Maicii Sale. Acestea sunt tainele Lui învăluite de Sfintele Icoane ale

---

[544] A se vedea: https://ro.orthodoxwiki.org/Deisis.

Buneivestiri și ale Nașterii Sale. Și noi le credem și le mărturisim cu bucurie dumnezeiască, pentru că tainele Lui acestea sunt cele prin care ne-a mântuit pe noi.

Așadar, iubiții mei, Sfântul Arhanghel Gavriil a venit astăzi, la Bunavestire, la Pururea Fecioară Maria în Nazaret și a găsit-o în rugăciune[545]. Și vestea cea mare pe care i-a adus-o, i-a adus-o plin fiind de veselie, mai presus de modul în care îl vedea ea în Sfânta Sfintelor, pe când trăia în Templul din Ierusalim[546]. Și Arhanghelul Domnului i-a profețit atunci că va fi binecuvântată între femei [εὐλογημένη ἐν γυναιξίν] [Lc. 1, 28, BYZ], între toate femeile istoriei, pentru că Îl va naște pe Fiul Celui Preaînalt [Lc. 1, 32, BYZ]. Și numele Lui va fi Iisus [Ἰησοῦς] [Lc. 1, 31, BYZ], adică Mântuitorul nostru. Pentru că El, prin întreaga Sa viață cea pentru noi, ne va mântui pe noi.

De aceea, „astăzi e începutul mântuirii noastre [σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον] și arătarea tainei celei din veac [καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις]”[547]. Acum începe iconomia mântuirii noastre și s-a revelat taina cea din veac a Dumnezeului treimic, aceea că Domnul Se va întrupa pentru noi și pentru mântuirea noastră. Acum, de când El S-a zămislit în pântecele Preacuratei Sale Maici.

Și noi, bucurându-ne împreună cu Domnul și cu Preacurata Sa Maică, prăznuim astăzi dumnezeiește, pentru că ne bucurăm de mila Domnului față de noi. Căci El a venit la noi și a rămas cu noi și este cu noi, ca să ne bucurăm cu El pentru veșnicie. Amin!

---

[545] Protos. Nicodim Măndiță, *Viața Maicii Domnului. Partea I. Aurora Creștinismului*, Ed. Agapis, București, 2000, p. 49.

[546] Idem, p. 50.

[547] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/2441/sxsaintinfo.aspx.

Predică la Duminica a 2-a din Postul Mare [2024]

Iubiții mei[548],

unii doresc viață bună, viață lungă, fără boli și fără durere, dar, în același timp, și fără Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu le strică poftele, le strică fumurile, le strică nesimțirea. Și ei își iubesc mult nesimțirea lor, banii lor, furturile lor de toată viața și nu mai știu cum să își lungească viața, pentru ca să se bucure de ei. De aceea, Spitalele și Farmaciile sunt foarte profitabile, sunt toată ziua pline, pentru că oamenii mor de dragul lor, mor de ei înșiși și, pentru asta, dau tot ceea ce au numai să fie vii, încă vii...Dar pe viața lor duhovnicească, pe viața care se primește și se trăiește în Biserică nu dau nimic, nu dau niciun ban, pentru că îi interesează doar aici, doar acum, doar ce fac ei acum, ca și când Iadul de după moarte n-ar fi cea mai mare durere și înspăimântare...

Și asta arată lipsa de teologie și de viață creștină din inimile oamenilor. Pentru că nu știu că a suferi înseamnă a te înduhovnici, că a răbda înseamnă a te învinge pe tine însuți, iar viața de aici e pregătire pentru Împărăția lui Dumnezeu și nu loc pentru dezmăț. Căci dacă mâncarea și băutura ar însemna viața noastră, n-am fi cu nimic diferiți de animale, pentru că ele asta vor toată viața: să mănânce și să bea și să doarmă. Însă oamenii sunt creați de Dumnezeu pentru ca să se înduhovnicească, pentru ca să trăiască dumnezeiește pe pământ și nu trupește, adică să vadă dincolo de viață, de bani, de confort, de binele aparent, să

[548] Începută la 7. 12, în zi de miercuri, pe 27 martie 2024. Cer înnorat, 5 grade, vânt de 11 km/ h.

vadă binele veșnic, adică viața cu Dumnezeu. Pentru că viața cu Dumnezeu e viața omului și viața nu i-a fost dată de Dumnezeu pentru ca să facă din ea un idol, ci să facă din ea o scară spre El. O urcare continuă către El.

De aceea, dacă vrei să afli ce e viața și cum se trăiește ea, trebuie să Îl întrebi pe Dumnezeu și nu pe oameni, nu pe cei care trăiesc aiurea. Căci oamenii care trăiesc aiurea îți vor spune că viața e desfătare, că viața e să ai, să mănânci, să te bucuri, pentru că după moarte nu mai e nimic. Dar dacă Îl întrebi pe Dumnezeu ce e viața, El îți va spune că e darul Lui și că în timpul vieții tale tu trebuie să crești continuu în sfințenie în relația cu El. Viața sfântă e grija reală a omului. Viața omului e sfințenia. Și când te gândești toată ziua la cum să Îi placi lui Dumnezeu, atunci nu mai fugi nebunește după bani și nici nu mai vrei să îți lungești viața prin orice mijloace, ci dorești să fii cu El mereu, clipă de clipă. Pentru că viața ta, mare sau scurtă, e viață reală dacă ești cu El și te împlinești în El.

Dacă ești de capul tău, fără să te uiți la Dumnezeul tău, ești singur, ești gol și nebun, pentru că n-ai nicio împlinire. Și n-ai nicio împlinire nici aici și nici veșnic, pentru că El e singura împlinire a omului. Și dacă nu strângi cu El, risipești, și dacă nu trăiești cu El, ești deja mort.

De aceea, în Evanghelia zilei [Mc. 2, 1-12], sănătatea nu a început prin a-i da medicamente celui paralitic, ci prin a-i da iertare de păcate (v. 5). Și, pe pământ, doar Episcopul și Preotul poate să-ți dăruie iertarea păcatelor tale, pentru că doar prin ei Domnul lucrează această mare binefacere în viața oamenilor. Fiindcă harisma iertării de păcate Domnul ne-o dăruie prin hirotonie și hirotesie. Și El ne-a dăruit-o nouă, celor care continuăm pe pământ Preoția Lui cea preadumnezeiască, pentru ca oamenii să își zidească viața lor pe iertarea Lui.

Pentru că păcatele sunt moartea pe care o introducem mereu în noi, pe fiecare zi. Și de păcate nu scapi dacă iei medica-

mente sau dacă faci baie sau dacă te prefaci că nu le-ai făcut, ci doar dacă vii și te spovedești la Duhovnicul tău și Domnul te iartă prin el de păcatele tale. Căci tu te mărturisești înaintea Domnului și a Duhovnicului tău și El te iartă prin Duhovnic de păcatele tale, plecând de acolo plin de har, de pace, de bucurie dumnezeiască, de seninătate și de întărire spre tot lucrul cel bun. Pentru că ceea ce simți tu, cel iertat și dezlegat de păcatele tale, sunt lucruri dumnezeiești și nu autoinduse.

Nu ți se pare că te simți bine după ce te-ai spovedit, ci așa te simți! Nu ți se pare că ești plin de har și de libertate duhovnicească după ce te-ai spovedit și ai fost iertat de păcate, ci așa ești! Tocmai de aceea, când mă spovedesc, simt iertarea Domnului în toată ființa mea și cum plec de acolo îndreptat, luminat, curățit, iertat, sfințit de către El. Pentru că nu mă prefac că mi-e bine, ci mi-e bine, mi-e foarte bine. Iar când mă împărtășesc cu Domnul nu mă prefac să sunt bucuros, vesel, împlinit, plin de viață și de fericire sfântă, ci chiar sunt în toată ființa mea. Tresalt, sunt bucuros, sunt duhovnicesc, sunt plin de Domnul și de sfințenia Lui cea prea mare, pentru că m-am umplut de slava Lui cea veșnică.

De aceea, ziua mi-o încep cu El, cu împărtășirea cu El, apoi iau și medicamente, dacă am nevoie de ele. Pentru că nu pun medicamentele înaintea Lui, ci pe El Îl pun înaintea tuturor lucrurilor pe care le fac. Și Îl pun pe El înainte, căci El e începutul, cuprinsul și împlinirea vieții mele. Și așa ar trebui să fie realitatea interioară a fiecărui om! Pentru că toți suntem zidiți de către El pentru a ne împlini veșnic întru El.

„Copile [Τέκνον], ți-au fost iertate ție păcatele tale [ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου]!” [Mc. 2, 5, BYZ]. Asta i-a spus Domnul paraliticului...

– Când i-au fost iertate?

– Atunci, în clipa de față! Când Domnul i-a spus aceste cuvinte. După cum iertarea păcatelor noastre o primim atunci

când Episcopul sau Preotul zice, în Taina Mărturisirii, „te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”[549]. De toate păcatele pe care le spovedim cu pocăință și cu durere pentru ele. Și iertarea Lui o simțim în mod bucuros în noi, pentru că ea este o despovărare reală de păcate. E o vindecare ontologică, interioară a persoanei noastre. E o înviere a noastră din morți, e o umplere a noastră de slava Lui, e o întărire a noastră spre toată virtutea dumnezeiască.

Căci de aceea Mărturisirea sau Spovedania e o Dumnezeiască Taină a Bisericii: pentru că Dumnezeu lucrează în interiorul ei vindecarea ontologică a persoanei noastre. Ea este o actualizare a Dumnezeiescului Botez, adică o curățire deplină a noastră de păcate și o eliberare a noastră din robia demonilor. Fapt pentru care noi nu putem trăi și nici respira normal fără spovedirea păcatelor noastre și fără împărtășirea continuă cu Domnul nostru. Căci vindecare reală a omului o trăim aici, în aceste două mari Taine și vindecări ale lui Dumnezeu. Pentru că El ne vindecă de tot păcatul, adică de începutul morții în noi, și ne umple de viața Lui cea veșnică.

Fapt pentru care, omul credincios nu fuge imediat la Spital când e bolnav, când se simte rău, când se simte greu, când se simte apăsat, ci la Biserică! Omul credincios nu vrea să își lățească viața pentru ca să trăiască mult și bine, ci El aleargă la Dumnezeu, pentru ca să Îl aducă pe Dumnezeu în sine și să trăiască cu El adevărata viață, viața cea sfântă și bună, viața cea veșnică.

Căci, după cum vedeți, paraliticul a putut trăi și bolnav. A fost adus de alții (v. 3), de prietenii lui, la Domnul, pentru ca să îl vindece. Însă Domnul nu l-a vindecat mai întâi de boala trupească, de aia pe care dorea el prima oară, ci de boala cea dintâi: de păcatele sale. Pentru că boala păcatului te pune la pat! Păcatele noastre sunt adevărații noștri dușmani, dușmanii din inte-

[549] Molitfelnic, Ed. BOR 2019, p. 75.

rior, iar de ei ne poate scăpa doar Domnul prin Episcopii și Preoții Săi. De aceea și oamenii păcătoși îi minimalizează, îi ironizează, îi batjocoresc pe Slujitorii lui Dumnezeu, pentru că prin ei vine vindecarea noastră. Mai nimeni nu minimalizează medicamentul bun, medicamentul care vindecă, dar adevăratul medicament al omului, iertarea lui Dumnezeu, e minimalizată frenetic de către slujitorii demonilor, pentru că ea face binele real în viața noastră.

Și, pentru ca să nu te mai duci la Biserică, opinia publică „desființează" Preoția prin vorbe și prin glume, arătându-ți păcatele unor Episcopi, ale unor Preoți, ale unor Diaconi. Ți le subliniază cu putere, pentru ca să îți inducă ideea că medicamentul iertării „s-a pierdut" din cauza păcatelor Slujitorilor lui Dumnezeu.

Însă ce înseamnă iertarea lui Dumnezeu la Spovedanie? Înseamnă ceea ce simți tu, în inima ta, când ești iertat de Episcop sau Preot: simți prezența slavei Lui în tine! Iar prezența slavei Lui în tine nu ține de viața Episcopului sau a Preotului, pentru că ea e viața lui Dumnezeu. Și Domnul te iartă și de te dezleagă interior de păcatele tale, gura și mâna Episcopului sau a Preotului adeverindu-ți ceea ce tu simți în tine: slava Lui.

De aceea, oricâte păcate ar face Episcopii și Preoții care ne spovedesc, iertarea lui Dumnezeu o primim de la El prin ei și nu de la ei. Prin slujirea lor, Domnul ne iartă pe noi de păcatele noastre. Tocmai de aceea, batjocorirea Bisericii și minimalizarea lui Dumnezeu, pe motivul că unii păcătuiesc, e o acțiune puerilă, pentru că Dumnezeu nu e atins niciodată de păcatele noastre, iar Biserica Lui nu e niciodată lipsită de sfințenie din cauza păcatelor noastre. Ci, dimpotrivă, în Biserica Lui, fiecare dintre noi ne vindecăm de păcatele noastre, de toate păcatele noastre, pentru că Domnul deja a asumat pe Cruce toate păcatele noastre, ale tuturor, până la transfigurarea lumii. Și El ne dăruie tuturor iertarea Lui, dacă ne pocăim pentru păcatele noastre, pentru că pe ierta-

rea Lui noi putem să ne construim viața noastră cea duhovnicească. Spovedirea continuă a păcatelor noastre și împărtășirea continuă cu Domnul, rugăciunea continuă și nevoința continuă sunt fundamentul vieții noastre duhovnicești.

Și când Sfântul Grigorios Palamas, astăzi pomenit, vorbea despre vederea lui Dumnezeu întru slava Lui, vorbea despre ce se petrece cu noi dacă rămânem neîncetat în fundamentul vieții noastre duhovnicești. Pentru că a rămâne întru slava Lui neîncetat înseamnă a-L simți neîncetat pe Dumnezeu, în tot ceea ce facem noi, și, când El voiește, ne umple de luminări și de vederi dumnezeiești. Iar luminările și vederile Lui sunt consecințele reale ale vieții duhovnicești, pentru că nevoințele noastre sunt umplute de revelările lui Dumnezeu în viața noastră.

Din acest motiv, oamenii duhovnicești nu se uită cu frică la dureri, la necazuri, la ispite, la griji și la pericole, la boli și la moarte, ci cu nădejde sfântă. Pentru că ei vor să le trăiască pe toate acestea dimpreună cu Dumnezeul nostru treimic, cu Cel care e viața, pacea și întărirea noastră. Și suportă sărăcie, dureri, boli, ispite, necazuri cu inimă mare, cu inimă mulțumitoare, cu pace, pentru că Dumnezeu e cu ei și în ei prin slava Lui cea veșnică.

Și când ești cu Dumnezeu în tot ceea ce faci, El e cel mai important în viața ta și nu tu, nu viața ta mică, nu sănătatea ta, nu boala ta, nu familia ta, ci El! Și dacă El este cu tine, atunci toate ale tale vor fi bine, toate ale tale se vor umple de pace, pentru că El binecuvântă, îndreaptă și călăuzește pe tot omul.

Iar când vrei să postești, nu te uiți la ce mănânci sau dacă ai bani ca să îți cumperi mâncare de post, ci postești. Și când vrei să te rogi, atunci te umpli de pacea și de bucuria lui Dumnezeu și te rogi. Când vrei să citești, citești, când vrei să traduci, traduci, când vrei să mergi în pelerinaj, mergi, pentru că pe toate le poți face dacă te încrezi în Dumnezeu. Și le poți face pe toate cu pace, dacă vrei și dacă te nevoiești mereu să vrei voia lui Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, în lunea Buneivestiri am prăznuit împreună cu Episcopul nostru și el v-a vorbit atunci despre Preacurata Stăpână și despre rolul ei fundamental în iconomia mântuirii oamenilor. Și v-a spus totodată că „pe fiecare dintre noi, Dumnezeu, la un moment dat, ne poate chema la o slujire în Biserica Sa pământească. Și dacă ne cheamă Dumnezeu, se cuvine, întâi de toate, să fim vrednici de această chemare, cu viață curată și sfântă, și, mai apoi, în adâncă smerenie, să fim și noi gata să răspundem chemării lui Dumnezeu".

Și când a spus „slujire", s-a referit la toată nevoia pe care o are Biserica noastră. Și Biserica are nevoie și de omul care trage clopotul și de cel care vinde lumânări și de cel care tunde iarba și de cea care face prescuri și de cel care cântă la strană și de cel care ne ajută la nevoile noastre de tot felul. Și de aceea am primit ajutoare pentru praznic, pentru că Dumnezeu v-a chemat la slujirea Lui. Și cea care a făcut pâinile și cea care a făcut colivele și cea care a făcut ciorbă și cel care a donat bani sau alte lucruri, au făcut ceea ce au simțit să facă de la Dumnezeu. Dumnezeu i-a îndemnat spre asta și ei au ascultat glasul Lui. De aceea, au făcut pentru Dumnezeu și pentru mântuirea lor ceea ce au făcut pentru praznicul Bisericii.

Și așa trebuie să considerați întotdeauna când faceți ceva pentru Biserica lui Dumnezeu și pentru tot omul: că le faceți spre slava lui Dumnezeu și spre mântuirea dumneavoastră. Ce dăruiți, aceea e comoara dumneavoastră. Și pe ea o aveți în inimă și vă bucură, pentru că vă împlinește.

Vă mulțumim tuturor pentru participarea la hram și pentru bucuria comuniunii! Dumnezeu să ne întărească în tot ceea ce facem, să ne bucure în postirea și în rugăciunea noastră, și să ne dea seninătate în fiecare zi ca să mergem spre praznicul Învierii Lui cu pace și cu bucurie sfântă! Amin!

Predică la Duminica a 3-a din Postul Mare [2024]

Iubiții mei[550],

fiecare zi a vieții noastre este o asumare a Dumnezeiești Cruci a Domnului. Pentru că ne asumăm pe fiecare zi toate greutățile zilei, tot neprevăzutul zilei. Ne asumăm toată munca, toată oboseală, toată ispita, toată noutatea din viața noastră. Dar nu numai munca sau boala sunt obositoare, extenuante, ci și bucuria. Bucuria mare este o mare oboseală, pe lângă o mare și neapărată împlinire. Pentru că bucuria cea sfântă, care ne umple de multă rugăciune și iubire dumnezeiască, nu ne lasă să dormim, să ne odihnim, ci ne epuizează la modul frumos, la modul împlinitor.

Trebuie să le facem mereu pe cele ale zilei. O luăm de la capăt, mereu, cu dusul la serviciu, cu dusul la cumpărături, cu făcutul mâncării, cu cele ale familiei noastre. De când ne trezim, ne îmbrăcăm în rugăciune și în atenție, pentru că toate trebuie făcute. Făcute metodic. Și cu toate că ne-am rutinat într-un anume fel viața noastră, pe fiecare zi avem noi și noi surprize, pentru că întâlnirile cu alți oameni, noi și noi evenimente, noi și noi stări interioare vin în viața noastră. Și nimeni nu te întreabă dacă ești pregătit să te întâlnești cu neprevăzutul din viața ta, ci toți vor să le fii partener de dialog. Vor să stai de vorbă cu ei, vor să îi înțelegi, vor să îi ajuți, vor să îi crezi, vor să îi iubești. Pentru că nimeni nu dorește să îl respingi, să îl dai la o parte, ci fiecare se vrea îm-

[550] Începută la 7. 59, în zi de marți, pe 2 aprilie 2024. Soare, 11 grade, fără vânt.

brățișat în mod personal. Și când îți asumi această Cruce continuă a relațiilor interpersonale, îți asumi istovirea continuă, pentru că a vorbi cu oamenii în mod real e cea mai mare extenuare[551].

Pentru că a vorbi în mod real cu oamenii nu înseamnă a trăncăni cu ei vrute și nevrute, ci a-i înțelege în mod abisal și a vorbi despre nevoile lor reale, despre nevoile lor duhovnicești, intelectuale, intime. Și nu numai a vorbi și a le explica și a-i face să se înțeleagă, ci și a-i purta mereu în rugăciune și în inima ta, în dragostea ta pentru ei. Și iubirea pentru oameni, în definitiv, e adevărata Cruce a noastră. Pentru că toate le facem din iubire și din respect și din recunoștință și din milostivire față de oameni[552].

Toate ale casei noastre le facem din iubire pentru familia noastră, toate ale Bisericii le facem din iubirea față de toți frații noștri, iar opera noastră o dăruim tuturor oamenilor, pentru că toți au nevoie de adevăr, de încredere, de împlinire interioară. Și pentru ca să facem acest lucru trebuie să ne asumăm Crucea Domnului ca iubire mereu vie, mereu dăruitoare față de toți oamenii. Căci El, pe Cruce, S-a suit tocmai din imensa Lui iubire față de toți oamenii. Pentru că El Și-a asumat toate durerile, păcatele, neputințele noastre pe Cruce, pentru ca să ne învețe pe noi toți să iubim fără margini pe tot omul. Să îl iubim în mod real, adică dorindu-i mântuirea lui.

Iar puterea noastră de a iubi duhovnicește pe tot omul este iubirea Lui față de tot omul. Pentru că Domnul Își revarsă mereu iubirea Lui în noi și ne învață să îi iubim pe toți ca pe noi înșine,

---

[551] And when you assume this continuous Cross of interpersonal relationships, you assume the continuous exhaustion, because to talk to people in a real mode is the greatest exhaustion.

[552] And the love for people, in definitive, is our true Cross. Because we do all of them out of love and respect and gratitude and mercy towards people.

adică dorindu-le tuturor mântuirea așa cum ne-o dorim și nouă. Și când simți, ca un foc nestins, iubirea Lui în tine însuți, atunci Crucea Lui înseamnă a-i iubi pe toți cu dragostea Lui cea prea mare, nesfârșită, veșnică. Și epuizarea Crucii devine revărsarea iubirii față de toți, care e o împlinire paradoxală.

Pentru că, pe de o parte, noi ne epuizăm muncind pentru oameni și alinându-i în multe feluri, dar, pe de altă parte, numai această epuizare ne împlinește. Căci atunci când nu faci nimic pentru ei, treci pe lângă ei ca pe lângă niște pietre, ca pe lângă niște ziduri, ca pe lângă nici pomi care nu te interesează. Dar când oamenii încep să te intereseze în mod real și îi incluzi pe toți în iubirea ta, în rugăciunea ta, în munca ta, fiecare devine o bucurie mare pentru tine, o taină imensă, o nespusă împlinire. Pentru că atunci când omul e o taină vie pentru tine, el devine un confident al tău. Și omul cu care începi să vorbești și în fața căruia te destăinui, devine o parte din tine, pentru că te poartă în el însuși.

Și Domnul ne spune că trebuie să mergem în viața noastră după [ὀπίσω] El [Mc. 8, 34, BYZ], pentru că a merge după El înseamnă a ne umple de dragostea Lui pentru toți oamenii. Cu alte cuvinte, ne cere să introducem în toate așteptările și discuțiile noastre împlinirea duhovnicească. Și dacă atunci când discuți cu cineva primează duhovnicescul, primează sfințenia, nu mai ai gânduri ascunse, gânduri murdare, gânduri parvenitiste, ci te interesează folosul real al tău și al lui, al celui cu care discuți.

Discuția esențială a omului e discuția teologică[553]. Ea e cea de care cu toții avem nevoie. Și cu toate că mulți nu știu că aceasta e nevoia reală a omului, vin spre tine cu dorința să discutați, să discutați orice. Dar dincolo de orice, de orice discuție, e nevoia adâncă a noastră de Dumnezeu și de comuniunea sfântă. Iar Dumnezeu și comuniunea dintre noi și El și dintre noi, oamenii,

---

[553] The essential discussion of man is the theological discussion.

fac parte din discuția teologică, vitală a omenirii. Pentru că noi trebuie să Îi urmăm Lui în viață, Creatorului nostru, iar urmarea Lui înseamnă a ne umple de comuniunea cu El și cu toți oamenii credincioși Lui.

De aceea, discuția teologică, cea despre Dumnezeu și despre relația Lui cu noi, e discuția fundamentală a fiecărui om. E ce vrea omul cu adevărat. Pentru că, în esența lui, omul vrea să vorbească, să vorbească la modul împlinitor. Vrea să vorbească cu Dumnezeu, să fie ascultat de El și El să îi răspundă. Și răspunsurile lui Dumnezeu sunt marea bucurie și împlinire a omului, pentru că Dumnezeu răspunde, prin slava Lui, în adâncul omului și omul receptează la modul abisal vorbirea lui Dumnezeu cu el. Și când Dumnezeu îți vorbește în taina adâncului tău, acolo, în adâncul tău, începi și tu să vorbești cu El și cu întreaga lume. Pentru că rugăciunea cu Dumnezeu și vorbirea cu oamenii pleacă din același loc: din adâncul persoanei tale[554].

Cei care nu mai vor să vorbească cu oamenii, nu mai vorbesc nici cu Dumnezeu. Mutenia față de oameni e consecința părăsirii lui Dumnezeu[555]. Căci, cu El, cu Dumnezeul nostru, vorbim neîncetat, vorbim în adâncul nostru, și când nu mai vorbim cu El, nici vorbirea cu oamenii nu mai prezintă vreun interes pentru noi. Și nu mai prezintă interes, pentru că îi desconsiderăm pe toți. Și când desconsideri, atunci urăști, pentru că te urăști.

Însă Domnul ne cere să ne lepădăm de noi înșine, de tot ceea ce iubim în mod rău, în mod pervers, pentru ca să ne asumăm Crucea noastră, adică viața noastră cu El și să Îi urmăm

---

[554] And when God speaks to you in the secret of your depth, there, in your depth, you too begin to talk to Him and to the whole world. Because the praying to God and the talking to people starts from the same place: from the depth of your person.

[555] Those who no longer want to talk to people, no longer talk to God either. The muteness towards people is the consequence of the forsaking of God.

Lui [Mc. 8, 34]. Și prima iubire perversă a noastră e iubirea față de noi înșine, față de modul nostru pătimaș de existență. A ne iubi patimile noastre înseamnă a ne dori Iadul. Pentru că orice păcat și orice patimă ne coboară în Iad. Dar când începi să te lupți cu tot păcatul în tine însuți, să nu-l mai dorești și să spovedești tot ce ai făcut rău, atunci începi să te lepezi de tine, de cel vechi, pentru ca să te înnoiești mereu duhovnicește.

Spovedirea continuă a păcatelor noastre face parte din continua lepădare, renunțare la noi înșine, la noi, cei vechi, pentru a ne înnoi duhovnicește. Și înnoirea noastră duhovnicească e reală, pentru că ne umplem de harul Lui, de puterea Lui de a săvârși toată virtutea dumnezeiască. Harul Lui, care ne iartă păcatele, ne dă și putere să le biruim în mod zilnic. Și când biruim duhovnicește, noi trăim duhovnicește, trăim ca niște înviați din morți, pentru că harul sau slava Lui ne-a ridicat pe noi din morți.

Lepădarea sau renunțarea la sinele nostru păcătos înseamnă umplerea noastră de slava Lui. Pentru că ne lepădăm de rău, de tot răul pe care l-am făcut, pentru a ne umple de tot binele lui Dumnezeu. Și binele lui Dumnezeu e toată virtutea dumnezeiască. Ne umplem de rugăciune, de iertare, de curăție, de pace, de iubire dumnezeiască, de toată cuviința și bucuria dumnezeiască, pentru că începem să urâm păcatul în mod definitiv și sistematic. Și oriunde îl găsim în ființa noastră, noi îl demascăm imediat, pentru că îl spovedim imediat. Și când îl spovedim, noi primim și puterea Lui de a-l birui, pentru că orice păcat se biruie cu puterea lui Dumnezeu. Și puterea Lui e slava Lui cea veșnică, cea care sfințește toate în Biserică și lume.

Însă, tot ceea ce Domnul ne spune în Evanghelia Sa, ne spune având în vedere fundamentul ei, Biserica Lui. Pentru că viața evanghelică sau creștină sau ortodoxă se trăiește în Biserica Lui, în Biserica Cincizecimii și nu oriunde. El a vorbit despre apa cea vie a slavei Sale, adică despre făgăduința Cincizecimii, care coboară de la El în oamenii credincioși Lui, despre iertarea

sacramentală a păcatelor, despre lupta duhovnicească a creștinului pentru a se mântui, despre îndumnezeirea lui, pentru că știa că acestea vor fi realitățile interioare ale Bisericii Lui. Întreaga Evanghelie și întreaga Scriptură au în vedere Biserica Lui, adică pe aceasta, în care noi suntem, și toată Scriptura vorbește despre viața noastră liturgică și duhovnicească. Iar Sfinții Bisericii continuă Scriptura Lui, o continuă prin viața, minunile și predicile lor, pentru că ei sunt cărți vii, duhovnicești, ale lui Dumnezeu. Căci ei și-au asumat Scriptura, pentru că și-au asumat întreaga Tradiție și viață a Bisericii, și au arătat prin toată viața lor ce înseamnă a-I urma Domnului. Pentru că a-I urma Lui înseamnă a te sfinți continuu, a te îndumnezei continuu, căci în Biserica Lui e toată viața care ne îndumnezeiește.

Iar pentru noi Sfinții lui Dumnezeu sunt fundamentali, pentru că ei sunt realii următori ai Domnului. Ei nu doar au crezut în El, ci au și ajuns ca El prin viața lor sfântă, pentru că au făcut din viața Lui viața lor. Și și-au sfințit continuu viața lor, pentru că și-au asumat toate cuvintele Domnului. Le-au crezut și le-au transformat în viața lor de zi cu zi, tocmai de aceea I-au urmat Lui, au mers după El, pentru că au fost plini de slava Lui.

Și noi îi pomenim pe Sfinții Lui în fiecare zi și viața Bisericii e plină de ei, pentru că în fiecare dintre ei se vede Dumnezeul nostru treimic. În fiecare Sfânt Îl găsim pe Dumnezeu, pentru că Îl vedem în ei. Și Îl vedem în ei prin aceea că s-au împodobit interior cu toată virtutea dumnezeiască, făcându-se o icoană vie a Lui. Te uiți la ei și Îl vezi pe El. Și te bucuri să Îl vezi pe El în ei, pentru că Îl vezi în fiecare în mod personalizat. Căci fiecare Sfânt e unic și, în mod personal, El e icoana vie a lui Dumnezeu. Și fiecare ne învață să ne lucrăm în mod unic mântuirea noastră, dar în comuniune cu întreaga Biserică a lui Dumnezeu, pentru că și ei, deși sunt unici, sunt împreună în Împărăția Lui. Și unicitatea personală nu i-a separat pe unii de alții, ci i-a apropiat,

pentru că fiecare a vrut să cunoască unicitatea dumnezeiască a celuilalt.

De aceea, a fi disponibil duhovnicește pentru toți sau a-ți asuma Crucea iubirii tuturor înseamnă a te îndumnezei împreună cu toți. Pentru că tot efortul iubitor al vieții noastre e unul care ne sfințește interior. Tot ceea ce facem cu Dumnezeu ne zidește interior, ne zidește duhovnicește și epuizarea ascezei e împlinitoare. Căci merită din plin să te epuizezi zilnic duhovnicește, pentru că te împlinești zilnic. Împlinirea ta e imediată, pentru că binele e o împlinire continuă. Și când dărui cuiva îți dărui în mod instant ție însuți, pentru că te umpli de slava Lui.

Binele are consecințe imediate, are consecințe bune, după cum răul are consecințe imediate, dar rele. Când începi să citești voia lui Dumnezeu și afli de la Sfinții Lui noi și noi cunoașteri dumnezeiești, adevărul Lui devine binele tău care te înnoiește interior. Pentru că lepezi minciunile trecutului, înțelegerile greșite, lepezi ereziile de la tine și te umpli de adevărul Lui. Iar adevărul Lui te schimbă interior, pentru că te pune să faci binele adevărului care e virtutea dumnezeiască. Orice cădere a ta din adevărul Lui e păcat, iar păcatul trebuie spovedit imediat ca nu cumva să facă pui, ca nu cumva să se înmulțească în tine. Pentru că păcatul alterează credința ta și iubirea ta față de Dumnezeu și de oameni. Păcatele ne golesc credința de adevăr și de iubire, ne fac să nu mai avem nădejde în El. Dacă rămânem la înșelarea că putem să trăim creștinește și în afara Bisericii, și păcătuind oricum, cădem din credință și optăm pentru o ideologie religioasă, pentru una pe care ne-o confecționăm singuri ca pe o rochie. Căci credința e relație reală, vie, continuă cu Dumnezeu, când tu Îi vorbești Lui și El te umple de slava Sa în Biserica Sa, pe când ideologia religioasă e un sistem de gândire personal, inventat de către tine, în care dumnezeu și credința sunt după chipul tău.

Și când vine unul și îți spune că el crede în Dumnezeu, dar n-are de-a face cu Biserica Lui, el îți vorbește despre dumnezeul

lui, despre cel pe care l-a inventat el și nu despre Dumnezeul Bisericii. Căci, despre Dumnezeul Bisericii afli de la Biserică, venind la Biserică și citind cărțile Bisericii și în El crezi numai atunci când alegi să renunți la orice închipuire a ta despre Dumnezeu. Și tocmai de aceea Biserica se ocupă cu învățarea continuă a oamenilor: pentru ca să îi pună în relație cu adevăratul Dumnezeu și nu cu o închipuire a lor. Căci închipuirea e închipuire și cu închipuirile poți face literatură, dar nu și teologie. Pentru că teologia e ceea ce ne-a revelat Dumnezeu despre Sine și, dacă vrem să credem și să Îl cunoaștem pe El, trebuie să Îl cunoaștem așa după cum El ne-a vorbit nouă despre Sine.

Așadar, iubiții mei, după cum vedeți, Dumnezeu nu dorește doar să știm că El există, ci El dorește și să Îi urmăm Lui în mod real. El nu Se mulțumește cu o credință distantă față de El, ci ne cere să ne asumăm însăși viața Lui cea dumnezeiască. Pentru că El dorește să ne facem viața Lui viața noastră. Tocmai de aceea, credința dumnezeiască e dinamică, e vie, e mereu o asumare a întregii umanități, pentru că e plină de iubire vie față de toți.

Creștinul e omul care îl iubește pe tot omul, pentru că Dumnezeu e marea lui iubire. Din iubirea lui față de Dumnezeu, el primește toată puterea de a iubi pe tot omul. Și iubirea lui pentru toți înseamnă o asumare continuă a Crucii Sale. Prin care, el se despătimește pe sine, pentru a se umple de virtuțile cele mari ale lui Dumnezeu. Se umple de milă, de iubire, de pace, de bucurie dumnezeiască, de toată milostivirea și slujirea Lui, pentru că se umple de slava Lui. Toate virtuțile dumnezeiești cresc din slava Lui, care e primită în noi de la El, după cum tot răul și toată înșelarea demonică în noi crește din tot păcatul. A renunța la tot păcatul înseamnă a omorî răul din noi înșine. A ne dezice de noi înșine, de cei din trecut. Și, când renunți la păcat, te umpli de bucuria și de libertatea sfântă de a lucra toată virtutea dumnezeiască, care ne învie din morți.

De aceea, Crucea Lui ne umple de Învierea Lui, pentru că renunțarea la păcat ne umple de toată virtutea dumnezeiască. Hristos Cel răstignit învie din morți a treia zi, pentru ca și noi, cei care murim păcatului, să înviem duhovnicește împreună cu El. Și murim păcatului prin aceea că renunțăm la păcat. Și înviem împreună cu El, pentru că toate virtuțile dumnezeiești ne dau să ne bucurăm și să ne veselim și să trăim libertatea cea mare, duhovnicească, a nepăcătuirii. Pentru că stăm întru slava Lui, întru bucuria Lui și facem voia lui Dumnezeu, disprețuind tot păcatul.

Mult spor în toată nevoința dumneavoastră duhovnicească! Și bucurați-vă de postire cu pace, pentru că e spre binele nostru! Amin!

Predică la Duminica a 4-a din Postul Mare [2024]

Iubiții mei[556],

asceza teologică e o realitate personalizată, e pe măsura omului credincios. Pentru că fiecare citește, scrie, traduce, postește, se roagă, privegheză, se închină, slujește, se luptă cu patimile sale și cu gândurile demonice pe măsura sa. Și chiar și atunci când nu își cunoaște sau nu își recunoaște tot timpul măsura personală, fiecare se nevoiește teologic pe măsura credinței, a nădejdii și a iubirii lui pentru Dumnezeu, pe măsura cunoașterii sale teologice, dar, totodată, și pe măsura sănătății și a timpului liber pe care îl are. Iar ceea ce e mai mult decât atât e îmbolnăvire a trupului și a sufletului.

Pentru că trebuie să afli, prin experiență proprie, cât te poți ruga, cât poți posti, cât poți citi, cât poți sluji, în așa fel încât, făcând toate acestea, să fii bucuros, entuziast, frumos la suflet și la trup și nu descurajat și trist. Și, prin cercare personală, prin experiență proprie, fiecare din noi, în timp, aflăm cât putem, cât putem să lucrăm și să ne nevoim duhovnicește ca să ne simțim împliniți. Căci unii, spre exemplu, se pot împlini cu câteva ore de muncă, de rugăciune și de citire, pe când alții au nevoie să scrie, să traducă, să citească mult pentru ca să se simtă împliniți pe o zi. Iar dacă faci într-o zi cât simți și cât poți, atunci te simți împlinit, pentru că nu te-ai lenevit, ci ți-ai agonisit pacea ta și azi.

Îmi încep fiecare zi cu rugăciune și cu muncă teologică și literară, mă nevoiesc cât pot, până mi se face foame. Și foamea e

[556] Începută la ora 17.00, în zi de luni, pe 8 aprilie 2024. Soare, 23 de grade, vânt de 11 km/ h.

limita muncii mele. E smerirea mea. Iar atunci știu că trebuie să mă opresc, să mănânc, să stau puțin, pentru ca să fiu propriu muncii în continuare. Și în a doua parte a zilei muncesc mai ușor sau diversificat, pentru ca să nu ajung seara și să fiu impropriu rugăciunii. Și când mă umplu de pace, de înțelegeri sfinte, de noi și noi cunoașteri teologice, literare, filosofice, științifice și simt că nu mai pot să asimilez mai mult, atunci sunt propriu rugăciunii de seară. Deși, toată ziua, m-am rugat în chip și fel în timp ce lucram, scriam, mă nevoiam, slujeam. Și ori trebuie să mănânc, pentru ca să mă pot ruga, ori mă rog, pentru ca să îmi vină și mai mare foame.

Iar foamea și somnul sunt gările muncii mele, sunt recunoașterea faptului că nu mai pot. Și când nu mai poți, atunci ai nevoie de energie din mâncare și din băutură și din odihnă, pentru ca să fii propriu muncii continue. Pentru că nu trebuie să ajungi niciodată la epuizare maximă, la leșin, la boală când lucrezi și te nevoiești, ci la bucurie continuă, la pace continuă, la înțelegi sfinte continue, la multă împlinire duhovnicească. Căci împărtășirea de cunoaștere e ca împărtășirea cu cuviință de mâncare și de băutură: mănânci și bei cât ai nevoie.

Dar cel care muncește teologic și duhovnicește în fiecare zi, care muncește cu metodă, are rezultate palpabile în mod continuu. Dacă, când postești, te aștepți doar la faptul de a slăbi trupește, te aștepți la puțin. Pentru că marile binefaceri ale postului sunt ascultarea de Dumnezeu, curăția minții și a trupului, pacea duhovnicească, seninătatea inimii, multa râvnă pentru slujire și pentru întrajutorarea semenilor noștri, tăcerea sfântă, umplerea de multă smerenie și umilință duhovnicească, lepădarea de sine, continua înnoire duhovnicească. Postul te umple de multă rugăciune și atenție, dar și de o înțelegere fină, atentă, a oamenilor. Căci omul care postește nu se mai grăbește interior, ci, dimpotrivă, se face tot mai adâncit în rugăciunea și în simțirile sale interioare.

De la un capăt la altul postul Bisericii e plin de multă pace și de multă pocăință. Simți că e o perioadă binecuvântată, una de multă efervescență interioară, de mult dinamism. Și participi la postul Bisericii cu dorința sfântă de a afla mângâierile lui Dumnezeu, de a te umple de pacea Lui, de a te pocăi înaintea Sa cu toată inima, de a te cunoaște în mod real pe tine însuți. Și când îți mărturisești păcatele tale înaintea Lui și te rogi ca El să te ierte, El nu numai că te iartă în mod desăvârșit de păcatele tale prin Duhovnicul tău, dar îți dă să te cunoști și pe tine însuți. Să îți vezi limitele, dorințele, așteptările, împlinirile și să vezi unde te afli.

De aceea, ortodocșii când ies de la Spovedanie nu sunt triumfaliști, nu sunt cu capul pe sus și nepăsători, ci smeriți, adânciți în ei înșiși, pentru că simt în ei iertarea lui Dumnezeu din destul. Dar știu că iertarea Lui nu e pentru că ei și-au mărturisit păcatele, ci pentru că mila Sa cea mare cu noi e plină de bunătate și de înțelegere a neputințelor noastre. Noi avem nevoie să ne recunoaștem păcătoșenia noastră imensă înaintea lui Dumnezeu nu pentru că El nu ne-o știe, ci pentru ca să ne zdrobim inimile și să putem primi mila Lui. El știe mai mult decât toți cine suntem și de ceea ce avem noi nevoie, dar noi trebuie să aflăm cine suntem prin pocăință și prin chemarea Lui continuă în viața noastră.

Pentru că toată slujirea aceasta continuă a Bisericii e pentru zdrobirea noastră interioară, e pentru smerirea noastră, pentru ca noi să ajungem la conștiința de sine, aceea că suntem robii lui Dumnezeu și nu niște privilegiați, nu niște mahări ai lenei. Fapt pentru care, pentru toți, Slujbele sunt la fel de lungi, la fel de teologice, la fel de anevoioase de slujit, postul e la fel de greu, cerințele teologice față de fiecare sunt aceleași, dar fiecare trăiește Slujbele și postul și viața creștină după nivelul lui, după puterea lui, după înțelegerea lui. Și Biserica nu a standardizat viața ei teologică și nici nu poate să facă asta, pentru că fiecare om are nevoile lui interioare, are gradul lui de înțelegere, are realitatea

lui existențială. Și fiecare face cât poate, cât înțelege, cât are nevoie.

De aceea, când citim *Scara* Sfântului Ioannis Scărarul, astăzi pomenit în mod aparte, dimpreună cu toată teologia ascetică și mistică și liturgică a Bisericii, noi vedem cum Sfinții lui Dumnezeu au trăit diversele virtuți ale lui Dumnezeu și le-au înțeles în mod personal. Au trăit curăția pe măsura lor, s-au rugat pe măsura lor, au postit, au privegheat, au fost milostivi, au răbdat, au iertat, au nădăjduit pe măsura lor. Dar au trăit toate virtuțile Lui mai mult sau mai puțin. S-au exersat în toate și ne învață și pe noi să facem la fel. Că dacă nu faci metanii, nu știi care e rolul lor în viața Bisericii: acela de a ne umple de evlavie sfântă și de pocăință. Și dacă nu mergi în pelerinaj și nu te nevoiești să stai la rând și să aștepți și să ajungi în cele din urmă la Sfinții pe care îi cercetezi, nu înțelegi ce împlinire multă e pelerinajul și câte bucurii sfinte îți prilejuiește.

Trebuie să-i ierți pe oameni, ca să cunoști harul cel mare al iertării dumnezeiești. Trebuie să îi iubești pe toți oamenii ca să vezi ce mare harismă e iubirea dumnezeiască. Trebuie să privegheze, să stai treaz în rugăciune și în cântare sfântă, ca să vezi ce bucurie sfântă ai când Îi slujești lui Dumnezeu ziua și noaptea. Pentru că trebuie să guști din toate virtuțile lui Dumnezeu, adică să le trăiești, ca să fie și ale tale, pe măsura ta.

Și pe cât experimentezi din simțirile, luminările și vederile lui Dumnezeu, pe atât poți vorbi despre ele și îi poți folosi pe oameni. Pentru că le vorbești despre ele din interior, din tine însuți și te faci sursă de teologie sigură prin experiența îndumnezeirii tale. Căci marea binefacere a ascezei Bisericii e tocmai aceasta: că te transformă în sursă sigură de experiență, de viață sfântă. Tu te pocăiești, îți plângi păcatele tale, te cutremuri în fața lui Dumnezeu pentru câte rele ai făcut, dar, pe măsură ce înaintezi în pocăință, începi să te umpli de simțiri și de înțelegeri sfinte. Și, asceza Bisericii, care, la început, părea numai ceva în-

tristător pentru tine, devine o sursă inepuizabilă de bucurie și de pace sfântă, pentru că pocăința naște multă sfințenie în noi înșine.

Dar ca să ajungi la veselia dumnezeiască trebuie să te umpli de multă postire, de multă lepădare de sine și de multă pocăință. Din pocăința ta îți faci liniștea ta, îți faci pacea ta, îți faci smerenia ta, pentru că te crezi bun de nimic. Îți vezi păcatele în mod scrupulos și așa ți le și spovedești. Te lupți cu tine, pentru că te lepezi de tine. Te lepezi de omul păcatului, de tine, cel vechi, pentru ca Dumnezeu să Se milostivească de tine. Și El Se milostivește în mod negrăit! Pocăința reală e pocăința căreia îi vorbește Dumnezeu. Pentru că pocăința reală are nevoie de mila lui Dumnezeu, de iubirea Lui, de pacea Lui.

Pocăința reală se mărturisește continuu Domnului, își leapădă înaintea Lui toate, pentru că doar de El are nevoie. Nevoia pocăinței e totală, e nevoie de comuniune, pentru că are nevoie de toată ascultarea și de toată prezența Lui în viața ei. Vrem ca Dumnezeu să ne acapareze întreaga persoană și întreaga existență. Și de aceea pocăința e strigare esențială, fundamentală, a noastră înaintea Lui. E strigare din toată ființa noastră și cu tot ceea ce suntem. Pentru că vrem să simțim mântuirea Lui nu doar în mintea, nu doar în conștiința, nu doar în sufletul nostru, ci și în tot trupul nostru și în fiecare clipă a vieții noastre.

Iar dacă începem să strigăm din toată ființa noastră la Dumnezeu, începem să vorbim cu El cu adevărat. Și marea teologie și literatură a lumii se naște tocmai de aici: de la vorbirea cu El. Pentru că, în fața Lui, nu poți vorbi decât în cuvintele iubirii, ale adorării Sale, ale ascultării Sale. Vorbești atent, articulat, cuviincios, smerit, pentru că El îți răspunde în mod continuu. Și vorbirea cu El, cu Dumnezeul nostru treimic, e o vorbire personală și nu impersonală, pentru că El îți răspunde oricând. Și cuvântul Lui e adevărul, e cu totul adevărat, e adevărul nostru esențial, cel pe care noi ne zidim propria noastră mântuire.

De aceea, de oriunde am începe să urcăm pe scara virtuților dumnezeiești, noi nu trăim niciodată virtuțile separat sau una după alta, ci pe toate în același timp. Astfel că urcarea noastră pe scara Lui e paradoxală, e o urcare în același timp pe toate treptele, deși noi suntem la un anumit nivel de creștere personală. Căci trebuie ca, în același timp, să postești și să te rogi, să slujești și să ierți, să priveghezi și să cânți, să te smerești și să te bucuri, să citești și să traduci, să te curățești trupește și sufletește, să te înduhovnicești și să te umpli de iubirea Lui. Pe toate virtuțile în același timp și în fiecare zi, adică în mod continuu, trebuie să le lucrăm, pentru că toate suntem noi, cei duhovnicești.

Și când le avem pe toate, într-un mod personal, atunci putem să vorbim despre toate. Putem să vorbim despre milostenie și despre marile ei curățiri de păcate, putem să vorbim despre iertarea fraților noștri și despre multa înțelepciune de care ne umplem, putem să vorbim în multe detalii despre marile minuni care se petrec cu noi când Îi slujim lui Dumnezeu, atunci când stăm cu smerenie în fața Lui. Pentru că a fi virtuos înseamnă a fi plin de slava Lui, de experiența reală a virtuților Sale. A le lucra înseamnă a le avea pe măsura ta și a te simți împlinit prin ele. Pentru că ele sunt comoara din țarină, din țarina ființei tale, ieșită din slava lui Dumnezeu primită de noi la Botezul nostru.

Pe fiecare zi mă trezesc pentru ca să mă nevoiesc, adică pentru ca să mă bucur împreună cu Dumnezeul mântuirii noastre și cu întreaga Lui Biserică. Mă trezesc cu încredere în El, cu dorința de a-I sluji Lui și de a munci duhovnicește. Dacă pot să muncesc, mă bucur și mă împlinesc. Dar mă bucur și când nu pot să fac mare lucru, din cauza vreunei boli sau a altor treburi și drumuri. Pentru că, printre picături și în mijlocul neputinței, îmi fac vorbirea mea cu Dumnezeu, îmi fac mărturisirea mea, îmi fac pacea mea. Și dacă ziua e grea sau e liberă, e cu nevoință multă sau plină de ispite, fac ce se poate, ce pot, și nu stau degeaba. Pentru că statul degeaba înseamnă renunțarea la asceză.

Și a șoma în viața teologică și duhovnicească înseamnă a renunța la împlinirea ta zilnică, la comuniunea cu Dumnezeu. A nu face nimic înseamnă a renunța la Dumnezeu și la tine. Pentru că Dumnezeu ne voiește pentru El și ai Săi tot timpul, iar a fi cu El înseamnă a te împlini tot timpul.

Evanghelia Sfântului Ioannis Scărarul de azi e Mt. 4, 25; 5, 1-12, adică un fragment din Predica de pe Munte a Domnului și anume Fericirile cele dumnezeiești. Pentru că fiecare fericire e o virtute a Lui. Și virtuțile Lui sunt conținutul vieții creștine.

Astfel, sărăcia duhului nostru [Mt. 5, 3], cea duhovnicească, e aceea în care ne golim continuu de părerea de sine. Nu ne credem mântuiți, nu ne credem buni pentru Dumnezeu, ci, dimpotrivă, ne credem buni de Iad. Și când nu te crezi bun pentru Împărăția Lui, dar faci continuu voia Lui, atunci vei moșteni Împărăția lui Dumnezeu.

Cei care își plâng păcatele [Mt. 5, 4], aceia se umplu de mângâierea lui Dumnezeu, pentru că vor fi iertați de către El. Cei care sunt plini de blândețea inimii, aceia vor moșteni tot pământul lor [Mt. 5, 5], adică toată ființa lor. Pentru că ei, în întregime, se vor umple de blândețea lui Dumnezeu.

Flămânzii și însetații de dreptatea lui Dumnezeu, de sfințenia Lui, se vor sătura de ea [Mt. 5, 6]. Da, cu adevărat, cei milostivi, se umplu de mila Lui [Mt. 5, 7], iar cei care își curățesc inima, adică sufletul lor, dimpreună cu trupul lor, se fac văzători de Dumnezeu încă de aici și Îl vor vedea veșnic pe El întru slava Lui [Mt. 5, 8]! Cei care fac pace în ei înșiși, dar și între oameni, peste tot pe unde se duc, aceia sunt fiii lui Dumnezeu [Mt. 5, 9], sunt Sfinții Lui, pentru că El e pace deplină, veșnică, desăvârșită în toți Sfinții Lui. Și Sfinții, care fac pace în ei înșiși și sunt oameni ai păcii, tocmai ei sunt prigoniți din cauza dreptății lor, a sfințeniei lor, dar ei sunt moștenitorii Împărăției Sale [Mt. 5, 10]. Și când ești prigonit pentru sfințenia ta, atunci nu ești trist, ci fericit, pentru că ești cu Domnul și pentru El suporți toate acestea

[Mt. 5, 11]. Și cei care trăiesc duhovnicește tot timpul, aceia se bucură și se veselesc neîncetat [Mt. 5, 12], pentru că sunt plini de slava lui Dumnezeu.

Și fericirile Lui sunt sfințenia Sfinților. Pentru că Sfinții au crezut că aceasta e voia lui Dumnezeu și au făcut din voia Lui viața lor. Și viața lor e un izvor continuu de sfințenie și de bucurie, de pace și de înțelepciune sfântă, pentru că ne învață cum e viața cu Dumnezeu, cum arată ea în mod real, în mod cotidian. Pentru că viața cu Dumnezeu e viața noastră de zi cu zi, în care El, prin slava Lui, e mereu în noi și cu noi, înțelepțindu-ne neîncetat.

Așadar, iubiții mei, a călca pe o treaptă a Scării duhovnicești înseamnă a călca pe toate treptele în același timp, pentru că trebuie să lucrăm toate virtuțile Lui în fiecare zi. Iar când ne rugăm, atunci și postim, când slujim, atunci și iertăm, când iubim, atunci și ajutăm, când ne curățim noi, atunci îi curățim și pe alții. Căci, împreună cu toți, trebuie să mergem spre Dumnezeu și împreună trebuie să Îi slujim Lui. Și trebuie să le facem pe toate pe cât putem într-o zi, fără să ne pierdem pacea și bucuria cea duhovnicească.

Asceza e Crucea noastră, dar ea e plină de bucurie. Ea e împlinirea noastră. E împlinirea cea plină de transpirație, dar și de har a fiecărei zile. Și Dumnezeu să ne întărească pe toți, pe măsura noastră, ca să ne împlinim duhovnicește și să ne simțim ai Lui! Căci ai Lui suntem și vom fi pentru totdeauna. Amin!

Predică la Duminica a 5-a din Postul Mare [2024]

Iubiții mei[557],

problemele reale ale oamenilor, care sunt multe și grele, sunt patimile lor. Și ele sunt alegerile noastre rele, păcătoase, mortale. Sunt punerea noastră cu totul în slujba morții[558]. Și pentru a scăpa de ele, de patimile noastre, de moartea din noi înșine, e nevoie de un efort constant de voință, de o totală alegere a voii lui Dumnezeu, ajutată de slava lui Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu, atunci când alegem să facem voia Lui, ne întărește în mod fundamental, abisal prin slava Lui, pentru ca să putem lupta cu răul din noi, cu patimile noastre, săvârșind binele voii Sale.

Însă, dacă atunci când am păcătuit, demonii ne-au orbit ca să facem voia lor și, după ce am făcut-o, am constatat că am fost mințiți și că ne-am umplut de moarte, acum, când începem să luptăm cu patimile noastre, cu moartea din noi înșine, ei se luptă cu noi ca să nu ne depărtăm de patimi, adică de voia lor cea rea. Dar tocmai din aceasta noi înțelegem că lupta duhovnicească e lupta împotriva lor și a patimilor născocite de ei, pentru că această luptă e vindecătoare pentru noi. Și dacă acum patimile sunt numite dependențe[559] de către oamenii de știință și ei încearcă să le vindece cu medicamente în primul rând și cu consi-

---

[557] Începută la 10. 56, în zi de marți, pe 16 aprilie 2024. Soare, 22 de grade, vânt de 6 km/ h.

[558] the real problems of men, which are many and difficult, are their passions. And they are our evil, sinful, mortal choices. They are our putting entirely in the service of death.

[559] A se vedea: https://www.psychologyhub.ro/dependente/.

liere psihologică, noi știm că patimile se vindecă printr-un efort de voință susținut, ajutat de către slava lui Dumnezeu.

Și o avem pe Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca pusă în prim-plan în această duminică și cum ea s-a vindecat, cu ajutorul lui Dumnezeu, de patima desfrânării. De patima desfrânării și de tot modul păcătos de viață. Pentru că, pe lângă desfrânare, pe lângă culcarea cu bărbați de plăcere, ea s-a vindecat și de patima îmbuibării, a beției, a petrecerilor păcătoase, a laxității morale, a vieții trăite la întâmplare. Căci atunci când a început să se lupte cu patima ei cea mai mare, cu desfrânarea, atunci și le-a văzut pe toate în ființa ei. A văzut toată această cloacă a Iadului în ea însăși. Și-a văzut și neștiința ei și slăbiciunea ei și ce urmări rele, pentru veșnicie, are viața fără Dumnezeu.

Și vindecarea de toate patimile a venit în urma ascultării ei de Dumnezeu, a luminării ei spre viața de sfințenie și a întregii ei asceze dumnezeiești. Pentru că postul, rugăciunea, privegherea, lupta continuă cu gândurile, abținerea de la orice rău înseamnă lupta cu toate patimile, ajutați fiind de slava lui Dumnezeu, de puterea Lui cea prea mare.

Copiii sunt curioși de sexualitatea lor și a altora și vor să afle, mai înainte de vreme, ce înseamnă plăcerea. Primele lor atingeri păcătoase sunt de foarte devreme și, când înțeleg că masturbarea le aduce plăcere, ei se afundă cu totul în plăcerea pe care și-o pot provoca. Numai că marea plăcere a autosatisfacerii devine în scurt timp rușinea, durerea, singurătatea lor, neputința lor de a iubi. Înțeleg, ca adolescenți și ca tineri, că masturbarea nu duce nicăieri, că ea este un Iad și nu o împlinire, pentru că numai iubirea împlinește. Și ca să scapi de iubirea de sine – masturbarea făcând parte din iubirea de sine – trebuie să uiți de tine, să te renegi pe tine, cel păcătos, pentru a te împlini în iubire. În iubirea reală cu o persoană de sex opus.

Și vindecarea de iubirea de sine se trăiește numai în iubirea reală, în iubirea conjugală, în iubirea asumată, când te dărui so-

ției tale și ea ți se dăruie cu adevărat. Pentru că atunci uiți de tine și te deschizi cu totul față de ea și față de copiii tăi, punându-ți soția și copiii pe primul plan. Ca om singur, în lume, în Mănăstire sau în pustie, trebuie să uiți de tine însuți și să te dărui cu totul lui Dumnezeu. Ceea ce face și cel căsătorit. Numai că cel căsătorit își spiritualizează iubirea lui nu fugind de relațiile sexuale cu soția sa, ci acceptându-le și depășindu-le duhovnicește. Pentru că, dincolo de relațiile lor sexuale maritale, e iubirea lor profundă, duhovnicească, dar și iubirea lor sfântă cu Dumnezeu. Și, mai devreme sau mai târziu, biruie în ei iubirea, iubirea lor cea duhovnicească, și familia lor se transformă într-o comunitate profundă de credință, pentru că fundamentul vieții lor e Dumnezeu și iubirea sfântă dintre ei.

Adolescența, tinerețea și maturitatea sunt pline de dorință sexuală, de dorința de a te împlini trupește. Vrem să știm cum e când faci sex într-un fel sau într-altul. Vrem să ne umplem de plăcere, să debordăm de vitalitate. Și lipsa de cunoaștere, demonii, plus diverși stimuli, ne măresc curiozitatea. Ne măresc așteptările noastre de la sexualitate. Până ajungem să înțelegem că avem așteptări nerealiste de la sexualitate, de la plăcere...

Însă odată cu menopauza și cu andropauza trupurile noastre încep să se liniștească. Se liniștesc de la sine. Pentru că nu ne mai atrage sexul în primul rând, ci viața liniștită, drumeția, cunoașterea de tot felul, comuniunea cu oamenii. Și pe măsură ce îmbătrânim și bolile noastre sunt tot mai mari, începem să ne căutăm prieteni și locuri care să ne facă bine, viața la maximum fiind o acoladă din trecut. Pentru că acum, la 60, 70, 80, 90 ...contează cu cine te plimbi, cu cine mănânci, cu cine vorbești în pace...Te umpli de pace și de seninătate, ai nevoie de ele, pentru că trupul tău e din ce în ce mai greoi și mintea la fel și îți aduci aminte lucruri tot mai puține, pentru că acesta e mersul omului spre moarte...

Și când privești lucid lucrurile, înțelegi că patimile sunt ieșirea ta de pe drumul cel drept, sunt lucruri împotriva ta, sunt cele care te omoară. Și odată cu ele ți-ai pierdut drumul tău cel bun. Și când urăști, ieși din bine, când ești lacom, îți strici trupul, când te arunci în plăcere, te umpli de multe dureri, de multe boli. Dacă invidiezi, îți pierzi timpul privind la alții și nu la ce ai tu de făcut. Dacă furi, nu știi ce înseamnă să muncești și să te împlinești. Pentru că a plagia pe alții înseamnă a nu-ți urma propria-ți inimă. Și fiecare dintre noi avem un mod personal de a vedea lucrurile. Dar dacă nu ne punem sentimentele și gândurile în imagini, în lucruri, în cuvinte, cum să știm ce simțim și ce vrem noi, în definitiv?!

Fricile și grijile noastre păcătoase ne obosesc, ne îmbolnăvesc. Dacă mint, mă mint pe mine însumi. Dacă mă mândresc, voi fi smerit de Domnul. Dacă în inima mea mă trufesc, El mă va umili. Mă va umple de pocăință. Și pocăința e venirea mea în fire, e întoarcerea mea la matcă, acasă, în seninătatea inimii mele.

Orice patimă am analiza, vom înțelege că ea este ieșire din comuniunea cu Dumnezeu și cu oamenii. Dacă mă îmbăt, arăt că nu știu să mă stăpânesc. Dacă mă enervez până peste poate, arăt că mă las dus de val. De valul nefast al enervării. Tutunul mă face să miros ca o dugheană plină de mizerie. Drogurile îmi aglutinează gândurile și îmi distrug trupul. Dacă omor pe altul, pe mine mă omor mai întâi. Dacă mă sinucid, nu scap de nicio problemă a mea, ci mă cobor veșnic în Iad. Cuvintele rele la adresa altora sunt pietrele aruncate în mine însumi. Și orice fac rău, fac împotriva mea, împotriva altora și, în primul rând, împotriva Lui, pentru că încalc voia Lui cu mine.

Când viața ta nu e călăuzită de Dumnezeu, simți să faci orice. Pentru că nu dai răspuns nimănui. Însă tot ceea ce faci tu, faci împotriva ta, pentru că slujești morții și nu vieții. Neprivind spre El, neprivind spre nimeni, nu privești în mod real nici către tine. Pentru că reala ta viață nu e cea pe care ți-o alegi tu, ci e cea

pe care El a făcut-o pentru oameni. Și viața oamenilor, viața reală a oamenilor, e viața bisericească, e viața duhovnicească, e viața cu Dumnezeu, pentru că reala viață se trăiește în ascultare de Dumnezeu și nu de capul tău.

Însă, când începi să trăiești cu Dumnezeu, atunci începi să devii foarte sensibil la tot ceea ce înseamnă păcat. Pentru că tot păcatul e o ieșire din voia Lui. Și, de aceea, lupta cu păcatul e un semn al iubirii de Dumnezeu, pentru că tu te lupți să Îl iubești pe El în mod real. Adică să mori pentru păcat, pentru ca să trăiești viața cu El, viața Lui cea sfântă. Și o trăiești, o trăiești în mod real și fiind plin de pace, pentru că orice victorie împotriva păcatului e o umplere și mai mare de viață. Și cu cât te curățești de păcate și de patimi, cu atât ești mai plin de viață sfântă și de libertate duhovnicească. Căci, în locul păcatului, țâșnește viața, viața duhovnicească, adică slava Lui cea veșnică.

Și patimile noastre, biruite de slava Lui în noi, sunt energia noastră interioară îndreptată de la rău la bine. Pentru că, prin slava Lui, noi ne mutăm atenția de la păcate la virtuți, de la singurătatea patimilor la împlinirea în viața cu Dumnezeu. Și umplerea noastră tot mai mult de slava Lui înseamnă o tot mai multă umplere de virtuțile Lui cele dumnezeiești.

Când pleci la început la lupta cu patimile, nu înțelegi prea bine tăria dumnezeiască a virtuților. Pentru că, atunci când te lupți cu patimile, crezi că ele sunt mai puternice decât tine. Dar când începi să le birui împreună cu slava lui Dumnezeu, înțelegi că adevărata tărie a omului sunt virtuțile sale cele sfinte. Căci virtuțile Lui sunt infinit mai tari decât patimile noastre cele rele[560]. Pentru că eforturile noastre pentru bine sunt umplute de slava Lui. Și vedem în Viața Sfintei Maria Egipteanca cum asceza

[560] But when you begin to overcome them together with the glory of God, you understand that the true strength of man is his holy virtues. For His virtues are infinitely stronger than our evil passions.

ei, plină fiind de slava lui Dumnezeu, a înduhovnicit-o, a îndumnezeit-o. Cum virtuțile ei cele dumnezeiești sunt incomparabile cu patimile ei, pentru că virtuțile ei au făcut-o cu viață îngerească, dumnezeiască.

Dar ca să ajungă acolo, ea a trebuit să facă greul despătimirii: să nu mai păcătuiască! Să lupte interior cu dorința de a păcătui și să nu mai păcătuiască nicidecum. Pentru că lupta cu păcatul înseamnă a nu mai păcătui, a nu mai continua să lățești răul în tine însuți. Și când nu mai vrei să păcătuiești, atunci Dumnezeu îți întărește voia ta cea bună, alegerea ta cea bună și te face biruitor asupra păcatului.

Așadar, iubiții mei, greul postului e ca greul despătimirii, dar după greul acesta ascetic vine marea mângâiere a lui Dumnezeu. Intrăm în a 6-a săptămână a postului, mai avem încă una, pe cea Mare, începe să ne fie greu, să slăbim, să avem nevoie de vitamine, de lucruri care să ne întărească, dar lupta aceasta a noastră e curățitoare, e luminătoare, e sfințitoare. Pentru că noi ne luptăm cu patimile noastre, ne luptăm cu aplecarea noastră spre păcat, ne înțelegem tot mai mult neputințele noastre. Căci vedem cât de puțină e puterea, e tăria trupului și a minții noastre, cum tăria noastră se leagă de mâncare, de băutură, de somn, dar, pe de altă parte, ce minuni imense face Dumnezeu cu noi. Fiindcă, deși suntem atât de neputincioși, El ne întărește mereu și mereu, și ne întărește întotdeauna pentru a face voia Lui cea sfântă. Fiindcă voia Lui e adevărul nostru. E adevărata noastră viață.

Vă doresc mult spor în tot lucrul cel bun! Vă doresc să vă biruiți neîncetat! Pentru că Dumnezeu e ajutorul nostru cel mare în toată lupta cea bună pe care o ducem. Amin!

Predică la pomenirea Sfântului Mare Mucenic Gheorghios [23 aprilie 2024]

Iubiții mei[561],

Sfântul Mare Mucenic Gheorghios [Γεώργιος], pe care astăzi îl pomenim cu pace, a adormit la vârsta de 23 de ani. În plină tinerețe, în plină vârstă. Pentru că s-a născut în 280 și a fost martirizat pe 23 aprilie 303[562]. La 23 de ani, în ziua de 23, în 2024 împlinindu-se 1.721 de ani de la martirizarea sa. Însă pomenirea sa e vie în Biserica lui Dumnezeu și Sfintele sale Moaște sunt răspândite în lume spre folosul duhovnicesc al multor credincioși.

Mormântul său, o parte din Sfintele sale Moaște și lanțurile cu care a fost legat înainte de a fi martirizat se află la Lodd, în Israel[563]. Eu m-am închinat Sfintelor sale Moaște în Biserica *Sfântul Gheorghe Nou* din București[564], le-am fotografiat și vi le-am arătat și dumneavoastră la un moment dat. O parte din ele sunt și la Constanța, în Biserica *Sfântul Gheorghe*[565], dar și în

---

[561] Începută la 12. 28, în zi de sâmbătă, pe 20 aprilie 2024. Soare, 14 grade, vânt de 6 km/ h.

[562] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/2743/sxsaintinfo.aspx.

[563] *Cf.*

https://alba24.ro/sfantul-gheorghe-unde-se-afla-mormantul-celui-care-a-invins-balaurul-credinte-populare-646230.html.

[564] Aici: https://www.sfantulgheorghenou.ro/.

[565] *Cf.*

https://www.facebook.com/MaicaDomnuluiMaicaVietiiNadejdeaCrestinilor/photos/a.402394430104149/1461265310883717/?type=3.

localitatea São Jorge, din insula Madeira, din Portugalia[566]. Anglia, Georgia, Bosnia și Herțegovina, Etiopia, Malta și Gozo, Portugalia, Brazilia, Argonul Spaniei îl consideră pe Sfântul Gheorghios Ocrotitorul lor[567]. Peste un milion de români au numele lor în relație cu al Sfântului Gheorghios[568], Părintele nostru. Semn că el e prezent în viața noastră în mod semnificativ. Pentru că numele pe care îl primești la naștere te pune în relație cu Sfântul lui Dumnezeu. Și te îndeamnă să îl cunoști și să îl cinstești și să îl chemi mereu în viața ta. Ca să te ajute în tot ceea ce faci.

Însă, ce a făcut Sfântul Gheorghios până la 23 de ani? Că alții abia se dezmeticesc până la această vârstă. Abia se trezesc la viață după bombardamentul interior al adolescenței.

Datele despre viața sa le avem de la slujitorul său, de la Pasicratis [Πασικράτης]. Acesta a fost martorul ocular al martirizării sale[569]. S-a născut în Armenia, în timpul lui Diocletianus. Într-o Mănăstire din Armenia a fost botezat. Tatăl său, Γερόντιος [Gherontios], era Senator și provenea din Cappadocia, fiind dintr-o familie bogată. Mama Sfântului, Πολυχρονία [Polihronia], era din Lidda, din Palestina. Și după ce tatăl său a murit, dimpreună cu mama sa a locuit în Lidda[570]. De aceea se află mormântul său acolo: pentru că era orașul natal al mamei sale.

De foarte tânăr, nu știm de la ce vârstă, s-a înrolat în Armata romană și s-a remarcat prin curaj și eroism, fapt pentru care a

---

[566] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_George.

[567] Ibidem.

[568] *Cf.*

https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/social/peste-un-milion-de-romani-poarta-numele-sfantului-gheorghe-de-ce-trebuie-sa-si-sarbatoreasca-onomastica-abia-luni-1914487.

[569] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/2743/sxsaintinfo.aspx.

[570] Ibidem.

devenit Tribun[571]. Care era o funcție militară[572]. Însuși Împăratul Diocletianus l-a făcut Duce, cu titlul de Comite în tagma imperială a Anichiorilor [τῶν Ἀνικιώρων][573]. Și, se subînțelege faptul, că era un om extraordinar, un foarte bun războinic, un om care știa să lucreze cu soldații, dacă, de la o asemenea vârstă, i s-au dat funcții de răspundere în Armată. Pentru că Armata nu are nevoie de fricoși, de smiorcăiți, de oameni neînvățați cu greul, ci, dimpotrivă, de oameni care sunt gata să moară în luptă. Și, fără doar și poate, un astfel de om era Sfântul Gheorghios al nostru: un om curajos, un om gata de luptă, un om neînfricat.

Dar a fost promovat în Armată și pentru că făcuse studii excelente anterior[574]. Pentru că era bun la învățătură. Adică era bun la carte, dar și bun în luptă. Și, cum e normal până azi, cei cu studii în Armată trebuie să avanseze în grad tot mai mult, pentru că sunt capabili să conducă. Nu pui în fruntea unui pluton sau a unei divizii un incompetent, ci pui pe unul care e capabil să comunice, care iubește oamenii, care e bun strateg, care e neînfricat în luptă.

Însă, fiind aflat că e creștin, el e arestat la începutul anului 303. Iar chinurile sale cele sfinte se fac prilej preabun pentru mântuirea multora. Căci, din cauza lui, Soldații Anatolios [Ἀνατόλιος], Protoleon [Πρωτολέων], Victor [Βίκτωρ], Achindinos [Ἀκίνδυνος], Zoticos [Ζωτικὸς], Zinonas [Ζήνωνας], Hristoforos [Χριστόφορος], Sevirianos [Σεβηριανός], Teonas [Θεωνᾶς], Chesarios [Καισάριος] și Antonios [Ἀντώνιος] devin Sfinții Mucenici ai lui Dumnezeu, fiind pomeniți pe 20 aprilie, dar și Împărăteasa Alexandra [Ἀλεξάνδρα], soția lui Diocletianus, dimpreună cu Slujitorii Apollos [Ἀπολλώς], Isaachios [Ἰσαάκιος] și Codratos

---

[571] Ibidem.

[572] *Cf.* https://ro.wiktionary.org/wiki/tribun_militar.

[573] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/2743/sxsaintinfo.aspx.

[574] Ibidem.

[Κοδράτος] devin Sfinții Mucenici ai lui Dumnezeu, cei care sunt pomeniți pe 21 aprilie. Căci chinurile sale cele mari le-au arătat acestora credința lui cea mare. Pentru că atunci când suferi multe pentru Domnul, arăți dragostea ta cea mare pentru El. Căci nu pui nimic mai presus de dragostea Lui. Și dragostea, în definitiv, e cea care convinge. Dragostea ta reală pentru Dumnezeu, evlavia ta cea mare, multa teologie pe care o ai și răbdarea ta în chinuri conving în mod indiscutabil[575]. Pentru că reala propovăduire e tot ce faci și ce spui. Tu ești predica! Tu, cu toată ființa și viața ta, ești predica cea vie, cea care convinge în mod deplin[576]!

Și chiar dacă niciunul dintre ei nu s-ar fi schimbat interior, mărturia martiriului său nu ar fi fost cu nimic mai prejos. Pentru că Sfinții nu îi înflăcărează doar pe cei din vremea lor, ci pe toți din toate timpurile. Căci ei pot însufleți spre fapte mari oricând și oriunde. E nevoie doar să afli date despre el, despre Sfântul lui Dumnezeu, pentru ca inima ta să ia foc, să se aprindă de sus, de la Dumnezeu. Căci slava lui Dumnezeu ne aprinde imediat întreaga ființă, dacă noi căutăm un imbold dumnezeiesc spre nevoință. Spre acea nevoință care ne mântuie cu adevărat.

După multe chinuri, Sfântul Gheorghios, cel plin de tinerețe, la numai 23 de ani, a fost martirizat prin tăierea capului său. Și a fost martirizat în Vinerea Mare, în Vinerea Răstignirii Domnului. Și creștinii, confrații lui de credință, au luat Sfintele sale Moaște, dimpreună cu ale Sfintei Mucenice Polihronia, mama sa, și le-au îngropat. Însă Pasicratis, slujitorul său cel credincios, a luat Sfintele lor Moaște și le-a dus în Lidda Palestinei [Λύδδα τῆς

---

575 And the love, in definitive, is the one that convinces. Your real love for God, your great piety, the much theology you have and your patience in torments indisputably convince.

576 Because the real preaching is everything you do and say. You are the sermon! You, with all your being and life, are the living sermon, the one that fully convinces!

Παλαιστίνης][577]. Unde găsim mormântul său până azi. Și le-a dus în Lidda, pentru că aceasta a fost voia testamentară a Sfântului Gheorghios[578].

Și când Sfinții își doresc să fie într-un anume loc, noi trebuie să le împlinim voia cu bucurie multă. Pentru că de acolo, de unde voiesc ei să rămână, prin Sfintele lor Moaște, devin bucuria, pacea, întărirea, ajutorul cel minunat al vieții noastre. Și noi, creștinii, iubim mult Sfintele Moaște ale Sfinților, pentru că iubim îndumnezeirea reală a oamenilor. Căci Sfintele Moaște sunt trupurile îndumnezeite ale Sfinților. Sunt trupurile cu care ei s-au nevoit și care au fost pline de slava lui Dumnezeu și în timpul vieții lor. Căci tocmai de aceea au rămas nestricate și pline de slava lui Dumnezeu după moartea lor: pentru că au fost pline de slava Lui și în timpul vieții lor.

Și Sfintele Moaște atestă sfințenia Sfinților Lui. Și sfințenia lor arată dreapta lor credință și viețuire pe pământ. Căci oamenii Sfinți sunt oamenii lui Dumnezeu, sunt fiii Bisericii Lui și nu unii oarecare. Pentru că Sfinții nu ajung Sfinți după moartea lor, ci ei sunt Sfinți în tot timpul vieții lor, de când și-au asumat în mod voit și conștient viața cu Dumnezeu. Și ei cresc în sfințenie în mod neîncetat, și în timpul vieții, cât și în veșnicie, adică după moartea lor trupească.

De aceea, Sfinții lui Dumnezeu sunt cu noi acum, în viața aceasta, când trăim cu ei și lângă ei, dar vor fi cu noi și în veșnicie, pentru că a te mântui înseamnă a fi împreună cu toți Sfinții Lui. Și acesta e motivul pentru care dorim să cunoaștem tot mai mulți Sfinți încă de acum: pentru ca să începem să avem o relație reală cu fiecare dintre ei. O relație de iubire, de ascultare a lor, de continuă mărturisire față de ei.

---

[577] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/2743/sxsaintinfo.aspx.

[578] Ibidem.

În aceeași zi au fost martirizați și Sfinții Mucenici Evsevios [Εὐσέβιος], Neon [Νέων], Leontios [Λεόντιος], Longhinos [Λογγίνος] și alți 4 Sfinți Mucenici, fiind cu toții pomeniți azi, pe 24 aprilie[579]. Și în scurt timp apar multe Sfinte Biserici având hramul său[580]. Semn că mulți oameni s-au regăsit în iubirea lui de Dumnezeu. Și când îl cinstești pe Ocrotitorul Bisericii tale, tu arăți că ești sub ascultarea lui, arăți că îl iubești, că i te rogi adesea, că tu ești prieten cu el, cu Sfântul lui Dumnezeu. Și Sfinții lui Dumnezeu doresc cu toții să ne fie prieteni, alături de Sfinții Îngeri ai lui Dumnezeu, pentru că ei doresc ceea ce dorește și Dumnezeu: mântuirea noastră, a tuturor.

Din acest motiv, zicerea, cunoscută de mulți, cum că „până la Dumnezeu te mănâncă Sfinții", nu are nimic de-a face cu sfințenia cea mare a Sfinților Lui. Pentru că Sfinții nu se pun niciodată împotriva credinței noastre, ei nu sunt niciodată potrivnicii noștri, ci, dimpotrivă, ei ne ajută pe noi în tot ceea ce facem, pentru ca să fim oameni vii în credința noastră. Cei care ne stau împotrivă sunt demonii. Aceștia sunt mereu potrivnicii noștri și ei vor să ne mănânce de vii, să ne coboare în Iad. Pe când Sfinții se luptă cot la cot cu noi, sunt mereu cu noi în toate necazurile, durerile, ispitele și căderile noastre, pentru că ei vor mântuirea noastră. Ei vor să ne mântuim, pe când demonii ne stau mereu împotrivă. Și ajutorul Sfinților este unul esențial în mântuirea noastră, pentru că ei toți, și, în primul rând, Născătoarea de Dumnezeu, Maica noastră, ne ajută în mod fundamental ca să ne mântuim.

De aceea, noi suntem mereu împreună cu Sfinții și cu Îngerii Lui, pentru că vrem să fim pentru veșnicie cu ei. Și a fi moștenitorul Împărăției Sale înseamnă a fi pentru veșnicie cu Dumnezeu și cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Și de aceea, în fiecare

---

[579] Ibidem.

[580] Ibidem.

zi, avem mulțime de Sfinți în Sinaxarul Bisericii: pentru ca să învățăm de la toți viața cu Dumnezeu, cea plină de multe virtuți și harisme dumnezeiești.

Sfântul Mare Mucenic Gheorghios, iubiții mei, s-a dus singur spre martiriu, după ce și-a împărțit averea și după ce și-a eliberat robii pe care îi avea. Și a mărturisit fără sfială că este creștin[581]. Dar nu în fața oricui a mărturisit, ci a lui Diocletianus, a Împăratului persecutor, care s-a enervat la culme când a auzit. O suliță nu l-a străpuns, pentru că s-a turtit în mod minunat. E bătut la tălpi și se pune o piatră mare peste pieptul său. E chinuit pe roată și nu scoate niciun suspin. Însă un Înger al Domnului vine și îl tămăduiește de toate rănile sale, făcându-l complet sănătos[582].

E băgat în groapa cu var nestins, unde a stat trei zile, și a ieșit de acolo sănătos și plin de har. E încălțat cu încălțăminte de fier cu piroane și fugărit. Dar rănile lui au fost vindecate de Dumnezeu în timpul nopții. E bătut cu vine de bou până la sânge. Bea cele două băuturi ale vrăjitorului și nu are nimic. A înviat un mort prin rugăciunea sa. Atanasios, fostul vrăjitor, care i-a dat băuturi de moarte, devine Sfânt Mucenic, dimpreună cu cel înviat din morți, căci amândurora li s-au tăiat capetele[583].

Îi vindecă pe cei bolnavi pe când era întemnițat. I-a înviat boul lui Glicherios, fiind și Sfântul Glicherios martirizat. Și Însuși Domnul i S-a arătat în vedenie, în timpul nopții, și i-a prevestit că va muri mucenicește.

La rugăciunea sa, idolii se sfărâmă. O vede pe Sfânta Împărăteasă și Mucenică Alexandra adormind în pace. Și după ce se roagă, Sfântul Gheorghios își pleacă cu bucurie capul său sub

---

[581] *Cf.* https://doxologia.ro/viata-sfantului-mare-mucenic-gheorghe-purtatorul-de-biruinta.

[582] Ibidem.

[583] Ibidem.

sabie[584]. Pentru că știa cui Îi slujește și cine este Cel pentru care moare. Iar dacă noi vrem să îi urmăm Sfântului Gheorghios, atunci să fim verticali în viața noastră! Să slujim mereu adevărului, dreptății și omeniei! Căci prin aceasta ne arătăm iubirea noastră pentru Dumnezeu și pentru oameni, ne arătăm credința noastră cea vie. Amin!

[584] Ibidem.

Predică la Intrarea Domnului în Ierusalim [2024]

Iubiții mei[585],

cine nu are de-a face cu Biserica, în aceste sfinte zile trece pe lângă ea nepăsător și nu are nicio trăire a tainei în viața lui. Pentru că nu se pătrunde de Patimile cele mari ale Domnului, adică de iubirea Lui cea mare pentru noi. Însă, pentru noi, din ziua de azi, începe o săptămână plină de taină, de durere tainică și de bucurie tainică, de durere bucuroasă sau de bucurie dureroasă, pentru că noi retrăim atât Patimile Domnului în aceste sfinte zile, cât și Învierea Lui cea de a treia zi. Și nu le retrăim în exteriorul nostru, ci în adâncul nostru, pentru că le retrăim din iubire multă pentru Dumnezeul nostru.

Dar ca să retrăiești viața Domnului mereu trebuie să ai o relație reală cu El. O relație continuă cu El de ascultare și de iubire a Lui, de continuă spovedire a păcatelor înaintea Sa și de împărtășire cu El. Pentru că El trebuie să fie în noi și cu noi pururea, iar noi în viața și în cuvintele Lui să ne odihnim pururea, pentru ca să retrăim la modul iubitor, la modul împlinitor viața și cuvintele Sale.

Și ori de câte ori traduc sau citesc Dumnezeiasca Scriptură sau vreo carte teologică, eu aud și învăț despre El, despre Dumnezeul mântuirii noastre, despre Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu și despre faptul că Fiul Tatălui S-a întrupat pentru noi și pentru mântuirea noastră. Și că tot ceea ce El a trăit în mijlocul

[585] Începută la 8. 33, în zi de joi, pe 25 aprilie 2024. Cer înnorat, 13 grade, fără vânt.

nostru, al oamenilor, și ne-a propovăduit nouă, sunt pentru mântuirea noastră. Și mă bucur de toate cele ale Sale, de toate faptele, minunile și cuvintele Lui, pentru că știu că toate sunt pentru mântuirea noastră, a tuturor oamenilor care vrem să credem în El și să ne sfințim întru El.

De aceea, de azi, retrăim intrarea Lui în Ierusalim, intrarea Lui pașnică și smerită, pentru ca să meargă spre Patimă [πρὸς Πάθος][586], spre Cruce. Oamenii nu înțeleseseră pentru ce a venit la Ierusalim, dar El știa. El știa că venise pentru a muri pentru noi. Și vine în Ierusalim blând și mântuindu-i [πραΰς καὶ σῴζων] pe oameni, vine pentru mântuirea noastră, dar căutându-i pe vrăjmașii [τοὺς ἐχθροὺς] noștri, pe demoni, pentru ca să-i lovească cu putere [πατάξαι ἐν ἰσχύϊ].

Și unde i-a lovit El, Cel cu totul blând, cu toată puterea Lui cea dumnezeiască? Pe Cruce, la Ierusalim, adică în mijlocul lumii! Când S-a arătat cu totul blând, cu totul acceptând moartea, ca un miel care se lasă măcelărit de cioban în tăcere...Căci, pe când oamenii vedeau un Iisus care moare, care moare cu o moarte de rușine, care moare pe Cruce, El biruia ca un atotputernic, în umanitatea Sa, întreg Iadul. El îi biruia pe toți demonii, biruia tot păcatul și toată patima în trupul Său, dar biruia și moartea noastră, umplându-ne de viața Lui cea veșnică.

Și îi biruia pe toți demonii, pentru că n-avea niciun păcat în umanitatea Lui. Și dacă n-ai păcat, n-ai nici patimă, pentru că patima e cronicizarea păcatului. Dar dacă n-avea păcat, n-avea nici moarte în umanitatea Lui cea preacurată și, de aceea, demonii n-aveau nimic întru El. N-aveau niciun păcat și nicio patimă inventate de către ei în umanitatea Lui. Și când Domnul moare pe Cruce, sufletul Său cel preasfânt intră ca un biruitor în

[586] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Tri/to7.html. Toate citările din Slujba zilei sunt de aici.

Iad și zdrobește Iadul, scoțându-i de acolo pe Sfinții Lui, pentru că moartea nu Îl stăpânea nicidecum pe Viața lumii.

De aceea, când privim la Domnul nostru Cel răstignit pentru noi, când privim la El pe Cruce, noi Îl vedem ca plin de viață, ca plin de viață veșnică, pentru că a biruit moartea noastră prin moartea Lui, ca să ne umple de viața cea veșnică a dumnezeirii Sale. Și pentru aceasta, Crucea Lui e bucurie preasfântă pentru noi și nu tristețe iremediabilă, pentru că Crucea Lui e începutul Învierii Sale, pentru că pe Cruce a început să ne umple pe noi de Învierea Lui, de viața Lui cea veșnică. Și Iadul a fost umplut de lumină, cât și pământul și tot cosmosul prin Învierea Lui, pentru că unde este El e numai lumină veșnică.

Și când noi retrăim la modul dureros Preasfintele Sale Patimi, le trăim cu durere pentru păcatele noastre. Căci și noi, ca orbiții de patimi de atunci, Îl rănim mereu, zilnic, cu păcatele noastre. Pentru că nu suntem cu nimic mai breji decât ei, decât evreii și romanii care L-au chinuit și omorât atunci. Ba, mai mult, nerecunoștința și bădărănia noastră sunt și mai mari față de Domnul, pentru că noi păcătuim pe când Îl avem în noi, după ce ne împărtășim cu El și după ce El ne umple de multă sfințenie și de pace.

Și așa stând lucrurile, a retrăi chinurile Sale înseamnă a ne recunoaște în mod deschis printre chinuitorii și ucigașii Lui[587]. Auzim ce spun Evangheliile și cântările acestor sfinte zile, le auzim și ne pătrundem de durere sfântă, dar la ele adăugăm faptele noastre cele multe și rele. Faptele prin care ne-am arătat și mai răi și mai cruzi și mai indiferenți față de El, față de Domnul nostru.

Cei de atunci i-au adus ramuri verzi Domnului, pe când noi trebuie să Îi aducem ramurile virtuților [βαΐα ἀρετῶν]. Însă virtu-

[587] And so sitting the things, to relive His torments is to openly recognize ourselves among His tormentors and murderers.

țile sunt în noi și nu în afara noastră! Virtuțile sunt răbdarea, smerenia, nevoința, iubirea noastră etc. Tot ceea ce facem din iubire pentru El este virtute a noastră. Dar toată virtutea noastră trebuie să ne umple de nepătimire [ἀπάθειαν] și de vederea Lui întru slavă. Pentru că tot binele pe care îl strângem în noi e pentru a fi proprii umplerii noastre de slava Lui. Căci și noi trebuie să înviem mereu, să fim plini de slava Lui, adică de slava veșnică a Învierii Sale. Iar dacă suntem plini de lumina Lui, noi trăim ca înviați din morți, ca unii care mereu suntem vii întru El și mereu ne bucurăm întru slava Lui.

Pruncii L-au lăudat cu dumnezeiască cuviință pe Domnul, L-au lăudat ca pe Dumnezeu atunci când El a intrat în Ierusalim, însă iudeii L-au blasfemiat cu fărădelege. Pruncii L-au slăvit, L-au maximalizat, pe când cei în vârstă L-au minimalizat. Și cei mici L-au maximalizat, pentru că L-au simțit cu adevărat, pe când, cei mari, adânciți în rele, nu L-au văzut, au crezut că e unul oarecare, și de aceea s-au comportat față de El ca niște nebuni.

Și marea problemă, continua noastră problemă e aceasta: vederea interioară. Dacă vedem duhovnicește, atunci îl vedem și îl simțim cu adevărat pe cel din fața noastră. Dar dacă suntem orbi, dacă nu vedem nimic, pot să vină toți Sfinții în fața noastră și Însuși Domnul, că noi nu vedem nimic aparte. Și nu vedem nu pentru că nu e nimic de văzut, ci pentru că noi suntem orbi și nesimțitori.

De aceea, dacă acum suntem orbi, așa am fi fost și atunci, la Răstignirea Lui. N-am fi văzut nimic special în Domnul. Am fi fost și noi în corul celor care căscau gura la executarea Lui sau am fi pus mâna la chinuirea Lui. Și aceasta, pentru că nu vedem și nu ne vedem. Și nu ne vedem, pentru că slava Lui nu e în noi[588].

Și tocmai de aceea oamenii trec mereu pe lângă Biserică, o ignoră mereu, pentru că se ignoră mereu pe ei înșiși. Se cred fără

[588] And we don't see each other, because His glory is not in us.

suflet, fără nevoi duhovnicești, și de aceea nu au nevoie de Biserică. Dar cel care flămânzește și însetează după Dumnezeu, acela are Biserica în centul vieții sale și le trăiește pe toate după poruncile Lui. Căci Biserica e hrana noastră fundamentală, e cea în care noi trăim adevărata noastră viață, pentru că aici ne umplem de viața lui Dumnezeu, de lumina Învierii Sale, pe care El ne-o dăruie nouă.

Cine se oprește la zidurile Bisericii, la păcatele oamenilor, la tot felul de frici și de obsesii, nu pășește înăuntrul tainei, adică al vieții cu Dumnezeu. Căci viața cu Dumnezeu e adevărata realitate a Bisericii[589]. Cine nu ajunge să se curățească, să se lumineze și să se sfințească neîncetat venind la Biserică și trăind bisericește, se satanizează în mod evident. Cine nu ajunge Apostol al Lui, dar ajunge un Iudas, un vânzător al Lui, iese de la Cină în noaptea neagră a Iadului. Pentru că vine la Biserică nu pentru a se sfinți, ci pentru a se înrăutăți. Și cine se înrăutățește pe fiecare zi, cine se înnegurează la suflet mereu, acela nu trăiește în lumina lui Dumnezeu, în cea care ne umple mereu de bucurie și de veselie dumnezeiască.

Căci viața duhovnicească, iubiții mei, nu poate fi mimată! Pentru că ea e multă împlinire sfântă, e multă cunoaștere, e multă sfințenie și nu e rigiditate nefirească, nu e acreală, nu e tristețe. Cine mimează sfințenia se îndrăcește. Cine presupune că e o bucurie să minți și să te minți, o sfârșește rău.

Tocmai de aceea, oamenii lui Israil cunoșteau Scriptura, o aveau la ei, Îi slujeau mereu Lui, dar nu Îl vedeau și nici nu Îl simțeau pe El în viața lor. Și ei, cei de atunci, care nu L-au înțeles, sunt aidoma noastră, celor de acum, care nu Îl înțelegem, nu Îl simțim, nu Îl vedem pe El. Nu e nicio diferență între ei și noi, pentru că ne raportăm la același Dumnezeu, dar nu Îl simțim nici în noi și nici în alții. Nu simțim lucrarea Lui în noi și în alții. Și

---

[589] For the life with God is the true reality of the Church.

de aceea facem multe confuzii, multe erori, multe păcate, pentru că nu înțelegem cine e cu noi și cine e împotriva noastră.

Dar când Dumnezeu e cu noi, nimeni nu e împotriva noastră, chiar dacă toată creația ne-ar sta împotrivă! Căci dacă El e cu noi, atunci avem tot sprijinul și tot ajutorul de partea noastră. Și noi vedem acest lucru în fiecare zi a vieții noastre. Căci atunci când Dumnezeu voiește ca să se facă un lucru anume, el se face, cu toate împotrivirile posibile. Și când Dumnezeu nu voiește un lucru, chiar dacă noi ajungem să facem acel lucru, el va fi unul spre rănirea noastră. Pentru că tot ceea ce nu se face după voia lui Dumnezeu piere, se distruge, nu rămâne în picioare.

De la ramurile de finici [τὰ βαΐα τῶν φοινίκων] [In. 12, 13, BYZ], de palmieri, aduse Domnului, noi plecăm azi de la Biserică cu ramuri de salcie în mâini. Și, în popor, toți știu că azi sunt Floriile, adică ziua florilor, pentru că ramurile acestea de salcie, pe care le-am binecuvântat astăzi, sunt socotite flori aduse Domnului[590]. Aseară am fost la Alexandria, la Procesiunea de Florii, cum am fost și anul trecut, prin care se subliniază începutul Săptămânii Mari sau a Patimilor Domnului.

Iar azi avem dezlegare la pește, avem bucurie în ziua de azi, pentru ca în zilele următoare, de Denii, să compătimim împreună cu Domnul, dar și să ne vedem păcatele înaintea Lui. Și vom spovedi și împărtăși toată săptămâna, la Biserică și acasă, pentru ca toți să se bucure duhovnicește. Căci aceasta e pregătirea pentru praznic: a ne agonisi inimă smerită, rugătoare către Domnul, iar noi fiind spovediți și împărtășiți cu El. Pentru ca El, cu toată bucuria Lui cea veșnică, să intre și în noi și să fie în noi pururea. Amin!

---

[590] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Duminica_Floriilor.

Predica la 19 ani de la adormirea Sfântului Ilie văzătorul de Dumnezeu (4 mai 2024)

Iubiții mei[591],

de 19 ani mormântul său este odihna mea. Se află în Cimitirul din Turnu Măgurele, aproape de Biserică, și este unul modest, așa cum a fost Sfântul Ilie în toată viața sa. Dar Sfintele sale Moaște, de acolo, din mormântul său cel smerit, iradiază multă pace și bucurie duhovnicească. Pentru că el este viu în inima mea și cu mine mereu, călăuzindu-mă în tot ceea ce fac, pentru că se veselește dumnezeiește în Împărăția lui Dumnezeu. Și se veselește împreună cu toți Sfinții și cu toții Îngerii lui Dumnezeu de Dumnezeul mântuirii noastre, pentru că încă de aici a început să se veselească de El, de Cel pe care L-a văzut întru slava Lui. Și a început să Îl vadă în închisorile comuniste pe unde a suferit, dar și unde s-a îndumnezeit enorm de mult.

În acest document CNSAS[592], care vorbește despre arhiva sa de acolo, Sfântul Ilie apare astfel: „158.717, DIM, București, 21.577 (cota SRI), 14.253 (cota CNSAS), 12 volume, Mocanu Ilie, născut pe 03.08.1919, la Turnu Măgurele, jud. Teleorman, părinții Stan și Petra, Sentința nr. 207/ 27.10.1952, Tribunalul Militar Teritorial București, vol. 2, filele 74-83, Profesor, vol. 11 conține dosarul său de penitenciar". Nu cunosc cele 12 volume ale Securității despre el, dar mi-aș dori să le cunosc, cu toate exagerările și răstălmăcirile securiste care pot exista în ele. Însă Sfântului Ilie nu îi

[591] Începută la 16. 50, în Marțea Mare, pe 30 aprilie 2024. Cer înnorat, 15 grade, vânt de 6 km/ h.

[592] În acesta de aici: http://www.cnsas.ro/documente/IFP - G-O.pdf. Apare la p. 6.067 din 7.928.

plăcea să vorbească despre chinurile suferite acolo. El ne-a vorbit cu lux de amănunte, însă, despre minunile și vederile dumnezeiești pe care le-a trăit acolo, pentru că ele erau harta îndumnezeirii sale. Și nu ne-a vorbit despre chinurile și despre umilințele de acolo, ci despre roadele lor, pentru că trebuie să uităm detaliile ascetice și chinurile vieții noastre, pentru a ne bucura și împlini în revelațiile dumnezeiești din viața noastră.

Dar după cele 12 volume pe care i le-am închinat și care conțin adevărul lui, mărturia lui dumnezeiască pentru întreaga istorie, acestea 12, scrise de torționarii lui, ar fi istoria rece, distantă, disprețuitoare, văzută prin ochii celor care nu te iubesc și nici nu te înțeleg, dar te monitorizează non-stop. Pentru că a ajuns, în definitiv, să facă 12 ani și jumătate de detenție pentru că a fost văzut vorbind pe stradă cu un legionar și ei au tras concluzia că este și el unul. O singură discuție...După cum alții au fost închiși pentru un singur poem sau pentru un singur gest de dezaprobare a unui regim politic.

Însă „reeducarea" comunistă n-a avut câștig de cauză în persoana Sfântului Ilie văzătorul de Dumnezeu, Părintele nostru, pentru că el a transformat timpul închisorii în timp al îndumnezeirii sale. Și în rugăciunea sa neîncetată, în rugăciunea sa isihastă, el s-a curățit de patimi acolo, s-a umplut de luminări dumnezeiești, apoi de nesfârșite vederi dumnezeiești, până a ajuns să trăiască zile în șir în Împărăția lui Dumnezeu, în slava Lui, dimpreună cu Sfinții și cu Îngerii lui Dumnezeu, deși era acolo, în acea lume a durerii și a morții...

Comuniștii i-au frânt opera lui literară, i-au amărât viața de familie și i-au minimalizat împlinirea sa socială, dar Dumnezeu i-a dat să se împlinească în mod desăvârșit în viața mistică, în viața cu El. Pentru că, în sufletul și în trupul său, el a scris cea mai mare operă a sa: îndumnezeirea lui. Căci, prin întreaga lui asceză preaiubitoare de Dumnezeu, a fost umplut de Dumnezeu de slava Lui din destul și de vederi dumnezeiești copleșitoare.

Fiind eliberat din închisoare, el a început să scrie lucrurile pe care le-a memorat acolo: poemele sale mistice și vedeniile dumnezeiești și minunile dumnezeiești pe care și le-a mai amintit. Pe acestea toate mi le-a dăruit în manuscrise și le-am publicat deja[593]. Dar nu avea oameni pe măsura sa cu care să comunice! Pe măsura iubirii de Dumnezeu și a dorului pentru viața cea sfântă. Din 1964 și până când eu l-am cunoscut, a trăit 30 de ani într-o continuă așteptare a unor ucenici ai săi. Când eu și Doamna Preoteasă Gianina Picioruș am intrat în viața lui, am fost o mare împlinire pentru el, căci eram răspunsul rugăciunilor sale de-o viață.

Ne-a așteptat, știa că vom veni, tocmai de aceea ni s-a confesat în mod total, la modul tulburător și definitiv. Pentru că a intrat cu totul în inima noastră, dar a început să ne poarte și pe noi spre el și spre Împărăția lui Dumnezeu, unde el era deja părtaș. Dacă noi eram ucenicii și moștenitorii lui duhovnicești, cei pe care îi aștepta, el a devenit pentru noi Părintele nostru duhovnicesc și Învățătorul nostru în viața cu Dumnezeu. Și dacă el a avut încredere totală în noi și nu l-am dezamăgit niciodată, cu sfintele sale rugăciuni, el pentru noi a fost inimaginabilul devenit real, cea mai mare întâlnire și împlinire a vieții noastre. Pentru că, deodată, aveam lângă noi pe cel mai mare mistic român al

---

[593] Operele sale complete sunt aici, în 10 volume: https://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/. Care însumează 2.429 de pagini.

Plus alte două cărți ale mele: *Sfântul Ilie văzătorul de Dumnezeu († 4 mai). Acatistul și Predici întru pomenirea sa* (129 pagini), *cf.* https://www.teologiepentruazi.ro/2020/05/03/sfantul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-4-mai-acatistul-si-predici-intru-pomenirea-sa/ și *Drumul spre Icoană. Despre cum am pictat Icoana Sfântului Ilie văzătorul de Dumnezeu* (59 pagini), *cf.* https://www.teologiepentruazi.ro/2021/12/30/drumul-spre-icoana-despre-cum-am-pictat-icoana-sfantului-ilie-vazatorul-de-dumnezeu/.

secolului al XX-lea, pe Sfântul lui Dumnezeu ascuns într-un total anonimat, într-o totală smerenie, care a devenit Părintele nostru de la 18 ani neîmpliniți.

Noi împlineam singurătatea lui, el împlinea în mod desăvârșit singurătatea și neiubirea noastră. Dar Academia duhovnicească de la Turnu Măgurele, din casa lui, deschisă doar pentru noi doi, a fost cea mai mare mângâiere și cea mai desăvârșită împlinire teologică. Pentru că am aflat de la un Teolog sursă, de la Teologul văzător de Dumnezeu, pe cele ale lui Dumnezeu. Era Ierusalimul, era pustia Egiptului, era Athosul intrat în viața noastră. La cotele extatice cele mai înalte. Pentru că el nu doar se nevoise, nu doar se curățise, nu doar se iluminase, ci trăia din plin anii îndumnezeirii sale, cei plini de lumină dumnezeiască și de vederi dumnezeiești.

Și când stăteam de vorbă, slava lui Dumnezeu ieșea din el și pătrundea în noi cu putere dumnezeiască, pentru ca toate cuvintele pe care ni le spunea să se sădească adânc în noi. Și chiar dacă am uitat multul lor, multe din cele trăite, aflate și vorbite cu el, din când în când slava lui Dumnezeu ne aduce aminte despre cele ale lui, despre mărturiile sale cele sfinte și atunci mă înfior. Pentru că ele nu sunt uitate, ci înrădăcinate în mine, fac parte din mine, după cum noi facem parte din el.

Și eu nu mă joc cu cuvintele când vorbesc despre Sfântul Ilie, Părintele nostru, pentru că el este cu noi și în noi pururea. Prezența lui duhovnicească o simt neîncetat. El mă ajută când mă rog, când scriu, când citesc, când gândesc, când vorbesc, când slujesc, când călătoresc. El, alături de mulți Sfinți ai lui Dumnezeu, cu care m-am intimizat, sunt mereu cu noi și ne ajută în viața noastră bisericească. Pentru că nu putem face lucruri durabile, trainice, sfinte, fără ei, fără Sfinții și Îngerii lui Dumnezeu. Și cinstirea lor înseamnă o tot mai mare cunoaștere interioară a lor, o purtare continuă cu ei, o intimizare continuă cu ei, pentru ca bucuria noastră să fie desăvârșită.

Dumnezeiasca sa Icoană, pe care am pictat-o cu ajutorul său în 2021, stă de 3 ani lângă masa mea de scris. Când și când îl privesc în ochi și mă rog lui. Și văd adesea, dincolo de chipul său iconic, ochii lui vii...privindu-mă...și e o mare mângâiere și bucurie. Minuni dumnezeiești care mă bucură, pentru că el îmi vorbește și prin Icoana sa și prin cărțile sale și prin locurile pe unde a trăit, fiind lipit de mine tot timpul.

De aceea, astăzi, în Sâmbăta Mare, când Domnul trimite focul Lui în Mormântul Său de la Ierusalim, pentru ca să ne încredințeze că El e viu, pururea viu, și Sfântul Ilie, Părintele nostru, ne încredințează prin toate cele ale sale că el e viu și împreună cu Domnul slavei, pentru că s-a înveșnicit întru El. Și bucuria Domnului, cea fără de sfârșit, care era întru el, este și în noi, și ne rugăm să fie și în dumneavoastră, cei care auziți cuvintele mele. Pentru că împlinirea noastră, a celor credincioși, e tocmai aceasta: de a ne bucura de comuniunea cu Sfinții și cu Îngerii lui Dumnezeu. Și ca să fim cu ei trebuie să îi cunoaștem de acum, să le fim ucenici de acum, să ne împrietenim cu ei. Căci cunoașterea lor începe acum, în clipa de față, și e fără sfârșit.

Hristos a înviat! Multă pace și multă împlinire tuturor!

Dumnezeu să vă bucure în tot lucrul cel bun! Amin!

Predică la Învierea Domnului [5 mai 2024]

Hristos a înviat!

Iubiții mei[594],

în timp ce mulți contemporani ai noștri caută drumul spre Iad prin tot ceea ce fac, Domnul S-a ridicat din Iad, în ziua învierii Sale din morți, împreună cu toți Sfinții Vechiului Testament. Pentru că El a redeschis Paradisul, pentru toți Sfinții Lui, în ziua Învierii Sale. Și în timp ce mulți dintre contemporanii noștri și-ar dori ca noi să trăim o viață de Iad, aici, pe pământ, una plină de tristețe și de neîmplinire, noi, în Biserica Lui, a Celui înviat din morți, trăim o viață dumnezeiască, o viață plină de slava Lui cea veșnică, o viață foarte împlinitoare. Pentru că noi am învățat de la El că adevărata viață e viața Împărăției Sale, că e viața paradisiacă, pentru că noi ne pregătim să intrăm după moarte în Paradisul milei Sale.

Și ne pregătim pentru Paradis, pentru Împărăția Sa, aici, în Biserica Lui cea dumnezeiască. Ne pregătim prin asceză, prin lupta cu patimile noastre, prin continua strigare către El, pentru ca El să ne umple de mila Lui. Căci Domnul S-a suit pe Cruce pentru noi, ca să ne umple pe noi de Învierea Lui. Iar asceza noastră ne umple mereu de Învierea Lui, adică de slava Lui cea veșnică, care ne strălucește necontenit din umanitatea Sa cea îndumnezeită desăvârșit. Pentru că El ne arată, prin umanitatea

[594] Începută la 19. 18, în Marțea Mare, pe 30 aprilie 2024. Cer înnorat, 16 grade, vânt de 3 km/ h.

Lui, că toți putem să ne biruim desăvârșit patimile, cu ajutorul Său, pentru ca să ne îmbogățim la nesfârșit întru slava Sa.

Niciun Sfânt al Său nu este în Iad, niciunul! Pentru că toți sunt cu El, în Împărăția Sa. Iadul e al celor care nu L-au suportat nicidecum, e al celor care au luptat toată viața împotriva Lui. Și lupta împotriva lui Dumnezeu e depersonalizantă, pentru că te umple continuu de ură și de urâțenie. Și vedem la tot pasul urâțenia din oameni și de pe fețele oamenilor. Urâțenia profundă, care e consecința patimilor lor...

Pe când oamenii care se curățesc neîncetat de patimi sunt luminoși, sunt frumoși, sunt dulci în toate gesturile și în toate privirile lor, pentru că sunt plini de teologie și de curăție. Și dulceața aceasta interioară e a harului dumnezeiesc, e a luminii Lui. Pentru că El îi umple pe cei ai Săi de slava Lui, care îi face plăcuți și frumoși și buni.

De aceea, frumusețea duhovnicească e consecința unei vieți creștine, a unei vieți cuvioase, pe când urâțenia sufletească e consecința vieții păcătoase. Și când oamenii sunt curvari, sunt hoți, sunt răi, sunt nesimțiți, sunt avari, sunt hulitori, ei nu emană frumusețe sfântă, ci urâțenie insuportabilă. Numai că, stând în mirosul lor de Iad, ei nu își simt mirosul lor urât. Trebuie să iasă puțin din cloaca lor ca să se înspăimânte, ca să vadă diferența dintre mirosul de Biserică și cel de Iad în care stau. Căci numai atunci, numai când încep să își conștientizeze căderea, starea lor interioară rea, ei înțeleg ce miasmă urâtă sunt pentru această lume.

Și oamenii se pot schimba radical! Da, se pot schimba, cu harul lui Dumnezeu, în mod desăvârșit! Exemplele dumnezeiești din istoria Bisericii sunt copleșitoare. Cei care odată fuseseră păcătoși notorii, au devenit mai apoi lumini dumnezeiești. Și s-au schimbat radical, pentru că au înțeles, cu luminarea lui Dumnezeu, diferența dintre ce trebuie să fie omul și ce erau ei. Dumnezeu i-a chemat la împlinirea adevărată a omului, la viața

de sfințenie, la viața cu El. Și de aceea și-au lepădat viața lor cea rea ca pe niște haine murdare și au îmbrăcat haina ascultării de Dumnezeu în care s-au sfințit neîncetat.

Da, se poate! Omul se poate mântui în orice localitate, în orice loc, în orice casă. Omul se poate mântui dacă trăiește cu Dumnezeu și dacă se umple neîncetat de slava Lui[595]. Și mesajul cel mare al Învierii Domnului e tocmai acesta: Da, și tu poți învia din morți! Poți învia din morți, pentru că te învie din morți Domnul, Cel care a înviat din morți a treia zi. Și învierea noastră se petrece odată cu pocăința noastră, cu renunțarea noastră la păcate, cu spovedirea păcatelor noastre.

Venim la Domnul și lepădăm toate păcatele noastre la Spovedanie! Venim la El, pentru ca El să ne ierte pe noi prin Duhovnicul nostru! Și, iertat fiind de El, noi ne umplem de slava Lui, pentru ca să trăim o viață nouă, o viață duhovnicească, o viață plină de înviere și de pace. Și toți, pe care v-am spovedit și împărtășit în aceste sfinte zile, vă bucurați de pacea Lui, de bucuria Lui, pentru că ea este în dumneavoastră. Căci ați lăsat păcatele în urmă și L-ați ales pe El, pe Cel înviat din morți, pe Domnul slavei.

Și azi, cât și în zilele Învierii Lui, care țin până la Înălțarea Sa la cer, vă puteți spovedi și împărtăși neîncetat, pentru ca bucuria Lui să fie în dumneavoastră neîncetat. Să fie multă, mare și plină de pace. Căci așa dorește Dumnezeu: ca noi să fim plini de bucurie, de veselie, de pace, de frumusețe multă, dumnezeiască, pentru că suntem fiii Lui și nu ai lumii.

Și suntem fiii Lui pentru că ne iubim unii pe alții. Și ne iubim unii pe alții, pentru că ne rugăm mereu unii pentru alții și

---

595 Yes, it is possible! The man can be saved in any locality, in any place, in any house. The man can be saved if he lives with God and if he is constantly filled with His glory.

ne dorim binele unii altora. Binele de acum, dar, mai ales, binele cel veșnic: mântuirea noastră.

Hristos a înviat și ne-a umplut pe noi de bucurie dumnezeiască!

Hristos a înviat și ne învie pe noi mereu!

Hristos îl învie pe tot omul care crede în El și se pocăiește de păcatele Sale!

Hristos a înviat, bucurați-vă!

Hristos e cu noi și în noi, bucurați-vă!

Bucurați-vă și vă veseliți, căci cu noi este Dumnezeul nostru treimic, Cel care ne mântuie pe noi neîncetat!

La mulți ani, multă pace și bucurie și să ne veselim dumnezeiește în acest dumnezeiesc praznic al Învierii Domnului[596]! Amin!

[596] At many years, much peace and joy and may we rejoice divinely in this divine feast of the Resurrection of the Lord!

Predică la Izvorul cel purtător de Viață [10 mai 2024]

Hristos a înviat!

Iubiții mei[597],

Născătoarea de Dumnezeu este Izvorul cel purtător de Viață [ἡ ζωοδόχος Πηγή][598], pentru că ea Îl poartă pe Însuși Domnul, Care este Viața lumii. Și prin această sintagmă duhovnicească a praznicului mariologic de astăzi se subliniază faptul că Domnul are de-a face cu noi, cu fiecare dintre noi. Pentru că S-a întrupat din pântecele Preacuratei Stăpâne Maria și S-a făcut om, intrând în mod deplin în viața noastră, a oamenilor, pentru ca să ne mântuie pe toți. Dar, totodată, că Născătoarea de Dumnezeu nu a fost „un instrument pasiv și indiferent" în întruparea Sa, așa cum o vede lumea eterodoxă, ci ea L-a dorit, L-a născut, L-a crescut și a fost cu totul lipită numai de El, de Fiul ei, pentru că s-a sfințit neîncetat pentru El.

Și noi, când spunem Născătoare de Dumnezeu, nu ne referim doar la nașterea Lui din ea, la nașterea Lui suprafirească, care nu a stricat fecioria ei, ci spunem că ea este cu totul proprie lui Dumnezeu, cu totul sfântă, cu totul curată, pentru că e Maică a Lui pentru veșnicie. Și cea care L-a purtat trupește pe pământ, Îl poartă în cer duhovnicește în mod neîncetat în ființa ei, pentru că ea este alături de El și împreună cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Și azi, când spunem că ea este Izvorul cel duhovnicesc al acestei ape

---

[597] Începută la 7. 04, în Miercurea Luminată, pe 8 mai 2024. Cer înnorat, 16 grade, fără vânt.

[598] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Pen/p05.html.

sfinte pe care o bem, spunem că ea ne dăruie apa Lui, apa care e plină de viață veșnică, pentru că e apa care curge din Viața lumii.

Și așa cum apa de la El este izvorul ei cel plin de minuni, tot la fel mijlocirea ei pentru noi ne dăruie nouă slava Lui. Pentru că Născătoarea de Dumnezeu, dimpreună cu toți Sfinții și Îngerii Lui, se roagă neîncetat pentru noi. Pentru iertarea și pacea noastră. Și noi, când ne rugăm Sfinților lui Dumnezeu, ne rugăm Lui prin ei. Ne rugăm lor, ca, împreună cu noi, ei să se roage Domnului pentru noi. Și rugăciunea în comuniune e rugăciunea în dragoste[599]. Așa după cum ne învață întreaga viață și slujire a Bisericii. Pentru că ne mântuim împreună, slujind unii altora și rugându-ne unii pentru alții și învățându-ne unii pe alții. Pentru că scopul întregii slujiri și al întregii propovăduiri a Bisericii e acesta: să ajungem cu toții în Împărăția lui Dumnezeu.

Tocmai de aceea, în Biserică nu ne luăm la întrecere unii cu alții, pentru că viața bisericească e viață comunională. E viața în care împreună le facem pe toate și pentru folosul tuturor. Și ați văzut acum, în Săptămâna Mare și de Paști, cum am slujit toate pentru toți și cu toții ne-am bucurat de mila lui Dumnezeu. Cât a fost post, fiecare a postit cum a putut și cum a fost luminat de Dumnezeu. Și când lumina a coborât în Mormântul Domnului din cer, apoi a fost adusă și la noi și am primit-o cu toții, pentru ca să ne întărească în credința întru Învierea Lui cea de a treia zi, ne-am împărtășit cu Domnul cu pace, apoi am mâncat de praznic. Pentru că masa de praznic e bisericească, e comunională, e cea în care ne bucurăm cu toți și de toți ai noștri.

Și ciocnim ouă roșii de Paști pentru ca să mărturisim tuturor că Hristosul nostru Cel înviat este Cel care a fost răstignit pentru noi. Că învierea Lui cea pentru noi a fost reală, pentru că și moartea Lui cea pentru noi a fost reală, a fost de netăgăduit. Și purtăm făclii aprinse în Biserică, pentru ca să mărturisim că El e

---

599 And the prayer in communion is the prayer in love.

Lumina lumii și că El ne dăruie slava Lui neîncetat în Biserica Sa. Pentru că slava Lui este lumina Lui cea veșnică, cea pe care o primim prin Sfintele Taine și Sfintele Slujbe ale Bisericii Sale.

De aceea, noi venim neîncetat la Biserică pentru ca să ne umplem de lumina Lui cea necreată și veșnică. Și noi, aici, în Biserica Sa cea plină de lumină, trăim și ne bucurăm bisericește, comunional, frățește, pentru că toți ne pregătim pentru aceeași viață veșnică: pentru viața în Împărăția Lui. Și Biserica lui Dumnezeu e aceasta: cea care a început la Cincizecime și care va intra în veșnicie, atunci când Domnul, prin venirea Sa întru slavă, va transfigura întreaga Sa creație. Pentru că Biserica Lui, cea cu începutul la Cincizecime, nu va avea sfârșit, după cum nici noi, oamenii, deși avem un început prin naștere, nu avem un sfârșit prin moarte. Pentru că sufletul nostru nu moare odată cu trupul nostru, ci rămâne veșnic viu, iar, la venirea Lui întru slavă, toți vom învia, pentru ca să trăim ca ființe transfigurate, unii în Împărăția Sa cea veșnică, iar alții în Iadul cel veșnic pe care și l-au dorit de aici.

Căci, iubiții mei, Dumnezeu nu ne mântuie cu forța, dar El îl cheamă pe tot omul la mântuire! El S-a întrupat, a trăit pe pământ, a murit pe Cruce, a înviat a treia zi din morți și S-a înălțat la cer după 40 de zile de la Învierea Sa pentru noi toți și pentru fiecare om în parte. Ca toți să creadă întru El și în Tatăl și în Duhul Sfânt și să se mântuie în Biserica Dumnezeului nostru treimic. Cu toții avem Biserica, viața Bisericii, spre mântuirea noastră. Teologia și viața Bisericii sunt la îndemâna tuturor, așa după cum Școala și Spitalul sunt la îndemâna tuturor. Dacă vrei să te educi și să te instruiești, atunci înveți. Înveți de plăcere, înveți pentru că acest lucru te împlinește. Dacă simți că ai o boală în trupul tău, te duci la medic. Tot la fel, dacă vrei să te vindeci sufletește și trupește, să te vindeci desăvârșit și să te sfințești în mod desăvârșit și să trăiești teologic, atunci te faci fiul lui Dum-

nezeu prin Botez și trăiești creștinește în Biserica Lui, în Biserica Cincizecimii, în Biserica unde au trăit toți Sfinții Lui.

Pentru că există o singură Biserică: aceasta, în care noi suntem. Și aici, în Biserica Lui și ca noi, au trăit toți Sfinții Lui din toate veacurile creștine, pentru că au trăit slujindu-I lui Dumnezeu cu toată ființa lor și curățindu-se și luminându-se și sfințindu-se neîncetat. Pentru că nu există o limită a credinței, a nădejdii, a dragostei, a curățirii, a smereniei, a frumuseții duhovnicești. Căci fiecare se poate umple la nesfârșit de slava lui Dumnezeu și de virtuțile și de harismele Lui cele preasfinte. Dar se poate umple trăind cu Dumnezeu neîncetat, aici, în Biserica Lui, ajutat de El și călăuzit la tot adevărul Lui.

M-am bucurat să vă spovedesc și să vă împărtășesc cu Domnul în aceste sfinte zile. M-am bucurat să vă văd și să vorbim și să ne bucurăm unii de alții. Iar azi vom bea Aghiasma lui Dumnezeu, adică apa Lui cea sfântă, ca pe o bucurie tainică, duhovnicească, pentru ca să simțim în noi slava Lui. După ce am luat Paști până acum, adică pâinea sfințită și amestecată cu vin, acum luăm și Aghiasma mică, ca sfințenie peste sfințenie, dar aceasta pentru că, mai înainte de toate, ne-am spovedit și ne-am împărtășit cu Domnul slavei. Pentru că împărtășirea cu El e fundamentală, e începutul, apoi luăm și Aghiasma Lui.

Și ne bucurăm pascal, ne bucurăm de Hristosul nostru cel viu, de Domnul slavei, salutându-ne unii pe alții cu mărturia Învierii Sale. Căci unul dintre noi zice: *Hristos a înviat!*, mărturisind cu inimă plină Învierea Lui, iar celălalt creștin răspunde: *Adevărat a înviat!*, pentru că și el are aceeași credință fermă în Domnul nostru. Și dacă El a înviat, atunci și noi vom învia, pentru că El este începutul învierii noastre. El ne va învia și pe noi și ne va face vii, acum și pentru veșnicie, dacă vom trăi întru El neîncetat.

Multă pace și bucurie tuturor! Dumnezeu să ne bucure pe toți neîncetat! Hristos a înviat! Amin!

Predică la Duminica a 2-a după Paști [2024]

Hristos a înviat!

Iubiții mei[600],

omul crede în Dumnezeu atunci când Dumnezeu i Se revelează pe Sine ca Dumnezeul Cel viu și atoatestăpânitor. Când simte puterea Lui în viața sa, când El i Se revelează în mod personal, omul începe să creadă. Și crede în El în mod deplin, fără nicio îndoială, pentru că el simte că Dumnezeu e viu și că îl face și pe el viu. Și tocmai de aceea, el crede toate cele pe care le propovăduiește Biserica lui Dumnezeu, pentru că simte că El, Dumnezeul Cel viu, conduce Biserica prin oameni.

Simțirea lui Dumnezeu, a puterii Sale, e primul pas spre cunoașterea și spre vederea Lui. Și când ai experiența Dumnezeului Celui viu, a Dumnezeului care te mântuie, te bucură, te întărește, te umple de pace, atunci știi că întreaga teologie a Bisericii e adevărată, pentru că vorbește despre ceea ce trăiești și tu în relația ta cu El[601].

Orice carte de teologie și de experiență duhovnicească a Bisericii pe care am citit-o, m-a convins de realitatea relației mele cu Dumnezeu. Pentru că în cărți am găsit aceeași experiență cu

---

[600] Începută la 15. 38, în Joia Luminată, pe 9 mai 2024. Cer înnorat, după ploaie, 12 grade, vânt de 6 km/ h.

[601] The feeling of God, of His power, is the first step towards knowing and seeing Him. And when you have the experience of the living God, of the God who saves you, makes you happy, strengthens you, fills you with peace, then you know that the whole theology of the Church is true, because it speaks about what you also live in your relationship with Him.

cea pe care eu o trăiam în Biserică cu Dumnezeul mântuirii mele. Cărțile cele sfinte ale Bisericii m-au luminat și m-au întărit în credința mea, pentru că ele vorbeau despre aceeași credință: despre credința ca alipire totală de Dumnezeu, despre credința ca urmare a Lui, despre credința ca împlinire a poruncilor Sale celor dumnezeiești. Și marea mea bucurie și împlinire a fost că și azi, și acum putem trăi aceeași credință a Bisericii, a Bisericii de la început, pentru că Dumnezeul nostru este Același, e Același dintotdeauna și El ne umple mereu de slava Lui. Și ne umple de slava Lui pe măsura deschiderii noastre față de El, pe măsura împlinirii voii Sale.

Dumnezeu a intrat în viața mea deodată, în timpul Revoluției Române din decembrie 1989, pentru că atunci am simțit că Dumnezeu e viu și că îi umple pe oameni de entuziasm dumnezeiesc. Iar când am început să vin la Biserică și am început să mă spovedesc și să mă împărtășesc și să slujesc la strană, am început să cresc în credință în mod neîncetat și să citesc în continuu cărțile Bisericii. Și de atunci și până azi nu m-a interesat decât un singur lucru: să cresc neîncetat în credință, în nădejde și în dragoste, să cresc în relația cea vie cu Dumnezeu. Și toată viața, slujirea și instruirea mea teologică țâșnesc din această relație cu El, cu Dumnezeul mântuirii noastre, căci El ne cheamă pe toți la comuniunea cea veșnică cu Sine.

De aceea, când Sfântul Apostol Tomas a cerut să vadă semnele Sfintelor Patimi ale Domnului [In. 20, 25], el a cerut să vadă că Hristos Cel înviat e Hristos Cel răstignit pentru noi. Căci dacă nu e Același, atunci nu e deloc. Și Domnul a venit și i S-a arătat lui, numai lui, ca să Îl încredințeze că El este, că El e Cel răstignit și înviat. Pentru ca Sfântul Tomas să fie credincios [πιστός] și nu necredincios [ἄπιστος] [In. 20, 27, BYZ]. Pentru că a fi credincios înseamnă a avea experiența reală a lui Dumnezeu. Și experiența

reală a lui Dumnezeu e să simți slava Lui, să te lumineze slava Lui, să te umple de pocăință și de dor după Dumnezeu[602].

Și încredințarea Sfântului Tomas e nevoia tuturor oamenilor, pentru că toți avem nevoie de încredințare din partea lui Dumnezeu. Toți avem nevoie ca El să ni Se arate pe Sine ca viu și ca preafrumos și ca preabun în viața noastră. Și avem nevoie de Dumnezeu mai mult decât de noi înșine, pentru că El este Viața noastră.

Însă reala încredințare a lui Dumnezeu se vede din viața noastră bisericească. Pentru că cel cu adevărat credincios nu e chemat de Dumnezeu să trăiască în erezie sau în păgânism, ci în singura Sa Biserică, în Biserica în care noi trăim acum. De aceea, reala chemare, reala credință, reala simțire a lui Dumnezeu se vede din creșterea continuă în sfințenie în Biserica lui Dumnezeu. Cel chemat de Dumnezeu se ocupă în principal cu teologia și cu curățirea sa de patimi și nu cu afaceri, cu politica, cu intrigi și interese minore. Pentru că el e absorbit neîncetat de ascultarea Lui, de viața cu El, de bucuria cea sfântă întru El.

Și când stai și te minunezi și înțelegi că Sfinții Lui au biruit lumea nu cu tancuri, nu cu bani și nici cu cadouri, ci cu cuvintele lor pline de har și cu minunile cele multe pe care le făceau, înțelegi că reala schimbare a omului e sfințirea lui continuă. Că adevărata revoluție e credința omului, cea care îl schimbă în mod deplin pe om, pentru că reala relație cu Dumnezeu te sfințește în mod deplin.

Și a doua duminică după Învierea Domnului e despre credință, despre credința în învierea Lui, pentru că evidența învierii Lui e prezența Lui duhovnicească în noi înșine. El, Cel răstignit și înviat, Se sălășluiește întru noi, cei care credem în El, și e cu

---

[602] Because to be faithful is to have the real experience of God. And the real experience of God is to feel His glory, to be enlightened by His glory, to fill you with repentance and longing for God.

noi neîncetat. E cu noi zi și noapte. Și credința noastră în învierea Lui constă în aceasta: că El, Cel mort și înviat, cu trupul Său Cel cu totul îndumnezeit, e în noi, e în noi neîncetat.

Pentru că noi nu avem doar certitudinea învierii Sale, ci avem prezența Sa în noi, care e certitudinea certitudinilor. Căci poți avea o certitudine, dar ea să nu fie în tine. Spre exemplu, poți avea certitudinea că a existat Nichita Stănescu, pentru că ai văzut fotografii cu el, interviuri video, pentru că i-ai citit cărțile. Dar pe el, ca persoană, nu îl poți avea în tine, ci doar ca iubire pentru el. Însă în ceea ce Îl privește pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe Cel Unul din Treime, pe Cel împreună slăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, noi Îl avem ca persoană în noi înșine, pentru că El, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, prin slava Lui, Se sălășluiește întru noi. Și credința noastră în Dumnezeul nostru treimic nu e una imaginară sau scriptică, ci una reală, foarte personală, foarte intimă, pentru că Dumnezeul nostru, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu, locuiește în noi prin slava Sa și e cu noi pururea[603].

Astfel stând lucrurile, noi nu dăm mărturie despre Dumnezeu doar din cărțile Bisericii, ci și din noi înșine, pentru că noi suntem locașurile cele raționale ale lui Dumnezeu. Cine e în noi e și în cărțile noastre bisericești: Dumnezeul nostru. De aceea,

---

[603] Because we not only have the certainty of His resurrection, but we have His presence in us, which is the certainty of certainties. For you may have a certainty, but it may not be in you. For example, you can be certain that Nichita Stănescu existed, because you have seen photos of him, video interviews, because you have read his books. But you cannot have him as a person, but only as love for him. But as regards our Lord Iisus Hristos, the One of the Trinity, the One glorified together with the Father and the Holy Ghost, we have Him as a person in ourselves, because He, together with the Father and with the Holy Ghost, through His glory, dwells in us. And our faith in our triune God is not an imaginary or scriptural one, but a real one, very personal, very intimate, because our God, the Father, the Son and the Holy Ghost God, lives in us through His glory and is with us always.

noi Îl propovăduim și Îl cinstim și ne închinăm Lui neîncetat, pentru că El este în noi și cu noi pururea. Și tocmai de aceea, apologiile noastre nu sunt distante, nu sunt impersonale, ci foarte personale, pentru că noi vorbim despre Dumnezeul pe Care Îl iubim și cu Care trăim neîncetat.

Și dacă trăiești cu Dumnezeu neîncetat, atunci nu ești Slujitorul Lui pentru că ești salariatul Bisericii, ci pentru că El e iubirea inimii tale. Și Dumnezeul care te copleșește cu slava Lui, Care te umple de pace și de multă bucurie tainică, e Dumnezeul care te mântuie pe tine, Care te luminează neîncetat, Care e sfințenia ta[604].

Așadar, iubiții mei, povestea lui Dumnezeu nu are doar trecut, ci și mult prezent. Ceea ce a făcut El de la început, face și acum și va face neîncetat. Și oamenii credincioși sunt oamenii pe care El îi luminează, El îi călăuzește, El îi umple de harisme dumnezeiești. Pentru că oamenii credincioși sunt cei care trăiesc cu El, care se umplu neîncetat de slava Lui.

Și, din acest motiv, oamenii se împart în două: în credincioși și în necredincioși. Cei credincioși sunt cei care se sfințesc neîncetat, pentru că sunt cu El neîncetat, pe când, necredincioșii, au gânduri despre Dumnezeu, au o ideologie anume despre El, au niște cunoașteri despre credința Lui, dar nu Îl au pe El în viața lor în mod neîncetat. Și aceasta e marea diferență: dintre a fi și a nu fi cu El, cu Dumnezeul Cel viu. Pentru că Cel viu te face și pe tine viu, pe când credința care nu te lipește de El e necredință.

Însă, după cum ați auzit, Dumnezeu ne vrea pe toți credincioși și nu necredincioși. El ne vrea pe toți ai Săi, vrea ca noi să fim mereu cu El, pentru ca El să ne sfințească mereu. Și sfin-

---

[604] And if you live with God unceasingly, then you are not His Servant because you are an employee of the Church, but because He is the love of your heart. And the God who overwhelms you with His glory, Who fills you with peace and much secret joy, is the God who saves you, Who enlightens you unceasingly, Who is your holiness.

țirea noastră continuă e umplere neîncetată de credința Lui. De credința, de nădejdea și de dragostea pentru El. Pentru că acestea ne fac teologici, ne fac bisericești, ne fac Sfinții Lui. Amin!

Predică la Duminica a 3-a după Paști [2024]

Hristos a înviat!

Iubiții mei[605],

dacă Sfântul Apostol Tomas a avut nevoie să pipăie cu dreapta sa rănile Sale cele pentru noi, ca să se încredințeze asupra faptului că El a înviat[606], tot la fel și Sfintele Femei Mironosițe au avut nevoie de vederea Lui ca să creadă în El, Cel viu. În prima zi a sabaturilor [In. 20, 1, BYZ], adică în prima zi după sâmbătă, în duminica învierii Sale, Sfânta Maria Magdalini vine la mormântul Său și nu mai găsește trupul Domnului în mormânt. Și ea merge imediat și le spune Sfinților Apostoli Petros și Ioannis că „L-au ridicat pe Domnul din mormânt și nu știm unde L-au pus pe El" [In. 20, 2, BYZ]. Și cei doi Apostoli ai Domnului au venit și au văzut și au crezut [In. 20, 8, BYZ] că trupul Său a fost luat din mormânt, dar „încă nu cunoscuseră Scriptura [οὐδέπω ᾔδεισαν τὴν Γραφήν], că El trebuie să învie din morți [ὅτι δεῖ Αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι]" [In. 20, 9, BYZ]. Pentru că și Sfinții Apostoli și Sfintele Femei Mironosițe au avut nevoie de încredințarea că El este viu, că a înviat din morți, după cum avem și noi, fiecare dintre noi, nevoie de această încredințare sfântă din partea Lui.

Sfânta Maria Magdalini rămâne la mormântul Domnului, plângând, și a văzut doi Îngeri în mormântul Său cu care ea vorbește [In. 20, 11-13, BYZ]. După această vedere extatică, ea Îl vede pe Însuși Domnul, cu Care vorbește și Care o trimite la Apostolii

---

[605] Începută la 7. 36, în zi de luni, pe 13 mai 2024. Cer înnorat, 10 grade, fără vânt.

[606] *Cf.* https://glt.goarch.org/texts/Pen/p07.html.

Săi [In. 20, 13-17] cu marele mesaj de bucurie: „Mă sui [Ἀναβαίνω πρὸς] către Tatăl Meu și Tatăl vostru, și Dumnezeul meu și Dumnezeul vostru" [In. 20, 17, BYZ]. Și, plină de bucurie, Sfânta Maria Magdalini vine și le vestește Apostolilor că L-a văzut pe Domnul și că El a vorbit cu ea [In. 20, 18, BYZ]. Însă Domnul li Se arată și Sfinților Lui Apostoli, seara [In. 20, 19, BYZ], în ziua învierii Sale, după ce ei primiseră de la Sfintele Femei Mironosițe vestea Învierii Lui, ca să îi încredințeze în mod deplin că El e viu.

Cu alte cuvinte, atât Sfinții Apostoli, cât și Sfintele Femei Mironosițe, au fost încredințate de Însuși Domnul că El a înviat. Căci credința în învierea Lui nu a fost o deducție logică a minții lor, ci rezultatul întâlnirilor extatice cu Domnul[607]. El, Cel viu, cu trupul Său plin de lumină dumnezeiască, cu umanitatea Sa transfigurată, S-a întâlnit cu ei și i-a încredințat asupra faptului că El e viu. Tot la fel, noi, cei credincioși, crezând în Domnul prin propovăduirea Bisericii, ajungem să trăim prezența Lui duhovnicească în noi înșine prin întreaga viață sacramentală a Bisericii și prin împlinirea poruncilor Sale. Spovedindu-ne înaintea Domnului, împărtășindu-ne cu El euharistic, împlinind poruncile Sale, noi începem să Îl simțim tot mai mult în noi înșine, până când trăim sălășluirea Lui continuă în noi înșine. Și, atunci, avem dovada irefutabilă a Învierii Sale: prezența Lui în noi și cu noi pururea. Căci nimeni nu ne mai poate convinge de contrariu, atunci când El e în noi și noi ne bucurăm de slava Lui în mod continuu.

Pentru că toți martorii Învierii Sale au în comun acest lucru: prezența Lui în ei înșiși. Sfinții Apostoli și Sfintele Femei Mironosițe L-au văzut pe El în mod extatic, pe El, Cel înviat din morți, pentru ca El să rămână în ei pururea. Și El, Cel viu, Se sălășluiește în noi toți, în toți cei credincioși Lui, așa după cum soarele ajunge

---

[607] For the belief in His resurrection was not a logical deduction of their minds, but the result of ecstatic encounters with the Lord.

cu razele sale pretutindeni, atunci când strălucește în toată puterea lui. Și El este în noi toți prin slava Lui și în fiecare în parte, pentru că e mereu cu toți cei credincioși, așa după cum ne-a făgăduit: „Eu sunt cu voi [în] toate zilele până la sfârșitul veacului [Ἐγὼ μεθ᾽ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος]” [Mt. 28, 20, BYZ].

Și prezența Lui în noi e reală, e deplină, e dumnezeiască, e curățitoare, luminătoare și sfințitoare pentru noi, pentru că El e Viața vieții noastre. Și când spunem că avem viață duhovnicească sau că suntem oameni duhovnicești, asta spunem de fapt: că El e în noi, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, pentru că Dumnezeul nostru treimic e în noi prin slava Lui. Și duhovnicia sau sfințenia noastră este de la Dumnezeul nostru, pentru că slava Lui, care ne sfințește pe noi și e în noi, e a Lui. Și toată sfințenia Bisericii e sfințenia lui Dumnezeu, pentru că viața noastră duhovnicească, a tuturor, e slava Lui[608].

Domnul a înviat „fără să strice sigiliile și fără să miște piatra de pe ușa mormântului în timpul cutremurului”[609]. Îngerul Domnului a rostogolit piatra [ἀπεκύλισεν τὸν λίθον] de la ușa mormântului și a șezut deasupra ei [Mt. 28, 2, BYZ]. Și ostașii romani, de frica Îngerului, au fost cutremurați și s-au făcut ca morți [Mt. 28, 4], pentru că nu au putut să suporte slava dumnezeiască ce se revărsa din persoana lui. Și Îngerul Domnului le-a vestit Sfintelor Femei Mironosițe că El „a fost înviat [ἠγέρθη], precum a zis [καθὼς εἶπεν]” [Mt. 28, 6, BYZ], precum le-a prezis lor, de aceea Îl vor vedea pe El în Galilea [Mt. 28, 7, BYZ].

Și pe când Sfintele Femei erau pline de frică și de bucurie mare, alergând ca să vestească Apostolilor Învierea Lui [Mt. 28,

---

[608] And all the holiness of the Church is the holiness of God, because our ghostual life, of all of us, is His glory.

[609] Protos. Nicodim Mândiță, *Viața Maicii Domnului*, partea I. *Aurora Creștinismului*, Ed. Agapis, 2000, București, p. 325.

8, BYZ], Însuși Domnul le-a întâmpinat pe ele și le-a zis: „Bucurați-vă [Χαίρετε]!" [Mt. 28, 9, BYZ]. Și acestea „I-au cuprins picioarele Sale și I s-au închinat Lui [ἐκράτησαν Αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν Αὐτῷ]" [Mt. 28, 9, BYZ], pentru ca să ne dovedească tuturor că trupul Său e îndumnezeit.

Soldații romani au spus adevărul arhiereilor [Mt. 28, 11, BYZ], dar ei nu erau interesați de adevăr, de adevărul învierii Sale. De aceea, arhiereii s-au sfătuit cu bătrânii lui Israil ca să le dea arginți acestora, după cum îi dăduseră și lui Iudas, pentru ca să împrăștie minciuna că Apostolii au furat în timpul nopții trupul Domnului [Mt. 28, 12-13, BYZ]. Și minciuna furării trupului Domnului a fost împrăștiată între iudei [Mt. 28, 15, BYZ] și le place minciuna asta până azi, cu toate că arhiereii și bătrânii lor știau adevărul: că El a înviat din morți a treia zi.

Numai că adevărul învierii Lui nu poate fi ascuns, căci El, Domnul nostru, Se odihnește întru noi. El e cu noi și în noi pururea, de aceea nimeni nu ne poate convinge de contrariu.

Însă, iubiții mei, Născătoarea de Dumnezeu L-a văzut cea dintâi pe Fiul ei înviat din morți[610]! „Dar spre a nu se arunca îndoială asupra Învierii [Sale], din pricina dragostei de mamă pentru Fiul său, de aceea zic Evangheliștii că Domnul S-a arătat mai întâi Mariei Magdalena"[611]. Tocmai de aceea, Stăpâna noastră este, împreună cu Sfintele Femei Mironosițe, martora cea dintâi și cea mai mare a învierii Sale. Pentru că ea L-a văzut pe El, Cel pururea viu, înviat din morți și s-a bucurat în mod negrăit de El.

Iar noi, dimpreună cu Preacurata Stăpână, cu toți Sfinții și Îngerii Lui, ne bucurăm dumnezeiește de El, de Cel pururea viu, de Domnul și Dumnezeul nostru. Pentru că El e pururea cu noi, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, și ne întărește pe noi în tot lucrul cel bun și mântuitor. Și oriunde mergem, noi mărturisim

---

[610] Idem, p. 328.

[611] Penticostar, Ed. IBMBOR, București, 1999, p. 19.

că Dumnezeul nostru treimic e viu și e cu noi mereu și în noi prin slava Lui, de aceea suntem plini de bucurie dumnezeiască. Iar bucuria și pacea și înțelepciunea Lui din noi se văd în viața noastră, în tot ceea ce facem în fiecare zi. Pentru că faptele noastre sunt una cu vorbele noastre, pentru că și faptele, cât și vorbele noastre izvorăsc din relația noastră cu Dumnezeu. Iubirea noastră pentru Dumnezeu ne umple pe noi de toată slava Lui. Și, fiind cu El, cu Dumnezeul nostru, noi ne bucurăm dumnezeiește și bucuria aceasta sfântă e dovada prezenței Lui în noi.

Mult spor în viață, multă pace și multă împlinire în tot ceea ce faceți! Amin!

Predică la pomenirea Sfinților Împărați Constantinus și Helena [21 mai 2024]

Hristos a înviat!

Iubiții mei[612],

reala agendă politică răspunde nevoilor reale ale oamenilor. Pentru că adevărații conducători sunt cei care se îngrijesc de viețile oamenilor, de bunul mers al vieților oamenilor. Și marii conducători ai lumii au rămas în istorie tocmai prin acest fapt: că au făcut lucruri esențiale pentru oameni. Au făcut lucruri fundamentale pentru cei din vremea lor, iar binele făcut de ei s-a revărsat peste veacuri, a ajuns o inspirație pentru mulți, pentru că oamenii au simțit că sunt ajutați cu adevărat.

Însă, adevărata politică are la baza ei teologia, are la baza ei voia lui Dumnezeu, pentru că voia lui Dumnezeu e adevărata viață a oamenilor. Și când trăim și gândim teologic atunci putem acționa și politic, adică în folosul oamenilor, pentru că înțelegem viața de reprezentare ca o slujire a tuturor[613].

De aceea, când Sfântul Constantinus cel Mare[614] s-a convertit la dreapta credință, renunțând la religia păgână, și când a

---

[612] Începută la 14. 22, în zi de sâmbătă, pe 18 mai 2024. Soare, 22 de grade, vânt de 5 km/ h.

[613] However, the true politics is based on theology, it is based on God's will, because God's will is the true life of people. And when we live and think theologically, then we can also act politically, that is, for the benefit of people, because we understand the life of representation as a service to everyone.

[614] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

vrut să apere unitatea Bisericii, el a convocat Sinodul I Ecumenic în anul 325 având conștiința că este apărătorul Bisericii. Fapt pentru care, printre altele, el le-a spus aceste lucruri Sfinților Părinți sinodali: „când am aflat de cearta [teologică] iscată între voi...rugându-mă în sinea mea să-mi fie îngăduit să iau asupra mea și această purtare de grijă, v-am chemat grabnic la mine pe toți. [...] [De aceea,] astăzi,...adunarea voastră mă bucură [mult]. Totuși, numai atunci am să pot eu socoti că mi s-a îndeplinit cu adevărat dorința, când vă voi vedea mânați de aceeași bunăvoire [pe] unii față de ceilalți, și când, deasupra tuturor, va stăpâni...pacea; pacea aceea pe care voi, ca unii ce v-ați afierosit lui Dumnezeu, s-ar fi cuvenit să o binevestiți în jurul vostru”[615].

Sfântul Constantinus cel Mare a dorit pacea religioasă a Bisericii și, implicit unitatea ei, fapt pentru care a convocat Sinodul. L-a convocat pe banii lui, pentru că toți sinodalii au venit, din toate părțile, pe banii Împăratului. Căci, ne spune autorul Vieții sale: „La porunca Împăratului, întreținerea lor, a tuturor acestora, le fusese asigurată zilnic și prisositor”[616]. Pentru că Împăratul acesta creștin, convertit în mod extatic, prin vedenie dumnezeiască, a înțeles că unitatea Imperiului ține de unitatea Bisericii lui Dumnezeu. Și când există dispute în Biserică, pentru că apar eretici care o tulbură, disputele teologice trebuie soluționate prin dialog, punându-se erezia față în față cu adevărul Bisericii, pentru ca adevărul lui Dumnezeu să fie iubit și apărat, iar erezia să fie eliminată din Biserică aidoma unei boli mortale.

Din punctul de vedere al Împăratului, convocarea Sinodului a fost o acțiune politică. O acțiune în favoarea Bisericii, dar, implicit, și a Statului roman. El a convocat Sinodul pentru ca să

---

[615] Eusebiu de Cezareea, *Viața lui Constantin cel Mare*, cu traducere și note de Radu Alexandrescu, în col. PSB, vol. 14, Ed. IBMBOR, București, 1991, p. 130.

[616] Idem, p. 129.

existe pace în Biserică, l-a plătit de la un capăt la altul, dar rezolvarea teologică a disputei au făcut-o Sfinții Părinți sinodali. Împăratul n-a trecut dincolo de atribuțiile sale. El n-a poruncit Bisericii în ce să creadă (alții au făcut-o mai târziu), ci a cerut de la toți ceea ce doreau și ei înșiși: pacea Bisericii. Și Sfinții Părinți sinodali au arătat în ce constă erezia lui Arios, în aceea că neagă dumnezeirea Fiului, și prin aceasta au început să construiască Crezul Bisericii, pe care îl mărturisim până azi. Cu alte cuvinte, nu Sfinții se certau între ei, ci Arios și adepții lui se luptau cu învățătura și evlavia Bisericii. Iar pacea în Biserică nu era stricată de ortodocși, de oamenii credincioși, ci de cei care căzuseră în erezia negării Fiului lui Dumnezeu.

Acum, post-factum, știm că pacea s-a înstăpânit în Biserică după Sinod, dar că ea a fost parțială. Pentru că, după ereticul Arios, au venit alții și alții ca el, cu noi și noi erezii, care au dorit să strice unitatea Bisericii. Și această unitate a Bisericii e grija noastră, a tuturor, și azi și mâine și oricând, pentru că ea ține de noi toți. Căci prin tot ceea ce facem trebuie să ne dorim să fim împreună în Biserica lui Dumnezeu și să păstrăm Biserica Lui ca locul de mântuire al întregii lumi.

Acum, la o adică, Împăratul putea să termine repede cu nodul gordian[617]: putea să îl taie cu sabia. Îi elimina imediat pe Arios și ai lui și pacea Bisericii ar fi fost consecința exprimării forței imperiale. Dar el, Sfântul Constantinus, Împăratul pe care astăzi îl pomenim, a ales discuțiile democratice, de parcă ar fi fost din secolul al 21-lea, și i-a pus la masă pe ortodocși și pe eretici. I-a pus să dialogheze, pentru ca adevărul lui Dumnezeu să fie exprimat cu putere sfântă la Sinod.

De aceea, de atunci și până azi, Sinodul plenar al Bisericii este soluția pentru orice dispută teologică. Pentru că Biserica a înțeles acest Sinod plenar al întregii Bisericii ca împreună gân-

[617] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Nodul_gordian.

dire și dogmatizare cu Dumnezeu[618]. Căci cei care trăiesc cu Dumnezeu și au cunoașterea teologiei Bisericii, pot să decidă, împreună cu Dumnezeu, care e adevărul lui Dumnezeu, adevărul care ne mântuie. Pentru că problema unității Bisericii nu e în primul rând politico-socială, ci e soteriologică. În Biserică noi ne mântuim. Biserica are nevoie de pacea ei, pentru că noi, fiecare dintre noi, avem nevoie de pacea noastră ca să ne mântuim. Dar dacă noi ne mântuim în pace în Biserica lui Dumnezeu, atunci și Statul are de câștigat, pentru că, prin tot ceea ce facem, noi ajutăm la binele lui, adică la binele tuturor.

Sfântul Constantinus a ajutat Biserica să își depășească problemele din vremea aceea, scoțând-o din catacombe și oferindu-i cadrul pentru dialog și slujire, dar, în același timp, el a lucrat, prin legislația pe care a emis-o, la schimbarea vieții oamenilor. Gândind teologic, Sfântul Constantinus a dat legi care au făcut mult bine oamenilor.

În 313, el a restituit creștinilor proprietățile confiscate în timpul persecuțiilor. Tot din același an începe să dea subvenții imperiale Bisericii, iar clerul bisericesc va fi scutit de serviciul public obligatoriu[619], adică de luarea lor în Armată, așa cum există și azi, în timpul nostru. În 316, Sfântul Constantinus dă legea eliberării din robie a cuiva în fața Episcopului Bisericii[620]. Dacă acela era adus de un creștin la Episcop, pentru ca să fie eliberat din robie, el devenea un om liber. Ceea ce a fost o mare eliberare pentru creștini la acea dată.

---

[618] Therefore, from then until today, the plenary Synod of the Church is the solution for any theological dispute. Because the Church understood this plenary Synod of the entire Church as thinking and dogmatizing together with God.

[619] *Cf.* https://www.fourthcentury.com/imperial-laws-and-letters-involving-religion-ad-311-364/.

[620] Ibidem.

Din anul 318, creștinii au început să fie judecați de Episcopi, iar judecata Episcopului avea valoarea judecății seculare. În 320 a fost abrogată legea care pedepsea celibatul și cuplurile care nu aveau copii. Tot în 320, clerul Bisericii a fost exceptat de la impozite. În 321, duminica a devenit ziua de odihnă a Imperiului. În 323 a dat legea ca creștinii să nu fie forțați să participe la practici păgâne. Din anul 324 Imperiul ajută Biserica să construiască Biserici, locașuri de închinare, pretutindeni. Și, tot în același an, el dă o lege care interzice închinarea la idoli și jertfele păgâne[621], ceea ce a fost o mare ușurare pentru creștini.

În 325, în anul Sinodului, Împăratul creștin desființează jocurile cu gladiatori, unde, în vechime, fuseseră martirizați mulți Sfinți ai Bisericii. În 326 poruncește zidirea Bisericii Învierii Domnului de la Ierusalim[622].

Și dacă privim cu atenție la toate aceste lucruri stabilite de Sfântul Constantinus în Imperiu, ne dăm seama că ele sunt benefice și azi și întotdeauna pentru viața creștină. Pentru că ceea ce el a stabilit ca legislație de Stat e în acord cu viața Bisericii. Iar legislația noastră de astăzi e benefică pentru viața noastră atâta timp cât nu ne cere lucruri potrivnice voii lui Dumnezeu. Căci legile care I se împotrivesc lui Dumnezeu, care se împotrivesc voii Lui cu noi, nu sunt bune pentru noi.

Sfântul Constantinus și Sfânta sa mamă, Sfânta Helena, au lucrat, în toată viața lor creștină, în slujba Bisericii. De când au crezut în Dumnezeu, ei au apărat Biserica Lui și au pus-o în primplan. Pentru că Biserica e locul mântuirii și lumina lumii. Aici, noi ne mântuim, dar de aici, din Biserică, iese lumina pentru toți, adică adevărul benefic pentru toți oamenii.

De aceea, la baza oricărei politici, a oricărei filosofii, a oricărei culturi, a oricărei vieți umane trebuie să stea adevărul

---

[621] Ibidem.

[622] Ibidem.

Bisericii. Pentru că adevărul Bisericii e adevărul revelat ei de Dumnezeu și Biserica păstrează și propovăduiește adevărul lui Dumnezeu ca binele real al lumii întregi. Așa că nu putem vorbi despre post-adevăr sau despre post-Creștinism în lumea noastră, pentru că viața Bisericii e aceea de la început: e viața noastră cu Dumnezeu. Și ceea ce Dumnezeu ne-a revelat de-a lungul secolelor se păstrează în Biserică și revelarea Lui în viața noastră este adevărul nostru, al tuturor oamenilor[623].

Așa că praznicul de astăzi al Bisericii e un praznic luminos, e un praznic vertical, pentru că e un praznic al adevărului dumnezeiesc. Un fiu și o mamă, adică doi Împărați romani, Sfinții Constantinus și Helena, au schimbat fața lumii întregi prin lucrarea lor cea întocmai cu Sfinții Apostoli, pentru că au pus Biserica în prim-plan și nu o ideologie extremistă. Nu s-au propus pe ei înșiși, ci au propus tuturor adevărul lui Dumnezeu. Și, din acest motiv, Biserica a început o nouă etapă istorică, etapa libertății ei, etapa extinderii continue, pentru că a fost sprijinită continuu de la nivel imperial. Decidenții politici au ajutat Biserica, iar Biserica a ajutat întreaga umanitate. Pentru că mesajul Bisericii este pentru întreaga umanitate, este ecumenic, pentru că e voia lui Dumnezeu cu întreaga lume[624].

Așadar, iubiții mei, nu Biserica trebuie să intre în rândul lumii, ci lumea trebuie să intre în mod deplin, în mod asumat în Biserică. Și intrarea fiecăruia în Biserică e prin credință și prin

---

[623] Because the truth of the Church is the truth revealed to it by God and the Church preserves and preaches the truth of God as the real good of the whole world. So we cannot talk about post-truth or post-Christianity in our world, because the life of the Church is that from the beginning: it is our life with God. And what God has revealed to us over the centuries is kept in the Church and His revelation in our lives is our truth, of all people.

[624] Political deciders helped the Church, and the Church helped all humanity. Because the Church's message is for all humanity, it is ecumenical, because it is God's will for the whole world.

Sfântul Botez și prin Sfânta Mirungere și prin Sfânta Euharistie și prin întreaga viață și teologie a Bisericii. Cine se rupe de Biserică, acela devine părtaș al unei ideologii religioase, pentru că se rupe de plinătatea vieții, a slujirii și a credinței Bisericii. Vocația Bisericii e universalitatea, pentru că Biserica e una, e sfântă și înființată de Dumnezeu la Cincizecime. De aceea, dacă Biserica nu e apostolică, dacă nu începe la Cincizecime, când Sfinții Apostoli ai Domnului au primit în ei slava lui Dumnezeu, e o ideologie religioasă seculară. Și orice ideologie religioasă seculară e o apariție orgolioasă târzie și una paralelă cu Biserica. Pentru că Biserica lui Dumnezeu e Biserica Cincizecimii și ea nu are niciun hiatus istoric până azi[625].

Din acest motiv, ce au făcut Sfinții Constantinus și Helena pentru umanitate e ceva colosal, cu totul și cu totul benefic pentru noi: s-au îngrijit ca Biserica lui Dumnezeu să ajungă până la noi. Toți ereticii istoriei, dimpotrivă, s-au luptat cu Biserica pentru ca ea să nu ajungă până la noi. Și orice „biserică" paralelă cu Biserica, de ieri și de azi, a fost și este o dizgrațioasă luptă cu Dumnezeu și o negare a mântuirii oamenilor. Căci toți aceștia vin și ne propun altceva în locul sfințeniei lui Dumnezeu: ne propun Iadul pentru toți.

Și noi suntem puși, ca și Sfinții Împărați ai lui Dumnezeu pe care astăzi îi pomenim, să alegem. Să alegem între Dumnezeu și nimic, adică între tot și Iad. Căci dacă ești cu Dumnezeu ai totul, dar dacă ești fără El nu ai nimic...

Multă sănătate, pace și împlinire! Și Sfinții Împărați Constantinus și Helena să ne învețe să alegem cu minte luminată în viață! Să alegem mereu voia lui Dumnezeu prin rugăciune și viață sfântă. Amin!

---

[625] Because the Church of God is the Church of Pentecost and it has no historical hiatus until today.

Predică la Duminica a 4-a după Paști [2024]

Hristos a înviat!

Iubiții mei[626],

una din marile noastre probleme e aceea de a ne găsi oameni asemenea nouă. Pentru a fi prieteni cu ei, pentru a munci împreună cu ei, pentru a ne căsători, pentru a ne nevoi împreună cu ei. În ciuda mijloacelor tehnologice actuale și a modului rapid de a parcurge distanțele, a găsi un om, a găsi oameni pe măsura ta, e o imensă minune, o minune împlinitoare. Și mulți dintre noi trăiesc o singurătate enormă, pentru că nu își găsesc prieteni, colaboratori, iubiți, deși lumea e plină de oameni.

Și când auzim în Evanghelia de azi: „Nu am om [ἄνθρωπον οὐκ ἔχω]!" [In. 5, 7, BYZ], mulți dintre noi înțelegem acest lucru la modul foarte dureros, pentru că și noi căutăm oameni reali, profunzi, importanți pentru viața noastră. Dar nu îi căutăm la modul utilitarist, ci la modul esențial, pentru că reala comuniune este sănătatea sufletului și a vieții noastre. Și a avea prieteni de conștiință, prieteni cu care să discuți nevoile sufletului tău, cu care să faci proiecte împreună, cu care să te nevoiești duhovnicește înseamnă a avea un sprijin real, autentic în viața ta.

Însă realele prietenii în viață nu sunt întâmplătoare, ci providențiale. Marile întâlniri sunt marile minuni ale vieții noastre. Pentru că primim oameni de la Dumnezeu pe măsura inimii

[626] Începută la 7. 04, în zi de miercuri, pe 22 mai 2024. Soare, 14 grade, vânt de 3 km/ h.

noastre, pe măsura nevoii noastre reale de înțelegere, de iubire, de comuniune[627].

Dar pentru a primi oameni în viața ta trebuie să fii deschis față de ei, față de întâmpinarea lor. Căci numai astfel putem întâlni oameni reali, oamenii pe care Dumnezeu ni-i trimite, dacă știm să acceptăm discuțiile cu tot felul de oameni. Iar eu am învățat, învăț și voi învăța enorm de mult din discuțiile cu oamenii, cu tot felul de oameni, pentru că mă bucur să îi ascult, să îi înțeleg, să îi las să mă înțeleagă.

– Îi idealizați prea mult pe oameni, când spuneți că ei ne sunt trimiși de Dumnezeu…

– Nu, nu-i idealizez, pentru că mă uit la consecințele prezenței lor în viața mea! Și consecințele sunt benefice, pentru că anumite cuvinte, gesturi, intuiții ale lor sunt mesajele Lui pentru mine. Și am trăit această vorbire minunată a lui Dumnezeu prin oameni de mii de ori, fapt pentru care nu o pot cataloga drept „o întâmplare”…Căci oamenii, fie că înțeleg, fie că nu înțeleg prea bine ceea ce îmi transmit, se fac vestitorii unor adevăruri profunde pentru mine, cu care mă ajută enorm în creșterea mea duhovnicească. Și de aceea sunt tot mai deschis spre orice glas, spre orice opinie, spre orice perspectivă, pentru că, la un moment dat, când te aștepți mai puțin, cineva vine și îți spune ceva de care ai realmente nevoie. Și acela e tocmai glasul lui Dumnezeu pentru tine…

Știa bolnavul de 38 de ani [In. 5, 5] că o să vorbească în acea zi cu Dumnezeu? Nu! L-a înțeles El pe Dumnezeu? Da, într-un mod personal, pe măsura lui, atunci când Dumnezeu l-a scos pe el din boală. A înțeles marea Lui milă față de el și că sănătatea

---

[627] But real friendships in life are not accidental, but providential. The great meetings are the great wonders of our lives. Because we receive people from God according to our heart, according to our real need for understanding, love, communion.

înseamnă ascultare de Dumnezeu. Pentru că „și-a luat patul său și umbla [ἦρεν τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει]" [In. 5, 9, BYZ], așa cum Dumnezeu îi poruncise lui [In. 5, 8].

Și porunca lui Dumnezeu e ceea ce înțelegi, în cele din urmă, în mod personal, că e binele tău, binele tău real. Disprețuim poruncile lui Dumnezeu până nu le înțelegem în mod personal. Suntem plini de noi înșine, de aroganță, de prostie și credem că a ne certa cu Dumnezeu e „o mare victorie". Dar când ne acceptăm înfrângerile personale, adică marile noastre păcate și vedem unde ne-au adus ele, în ce Iad, atunci înțelegem că poruncile Lui sunt viața noastră. Pentru că poruncile Lui sunt adevărata noastră sănătate.

Spre exemplu, iubirea vrăjmașilor noștri, una dintre poruncile Sale cele sfinte, la prima auzire, ni se pare „o nebunie curată" și aceasta, pentru că noi vrem să ne răzbunăm și nu să iertăm. Vrem să îi punem la punct, să îi umilim, să îi desființăm ...Dar trăirea în ură, în dorința continuă de a ne răzbuna, e o continuă îmbolnăvire a noastră sufletească și trupească. Stai toată ziua agitat, drăcui, blestemi, urăști toată ziua, nu mai știi ce rău să faci, te îmbolnăvești mereu de inimă rea...Și când constați, din luminarea lui Dumnezeu, unde ai ajuns cu ura ta, cu răzbunarea ta, îți dai seama că ai ajuns ca ei: ca cei care îți fac rău. Și dacă ai ajuns ca ei, atunci nu ești bun de nimic, pentru că tu trebuie să ajungi ca El, ca Dumnezeul tău, Care îți cere să ierți, pentru ca să fii iertat, Care îți cere să iubești, pentru ca să fii viu...

Și rugăciunea pentru vrăjmași și iertarea lor și iubirea lor e o mare odihnire a noastră, o odihnire fundamentală a întregii noastre ființe, pentru că renunțăm la orice luptă interioară cu cineva anume. Nu mai vrem să convingem pe nimeni, nu mai vrem să mai răspundem la acuze, la jigniri, la bădărănii, dar în inima noastră suntem deschiși față de toți. Și deschiderea față de toți și rugăciunea pentru toți oamenii e liniștirea fundamentală a creștinului, pentru că noi trăim pacea lui Dumnezeu în acest

fel, pacea Lui cea dumnezeiască, care coboară în noi, atunci când nu ne mai gâlcevim cu nimeni în inima noastră.

Și oamenii au nevoie tocmai de astfel de oameni: de oamenii care îi înțeleg, care știu să ierte, care știu să zâmbească, care știu să se bucure în mod real. Adică oamenii au nevoie în mod real de oamenii lui Dumnezeu, de creștinii Lui, de cei care se înduhovnicesc mereu în relația cu El. Pentru că oamenii reali sunt cei care se sfințesc în mod continuu și de la ei putem afla cum să ne sfințim și noi în mod neîncetat.

Dumnezeu mi-a vorbit neîncetat prin oameni, prin tot felul de oameni: credincioși sau nu, păcătoși notorii sau indiferenți religioși, educați sau needucați, copii sau bătrâni, care mă cunoșteau sau nu. După cum mi-a vorbit prin cărți, prin animale, prin păsări, prin insecte, prin tablouri, prin toată creația Lui. Vorbirea lui Dumnezeu e plină de seriozitate și de blândețe, de bunătate și de milostivire. Dacă vrei să auzi glasul Său, atunci îl vei auzi în diverse moduri și toate împlinitoare[628].

Când n-am oameni pe lângă mine, am cărți care îmi vorbesc cu putere. Fără cărțile întregii umanități aș fi fost mult prea sărac în idei și în sentimente și în acțiuni. Și cine nu vrea să citească, să privească, să asculte, să călătorească, să se întâlnească cu oamenii, nu vrea, de fapt, să se îmbogățească neîncetat. Pentru că marea noastră bogăție este viața duhovnicească, adică experiența noastră interioară.

– De ce bolnavul n-are prieteni?

– Pentru că oamenii, adesea, confundă alergarea lor zilnică cu ceea ce sunt ei. Cred că dacă pot umbla, dacă se duc, dacă se întorc, dacă văd, dacă fac, ei sunt toată această trepidație. Dar realul nostru sine e când stai pe loc și te analizezi. Cel bolnav,

---

[628] God's speech is full of seriousness and gentleness, kindness and mercy. If you want to hear His voice, then you will hear it in various ways and all fulfilling.

care nu se mai poate ridica din pat, asta face: stă pe loc și se analizează. Tu, cel care alergi toată ziua, fugi de tine, de propria ta privire interioară și nu vrei să spui, cu adevărat, cine ești și ce simți. Dar dacă gândești și trăiești duhovnicește, atunci te împrietenești cu cel bolnav, pentru că și tu te știi bolnav. Boala păcatului e adevărata noastră boală și pe ea o avem în comun cu toți cei spitalizați, pentru că și ei au ajuns acolo datorită păcatelor lor.

Căci Domnul s-a întâlnit în templu cu cel vindecat și i-a spus: „Vezi [Ἴδε], te-ai făcut sănătos [ὑγιὴς γέγονας]! Să nu mai păcătuiești [μηκέτι ἁμάρτανε], ca să nu-ți fie ție ceva mai rău [ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται]!" [In. 5, 14, BYZ]. Și mai rău decât boala și moartea e Iadul! Iar dacă tot păcătuiești nu ajungi în altă parte decât în Iad.

Un polițist, care credea că e bolnav de un virus mortal, i-a spus colegei lui de muncă faptul că el nu va aștepta clipa ca boala să facă ravagii în ființa lui, ci își va folosi pistolul...Pentru că el considera că pistolul, care îi curmă viața, îl va scăpa de suferință ...Însă, sinuciderea e începutul realei suferințe, a suferinței celei veșnice, care este Iadul! Cei care se tem de suferință, de fapt nu doresc să se personalizeze tot mai mult prin suferința de puțină vreme. Căci suferința, îndurată în credință, te întărește interior și te curățește de păcate, pe când sinuciderea e o lașitate cu consecințe veșnice devastatoare. Pentru că a alege să nu suferi pentru păcatele tale înseamnă a rămâne în ele pentru veșnicie[629].

Spitalele sunt din ce în ce mai scumpe pentru foarte mulți, de aceea mulți își trăiesc boala acasă, nevăzuți de prea mulți ochi. Suferința e imensă, zile și nopți de chin, dureri, țipete, rugăciuni,

[629] For the suffering, endured in faith, strengthens you internally and cleanses you of sins, while the suicide is cowardice with devastating eternal consequences. Because to choose not to suffer for your sins means to remain in them for eternity.

mirosurile grele ale bolii, dar oamenii știu că mor pe patul lor. Și moartea creștină e moartea în care biruim interior toată singurătatea, toată boala, toată neputința noastră, căci le biruim împreună cu Dumnezeu, cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Pentru că dincolo de boala și de moartea noastră este învierea noastră! Și noi ne pregătim aici pentru viața noastră veșnică cu Dumnezeu și nu pentru desființarea noastră ontologică.

Căci orice am face, oricum ne-am sinucide, noi nu ne putem desființa ontologic. Noi omorâm trupul, dar nu putem desființa și sufletul nostru. Ci el, sufletul nostru, merge în Iad, dacă noi nu L-am dorit niciodată pe Dumnezeu. Dar dacă acum suntem cu El și plecăm cu El în veșnicie, la moartea noastră trupească, atunci noi rămânem în mod veșnic împreună cu El[630].

De aceea, Evanghelia de azi ni-L arată pe Domnul, pe Cel ce ne vindecă pe noi de păcate, dar și de boli, care sunt consecințele păcatelor noastre. Însă ne vindecă de ele, pentru a trăi veșnic cu El, Cel pururea viu. Ne vindecă, pentru ca noi să umblăm mereu cu El și să fim cu El pentru totdeauna. Și cei vindecați de Dumnezeu și care merg cu El peste tot, aceia văd suferința și o alină, pentru că sunt prieteni reali ai tuturor. Și această prietenie sfântă, prietenia duhovnicească, e prietenia cu toți oamenii, pentru că noi ne rugăm pentru toți și îi iubim pe toți și le dorim tuturor să se mântuie. Amin!

---

[630] Because whatever we do, however we commit suicide, we cannot abolish ourselves ontologically. We kill the body, but we cannot abolish our soul. But he, our soul, goes to Hell, if we never wanted God. But if we are now with Him and go with Him into eternity, at our bodily death, then we remain eternally with Him.

Predică la Duminica a 5-a după Paști [2024]

Hristos a înviat!

Iubiții mei[631],

dialogul este reala intrare în sufletul omului[632]. Dialogul real, adică atunci când vorbești din suflet, când vorbești lucruri importante, de conștiință, e ușa de intrare în inima omului. Pentru că el te receptează cu adevărat numai atunci când stai în fața lui și i te adresezi, când te revelezi în fața lui într-un mod liniștit, pașnic, frumos, smerit. Și dialogul începe în mod firesc între doi oameni, de la ceva care pare banal în primă fază, și se continuă la modul elegant, la modul atent, dacă dorința ta e aceea de a-l folosi, de a-l ajuta, de a-l lumina în viața lui. Pentru că realul dialog e reala întâlnire între oameni, e atingere interioară a sufletelor noastre, e îmbrățișare duhovnicească.

Și dialogul convertitor din Evanghelia de azi [In. 4, 5-42], dintre Domnul și Sfânta Mare Mucenică Fotini [Φωτεινὴ], cea întocmai cu Sfinții Apostoli, care e pomenită pe 26 februarie[633], e paradigmatic pentru noi. Pentru că El nu s-a uitat la faptul că e femeie, nu s-a uitat la cât înțelegea și știa ea, nu s-a uitat la viața ei păcătoasă, ci a vorbit cu ea la modul cinstit, i-a vorbit teologic,

---

[631] Începută la 7. 46, în zi de marți, pe 28 mai 2024. Cer înnorat, 15 grade, fără vânt.

[632] the dialogue is the real entry in the human soul.

[633] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/2245/sxsaintinfo.aspx și https://ro.orthodoxwiki.org/Fotini_samarineanca.

i-a vorbit profetic, i-a vorbit dumnezeiește, până când I s-a revelat și i-a spus: „Eu sunt [Ἐγώ εἰμι], Cel care îți vorbesc ție [ὁ λαλῶν σοι]!” [In. 4, 26, BYZ]. Pentru că uneori ești nevoit să vorbești despre minunile din viața ta și despre darurile și harismele tale, pentru ca să îi încredințezi pe oameni despre viața cu Dumnezeu. Căci au nevoie foarte mult de încredințare. Pentru că mulți cred că noi vorbim doar din cărțile Bisericii și că nu avem nimic de-a face cu viața cu Dumnezeu. Ne minimalizează în masă, pentru că vin cu ideile lor preconcepute, cu părerile lor fără substrat real.

De aceea, de multe ori, trebuie să mă confesez, așa cum a făcut și Domnul cu Sfânta Fotini, pentru ca oamenii să te creadă. Trebuie să le arăt că îi înțeleg, că îi văd, că știu ce le trebuie, pentru ca să mă creadă. Căci mulți au impresia că nu știm ce se petrece aici, la Biserică, că totul e prefăcătorie, că e teatru. Că noi, în definitiv, nu avem nicio relație reală cu Dumnezeu. Dar când dai detalii despre viața ta duhovnicească, când arăți cum arată viața ta cu Dumnezeu, atunci oamenii înțeleg că tu vorbești despre cele dinăuntru, despre cele de taină, pe care le vor și ei, dar pe care nu știu cum să le dobândească.

Fapt pentru care trebuie să vorbim cinstit cu oamenii despre cele duhovnicești și teologice, indiferent că sunt creștini sau nu, credincioși sau nu, pentru că nevoile reale ale omului nu sunt niciodată conștientizate deplin de către noi. Și el te poate întreba în batjocură, te poate întreba degeaba, ca să-ți piardă timpul, dar tu trebuie să rămâi în inima lui ca cel care i-ai vorbit teologic, i-ai vorbit profund, i-ai vorbit ca un prieten real, ca un om serios. Căci marile convertiri ale Bisericii așa au început: de la discuții care păreau banale la început, dar care s-au îndreptat spre cele mari, spre cele de taină ale omului, și, în cele din urmă, cei păgâni, cei necredincioși, cei indiferenți au devenit creștini adevărați.

Spre exemplu, Sfântul Mucenic Victor, fiul cel mai mare al Sfintei Fotini, l-a convertit pe Sfântul Mucenic Sebastianos, care era Ducele Italiei, prin aceea că i-a mărturisit în mod cinstit că e creștin și că nu poate să îi chinuie pe creștini. Și acela, când a auzit mărturia lui, îndată a orbit de durere, stând în durerea lui 3 zile, nezicând nimic. Dar, după 4 zile, Sfântul Sebastianos L-a mărturisit pe Domnul și a fost catehizat de Sfântul Victor și s-a botezat, iar când s-a botezat, el și-a recăpătat și vederea fizică[634]. Dar toată schimbarea lui interioară, întreaga lui convertire, a început cu o discuție sinceră, prietenească. Creștinul Victor și-a mărturisit credința lui, ce e în stare să facă pentru credința lui: să sufere toate, și mărturia lui l-a bulversat pe cel păgân. Dar mărturia lui a fost voia Domnului! Căci Domnul l-a chemat la Sine și pe Sebastianos și l-a făcut mărturisitor al Lui.

De aceea, trebuie să discutăm cu toți în mod cinstit despre noi și despre credința noastră, pentru că e spre folosul lor și al nostru. Sinceritatea noastră, oricât ar bagateliza-o alții și ar vrea să profite de ea, este mântuirea noastră și a altora[635]. Pentru că oamenii necredincioși sau puțin credincioși vor să-i găsească la Biserică pe oamenii lui Dumnezeu, pe adevărații credincioși. Ei vin să inspecteze, să vadă, să aibă motive de râs și de dispreț. Dar, în adâncul lor, ei vin să fie și ei credincioși. Nu vin degeaba! Și pentru aceasta au nevoie să întâlnească oameni reali, oameni cu adevărat credincioși, plini de har și de adevăr, pentru ca viața lor să se schimbe radical.

Multele noastre păcate ne-au făcut șmecherași, profitori, indiferenți, cinici, blasfemiatori, dar noi știm cum eram la început, când eram mici. Fiecare dintre noi am început să păcătuim

---

[634] *Cf.* https://paginiortodoxe.tripod.com/vsfeb/02-26-sf_fotinia.html.

[635] Our sincerity, however much others may trivialize it and want to take advantage of it, is our salvation and that of others.

de la un moment dat și atunci a intrat răul în viața noastră. Dar dacă îi întâlnim pe oamenii lui Dumnezeu, pe oamenii duhovnicești, și vedem că oamenii se pot întoarce, prin voință și viață sfântă, la curăția și cumințenia pruncilor, atunci asta ne bulversează. Pentru că ne dăm seama câte am pierdut și că toată fandoseala și nesimțirea noastră nu sunt atuuri, ci minusuri colosale ale noastre. Căci noi ne comportăm într-un fel păcătos care nu ne reprezintă. Care nu are de-a face cu noi, cei adevărați, cei care eram în pruncie.

Marius Manole, Actorul, într-un interviu, fiind întrebat dacă regretă ceva, a mărturisit că regretă faptul că s-a apucat de fumat. Și regretă fumatul, pentru că a văzut pe viu consecințele dezastruoase ale fumatului. Tot la fel, orice păcătos își regretă în adâncul lui patimile, care îl ruinează continuu, dar patimile au devenit mai tari decât el. Mulți vor să renunțe la fumat, la droguri, la alcool, la curvie, la hoție, la lene, la zgârcenie, la mâncatul mult, dar toate acestea au devenit mai tari decât ei, decât voința lor. Și ei sunt acum robii patimilor și nu stăpâni pe ei înșiși, pentru că patimile le cer să cheltuie mult cu ele. Și cheltuim mult, foarte mult cu patimile noastre, în detrimentul nostru, pentru că am renunțat la dialogul real cu oamenii, cu noi înșine și cu Dumnezeu.

Patima e lipsa dialogului! Când ne aruncăm în plăcere, noi ne închidem în durere, ne închidem în noi înșine. Patimile noastre sunt plăceri dureroase, chinuitoare. Începem să iubim plăcerea de tineri, dar plăcerea care intră în noi e însăși durerea noastră. Începem să bem, să fumăm, să ne drogăm de plăcere, pentru că vrem să uităm durerile noastre, pentru că ne dorim o continuă bucurie, dar toate plăcerile noastre devin colții vii ai morții, care mușcă din noi. Pe de o parte, aruncăm în noi plăceri ca într-un furnal, pentru ca să uităm, pentru ca să visăm, pentru ca să ne suportăm, dar, pe de altă parte, ne înmulțim chinurile zilnic. Căci orice plăcere e o durere vie, pentru că e o durere pe

care nu o mai putem stăpâni. Și pentru aceasta e nevoie de asceză pentru a stopa durerea, pentru a transforma durerea în bucurie duhovnicească, în bucurie care te scoate din patimi.

Acesta e rolul postului, acesta e rolul rugăciunii, acesta e rolul privegherii continue: de a ne scoate din patimi, din lipsa de dialog. Pentru că postul te face să nu te mai gândești la tine în primul rând, ci la Dumnezeu, la Cel care îți cere ție să te înfrânezi. Când mănânci ce vrei, când vrei, ești în patima ta. Dar când postești, când te înfrânezi, mănânci când și cum îți cere El. Și, în rugăciune, tu vorbești cu El pentru ca să te înțelegi pe tine. Și ai nevoie să te înțelegi, pentru că El te luminează ca să te înțelegi. Dar când nu privegheZi la tine continuu, la ce gânduri sunt în inima ta, pentru ca să le oprești pe cele rele, atunci nu dialoghezi cu Dumnezeu, ci te bălăcești în patimile tale. Pentru că iei de bun orice gând, fie el bun sau rău, și le consideri ca fiind ale tale.

Dar gândurile rele nu sunt ale tale, ci ale demonilor! Și pe ele nu trebuie să le lași să încolțească în tine, pentru că se transformă în monștri. Se transformă în patimile care te subjugă, care îți confiscă libertatea. Și tu degeaba te mai consideri liber, dacă ești pătimaș, dacă ești un om stricat pe interior. Căci libertatea ta e o nucă goală, dacă nu ești stăpân pe voința ta[636].

Sfânta Fotini I-a spus Domnului că știe despre Mesias [Μεσίας], știe că El va veni și că El ne va vesti nouă toate [In. 4, 25, BYZ], toate cele ale mântuirii noastre. Mesias era o așteptare vie, o așteptare reală pentru ea, iar Domnul putea să îi vorbească voalat, să îi vorbească parabolic. Însă El nu i-a vorbit în mod tainic, ci explicit, și i-a spus: „Eu sunt, Cel care îți vorbesc ție!” [In. 4, 26, BYZ]. Pentru ca atât ea, cât și alții, să se folosească dumnezeiește de prezența Lui.

---

[636] For your freedom is an empty nut, if you are not master of your will.

Și așa a fost! S-a dus la ai săi și le-a spus că Iisus ar putea fi Hristos [In. 4, 29]. Și mulți din Sihar au crezut datorită mărturiei ei [In. 4, 37]. Însă, când Domnul a stat două zile în cetatea lor, samariteii „cu mult mai mulți au crezut pentru cuvântul Lui" [In. 4, 41, BYZ]. Și ei au mărturisit cu bucurie că s-au încredințat asupra Lui, pentru că El este „Mântuitorul lumii, Hristos [ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός]" [In. 4, 42, BYZ].

Și prin aceasta Domnul ne spune în mod explicit să nu minimalizăm oamenii. Să nu credem că doar unii trebuie să asculte cuvintele mântuirii și să creadă în Dumnezeu, iar alții nu, pentru că mântuirea e pentru toți. Pentru că toți ne putem lepăda de necredința și de patimile noastre și să credem în Dumnezeu și să trăim creștinește în Biserica Sa.

Și, cel mai adesea, cei care nu păreau a avea de-a face cu credința Bisericii, se dovedesc în cele din urmă că erau adevărații credincioși, pe care Domnul îi aștepta la El. Pentru că nu noi stabilim cine e credincios sau nu, ci Dumnezeu Își caută oamenii Săi prin propovăduirea noastră. Noi suntem gura Lui, spunem ceea ce El ne luminează, dar credința încolțește acolo unde e sinceritate, unde omul simte că are nevoie de mântuirea lui Dumnezeu.

Dialogul sincer naște multă credință. Dialogul real e un folos real pentru toți. De aceea, dialogul duhovnicesc, existent adesea în cărțile noastre și în diverse formate TV și online, îi întoarce pe oameni la adevărata vorbire, la adevărata viețuire, la normalitate. A vorbi firesc cu alții și din inimă înseamnă a vorbi uman. Pentru că orice teatralizare a dialogului este o desființare a lui. Și oamenii au nevoie să vadă cum vorbește, cum gândește, cum se mișcă, cum slujește, cum îmbrățișează omul duhovnicesc, cum e el în toate, pentru ca și ei să se întoarcă la firescul lor.

Așadar, iubiții mei, nu putem clădi nici prietenii și nici căsnicia noastră pe nefiresc, ci numai pe adevărul real al nostru. Sinceritatea e fundamentul prieteniei și al căsniciei, sinceritatea

care vine din credința noastră în Dumnezeul mântuirii noastre. Și relațiile reale se țin cu discuții reale, cu dialoguri nesfârșite, continue. Vorbim potrivit conștiinței noastre, vorbim din inimă, aflăm și ne schimbăm neîncetat în bine, pentru că sinceritatea credinței e sinceritatea mântuirii. Și în sinceritate creștem neîncetat, pentru că și în credința noastră creștem neîncetat.

De aceea, nu putem dialoga în mod real, dacă nu ne respectăm și nu ne iubim în mod real unii pe alții. Realele sentimente vorbesc sincer. Și a crește în sinceritate înseamnă a crește în simplitatea și în frumusețea dialogului, în continua mărturisire a lui Dumnezeu în viața ta. Amin!

Predică la Duminica a 6-a după Paști [2024]

Hristos a înviat!

Iubiții mei[637],

mergem să vedem alte locuri, alte țări, alte culturi, pentru ca să vedem lucruri noi, dar ajungem acolo, după un drum lung, și ne dăm seama că toate sunt asemănătoare celor de aici. Pentru că și aici, cât și acolo unde mergem, e aceeași lume a lui Dumnezeu. E lumea Lui cea binecuvântată. E lumea Lui, care stă înaintea noastră ca o carte deschisă pentru înțelepțirea noastră. Și vedem lumea Lui prin aceiași ochi de aici, prin ochii noștri mai mult sau mai puțin sănătoși, dar sufletul nostru, în primul rând, privește prin ochii noștri. Și trebuie să ai sufletul curat, frumos, bun, evlavios, pentru ca să vezi în adâncul lumii. Să vezi cu ochi de copil, cu ochi de Sfânt lumea lui Dumnezeu[638].

Căci dacă nu o vezi curat, simplu, genuin, nu te bucuri de tot ceea ce vezi. Și dacă nu te bucuri de ceea ce vezi, nici nu te odihnești în călătoriile tale, pentru că odihna reală e odihna sufletului nostru. Și sufletul nostru se odihnește numai în adevăr, în curăție, în sfințenie. Iar pentru aceasta trebuie să călătorim mereu împreună cu Dumnezeul mântuirii noastre, având mereu în noi slava Lui, adică pe El Însuși prin slava Sa.

---

[637] Începută la 7. 03, în zi de luni, pe 3 iunie 2024. Soare, 16 grade, fără vânt.

[638] And you must have a pure, beautiful, good, pious soul, in order to see into the depths of the world. To see the world of God with the eyes of a child, with the eyes of a Saint.

Am învățat tot mai mult să călătoresc pentru că am învățat tot mai mult să mă bucur duhovnicește[639]. De când eram foarte mic am călătorit cu bucurie, descoperind toate cu uimire, cu încântare, cu împlinire, tocmai de aceea m-am bucurat de orice lucru nou și de orice loc văzut și de orice om văzut în calea mea. Dar am înțeles călătoria nu ca pe o pierdere în relief, ci ca pe o acumulare de experiență[640]. Eu am plecat undeva nu pentru ca să uit de casa mea, ci pentru ca să mă întorc acasă mai bogat, mai sănătos, mai profund, mai liniștit.

Tocmai de aceea, trăiesc orice nouă experiență ca pe o îmbogățire de sine și nu ca pe o fugă de sine. Cine fuge de sine, pleacă pentru ca să uite cine este. Pentru ca să renunțe la un mod de a fi pentru altul. Eu merg să văd spații noi de viață pentru ca orizontul meu să se dezvolte, pentru ca să am o experiență directă, reală, a vieții oamenilor și nu pentru ca să mă pierd în ceea ce văd. Pentru că oamenii pe care îi văd și lucrurile pe care le văd sunt o tot mai mare cunoaștere de sine, adică plecarea mea spre alții e o tot mai mare întoarcere la mine însumi.

Și astfel, călătoresc nu pentru ca să uit, nu pentru ca să mă uit, ci pentru ca să mă întâlnesc tot mai mult cu mine însumi. Și această întâlnire, aidoma celei de la masa de scris, e o întâlnire vindecătoare, o întâlnire care îți dă tot mai multă putere de creație, tot mai multă încredere în ceea ce faci. Pentru că vezi că ceea ce faci are de-a face cu tine, cu creșterea ta armonioasă, cu împlinirea ta.

Cel vindecat de orbirea lui era conștient de faptul minunat că El „mi-a deschis ochii mei [ἀνέῳξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς]" [In. 9, 30, BYZ]. Eu îi avem închiși, eram „orb din naștere [τυφλὸν ἐκ

---

[639] I learned more and more to travel because I learned more and more to enjoy ghostually.

[640] But I understood the trip not as a loss in relief, but as an accumulation of experience.

γενετῆς]” [In. 9, 1, BYZ], iar El m-a făcut să văd. Și m-a făcut să văd toate cele ale lumii, să le văd existența, viața și mișcarea.

Însă, nu e de ajuns doar să vezi ceea ce se vede, ci trebuie să vezi și ceea ce nu se vede cu ochii, pentru că e mai presus de vederea ochilor. Trebuie să vezi duhovnicește, să vezi prin slava Lui, să Îl vezi pe El în slava Lui, pentru ca să Îl cunoști pe Cel care ți-a dat ție să vezi.

De aceea, Domnul Se duce și îl află pe cel pe care îl vindecase de orbirea lui, pentru ca să îl vindece și de orbirea lui sufletească. Pentru că el avea suflet de la naștere, acum avea și vedere a ochilor, dar ochii sufletului său erau orbi. Și îl întreabă dacă el crede „întru Fiul lui Dumnezeu [εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεου]” [In. 9, 35, BYZ], în persoana Lui. Iar evreul știa că Dumnezeu e unul, dar nu știa că Dumnezeu are Fiu. Că Tatăl are Fiu. Tocmai de aceea Îl întreabă: „Și cine este [Καὶ τίς ἐστιν], Doamne [Κύριε], ca să cred întru El [ἵνα πιστεύσω εἰς Αὐτόν]?” [In. 9, 36, BYZ].

Pentru că trebuie să vezi revelarea Fiului, să o cunoști, ca să crezi în Fiul. Și Fiul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, îi spune celui pe care îl vindecase: „Și L-ai văzut pe El [Καὶ ἑώρακας Αὐτόν], și Cel care vorbește cu tine Acela este [καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ Ἐκεῖνός ἐστιν]” [In. 9, 37, BYZ]. Pentru ca omul să fie deplin încredințat asupra persoanei Sale. Să nu mai aibă niciun dubiu. Și el, cel care trăise minunea vindecării de orbirea din naștere, cel care văzuse datorită Lui, a mărturisit imediat: „Cred [Πιστεύω], Doamne [Κύριε]!” [In. 9, 38, BYZ].

Și credința reală e credința care se umple de evlavie, de ascultare, de urmare a lui Dumnezeu. Tocmai de aceea, el a mărturisit imediat credința în Domnul, dar, tot imediat, „I s-a închinat Lui [προσεκύνησεν Αὐτῷ]” [In. 9, 38, BYZ]. Și închinarea evreilor era căderea la pământ înaintea Lui, pe care o avem și noi în metania mare. Căci atunci când te închini Domnului, tu recunoști că ești cu totul al Lui, că tu ești robul Său.

– Și de ce fostul orb nu a negat revelarea Lui?

– Pentru că el Îl credea deja un Profet [In. 9, 17, BYZ], un om temător de Dumnezeu și Care face voia Lui și de aceea Îl ascultă pe El [In. 9, 31]. Și Îl credea astfel, pentru că a înțeles acest lucru din puterea minunată cu care l-a vindecat. Căci nimeni nu te poate vindeca de o asemenea boală, în afara lui Dumnezeu [In. 9, 33]. Și de aceea, când Domnul vine și i Se revelează lui, acela înțelege că nu e doar Profet, ci e Însuși Fiul lui Dumnezeu și crede în El și I se închină Lui ca lui Dumnezeu. Pentru că a aflat că Dumnezeu are un Fiul al Său și, pe cale de consecință, El este Tatăl nostru, al tuturor. Și Tatălui, cât și Fiului, cât și Duhului Sfânt, Dumnezeului nostru treimic, I se cuvine o singură închinare și cinstire și ascultare din partea noastră, pentru că Dumnezeul nostru este unul în trei persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu.

Și astfel, avem un vindecat atât de orbirea trupului, cât și de orbirea sufletului. Dumnezeu a început cu orbirea de jos, cu cea a trupului, pentru ca el să simtă puterea Sa cea dumnezeiască. Și omul a simțit-o, a înțeles că Iisus este omul lui Dumnezeu, dacă face asemenea minuni, dar când Iisus i S-a revelat Lui ca Fiul lui Dumnezeu, cel vindecat L-a mărturisit ca atare, ca Domn al lui și I s-a închinat Lui. Pentru că el a sporit în credința sa tot mai mult până când a crezut în El și L-a văzut pe El ca Dumnezeu întrupat.

Cu alte cuvinte, mulți au fost vindecați de către Domnul, dar vindecarea lor nu presupunea automat credința în El. Pentru ca să Îl cunoască, să Îl vadă cu adevărat, ei trebuia să creadă în El, pentru ca să I se închine Lui. Și așa stau lucrurile până azi! Pentru că mulți dintre noi vedem Biserici și vedem Sfinte Icoane de mici, dar asta nu înseamnă că și credem întru El. Pentru ca să credem în El trebuie să ne deschidem tot mai mult spre cunoașterea Lui. Trebuie să Îl căutăm pe El, să studiem despre El, să aflăm despre El multe detalii, pentru ca El, în chip duhovnicesc, în chip minunat, să ne încredințeze despre El și să Se sălășluiască întru noi prin slava Sa.

Și, iubiții mei, Dumnezeu voiește să Se arate tuturor oamenilor întru slava Sa! El voiește să fie în tot omul prin slava Lui. De aceea, El ne caută în mod continuu, El ne ajută în mod continuu, El ne cheamă în mod continuu la Sine. Dar nu forțează niciodată voia noastră! De ce? Pentru că El voiește să ne iubească și să Îl iubim cu toată ființa noastră. Și niciodată nu poate exista iubire cu forța, pentru că iubirea este între două persoane care se doresc și se bucură unul de altul. Dumnezeu ne iubește din veci, El, Cel care ne-a zidit pe noi pentru relația veșnică cu noi, pe când noi avem nevoie să creștem în iubirea Lui. În relația de iubire cu El.

De aceea, în dragoste, ca și în credință și în nădejde, noi creștem neîncetat, pentru că relația cu Dumnezeu e o creștere continuă, o personalizare continuă a noastră. Și pe fiecare zi vedem mai bine, simțim mai bine, iubim mai mult, pentru că înțelegem tot mai mult voia lui Dumnezeu cu noi.

Însă astăzi, după cum știți cu toții, avem și alegeri electorale[641]. Suntem chemați să votăm responsabil, potrivit conștiinței noastre, pentru binele comun, de obște. Pentru că noi dorim ca lucrurile să fie și mai bune în țara noastră și în Europa și în lume, dar lucrurile se decid în forurile competente. Noi doar îi legitimăm pe cei care decid. Îi alegem pe cei care trebuie să aleagă în locul nostru. Și trebuie să ne rugăm pentru ei, pentru cei care decid în locul nostru, pentru că binele pe care îl decid ei se răsfrânge asupra noastră, a tuturor.

Ca de fiecare dacă, la fiecare rundă de alegeri, eu și Doamna Preoteasă am ales responsabil. Niciodată nu ne-am anulat votul, niciodată nu am ales la întâmplare, ci în mod chibzuit, privind spre viitor cu responsabilitate. Faceți și dumneavoastră la fel! Alegeți privind spre viitor și rugați-vă pentru cei care decid în locul nostru! Amin!

---

[641] *Cf.* https://www.roaep.ro/prezentare/alegeri-locale-2024/.

Predică la Înălțarea Domnului [2024]

Hristos S-a înălțat!

Iubiții mei[642],

când Domnul știa că a venit vremea să Se înalțe la cer cu umanitatea Sa cea transfigurată, El i-a dus pe Sfinții Apostoli, fiind și Născătoarea de Dumnezeu dimpreună cu ei, pe Muntele Măslinilor[643]. Și acolo, pe Muntele Măslinilor, El S-a înălțat în slava Sa[644], după cum ne spune troparul praznicului. În slava Sa cea veșnică, la 40 de zile după Învierea Sa[645]. Și până azi creștinii ating și sărută cu evlavie stânca de pe care Domnul S-a înălțat la cer[646], care azi e sub administrație musulmană. Însă aici, pe Muntele Măslinilor, Domnul i-a învățat pe Apostolii Săi și rugăciunea *Tatăl nostru*[647]. Pentru că rugăciunea e adevărata înălțare a omului, e adevărata lui transfigurare, e îndumnezeirea lui continuă. Căci cei care se schimbă neîncetat duhovnicește, aceia se schimbă prin rugăciune, prin slava lui Dumnezeu care ne umple pe noi atunci când ne rugăm Lui.

---

[642] Începută la 7. 45, în zi de luni, pe 10 iunie 2024. Soare, 22 de grade, vânt de 3 km/ h.

[643] Penticostar, Ed. IBMBOR, București, 1999, p. 255.

[644] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/3611/sxsaintinfo.aspx.

[645] Penticostar, ed. cit., p. 255.

[646] În imagini: https://doxologia.ro/foto-locul-inaltarii-domnului-de-pe-muntele-maslinilor.

[647] *Cf.*

https://ro.jerusalem-patriarchate.info/locuri-sfinte-de-pelerinaj/muntele-maslinilor-eleon/.

Muntele Măslinilor are 730 de metri și e cel mai înalt munte din împrejurimile Ierusalimului[648]. Muntele Taborului, unde Domnul S-a transfigurat, are 575 de metri și se află în sudul Galileei[649]. Însă, dacă pe Muntele Măslinilor sau pe Muntele Eleonului[650], Domnul ne-a învățat să ne rugăm lui Dumnezeu, pe Muntele Taborului El ne-a arătat unde ne duce rugăciunea curată, continuă, duhovnicească: la vederea lui Dumnezeu în slava Lui.

Pentru că Domnul S-a înălțat în slava Lui cu umanitatea Sa cea îndumnezeită, pentru ca să coboare în inima noastră, a celor care ne rugăm Lui, prin slava Sa. El S-a înălțat nu pentru ca să renunțe la noi, nu pentru ca să Se depărteze de noi pentru totdeauna, ci pentru ca să fie cu noi duhovnicește, să fie cu noi în adâncul nostru. De aceea, așa după cum le-a spus lor, Apostolilor Lui, El ne spune și nouă: „Nu Mă voi despărți de voi [Οὐ χωρίζομαι ὑμῶν]! Eu sunt cu voi și nimeni [nu este] împotriva voastră [Ἐγώ εἰμι μεθ᾽ ὑμῶν καὶ οὐδεὶς καθ᾽ ὑμῶν]!”[651].

Și prezența Lui cu noi e interioară, e simțită de noi, e trăită de noi în mod deplin. Pentru că, prin slava Lui, Domnul e prezent în noi, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, și ne călăuzește mereu în viața noastră cu El. Și dacă El e cu noi, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, dacă Dumnezeu e cu noi, nimeni nu poate fi împotriva noastră. Pentru că El este sprijinul nostru cel adevărat, Cel care ne întărește pe noi în viața cea dumnezeiască.

De aceea, perspectiva deistă asupra lui Dumnezeu[652] sau prezentarea lui Dumnezeu ca retras din lume, ca depărtat de lumea pe care a creat-o, nu are nimic de-a face cu realitatea.

---

[648] Ibidem.

[649] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Muntele_Tabor.

[650] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Muntele_Măslinilor.

[651] Sfârșitul Icosului, *cf.* https://glt.goarch.org/texts/Pen/p39.html.

[652] A se vedea: https://ro.orthodoxwiki.org/Deism și http://bazelefilozofiei.blogspot.com/2015/03/deismul.html.

Pentru că Dumnezeu e prezent în lume prin slava Lui și e mereu cu noi și în noi, pentru că Îl simțim pe El, pe Dumnezeul Cel viu în noi înșine, atâta timp cât trăim împreună cu El. Dar Îl simțim pe El în noi și cu noi, pentru că trăim în Biserica slavei Sale, unde noi ne umplem neîncetat de slava Lui.

Însă, cei care nu sunt membri ai Bisericii sau sunt membri ai ei, dar nu vin mereu la Biserică pentru ca să se umple de slava Lui, nu Îl simt pe Dumnezeu în ei, pentru că slava Lui nu e în ei. Și dacă slava Lui nu e în ei, de aceea și-L închipuie pe Dumnezeu ca „departe" de ei sau „absent" din viața lor și spun tot felul de neadevăruri, de hule la adresa Lui. Pentru că toate hulele și prostiile spuse despre Dumnezeu vin din necunoașterea Lui, din faptul că nu trăiesc împreună cu El. Căci pe cei ai Lui, El îi învață neîncetat. Îi învață neîncetat tainele Lui cele dumnezeiești. Dar cei care stau departe de El, care nu au intimitate cu El, fantazează tot felul de lucruri despre El, pentru că nu trăiesc cu El.

Până la Înălțarea Lui la cer, Domnul li S-a arătat Sfinților Lui Apostoli „din când în când...înfățișându-le și mai lămurit Învierea"[653] Lui. Li S-a arătat lor, pentru ca aceștia să vadă cum arată umanitatea Sa cea îndumnezeită, cea plină de slava Lui. Pentru că trebuia să fie încredințați cu totul despre El, despre El Cel viu, Care a înviat din morți a treia zi. Și mai înainte de a Se înălța, El „le-a făgăduit multe despre cele privitoare la Împărăția lui Dumnezeu [și] le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim, ci să rămână acolo, așteptând venirea Preasfântului Duh. Căci trebuia să fie botezați și în Duhul, căci mai înainte nu fuseseră botezați decât numai în apă, de Ioan[nis]"[654] Botezătorul.

Și când Domnul vorbea despre slava [τὴν δόξαν] pe care I-a dat-o Tatăl și pe care o are în comun cu Tatăl și cu Duhul și care face una Biserica Lui [In. 17, 22, BYZ], El le vorbea despre „fă-

[653] Penticostar, ed. cit., p. 255.

[654] Ibidem.

găduința Tatălui [τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός]”[Lc. 24, 49, BYZ] sau despre puterea [δύναμιν] cu care ei vor fi îmbrăcați dintru înălțime [Ibidem], dintru înălțimea lui Dumnezeu. Adică despre slava Duhului Sfânt pe care o vor primi la Cincizecime.

Căci după 10 zile de la Înălțarea Lui la cer, Sfinții Apostoli și cei dimpreună cu ei, care crezuseră în Domnul, „au fost umpluți toți de Duhul Sfânt [ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου]” [F. Ap. 2, 4, BYZ], adică de slava Lui cea veșnică. Pentru că Duhul vine acolo unde se crede în Hristos, unde e mărturisit Hristos ca Fiul Tatălui și unde toți se închină Dumnezeului nostru treimic, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh Dumnezeu.

Iar noi, la orice Slujbă și rugăciune a Bisericii cerem același lucru: Să vină slava Lui în noi! Pentru că venirea slavei Lui celei dumnezeiești în noi înseamnă venirea lui Dumnezeu în noi, ca să locuiască mereu cu noi. Și prin aceasta, noi ne facem biserici vii ale lui Dumnezeu, pentru că El vine și locuiește în noi și este cu noi tot timpul și ne învață pe noi cele ale Sale.

Și la Înălțarea Lui s-au împlinit aceste preasfinte cuvinte ale Sale: „Ieșit-am din Tatăl și am venit întru lume; iarăși las lumea și merg către Tatăl” [In. 16, 28, BYZ]. Am ieșit din Tatăl prin naștere veșnică și am venit în lume, întrupându-Mă, trimis fiind de Tatăl. Și acum lasă lumea și merge la Tatăl, dar nu pentru a o părăsi definitiv, ci pentru a coborî, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul, în tot omul cel credincios al lui Dumnezeu. Și iarăși se împlinesc și aceste dumnezeiești cuvinte ale Sale: „Vă este de folos vouă ca Eu să Mă duc [la Tatăl]; căci dacă Eu nu am să Mă duc, Mângâietorul nu va veni la voi; dar dacă am să Mă duc, Îl voi trimite pe El la voi [πέμψω Αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς]” [In. 16, 7, BYZ].

Ducerea Lui la Tatăl este Înălțarea Lui la cer [Lc. 24, 51, BYZ]. Iar Sfântul Evanghelist Marcos ne spune că El „a fost înălțat întru cer și a șezut [în] cele de-a dreapta ale lui Dumnezeu [ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ]” [Mc. 16, 19, BYZ]. Și prin cele de-a dreapta ale lui Dumnezeu ni se indică

faptul că El s-a înălțat în sânul Treimii cu umanitatea Sa cea cu totul îndumnezeită. Și astfel am fost împăcați cu Dumnezeu prin Mântuitorul nostru Iisus Hristos[655] și am reprimit slava Lui, pe aceea cu care fuseserăm îmbrăcați la zidirea noastră de către El. Căci noi am fost creați cu totul curați, cu totul frumoși, cu totul plini de slava Lui. Și noi am căzut din slava Lui prin păcat, iar, prin pocăință și prin credința în Dumnezeul mântuirii noastre, noi reprimim slava Lui, cea care ne îndumnezeiește pe noi.

De aceea, iubiții mei, adevărata înălțare a omului nu e prin trufie, nu e prin nesimțire, ci e prin smerenie și prin umplerea de toată umilința cea dumnezeiască. „Că[ci] tot cel care se înalță pe sine va fi smerit [Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται][de către Dumnezeu] și cel care se smerește pe sine va fi înălțat [καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται][de către El]” [Lc. 14, 11, BYZ]. Cel care se trufește, care crede că n-are nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, va fi smerit de către El, va fi adus la conștientizarea de sine. Însă, acesta, dacă se smerește pe sine, dacă se vede cu adevărat, el e înălțat duhovnicește de către Dumnezeu, e înălțat să simtă și să vadă și să înțeleagă cele dumnezeiești.

Căci Dumnezeu Se uită mereu la ce facem acum, în clipa de față. Ce am făcut ieri, dacă ne-am pocăit pentru toate, au rămas în urmă. Dar ce facem azi e mântuirea noastră. Și în fiecare clipă ne lucrăm mântuirea noastră, ne-o lucrăm cu atenție și cu frică de Dumnezeu, pentru că El este Viața noastră. Și doar cu ajutorul Lui biruim, doar cu El suntem puternici, doar cu El învingem toate.

Însă tot azi e și Ziua Eroilor, sărbătoarea națională a tuturor românilor[656], în care îi pomenim liturgic pe toți cei care s-au jertfit pentru Biserica, pentru țara, pentru neamul și pentru lim-

---

[655] Ibidem.

[656] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Ziua_Eroilor.

ba noastră. Căci au uitat de ei înșiși pentru un scop înalt, nobil: pentru libertatea și demnitatea noastră, a celor din viitor.

De aceea, noi ne înălțăm azi spre Dumnezeu în limba română și pe pământ românesc, pentru că ei au murit pentru noi. Și noi trăim cu responsabilitatea aceasta sfântă, dumnezeiască, să le ducem scopul nobil mai departe, păzind Biserica, pământul, neamul și limba noastră. Și păzim Biserica prin aceea că suntem mădulare vii ale ei. Și ne păzim pământul prin aceea că rămânem aici, ca să trăim și să ne sfințim aici, pe pământ românesc. Și păzim neamul nostru prin aceea că îl continuăm și îl ferim de orice alterare eretică și ideologică. Și ne păzim limba română prin aceea că vorbim, slujim și creăm în perimetrul ei.

Pentru că jertfa lor, a părinților și a fraților noștri din trecut, e mereu vie și lucrătoare în viața noastră, pentru că nu au murit în zadar. Ei ne-au lăsat comorile vii ale vieții noastre, adică Biserica, țara, neamul, limba, modul nostru de-a fi. Și le suntem recunoscători și ne rugăm mereu pentru ei în slujirea sfântă a Bisericii, pentru că vrem să fim împreună în Împărăția lui Dumnezeu.

Și Parastasul pe care avem să îl facem imediat pentru ei e tocmai punerea lor continuă înaintea lui Dumnezeu. E dorința noastră sfântă ca El să coboare și în ei, cât și în noi, slava Lui, ca să ne mântuie pe toți. Amin!

Predică la Duminica a 7-a după Paști [2024]

Hristos S-a înălțat[657]!

Iubiții mei,

dacă cunoaștem pacea lui Dumnezeu în noi înșine și trăim alături de oameni agitați, ranchiunoși, ostili, într-o lume secătuită de putere duhovnicească, înțelegem marele bine care e în noi. Pentru că noi suntem în pace, în pacea Lui, iar toți din jurul nostru sunt mânați de patimi nestăpânite. Și iubim și mai mult pacea Lui și o vrem tot mai mult în noi înșine, pentru că vrem să fim în unire duhovnicească cu toți cei credincioși lui Dumnezeu. Cu toată Biserica Lui. Așa după cum S-a rugat și Se roagă Domnul nostru: „ca [ei] să fie una [ἵνα ὦσιν ἕν], precum Noi [καθὼς Ἡμεῖς][suntem una]" [In. 17, 11, BYZ].

Pentru că Domnul dorește ca noi, toți cei credincioși ai Săi, să fim una în Biserica Lui, o singură unitate duhovnicească, așa după cum Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt sunt unul, un Dumnezeu în trei persoane. Și nu putem fi una, o singură unitate duhovnicească, decât dacă fiecare dintre noi voim acest lucru în mod desăvârșit și ne nevoim continuu pentru el. Așadar, unitatea duhovnicească se construiește în fiecare clipă în noi și între noi, pentru că e nevoie de relația noastră cu Dumnezeu, dar și de relația cu frații noștri duhovnicești[658].

---

[657] Începută la 19. 42, în zi de joi, pe 13 iunie 2024. Cer senin, 31 de grade, vânt de 6 km/ h.

[658] Because the Lord wants us, all His faithful, to be one in His Church, a single ghostual unity, just as the Father, Son and Holy Ghost are

Împreuna slujire în Biserică ne arată cât de profundă e viața duhovnicească, pentru că diverse caractere, diverși oameni, cu diverse experiențe slujesc împreună și vor să se cunoască tot mai mult. Prin ceea ce spunem și facem, noi ne situăm în mijlocul comuniunii liturgice, dar orice lucru neplăcut ne desparte imediat interior. Și ne trebuie multă atenție, multă delicatețe, trebuie să consumăm multă energie pentru ca să comunicăm și pentru ca să ne manifestăm iubirea și credința și nădejdea noastră. Dar, mai ales, ne trebuie multă iertare și înțelegere și smerenie, pentru ca să trecem peste neînțelegeri și pentru ca să înțelegem motivațiile gesturilor altora.

Căci împreuna slujire e și o împreună suportare reciprocă. Trebuie să suporți caracterele altora, diferența dintre experiența lor și a ta, neștiința lor, apucăturile lor păcătoase. Trebuie să le suporți și să le porți în rugăciunea ta, căutând pacea cu toți și împreuna slujire cu ei. Dar comuniunea pe care ne-o cere Domnul nu e de suprafață, ci de adâncime. Pentru că trebuie să fim una în gânduri și în sentimente și în fapte. Și aceasta e o mare minune și o mare asceză și o mare împlinire, care se naște în suflete mari și pline de teologie și de iubire.

Tocmai de aceea, ortodocșii au repulsie față de încercarea de instituționalizare a comuniunii, pentru că ea e o mare minune, o mare faptă duhovnicească și nu un târg, nu o unire de formă. Discuțiile teologice cu eterodocșii sunt pentru suflete mari, teologice, care iubesc viața cu Dumnezeu și vor să îi aducă pe toți la viața cu El. Și trebuie ca, din partea celor din afară, să vină toată deschiderea, una reală și nu prefăcută, pentru înțelegerea ade-

---

one, one God in three persons. And we cannot be one, a single ghostual unity, unless each of us wants this perfectly and strives for it continuously. Therefore, ghostual unity is built every moment in us and between us, because it requires our relationship with God, but also the relationship with our ghostual brothers.

vărului Bisericii. Pentru că reala unitate a Bisericii se face prin totala unire cu voia lui Dumnezeu și nu prin diplomație teologică.

Acesta e motivul pentru care oamenii duhovnicești ai Bisericii nu suportă perspectiva dialogurilor teologice sterile, fără rezultat, cu eterodocșii. Pentru că nu trebuie să ajungem la compromisuri teologice în discuțiile noastre, ci la acceptarea adevărului Bisericii. Discuțiile reale sunt pe surse teologice și pe experiențe duhovnicești. Pentru că reala convertite a omului e pe baza adevărului dumnezeiesc și nu pe presupuneri[659]. Și omul, omul credincios, trebuie să Îl întâlnească cu adevărat pe Dumnezeu, pentru ca să înțeleagă că El e prezent în Biserica Lui și în toată lumea.

De aceea, discuțiile teologice cu eterodocșii sunt pentru ca ei să vină în Biserica lui Dumnezeu prin pocăință și prin acceptarea întregii vieți duhovnicești a Bisericii. Discuțiile teologice sunt chemări acasă, sunt chemări la adevărata viață cu Dumnezeu și nu experimente eclesiale. Pentru că noi nu avem dubii asupra Bisericii și nici nu ne imaginăm Biserica în afara granițelor canonice ale Bisericii, ci Biserica e aceasta în care suntem și care are continuitate neîntreruptă de la Cincizecime.

Și când vorbim despre mântuire, noi vorbim despre viața noastră cu Dumnezeu în această Biserică a Lui, în care suntem, și despre relațiile noastre de iubire și de pace cu toți confrații noștri duhovnicești. Pentru că mântuirea nu e un concept, ci e viața noastră cu Dumnezeu și cu frații noștri. Mântuirea e consecința continuă a vieții noastre cu Dumnezeu și cu semenii noștri[660]. Și tocmai de aceea, mântuirea noastră înseamnă pacea

---

[659] The real discussions are on theological sources and ghostual experiences. Because the real conversion of man is based on divine truth and not on assumptions.

[660] Because the salvation is not a concept, it is our life with God and our brothers. The salvation is the ongoing consequence of our life with God and our fellow men.

noastră cu toți, înseamnă slujirea noastră cu întreaga Biserică a lui Dumnezeu, pentru că noi suntem împreună cu toată Biserica Lui, fiecare dintre noi fiind o parte a ei.

Și dacă ne lucrăm în fiecare clipă mântuirea noastră, noi ne lucrăm și comuniunea duhovnicească cu toți membrii Bisericii. Pentru că vrem să fim în unire cu toți și, în iubire față de toți, să trăim dumnezeiește pe pământ. Dar unirea cu toți nu înseamnă conformism, nu înseamnă lipsă de adevăr, ci, dimpotrivă, o continuă cunoaștere a teologiei Bisericii. Pentru că unirea cu toți nu se face prin neștiință, ci printr-o copleșitoare cunoaștere a teologiei și a vieții Bisericii. Cu cât cunosc mai mult viața Bisericii și cu cât sunt mai plin de teologia lui Dumnezeu, cu atât înțeleg și iubesc tot mai mult oamenii. Și iubesc tot mai mult relațiile mele cu oamenii, pe cât înțeleg nevoia de mântuire a tuturor oamenilor. Pentru că iubirea și pacea mea cu toți e o mână întinsă tuturor spre mântuire, atâta timp cât ei înțeleg că și azi se trăiește cu Dumnezeu.

Exemplul meu îi zidește pe mulți, păcatul meu îi desparte pe mulți de mine. De aceea, eu trebuie să fiu un om al binelui, un om exemplar, pentru ca să îi atrag pe mulți la viața cu Dumnezeu. Și gândul acesta, acest fel de a gândi, e unul duhovnicesc, e unul eclesial, pentru că gândești ceea ce e bine pentru toți. Gândul egoist ne desparte, dar gândul bun, duhovnicesc, e binele tuturor și ne unește pe unii cu alții, pentru că e binele de care toți avem nevoie.

Și onlineul e spațiul binecuvântat, unde noi, cei de departe sau de aproape, ne cunoaștem în cele ale noastre, pe măsură ce vorbim despre noi. Sinceritatea mărturiei noastre întâlnește sinceritatea din ceilalți. Pentru că oamenii încep să te cunoască tot mai mult pe măsură ce tu te revelezi tot mai mult. Și, prin ceea ce spui, oamenii se unesc cu tine, se unesc cu tine în adevărul și în viața ta, dacă tu ești unit cu Dumnezeu în tot ceea faci. Căci unirea cu alții e pe măsura cunoașterii lor. Și pe măsura la cât îi

cunoști, pe atât îi și iubești și îi respecți și îi admiri în tot ceea ce fac, pentru că ai aceleași valori și fapte cu ei.

Așadar, creștem mereu în comuniunea Bisericii. Pentru că Dumnezeieștile Slujbe ne hrănesc și ne cresc neîncetat în cunoașterea lui Dumnezeu și în cunoașterea dintre noi. Și Dumnezeieștii Părinți de la Primul Sinod Ecumenic, începătorii Crezului Bisericii, pe care azi îi pomenim, ne învață tocmai acest lucru: că unitatea Bisericii presupune diversitatea personală, dar că ea are la bază aceeași credință, aceeași nădejde, aceeași iubire sfântă, aceeași experiență dumnezeiască a vieții cu Dumnezeu. Și că nu putem sluji și nu putem mărturisi împreună aceeași credință, dacă nu avem fiecare relația noastră cu Dumnezeu și conștiința sfântă a unității Bisericii.

Mai ales Teologii și Slujitorii Bisericii au o conștiință profundă a unității Bisericii. Pentru că ei iubesc nespus Biserica lui Dumnezeu și vor ca toți să ne mântuim în singura Biserică a lui Dumnezeu. De aceea, cărțile noastre teologice nu trebuie să fie scrise la modă și nici împotriva surselor Bisericii, ci din Biserică și exprimând experiența ei. Pentru că studiile și cărțile și predicile noastre sunt mărturia Bisericii, sunt glasul Bisericii și nu o ponegrire a ei, nu o mistificare a credinței ei[661].

Toată viața mea am citit cu bucurie și cu nesaț cărțile Sfinților Părinți, pentru că sunt scrise cu multă conștiință și sinceritate. Cu multă migală, cu multă atenție, cu multă luminare dumnezeiască. Trăind în adevăr, ei au dorit să mărturisească tuturor adevărul Lui. Tocmai de aceea, ei sunt sursa mea de adevăr, alături de Dumnezeiasca Scriptură și de Dumnezeieștile Dogme și Canoane ale Bisericii și de Dumnezeiescul Cult al Bise-

[661] Therefore, our theological books must not be written in fashion, nor against Church sources, but from the Church and expressing her experience. Because our studies and books and sermons are the testimony of the Church, they are the voice of the Church and not a negation of it, not a mystification of its faith.

ricii. Și când pornesc într-o discuție teologică, eu pornesc de la această bază sigură a credinței Bisericii. Și nu îmi plac speculațiile, rescrierile, mistificările teologice de orice fel, pentru că eu sunt îndrăgostit de adevărul cel simplu și curat al lui Dumnezeu[662].

Căci unirea duhovnicească dintre noi se bazează tocmai pe adevărul lui Dumnezeu primit în simplitatea inimii noastre. Cred ceea ce Biserica învață și trăiesc în Biserică fiind călăuzit de Sfinții ei, adică de mărturisitorii adevărului. Și, învățând de la ei credința cea curată a Bisericii, gândesc, iubesc și acționez în viața mea în termenii prezentului, dar fiind plin de mărturia dumnezeiască a Sfinților Săi. Pentru că actualizăm credința Bisericii neîncetat în viața noastră în măsura în care trebuie să răspundem în mod actual la nevoile zilei.

Viața noastră e într-o continuă schimbare, prefacere interioară, pentru că lăsăm slava lui Dumnezeu să ne schimbe neîncetat. Adevărul Lui merge mână în mână cu slava Lui. Și pe măsură ce ne umplem de adevăr, pe atât ne umplem și de slava Lui cea veșnică. Pentru că adevărul Lui se odihnește mereu în slava Lui din noi înșine[663].

De aceea, când vorbim de faptul că suntem plini de pacea Lui, spunem totodată că suntem plini și de adevărul Lui. Și adevărul Lui, cel învățat de la Sfinții Bisericii, ne odihnește, pentru că ne umple de harul lui Dumnezeu din belșug. Și odihnirea noastră mistică, cea plină de rugăciune, e o odihnire în adevăr și în slava Lui, pentru că e o odihnire în Dumnezeu. Și putem să avem relații profunde, principiale cu oamenii, numai dacă ne

---

[662] And I do not like the speculations, the rewritings, the theological mystifications of any kind, because I am in love with the simple and pure truth of God.

[663] Because His truth always rests in His glory within us.

odihnim în Dumnezeu. Numai dacă El e sursa păcii noastre interioare.

Și, iubiții mei, Biserica a insistat azi pe comuniunea cea duhovnicească, pe pacea și pe bucuria dintre noi, pentru ca să ne pregătească pentru praznicul Cincizecimii de duminica viitoare. Pentru că Sfinții Apostoli și cei dimpreună cu ei, după Înălțarea Domnului la cer, „s-au întors întru Ierusalim cu bucurie mare [ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης] și erau pururea în[tru] templu [καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ], lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu [αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν]" [Lc. 24, 52-53, BYZ]. Erau împreună, erau bucuroși și erau doxologici. Ei așteptau duhovnicește pe Duhul Sfânt. Tocmai de aceea, în ziua Cincizecimii, „erau toți împreună la un loc [ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό]" [F. Ap. 2, 1, BYZ].

Și Îl așteptau pe Duhul toți cei care Îl iubeau pe Fiul, cât și pe Tatăl, pe Cel Care L-a trimis în lume pe Fiul Său. Îl așteptau în rugăciune și în comuniune sfântă. Pentru că Fiul le-a vorbit lor despre Sfântul Duh și i-a pus să Îl aștepte. Și așteptarea lor a fost plină de bucurie, pentru că Duhul Sfânt a coborât în ei prin slava Lui, dimpreună cu Tatăl și cu Fiul, pentru ca ei să trăiască și să-I slujească dumnezeiește lui Dumnezeu.

Toți au fost umpluți de Duhul Sfânt, toți au fost umpluți de slava Lui, dar primirea Duhului nu i-a singularizat, ci i-a făcut și mai comunionali. Pentru că unitatea Bisericii se trăiește și se păstrează în comuniune și în slujire sfântă. Orice harismă dumnezeiască am primi de la Dumnezeu, ea nu e pentru a ne singulariza, pentru a ne scoate din comuniunea Bisericii, ci de a ne face și mai implicați în slujirea și în comuniunea Bisericii. Pentru că toate darurile și harismele dumnezeiești sunt pentru slujirea Bisericii, pentru a trăi împreună în Biserica lui Dumnezeu și

pentru a ne mântui în pace, ajutându-ne unii pe alții în viața și în slujirea noastră[664].

Și orice luminare de la Dumnezeu este în relație cu cele anterioare, primite de toți Sfinții Lui, pentru că luminările dumnezeiești sunt spre zidirea tuturor. Și orice minune a lui Dumnezeu seamănă cu cele din trecut, pentru că ieri, azi și în veci, doar Dumnezeu face minuni mari și negrăite.

Așadar, să așteptăm și noi în pace, în rugăciune și în bucurie praznicul Cincizecimii, pentru că Tatăl, Fiul și Sfântul Duh sunt mereu în noi prin slava Lor și mereu o cerem de la Ei prin rugăciune. Căci Dumnezeul nostru treimic e mereu în noi și cu noi prin slava Lui și ne călăuzește spre tot adevărul, adică spre comuniunea veșnică cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Amin!

---

[664] All were filled with the Holy Ghost, all were filled with His glory, but receiving the Ghost did not singularize them, but made them even more communional. Because the unity of the Church is lived and presserved in communion and in holy service. Whatever divine charisma we receive from God, it is not to singularize us, to remove us from the communion of the Church, but to make us even more involved in the service and the communion of the Church. Because all divine gifts and charismas are for the service of the Church, to live together in the Church of God and to save us in peace, helping each other in the life and in our service.

Predică la Duminica Cincizecimii [2024]

Iubiții mei[665],

oamenii duhovnicești sunt oamenii plini de Duhul lui Dumnezeu. Și toți creștinii ar trebui să fie plini de Duhul lui Dumnezeu, adică să fie duhovnicești, să fie oameni sfinți, pentru că a fi plin de Duhul Sfânt înseamnă a fi plin de slava cea veșnică și îndumnezeitoare a Dumnezeului nostru treimic. Și când ești plin de slava lui Dumnezeu, atunci simți cum slava Lui izvorăște neîncetat în tine, cum te umple neîncetat, cum ești plin de multă bucurie și pace și veselie dumnezeiască, pentru că slava Lui în tine înseamnă prezența lui Dumnezeu în tine. Și cine e purtător de har, acela e purtător de Dumnezeu, pentru că harul sau slava Lui e prezența Lui în noi înșine.

Și vedenia cea mare, pe care au avut-o Sfinții Apostoli în ziua Cincizecimii, ne-au lăsat-o moștenire și nouă în F. Ap. 2, 2-4, BYZ: „Și s-a făcut fără veste din cer sunetul ca aducând suflare puternică [Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας] și a umplut toată casa unde erau șezând [καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι]. Și li s-au arătat lor [Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς], împărțindu-se [διαμεριζόμεναι], limbile ca de foc [γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός], și a șezut în fiecare [dintre] ei [ἐκάθισέν τε ἐφ᾽ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν]. Și au fost umpluți toți de Duhul Sfânt [Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου] și au început a grăi [în] alte limbi [καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις], precum Duhul le dădea lor să vorbească [καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι]”.

---

[665] Începută la 9. 30, în zi de marți, pe 18 iunie 2024. Soare, 28 de grade, vânt de 16 km/ h.

Și ei au fost umpluți de Duhul Sfânt, fiecare în parte și toți la un loc, pentru că Biserica e comuniunea sfântă a Sfinților lui Dumnezeu. Și în Biserica Lui fiecare e curățit, luminat și sfințit de Dumnezeu prin Dumnezeiescul Botez și prin toată slujirea cea dumnezeiască a Bisericii, pentru că harul lui Dumnezeu este respirația continuă a creștinului. Și cine rămâne în harul Lui, adică cine îl lucrează neîncetat, cine face voia lui Dumnezeu ajutat de harul Său, acela e purtător de har. Pentru că Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Dumnezeul nostru treimic, e în fiecare credincios pe care îl botează prin harul Său.

Ierarhia Bisericii dăruie celor credincioși harul lui Dumnezeu prin toată slujirea sa, pentru că ea îl primește de la Dumnezeu neîncetat, iar credincioșii se umplu de harul lui Dumnezeu neîncetat. Și Slujitorii, cât și credincioșii Bisericii sunt plini de Duhul Sfânt sau de slava lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu Își revarsă slava Lui neîncetat în Biserica Sa. Așa că experiența harului sau a slavei lui Dumnezeu sau a Duhului Sfânt e o experiență cotidiană și comună tuturor celor credincioși și nu una extraordinară, insolită, excepțională.

Cine vine la Biserică se umple de slava lui Dumnezeu, de viața Lui în mod neîncetat. Cine vine plin de teologie și de asceză și de mărturisirea păcatelor pentru a se împărtăși neîncetat cu Domnul, acela se umple neîncetat de slava Lui. Pentru că viața Bisericii e viața lui Dumnezeu și viața lui Dumnezeu ni se împărtășește neîncetat pentru ca noi să fim vii, să fim vii duhovnicește.

De aceea, dacă cineva vine, vine și tot vine la Biserică, dar nu simte nicio mișcare dumnezeiască în el, nu e de vină Biserica și nici venitul la Biserică, ci împietrirea inimii sale. Multa teologie te smerește, te aduce cu picioarele pe pământ, te învață ce să faci cu tine, cu viața ta. Trebuie să ucenicești la Sfinții lui Dumnezeu ca să găsești calea către Viață, către Dumnezeu. Pentru că mersul la Biserică e mers teologic, e mers pentru a vorbi cu Dum-

nezeu, pentru a ne umple de slava Lui și nu pentru a ne da în spectacol.

Unii se duc la Bibliotecă pentru ca să citească o carte, pe când alții se duc pentru ca să devoreze sute de cărți și să scoată cărți din experiența lor de viață și de gândire. Unii vin la Biserică pentru ca să mănânce colivă, pentru ca să cânte la strană, pentru ca să stea la Slujbă, pe când alții vin pentru ca să se îndumnezeiască neîncetat, pentru ca să trăiască veșnic cu Dumnezeu. Și cu cât vii cu dorințe abisale, cu atât te faci mai abisal. Pentru că tu însuți devii bibliotecă vie, tu însuți devii purtător de Dumnezeu, tu însuți devii Sfântul Lui, pentru că El Se revelează celor care Îl vor pe El mai presus de orice altceva.

Luni, la Dumnezeiescul Maslu, m-am umplut din destul de slava Lui și de curățire și de vindecare dumnezeiască. În uleiul de pe masă a coborât slava Lui, pentru ca ea să ajungă în noi și să rămână în noi și să ne curățească și să ne lumineze și să ne sfințească neîncetat. Când sfințesc apa Botezului, simt și văd cum coboară slava Lui în apă și apoi în cel botezat. Când slujesc Dumnezeiasca Liturghie, simt și văd cum se coboară slava Lui în pâinea, vinul și apa Potirului, pentru ca să Îl avem pe Însuși Domnul în mijlocul nostru. Și El, coborând smerit în mijlocul nostru, El, Cel pururea viu, Se lasă mâncat de noi, pentru ca să rămână în noi și să fie mereu cu noi, păcătoșii și nevrednicii robi ai Săi. Când spovedesc, văd cum harul lui Dumnezeu se coboară în om și îl curățește de păcate.

Pentru că toate sunt deschise, toate sunt explicite, toate sunt clare pentru cel care trăiește cu Dumnezeu. Și Dumnezeu nu Se ascunde de om, pentru că El dorește ca toți să fim intimii Lui și El să ne reveleze toate ale Sale, pe măsura noastră și spre mântuirea noastră. Pentru că orice luminare e pentru mântuirea noastră și o înțelegem când suntem pregătiți pentru ea. Când ajungem la vârsta înțelegerii ei.

Domnul S-a înălțat la cer pentru ca să-Și ducă umanitatea Sa în Treime și pentru ca Dumnezeu să Se împace cu omul, cu întreaga umanitate. Și Dumnezeu Și-a revărsat slava Lui în cei credincioși la Cincizecime, pentru că oricine crede în El poate primi slava Lui. Iar Cincizecimea Bisericii, pentru Sfinții Apostoli și cei dimpreună cu ei, a fost o vedenie în care ei au primit slava Lui cea veșnică. Tocmai de aceea, orice cunoaștere duhovnicească a noastră e în urma unei simțiri dumnezeiești, a unei luminări dumnezeiești, a unei vedenii dumnezeiești sau a unei minuni dumnezeiești.

Ca și atunci, la începutul existenței Bisericii, și acum lucrurile stau la fel, sunt la fel de dumnezeiești: Dumnezeu ni le arată mereu pe cele ale Sale. El ni Se revelează nouă continuu, pentru că avem nevoie continuu de revelările Lui în mântuirea noastră. Și tot lucrul cel bun pe care îl înțelegem în viața noastră e darul lui Dumnezeu, e revelarea Lui pentru mântuirea noastră. Căci El ne învață cele ale Sale, El ne ajută să ne curățim mereu de păcatele noastre, El ne luminează neîncetat, El ne sfințește în mod continuu, pentru că este în noi și cu noi pururea.

Și oamenii duhovnicești sunt icoane vii, dumnezeiești, călătoare printre noi, sunt bibliotecile teologice cele vii ale lui Dumnezeu, pentru că ei sunt plini de teologia Lui, de simțirea Lui, de luminările Lui, de vederile Lui, de minunile Lui, de frumusețea Lui cea copleșitoare. Și când vorbim cu ei și când ne lăsăm povățuiți de ei, Însuși Dumnezeu ne vorbește nouă prin ei, pentru că ne învață în mod pragmatic voia Lui cu noi.

Cine citește cărți trebuie să le mărunțească, să le sintetizeze, să le metabolizeze. Cărțile devin una cu tine în timp, dar, în același timp, experiența duhovnicească înseamnă multă acumulare de întâlnire vie cu Dumnezeu. În mod pragmatic, dar și prin lectură, voia lui Dumnezeu are multe falduri în noi. Căci noi învățăm, știm, avem în noi multe detalii despre cum lucrează Dumnezeu în viața noastră și despre cum ne schimbă El neîncetat. Și

teologia vie, teologia care se primește din gura celui duhovnicesc, este un vin tare, un vin lăsat să se maturizeze în ani la rând. Însă vinul real e vinul vechi, e vinul cu multă greutate. Cel nou e încă nefiert deplin. E nevoie de multe încercări, de multe dureri, de multă asceză, de multă gândire pentru vinul cel tare și vechi al teologiei dumnezeiești. Pentru că reala teologie e experiența îndumnezeirii și nu un discurs teologic fără finalitate.

La Cincizecime, Dumnezeieștii Apostoli, împreună cu întreaga comunitate creștină, care se aflau împreună, la rugăciune, au fost umpluți de Duhul Sfânt. Fiecare și toți la un loc au fost umpluți de Duhul lui Dumnezeu, de slava Lui cea veșnică, care coboară de la Tatăl, prin Fiul, întru Duhul Sfânt și ni se împărtășește nouă, celor credincioși Lui. Dar ei nu au fost umpluți doar atunci de harul Său, ci neîncetat de atunci încolo. Pentru că și noi, nu doar la Botezul nostru sacramental ne-am umplut de Duhul Sfânt, ci neîncetat ne umplem în Biserica Lui. Căci, deși avem în noi slava Lui, noi o cerem neîncetat, pentru ca niciodată să nu se ia de la noi simțirea slavei Lui din noi înșine.

Și ceea ce au făcut Sfinții Apostoli și Sfinții Mucenici și Sfinții Ierarhi și Sfinții Mărturisitori putem face și noi, oricare dintre noi. Pentru că fiecare creștin în parte e chemat să Îi slujească lui Dumnezeu și să slujească întregii Biserici și întregii umanități. Fiecare, din poziția noastră eclesială, trebuie să credem în El, să Îi slujim Lui, să Îl propovăduim neîncetat pe El, să ne sfințim neîncetat în relație cu El. Căci aportul fiecăruia e important, pentru că fiecare e unic în istoria umanității și nimeni nu poate să facă ceea ce poate să facă el.

De aceea, deși caractere diferite, Sfinții Apostoli și Sfinții Ierarhi și Sfinții Mucenici și Sfinții Mărturisitori ai Bisericii au fost una, o singură Biserică a lui Dumnezeu, pentru că toți au trăit și au slujit și s-au sfințit în Biserica lui Dumnezeu. Deși unii erau savanți și oameni de geniu, pe când alții erau neștiutori de carte, Sfinții lui Dumnezeu au trăit cu Dumnezeu după puterea lor,

dăruindu-se cu totul Lui. Și această diversitate copleșitoare a Bisericii de ieri și de azi și de mâine e darul lui Dumnezeu și nu trebuie să luptăm nicidecum împotriva ei. Pentru că fiecare Sfânt are calea lui cu Dumnezeu, are modul lui de a-și trăi și sfinți viața și nu trebuie să îi forțăm pe oameni să fie la fel, pentru că ei nu sunt la fel. Fiecare e diferit, fiecare e cu darurile sale, pentru că Dumnezeu l-a creat unic.

Și cei care vor să îi tragă pe oameni la xerox, să îi uniformizeze sunt cei mai mari hulitori ai lui Dumnezeu, pentru că nu suportă diversitatea cea bună pe care a creat-o Dumnezeu[666]. Dimpotrivă, noi trebuie să îl ajutăm pe fiecare să se împlinească în relația lui cu Dumnezeu în modul în care acesta simte că trebuie să o facă. Dacă el simte că e bun de Monah, nu trebuie să îl facem Episcop, dar dacă este Episcop din plin, atunci trebuie să îl facem Patriarh sau să îl cinstim ca pe un Patriarh duhovnicesc al nostru. Pentru că femeia e femeie împlinită dacă se simte cu adevărat împlinită și la fel și bărbatul. Dar dacă nu te simți împlinit, atunci nu ești împlinit. Și nu ești împlinit, pentru că undeva greșești fundamental în raportarea ta la Dumnezeu, la tine și la oameni[667].

Sfinții Apostoli au fost umpluți de viața lui Dumnezeu pentru ca să o dăruie tuturor. La fel și noi, la Botez și în fiecare clipă a vieții noastre eclesiale, primim viața Lui pentru ca să fim milostivi cu toți. Să o dăruim tuturor. Și o dăruim tuturor dacă vorbim și scriem despre ea. Despre ce face Dumnezeu cu noi neîncetat. Mărturisirea Lui înseamnă confesarea minunilor Lui

---

[666] And those who want to drag people to the xerox, to make them uniform are the biggest blasphemers of God, because they cannot stand the good diversity that God created.

[667] But if you don't feel fulfilled, then you are not fulfilled. And you are not fulfilled, because somewhere you are fundamentally wrong in your relation to God, to yourself and to people.

cu noi. A fi explicit în relația ta cu Dumnezeu înseamnă a vorbi cu entuziasm despre minunile Lui din viața noastră[668].

Și dacă Sfinții Lui Apostoli, fiind împreună, au fost umpluți de Duhul lui Dumnezeu, tot împreună în inima lor, dar despărțiți teritorial, au mers în diverse locuri ale lumii și L-au vestit pe El tuturor. Și noi suntem despărțiți unii de alții, dar împreună prin rugăciune și prin iubirea reciprocă. Și putem comunica cu cei de aproape și cu cei de departe, pentru că mijloacele tehnologice de astăzi sunt marea binecuvântare a lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră. Pentru că putem citi cărți de la mii de kilometri distanță, putem auzi instant diverse lucruri mântuitoare pentru noi, ne putem povățui unii pe alții în ciuda continentelor care ne separă.

Și putem face asta, pentru că Dumnezeu, pe cei diverși, pe cei mulți, pe cei depărtați îi face prieteni și confrați de credință și oameni care se iubesc dumnezeiește. Pentru că El dorește să ne facă pe toți una întru Sine, o singură unitate duhovnicească, o singură Biserică a Lui.

La mulți ani tuturor creștinilor de aici și de pretutindeni! At many years to all christians here and everywhere! Pentru că azi, de ziua Bisericii, e ziua noastră, a tuturor celor care credem în Dumnezeul nostru treimic. Because today, on the day of the Church, is our day, of all those who believe in our triune God. Cincizecimea e ziua Bisericii, pentru că în ea ne-a umplut pe toți de viața Lui. The Pentecost is the day of the Church, because in it He filled us all with His life. Și viața Lui e slava Lui cea veșnică pe care ne-o dăruie mereu prin toată slujirea Bisericii. And His life is His eternal glory that He always gives us through all the Church's service. Amin!

---

[668] Confessing Him means confessing His miracles with us. Being explicit in your relationship with God means talking enthusiastically about His miracles from our life.

Predică în lunea Sfântului Duh [2024]

Iubiții mei[669],

pe Unul din Preacurata Treime, pe Duhul Sfânt, pe Cel deoființă cu Tatăl și cu Fiul Îl prăznuim astăzi, pentru că El a revărsat în praznicul de ieri slava lui Dumnezeu în Sfinții Apostoli. Și Biserica pune în prim-plan astăzi persoana Duhului Sfânt, pentru ca noi să învățăm câte face El în viața noastră.

Căci Sfântul Profet și Împărat David spunea despre Fiul și despre Duhul în Ps. 32, 6, LXX: „[Cu] Cuvântul Domnului cerurile au fost întărite și [cu] Duhul gurii Lui toată puterea lor". Și cine sunt cerurile [οἱ οὐρανοὶ] și puterea lor [ἡ δύναμις αὐτῶν]? Sunt Puterile cerești! Pentru că Puterile cerești, ca și noi, oamenii, au fost create de Dumnezeul nostru treimic: de Tatăl, de Fiul și de Sfântul Duh Dumnezeu. Și Cuvântul, cât și Duhul sunt prezentați de Sfântul David ca fiind ai Lui, ai Tatălui, pentru că Tatăl Îl naște pe Fiul și Îl purcede pe Duhul Sfânt. Și dacă Tatăl întărește prin Fiul, întru Duhul, pe Puterile cele cerești, tot la fel ne întărește duhovnicește și pe noi. Și îi întărește și ne întărește pe toți prin slava Lui cea veșnică.

– Ce înseamnă, de fapt, ca Dumnezeu să ne întărească pe noi?

– Să ne dea putere interioară, dumnezeiască, prin slava Lui coborâtă în noi, ca să stăm împotriva demonilor. Pentru că nu putem sta în viața bună, cuvioasă, în ascultare de Dumnezeu, fără slava Lui în noi. Pentru că noi, unindu-ne cu totul cu slava Lui, vrem să fim cu Dumnezeu și nu cu potrivnicii noștri, cu

[669] Începută la 11. 26, în zi de miercuri, pe 19 iunie 2024. Soare, 32 de grade, vânt de 3 km/ h.

demonii. Și întărirea Lui e întărirea noastră în bine, e rămânerea noastră în binele lui Dumnezeu, în ascultarea de El, pentru că nepăcătuirea e împlinirea noastră. Și Dumnezeu întărește toate făpturile raționale în viața cu Dumnezeu, dacă ele voiesc să fie cu Dumnezeu. Dar dacă nu voiesc să fie cu El, cum nu voiesc demonii și oamenii păcătoși, Dumnezeu nu îi întărește cu forța, ci îi lasă în slăbiciunile lor, în patimile lor. De aceea, „au fost înmulțite slăbiciunile lor" [Ps. 15, 4, LXX]. Pentru că patimile sunt cele care ne înmulțesc la nesfârșit slăbiciunile noastre interioare.

Duhul Lui Cel Sfânt e în noi [Ps. 50, 13, LXX] de la Botez și ne rugăm lui Dumnezeu să nu Îl ia de la noi [Ibidem]. Să nu ne ia simțirea Lui, sălășluirea Lui în noi, odihnirea Lui în noi, care ne odihnește desăvârșit. Pentru că El Se odihnește în noi, atunci când faptele și gândurile și sentimentele noastre sunt pline de voia Lui, când suntem slujitorii Lui. Dar El Se retrage din noi și nu Îl mai simțim, când ne facem locașuri ale păcatului. Când nu ne mai pocăim imediat pentru păcatele pe care le săvârșim, ci stăm cu nesimțire în ele. Și El Se retrage, pentru ca noi să ne pocăim. Și El revine în noi, când ne smerim desăvârșit și când recunoaștem cu toată ființa noastră că nu putem trăi fără El.

Și când El trimite Duhul Său, atunci se zidește omul nostru interior, ne zidim noi prin virtuțile Sale cele dumnezeiești, și se înnoiește fața pământului [Ps. 103, 30, LXX]. Și „fața pământului [τὸ πρόσωπον τῆς γῆς]" [Ibidem] e umanitatea noastră, pe care el o înnoiește duhovnicește continuu prin slava Lui. Dar, cu privire la viitorul eshatologic, „și vei înnoi fața pământului [καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς]" [Ibidem] înseamnă: o vei transfigura la a doua Ta venire întru slavă. Pentru că El va transfigura întreaga creație, atunci când îi va învia pe cei morți și îi va transfigura pe cei vii și apoi ne va judeca pe toți. Căci Judecata Lui va avea loc în lumea cea nouă, transfigurată de slava Sa, și starea interioară a fiecăruia va fi evidentă. Pentru că Sfinții Lui vor fi plini de slava Lui, de slava coborâtă în Sfinții Apostoli la Cinci-

zecime, pe când cei păcătoși nu o vor avea în ei și vor fi plini de întuneric. Și, prin aceasta, va fi evident pentru toți, cine sunt moștenitorii Paradisului și cine sunt aceia care se vor chinui veșnic în Iad. Pentru că starea lor interioară va fi proprie Paradisului sau Iadului.

De aceea, încă de acum, prin tot ceea ce face pentru noi, Duhul Sfânt ne povățuiește spre Împărăția lui Dumnezeu. După cum se spune în Ps. 142, 10, LXX: „Duhul Tău Cel bun mă va povățui pe mine în pământul cel drept [τὸ Πνεῦμά Σου τὸ ἀγαθὸν ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ]". Pământul cel drept e calea cea dreaptă a Împărăției, dar și însăși Împărăția Lui. Și bunătatea Duhului Sfânt e subliniată aici, pentru ca să ne arate că prin multă bunătate și răbdare El ne povățuiește neîncetat în viața cu Dumnezeu.

Căci ce înseamnă a povățui pe cineva? Înseamnă a avea răbdare, multă răbdare cu el, pentru ca să îl înveți pe cineva pas cu pas ce să facă în viața lui! Și răbdarea arată multă bunătate și iubire față de cineva. Pentru că trebuie să stai de el, să îl înveți, să îi arăți ce să facă cu adevărat, să îl ajuți să facă fapte bune, pentru ca el să se personalizeze duhovnicește prin binele făcut.

De aceea, când ne povățuiește neîncetat Duhul lui Dumnezeu, El ne învață cu adevărat viața cu El. Și viața cu El e curată, e pașnică, e plină de milă, de atenție, de bunătate, de priveghere, de rugăciune. Căci Duhul Sfânt este Cel care îl face viu pe om [In. 6, 63, BYZ], Care îl umple de viața Lui. Pentru că Duhul Adevărului, pe care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu crede în El, rămâne în noi [In. 14, 17, BYZ], în cei care credem în El. Și El, Mângâietorul nostru, Cel care rămâne în noi, ne învață pe noi toate cele ale lui Dumnezeu și ne aduce aminte despre toate pe care Fiul ni le-a spus nouă [In. 14, 26, BYZ]. Pentru că Tatăl, prin Fiul, întru Duhul ne învață pe noi cum să ne mântuim. Cum să credem și să trăim dumnezeiește pe pământ, slăvindu-L pe

Dumnezeu neîncetat și lucrând neîncetat la mântuirea oamenilor.

Pentru că teologia Lui o învățăm pentru mântuirea noastră și a tuturor oamenilor. O învățăm pentru ca să ne sfințim prin ea, pentru ca să trăim teologic pe pământ. Și viața teologică a Bisericii e viața care ne mântuie pe noi, pentru că ne schimbă interior neîncetat, ne îndumnezeiește pe noi.

Fiul ni L-a trimis nouă pe Duhul, dar de la Tatăl. Pentru că Duhul din Tatăl purcede. Și El, Duhul Sfânt, e Duhul Adevărului [In. 15, 26, BYZ], adică al Fiului, pentru că în Fiul Se odihnește. Și Duhul Sfânt, venind întru noi prin slava Lui, ne mărturisește nouă despre Fiul [Ibidem], cât și despre Sine, cât și despre Tatăl. Pentru că fiecare persoană dumnezeiască vorbește despre celelalte două și despre sine, mărturisind că Dumnezeul nostru e treimic.

De aceea, iubiții mei, a trăi cu Dumnezeu înseamnă a trăi bisericește, având slava Lui în noi înșine. Sinaxa sau adunarea liturgică din Biserică ne umple pe noi de slava Lui, pentru ca toți să trăim duhovnicește. Dar ne umple pe noi pe măsură ce dorim acest lucru și trăim cu Dumnezeu.

Din acest motiv, cine vine la Biserică, dar trăiește ca un om păcătos și nu ca un fiu al lui Dumnezeu, nu se curățește de păcatele sale, ci păcătuiește întruna. Și, păcătuind întruna, simte slava lui Dumnezeu ca pe o durere, ca pe o sufocare, ca pe o mustrare continuă a lui. Căci știe ce trebuie să facă și nu face. Știe și trăiește pe mai departe în indiferența lui. Dar cel care e plin de slava Lui, acela se bucură neîncetat în slujirea lui Dumnezeu și e viu duhovnicește, pentru că Dumnezeu locuiește în el prin slava Lui. El își lucrează mântuirea neîncetat, se umple tot mai mult de sfințenia Lui, pentru că e viu și nu mort duhovnicește. Și dacă e viu, el simte și vede minunile cele mari ale lui Dumnezeu, care îl mântuie pe el și pe mulți alții.

Să fim vii întru Domnul! Să Îl lăudăm neîncetat pe Dumnezeul nostru treimic, Care ne umple de slava Lui în Biserica Sa cea sfântă! Căci calea Lui e calea vieții, e calea care ne duce în Împărăția Sa cea veșnică. Amin!

Sermon at the Holy Apostles Petros and Pavlos [2024]

My beloveds[670],

we do not understand the preaching efforts of the Holy Apostles, because we have never converted tens, hundreds, thousands of people. We have not convinced hundreds of people to believe in God, and therefore we do not understand the weight of their ministry. And, above all, we do not understand their godly zeal, because we are comfortable people, who are not interested in helping others. And if in us there is no zeal for service, there is neither the joy of communion, nor the joy of being friends with those who, until yesterday, were enemies of the Church[671].

But the Holy Apostles experienced this strange joy of communion with their former enemies. They sat at table with their enemies, because they had persuaded them, by the grace of God, to be His servants. And when you convince your enemies to be your friends, then you prove that your love for people is real, because you want the good of everyone and not just of those next to you. Because the good only for friends is a selfish one, it's a

---

[670] Started at 8.22, in day of tuesday, on 25 june 2024. Sun, 24 degrees, wind of 3 km/h.

[671] noi nu înțelegem eforturile predicatoriale ale Sfinților Apostoli, pentru că n-am convertit niciodată zeci, sute, mii de oameni. Noi n-am convins sute de oameni să creadă în Dumnezeu și de aceea nu înțelegem greutatea slujirii lor. Și, mai ales, nu înțelegem râvna lor cea dumnezeiască, pentru că suntem oameni comozi, care nu ne interesează să îi ajutăm pe alții. Și dacă în noi nu există râvna slujirii, nu există nici bucuria comuniunii, nici bucuria de a fi prieteni cu cei care, până mai ieri, erau dușmanii Bisericii.

narrow one. And you prove that you really love the good, when you want the good for all, when you have a universal perspective on the salvation of people[672].

Our way of thinking is parochial, compared to the universalist way in which the Holy Apostles thought. We think in small, comfortable parameters, without caring about others. Therefore, when we preach or when we write a book, we do not think of the whole Church, of the ecumenical benefit of the Church, of the good of all, but only of our national perspective. And this is because we do not breathe theologically day by day, because we do not live with the care of the entire Church of God. And, punctually, we do not re-actualize the apostolic perspective in our life, but a telluric way of seeing things. Because we fight for our parish and for our national Church, but not for the whole Church of God[673].

---

[672] Dar Sfinții Apostoli au trăit această străină bucurie a comuniunii cu foștii lor dușmani. Ei au stat la masă cu vrăjmașii lor, pentru că i-au convins, prin harul lui Dumnezeu, să fie slujitorii Lui. Și când îți convingi dușmanii să îți fie prieteni, atunci dovedești că iubirea ta pentru oameni e reală, pentru că vrei binele tuturor și nu doar al celor de lângă tine. Căci binele doar pentru prieteni e unul egoist, e unul îngust. Și dovedești că iubești binele cu adevărat, când vrei binele pentru toți, când ai o perspectivă universală asupra mântuirii oamenilor.

[673] Modul nostru de a gândi e parohial, în comparație cu modul universalist în care gândeau Sfinții Apostoli. Noi gândim în parametri mici, comozi, fără să ne intereseze de ceilalți. De aceea, când predicăm sau când scriem o carte, nu ne gândim la întreaga Biserică, la folosul ecumenic al Bisericii, la binele tuturor, ci doar la perspectiva noastră națională. Și aceasta pentru că nu respirăm teologic zi de zi, pentru că nu trăim cu grija întregii Biserici a lui Dumnezeu. Și, punctual, noi nu reactualizăm perspectiva apostolică în viața noastră, ci un mod teluric de a vedea lucrurile. Pentru că noi luptăm pentru parohia noastră și pentru Biserica noastră națională, dar nu pentru întreaga Biserică a lui Dumnezeu.

And why are things like this? Simple! Because the presence of God in us, which we confess theologically, is absent. We have learned the theological terms, we use them as we please, but we do not have the glory of God in ourselves. We like to talk about the continuous Pentecost from the Church, about how we share with the Lord, but we have nothing of His continuous presence in us. Because we say one thing and live nothing. We say one thing and we don't have in us what we say we have: His glory. And because we did not have His glory, that is precisely why we do not have apostolic zeal, i.e. the holy desire to help everyone to be saved[674].

The Saint Apostle Petros assumed all his life the fact that he renounced the Lord. He assumed continually his fall and learned from it to care for all people, absolutely everyone. Saint Apostle Pavlos continually assumed that he persecuted the Church of God and considered himself the least of all in the Church. And from here he learned to serve everyone, because everyone needs God's salvation. Because whoever truly repents, he learns to truly love people, to love their salvation, to sacrifice himself for their salvation[675].

---

[674] Și de ce se petrec astfel lucrurile? Simplu! Pentru că prezența lui Dumnezeu în noi, pe care o mărturisim teologic, e absentă. Am învățat termenii teologici, îi folosim cum dorim, dar nu avem slava lui Dumnezeu în noi înșine. Ne place să vorbim despre Cincizecimea continuă din Biserică, despre cum ne împărtășim noi cu Domnul, dar nu avem nimic din prezența Lui continuă în noi. Pentru că spunem una și trăim nimic. Spunem una și n-avem în noi ceea ce spunem că avem: slava Lui. Și pentru că nu aveam slava Lui, tocmai de aceea nu avem nici râvnă apostolică, adică dorința sfântă de a-i ajuta pe toți să se mântuie.

[675] Sfântul Apostol Petros și-a asumat toată viața faptul că el s-a lepădat de Domnul. El și-a asumat continuu căderea lui și a învățat din ea să aibă grijă față de toți oamenii, de absolut toți. Sfântul Apostol Pavlos și-a asumat continuu că a prigonit Biserica lui Dumnezeu și s-a socotit cel mai mic dintre toți în Biserică. Și de aici a învățat să le slujească tuturor,

At the opposite pole, who, being a member of the Church, does not seek to be saved in the Church, only seeks to attain, to become rich. And he enriches himself from the money of faithful people in indifference to them. And he does not care about them, because it is not God who shepherds him, but the demons deceive him. And this deception is so great and painful, that it makes his pastoral ministry inactive, because he is interested in money, only money, and not the salvation of people[676].

But our Divine Apostles were interested in people, because they were interested in their eternal salvation. And they spoke to them in their understanding, they spoke to them at length, they explained all things theologically, so that people would believe and live godly and be saved. And because they took care of everyone with responsibility, this care also converted those around them, like a wave that makes bigger waves. And this is the apostolic care: the one that is attentive to everyone, because everyone counts in God's Church[677].

---

pentru că toți au nevoie de mântuirea lui Dumnezeu. Pentru că cine se pocăiește cu adevărat, acela învață să iubească cu adevărat oamenii, să iubească mântuirea lor, să se jertfească pentru mântuirea lor.

[676] La polul opus, cine, fiind membru al Bisericii, nu caută să se mântuie în Biserică, caută doar să parvină, să se îmbogățească. Și se îmbogățește din banii oamenilor credincioși în indiferență față de ei. Și nu îl interesează de ei, pentru că nu Dumnezeu îl păstorește, ci demonii îl înșală. Și înșelarea aceasta e atât de mare și de dureroasă, încât face inactivă slujirea lui pastorală, pentru că pe el îl interesează banii, doar banii, și nu mântuirea oamenilor.

[677] Însă pe Dumnezeieștii noștri Apostoli îi interesau oamenii, pentru că îi interesa mântuirea lor veșnică. Și le-au vorbit pe înțelesul lor, le-au vorbind îndelung, le-au explicat toate lucrurile teologic, pentru ca oamenii să creadă și să trăiască evlavios și să se mântuie. Și pentru că s-au îngrijit de toți cu responsabilitate, această grijă i-a convertit și pe cei din jurul lor, ca un val care face valuri tot mai mari. Și aceasta e grija apostolică:

However, the two Apostles were taught by God through visions and divine illuminations what to do, what to do punctually in the Church and in their preaching work. The conversion of Saint Apostle Pavlos was through a great vision, so was the reception of the gentiles into the Church: Saint Apostle Petros had a vision for it. But in order to have divine visions and illuminations you must always stand in the glory of God. You must always have His glory within yourself. This is precisely why you cannot do theology without His glory in you, nor can you convince people to believe in God, unless His glory enters from you into them to convince them that you are speaking God's truth[678].

We speculate theologically, we like to quote profusely from the books we read, we like empty words, because we like to be theological charlatans. And the theological charlatans do not care about God, because they like glory from men. They want to convince them that they are „Holy" in the absence of holiness. That's why they don't care about their lives, they don't want to change, they never want to be truly Saints, because money is their life. And that is why the illness of the Church is within her,

---

cea care e atentă la fiecare, pentru că fiecare contează în Biserica lui Dumnezeu.

[678] Însă, cei doi Apostoli erau învățați de Dumnezeu prin vedenii și luminări dumnezeiești ce să facă, ce să facă în mod punctual în Biserică și în lucrarea lor predicatorială. Convertirea Sfântului Apostol Pavlos a fost printr-o mare vedenie, la fel și primirea neamurilor în Biserică: Sfântul Apostol Petros a avut o vedenie pentru ea. Dar ca să ai vedenii și luminări dumnezeiești trebuie să stai mereu în slava lui Dumnezeu. Trebuie să ai mereu slava Lui în tine însuți. Tocmai de aceea, nu poți face teologie fără slava Lui în tine și nici nu poți convinge oamenii să creadă în Dumnezeu, dacă slava Lui nu intră din tine în ei, pentru ca să îi încredințeze că spui adevărul lui Dumnezeu.

it is in those who parasitize her life and ministry, in those who mystify her worldly importance[679].

During communism, the hierarchy of the Church played according to what the dictators sang to them, now, in capitalism, they play according to the economic interests they want to get. That is why the care of the human institution of the Church is greater than the care of the faithful, but the faithful are the ones who hold the Church on their palms. When the faithful generation of today will die, this in the next 5-10 years, the Church will be in a position to evangelize the romanian people, which it has not evangelized until now, but only ate their money. And here, in Romania, as well as in other parts of the Church, we must evangelize the orthodox world, bring it back to the Church, if we want the Churches not to turn in discotheques, in bars, in brothels[680].

---

[679] Facem speculații teologice, ne place să citǎm abundent din cărțile citite, ne plac cuvintele goale, pentru că ne place să fim șarlatani teologici. Și șarlatanilor teologici nu le pasă de Dumnezeu, pentru că lor le place slava de la oameni. Vor să îi convingă de faptul că sunt „Sfinți" în absența sfințeniei. Tocmai de aceea, nu se îngrijesc de viața lor, nu doresc să se schimbe, nu doresc niciodată să fie Sfinți cu adevărat, pentru că banii sunt viața lor. Și de aceea boala Bisericii e înăuntrul ei, este în cei care îi parazitează viața și slujirea, în cei care îi mistifică importanța ei mondială.

[680] În timpul comunismului, ierarhia Bisericii a jucat după cum i-au cântat dictatorii, acum, în capitalism, joacă după interesele economice pe care vrea să le capete. De aceea, grija de instituția umană a Bisericii e mai mare decât grija față de către cei credincioși, dar credincioșii sunt cei care țin Biserica pe palmele lor. Când generația credincioasă de acum va muri, asta în următorii 5-10 ani, Biserica va fi în situația de a evangheliza poporul român pe care nu l-a evanghelizat până acum, ci i-a mâncat doar banii. Și aici, în România, cât și în alte părți ale Bisericii, trebuie să evanghelizăm lumea ortodoxă, să o readucem la Biserică, dacă mai vrem ca Bisericile să nu se transforme în discoteci, în baruri, în bordeluri.

The rush for money and the indifference to the faithful emptied the roman catholic and protestant dwellings. But, above all, Churches perish when they are served by people who do not have the glory of God in them and who never think about their salvation and the salvation of people. The human calculations have nothing to do, however, with God's will. God wants us to trust Him and wait on Him for our salvation. Because the expectation of the Holy Apostles was only God and only from Him they expected the practical solution for the life of the Church[681].

And the practical solution is received through prayer. But through that prayer that is done with God, because He is in us all the time through His glory. And His glory is always in you, because you have perfectly chosen the path of holiness and do not depart from it. That's why you pray to God with confidence and He truly enlightens you, because you are His Servant and not the employee of the Church. And the employees of the Church are unlettered to the ghostual ones, because they are only interested in the salary and nothing else[682].

---

[681] Fuga după bani și indiferența față de credincioși au golit locașurile romano-catolice și protestante. Dar, mai ales, Bisericile pier când sunt slujite de oameni care n-au în ei slava lui Dumnezeu și care nu se gândesc niciodată la mântuirea lor și a oamenilor. Calculele omenești n-au nimic de-a face, însă, cu voia lui Dumnezeu. Dumnezeu dorește ca noi să ne încredem în El și să așteptăm de la El mântuirea noastră. Pentru că așteptarea Sfinților Apostoli a fost numai Dumnezeu și numai de la El au așteptat soluția practică pentru viața Bisericii.

[682] Și soluția practică e primită prin rugăciune. Dar prin rugăciunea aceea care se face cu Dumnezeu, pentru că El este în noi tot timpul prin slava Lui. Și slava Lui e mereu în tine, pentru că ai ales în mod desăvârșit calea sfințeniei și nu te depărtezi de ea. De aceea, te rogi cu încredere lui Dumnezeu și El te luminează cu adevărat, pentru că tu ești Slujitorul Lui și nu angajatul Bisericii. Și angajații Bisericii sunt agramați la cele duhovnicești, pentru că nu sunt interesați decât de salariu și de nimic altceva.

Therefore, my beloveds, the apostolic perspective of the Church is ghostual and universalist. Whoever lives in the Holy Ghost, i.e. in His glory, thinks about the salvation of all and not just about his salvation. And the ghostual life of the Church is the life that convinces the whole man, that renews him, that radically changes him, because it is the life of God poured into people. And if Petros is the rock of our theology, Pavlos is our humility, because he teaches us all to see ourselves small before God. And those who want to follow them, must dedicate their lives to the service of others, the service of all. Amin![683].

[683] De aceea, iubiții mei, perspectiva apostolică a Bisericii e duhovnicească și universalistă. Cine trăiește în Duhul Sfânt, adică în slava Lui, acela se gândește la mântuirea tuturor și nu doar la mântuirea sa. Și viața duhovnicească a Bisericii este viața care convinge pe tot omul, care îl înnoiește, care îl schimbă radical, pentru că e viața lui Dumnezeu revărsată în oameni. Și dacă Petros e piatra teologiei noastre, Pavlos este smerenia noastră, pentru că ne învață pe toți să ne vedem mici înaintea lui Dumnezeu. Iar cei care vor să le urmeze lor, trebuie să își dăruie viața lor slujirii altora, slujirii tuturor. Amin!

Sermon at All Saints Sunday [2024]

My beloveds[684],

we cannot even imagine the number of God's Saints. And if their multitude is immense, we still do not know all their names. But God knows everyone! And He knows them, as He knows us, because He helps us all to save ourselves. And His Saints are from all social states, from all ages and from all countries of the world. That's why today's Church day is the day of joy for the whole world, because the Saints of God from all over the world are liturgically remembered together. And they are mentioned together because they are together in the Emperordom of God[685].

And all the Saints of God come from the one Church of God on earth. For there is only one Church of God, as there is only one Emperordom of God. And His Church, the one, is the preserver of life with God and of saving faith, because God works unceasingly to save people in His Church. We receive God's glory through all Church Services and the ascetic life of the Church is our life full of His eternal and uncreated glory. And if we want to know how the Saints of God sanctified themselves, we can read

---

[684] Started at 7. 50, in day of wednesday, on 26 june 2024. Sun, 24 degrees, wind of 3 km/h.

[685] nici nu ne putem închipui numărul Sfinților lui Dumnezeu. Și dacă mulțimea lor e imensă, tot la fel nu știm toate numele lor. Dar Dumnezeu îi cunoaște pe toți! Și îi cunoaște pe ei, cum ne cunoaște și pe noi, pentru că El ne ajută pe toți să ne mântuim. Și Sfinții Lui sunt din toate stările sociale, de toate vârstele și din toate țările lumii. De aceea, ziua de azi a Bisericii e ziua de bucurie a întregii lumi, pentru că Sfinții lui Dumnezeu din toată lumea sunt pomeniți liturgic împreună. Și sunt pomeniți împreună pentru că ei sunt împreună în Împărăția lui Dumnezeu.

their Lives on centuries, in order to see the same faith and the same service and the same ascesis of the Church[686].

The Church assumed all the Saints of the Old Testament, and until 1054 the Saints of God are common to the east and the west of the Church. Because the Church of Pentecost considers itself the real successor of the mosaic Church, of the Church of the Old Testament, because it believed in the Messiah that Israil [Ἰσραήλ] was waiting for. And that is why the Church is the true Israil of God, because the spiritual Israil is His Church. And when the great and unhealed schism occurred in 1054, no „saint" proclaimed by roman catholicism entered in the Church's synaxar, because all God's Saints are within His Church[687].

And what is this telling us? That the boundaries of the Church are its faith. Because you enter in the Church through faith and through the Holy Mysteries of Baptism, Chrismation

---

[686] Și toți Sfinții lui Dumnezeu vin din singura Biserică a lui Dumnezeu de pe pământ. Căci există o singură Biserică a lui Dumnezeu, după cum există o singură Împărăție a Lui. Și Biserica Lui, cea una, e păstrătoarea vieții cu Dumnezeu și a credinței celei mântuitoare, pentru că Dumnezeu lucrează neîncetat mântuirea oamenilor în Biserica Sa. Slava lui Dumnezeu o primim prin toate Slujbele Bisericii și viața ascetică a Bisericii e viața noastră cea plină de slava Lui cea veșnică și necreată. Și dacă vrem să știm cum s-au sfințit Sfinții lui Dumnezeu, putem să citim Viețile lor pe secole, pentru ca să vedem aceeași credință și aceeași slujire și aceeași asceză a Bisericii.

[687] Biserica și-a asumat toți Sfinții Vechiului Testament, iar până la 1054 Sfinții lui Dumnezeu sunt comuni răsăritului și apusului Bisericii. Pentru că Biserica Cincizecimii se consideră continuatoarea reală a Bisericii mozaice, a Bisericii Vechiului Testament, pentru că ea a crezut în Mesia pe care Îl aștepta Israil. Și de aceea Biserica e adevăratul Israil al lui Dumnezeu, pentru că Israilul cel duhovnicesc este Biserica Lui. Și când marea și nevindecata schismă s-a produs în 1054, niciun „sfânt" proclamat de romano-catolicism n-a mai intrat în sinaxarul Bisericii, pentru că toți Sfinții lui Dumnezeu sunt înăuntrul Bisericii Sale.

and Eucharist, and you stay in the Church and sanctify yourself continuously, if you let yourself be led by God in all your affairs. And because all of holiness is in His Church, that is precisely why you cannot sanctify yourself outside of it, because the Saints are the clear expression of the Church's life and faith[688].

The first Saints of the Church are also the first people created by God. The Holy Protoparents Adam [Ἀδάμ] and Eva [Εὔα] are the first Saints of the Church, and the Lord Iisus Hristos [Ἰησοῦς Χριστός] takes them out of Hell, at His Resurrection, together with all the Saints of the Old Testament. Therefore, being taken out of Hell by the Lord, the Church honors those of old as its own, because it is the Israil of God[689].

The Holy Martyrs of the Church died in terrible torments. And they were martyred, because they did not oppose their persecutors. They knew that people can only kill their body, because their soul is alive forever. And the persecution against the Church was and is the most obvious of all, although everyone looks at the persecution against the Church as to a spectacle and not as to a genocide. But in the Emperordom of God is a whole world that got there as a result of the genocide against christians. And this

---

[688] Și ce ne spune acest lucru? Că granițele Bisericii sunt credința ei. Pentru că în Biserică intri prin credință și prin Sfintele Taine ale Botezului, Mirungerii și Euharistiei și rămâi în Biserică și te sfințești neîncetat, dacă te lași condus de Dumnezeu în toate cele ale tale. Și pentru că toate ale sfințeniei sunt în Biserica Lui, tocmai de aceea nu te poți sfinți în afara ei, pentru că Sfinții sunt expresia clară a vieții și a credinței Bisericii.

[689] Primii Sfinți ai Bisericii sunt și primii oameni creați de Dumnezeu. Sfinții Protopărinți Adam și Eva sunt primii Sfinți ai Bisericii și pe ei îi scoate Domnul Iisus Hristos din Iad, la Învierea Lui, dimpreună cu toți Sfinții Vechiului Testament. De aceea, fiind scoși cu toții din Iad de către Domnul, Biserica îi cinstește pe cei din vechime ca pe ai ei, pentru că ea este Israilul lui Dumnezeu.

genocide was and is a purely religious one, it was and is a mass extermination of christians[690].

The Hierarchs of the Church who died martyred are the Saints Heiromartyrs of the Church. In the first century of the Church, Saint Heiromartyr Dionisios the Areopagitis [Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης], the great Theologian of the Church, evangelizes Gallia, together with his Saints disciples Rusticos [Ρουστικὸς] and Elefterios [Ἐλευθέριος], and is martyred in Paris[691]. His theology is normative for the Church, despite his recent detractors. Because from him we learn what the Church looked like in the first century, how it was served, how it was believed, the entire angelic theology being the result of his divine views[692].

I do not share the reluctant position towards the western Saints of the Church. That is precisely why I seek to translate and know more and more of their Lives and theology. The theology of Saint Hierarch Augustinus of Hippo, of Saint Hieronymus the

---

[690] Sfinții Mucenici ai Bisericii au murit în chinuri groaznice. Și ei au fost martirizați, pentru că nu s-au opus prigonitorilor lor. Ei știau că oamenii nu pot omorî decât trupul lor, pentru că sufletul lor este viu veșnic. Și persecuția împotriva Bisericii a fost și este cea mai evidentă dintre toate, deși toată lumea privește la persecuția împotriva Bisericii ca la un spectacol și nu ca la un genocid. Dar în Împărăția lui Dumnezeu este o întreagă lume care a ajuns acolo ca urmare a genocidului împotriva creștinilor. Și acest genocid a fost și este unul pur religios, a fost și este o exterminare în masă a creștinilor.

[691] *Cf.* https://www.synaxarion.gr/gr/sid/794/sxsaintinfo.aspx.

[692] Ierarhii Bisericii care au murit martirizați sunt Sfinții Sfințiți Mucenici ai Bisericii. În secolul I al Bisericii, Sfântul Sfințit Mucenic Dionisios Areopagitul, marele Teolog al Bisericii, evanghelizează Gallia, dimpreună cu Sfinții săi ucenici Rusticos și Elefterios, și e martirizat la Paris. Teologia sa e normativă pentru Biserică, în ciuda detractorilor săi recenți. Pentru că de la el aflăm cum arăta Biserica în secolul I, cum se slujea, cum se credea, întreaga teologie îngerească fiind urmarea vederilor sale cele dumnezeiești.

Confessor, of Saint Pious Beda must be translated and commented at length. All the theology of the Saints from the West and from the East must be translated and commented punctually, because it all represents the treasure of faith of the Church. And to minimize a Saint means to minimize God, Who enlightened him in the divine things[693].

I love the Holy Theologians of the Church in a special way, because they are my enlightenment in the divine things, but all the Saints conquer me by their faith, by their obedience, by their purity, by their unceasing sacrifice. Everyone teaches us unique things, because everyone is unique. And the personal uniqueness is God's great gift to humanity, because everyone comes with something special, with something unique for everyone. But you must highlight your uniqueness, highlight it in your vocation, in your call from God, so that it is a common good, a good of the whole Church[694].

---

[693] Nu împărtășesc poziția reticentă față de Sfinții din partea de apus ai Bisericii. Tocmai de aceea caut să traduc și să cunosc tot mai mult Viețile și teologia lor. Teologia Sfântului Ierarh Augustinus de Hippo, a Sfântului Hieronymus Mărturisitorul, a Sfântului Cuvios Beda trebuie traduse și comentate pe larg. Toată teologia Sfinților din Apus și din Răsărit trebuie tradusă și comentată punctual, pentru că toată reprezintă comoara de credință a Bisericii. Iar a minimaliza un Sfânt înseamnă a-L minimaliza pe Dumnezeu, Care l-a luminat în cele dumnezeiești.

[694] Îi iubesc într-un mod aparte pe Sfinții Teologi ai Bisericii, pentru că ei sunt luminarea mea în cele dumnezeiești, dar mă cuceresc toți Sfinții prin credința lor, prin ascultarea lor, prin curăția lor, prin jertfa lor neîncetată. Fiecare ne învață lucruri unice, pentru că fiecare este un unic. Și unicitatea personală e marele dar al lui Dumnezeu pentru umanitate, pentru că fiecare vine cu ceva special, cu ceva unic pentru toți. Dar unicitatea ta trebuie să o scoți în relief, să o scoți în relief în vocația ta, în chemarea ta de la Dumnezeu, pentru ca ea să fie un bun comun, un bun al întregii Biserici.

The Pious Saints are the people of ascesis, of the Monastery, but who helped us all from everywhere. The ascetical and mystical life of Saint Simeon the New Theologian was a great guide for my life and my theology. In my doctoral thesis[695], I talked about the sight of God at Saint Simeon, but his way of writing theology completely won me over, because he wrote theology from the midst of his divine enlightenments and views. And this is, of fact, the true theology: which is written on the basis of mystical experiences, of direct knowledge of the life with God[696].

The Holy Emperors or Military Saints fought the real, hard wars on the battle front, but, primarily, they fought the inner war with demons and passions, and won. But the interior war is the real war of christians. When the Saints were persecuted and did not oppose them, they were fighting with the interior war, with the ghostual one, against the demons and their passions. And their victory is very important to us, because we are fighting the same war. And if they have overcome, we can also overcome, with their help, because their ghostual help is essential in our ghostual struggle[697].

---

[695] It is here, for download: *The Sight of God in the Theology of Saint Symeon the New Theologian* (499 pages):

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/09/15/the-sight-of-god-in-the-theology-of-saint-symeon-the-new-theologian/.

[696] Sfinții Cuvioși sunt oamenii ascezei, ai Mănăstirii, dar care ne-au ajutat pe toți de oriunde. Viața ascetică și mistică a Sfântului Simeon Noul Teolog mi-a fost un mare îndrumar pentru via mea și pentru teologia mea. În teza mea doctorală, am vorbit despre vederea lui Dumnezeu la Sfântul Simeon, dar modul său de a scrie teologie m-a biruit în mod deplin, pentru că a scris teologie din mijlocul luminărilor și vederilor sale celor dumnezeiești. Și aceasta este, de fapt, adevărata teologie: care se scrie pe baza experiențelor mistice, a cunoașterii directe a vieții cu Dumnezeu.

[697] Sfinții Împărați sau Sfinții Militari au dus războaiele reale, grele, pe frontul de luptă, dar, în primul rând, au dus războiul interior, cu demonii și cu patimile, și au biruit. Dar războiul interior e adevăratul război

The Holy Infant Martyrs are the most vivid proof of the fact that God loves the purity of man. He, the One who asks us to purify our hearts so that we can see Him ghostually, loves all our efforts to purify ourselves for Him. And when He asks us to renounce everything for Him, God asks us to stick to Him completely, because our salvation is our filling with His holiness. And His holiness is His uncreated and eternal glory, for which Saint Archbishop Grigorios Palamas fought theologically, in order to convey to us the reality of the Living God. Because only the Living God makes us alive and sanctifies us without ceasing[698].

And when we have the perspective of our eternal union with all the Saints of God, then we have the perspective of ghostual diversity. Because we must unite in our heart the love for all His Saints, those so diverse in holiness and in theological knowledge. And if we want to be with the Saints, then we want to be with all people, because everyone is called to the holiness of God. And through this we fulfill the will of God, of the One who wants everyone to be saved and to come to His divine knowledge. And

---

al creștinilor. Când Sfinții erau persecutați și nu se împotriveau lor, ei se luptau cu războiul cel interior, cu cel duhovnicesc, împotriva demonilor și a patimilor lor. Și biruința lor e foarte importantă pentru noi, căci și noi ducem același război. Și dacă ei au biruit, putem și noi să biruim, cu ajutorul lor, pentru că ajutorul lor duhovnicesc este esențial în lupta noastră duhovnicească.

[698] Sfinții Mucenici Prunci sunt dovada cea mai vie a faptului că Dumnezeu iubește curăția omului. El, Cel care ne cere să ne curățim inimile pentru ca să Îl putem vedea duhovnicește, iubește toate eforturile noastre de a ne curăți pentru El. Și când ne cere să ne lepădăm de toate pentru El, Dumnezeu ne cere să ne lipim cu totul de El, pentru că mântuirea noastră este umplerea noastră de sfințenia Lui. Și sfințenia Lui este slava Lui cea necreată și veșnică, pentru care Sfântul Arhiepiscop Grigorios Palamas s-a luptat teologic, pentru ca să ne transmită realitatea Dumnezeului Celui Viu. Pentru că numai Dumnezeul Cel viu ne face vii pe noi și ne sfințește neîncetat.

man's effort of will is now presented as determining, because God does not want to save us by force, but the salvation is our collaboration with God in everything we do[699].

Therefore, my beloveds, today's feast teaches us that the unity, the communion, the holiness are the real values of man and they lead us to the Emperordom of God. The disunity, the selfishness, the indifference are man's maladies and not his virtues. If you cannot bear the personal diversity of the Church, you are not of the Emperordom. But you are not of the Emperordom also if you do not support the unity in the Church. Because ghostual unity and personal diversity are together in the one who loves God, but also loves people. Amin[700]!

---

[699] Și când avem perspectiva unirii noastre veșnice cu toți Sfinții lui Dumnezeu, atunci avem perspectiva diversității duhovnicești. Pentru că trebuie să unim în inima noastră iubirea pentru toți Sfinții Lui, cei atât de diverși în sfințenie și în cunoaștere teologică. Și dacă vrem să fim cu Sfinții, atunci vrem să fim cu toți oamenii, pentru că toți sunt chemați la sfințenia lui Dumnezeu. Și prin aceasta împlinim voia lui Dumnezeu, a Celui care voiește ca toți să se mântuie și să vină la cunoașterea Lui cea dumnezeiască. Iar efortul de voință al omului este prezentat acum ca determinant, pentru că Dumnezeu nu voiește să ne mântuie cu forța, ci mântuirea e conlucrarea noastră cu Dumnezeu în tot ceea ce facem.

[700] Așadar, iubiții mei, praznicul de astăzi ne învață că unitatea, comuniunea, sfințenia sunt valorile reale ale omului și ele ne duc în Împărăția lui Dumnezeu. Dezbinarea, egoismul, indiferența sunt maladiile omului și nu virtuți ale sale. Dacă nu suporți diversitatea personală a Bisericii, nu ești al Împărăției. Dar nu ești al Împărăției nici dacă nu suporți unitatea în Biserică. Pentru că unitatea duhovnicească și diversitatea personală sunt împreună în acela care Îl iubește pe Dumnezeu, dar îi iubește și pe oameni. Amin!

Sermon at the Sunday of Romanian Saints [2024]

My beloveds[701],

the number of canonized Romanian Saints is so small, that we can say that the vast majority of Romanian Saints are uncanonized, unknown, ignored from a liturgical point of view. And for this reason, we are guided by Saints of old, from other nations, and less so by our Saints, because we have few canonized Romanian Saints about whom we know extensive things. About St. Pious Ioan Iacob from Neamț, living in the 20th century, we have many data and his edited work itself, but we know very little data about St. Pious Ioan from Prislop or about St. Pious Onufrie from Vorona and Chiriac from Tazlău. For the farther they are from us, the less data we have about them. And we have data only where their books have been preserved[702].

---

[701] Started at 8. 08, in day of monday, on 1 july 2024. Sun, 23 degrees, wind of 3 km/h.

[702] numărul Sfinților Români canonizați e atât de mic, încât putem spune că Sfinții Români sunt în marea lor majoritate necanonizați, neștiuți, nebăgați în seamă din punct de vedere liturgic. Și din această cauză, noi ne ghidăm după Sfinți din vechime, de la alte neamuri, și mai puțin după Sfinții noștri, pentru că avem puțini Sfinți Români canonizați despre care să știm lucruri extinse. Despre Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț, trăind în secolul al XX-lea, avem multe date și însăși opera lui editată, dar știm date foarte puține despre Sfântul Cuvios Ioan de la Prislop sau despre Sfinții Cuvioși Onufrie de la Vorona și Chiriac de la Tazlău. Căci, cu cât sunt mai departe de noi, cu atât avem date puține despre ei. Și avem date numai acolo unde s-au păstrat cărți ale lor.

With only 81 lei, the equivalent of 17.51 dollars, we can buy the complete works of St. Ioan Iacob from Neamț[703], whose Holy Relics are at the Hozeva Monastery[704]. And his works consist of greek translations, personal poems, and various ghostual writings found in manuscript in his cave. Because he didn't publish anything during his lifetime. And his work was edited by his apprentice, Father Ioanichie Pârâială, who was his apprentice for 21 years, and who published them in two volumes in 1968 and 1970[705]. And only in this way, in a wonderful way, from God's care, we have concrete data about how Saint Ioan Iacob lived and thought[706].

And when you have details about the Saints of God, then you become intimate with them much faster, because you know facts about them. But when you know a few details, then you bind yourself only to them and to his Holy Icon and to his Service, and

---

[703] From here: https://edituradoxologia.ro/pentru-cei-cu-sufletul-nevoias-ca-mine-opere-complete-sfantul-ioan-iacob-de-la-neamt-hozevitul.

[704] To be seen:

https://en.wikipedia.org/wiki/Monastery_of_Saint_George_of_Choziba.

[705] *Cf.* Sfântul Ioan Iacob de la Neamț-Hozevitul, *Opere complete* [Complete Works], Pub. Doxologia, Iași, 2010, p. 6. The book has 750 pages.

[706] Cu numai 81 de lei, echivalentul a 17, 51 dolari, putem cumpăra operele complete ale Sfântului Ioan Iacob de la Neamț, ale cărui Sfinte Moaște sunt la Mănăstirea Hozeva. Și operele sale sunt formate din traduceri din limba greacă, din poeme personale și din diverse scrieri duhovnicești, găsite în manuscris în peștera sa. Pentru că el nu a publicat nimic în timpul vieții sale. Iar opera lui a fost editată de ucenicul său, de Părintele Ioanichie Pârâială, care i-a fost ucenic timp de 21 de ani, și care le-a publicat în două volume în 1968 și 1970. Și numai astfel, în mod minunat, din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, noi avem date concrete despre cum trăia și gândea Sfântul Ioan Iacob.

that is the Holy of God for you. For the penury of data about him keeps the Saint of God away from you[707].

If you know latin, you can enjoy the work of Saint Ioannes Cassianus in volumes 49[708] and 50[709] of the Latin Patrologia. But you can also find his works in english, as well as scientific studies about him, who was born in Dobrogea[710], by the sea, in Romania. And he is liturgically commemorated together with Saint Pious Germanus, his friend, together with whom he would struggle ghostually for 25 years[711]. But the ascetical and mystical experience of St. Ioannes Cassianus is extraordinary, it is part of the great treasury of experience of the Church[712].

If St. Ioan Iacob in the 20th century wrote theology in verses, St. Ioannes Cassianus in the 5th century made ghostual interviews with the Saints of the Desert. And as I love both poetry

---

[707] Și când ai amănunte despre Sfinții lui Dumnezeu, atunci te intimizezi cu ei mult mai repede, pentru că știi date despre ei. Dar când știi câteva amănunte, atunci te legi numai de ele și de Sfânta lui Icoană și de Slujba lui, și acela este Sfântul lui Dumnezeu pentru tine. Căci penuria datelor despre el ți-l ține pe Sfântul lui Dumnezeu departe de tine.

[708] Here:
https://books.google.ro/books?id=W3fYAAAAMAAJ&redir_esc=y.

[709] And here:
https://books.google.ro/books?id=RKkQV64HyFMC&redir_esc=y.

[710] More details about him:
https://en.wikipedia.org/wiki/John_Cassian.

[711] Ibidem.

[712] Dacă cunoști limba latină, te poți bucura de opera Sfântului Ioannes Cassianus în vol. 49 și 50 din Patrologia Latină. Dar și în engleză puteți găsi operele sale, cât și studii științifice despre el, cel care s-a născut în Dobrogea, la malul mării, în România. Și el este pomenit liturgic împreună cu Sfântul Cuvios Germanus, prietenul său, împreună cu care avea să se nevoiască duhovnicește timp de 25 de ani. Dar experiența ascetică și mistică a Sfântului Ioannes Cassianus este extraordinară, ea făcând parte din marele tezaur de experiență al Bisericii.

and ghostual interviews, interviews full of experience, I believe that in poetry and in interviews you can write the theology of the Church. Because the theology is written for people. And writing for their benefit means writing in various ways, reaching at the aphorisms of the Egyptian Pateric or of Saint Siluan the Athonite[713].

Sentential, apophthegmatic writing is synthetic. You summarize an experience in a few words. And this essential touch is important for you, because you are briefly telling your life experience, but also for the one who reads it. Because the one who reads, reads concentratedly, quickly finds an experience that requires a lot of exposure. And I often prefer to write in summary, because it's like a haiku[714] with deep resonances[715].

Saint Pious Antipa from Calapodești struggled ghostually and fell asleep at the Valaam Monastery, being a hesychast[716]. Because at Valaam the Monks lived according to the ascesis of Saint Paisii Velicikovskii, who was also a hesychast. St. Pious Vasile from Poiana Mărului was also a hesychast, because he was

---

[713] Dacă Sfântul Ioan Iacob în secolul al XX-lea a scris teologie în versuri, Sfântul Ioannes Cassianus în secolul al V-lea a făcut interviuri duhovnicești cu Sfinții Pustiului. Iar eu cum iubesc deopotrivă și poezia, dar și interviurile duhovnicești, interviurile pline de experiență, consider că și în poezie și în interviuri poți să scrii teologia Bisericii. Pentru că teologia se scrie pentru oameni. Și a scrie spre folosul lor înseamnă a scrie în diverse moduri, ajungând la aforismele Patericului Egiptean sau ale Sfântului Siluan Athonitul.

[714] To be seen: https://en.wikipedia.org/wiki/Haiku.

[715] Scrisul sentențial, apoftegmatic este sintetic. Sintetizezi în puține cuvinte o experiență. Și această tușă esențială e importantă pentru tine, pentru că îți spui pe scurt experiența de viață, dar și pentru cel care o citește. Pentru că cel care citește, citește în mod concentrat, află repede o experiență ce necesită multă expunere. Și prefer adesea să scriu rezumativ, pentru că e ca un haiku cu rezonanțe profunde.

[716] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Antipa_de_la_Calapodești.

the ghostual Father of St. Pious Paisii Velicikovskii[717]. And for them the prayer: *Lord Jesus Christ, Son of God, have mercy on me, a sinner!*, was their breathing. Because they uttered it unceasingly within themselves, wherever they went and whatever they did, because the prayer of the heart was their breathing[718].

With the gift of God, I got to live a hesychast thanks to Saint Ilie the seer of God, my ghostual Father. I have edited his complete works online and they are here[719] for everyone to download. For his part, suffering in the communist prisons, he learned the prayer of the heart from the disciples of Saint Pious Arsenie Boca[720]. And Saint Ilie the seer of God or Saint Ilie Mocanu (by his lay name) and Saint Arsenie Boca are not canonized, but they are two Romanian Saints, two Hesychast Saints. And along with enormously many others, they are our Saints, they are the Saints of Romania, whom we must know and pray to them so that they teach us to strive ghostually[721].

---

[717] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Vasile_de_la_Poiana_Mărului.

[718] Sfântul Cuvios Antipa de la Calapodești s-a nevoit duhovnicește și a adormit la Mănăstirea Valaam, fiind un isihast. Pentru că la Valaam Monahii trăiau după asceza Sfântului Paisii Velicikovskii, care era și el un isihast. Tot isihast era și Sfântul Cuvios Vasile de la Poiana Mărului, pentru că el a fost Părintele duhovnicesc al Sfântului Cuvios Paisii Velicikovskii. Și pentru ei rugăciunea: *Doamne Iisuse Hristose, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!*, era răsuflarea lor. Pentru că ei o rosteau neîncetat în ei înșiși, oriunde mergeau și orice făceau, pentru că rugăciunea inimii era răsuflarea lor.

[719] To be seen:

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/.

[720] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Arsenie_Boca.

[721] Cu darul lui Dumnezeu, eu am ajuns să trăiesc isihast datorită Sfântului Ilie văzătorul de Dumnezeu, Părintele meu duhovnicesc. Operele lui complete le-am editat online și sunt aici, pentru a fi downloadate de toți. La rândul său, pătimind în închisorile comuniste, el a învățat

I was talking with Saint Ilie the seer of God, with my Father, and I felt and saw how the glory of God came out of him and entered me. And we enter an abyssal peace, full of love and holy understandings. Because what God wanted to teach me, He told me through him. And so, I understood that the peace of God is more important than anything else and that this is the true communication between people: the communication in the glory of God. Because the one who is full of His glory, speaks through His glory everything and his holy words are imprinted in you ghostually[722].

Saint Hieroschimonach Daniil the Hermit was the Duhovnik of Saint Ștefan the Great[723]. And the Duhovnik is the Priest before whom you confess your sins, and he forgives you for them. Saint Neagoe Basarab was the disciple of Saint Nifon, the Patriarch of Constantinople[724]. And Saint Nifon taught him the hesychastic life, Saint Neagoe giving us his masterpiece: *The*

---

rugăciunea inimii de la ucenici ai Sfântului Cuvios Arsenie Boca. Și Sfântul Ilie văzătorul de Dumnezeu sau Sfântul Ilie Mocanu (pe numele său de mirean) și Sfântul Arsenie Boca sunt necanonizați, dar ei sunt doi Sfinți Români, doi Sfinți Isihaști. Și alături de enorm de mulți alții, ei sunt Sfinții noștri, ei sunt Sfinții României, pe care noi trebuie să îi cunoaștem și să ne rugăm lor ca să ne învețe să ne nevoim duhovnicește.

[722] Stăteam de vorbă cu Sfântul Ilie văzătorul de Dumnezeu, cu Părintele meu, și simțeam și vedeam cum slava lui Dumnezeu iese din el și intră în mine. Și intram într-o pace abisală, plină de iubire și de înțelegeri sfinte. Pentru că ceea ce dorea Dumnezeu să mă învețe, mi le spunea prin el. Și astfel, am înțeles că pacea lui Dumnezeu e mai importantă decât orice altceva și că aceasta e adevărata comunicare între oameni: comunicarea în slava lui Dumnezeu. Pentru că cel care e plin de slava Lui, grăiește prin slava Lui totul și cuvintele lui sfinte se imprimă în tine în mod duhovnicește.

[723] *Cf.* https://doxologia.ro/viata-sfantului-cuvios-daniil-sihastrul.

[724] *Cf.* https://doxologia.ro/viata-sfantului-voievod-neagoe-basarab.

Teachings of Neagoe Basarab to His Son Teodosie[725]. And when you are filled with God's wisdom, you feel like giving it to everyone, because God's gifts are for everyone[726].

Saint Antim the Georgian, The Metropolitan of Wallachia, taught us to preach in the Romanian language. He gave us a ghostual horizon, one that is continuously open, because he taught us that we can preach in any language of the world in the Church of God. The Holy Martyr Filotea from Curtea de Argeș came from Bulgaria to fill us with her miracles, and the Holy Pious Paraschevi from Iași came from Turkey to have mercy on us with her miracles. Saint Nicodim from Tismana came from North Macedonia to build romanian Monasticism, while Saint Grigorios the Decapolitan came from Turkey for the same great thing: to build Monasticism on romanian soil[727]. And the Saints are missionaries both during their life and after their sleep, through their Holy Relics, because they want us to be saved with peace in the Church of God[728].

---

[725] We have it here:
https://ro.wikisource.org/wiki/Învățăturile_lui_Neagoe_Basarab_către_fiul_său_Teodosie.

[726] Sfântul Ieroschimonah Daniil Sihastru a fost Duhovnicul Sfântului Ștefan cel Mare. Și Duhovnicul e Preotul în fața căruia îți spovedești păcatele și el te iartă pentru ele. Sfântul Neagoe Basarab a fost ucenicul Sfântului Nifon, Patriarhul Constantinopolului. Și Sfântul Nifon l-a învățat viața isihastă, Sfântul Neagoe dându-ne capodopera sa: *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*. Iar atunci când te umpli de înțelepciunea lui Dumnezeu simți să o dărui tuturor, pentru că darurile lui Dumnezeu sunt pentru toți.

[727] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Nicodim_de_la_Tismana, https://ro.wikipedia.org/wiki/Prilep,
https://ro.wikipedia.org/wiki/Grigorie_Decapolitul.

[728] Sfântul Antim Georgianul, Mitropolitul Țării Românești, ne-a învățat să predicăm în limba română. Ne-a dat un orizont duhovnicesc, unul continuu deschis, pentru că ne-a învățat că putem predica în orice

In 2025, 15 Romanian Saints, all men, will be canonized. Their list is here[729]. And the first of them is Saint Dumitru Stăniloae the Theologian, our Father. From him, through divine enlightenment, I received the project of Dogmatics that I am working on. Here is volume 1[730], and here is volume 2[731], the 3rd being in the works. And in comparison with his theological syntheses, syntheses of ideas, as practiced in the 20th century, Saint Dumitru the Theologian enlightened me to write starting from the textual research of theological sources. Because we need to know how to arrive at theological ideas by doing systematic textual research[732].

---

limbă a lumii în Biserica lui Dumnezeu. Sfânta Mucenică Filotea de la Curtea de Argeș a venit din Bulgaria pentru ca să ne umple de minunile sale, iar Sfânta Cuvioasă Paraschevi de la Iași a venit din Turcia pentru a ne milui cu minunile sale. Sfântul Cuvios Nicodim de la Tismana a venit din Macedonia de Nord ca să zidească Monahismul românesc, pe când Sfântul Cuvios Grigorios Decapolitul a venit din Turcia pentru același mare lucru: pentru a zidi Monahismul pe pământ românesc. Și Sfinții sunt misionari și în timpul vieții, cât și după adormirea lor, prin Sfintele lor Moaște, pentru că doresc să ne mântuim cu pace în Biserica lui Dumnezeu.

[729] To be seen:

https://basilica.ro/15-cuviosi-si-marturisitori-propusi-spre-canonizare-pentru-anul-centenar-al-patriarhiei-romane-2025/.

[730] Idem:

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/12/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-1/.

[731] Idem:

https://www.teologiepentruazi.ro/2019/12/23/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-2/.

[732] În 2025 vor fi canonizați 15 Sfinți Români, toți bărbați. Lista lor e aici. Iar primul dintre ei este Sfântul Dumitru Stăniloae Teologul, Părintele nostru. De la el, prin luminare dumnezeiască, am primit proiectul de Dogmatică la care lucrez. Aici este volumul 1, iar aici este al doilea, cel de al 3-lea fiind în lucru. Și în comparație cu sintezele sale teologice, sinteze de idei, cum se practicau în secolul al XX-lea, Sfântul Dumitru Teologul

And I write my Dogmatics while translating the Old and New Testaments of the Church from the ancient greek in romanian. And so, I understand how the theological ideas appeared, how they appeared from Scripture at the Holy Fathers, because they studied it as thoroughly as I did. And when you see the theological ideas, then you also have their certainty, because you translate the text with the divine rigorousness that scriptural texts need[733].

The more we know more recent Saints, the more we will understand the naturalness of holiness. Because we will understand that they lived among us, they had the same occupations as us, but a mystic life. Because they, my beloveds, were filled unceasingly with the glory of God and with His theology, and that was their mystery. And each of us can live in holiness, because the life of the Church is full of God's glory[734].

Romania's Saints are many, far too many. You only have to know them and recognize their holiness. We must search through the centuries and in terrain to find the Saints of God. By

---

m-a luminat să scriu pornind de la cercetarea textuală a surselor teologice. Pentru că trebuie să știm cum se ajunge la ideile teologice, făcând cercetare textuală sistematică.

[733] Și îmi scriu Dogmatica în timp ce traduc Vechiul și Noul Testament al Bisericii din limba greacă veche în română. Și astfel, înțeleg cum au apărut ideile teologice, cum au apărut ele din Scriptură la Sfinții Părinți, pentru că ei au cercetat-o minuțios ca și mine. Și când vezi ideile teologice, atunci ai și certitudinea lor, pentru că traduci textul cu rigurozitatea dumnezeiască de care textele scripturale au nevoie.

[734] Cu cât vom cunoaște Sfinți mai recenți, cu atât vom înțelege naturalețea sfințeniei. Pentru că vom înțelege că ei au trăit în mijlocul nostru, au avut aceleași îndeletniciri cu noi, dar o viață tainică. Pentru că ei, iubiții mei, s-au umplut neîncetat de slava lui Dumnezeu și de teologia Lui și asta a fost taina lor. Și fiecare dintre noi putem să trăim în sfințenie, pentru că viața Bisericii e plină de slava lui Dumnezeu.

praying to them, we will find them. And God will enrich us more and more with His Saints, if we also sanctify our lives[735]. Amin!

[735] Sfinții României sunt mulți, mult prea mulți. Trebuie numai să îi cunoști și să le recunoști sfințenia. Trebuie să facem cercetări pe secole și în teren, pentru ca să îi găsim pe Sfinții lui Dumnezeu. Rugându-ne lor, îi vom găsi pe ei. Și Dumnezeu ne va îmbogăți tot mai mult cu Sfinții Lui, dacă ne vom sfinți și noi viața noastră.

Sermon at the 3rd Sunday after Pentecost [2024]

My beloveds[736],

the worry is our darkening. Because the care is our pasting to things, to fears, to obsessions, to pleasures…We dwell at our worry, at our fear, and want it eradicated from our lives. But our worry is our narrow perspective on our lives. Because the true perspective of our life is God's will with us. And when we let go of our projections of the future, we also let go of our attachment to them[737].

The worry is a theological desertion. Our life is lived by faith and our future lies in the hope in our God. But, if I worry unnecessarily, I no longer live by faith and by hope, but in fear. And if I am full of fear, I am not in the love of God who casts out fear. And that is precisely why we desert from the life with God through our sinful worries: because instead of His love, instead of being with Him, we choose to save our own skin[738].

---

[736] Started at 19.33, in day of friday, on 5 July 2024. Sun, 31 degrees, wind of 11 km/h.

[737] grija este întunecarea noastră. Pentru că grija este lipirea noastră de lucruri, de frici, de obsesii, de plăceri… Ne oprim la îngrijorarea noastră, la frica noastră și vrem ca ea să fie eradicată din viața noastră. Dar grija noastră este perspectiva noastră îngustă despre viața noastră. Pentru că adevărata perspectivă a vieții noastre e voia lui Dumnezeu cu noi. Și când renunțăm la proiecțiile noastre despre viitor, noi renunțăm și la atașamentul nostru față de ele.

[738] Grija este o dezertare teologică. Viața noastră e trăită prin credință și viitorul nostru stă în nădejdea în Dumnezeul nostru. Însă, dacă eu îmi fac griji deșarte, eu nu mai trăiesc prin credință și prin nădejde, ci în frică. Și dacă sunt plin de frică, nu sunt în dragostea lui Dumnezeu care

But do we save our skin? Not! Any sin of ours, by which we think we save ourselves, is a suicide. And the sin, the interior suicide, is the death from which we escape through the confession of our sins. You confess many sins at a Psychoanalyst or at a Psychologist, but they cannot forgive you. Only your Priest Duhovnik can forgive you for them! Because God forgives you, through him, of your sins[739].

When we trust in God, we let go of all our worries. We are with Him, and we stop thinking about problems. At the potential problems. Because we want to fulfill ourselves in His peace, in His peace that gives us to pray, to fulfill ourselves, to see our life in peace. But if current or imagined worries blind us, if temptations of all kinds stop us in place from prayer, the worries are separations from God, they are falls from His peace, because He does not want us to be agitated, to be fearful sinfully, but in His peace. And if my care is my fall from His love, I don't need it[740].

---

aruncă afară frica. Și tocmai de aceea dezertăm de la viața cu Dumnezeu prin grijile noastre păcătoase: pentru că în loc de dragostea Lui, în loc de a fi cu El, noi alegem să ne salvăm pielea.

[739] Însă ne salvăm noi pielea? Nu! Orice păcat al nostru, prin care noi credem că ne salvăm, e o sinucidere. Și păcatul, sinuciderea interioară, e moartea de care scăpăm prin spovedirea păcatelor noastre. La Psihanalist sau la Psiholog mărturisești multe păcate, dar ei nu ți le pot ierta. Numai Preotul tău Duhovnic te poate ierta de ele! Fiindcă Dumnezeu te iartă, prin el, de păcatele tale.

[740] Când ne încredem în Dumnezeu, noi renunțăm la toate grijile noastre. Suntem cu El și nu ne mai gândim la probleme. La potențialele probleme. Pentru că vrem să ne împlinim în pacea Lui, în pacea Lui care ne dă să ne rugăm, să ne împlinim, să ne vedem de viața noastră în pace. Dar dacă ne orbesc grijile curente sau închipuite, dacă ne opresc în loc, din rugăciune, ispitele de tot felul, grijile sunt despărțiri de Dumnezeu, sunt căderi din pacea Sa, pentru că El nu dorește să fim agitați, să fim înfricoșați păcătos, ci în pacea Lui. Și dacă grija mea e căderea mea din iubirea Lui nu am nevoie de ea.

In my youth I struggled a lot with the sinful worries, pointless. I worried about my grandparents, about my Marriage and Priesthood, about my literature. The money was few, many treated me with indifference and envy (like today, by the way), my grandparents were old and I was thinking how I would live after them, how I would bury them, what I would do next. But now, looking behind, I see God's too wonderful work with me and with them and with my Priestess, because it all worked out wonderfully. And no matter how I imagined things, they would not have come out so harmoniously, as they came out of God's hand. Because He fitted them all with the greatest fineness[741].

You must take note of God's miracles in your life in order to heal from fear. His many miracles make you see His love towards you. Your every moment is His miracle. And when you realize His love for you, then you throw out fear, like an intruder, and stay with Him, with the One who loves you forever. And I was cured of fear, of all kinds of fears, by not letting them stay inside me. And I stayed in His peace to live all of my life[742].

---

[741] În tinerețea mea m-am luptat mult cu grijile păcătoase, fără rost. Mi-am făcut griji pentru bunicii mei, pentru Căsătoria și Preoția mea, pentru literatura mea. Banii erau puțini, mulți mă tratau cu indiferență și invidie (ca și azi, de altfel), bunicii mei erau în vârstă și eu mă gândeam cum voi trăi după ei, cum îi voi îngropa, ce voi face mai departe. Dar acum, privind în urmă, văd lucrarea cea preaminunată a lui Dumnezeu cu mine și cu ei și cu Preoteasa mea, pentru că toate s-au aranjat în mod minunat. Și oricât mi-aș fi imaginat eu lucrurile, ele nu ar fi ieșit atât de armonios, așa cum au ieșit din mâna lui Dumnezeu. Pentru că El le-a potrivit pe toate cu cea mai mare finețe.

[742] Trebuie să iei aminte la minunile lui Dumnezeu din viața ta pentru ca să te vindeci de frică. Minunile Lui cele multe te fac să vezi iubirea Lui față de tine. Fiecare clipă a ta e o minune a Lui. Și când îți dai seama de iubirea Lui față de tine, atunci dai afară frica, ca pe o intrusă, și rămâi cu El, cu Cel care te iubește pe tine din veci. Și m-am vindecat de

„But into Your mercy, I have hoped [ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει Σου ἤλπισα]" [Ps. 12, 6, LXX]. I stayed in Your mercy, I didn't make future plans, because You are my future. And You chose the best for me, You chose what I needed. For our plans supersede His will. Our plans are a providence after our mind. But the real providence is His, because He knows what we really need. And when we leave ourselves in His hands and He chooses for us, then He chooses really well, because He wants our eternal fulfillment and not an apparent one[743].

Our real care is to fulfill God's will. To fulfill it in all the compartments of our lives. You wake up with this care, you live with it, you live the true freedom, because, until you sleep, you do His will. And if His will becomes your will, then everything you do frees you internally and fills you with much divine enlightening, because everything you do fulfills you. And then you understand what it means: „that Your mercy [is] better than the lives [ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός Σου ὑπὲρ ζωάς]" [Ps. 62, 4, LXX][744].

---

frică, de frici de tot felul, prin aceea că nu le-am mai lăsat să rămână în mine. Și am rămas în pacea Lui ca să le trăiesc pe toate ale vieții mele.

[743] „Dar eu întru mila Ta am nădăjduit [ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει Σου ἤλπισα]" [Ps. 12, 6, LXX]. Am stat în mila Ta, nu mi-am făcut planuri de viitor, pentru că Tu ești viitorul meu. Și Tu ai ales pentru mine cel mai bine, ai ales ce aveam nevoie. Căci planurile noastre înlocuiesc voia Lui. Planurile noastre sunt o providență după mintea noastră. Dar reala providență e a Lui, pentru că El știe ce ne trebuie cu adevărat. Și când ne lăsăm în mâinile Sale și El alege pentru noi, atunci alege cu adevărat bine, pentru că El dorește împlinirea noastră veșnică și nu una aparentă.

[744] Reala noastră grijă e să împlinim voia lui Dumnezeu. Să o împlinim în toate compartimentele vieții noastre. Te trezești cu această grijă, trăiești cu ea, trăiești adevărata libertate, pentru că, până când dormi, tu faci voia Lui. Și dacă voia Lui devine voia ta, atunci tot ceea ce faci te eliberează interior și te umpli de multă luminare dumnezeiască, pentru că tot ceea ce faci te împlinește. Și atunci înțelegi ce înseamnă: „că mai bună

For what is the life without His mercy, without His presence in us? It's a boredom and a terrible torment! And if I had lived not once, but more lives, what kind of lives would I have had, if He had not been with me? That's why, when you live His mercy, you no longer want to live lives in a row, but only one and live that one with the God of your salvation. Because the life with Him is the real fulfillment and the real fulfillment is to live in His glory. For the mercy of which the Holy Prophet David speaks is His eternal and uncreated glory[745].

My life is divided into two: before and after my conversion, although I was baptized as an infant in the orthodox faith. I have known the boredom, the inner ugliness, the unbelief, the life at random, without sense. But in december 1989, at the age of 12, I had the overwhelming experience of God. During the Romanian Revolution of 1989, when in Bucharest people died for faith and for freedom, when they died with divine enthusiasm, then I felt that these Martyrs of God were carried by Him, by Someone above them, from Whom all strength and courage come. And then I believed in the One who makes people fearless[746]!

[este] mila Ta decât viețile [ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός Σου ὑπὲρ ζωάς]" [Ps. 62, 4, LXX].

[745] Căci ce e viața fără mila Lui, fără prezența Lui în noi? E o plictiseală și un chin groaznic! Și dacă aș fi trăit nu o dată, ci mai multe vieți, ce fel de vieți aș fi avut, dacă El nu ar fi fost cu mine? De aceea, când trăiești mila Lui, nu mai vrei să trăiești vieți la rând, ci doar una și pe aceea să o trăiești cu Dumnezeul mântuirii tale. Pentru că viața cu El e reala împlinire și reala împlinire e să trăiești în slava Lui. Căci mila despre care vorbește Sfântul Profet David este slava Lui cea veșnică și necreată.

[746] Viața mea se împarte în două: înainte și după convertirea mea, deși am fost botezat de prunc în credința ortodoxă. Am cunoscut plictiseala, urâțenia interioară, necredința, viața la întâmplare, fără sens. Însă în decembrie 1989, la vârsta de 12 ani, am avut experiența copleșitoare a lui Dumnezeu. În timpul Revoluției Române din 1989, când în București oameni au murit pentru credință și pentru libertate, când ei au murit cu

I believed in Him, because I felt His glory. Because only His glory makes you from fearful fearless and from slave free. Only He brings you out of your small, narrow perspective, for the eternal personal fulfillment. Therefore, having terms of comparison, I can no longer be lied with „the good" of life at random, because I know what immense unfulfillment lives of the one who sins non-stop. And for me the good is His will and not mine, and His good continually fulfills me, because it continually sanctifies me. His good is His mercy, it is His eternal glory, it is His presence which sanctifies me[747].

And when I consciously converted to life with God, then I began to free myself. My inner release is a continual taking possession. My dispassion can only be a gift from God, because His glory is that cleanses us of passions. And only when His glory floods me, I can have myself, act in a real way, in the terms of the good[748].

---

entuziasm dumnezeiesc, atunci am simțit că acești Mucenici ai lui Dumnezeu sunt purtați de El, de Cineva mai presus de ei, de la Care le vine toată puterea și tot curajul. Și atunci am crezut în Cel care îi face pe oameni neînfricați!

747 Am crezut în El, pentru că am simțit slava Lui. Pentru că numai slava Lui te face din fricos neînfricat și din rob liber. Numai El te scoate din perspectiva ta mică, îngustă, pentru veșnica împlinire personală. De aceea, având termeni de comparație, eu nu mai pot fi mințit cu „binele" vieții la întâmplare, pentru că știu ce neîmplinire imensă trăiește cel care păcătuiește non-stop. Și pentru mine binele e voia Lui și nu a mea, iar binele Lui mă împlinește continuu, pentru că mă sfințește continuu. Binele Lui e mila Lui, e slava Lui cea veșnică, e prezența Lui care mă sfințește.

748 Și când m-am convertit în mod conștient la viața cu Dumnezeu, atunci am început să mă eliberez de mine însumi. Eliberarea mea interioară e o continuă luare în posesie. Nepătimirea mea poate fi doar un dar de la Dumnezeu, pentru că slava Lui e cea care ne curățește de patimi. Și numai când slava Lui mă inundă, eu pot să mă am pe mine însumi, să acționez în mod real, în termenii binelui.

Therefore, my beloveds, we can only be free ghostually, because the interior freedom is the gift of the glory of God that floods us. And if God frees us internally, the worries no longer have a sense. The worries keep us in place, make us fearful, make us cold. And when you are not full of His enthusiasm, you do not understand anything of the fullness of life. Because the life with Him is joy, it is fulfillment, it is holy boldness, it is the boldness that saves us. Amin[749]!

[749] De aceea, iubiții mei, nu putem fi liberi decât duhovnicește, pentru că libertatea interioară este darul slavei lui Dumnezeu care ne inundă. Și dacă Dumnezeu ne eliberează interior, grijile nu își mai au rostul. Grijile ne țin pe loc, ne fac fricoși, ne fac reci. Și când nu ești plin de entuziasmul Lui, nu înțelegi nimic din plinătatea vieții. Pentru că viața cu El e bucurie, e împlinire, e îndrăzneală sfântă, e îndrăzneala care ne mântuie. Amin!

Sermon at the commemoration of the Holy Prophet Iliu Tesvitis [July 20, 2024]

My beloveds[750],

the drought is the sign of decadence. Because instead of having the glory of God in you, you have unbelief, you have insensitivity, you have indifference. And Saint Iliu Tesvitis [Ηλιου ὁ Θεσβίτης], into the zeal of the Lord stopped the dew and the rain, so that they would no longer fall on the earth [I Emperors 17, 1, LXX], because idolatry had multiplied excessively among the people. But who is the dew that fell only on wool [Jud. (A) 6, 37, LXX]? It is Hristos, and the wool is His Immaculate Mother! And when the Lord speaks of water, He speaks of His glory. Because „he who believes in Me, as the Scripture said, rivers of living water will flow from his belly" [Ioannis 7, 38, BYZ]. Therefore, when Saint Iliu stopped the dew, he told us that we stopped His understanding in us and when he stopped the rain, he told us that we do not have His glory in us[751].

---

[750] Started at 8.41, in day of monday, on 8 july 2024. Sun, 24 degrees, wind of 3 km/h.

[751] seceta e semnul decadenței. Pentru că în loc să ai slava lui Dumnezeu în tine, tu ai necredință, ai nesimțire, ai indiferență. Iar Sfântul Iliu Tesvitis [Ηλιου ὁ Θεσβίτης], întru râvna Domnului a oprit roua și ploaia, ca ele să nu mai cadă pe pământ [I Împ. 17, 1, LXX], pentru că se înmulțise în mod excesiv idolatria în popor. Dar cine este roua care a căzut numai pe lână [Jud. [A], 6, 37, LXX]? Este Hristos, iar lâna e Preacurata Sa Maică! Și când Domnul vorbește despre apă, El vorbește despre slava Lui. Pentru că „cel care crede întru Mine, precum a zis Scriptura, râuri de apă vie vor curge din pântecele său" [Ioannis 7, 38, BYZ]. De aceea, când Sfântul Iliu a

In dry years, the sky is brass, it's hard on us, it's merciless. Because it is a living image of our mercilessness, of our heart without tears, without repentance. The drought is a characterization of us. But to understand that you are to blame, that you are the problem, you need God's enlightenment. For, without His enlightenment, we blame on the environment, on the environmental changes, on pollution, for the drought around us, when the drought has to do with us, with our heart[752].

Unbelieving people laugh when they hear such a theological explanation, because the rain, for them, has nothing to do with our repentance. But when God enlightens you, when He makes you understand everything ghostually, you understand that what happens outside us has to do with what happens inside us. And, therefore, the changing of ourselves for the better means the changing of the world around us. Because man sanctifies the place, if he sanctifies himself. If from his womb, i.e. from his heart, flow the springs of water of the glory of God[753].

---

oprit roua, ne-a spus că noi am oprit în noi înțelegerea Lui și când a oprit ploaia, ne-a spus că nu avem în noi slava Lui.

[752] În anii secetoși, cerul e de aramă, e dur cu noi, e nemilostiv. Pentru că el este o imagine vie a nemilostivirii noastre, a inimii noastre fără lacrimi, fără pocăință. Seceta e o caracterizare a noastră. Dar ca să înțelegi că tu ești de vină, că tu ești problema, ai nevoie de luminarea lui Dumnezeu. Căci, fără luminarea Lui, noi dăm vina pe mediu, pe schimbările de mediu, pe poluare, pentru seceta din jurul nostru, când seceta are de-a face cu noi, cu inima noastră.

[753] Oamenii necredincioși râd când aud o astfel de explicație teologică, pentru că ploaia, pentru ei, nu are nimic de-a face cu pocăința noastră. Dar, când te luminează Dumnezeu, când El te face să înțelegi toate duhovnicește, înțelegi că ce se întâmplă în afara noastră are de-a face cu ce se întâmplă în noi. Și, de aceea, schimbarea noastră în bine înseamnă schimbarea lumii din jurul nostru. Pentru că omul sfințește locul, dacă se sfințește în sine însuși. Dacă din pântecele său, adică din inima sa, curg izvoarele de apă ale slavei lui Dumnezeu.

But who are you Iliu, that you have so much power?! Who gave you power, why can you stop the dew and the rain?!! And in comparison with those who, being sinners, want powers, want wonderful powers, Saint Iliu received this boldness at God because of his ascesis, of his holiness. Because the holiness is intimacy with God and receiving from Him His eternal glory. And that is why Saint Iliu was able to do all these wonderful deeds of his life: because he was with God and God was in him by His glory[754].

Saint Iliu emphasizes: „than only through the mouth of my word [εἰ μὴ διὰ στόματος λόγου μου]" [I Emp. 17, 1, LXX]. Only through my mouth, when I pray, will the rain come. And God listens to the mouth of His Saints, because they also listen to His words. Their mouth is to His mouth, to His words, because they have them in their heart. And therefore, the Saints are the living books of God, because they have written His words, in themselves, by their deeds. And we, the faithful, listen and follow His Saints, because they are the mouth of God in this world, who guides us personally in our lives[755].

---

754 Dar cine ești tu Iliu, de ai atâta putere?! Cine ți-a dat ție putere, de poți să oprești roua și ploaia?!! Și în comparație cu cei care, păcătoși fiind, vor puteri, vor puteri minunate, Sfântul Iliu a primit această îndrăzneală la Dumnezeu datorită ascezei lui, a sfințeniei sale. Pentru că sfințenia e intimizare cu Dumnezeu și primire de la El a slavei Sale celei veșnice. Și de aceea Sfântul Iliu a putut să facă toate aceste fapte minunate ale vieții sale: pentru că era cu Dumnezeu și Dumnezeu era cu El. Dumnezeu era în el prin slava Lui.

755 Sfântul Iliu subliniază: „decât numai prin gura cuvântului meu" [I Emp. 17, 1, LXX]. Numai prin gura mea, când mă voi ruga eu, va veni ploaia. Și Dumnezeu ascultă de gura Sfinților Lui, pentru că și ei ascultă de cuvintele Sale. Gura lor e spre gura Lui, spre cuvintele Lui, pentru că le au în inima lor. Și de aceea, Sfinții sunt cărțile vii ale lui Dumnezeu, pentru că ei au scris cuvintele Lui, în ei înșiși, prin faptele lor. Și noi, cei credincioși, îi ascultăm și îi urmăm pe Sfinții Lui, pentru că ei sunt gura lui

And today, at his commemoration, we pray to Saint Iliu in a ghostual way, after the enlightenment of His glory, though we have never known him in flesh and bones. But we know him by His glory. Because through His glory we know the Saints and through it we pray to them and befriend them, because it is His glory that unites us, those on earth, with those in heaven, with those in the Emperordom of God. And the commemoration of the Saints is not only a memory of them, but a meeting with them, a service together with them, a holy joy together with them, because we rejoice divinely together with all the Saints and His Angels. Because we are heirs of the Emperordom with them[756].

God agreed with Iliu's voice, with the punishment for sins, but He sent him to the brook Horrat [Χορραθ] [I Emp. 17, 3, LXX]. And Horrat means to cut off or cut down something in particular[757]. Because here, at this brook, God began to sculpt in his heart the mercy towards people. For the zeal for the truth is good, it is useful, but it must be combined with the love for people. Because when you give up love, the punishment no longer has

---

Dumnezeu în această lume, care ne povățuiește în mod personal în viața noastră.

[756] Și azi, la pomenirea sa, noi ne rugăm Sfântului Iliu în mod duhovnicește, după luminarea slavei Sale, deși nu l-am cunoscut niciunul în carne și oase. Dar îl cunoaștem prin slava Lui. Pentru că prin slava Lui îi cunoaștem pe Sfinți și prin ea ne rugăm lor și ne împrietenim cu ei, pentru că slava Lui e cea care ne unește pe noi, cei de pe pământ, cu cei din cer, cu cei din Împărăția lui Dumnezeu. Și pomenirea Sfinților nu e doar o amintire a lor, ci o întâlnire cu ei, o slujire împreună cu ei, o veselie sfântă împreună cu ei, pentru că noi ne bucurăm dumnezeiește împreună cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Pentru că suntem moștenitorii Împărăției dimpreună cu ei.

[757] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Chorath.

value, it is no longer redemptive, because it does not change a person in good[758].

And when Iliu saw that he was drinking water from the brook and being fed by ravens [I Emp. 17, 6, LXX], he understood that the bad ones, with God's grace, can become good. For the raven does not share with others the meat it finds in the field! He, being greedy, eats it himself. But when God commands the ravens, they bring breads in the morning and meats in the evening [Ibidem]. The breads of the Divine Liturgy are brought in the morning, early, to serve with them, and in the evening or until the evening, we think about the heavy ones of the Scriptures and of the Fathers. Because we are filled with the Body and Blood of the Lord at the Divine Liturgy and all day long, we think about the things of God, about His divine theology[759].

And Horrat is before the Iordanis [Ἰορδάνης], because the repentance is the continuous updating of our Baptism. Through

---

[758] Dumnezeu a fost de acord cu glasul lui Iliu, cu pedeapsa pentru păcate, dar pe el l-a trimis la pârâul Horrat [Χορραθ][I Împ. 17, 3, LXX]. Și Horrat înseamnă a tăia sau a doborî ceva anume. Pentru că aici, la acest pârâu, a început Dumnezeu să sculpteze în inima lui mila față de oameni. Căci râvna pentru adevăr e bună, e folositoare, dar ea trebuie îmbinată cu iubirea față de oameni. Pentru că atunci când renunți la iubire, pedeapsa nu mai are valoare, nu mai e mântuitoare, pentru că nu îl schimbă pe om în bine.

[759] Și când Iliu a văzut că bea apă din pârâu și e hrănit de corbi [I Împ. 17, 6, LXX], a înțeles că cei răi, cu harul lui Dumnezeu, se pot face buni. Căci corbul nu împarte cu alții carnea pe care o găsește pe câmp! El, fiind lacom, o mănâncă singur. Dar când Dumnezeu le poruncește corbilor, aceștia aduc pâini dimineața și cărnuri seara [Ibidem]. Pâinile Dumnezeiești Liturghii sunt aduse dimineața, devreme, pentru a sluji cu ele, iar seara sau până seara, noi gândim la cele grele ale Scripturii și ale Părinților. Căci ne umplem de Trupul și de Sângele Domnului la Dumnezeiasca Liturghie și toată ziua gândim la cele ale lui Dumnezeu, la teologia Lui cea dumnezeiască.

repentance we learn what immense grace we have in us from Baptism and how we can continuously transfigure our person. And Iordanis means the one who flows down[760]. Because it speaks mysteriously about the glory of God that is always coming down to us. And there Iliu rested, but also there he saw the drying up of the brook, because there was no rain on the earth [I Emp. 17, 7, LXX][761].

We say that the rain falls from the clouds, but the Scripture says: „that there was no rain on the earth [ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς]" [I Emp. 17, 7, LXX]. Because the rain serves us, it is for us on earth, and the rain is a mysterious indication of His glory. For we cannot live without His glory in us. But „the heaven was closed for three years and six months, so that there was a great famine over the whole earth"[Lk. 4, 25, BYZ]. For what Iliu said affected the whole earth. Just as the flood was planetary. And when the heaven closes for people, people no longer feel His mercy[762].

---

[760] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Jordan_River.

[761] Și Horrat este în fața Iordanisului [I Împ. 17, 3, LXX], pentru că pocăința este actualizarea continuă a Botezului nostru. Prin pocăință aflăm ce imens har avem în noi de la Botez și cum ne putem transfigura continuu persoana noastră. Și Iordanis înseamnă cel care curge în jos. Pentru că el vorbește în mod tainic despre slava lui Dumnezeu care mereu coboară la noi. Și acolo s-a odihnit Iliu, dar tot acolo a văzut secarea pârâului, pentru că nu a fost ploaie pe pământ [I Împ. 17, 7, LXX].

[762] Noi spunem că ploaia cade din nori, dar Scriptura spune: „că nu a fost ploaie pe pământ [ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς]" [I Împ. 17, 7, LXX]. Pentru că ploaia ne slujește nouă, e pentru noi, cei de pe pământ, și ploaia e o indicare tainică a slavei Lui. Căci nu putem trăi fără slava Lui în noi. Dar „cerul a fost închis pentru trei ani și șase luni, încât a fost foamete mare pe[ste] tot pământul" [Lc. 4, 25, BYZ]. Căci ce a spus Iliu a afectat întregul pământ. Așa după cum potopul a fost planetar. Și când cerul se închide pentru oameni, oamenii nu mai simt mila Lui.

And when he had to open heaven, Saint „Iliu went up on Carmilon [Κάρμηλον] and bent down on the earth and put his face between his knees" [I Emp. 18, 42, LXX]. With the word he closed it, but with prayer he opened it! And he prayed long for the mercy of God, he prayed in the place of the whole earth, because he prayed for all. And from this we learn that we must pray for all, if we want all to have the water of His mercy[763].

„And there was great rain" [I Emp. 18, 45, LXX], when Saint Iliu prayed for the world! Always when the Saints of God pray for us, we are filled with His great mercy. And now, in the great heat, we feel the torment of the fire, the suffocation of the heat, how unbearable the scorching sun is, because this sun that kills you speaks to us of the torments of Hell. And „the Sun of righteousness [Ἥλιος δικαιοσύνης]" [Mal. 3, 20, LXX] is Hristos, our God. And His glory is joy and peace to the Saints, but to sinners it is eternal torment. And we cannot be in His glory, unless we are filled with His glory even now[764].

---

[763] Și când a trebuit să deschidă cerul, Sfântul „Iliu s-a suit pe Carmilon și s-a aplecat la pământ și și-a pus fața sa între genunchii săi" [I Împ. 18, 42, LXX]. Cu cuvântul l-a închis, dar prin rugăciune l-a deschis! Și s-a rugat îndelung pentru mila lui Dumnezeu, s-a rugat în locul întregului pământ, pentru că s-a rugat pentru toți. Și din aceasta învățăm că trebuie să ne rugăm pentru toți, dacă vrem ca toți să avem apa milei Sale.

[764] „Și a fost ploaie mare [καὶ ἐγένετο ὑετὸς μέγας]" [I Împ. 18, 45, LXX], când s-a rugat Sfântul Iliu pentru lume! Întotdeauna când se roagă Sfinții lui Dumnezeu pentru noi, ne umplem de mila Lui cea mare. Și acum, în arșița cea mare, simțim din destul chinul focului, înăbușeala căldurii, cât de insuportabil e soarele care pârjolește, pentru că acest soare care te omoară ne vorbește despre chinurile Iadului. Și „Soarele dreptății [Ἥλιος δικαιοσύνης]" [Mal. 3, 20, LXX] este Hristos, Dumnezeul nostru. Și slava Lui este bucurie și pace pentru cei Sfinți, dar pentru cei păcătoși e chin veșnic. Și nu putem fi în slava Lui, decât dacă suntem plini de slava Lui încă de acum.

Therefore, my beloveds, we need the good zeal of faith, the zeal of salvation, living according to all the commandments and dogmas of God, but, at the same time, we must be full of God's mercy towards people in order to live devoutly on earth. And when we do good to people, we want their salvation, because we teach them to do the same. And His salvation is the eternal life with Him and with all His Saints and Angels. Amin![765].

[765] Așadar, iubiții mei, avem nevoie de râvna cea bună a credinței, de râvna mântuirii, trăind după toate poruncile și dogmele lui Dumnezeu, dar, în același timp, trebuie să fim plini de mila lui Dumnezeu față de oameni ca să trăim cuvios pe pământ. Și când facem bine oamenilor, noi le dorim mântuirea lor, pentru că îi învățăm și pe ei să facă la fel. Și mântuirea Lui e viața veșnică împreună cu El și cu toți Sfinții și Îngerii Lui. Amin!

Sermon at the 4th Sunday after Pentecost [2024]

My beloveds[766],

when you pray for another is a sign that you love him, that you care about him. Because the prayer is love for people. And the love of people is not an aesthetic, cultural, social value, but is an ontological reality, one that defines you, because the salvation is also ontological. The love springs from the whole being of man: therefore is ontological. It springs from our soul which is full of the glory of God, which is taught by God the love of people. But, where someone's soul is full of His glory and his body is full of His glory, therefore whoever loves people loves them with all his being, loves them ghostually, being in peace with them[767].

The one who is full of God's glory and love is the one who always grows in salvation and holiness. And the salvation and the holiness are lived in the Church of God and are internal to man, they are ontological. And if the ghostual love of people had not been ecclesial and ontological, it could have been lived by anyone, regardless of the Church and the christian faith. But when

---

[766] Started at 8.00, in day of thursday, on 11 july 2024. Sun, 24 degrees, without wind.

[767] când te rogi pentru altul e semn că îl iubești, că îți pasă de el. Pentru că rugăciunea e iubire de oameni. Și iubirea de oameni nu e o valoare estetică, culturală, socială, ci este o realitate ontologică, una care te definește, pentru că și mântuirea este ontologică. Iubirea țâșnește din întreaga ființă a omului: de aceea e ontologică. Ea izvorăște din sufletul nostru cel plin de slava lui Dumnezeu, care e învățat de Dumnezeu iubirea de oameni. Însă, unde sufletul cuiva e plin de slava Lui și trupul acestuia e plin de slava Lui, de aceea cine iubește pe oameni îi iubește din toată ființa lui, îi iubește duhovnicește, fiind în pace cu ei.

the ghostual love is linked to salvation and holiness, it cannot be a social value, a terrestrial one, but a divine one, because it sanctifies man[768].

Physically and mentally anyone can love another, but ghostual love is a divine charisma. The divine love descends in man when the man is cleansed of passions, when he is continuously enlightened and deified. But in order to love divinely, you must help and love people as much as you can, helping them in their salvation. The love according to our strengths, the disinterested love, the merciful love, the love full of attention gives birth in man to the divine charisma of spiritual love. Because only by loving you get to love divinely, only by doing good to people do you truly understand and love them[769].

The roman centurion came and prayed to the Lord for his servant [Mateos 8, 5-6, BYZ]. He felt sorry for his paralysis and his terrible torments [Mat. 8, 6, BYZ]. Of the suffering he was

---

[768] Cel plin de slava lui Dumnezeu și de iubire e cel care crește mereu în mântuire și în sfințenie. Iar mântuirea și sfințenia se trăiesc în Biserica lui Dumnezeu și sunt interioare omului, sunt ontologice. Iar dacă iubirea de oameni cea duhovnicească nu ar fi fost eclesială și ontologică, ea ar fi putut fi trăită de oricine, în indiferență față de Biserică și de credința creștină. Dar când iubirea duhovnicească e legată de mântuire și de sfințenie, ea nu poate fi o valoare socială, una telurică, ci dumnezeiască, pentru că îl sfințește pe om.

[769] Trupește și mental oricine poate iubi pe altul, dar iubirea duhovnicească este o harismă dumnezeiască. Iubirea dumnezeiască coboară în om când omul se curățește de patimi, când se luminează și se îndumnezeiește în mod continuu. Dar pentru a ajunge să iubești dumnezeiește trebuie să îi ajuți și să îi iubești pe oameni după cum poți, ajutându-i pe ei în mântuirea lor. Iubirea după puterile noastre, iubirea dezinteresată, iubirea milostivă, iubirea plină de atenție naște în om harisma dumnezeiască a iubirii duhovnicești. Pentru că numai iubind ajungi să iubești dumnezeiește, numai făcând bine oamenilor îi înțelegi și îi iubești cu adevărat.

living. And because he prayed for another and not for himself, not for his problem, the centurion shows that he loves the sick one. That he is not indifferent to his pitiable state. And when the centurion proves that he believes in the power of the word, of the divine command [Mat. 8, 8-9, BYZ], the Lord praises his great faith [Mat. 8, 10, BYZ], his great trust in God, because he trusts in His will[770].

But who believes in the word of man? Who loves him, who takes him seriously! A man's words have power, if they have resonance in your heart. All the same, the Lord's words fill you with their power, if you have love for Him in you. Because the love for God makes you feel His words, love them, follow them, make them one with you, and your love for people springs from them. For the love for people is His love that pours into us, the sinners[771].

The Lord marveled [ἐθαύμασεν] [Mat. 8, 10, BYZ] at his words, of the centurion. He did not marvel as God, because He knows everything, but He marveled as man. And He marveled as

---

[770] Centurionul roman a venit și s-a rugat Domnului pentru slujitorul său [Mt. 8, 5-6, BYZ]. I-a fost milă de paralizia lui și de chinurile sale cele groaznice [Mt. 8, 6, BYZ]. De suferința pe care o trăia. Și pentru că s-a rugat pentru altul și nu pentru sine, nu pentru problema lui, centurionul arată că îl iubește pe cel bolnav. Că nu e indiferent față de starea lui jalnică. Și când centurionul dovedește că crede în puterea cuvântului, a poruncii dumnezeiești [Mt. 8, 8-9, BYZ], Domnul laudă marea lui credință [Mt. 8, 10, BYZ], marea lui încredere în Dumnezeu, pentru că se încrede în voia Lui.

[771] Însă cine crede în cuvântul omului? Cine îl iubește, cine îl ia în serios! Cuvintele omului au putere, dacă ele au rezonanță în inima ta. Tot la fel, cuvintele Domnului te umplu de puterea lor, dacă ai în tine iubirea de El. Pentru că iubirea pentru Dumnezeu te face să simți cuvintele Lui, să le iubești, să le urmezi, să le faci una cu tine și din ele țâșnesc iubirea ta pentru oameni. Căci iubirea pentru oameni e iubirea Lui care se revarsă în noi, păcătoșii.

a man, because man marvels when he hears great, beautiful, good things. And we're very glad, in real mode, of the good things of men, when we ourselves are loving, considerate, merciful people. But when we are evil and envious, we hide the good things of others, we don't talk about them, because we don't love people[772].

The Lord marveled at his faith and praised it publicly [Mat. 8, 10, BYZ]. So that we can also put in evidence, in public mode, the good things of others. For when you praise another in a real way, you praise the good thing from him, and thereby you praise God, the One who helped him to do good things. But if you do not enjoy God, you do not enjoy those who do good things. Because you have the real joy when you too are fulfilled in good, when you too serve God[773].

„Many from easts and wests will come and will be sitting at table [πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται]" [Mat. 8, 11, BYZ] with God's Saints. Many Saints, from all over, will be added to His Saints. Because His Emperordom is spacious, it is for all and not restrictive. Who looks restrictively

---

[772] Domnul S-a minunat [ἐθαύμασεν] [Mt. 8, 10, BYZ] de cuvintele lui, ale centurionului. Nu S-a minunat ca Dumnezeu, pentru că El le știe pe toate, dar S-a minunat ca om. Și S-a minunat ca om, pentru că omul se minunează când aude lucruri mari, frumoase, bune. Și noi ne bucurăm foarte mult, în mod real, de lucrurile bune ale oamenilor, când noi înșine suntem oameni iubitori, atenți, milostivi. Dar când suntem răi și invidioși, ascundem lucrurile bune ale altora, nu vorbim despre ele, pentru că nu iubim oamenii.

[773] Domnul S-a minunat de credința lui și a lăudat-o în mod public [Mt. 8, 10, BYZ]. Pentru ca și noi să punem în evidență, în mod public, lucrurile bune ale altora. Căci atunci când lauzi pe altul în mod real, tu lauzi lucrul bun din el și prin aceasta Îl lauzi pe Dumnezeu, pe Cel care l-a ajutat să facă lucruri bune. Dar dacă nu te bucuri de Dumnezeu, nu te bucuri nici de cei care fac lucruri bune. Pentru că reala bucurie o ai când și tu ești împlinit în bine, când și tu Îi slujești lui Dumnezeu.

the entry of people into the Church, he looks restrictively and the entrance into the Emperordom of God. But God wants everyone in His Emperordom, which is why they must enter the Church through repentance and through Baptism and through Chrismation and through the Eucharist, sanctifying themselves without ceasing[774].

But „the sons of the Emperordom [υἱοὶ τῆς Βασιλείας]" [Mat. 8, 12, BYZ], those who were supposed to be with the Saints and did not want to be, the Lord emphasizes, will not be with the Saints, but „will be cast into the outermost darkness [ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον]"[Ibidem]. They will not partake of communion, but of Hell, because they have chosen their Hell even now, from the present of now. For from this we understand that God does not predestinate some people to Paradise and others to Hell, as long as going to Hell is due to man's evil will, to his unrepentant sinning[775].

---

774 „Mulți din răsărituri și din apusuri vor veni și vor fi stând la masă [πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται]" [Mt. 8, 11, BYZ] cu Sfinții lui Dumnezeu. Mulți Sfinți, de peste tot, se vor adăuga Sfinților Lui. Pentru că Împărăția Lui e încăpătoare, e pentru toți și nu restrictivă. Cine privește restrictiv intrarea oamenilor în Biserică, privește restrictiv și intrarea în Împărăția lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu voiește toată lumea în Împărăția Sa, fapt pentru care ea trebuie să intre în Biserică prin pocăință și prin Botez și prin Mirungere și prin Euharistie, sfințindu-se neîncetat.

775 Dar „fiii Împărăției [υἱοὶ τῆς Βασιλείας]" [Mt. 8, 12, BYZ], cei care trebuia să fie cu Sfinții și n-au vrut să fie, subliniază Domnul, nu vor fi cu Sfinții, ci „vor fi aruncați întru întunericul cel mai din afară [ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον]"[Ibidem]. Ei nu vor avea parte de comuniune, ci de Iad, pentru că și-au ales Iadul încă de acum, din viața de acum. Căci de aici înțelegem că Dumnezeu nu îi predestinează pe unii la Paradis și pe alții la Iad, atâta timp cât mersul în Iad ține de voia omului cea rea, de păcătuirea lui fără pocăință.

„Go and do as you thought it would be done to you!" [Mat. 8, 13, BYZ]. And because the centurion truly believed His word, „his servant was healed in that hour [ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ]" [Ibidem]. And he was healed by the glory of God, by His power, because someone prayed for him. Someone who loved him[776].

With other words, my beloveds, there are many sick people in hospitals and at home, because there is no one to pray for them. Because nobody loves them. And no one loves them, because they never really loved anyone either. Loving people have many people around them. But those who do not love humbly, they have no part of the love of people, because people feel them repulsive, cold[777].

To love means to always give of yourself. To give of yourself with your best. Because the love personalizes, the love beautifies man, sanctifies him. And the love is a continuous source of deeds and words of love, of good things for all people. And all who will drink from the water of your love will be satisfied, because the divine love is the charisma that rests everyone. Because the divine love springs from God, from the Father, the Son and the Holy Ghost, our God, and it is what makes us resemble Him[778]. Amin!

---

[776] „Mergi și precum ai crezut să ți se facă ție!" [Mt. 8, 13, BYZ]. Și pentru că centurionul a crezut cu adevărat în cuvântul Său, „robul său a fost vindecat în ceasul acela [ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ]". Și a fost vindecat de slava lui Dumnezeu, de puterea Lui, pentru că cineva s-a rugat pentru el. Cineva care îl iubea pe el.

[777] Cu alte cuvinte, iubiții mei, sunt mulți bolnavi în spitale și acasă, pentru că nu are cine să se roage pentru ei. Pentru că nimeni nu-i iubește. Și nu-i iubește nimeni, pentru că nici ei n-au iubit cu adevărat pe nimeni. Oamenii iubitori au mulți oameni în jurul lor. Dar cei care nu iubesc smerit, nu au parte de iubirea oamenilor, pentru că oamenii îi simt respingători, reci.

[778] A iubi înseamnă a te dărui mereu. A te dărui cu tot ce ai mai bun. Pentru că iubirea personalizează, iubirea înfrumusețează omul, îl sfin-

ește. Și iubirea e un izvor continuu de fapte și de cuvinte de iubire, de lucruri bune pentru toți oamenii. Și toți care vor bea din apa iubirii tale se vor sătura, pentru că iubirea dumnezeiască este harisma care odihnește pe toată lumea. Pentru că iubirea dumnezeiască izvorăște din Dumnezeu, din Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, Dumnezeul nostru, și e cea care ne face să ne asemănăm cu El. Amin.

Cuprins

1. Predică la Duminica a 11-a după Cincizecime [2023] (3-7)
2. Predică la Duminica a 12-a după Cincizecime [2023] (8-13)
3. Predică la Tăierea capului Sfântului Ioannis Botezătorul [2023] (14-21)
4. Predică la începutul Anului bisericesc [1 septembrie 2023] (22-25)
5. Predică la Duminica a 13-a după Cincizecime [2023] (26-30)
6. Predica la 18 ani de la Hirotonia întru Diacon [4 septembrie 2023] (31-37)
7. Predică la Nașterea Născătoarei de Dumnezeu [2023] (38-42)
8. Predică la Duminica anterioară Înălțării Sfintei Cruci [2023] (43-47)
9. Predică la Înălțarea Sfintei Cruci [2023] (48-53)
10. Predica la 18 ani de Dumnezeiască Preoție [2023] (54-58)
11. Predică la Duminica posterioară Înălțării Sfintei Cruci [2023] (59-64)
12. Predică la Duminica a 18-a după Cincizecime [2023] (65-72)
13. Predică la Duminica a 19-a după Cincizecime [2023] (73-78)
14. Predica la 30 de ani de la adormirea Sfântului Dumitru Teologul [5 octombrie 2023] (79-86)
15. Predică la Duminica a 20-a după Cincizecime [2023] (87-92)

16. Predică la pomenirea Sfintei Cuvioase Paraschevi [14 octombrie 2023] (93-103)

17. Predică la Duminica a 21-a după Cincizecime [2023] (104-112)

18. Predică la Duminica a 23-a după Cincizecime [2023] (113-119)

19. Predică la pomenirea Sfinților Dimitrios și Dimităr [26-27 octombrie 2023] (120-128)

20. Predică la Duminica a 24-a după Cincizecime [2023] (129-139)

21. Predica la 46 de ani [31 octombrie 2023] (140-148)

22. Predică la Duminica a 22-a după Cincizecime [2023] (149-152)

23. Predică la sinaxa Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil și a tuturor Sfintelor, Netrupeștilor și Cerești Puteri [8 noiembrie 2023] (153-159)

24. Predică la Duminica a 25-a după Cincizecime [2023] (160-168)

25. Predică la Duminica a 26-a după Cincizecime [2023] (169-173)

26. Predică la Intrarea în Templu a Născătoarei de Dumnezeu [21 noiembrie 2023] (174-181)

27. Predică la Duminica a 30-a după Cincizecime [2023] (182-189)

28. Predică la pomenirea Sfântului Apostol Andreas, Apostolul României [30 noiembrie 2023] (190-195)

29. Predică la Ziua Națională a României [1 decembrie 2023] (196-200)

30. Predică la Duminica a 31-a după Cincizecime [2023] (201-207)

31. Predică la pomenirea Sfântului Nicolaos, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei [6 decembrie 2023] (208-213)

32. Predica la 17 ani de creație online [6 decembrie 2023] (214-219)
33. Predică la Duminica a 27-a după Cincizecime [2023] (220-227)
34. Predică la Duminica a 28-a după Cincizecime [2023] (228-233)
35. Predică la Duminica anterioară Nașterii Domnului [2023] (234-239)
36. Predică la Nașterea Domnului [2023] (240-243)
37. Predică la Duminica posterioară Nașterii Domnului [2023] (244-248)
38. Predică la Tăierea-împrejur cea după trup a Domnului [1 ianuarie 2024] (249-255)
39. Predică la Sfânta Teofanie a Domnului nostru Iisus Hristos [6 ianuarie 2024] (256-261)
40. Predică la sinaxa Sfântului Ioannis Botezătorul [7 ianuarie 2024] (262-265)
41. Predică la Duminica a 29-a după Cincizecime [2024] (266-270)
42. Predică la Duminica a 32-a după Cincizecime [2024] (271-277)
43. Predică la Duminica a 14-a după Cincizecime [2024] (278-283)
44. Predică la pomenirea Sfinților 3 Ierarhi [30 ianuarie 2024] (284-292)
45. Predică la Întâmpinarea Domnului [2024] (293-297)
56. Predică la Duminica a 15-a după Cincizecime [2024] (298-303)
57. Predică la Duminica a 16-a după Cincizecime [2024] (304-310)
58. Predică la Duminica a 17-a după Cincizecime [2024] (311-320)

59. Predică la Duminica a 33-a după Cincizecime [2024] (321-326)
60. Predică la Duminica a 34-a după Cincizecime [2024] (327-332)
61. Predică la Duminica Înfricoșătoarei Judecăți [2024] (333-340)
62. Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Paradis [2024] (341-346)
63. Predică la Duminica întâia din Postul Mare [2024] (347-352)
64. Predică la Bunavestire a Născătoarei de Dumnezeu [2024] (353-357)
65. A doua predică la Bunavestire [2024] (358-363)
66. Predică la Duminica a 2-a din Postul Mare [2024] (364-370)
67. Predică la Duminica a 3-a din Postul Mare [2024] (371-379)
68. Predică la Duminica a 4-a din Postul Mare [2024] (380-387)
69. Predică la Duminica a 5-a din Postul Mare [2024] (388-393)
70. Predică la pomenirea Sfântului Mare Mucenic Gheorghios [23 aprilie 2024] (394-401)
71. Predică la Intrarea Domnului în Ierusalim [2024] (402-407)
72. Predica la 19 ani de la adormirea Sfântului Ilie văzătorul de Dumnezeu (4 mai 2024) (408-412)
73. Predică la Învierea Domnului [5 mai 2024] (413-416)
74. Predică la Izvorul cel purtător de Viață [10 mai 2024] (417-420)
75. Predică la Duminica a 2-a după Pași [2024](421-426)
76. Predică la Duminica a 3-a după Pași [2024](427-431)

77. Predică la pomenirea Sfinților Împărați Constantinus și Helena [21 mai 2024](432-438)
78. Predică la Duminica a 4-a după Pași [2024](439-444)
79. Predică la Duminica a 5-a după Pași [2024](445-451)
80. Predică la Duminica a 6-a după Pași [2024](452-456)
81. Predică la Înălțarea Domnului [2024] (457-462)
82. Predică la Duminica a 7-a după Pași [2024] (463-470)
83. Predică la Duminica Cincizecimii [2024] (471-477)
84. Predică în lunea Sfântului Duh [2024](478-482)
85. Sermon at the Holy Apostles Petros and Pavlos [2024] (483-490)
86. Sermon at All Saints Sunday [2024](491-498)
87. Sermon at the Sunday of Romanian Saints [2024] (499-508)
88. Sermon at the 3rd Sunday after Pentecost [2024] (509-515)
89. Sermon at the commemoration of the Holy Prophet Iliu Tesvitis [July 20, 2024] (516-523)
90. Sermon at the 4th Sunday after Pentecost [2024] (524-530)

ВIВLIOTECA
Teologie pentru azi

1. *Acatistul Nunții* (35 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/acatistul-nuntii/

2. *Troparul, Condacul și Acatistul Fericitului Serafim Rose al Platinei* (20 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/troparulcondacul-si-acatistul-fericitului-serafim-rose-al-platinei/

3. *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului* (335 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/lumea-postmoderna-si-depersonalizarea-omului/

4. *Viața lui Adam și a Evei* (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/03/viata-lui-adam-si-a-evei/

5. *Teologia îndumnezeirii* (202 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/03/teologia-indumnezeirii/

6. *Twitter pentru azi (vol. 1)* (32 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/04/twitter-pentru-azi-vol-1-2009/

7. *Bucuria comuniunii (vol. 1)* (280 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/06/bucuria-comuniunii-vol-1/

8. *Pelerina Egeria și Cultul ortodox* (60 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/07/pelerina-egeria-si-cultul-ortodox/

9. *Biblia Satanică* (157 pagini), ca text auxiliar al cărții: *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului*.
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/12/biblia-satanica-editie-exclusiv-online-ro/

10. *Traduceri patristice (vol. 1)* (73 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/19/traduceri-patristice-vol-1-2009/

11. *Bucuria comuniunii (vol. 2)* (309 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/bucuria-comuniunii-vol-2/

12. *Fragmentarium (vol. 1)* (126 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/fragmentarium-vol-1/

13. *Nichita Stănescu. Fenomenul limbii poezești* (disertație de master) (155 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/nichita-stanescu-fenomenul-limbii-poezesti/

14. Sfântul Sfințit Mucenic Irineu al Lyonului, *Contra ereziilor (vol. 1)* (341 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/03/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-1/

15. *Bucuria comuniunii (vol. 3)* (248 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/07/bucuria-comuniunii-vol-3/

16. *Teologia vederii lui Dumnezeu* (252 pagini): introducere la teza doctorală:
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/teologia-vederii-lui-dumnezeu/

17. *Vederea lui Dumnezeu în teologia Sfântului Simeon Noul Teolog* (teză doctorală) (287 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/vederea-lui-dumnezeu-in-teologia-sfantului-simeon-noul-teolog/

18. Sfântul Sfințit Mucenic Irineu al Lyonului, *Contra ereziilor (vol. 2)* (457 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/23/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-2/

19. *Bucuria comuniunii (vol. 4)* (449 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2009/12/12/bucuria-comuniunii-vol-4/

20. *Bucuria comuniunii (vol. 5)* (366 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/02/bucuria-comuniunii-vol-5/

21. *Fragmentarium (vol. 2)* (270 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/13/fragmentarium-vol-2/

22. *Cuvinte cu amândouă mâinile* (82 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/21/cuvinte-cu-amandoua-mainile-2010/

23. *Bucuria comuniunii (vol. 6)* (144 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/02/11/bucuria-comuniunii-vol-6/

24. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 1)* (377 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/03/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-1/

25. *Antim Ivireanul: avangarda literară a Paradisului. Viața și Opera (teză doctorală)* (561 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/10/antim-ivireanul-avangarda-literara-a-paradisului-viata-si-opera-2010/

26. *Aspecte dogmatice ale imnologiei ortodoxe. Săptă- mâna Patimilor și Săptămâna Luminată* (teză de licență) (212 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/23/saptamana-patimilor-si-saptamana-luminata-teza-de-licenta-2010/

27. *Bucuria comuniunii (vol. 7)* (315 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/01/bucuria-comuniunii-vol-7/

28. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 2)* (128 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/12/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-2/

29. *Bucuria comuniunii (vol. 8)* (382 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/29/bucuria-comuniunii-vol-8/

30. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 3)* (191 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-3/

31. *Epilog la lumea veche (I. 1)* (506 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/14/epilog-la-lumea-veche-i-1/

32. *Twitter pentru azi (vol. 2)* (35 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/25/twitter-pentru-azi-vol-2-2010/

33. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 4)* (388 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/30/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-4/

34. *Epilog la lumea veche (I. 2)* (378 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/04/epilog-la-lumea-veche-i-2/

35. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 5)* (175 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-5/

36. *Teologia mântuirii la Sfântul Marcu Ascetul* (disertație de master) (154 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/09/teologia-mantuirii-la-sfantul-marcu-ascetul-2010/

37. *Bucuria comuniunii (vol. 9)* (188 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/20/bucuria-comuniunii-vol-9/

38. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 6)* (130 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/27/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-6/

39. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 7)* (76 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/30/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-7/

40. Sfântul Epifanie al Salaminei, *Despre măsuri și greutăți și numere și alte lucruri care sunt în Dumnezeieștile Scripturi* (100 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/07/16/sfantul-epifanie-al-salaminei-despre-masuri-si-greutati-2010/

41. PS. Acad. Melchisedec Ștefănescu, *Viața și Scrierile lui Grigorie Țamblac* (adaptare a textului ed. din 1884) (138 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/21/ps-acad-melchisedec-stefanescu-viata-si-scrierile-lui-grigorie-tamblac-versiune-adaptata2010/

42. Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, *Sfătuiri creștine-politice* (text adaptat) (33 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/29/sfantul-antim-ivireanul-sfatuiri-crestine-politice-2010/

43. Sfântul Varlaam al Moldovei, *Răspunsul împotriva Catehismului calvin* (text adaptat) (52 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/09/22/sfantul-varlaam-al-moldovei-raspunsul-impotriva-catehismului-calvin-2010/

44. *Traduceri patristice (vol. 2)* (347 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/10/06/traduceri-patristice-vol-2/

45. PS Damaschin Dascălul, *Învățături pentru șapte Taine* (text transliterat și adaptat) (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/10/26/ps-damaschin-dascalul-invatataturi-pentru-sapte-taine-2010/

46. Dorin Streinu, *Opere alese, vol. I, Despre mine însumi (Jurnal de scriitor. Fragmente)* (526 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2010/12/12/dorin-streinu-opere-alese-vol-i-2010/

47. *Traduceri patristice (vol. 3)* (288 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/02/traduceri-patristice-vol-3/

48. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 2)* (160 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/07/dorin-streinu-opere-alese-vol-2/

49. *Epilog la lumea veche (I. 3)* (256 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/08/epilog-la-lumea-veche-i-3/

50. *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă (vol. 1)* (237 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/31/studii-de-teologie-dogmatica-ortodoxa-vol-1/

51. *Cuvintele duhovnicești (vol. 1)* (390 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/02/12/cuvintele-duhovnicesti-vol-1/

52. *Bucuria vine de departe* (carte dialogică cu Prof. Otilia Kloos) (55 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/03/21/bucuria-vine-de-departe-2011/

53. *Cuvintele duhovnicești (vol. 2)* (558 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/03/26/cuvintele-duhovnicesti-vol-2/

54. *A vedea și a fi văzut (vol. 1)* (460 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/04/16/a-vedea-si-a-fi-vazut-vol-1/

55. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 8)* (549 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/06/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-8/

56. *Praedicationes (vol. 1)* (199 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/06/20/praedicationes-vol-1/

57. *Twitter pentru azi (vol. 3)* (26 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2011/07/31/twitter-pentru-azi-vol-3/

58. *Evanghelia după Matei* (112 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/08/11/evanghelia-dupa-matei/

59. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 3)* (214 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/10/30/dorin-streinu-opere-alese-vol-3/

60. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 4)* (129 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/05/dorin-streinu-opere-alese-vol-4/

61. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 5)* (283 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/21/dorin-streinu-opere-alese-vol-5/

62. *Studii de poezie pașoptistă* (82 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/28/studii-de-poezie-pasoptista-2011/

63. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 9)* (225 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2011/12/16/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-9/

64. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 6)* (209 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/01/14/dorin-streinu-opere-alese-vol-6/

65. *Statistici. Concluzii. Sublinieri. Lucruri văzute de-aproape* (121 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/02/18/statistici-concluzii-sublinieri-lucruri-vazute-de-aproape/

66. *Predicile din Săptămâna Mare* (25 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/04/13/predicile-din-saptamana-mare/

67. *Despre omul Împărăției* (190 pagini). Este al 10-lea volum și ultimul al *Operelor complete* ale Fericitului Ilie văzătorul de Dumnezeu.

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/

68. *Țiganiada: tradiție și inovație. Aventura scriiturii și canonul literar românesc* (111 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/07/19/tiganiada-traditie-si-inovatie/

69. *Praedicationes (vol. 2)* (253 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/08/07/praedicationes-vol-2/

70. *Twitter pentru azi (vol. 4)* (30 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/10/10/twitter-pentru-azi-vol-4/

71. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 1)* (251 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/11/21/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-1/

72. *Praedicationes (vol. 3)* (337 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2012/12/10/praedicationes-vol-3/

73. *Epilog la lumea veche (I. 4)* (247 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/12/22/epilog-la-lumea-veche-i-4/

74. *Praedicationes (vol. 4)* (352 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/01/09/praedicationes-vol-4/

75. *Praedicationes (vol. 5)* (366 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/01/27/praedicationes-vol-5/

76. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 2)* (261 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/03/07/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-2/

77. *Praedicationes (vol. 6)* (308 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/03/29/praedicationes-vol-6/

78. *Creatori de limbă și de viziune poetică în literatura română (vol. 1)* (228 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/06/15/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-in-literatura-romana-vol-1/

79. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 3)* (308 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/07/31/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-3/

80. *Bucuria comuniunii (vol. 10)* (356 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2013/09/21/bucuria-comuniunii-vol-10/

81. Dorin Streinu, *Opere alese* (vol. 7) (241 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/09/23/dorin-streinu-opere-alese-vol-7/

82. *Vorbiri de Facebook (vol. 1)* (508 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2013/10/20/vorbiri-de-facebook-vol-1/

83. *Epilog la lumea veche I. 1 (ediția a doua)* (862 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/11/epilog-la-lumea-veche-i-1-editia-a-doua/

84. *Praedicationes (vol. 7)* (619 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/16/praedicationes-vol-7/

85. *Bucuria comuniunii (vol. 11)* (361 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/31/bucuria-comuniunii-vol-11/

86. *Atenție teologică* (216 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/03/04/atentie-teologica/

87. *Interviuri de conștiință [vol. 1]* (367 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/04/21/interviuri-de-constiinta-vol-1/

88. *Twitter pentru azi (vol. 5)* (59 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/21/twitter-pentru-azi-vol-5/

89. *Vezi ceea ce ești (vol. 1)* (80 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/24/vezi-ceea-ce-esti-vol-1/

90. *Fragmentarium (vol. 3)* (388 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/26/fragmentarium-vol-3/

91. *Vezi ceea ce ești (vol. 2)* (94 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/02/vezi-ceea-ce-esti-vol-2/

92. *Trei poeți și-un început de secol* (280 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/13/trei-poeti-si-un-inceput-de-secol/

93. *Vezi ceea ce ești (vol. 3)* (99 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/20/vezi-ceea-ce-esti-vol-3/

94. *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă (vol. 2)* (305 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/25/studii-de-teologie-dogmatica-ortodoxa-vol-2/

95. *Studii literare (vol. 1)* (447 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/29/studii-literare-vol-1/

96. *Vezi ceea ce ești (vol. 4)* (101 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/05/vezi-ceea-ce-esti-vol-4/

97. *Traduceri patristice (vol. 4)* (427 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/10/traduceri-patristice-vol-4/

98. *Praedicationes (vol. 8)* (510 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/08/15/praedicationes-vol-8/

99. *The Sight of God in the Theology of Saint Symeon the New Theologian* (first book in english; my doctoral thesis) (499 pages)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/09/15/the-sight-of-god-in-the-theology-of-saint-symeon-the-new-theologian/

100. *Vorbiri de Facebook (vol. 2)* (393 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/07/vorbiri-de-facebook-vol-2/

101. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 4)* (441 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/20/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-4/

102. *Mâncăruri românești cu gust* (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/27/mancaruri-romanesti-cu-gust/

103. *Acatistul Sfinților pomeniți pe 31 octombrie* (27 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/29/acatistul-sfintilor-pomeniti-pe-31-octombrie/

104. *Studiu despre Viața Sfântului Macarie Romanul* (68 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/31/studiu-despre-viata-sfantului-macarie-romanul/

105. *Fragmentarium [vol. 4]* (502 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/11/29/fragmentarium-vol-4/

106. *Luceafărul. Comentariu literar* (156 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/12/18/luceafarul-comentariu-literar/

107. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 8)* (216 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2014/12/30/dorin-streinu-opere-alese-vol-8/

108. *Creatori de limbă și de viziune poetică [vol. 2. 1]* (283 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/08/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-vol-2-1/

109. Pr. Prof. Acad. Dr. Dumitru Popescu, *Dumnezeu e viu și prezent în lume prin slava Sa* (132 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/15/dumnezeu-e-viu-si-prezent-in-lume-prin-slava-sa/

110. Sfântul Apostol Pavel, *Epistola către Efeseni* (26 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/20/epistola-catre-efeseni/

111. *Cartea Sfântului Profet Ionas* (13 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/21/cartea-sfantului-profet-ionas/

112. *Cele 3 Epistole catolice ale Sfântului Apostol Ioannis* (25 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/23/cele-3-epistole-catolice-ale-sfantului-apostol-ioannis/

113. *Epistola catolică a Sfântului Apostol Iacovos, fratele Domnului* (20 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/30/epistola-catolica-a-sfantului-apostol-iacovos-fratele-domnului/

114. *Cartea Sfântului Profet Ioil* (17 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/04/cartea-sfantului-profet-ioil/

115. *Cărțile Sfinților Profeți Avdiu și Angheos* (16 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/10/cartile-sfintilor-profeti-avdiu-si-angheos/

116. *Epistola către Filippeni a Sfântului Apostol Pavlos* (19 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/13/epistola-catre-filippeni-a-sfantului-apostol-pavlos/

117. *Cântarea Cântărilor* (40 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/18/cantarea-cantarilor/

118. *Evanghelia după Marcos* (130 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/03/22/evanghelia-dupa-marcos/

119. *Epilog la lumea veche I. 2 (ediția a doua)* (952 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/05/16/epilog-la-lumea-veche-i-2-editia-a-doua/

120. *Teologia Dogmatică Ortodoxă (vol. 1)* (397 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/12/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-1/

121. *Praedicationes (vol. 9)* (675 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/29/praedicationes-vol-9/

122. *Creatori de limbă și de viziune poetică [vol. 2. 2]* (303 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/07/07/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-vol-2-2/

123. *Cartea Sfântului Profet Naum* (14 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/09/09/cartea-sfantului-profet-naum/

124. *Epistola către Galatei* (25 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/10/10/epistola-catre-galatei/

125. *Cartea Sfântului Profet Amvacum* (14 pa- gini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/10/21/cartea-sfantului-profet-amvacum/

126. *Epistola către Colossei* (20 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2015/11/08/epistola-catre-colossei/

127. *Eminescu: între modernitate și tradiție. Importanța tradiției literare și spirituale românești pentru viziunea romantică eminesciană* (teză postdoctorală) (884 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/11/16/eminescu-intre-modernitate-si-traditie/

128. *Traduceri patristice (vol. 5)* (455 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2015/12/06/traduceri-patristice-vol-5/

129. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 5)* (289 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/12/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-5/

130. *Praedicationes (vol. 10)* (627 de pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/23/praedicationes-vol-10/

131. *Twitter pentru azi (vol. 6)* (100 de pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/22/twitter-pentru-azi-vol-6/

132. *Vorbiri de Facebook (vol. 3)* (190 de pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/22/vorbiri-de-facebook-vol-3/

133. *Evanghelia după Ioannis* (129 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/05/10/evanghelia-dupa-ioannis/

134. *Cartea Sfântului Profet Sofonias* (32 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2016/05/10/cartea-sfantului-profet-sofonias/

135. *11 elegii (comentariu literar)* (157 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/11-elegii-comentariu-literar/

136. *Epistola întâia către Timoteos* (41 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/epistola-intaia-catre-timoteos/

137. *Epistola a doua către Timoteos* (37 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/epistola-a-doua-catre-timoteos/

138. *Despre nimic* (conferință online) (54 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/07/27/despre-nimic-conferinta-online/

139. *Cântările* (57 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/08/12/cantarile/

140. Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, *Didahiile* (prima ediție actualizată) (350 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/08/25/sfantul-sfintit-mucenic-antim-ivireanul-didahiile-prima-editie-actualizata/

141. *Praedicationes (vol. 11)* (698 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/10/19/praedicationes-vol-11/

142. *Parimiele lui Salomon* (117 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/10/29/parimiele-lui-salomon/

143. *Studii literare* (vol. 2) (162 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/05/studii-literare-vol-2/

144. *Epilog la lumea veche, vol. I. 5. Emil Botta* (239 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/21/epilog-la-lumea-veche-vol-i-5-emil-botta/

145. Sfântul Împărat Salomon, *Ecclisiastis* (59 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/11/23/ecclisiastis/

146. *Mântuirea este eclesială* (conferință online) (54 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2016/12/19/mantuirea-este-eclesiala-conferinta-online/

147. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 9)* (270 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/01/20/dorin-streinu-opere-alese-vol-9/

148. *Praedicationes (vol. 12)* (571 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/02/11/praedicationes-vol-12/

149. *Psalmii* (ediția LXX) (329 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/03/04/psalmii-editia-lxx/

150. *Psalmii liturgici* (299 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/03/05/psalmii-liturgici/

151. *Epilog la lumea veche (vol. I. 6). Nichita Stănescu* (759 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/06/01/epilog-la-lumea-veche-vol-i-6-nichita-stanescu/

152. *Praedicationes (vol. 13)* (530 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/07/10/praedicationes-vol-13/.

153. *Twitter pentru azi (vol. 7)* (254 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/08/30/twitter-pentru-azi-vol-7/.

154. *Epilog la lumea veche, vol. I. 3* (ediția a doua) (699 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/02/epilog-la-lumea-veche-vol-i-3-editia-a-doua/.

155. *Cartea Sfântului Profet Iov* (144 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/03/cartea-sfantului-profet-iov/.

156. *Studii literare* (vol. 3) (157 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/10/23/studii-literare-vol-3/.

157. *Maturizarea poeziei* (173 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/11/05/maturizarea-poeziei/.

158. *Înțelepciunea lui Salomon* (86 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2017/12/16/intelepciunea-lui-salomon/.

159. *Viețile Sfinților (vol. I)* (461 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/03/16/vietile-sfintilor-vol-i/

160. *Vorbiri de Facebook (vol. 4)* (337 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/03/22/vorbiri-de-facebook-vol-4/

161. *Praedicationes (vol. 14)* (658 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/05/02/praedicationes-vol-14/

162. *Întrebări și răspunsuri teologice (vol. 1)* (319 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/06/18/intrebari-si-raspunsuri-teologice-vol-1/

163. *Studii literare (vol. 4)* (326 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/07/01/studii-literare-vol-4/

164. *Înțelepciunea lui Sirah* (192 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/10/04/intelepciunea-lui-sirah/

165. *Înțelepciunea lui Sirah (ediția liturgică)* (151 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/12/08/intelepciunea-lui-sirah-editia-liturgica/

166. *În ajutorul tău* (151 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/12/10/in-ajutorul-tau/

167. *Twitter pentru azi (vol. 8)* (127 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2018/12/16/twitter-pentru-azi-vol-8/

168. *Studii literare (vol. 5)* (184 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2018/12/16/studii-literare-vol-5/

169. *Psalmii lui Salomon (ediția științifică)* (71 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/01/20/psalmii-lui-salomon-editia-stiintifica/

170. *Psalmii lui Salomon (ediția liturgică)* (62 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/01/22/psalmii-lui-salomon-editia-liturgica/

171. *Studii literare (vol. 6)* (105 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/03/21/studii-literare-vol-6/

172. *Evanghelia după Lucas* (173 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/04/11/evanghelia-dupa-lucas/

173. *Evanghelia după Lucas (ediția liturgică)* (133 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/05/22/evanghelia-dupa-lucas-editia-liturgica/

174. *Epistola către Evrei* (69 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/05/24/epistola-catre-evrei/

175. *Cartea Sfântului Profet Osie* (59 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2019/05/27/cartea-sfantului-profet-osie/

176. *Vorbiri de Facebook (vol. 5)* (423 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/05/29/vorbiri-de-facebook-vol-5/

177. *Cartea Sfântului Profet Amos* (49 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/06/05/cartea-sfantului-profet-amos/

178. *Geneza creștină în opera lui Eminescu* (157 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/06/15/geneza-crestina-in-opera-lui-eminescu/

179. *Cartea Sfântului Profet Miheas* (45 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/07/02/cartea-sfantului-profet-miheas/

180. *Praedicationes (vol. 15)* (741 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/07/11/praedicationes-vol-15/

181. *Cartea Sfântului Profet Zaharias* (63 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/08/31/cartea-sfantului-profet-zaharias/

182. *Cartea Sfântului Profet Malahias* (37 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2019/09/06/cartea-sfantului-profet-malahias/

183. *Teologia Dogmatică Ortodoxă (vol. 2)* (289 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2019/12/23/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-2/

184. *Istoria literaturii române (vol. 1)* (642 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/02/02/istoria-literaturii-romane-vol-i/

185. *Istoria literaturii române (vol. 2)* (429 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/03/29/istoria-literaturii-romane-vol-2/

186. *Rămâne să ne vedem* (174 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/04/04/ramane-sa-ne-vedem/

187. *Sfântul Ilie văzătorul de Dumnezeu († 4 mai). Acatistul și Predici întru pomenirea sa* (129 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/05/03/sfantul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-4-mai-acatistul-si-predici-intru-pomenirea-sa/

188. *Vorbiri de Facebook (vol. 6)* (480 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/05/16/vorbiri-de-facebook-vol-6/

189. *Istoria literaturii române (vol. 3)* (785 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/08/20/istoria-literaturii-romane-vol-3/

190. *Cartea Sfântului Profet Isaias* (ediția științifică) (217 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/10/12/cartea-sfantului-profet-isaias-editia-stiintifica/

191. *Istoria literaturii române (vol. 4)* (232 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/11/10/istoria-literaturii-romane-vol-4/

192. *Praedicationes (vol. 16)* (744 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2020/11/16/praedicationes-vol-16/

193. *Bucuria de Dumnezeu (vol. 1)* (255 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/01/08/bucuria-de-dumnezeu-vol-1/.

194. *Istoria literaturii române (vol. 5)* (452 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/01/20/istoria-literaturii-romane-vol-5/

195. *Vorbiri de Facebook (vol. 7)* (621 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/02/15/vorbiri-de-facebook-vol-7/

196. *Vorbiri de Facebook (vol. 8)* (594 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/07/02/vorbiri-de-facebook-vol-8/

197. *Istoria literaturii române (vol. 6)* (910 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/08/14/istoria-literaturii-romane-vol-6/

198. *Praedicationes (vol. 17)* (603 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/09/18/praedicationes-vol-17/

199. *Twitter pentru azi (vol. 9)* (342 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2021/09/26/twitter-pentru-azi-vol-9/

200. *Cartea Sfântului Profet Daniil* (107 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/10/05/cartea-sfantului-profet-daniil/

201. *Vorbiri de Facebook (vol. 9)* (478 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/11/23/vorbiri-de-facebook-vol-9/

202. *Drumul spre Icoană. Despre cum am pictat Icoana Sfântului Ilie văzătorul de Dumnezeu* (59 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2021/12/30/drumul-spre-icoana-despre-cum-am-pictat-icoana-sfantului-ilie-vazatorul-de-dumnezeu/

203. *Istoria literaturii române (vol. 7)* (587 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/02/07/istoria-literaturii-romane-vol-7/

204. *Cartea Sfântului Profet Ieremias* (212 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/02/21/cartea-sfantului-profet-ieremias/

205. *Cartea Sfântului Profet Ieremias (ediția liturgică)* (185 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/02/21/cartea-sfantului-profet-ieremias-editia-liturgica/

206. *Cartea Sfântului Profet Baruh* (53 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/02/24/cartea-sfantului-profet-baruh/

207. *Cartea Sfântului Profet Baruh (ediția liturgică)* (49 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/02/24/cartea-sfantului-profet-baruh-editia-liturgica/

208. *Cartea Sfântului Profet Iezechiil* (246 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/03/15/cartea-sfantului-profet-iezechiil/

209. *Cartea Sfântului Profet Iezechiil (ediția liturgică)* (197 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/03/15/cartea-sfantului-profet-iezechiil-editia-liturgica/

210. *Plângerile lui Ieremias* (53 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/03/16/plangerile-lui-ieremias/

211. *Epistola lui Ieremias* (41 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/03/16/epistola-lui-ieremias/

212. *Vorbiri de Facebook (vol. 10)* (563 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/07/25/vorbiri-de-facebook-vol-10/

213. *Psaltirea în versuri a Sfântului Dosoftei al Moldovei (în formă actualizată)* (434 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/08/10/psaltirea-in-versuri-a-sfantului-dosoftei-al-moldovei-in-forma-actualizata/

214. *Praedicationes (vol. 18)* (655 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2022/09/12/praedicationes-vol-18/

215. *Mărturii ortodoxe contemporane (vol. 1)* (304 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2022/10/04/marturii-ortodoxe-contemporane-vol-1/

216. *Istoria literaturii române (vol. 8)* (815 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/01/17/istoria-literaturii-romane-vol-8/

217. *Bucuria de a fi cu Adam* (191 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/01/18/bucuria-de-a-fi-cu-adam/

218. *Istoria literaturii române (vol. 9)* (520 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/02/06/istoria-literaturii-romane-vol-9/

219. *Facerea (ediția LXX)* (230 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/03/06/facerea-editia-lxx/

220. *Facerea (LXX, ediția liturgică)* (198 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/03/07/facerea-lxx-editia-liturgica/

221. *Apocalipsis (ed. BYZ)* (98 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/04/04/apocalipsis-ed-byz/

222. *Apocalipsis BYZ (ediția liturgică)* (82 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2023/04/04/apocalipsis-byz-editia-liturgica/

223. *Episcopul în viața Bisericii* (187 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/05/09/episcopul-in-viata-bisericii/

224. *Epistola către Romei (ediția BYZ)* (94 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/06/08/epistola-catre-romei-editia-byz/

225. *Epistola către Romei BYZ (ediția liturgică)* (79 pa- gini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/06/08/epistola-catre-romei-byz-editia-liturgica/

226. *Praedicationes (vol. 19)* (577 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/08/27/praedicationes-vol-19/

227. *Vorbiri de Facebook (vol. 11)* (487 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/10/10/vorbiri-de-facebook-vol-11/

228. *Bucuria comuniunii (vol. 12)* (364 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/11/11/bucuria-comuniunii-vol-12/

229. *Twitter pentru azi (vol. 10)* (218 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2023/11/29/twitter-pentru-azi-vol-10/

230. *Istoria literaturii române (vol. 10)* (540 pagini)

https://www.teologiepentruazi.ro/2024/02/01/istoria-literaturii-romane-vol-10/

231. *Istoria literaturii române (vol. 11)* (680 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2024/03/13/istoria-literaturii-romane-vol-11/.

232. *Te iubesc nu se termină/ I love you never ends* [RO/ EN](553 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2024/04/25/te-iubesc-nu-se-termina-i-love-you-never-ends/

233. *Viețile Sfinților (vol. 2)* (325 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2024/06/03/vietile-sfintilor-vol-2/

234. *Traduceri patristice (vol. 6)* (450 pagini)
https://www.teologiepentruazi.ro/2024/07/05/traduceri-patristice-vol-6/

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

© Teologie pentru azi
Toate drepturile rezervate